מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV • معاريف

160 | היום 200 אגו׳

יום ו׳ | י״ב באב תשמ״ד | 10.8.84

גליון מס׳ 11193 — שנה ל״ט

המחיר — 160 שקלים (כולל מע״מ)

המייסד ועורך ראשון • אריה דיל

כל הזכויות שמורות ל„מעריב" (c) 1984

לגליון זה מצורפים
שבועון שבעתון בליבו
שבועון מקומי

מדע אומר

נבת חנלים מ־40 עד 60 שיים.
חטמפרטורות: ירושלים 18—28; תל־אביב 22—30; חיפה 24—30; אילת 25—39. חטמפרטורות ב־ארץ הבעולם בעמוד 11.

עין הבשמים
קנון בכל מחיר
HAMMOND
Roland
25% הנחה
20 מסלולי חשלומים
מחנות רצוף דגם במוצ״ש.
ע״ל האוסיקה
קרית אתא כ״ח
מר עזרא 93-23292
המרכז הגדול לכלי נגינה

שמיר: נמשיך בהתנחלות
בגין: בעד ממשלת אחדות

נאמן: התחיה תהיה באופוזיציה אם יוותר הליכוד על עקרונות של א״י השלמה בממשלה עם המערך

מאת יעקב חעליון, אביגדור פרידוסף ורפאל בן־הלישור לא יוותר על עקרונות זעל משהו באמצעות — אמר ראש הממשלה, יצחק שמיר ל„ראיון השבוע" ב„מעריב", בתשובה לשאלה על נכונו הדיר תורים בעניין זה ממשא־ומתן על הקמת ממשלת אחדות לאומית. בר שמיר הדגיש, שהליכוד לא יפנים להקפאת התנחלויות.

ראש־הממשלה הביע בחתנון, כי לטערך לא יהיה רוב בממשלת אחדות לאומית ומאמן, כי ניתן לטפיג חסכמה בין השותפים בה בהערכת מצבים מדיניים וכלי־כלים — ונקיטת צעדים לתאימים.

לדבריו, אם יתמוד שתי הגדולות בטרבון הממשלה יהיה קל להתגבר על הבעיות אלקיטמיעיות של שותפים זעירים — „אך הליכוד ישמור אמונים למפלגות הדתיות ויתמוך בהיר כהלכה".

יש לנקוט „הימה נמיד" צעדים כלכליים מלא להמתין לכינון הממשלה — אמר מר שמיר. אך הנתייב ששום ממשלה לא תפגע מחסכונות הציבורי.

לדבריו, מיקרוים פוף אמנם מחוהה בעיה בתחנית לישראל, אך המיטול הביצלאופי יפתור אותה. בלבנון מתבדיר צהיל יותר ויותר אחריות בתחום הבטחון השיתוף לצבא דלדם לבנון כמגמה לשתרל. כליל את צהיל מעמדמות אלו.

(הראיון המלא — בעמי 20).

● בגין: אחריות
ראש־הממשלה לשעבר מגחם בגין, שהיה בין שושביני

(פוף בעמוד 22)

הנטייה במערך: הסכם
רוטציה בין פרס ושמיר

„עמדת המפד״ל אינה מאפשרת ממשלה מצומצמת; פרס צריך להיות הראשון בתור"

מאת יהושע ביצור ותאל בן

בעמדת המערך מתנפשת הדעה, כי לא יהיה מנים מלהגיע להסכם עם הליכוד על רוטציה בראשות הממשלה, במוצא יחיד בן הסכוך שאיריו נקלע מעשה המריכה של הממשלה: שמעון פרס ויצחק שמיר גם יחד אינם מוכנים להרכיב ממשלה שמיהיה מרוב בכנסת.

בעמדת מדגישים עם זאת, כי שמעון פרס יעמוד להיות הראשון בתור לראשות הממשלה, ביצגו את המיטה הגדולה יותר.

כאשר נפגשו נציגי המערך והליכוד במשכן הכנסת, כדי לארגן את עבודת הכנסת, הורגש בחלל האולם הנעימה מעני הנדרים ליצור אווירה טובה ביניהם ולהמפנין שיתוף פעולה. אין ספק, כי האוראה לנדנ כך „הגדה מנבנה" בשני המחנות. כל צד קיבל למשנה ללא הנדרון את הנעות המתנה השני, ויגאל הורבין בבר בשר של „יסות המשיח".

אנשי המערך אמרו אתמול בכנסת, כי לאחר שנוכחו לדעת שבגיל עמדת המפד״ל לא קיים לכנשה סיכוי להקים ממשלה מצומצמת, הרי המוצא הלחיד הוא בהקמת ממשלת אחדות. אם הליכוד לא יסכים לכינון ממשלה לפי בראשות פרס, הרי אין כל אפשרות להקים ממשלה לשמיר. בתוצאה פלולה להיות הכרח לקיים בחודש בחירות חדשות, המערך שוללים אפשרות כזו מכל וכל, מפני שמבורים, כי בעשב הדברים הקיים המערך מניה את הסרטציאל האלקטורלי שלו ולא יוכל לזכות בתנאים סבים יותר מכפי שהמרת

(פוף בעמוד 11)

תוספת היוקר תעוקר ב־5% — 6; מחירים ושכר
יוקפאו; הוצאות הממשלה יקוצצו במיליארד ד׳

זה חלק מתכנית חדשה שמכין האוצר; יעודכנו מדרגות המס; האוצר יסכים להכביד העול על בעלי הכנסה גבוהה; הגגיד: יש להוריד רמת החיים ב־10 אחוזים

הדולר „דילג׳ על 300 ש׳

מאת עמיר פלישר ודוד ליפקין

מחיר הדולר המתחלפים בבנקים עבר אתמול את סף ה־300 שקל. המחיר עלה ב־1.86 שקל ל־301.95.

זהו עיתות בשיעור של 0.9 אחוזים, במשך חשבוע בוצע עיתות של משקל בשיעור 2.78 אחוזים.

למחיר דולר במחמן יש לוותסיף את החישל בשיעור של אחוז אחד, וכן מעיים בשיעור של 15 אחוז. כך שמחירו של דולר מומן בבנק מגיע בטוחל לכ־348 שקל.

הידיעות על כך שהמשפחה מרשמת גם על יוצאים לחרל, גרמו אתמול לחיזעים גדולים ולירידות שעיים

(פוף בעמוד 11)

מס הכנסה: יש להכפיל
קנס הפיגורים במקדמות

מאת דוד ליפקין

נציבות מס הכנסה פנתה לחשרת המשפטים של הכנסת, לקבל אישור הקלאת הקנס המסומל על אי תשלום מיקדמות מס הכנסה.

חנציבות מבקשת לחגדיל את הקנס מ־10 ל־20 אחוז לחודש, כהתחשב בשיעור הריבית המנקאית המגיעה כיום ל־24—25 אחוז.

המשנה לנציב מס הכנסה, אברהם צרפתי, הדגיש

(פוף בעמוד 11)

„מכונת אמת" נוסח טבריה

שוטרים עשנו נחקר בשק
וחיברו אותו לזרם חשמל

כך נאמר בכתב אישום נגד קצין ו־2 סמלים; ה־3 כופרים בהאשמות

מאת בריך נאה

קצין משטרה ושני שוטרים מטברית הואשמו אתמול בבית־הדין המשמעתי של המשטרה בהתעללות בעצור באמצעות מכונת חשמל. ככל הידוע זהו המקרה הראשון ביישראל בו ניסו שוטרים „לשבור" עצור במכות חשמל.

התובע, רב־פקד אבי מגל, האשים את מפקח אורי גבאי, סמיר אברהם שלומי וסמיאל אלי עטיה, ממשטרת טבריה, בשימוש באלימות שלא לצורך נגד אזרח והחתי נהגות שלא המלמה בעת מילוי תפקידם.

בכתב־האישום נטען שב־27 באפריל אשתקד נעצר שלמה זריהן כחשוד בהתפרצות ונגלא בתחנת המשטר

(פוף בעמוד 11)

אחראית לבדיקות בגבול
לבנון - התגלתה כגנבת

נידונה לשנת מאסר על גניבת מאות אלפי שקלים מאזרחים לבנונים שעברו בדיקה בטחונית תחת ידיה בראש הגקרה

מאת דוד זוהר

חיילת „בת מרפים", מנגית תיכון, שהצטיינה בתפקידיה בצה״ל, וכונתה כאחראית על הבדיקות הבטחוניות בנמל בראש הנקרה, הפ־בה תוך כדי כך לגנבת גדולה. חחיילת גנבה מאות אלפי שקלים ממטבעות זרים מאזרחים לבנונים שעברו בדיקה תחת ידיה.

השבוע גידונה החיילת לשנת מאסר בפועל ולתש־לום קנס בסך 100,000 שקל, לאחר שהשתמטים, בראשות אל״מ גילי פלר, נשיאות בית־הדין, קבעו בהחלטתם כי בעבירה „המיטה החיילת קלון של מדינה ישראל. עד מיום לא נודע על חיילת אחרת בצה״ל, שביצעה גניבות בהיקף כזה".

(פוף בעמוד 11)

זמני הדלקת נרות
פרשת השבוע ואתחנן

	כניסת שבת	יציאת שבת
ירושלים	6.52	8.07
תל־אביב	7.09	8.09
חיפה	7.03	8.10
באר שבע	7.07	8.04
אילת	7.03	8.04

מאת שרגא בקל

במסגרת „האכנה החברי־תית" שמתבצע בשביל ראש־צר לבלימת האינפלציה, הוא יציע להתפרות לעקר 5—6 אחוזים מעובדת ה־יוקר. כך מעכרו מתתכנית אשר פרסיה מרשלמים ב־ימים אלה במשרד האוצר. במסגרת „האכנה" יציע ה־אוצר הקלות במס־הכנסת לשבירים והוא עשוי להס־כים להכבדת נטל המס על בעלי הכנסות גבוהות.

בצד קיצון של מיליארד דולר בהוצאות המטשלה, יב־קש משרד האוצר להקפיא את המחירים והשכר למשך חצי שנה על מנת להוריד במחי־ידות את האינפלציה, המגיעה צוה לשיעור שנתי של 400 אחוז. הקפאה חד־צדדית, ללא ויתור על הוספת שכר מצד ההסתדרות, פירושה עליה נו־בות באבטלה. ולכן מדדיף משרד האוצר להגיע ל„אמנה חברתית" עם ההסתדרות וה־מעסיקים, שבמסגרתה ידרשו

(פוף בעמוד 11)

אניות ישראל בקו מאילת נצטוו
לנקוט אמצעי בטחון מיוחדים

מאת ראובן בן־יצחק

כל האניות הישראליות המפלגות מקו שאילת ל־דרום אפריקה, המגיעה ה־רחוק דיים התיכון וחורה, קיבלו הוראות מיוחדות מרי־חרות ושקטות ומצמני בפ־הון סיוחדים בקופרון פיס־סוף ומבמרץ פוגע. האמצ־עים מתואמים עם נוצרי־ביחסון ישראליים. על אמ־שתנועת האניות הישראלי־יות בקווים אלה הוא רבילה מאוד, בחוס לתנועת כלי־שיט אוירים באיזור, נהתנות האניות הישראליות ביתר שמירה.

אניות סמיימות שנמצאות בדרך לאילת ומפנה, מתכ־בות על פי הוראות ביטחון לזמנים סמיימים, ומתוצאה מ־כך נגרמים שיבושים קטנים בלתה הוחלטות. אניה שעמדת להגיע לאילת מדרום אפריקה ואניה אחרת מהמזרח הרחוק — שלולות להתעכב למן מה. בשל הוראות הבטחון. אמ־צעים אלה כוללים את הצוות הרגוע, אשר אמש ל„מעריב" כי הנוים הישראלי כוים־סוף ובמפרץ פוגע נמשך ברגיל, אם כי יתחכו עם חשש מיחוד־רים קלים.

הזמנה לנציב מס הכנסה, אברהם צרפתי, הדגיש

(פוף בעמוד 11)

"חומה ומגדל" בחברון

● ערבים ויהודים מקיימים את ההתנחלות בחברון. (ראה עמוד 3)
(צילם: יצחק אלחרר „סקופ 60")

מבצע בחירות כרמל 84 נמשך
ככל שאתה קונה יותר אתה משלם פחות
הנחות ענק על שטיחים שוג ב׳ בחנות המפעל של שטיחי כרמל בקיסריה
(מול עקיבא)
ההנחות מתחילות:
כל יום מ־9.00 עד 20.00 בימו ו׳ מ־9.00 עד 14.00.
ביום ג׳ החנות פתוחה בהרצאות עד 23.00.
ובמוצאי שבת משעה אחרי צאת השבת.
חטעות שלנו הרווח שלך.

צלצל למלון
הכי הכי באילת.
אחר חיג אילת 059
72150; 76111; 76110; 73128; 75165; 75160; 74140;
76123; 75194; 73180; 73166; 73147; 72175; 72160
72116 טלפון: אילת 7365 SUNNY מרכז - ירושלים
ת״א 03-664233-4-5
בגלל הביקרים הנעים הוסנו עוד קיי טלפון כדי שתוכל להגיע אלינו מהר. מחיר עד מספר מחמדים של מקומות לחדש אנוסט.
צלצל למקרי נוסש וקבו את המשפחה לבוא של חיין.
מלון הסכן שלסה
איכת

ידיד הג׳אז באלחוט
ALCHUT JAZZ FESTIVAL
מבחר ענק של הקליטי יבוא. כל תקליט 1250 ש׳
אלחוט — אבן גבירול 21 תל־אביב

לקוראי „מעריב לילדים"
בגלל תקלה טכנית, מופיע היום מוסף חלדים שב„מבט סיב" במקומות מצומצמת. עמוד הסכלוחת.
מערכת „מעריב לילדים"

במוסף שבועטה

„לאינפלציה ולפצצת גרעין – מכנה משותף"

— נאמר במאמר מדעי שנתפרסם בישראל

מאת אברהם פלג

מבחינה מדעית — „לאינפלציה ולפצצה גרעינית מכנה משותף.. שתי ״תופעות מתארות עיר פרץ, קצוף מתפסות בעלת אותה צורה — כך נאמר במאמר מדעי יסודי בנגזרון ואחרון של „מי האטום", עלון פיסיקה לנוער, הוצא לאור עיר מטון וויצמן.

במאמר — בכותרת „מצבה גרעינית, אינפלציה וכל השאר" — סוקר מר זקלר מז קצב וביקשים של ערעורי האטומים בפצצה גרעינית; חשיבות של כמות חומר דיזיאקטיבי בי מסגולת כוחם ו...מתוך מאגר ב־מצב של אינפלציה קבועה. מאוחר, שלבל התופעות המוכרות תלות זו: מה בזמן ובלון מתוארות ע״י שינוי־ציה טעריכית (אקספונציאלית).

קיים דמיון בין מצבה גרעינית לבין אינפלציה — עוין במאמר — בתנאי שקצב האינפלציה קבוע; כי חיי תמורה משתנה רק בשל האיגוד לציון (ולא מחמת סיבות עתתיות, תקנת ״תחיקים, או שינוי רמת הכי־קוש ומהוצע). לגבי מחיר מוצר ב־תאריך מסוים תהיה התוספת בשק־לים כפבור חדש, כמו לגבי״, קצב ביקושים של מצבה גרעינית.

בעל המאמר מוטיח: „לאחר ש־חיסרנו את כל התופעות המיסטיקלות ותחכמיות — נמצאיה שאלה אחת: איך מוצדים את עליית המחירים (כי־מוקציות מעריכים) בתנאי אינפלציה דומרת, סיבוביה, תלת מיסרתית זי?

בוועדת או"ם התעניינו בשיקום השכונות בארץ

פנו למשלחת הישראלית וביקשו פרטים

מאת ברוך מעוז

המשלחת הישראלית לוועדת האו״ם לקידוי ילודה, שנפתחה במנהטן, תצג תופנית ישראלית לעידוד הילודה — שעיקרה מתן עזרה בדיור ובקלות אחרות ל־משפחות ברוכות ילדים.

המלחמה מישראל זוא גדולה ב־מיחוד ובללת את מגן השר בוריגון ויבון (ראש המשלחת), מנהיל משרד הבנים, חיים קוברסקי, שגריר ישי־ראל בכפסיקו, משה אורד, הסמנכ״ל מיקרון ר־שיקון המשלחת, ערזמי, מיקרון ר־פרים מ. בקי ושמעון ראיר מהמרכז לדמוגרפיה.

דבות מהמשלחות, חצוכלות חלק בכנס הבינלאומי, פנו למשלחת הי־ישראלית, ובביקשו פרטים על שיקום השכונות בארץ. מנותים, כי רבות מהמדינות ישלחו חשבת נציגים לשיר־ראל כדי ללמוד מקרוב את דרכי שי־קום ושכונות וחומרות באוכלוסיה חקסישה.

המשלחת הישראלית עשתה פגאמי־צים רבים לנעוע מוציגי ארצות ערב ולחמלות נרשאים פלייטים.

„שמן" קנתה האוסף של דוד הכהן ב־115 אלף ד'

ישולב במוזיאון לתעשיית השמנים בחיפה

מאת ראובן בן־צור

אוסף הפרטי של דוד הכהן ז״ל, חשמור בביתו שבשדרות הי־נדיב על הבר־מל בחיפה, תחולל מאות פרישים נרחים — נרכש ע״י חברת „שמן" בחיפה.

דיוד מרצות הבנלים של מפעלי „שמן", ״ד״ר חיים״, ברחמין ציבלי, ביקש לחלבו בנרוזאון, לחשיפת־ה־שמנים, שנתנך שלשים בטקס חגיגי, הממונים על הקומבן, מאיר גירון ר־יקרוזאל עדרמן, החמנו מנמחה ישי־ראלי, בעל מיגיון ביגלאמיים, ש״ל הטריח את שמנו של האוסף ב־155 אלף דולר.

באוסף כדים עתיקים וכלי נכוכיה, שעשמשו לשימור בשמנים בתקופה הקדומה, סיפר נרמנן ציבלי, „ב־רצונו לשלב את הנוגנים, במוזיאון הנכנס, הראשון מסוגו בשלבם ב־פרישים הארכיאולוגיים ושתמשו ב־נראה להנצחת סמנו של דוד הכהן.

יקוראיל עדרמן אמר שלשנת ל־„מעריב", כי סאב שהאוסף בנחר כאן.

ישראל לא תוותר על עידוד היצוא החקלאי

זו ההוראה למשלחת ישראל בשיחות אזור הסחר החופשי

מאת אהרן פריאל

משלחת אמריקנית רמת־דרג, המונה שמה מנאמנים, תכוא ב־יום זה לישראל לשיחות על הקמת אזור סחר חופשי בין ישראל ל־אר־הב.

חברי המשלחת ייפגשו עם ראש־המשלה יצחק שמיר, ח״כ שמעון פרס, והשרים בדון מת ומסת נ״ומר.

נציגי משרד החקלאות הישראלי חברי צוות השיחות, קיבלו „הנחיות ברורות" מחשיים מת וגרוסר שלא לוותר על תביעת ישראל להמשיך במרגיות תמיכה בייצוא החקלאי מ־ישראל, וכן להתנות יבוא הוצרות אמריקניות הקלאיות לישראל במתן רי־שיון, בחלק מתמת ישראל לוגן על מתרך זייצוי המקלאי המקומי.

פגישה למעלה: יצחק נבון, שמעון פרס ויצחק רבין, מימין, מול יצחק שמיר, דוד לוי, משה נסים ואברהם שריר, בפגישה במלון המלך דוד. למטה: פרס (במרכז) עם נציג ש״ס. (צילום: יצחק אלחדר, „סקופ 60")

המר בשובו: רוטציה בין שמיר ופרס או הצבעת רוב

מאת אבי בשלחיים

שר החוץ, ובדרון המר, אמר אמש כשובו לארץ מ־חופשה בשווייץ, כי ישמיע על חבריו במפלגת הליכוד ל־מיצוי ממפימולי של רעיון הקמת ממשלות אחדות לאו־מות.

„השיטה שלנו הוא שיקול לאומי הנפש. יכולנו להכריע לכיוון צד מסויים ומכל צד יכולנו לקבל תומכים ממו־בדים, אמר.

„הצעתי בשעתו רוטציה בין שני אנשים בעלי יכולת ויכוח מי יכהן ראשון כראש ממשלה. על המשתתפים בכו־קיאליציה הקיימת. אינני מ־אמין עשיתי המפלגה יפלטלו אם תעם לבחירות חדשות הנוך מסמר חודשים.

היום יוגש זבולון המר עם שמיתו להיערך להמשך ב־מרמ״ם. לא מן הנמנע שהוא יוחמן בימים הקרובים לפגי־שת עם שמיר ופרס.

אליצית הרחבה להבריע בנו־שא זה בהצבעה".

המר הצהיר, כי אם תראה אחת משתי המפלגות הגדולות, כי יש באפשרותה לתקום קי־אליצה צרה, הוא תתדיף לי־עמות זאת בשלב ראשון ו־אחריכ להציע למפלגת האו־פוזיציה הראשית להצטרף ל־

מחירי התחבורה יועלו החל מ־15 בח.ז.

מאת מירדכי אלקן

מחירי הנסיעה באוטובוס סים בקווי השירות הקירוני והבינעירוני, יועלו ב־15 בח.ז. בשיעור ממוצע של 15 אחוז. מחירי נסיעות שירות בקווים בקווים ע״י רזני ובינעירוני, יועלו כי ממוצע של 19 אחוז. בנסי־עות מרוחדות במרחק הגי־לה מאחור הבתחלתי בכמי־נה האלקטרוני מ־260 שקל ל־300 שקל. מחיר פעירסת המגנה יוסבל מ־10 שקל ה־מעבה במוחרי הנזכחיר, ל־20 שקל הפעיכה במחיר הזרשיה.

מחירי הנסיעות החדשים בנסיעה עירונית באוטובוס: 50 שקל במקום 45 שקל; 80 ש־קל במקום 65; 115 שקל במ־קום 100.

מחירי הנסיעה החדשים בקווים בינעירוניים:

● תל־אביב—אשדוד 210 שקל במקום 190 שקל. שירות ה־לוך חשב 390 שקל במקום 360.

● תל־אביב—אשקלון: 300 שקל במקום 270.

● תל־אביב—ירושלים 380 שקל במקום 340. הלוך ושוב — 685 שקל במקום 610 שקל.

● תל־אביב—חיפה — 470 שקל במקום 420. הלוך ושוב 840 שקל במקום 750.

● תל־אביב—באר־שבע 470 שקל במקום 420. הלוך ושוב 850 שקל במקום 760.

● תל־אביב—אילת — 1500 שקל במקום 1300.

● ירושלים — באר־שבע 600 שקל במקום 520.

● ירושלים — חיפה 800 שקל במקום 730. הלוך ושוב — 1540 שקל במקום 1310.

● ירושלים—אילת 1450 שקל במקום 1270.

● מחיר כרטיס בנסיעה חדש לחייל בנסיעה בינעירונית — 85 שקל במקום 70.

בעלי כרטיסיות בנסיעה רגי־לות יוכלו להוסיף. הנשתמש בהן ללא תוספת מחיר. ללא הגבלת זמן, מלבד חמש הנ־סיעות שבראש הכרטיסיות, שאם לא יוסיפו מהן שימוש עד ל־15 בח.ז., יאזל אז תוקפן.

בעל כרטיס הלוך ושוב ש־עמה שימוש בכרטיס לכיוון עסיצה אחד, יוכל לעשות בו שימוש לנסיעות בכיוון נגדי ללא תוספת מחיר, עד ל־28 בח.ז.

לעומת זאת, בעלי כרטיסי נסיעה שלא יעשו שימוש כי כרטיסים לפני ה־15 בח.ז., יוכלו אחיב להוסיף ולהשתמש מכרטיסים, אך יחידשו לשלם את תוספת ההיקרות.

מחירי הנסיעה החדשים ב־מכונות שידות בקווים הבינו־נים, בחיא:

● קו מס. 4 — 60 שקל במ־קום 65 — ותעריף יום: 100 שקל במקום 80 — תעריף לילה.

● קו מס. 5 — 100 שקל במקום 75 — תעריף יום; 120 שקל — במקום 95 — תעריף לילה.

המחירים החדשים בקווי מ־שירות הבינעירוניים:

● ירושלים—תל־אביב: 680 שקל במקום 540 — תעריף יום; 850 שקל במקום 697 — תע־ריף לילה.

● ירושלים—חיפה: 1250 ש־קל במקום 990 — תעריף יום; 1550 שקל במקום 1240 — תעריף לילה.

● תל־אביב—חיפה — 770 שקל במקום 620 שקל. — תעריף יום; 950 שקל במקום 770 — תעריף לילה.

● תל־אביב—באר־שבע: 900 ש־קל במקום 650 — תעריף יום; 1000 שקל במקום 810 — ת־עריף לילה.

● תל־אביב—אילת: 2500 שקל במקום 2000 — תעריף יום; 3100 שקל במקום 2500 — תעריף לילה.

„אנו עדיין בעד ממשלת אחדות בראשות שמיר"

— אומרים ראשי ש"ס בתום פגישה עם פרס

מאת יואל מן

ראשי המערך נכשלו אתמול בניסיונם לשכנע את ראשי תנועת ש״ס, המתמכים בקואליציה ב־ראשות הליכוד, לשנות את עמדתם. לאחר דיון, שנמשך למעלה משעתיים והצי, במלון „המלך דוד" בירושלים, אמר ראש פיקת ש״ס, הרב יצחק פרץ: „מצע המערך מופיע להצוץ ביניגו לבין המערך".

הוא הדגיש, כי מצע זה הוא דגל של מלחמת ביהדות הדתית. בשיחה, שנערכה ביוזמת המערך, הזכיר אנשי ש״ס את העדוד בתיקון חוק פיהו יהודי ובביטו הנגדית תקיפה להבטחות המערך בדבר שילוב הנוגם הדתי־מרכי בישראל. אנשי המערך הסבירו, כי הם נבכי התחייבו שלא למנע בתקיקה המיתית שנעשנה ביטי ממשלת הליכוד.

בתום השיחה אמר הרב פרץ: „בעמדת ש״ס אין שום שינוי. אנחנו עדיין רוצים בממשלת אחדות בראשות יצחק שמיר". שמעון פרס ביקש מאנשי ש״ס להכיא את הבחירות המערך בנושאי דת למועצת הכפי הנוגה, כדי לבדוק אם יהיו מוכנים לשקול מחדש את עמדתם.

קריאה למפד"ל ולמורשה לפעול יחד בכנסת

מאת אביגיל פרידמן

„על המפד״ל ומורשה להתאחד ולפעול יחד בכנסת ובניהול מוא״מ לקראת הרכבת הממשלה הבאה״ — קריאה זו, שהופנתה לשר יוסף בורג ולמיכ חיים דרוקמן, יצאה אתמול בפקס פעילים מטותיה לממפ״ל ולמורשה שהתקיים אתמול ב־ירושלים.

יהיר הנחלה סנוף המפ״ל בבירה, דוד ברגסן, אמר בכנס, כי בעקבות הצבעותיה המחוה דתיה־הציוני, צריכות שתי התנועות לעשות את הכל כדי לבצוע מכנה משותף ללהתאחד מחדש.

הרב זאב קטסולובצ׳, מראשי ישיבת „בתיב מאיר", עו״ד דוד בימן מהמפ״ל, ואיתן בן־דוד מסורשה, קראו לעבייבת בחירות פנימיות בפפ״ל, בהשתתפות פורשי מורשה, תמ״ל ושיש. בדי לרתום אותם לפעילות משותפת בפסגת הנעשה ולטובת הציבור הדתי־תעשיני.

בבתיה"ס יופצו הנחיות על סכנת הגזענות

— לקראת פתיחת שנת הלימודים החדשה

מאת שרה פרידמן

בשיר החינוך יפרסם לקראת פתיחת שנת הלימודים הנחיות למחנכים כיצד לשוחח עם ה־תלמידים על סכנת הגזענות בארץ.

החלטה נתקבלה בחום שני ימי דיון רצופים לקראת פתיחת שנת הלימודים.

מנהל המערך, אליעזר שנבאלי, אמר, כי הפרקת החינוך חייבת לפעול נגד התפשטות הגזענה זו.

שמואלי ציין, כי משרד החינוך מחויב להבחיר גם לתלמידים הערביים את עמדתו בנושא.

משרד החינוך הקים צוות מיוחד שיכין את ההנחיות בימים הקרובים. הוחלט גם להפיץ בבתי הספר את הטקס „חוק וחינוך מלבתי", האוסר הסתה וכן להעביר את החלטת הגשיא הרצוג שלא לקבל את פני הרב כהנא בעת ההתייצבות עם הסיעות. משרד החינוך יבדוק עם הרעיון המשפטי למשלה את שאלת הופעותיו של כהנא בבתי הספר.

ב"ה

לפרופ' אבנר־חי שאקי

ברכות

לרגל היבחרך לכנסת

יהי ה' בעזרך ותצליח בכל אשר תעשה.

תעמוד ללא חת על כל העקרונות, אשר חבריך למפלגה מזמן נטשו אותם: שלמות התורה (ללא פשרות), שלמות העם (גיור בהלכה) ושלמות הארץ (ארץ ישראל לכל הלקיה).

אנו מביעים בזה את דעתנו ודעת אנשי קהילותינו, כי לך באה ליצג את היהדות המקורית, ובאיש אמת וצדק תוכל להשפיע על הנוער בארץ לשינוי עמדותיו.

עלה והצלח!

הרב יצחק שפרינגער — רב דביתכנ"ס נצח־ישראל בארו פארק
הרב אלחנן שארף — ר"מ דמתיבתא שער השמים ניו־יורק
הרב משה פעלצר — מנאפוליס — ארה"ב
הרב שלמה קוניץ — לוס־אנגלס, קליפורניה
הרב נחום קפלן — וואשינגטון

חנן גוראל ד"ר סלביה ונטמן

נשואים

ירושלים 9.8.1984

לבת־שבע וגריה שטראוכלר

ברכת מזל טוב

לנשואי

סיגל עב"ל נדב

ל"א אב תשמ"ד 9.8.84

נחמה ויגאל לוביץ

לירוחם גולן ולרעייתו

ברכת מזל־טוב

להולדת הנכד הבכור

משפחת „מעריב"

בי"ת לשמחה אריאלי מיד אליהו

זמן סמוך מאד אני סובל כאבים בעמוד השדרה. אשתי שמנת על שמחת שמרמה אנשים עם בעיות בגב. למני שבת חגיגי שמחת אליהו. בזק, מצא את תרופה חבעייתית וקידר הכל. יישר כוחו!

3.8.84 שלמה חרני, רמת־גן, טל' 724759

בס"ד לשמחת אריאלי

אספן המצוות מיד־אליהו

סבלתי שנים רבות כאבי גב ומצחר, עכרתי טיפולים רבים אך דבר לא עזר. הגעת אליהו הביתה, טופלת בי, ובאותה החמצות גמלת מכיסוס ציפרגיים את בתי. אין בפיהן מלים להודות לך. יישר כוחך!

וזדי רחל, קרית־שלום טל. 533438

ליהודה שיבר ורעייתו

ברכת מזל טוב

להולדת הנכד

משפחת „מעריב"

למרדכי ומיכל שוורץ

ברכות

להולדת החמישי במספר

כן ירבו

יוסף מושקוביץ, מנכ"ל נפתלי מושקוביץ ובניו — חברה לבנין בע"מ

לחברינו

צפורה ויגיל לבנון

ברכות לבביות

להולדת הנכד

מחברי הנהלת תוצרת מחז ישראלית בלו בגד תלמה

לציבור מכנאי השיניים

מבצע עד גמר המלאי

כל סוגי גבס דנטלי וחומרי רביצה (INVESTMENT)

לכל שיניים מתכות, באיכות מעולה ומחירים ללא תחרות

יז"ם מערכות רפואיות בע"מ

חיפה 04-661661 ת"א 03-661701

מעריב

עורך ראשי: שמואל שניצר
חמו"ל: תחנות מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, חנהלה, מודעות, דפוס: „בית מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 132 67) ת.ד. 20010 טל. 439111. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 123 65), טל. 290994.
ירושלים: דומערכת: רח' חלל 14 (מיקוד: 581 94) טלפון 221151. הפצה ומודעות: רחוב חלל 16, טל. 231769. מרכז הפצה: טל. 521159.
חיפה: רחוב הנביאים 29 (מיקוד: 104 33), טלפון 674674. חפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 673254.
באר־שבע: מערכת ומודעות: מגן העצמאות, רחוב העצמאות (מעל בנק הפועלים), טלפונים 74650, 74973, 37553. (C) כל הזכויות שמורות ל„מעריב".

העצני: ההתנחלות הבאה — בתחנה המרכזית בחברון

השבוע הוקמה התנחלות רומיידה בלב העיר ★ קונצרטינות של צה"ל גידרו את שטחה

מאת אריה בנדר

תשעת ילדיו של עבדילה ואשתו סאלח, הסנדלר החברוני, שמרו זצפו בתוכיחן ב־מחזה שהתרחש ליד ביתם: כלב מגרש ה־קטן, הנטפל בבית המשפחה שעל פסגת גבעת רומיידה, הקיטנו ארבעה מתנחלים חובשי כיפה ושני פועלים שחורים, מגדר בית שישרות את התנחלות הקרוואנים ה־חדשה, שהוקמה השבוע בלב חברון. בפיאה אחרת של המגרש פיזעו כמה זאבמוטים בידיו של מתנחל אחד למתות את חיזם שרוב השכן.

המחזה הזה, שבמו נלקח מתקופת חוקה ומגדל, היה חרש לבני משפחת סאלח, משום שעד לאמצע השבוע ראתה בבעת רומיידה איזור נידח באותת משכונותיה הפנימית של חברון, בתום רביעי השתנה הכל. משאיות ארקו ציוד, והשו־ריה פינו שפר יתרן כמעט שעות ותצבו ארבעה קרוואנים שהובאו למקום ממותחם בית־הכנסת אברהם אבינו.

„לעליתנו הנה אין שום קשר עם תוצאות הבחירות. המיתוח של העליה לבעבע אינו נובע מחשש מפני מנשלת מערבי", אמר לנו אתמיל אזרחון דומב, רבו ומיתחו של החברה למיתות קרית־ארבע. הקוה המיה מאחורי ההתנחלות הי־חידה. „הייתי שמח אילו הדבר הזה מתאפשר כבר לפני חצי שנה. אבל רק שלשום, בשעה שבע וחצי בערב, קיבלנו את האישור האחרון ומיד עלינו לבעבע".

תושבי אילון מורה חוגגו אתמול לעודד את חמונחלים בחברון. (צילום: יצחק אלהרר)

החזרה לא חודש

שליחי מיכבי המשורה הערבית נקראת הגבעה, המשוכנת במרחק הליכה קצר מבית־הכנסת אבי־רחם אבינו, תל ארבעים. שליחי המסגרת מיתרדות נמצאים בסמוך קבר ישי, אבי דוד, וקבר דוח.

„השטח הזה היה בעבלות יהודית והדבר מעונו בחמסכים יהודיים ובמסמכים המוצאים בידי משטחות יהודיות מחברון. המסגרת על הרכוש הנעזב תחכיר את האיזור, ששטחו 2 דונם, לשכן הערבי אבו זכריה, שלא היה דייר מוגן. בתדרש מרס 1984 לא חודש חוזה החכירה. קיימת בחול־מת ממשלה ברבר ישוב העיר חברון, עם תום חוזה החכירה פנינו לכל הרשויות כדי שיאפשרו לנו להתיישב בשטח שהחמנה. השבוע קיבלנו את כל האישורים המרקיעיים הסריגה, מלשכת שר הבטחון, ממנהל הפעולות בשטחים, מה־מיושל ומעירית חברון", אמר דומב.

השטח גדוד בקונצרטינות על־ידי צה"ל, לאחר ראי לאבטחת האתר. אתמול, ממש כל היום, עסקו המתנחלים בהכשרת השטח לטנורים. ל־מקום הוכנו גנרטור, נמתחו כבלי חשמל (וטלפון, חוברו מיכלי גז ונפרשה דרך עפר. השטח מחוי־לק לשני מפלסים מרוגים. במפלס התחתון, הוצבו 4 קרוואנים, בתן גדות 4 משפחות ובקרוב יוצבו קרוואנים נוספים גם במפלס העליון של התל, הגובל בבתי הסכנים הערבים.

איחות למערך

„בסך הכל נגיע ל־14 קרוואנים", אמר אחרון דומב. „בעוד יש בכוונתנו לישלו את השטח ולכנות עליו בית דירות בן שלוש קומות ובן 24 עד 32 יחידות דיור. זו תכנית לטווח רחוק, ומרגע אינו נראה עדיין מתוכן יבואו האמצעים המתאימים. אתמול דרשו לאחר ההתנחלות מבקר־רים רבים מקריית־ארבע, מחברון ואף מאלון־שרה, גם מעקר יהודה ושומרון, אלים אזקר, בא לבדוק את שיחודי הבטחון בשטח.

באחד הקרוואנים המאוכלס, בתוך חדרון קטן שעל רצפתו מונח מזרן צר מידות, מצאנו את שלי קרוק, שמבארת לגור כאן יחד עם בעלה ובנה הפעוט. „מזרע לא נוכל לגור שם בשכונות מובת עם הערבים ב", היא שוחלת. „אני באה משיעמם ושם גרנו באיזור אחד עם פועלים ואי־טלקים, יוגוסלבים ואירים, כושים ולבנים, מדוע מה אי־אפשר לחיות ביחד ?"

עו"ד אליקים הענני דומה את הגירסה שלי־מיה מנצרה ההתנחלות הקטנה הוו לקבע עובדה בשטח בחקיקה של אי־ראיות פוליטית. „ון צבי־עות ממדינה ראשונה לומר דבר כזה. אנחנו לא צריכים שום תרוץ כדי ליישב את ארץ־ישראל. אנחנו נמשיך ליישב את הארץ בכל תנאי, גם תחת ממשלה מצרית. אני מכחיש מה־אישור שקיבלנו לעלות על הקרקע, מהווה אישות חוק והכספים. לפי הסיכום המקדם של המערך והליכוד, היו בועדת ה־ארץ הבטחה 12 נציגי מערך, 11 מן הליכוד (אחד מן הזהויה. ראשות ה־ועדה תוחה בידי המערך. אנשי המע־רך ניבא כי התפקיד יחול מגראה על ח"כ יצחק נבון.

ועדת הכספים תוכיב מ־11 נציגי המערך, 11 נציגי הליכוד ואחד מה־חרדי. ראשות הועדה בידי הליכוד וכן יוכבח רוב למשלת המעבר כדי שהאוצר יחל לתעביר כסף את הנעשתה. הליכוד נוטה להסקיד ד"א־עות הוועדה בידי ח"כ אברהם שי־פירא.

מנוחים כי המערך ישתוף של הש־בון מכסתו נציגים של שינוי ורץ, בחברות בועדה' תיק ובטחון וכספים והליכוד יסמור מקומות בשתי הוא־ות לשומרי המצוכאליים מן ה־ספרדי ושיס, מרשת ואמונת ישראל.

חיים קורפו: שחל יו"ר, משה שחל: קורפו שון. (צילום: יצחק אלהרר)

5 חפקידים לבודג אחד עד להקמת הממשלה

הוועדה המסדרת לכנסת ה־11 קבעה כי שר הפנים, המשטרה והדתות יכהן גם כיו"ר הכנסת שהוא גם מ"מ נשיא המדינה ★ הוועדה אישרה ההרכב הזמני של ועדת חוץ ובטחון בראשות המערך וועדת הכספים בראשות הליכוד

מאת יחיאל מיצור

„ד"ר מרדכי גורדון כלי שפל בספר השיאים של נינס פאלוף עולם כי אמרתי תפקידים פוליטיים בעת ובעונה אחת", אמר חברי הוועדה המסדרת של הכנסת ה־12, שקבי עו אתמול כי שר הפנים, המשטרה והדתות, ד"ר יוסף בורג, יכהן גם כיו"ר הכנסת כפועל עד אשר יצליח מעשה הפיכה של המפלגה שלה החדשה, וכמכנ־ותו יומצא פתרון גם לזרכב נשיאות הכנסת. ח"כ אחוד אוזבים הזכיר לבולם, כי אם הנשיא הרצוג יוצא דחו"ל כשבועות הקרובים, יכולה ד"ר בורג גם את מקומו.

בישיבת בראשית זו נשבעה כבר רחן האחרות הלאומית. אנשי המערך והליכוד עשו כל מאמץ אפשרי כדי להגיע את הרוח הטובה השוררת ביניהם, והגיעו בלי קושי לידי הבנה

מכל נקבה שרנו בו. מתיר הכנסת, שמואל נעקאסון, פתח את הישיבה וביקש הבנה לתקיקי ו"ר הוועדה.

השר חיים קורפו קפץ מיד והציע לתפקיד את איש המערך ח"כ משה שחל. זה חפס את מקומו בראש ה־שולחן בארשת של ניצחון, והציע כי תגמול לבחור את השר קורפו לסגנו.

ח"כ שחל הציע, לפי הסיכום ה־מקדם של המערך עם הליכוד, כי בוועדת הכנסת יהיו 22 חברים. זה לק כן הסיעות הקטנות לא קיבלו נ־ציגות בוועדה. ח"כ מחמד מיארי מחה על היעדרו, וחיל שחל חשיב לו, כי כאשר מרכיבים ועדה כזו צריכים להביא בחשבון גם את החוקה. „ב־עינו כל הענין עוד מעורפל", סמר אח"כ את רשמיו. „למדתי לדעת, שד־חל מגיל מראש, ואין מה לחבור. לאחר מכן אישרה הוועדה את ה־הרכב הזמני של ועדות החוץ והבט־חון והכספים.

לפי הסיכום המקדם של המערך והליכוד, יהיו בועדת ה־חוץ והבטחון 12 נציגי מערך, 11 מן הליכוד (אחד מן הזהויה. ראשות ה־ועדה תוחה בידי המערך. אנשי המע־רך ניבא כי התפקיד יחול מגראה על ח"כ יצחק נבון.

ועדת הכספים תוכיב מ־11 נציגי המערך, 11 נציגי הליכוד ואחד מה־חרדי. ראשות הועדה בידי הליכוד וכן יוכבח רוב למשלת המעבר כדי שהאוצר יחל לתעביר כסף את הנעשתה. הליכוד נוטה להסקיד ד"א־עות הוועדה בידי ח"כ אברהם שי־פירא.

מנוחים כי המערך ישתוף של הש־בון מכסתו נציגים של שינוי ורץ, בחברות בועדה' תיק ובטחון וכספים והליכוד יסמור מקומות בשתי הוא־ות לשומרי המצוכאליים מן ה־ספרדי ושיס, מרשת ואמונת ישראל.

וכבדי חברון: הפגנות ישרתו את המתנחלים

מאת יחיאל אזריאל

אישי ציבור ובהני דת בחברון פנו אתמול בקריאה אל נוכחים ערבים לבל יעודדו הפגנות ומהאות חיום בעיר, כי נימקו: „כך אתם תשרתו את האינטרסים של המתנחלים היהודים ותוכיחים ב־מאמל הישראלית".

ערכי הבטחון בעיר כל מקרה של הפרת הסדר הציבורי לפני תפילת יום שישי ול־אחריה. כוחות כוננים יוצבו ליד הערי רבעת הגורן ייקראו להשליט שקט בחברון.

אתמול נערכו התייעצויות בקרב כהני דת מוסלמיים בחברון לגבי תגובה לפני האירו־עים האלימים בעיר — קריעת ספרי קודש יהודיים והתנחלות יהודית חדשה במקום. הוא הסברו שאין למתלם משני האירועים הראשון לכיתן גיבוי לחילול ספרי הקודש עם סיבי המתנחלים היהודים.

כמו בעבר, עיקר הלחץ להפגין ולמחות באו משלושה מוקדים מחוץ לחברון: הפעילות הסוסלמית הנליות, ארגוני סטודנטים ו־ארגונים מקצועיים. אלה תבעו שהקאדי של חברון יקרא להתפלל היום במערת המכפלה.

לפניה הוו הוו מתנגדים בקרב כהני דת. הם קיבלו את עמדתם של אישי ציבור, ש־ביצו יוצאם חצרך הפגנה יהיו התפרעויות, ולמתנחלים תהיה שום עילה להעבע מיסות מבנים יקרקע לבסיסים בחברון. לזעתם רק גורמים מבחוץ, מדיומת ערב ומדינות האיחוד את הענין הפלשתיני, עשויות אולי לסייע לחם.

ראש עיריית חברון המורגן, מצטטה נסמה, אמר אתמול: „התנחלות יהודיות חדשות מחזרת את קריאת אנשי קרית־ארבע לחיי שכנות טובים. אבל לא אותם צריך לאשים, אלא את השלטונות".

בעניין הבעלות היהודית על המקום אמר מר נסשה: „ההתחשבנות הזו מסובכת. כי הרי יהודים רבים ישבים על אדמות ערביות ומה האמון אם כמה ערבים ישבים על חלקת אדמה יהודית".

הנוצרים הערבים במנהרת ירושלים מיוחדים הזים, בשמחים הראשונים, מקום נרחב ל־התנחלות החדשה בחברון.

טקס חילול הכרם — בהר חברון

מאת אורי ביגר

מבין הנכנים מכשות הנכבים הגיחו את־מגל קשוות בני־ניער ובוליהם אשבולות ה־מיקרים למקם חילול הבית, שאותו עדר הרב הראשי הספרדי, אחריהם בא בחור בן־ כש פיתן ובידו סל מלא בצבר כבשים הכי יוצר ומרבית ראשית חגג.

על הכמה, שנכנסה מחבלות קש, התמקם הרב הראשי מרדכי אליהו, לבוש גלימה שחורה רשמה בחוש לבן. סדי סתם נגל הרב אשכול ענבים מתוך הסל הגדול שהונח לפניו, נטלל אותו בידיו ובירך כשקהל האלפים משיב לו „אמן".

רבים התרגשו אמר דמעה במהלך הטקס ה־מרשים ונקרא „ברס רבעי". בטקס הראשונה מקיימים מנהג עתיק שמיון זת בדרום הר חברון. הטקס שמולה עם צידן הנגנה המסיבה לעלייתו על הקרקע של מרשב בית־יחיר, בטקס נצר אלפי אורחים מהארץ ומחו"ל, ובהם הרמטכ"ל, רב־אלוף משה לוי, חנן שורק, חיים דרוקמן ו־אברהם הכהן.

הבקיאים במנהג כרם רבעי ציינו אתמול, כי בעבר נהגו להביא לבית־המקדש בירושלים את ראשית יבול הכרם. כי שתיה ותיק מירושלים מהלך יחד מיום, מבר את היבול הראשון, וב־כסף שקיבל עלה לבית המקדש עד שכילה את אותו מאמן. היום, בבית המקדש חרב, מוכרים בחנות סימלית של ענבים ואת הכסף משמרים. הרב מרדכי אליהו אמר אתמול, כי חילול כרם „בני הוא סימן לבנין הארץ. הרב אליהו מאמין, כי בית־המקדש יקום בעתיד ואשכולות ענבים מזרום הר־חברון יגיעו לירושלים כבעבר.

גם שישות הצמר מחמש כבשים הגיחה אתמול לבסה. תשב האיזור הביא את הצמר כדגיגה על סוס. בבתכת ראשית הגז התבבד ח"כ מנחם הכהן. היא ישב עם סל הצמר בין רגליו וחילק קוחות קטנות לילדי המקום שביקשו לזכות ב־מצוה.

נכמרי הבדווים מהנגב הגיעו אף הם לטקס, שאותו ראו לראשונה בחייהם. הדגמות של ה־עיזים כמשבת לטוחות של שכנות טובה.

● רב הראשי מרדכי אליהו מברך את הענבים הראשונים בטקס חילול הכרם. (צילום: י. אלהרר)

מבצע בכלי זמר לקראת שנת הלימודים

פסנתר "אטרנה", תוצרת יפן, כולל 10 שנות אחריות, כסא, תיק תווים, כיוון והובלה.
רק $2863.
חדש, תופי לודויג, הגיע מבחר עצום של התופים המעולים.
מיוחד לכלי זמר מבצע הנחות על כל המוצרים של החברות המפורסמות — "יאמהה" "פרפיסה" "ויסקואנטי" "לודוויג" "טאייסטי" "פאולו־סופרניי" "אדמירה" "אפ. בי. טיי ועוד ועוד.
פסנתר יאמהה — הפסנתר שבו בחרו גם נשיא המדינה, פסטיבל ישראל, האקדמיה למוסיקה ע"ש רובין בירושלים, ריצ'רד קליידרמן ועוד רבים רבים. הצטרף גם אתה אליהם והבא לביתך את הפסנתר המעולה.
אורגן ויסקואנט במחירי מבצע. פעמיים 3½ אוקטבות, עם חידושי האלקטרוניקה העדכניים ביותר. המחיר כולל כסא, תיק תווים, הובלה ואחריות. רק $705.
אורגני יאמהה. הגיעו האורגנים החדישים והיחידים בעולם הבנים בשיטת דיגיטל F.M.
מחירי היכרות רק עד סוף החודש.
תוצאות

בית YAMAHA
פסיכר
תל־אביב, דיזנגוף סנטר, 03-298251 ירושלים, המלך גורדי 10, 02-226082 חיפה, החלוץ 53, 04-664374
באר שבע, קק"ל 187, 057-34533

מובאראך מאיים: נחסום תעלת סואץ בפני איראן

רדיו איראן: המצרים עורכים חיפושים באניות שלנו ★ שולת מוקשים רוסית בים האדום ★ צרפת מתגברת כוחותיה בים סוף

מאת שפי גבאי, תסר גולן ושירות „מעריב־ידיעות ומשגרות פוסט״

יחסים בין מצרים לאיראן התרחשו מאחר אתמול בעקבות איום מרומז של נשיא מצרים, חוסני מובאראך, כי יחסע מעבר אניות איראניות בתעלת סואץ.

מובאראך, המבקר עתה בי יוגוסלאוויה, אמר בשיחה עם כתבים מצרים, עולמיים אלון, כי לפי „אמנת קונסטנטינופול משנת 1888 המסדירת את השייט בי מיבול אמצי בתעלת סואץ, רשאי איראן ובמיוחד כאלה הי מעוניות את זכות המעבר בתעלה.

ביתתים נתבשר כות בינלאומי מי לטוהר יפרסוף מוקשים, שולת מוקשים סוביטית כבר הגיעה לפשל בחלקים הדרומי מיים של הים האדום.

מקורות מערב־גרמנים, שי מסרו על כך, העלו אפשרות כי לחלות חלק מן המוקשים נורדו ע״י אניה לובית, אבל עד כה לא נמצאה לכך כל הוכחה. במקביל נמסר, כי צרפת החליטה לתגבר את כו־חותיה הצבאיים באזור ים־סוף, לצרפת כוח צבאי בדול שבי סיום בג׳יבוטי, סמוך למיצרי באב־אל־מנדאב.

יקרים לבן ספרו מקורות צבאיים בוושינגטון, כי אר־עה מטוסים אמריקניים, הי מצויידים במיכסור לשלוית מוקשים, ונמנים לתגיע הוום למצרים, כדי לסיוע לצבא המצרי במאמציו לטהר את האזור.

שמה. ישראל דחתה אז את סירוש האמנה וטענה כי היא אינה חלה על נתיבי מים ה־ חשובים לשייט בינלאומי.

עוד לפני אזהרתו של מובאראך, הזהיר רדיו ישראל, כי שלטונות וחצלת סואץ עורכים באחרונה חיפושים יסודיים ביותר בכל האוניות האיראניות המבקשות לחצות את התעלה, מצרים הבהירה, כי החיפושים נערכים בכל האוניות ובמיוחד כאלה הי מגיעות את זכל איראן.

הנסיך המאושר

הנסיך צ׳ארלס, במחרוזת פיני פלגנס על הזוהו ועל ראשו, חוגג בחברת רקדניות נכבדות את חברתו לשלושי־הירוש של העיר מנטס, בנאפואה גרינגו, אתמול. מיסיונו ריקדה נאתאלי רוני, לשעבר שרת חמשפטים, ונחשבת היחידה, שהיא חברת בפרלמנט של נאפולה. (תצלום אי.פי.)

מוסקווה ממשיכה להפציץ במלים את גרמניה המערבית

בון תנסה להרגיע את מוסקווה אך תקבל בברכה את הונקר

שר החוץ המערב גרמני יפגש עם עמיתו הסובייטי בניו־יורק יום לפני ביקורו של מנהיג גרמניה המזרחית במערב גרמניה

מאת עמרי רשוקה־לוין, שותרת „מעריב״ בבון

בנמשכת בשבועות אלה בין מוסקווה לבין גרמניה המערבית, בית, הודיע אתמול שר החוץ המערב גרמני, ויקס ניסוריך גנשר, כי הוא מתכוון להיפגש עם עמיתו הסובייטי, אנדריי גרומיקו, בניו־יורק בחודש הבא, עם פתיחת עונת או״ם. הפגישה צפויה ל־25 בספטמבר, יום אחד לפני הנאום שבו מצפים (עדיין) בבון לתחילת ביקורו החיסכוני של מנהיג גרמניה המזרחית, אריך הונקר, מגרמניה המערבית.

זה לעיתה משבועיים אחרות ברית המערבות ותוקפת, בעיקר מאמריקה המרא־דתה, את גר־מנית המערבית, יחולה בה גי־אשמות חמורות בכל הנוגע לי־חסים המורים לאחרונה בין בה לבין גרמניה המזרחית. בון מואשמת בנטיונות להתערב ב־ענייניה הפנימיים של ברלין המזרחית, ובכך שלא ויתרה על מונגמה ה„ריאנשטיפטונג״ לתיקי לאיחוד מחדש של גר־מניה הגדולה והשלמה.

התקפות הסובייטיות מכוו־נות טולן לבן, אבל בבירה המערב גרמנית מתארים דאל על הקפנה הצומה: „בכים בי אוכף, אך מתכוונים לחמורי... כי שנקרא לסדר, בצדה, ש־אינה משתמשת לשתי סנים זהא אריך הונקר עצמו, שבכל הנראה הדהים את רבים בי נבחרותו לשיר את היחסים עם מזרח אירופה.

אשמות חמורות בכל הנוגע לי־חסים המורים לאחרונה בין בה לבין גרמניה המזרחית. בון מואשמת בנטיונות להתערב ב־ענייניה הפנימיים של ברלין המזרחית, ובכך שלא ויתרה על מונגמה ה„ריאנשטיפטונג״ לתיקי לאיחוד מחדש של גר־מניה הגדולה והשלמה.

קבלת אשראי בסך 950 מיל׳ און מארק מבון, התהקלת, שי ניתנו לסערב גרמנים, המבקר שים לבא לביקורים במזרח־גר־מניה, ולפעיל־ורים מזרח־גר־מנים המבקרים במערב, ופצם טרוחתו של הונקר לבטר ב־רוסים, המתוררים את חשדם.

חומייני חי והוא נאם באיראן

מאת י. פרנקלמטן ושירותים הירקיות

שליט איראן, האיאת־אללה חומייני, הוים אתי מול שמועות כי הוא נטול על מרש דחי.

המנהיג האיראני הי קשיש נסא נאום בן שלו־שים דקות במועבד ליד ביתו בעיר קום, מה הוה באוכר הפומבי הראשון מאז תחילת יולי.

עתוני דרמניה מוערים הבוקר כי חומייני סובל במרתו ללא הכרה כבר כמה ימים. לפי ידיעה אחת, חומייני כבר מת. ר הטלויזיה הרשמית באיראן לא נתנו חומני לדיעה מקשש שבמדינה תערוך מלחמת אחים עקובה מדם.

חודשו הקרבות בשוף בין הדרוזים לצבא לבנון

הרקע: סירוב גינבלאט לפריסת הצבא במעוזם

מאת שפי גבאי, מופר „מעריב״ לענייני ערבים

הקרבות בשוף התחדשו אתמול בין המליצה הדרו־זית לבין צבא לבנון, כנר־אה על רקע כיתוב המחוזי הדרוזי ואלוף בינבלאט ל־ אמנן את החלטת המשלה שנתקבלה קוד חצי סוריה לפרס את צבא לבנון ב־ מעוזם הדרוזי שלו הדרוזים. גינבלאט תקף את הטשטר הזכוכי בבירות, בו הוא סכן כשר תחירות והתחבורה, ר אמר, כי המליצה שלו בשוף לא תפרוק את נשקה לפי הסכמתו במשלה הבוכחית הוא אריעה.

הביטאון הפרי הרשמי „תי־שרין״ הזהיר הלשון מפיסם, כי התיכנית הבטחונית של ה־ משלה הלבנונית, ויושם ב־ הר בפרק זמן של שעות ימים, כדי להביא את לבנון לחוף מיפסוחים, בבירות עצמה, בה ישמה התוכנית הבטחונית, הוגר השקט בגלל התפוצצו־יות מטענו תבלה בשווקים.

אמר, כי המליצה שלו בשוף לא תפרוק את נשקה לפי הסכמתו במשלה הבוכחית הוא אריעה.

הביטאון הפרי הרשמי „תי־שרין״ הזהיר הלשון מפיסם, כי התיכנית הבטחונית של ה־ משלה הלבנונית, ויושם ב־ הר בפרק זמן של שעות ימים, כדי להביא את לבנון לחוף מיפסוחים, בבירות עצמה, בה ישמה התוכנית הבטחונית, הוגר השקט בגלל התפוצצו־יות מטענו תבלה בשווקים.

שכרמו אתמול ל־4 הרוגים, 30 פצועים ולנזקים בהיקף בשני חלקי העיר גם הפעם הוא מעיר אבטחו שר מעבר תמיכה בידי אמצעי מיליציות דרוזי פנים.

נשיא לבנון לשעבר, פוליטי מן פרנגיה, מיכה אחמוד את המצב באמרו, כי מלא שני תיים למשטר של אמין גמייאל ואילו המיכה עדיין דורכה במקום, ואין מאשר ביטול ההסכם עם ישראל ר הה חושב, לטעמו, תודות ל־ מאמצים שלו אצל סוריה.

ולאדימיר פוליאקוב בבירות:

מוסקווה מוכנה לצייד צבא לבנון בנשק חדיש

בביקורו באזור נפגש עם חוסיין ועם אסד

מאת שפי גבאי, מופר „מעריב״ לענייני ערבים

ראש אגף המזרח התיכון במשרד החוץ הסובייטי, ולאדימיר פוליאקוב, חזר בשבוע הבא לארצו, לאחר שהיה של עשרה ימים מגוון ביקור זוקף לחבורת כמה הרשמים ממשלת הנסיונות המהותיים של בריה״מ לחיבי לאריגות ערב.

פוליאקוב, שהיה סגריר ב־ מצרים, שהה שלושה ימים בדמשק, ונפגש לשיחות ארוכות עם המלך חוסין, שבמהלכן הביע הרמטייל, זאיד בן שאכר, בראש משלחת צבאית גדולה לכרית־המיעצות. ירדן אישרה תשובת את חדישות, כי הסכמייל יבא למוסקווה למסע רכש.

בביקורו בבירות הצע שר־ ליאקוב לממשלת לבנון לאמן את חילות, לצייד את צבאות בנשק סוביטי חדיש. עתה מוהה הדיפלומט הסובייטי ב־ סורים, ונודע עם הגשרו חא־ מן אסד. בתודעה משותפת, שנתפרסמה אתמול, הביעו שני הצדדים את רצונם בהע־ מקת הקשרים ביניהם.

יצוין, כי בביקורו לפני חצי־שנה בדמשק ובבירות, ונגיש מר־ ליאקוב את הסטמות הבחידש הקשרים הדיפלומטיים בין מצרים לבירות־הסוצעות.

„ארה״ב לא תסייע למדינות המתירות הפלה מלאכותית״

איים הנציג האמריקני בועידת האו״ם לבעיות אוכלוסיה

מאת כתבי פונביות הידיעות המסחריות מרפי

ביקורות חדיפה נמתחה הדים מפי נציגים בועידת האו״ם לבעיות אוכלוסיה בקהיר על נאומו של הנציג האמריקני, שהבהיר כי הפתיון המנקות האוכלוסיה היא כלכלה קפיטאליסטית, ואיים כי אריזיב תסיע סיוע כספי לצרכי הינקנון המשפחה מדינות המתירות הפלות.

נאומנו שנות שלטונו של ריגן הוסמר בארה״ב מאבק בין הומכי הבחירה לבין מתנגדי ההפלות, לי בין תומכי זכותה של האשה על גופה, הוו הפעם הראשונה שמדיניות ריפסמית זו של ריגן מסר להביא לאישור מחודש של מחוייבותה בת 30 השנה של ארה״ב לתמוך סיוע מגניבת ונר־ יון ותיכנון משפחה למדינות זרות הנרגוני מתגרבים.

אולם, הם יוחדו על הנסיון לאחרי שגיסי הלסם, סנטור רוגבליקני הצליח להעביר הוק־ לסה המשבתת את הנשיא ריי־ גן על „ויתור להגביל את הסיוע: הנסיגה של הפלות מלאכותיות״.

הצבא האדום: בחות חגאה יאתר תותחים

מאת זיכיאם איטין, מופר „לום אנגלס טיימס״ במוסקבה

מחלוקת נתגלתה כין ראשי הצבא האדום לבין הנשיא, קונסטנטין צ׳רניינקו, בשאלת המדיניות הכלכלית. ההנחת הצבא דורשת מדיניות המדינה הראשונה מכנולוגיים בתקציבים הקטנת הדגש על מנצרי צריכה.

דעת ראשי הצבא הובעה בגילוי לב, שאיננו בצוי בדרך כלל כתיבים הסוביטיים, במאמר שפורסם ב„מוסד האדום״, ביטאון משרד הקנה הסוביטי. השריינים הנמי־ צעים שונים בחלקם מן הדרישות, שהכריז עליה הנשיא צ׳רניינקו, ואפשר שהם מעידים על חילוקי דעות בצמרת הקנאה הסוביטית בשאלת סדרי העדיפויות הכלכליים.

39 שנים אחרי... בנגאסאקי

דרישה לתמוך בקורבנות הפצצה

סטודנטים ומאנים קיבלו בקריאות בוז את ראש הממשלה, יאסוהירו נקאסונה, אתמול בכראו לעיר נגאסאקי למקום לציון מלאת 39 שנה להטלת הפצצה הגרעינית השניה בעולם על ידי ארה״ב, שהחריבה את העיר, יומם ספורים לאחר חורבנה של העיר הירושימה.

בעלותו של דוכן ומנאבים, דרשו כ־40 סטודנטים נושאי כרזות, בצעקות חוק לתמיכה בקרבנות הפצצות הגרעיניות ב־1945. צעקות מעמנים עלעלו בעיר וה־ צוערים מצחו ביבבה בשעה 11.02 בבוקר — הרגע שבו התפוצצה הפצצה מעל נגל נגאסאקי, גרמה למותם של 74 אלף בני אדם ולהרס חלק גדול מן העיר. (רויטר)

אחיו של ברטון שדו בחולשית על קברו

בשקם צרם, שלא נקרד אחיות מיזם ומסתורין, נימסן אתמול השחקן הוולשי ריצ׳ארד ברטון, שנסמר כאשפן פתאומי ביום ראשון, בכית הקלמין של הכפר הקטן שליני בשוויץ, שם היה מיתו שאו 1957.

לאחר הטקס הפרוטסטנטי בבנמית הכפר, המונה 600 תושבים, הכיתה אשתו של ברטון זה 13 הדשים, מאלי הדי, בת ה־36, מעטפת קטנה ותחומת בתוך ארונו של ברטון. בטקס השתתפו, פרט לכומר ולאלמנה, בתו של ברטון, קיית, שישה מאחיו ואחיותיו ולידה עוד. בתה של השחקנית אליזבת טיילור, לה היה ברטון נשוי פעמיים. טיילור עצמה לא הגיעה לחלוויה, אך אמרה כי היא מתכוונת להשתתף בשבת, בטקס אבלה לזיכרו, בבמר הוולשי שבו גדלה.

אחיו ואחיותיו של ברטון שרו בשמה הוולשית, בתו של ברטון, קיית, קראה את „אל נא תלך דומם אל תוך הליל הזה הסובב״, שיר האשכבה המסורתם שכתב המשורר הוולשי דילן תומס לאביו. דילן היה המשורר האהוב על ברטון, שביקש „ביזבזתי את כשרונותיהם הגדולים על נשים, שתיה ורדיפת פרסום.

אל חברי הכנסת ה־11!

שימו לב לאחריותכם הגדולה!

ביחדות התפוצות משתוללת „מגיפת״ ההתבוללות ונישואי תערובת, שכבר הכחידה אחוזים גדולים מן העם היהודי, והסכנה גדלה והולכת בממדים גוראים.

המשך הכרת החוק הישראלי ב„גיור״ פיקטיבי וחסר ערך — נותן אור ירוק להגברת ההתבוללות. הכרת מדינת ישראל בגיור שלא־כהלכה מתפרשת כלגיטימציה להריסת החומה השומרת על יחודו של העם היהודי.

אל תשעו לטענות דמגוגיות כאילו הכרה בלעדית בגיור כהלכה מפלגת את העם.

ההיפך הוא הנכון!

קביעת נורמה אחידה, המקובלת על כל חלקי העם מדורי דורות תאחד את העם, ואילו מתן אפשרות ל„גיורים״ שונים, שאינם מקובלים על חלקו הגדול של העם, מביאה בהכרת להיווצרות כמה עמים, שלא להתחתן זה בזה.

זכרו, כי דוד בן־גוריון הנהיג בשעתו מטבח כשר לכל חיילי צה״ל, בהסבירו, כי במטבח כשר יוכלו כולם לסעוד, ואילו במטבח לא־כשר, אין אפשרות לסעוד למי, שאוכל רק כשר.

גם כאן — **גיור כהלכה** הוא טוב לכל ולכן הוא מאחד.

גיור שלא כהלכה — מפלג וממריץ התבוללות.

אחריותכם מחייבת: **גיור כהלכה!**

Shofar Association of America inc. 234 Fifth Avenue
New-York N.Y. 10001 tel: (212)687-2570

שחרר קורן, ממתנגדי המשטר בפולין

יאנשוק קורון, מנהיג תנועת „קורי מראשאי האוטוריצה למשטר הקומוניסטי בפולין, שנחרר אתמול לאחר שהיה פלוא שנתיים ומחצה מאשמת לשירות לשר נגד המדינה, דלא הזמשר למשפט.

יאנשוק קורון, 50, קחזור לביתו במלוית בידי שוטרים בלבוש אזרחי.

קורון, שסבל בריאותו גראה משביע רצון, הוא אחד המייצגים של „קורי״, חתעד להגנה עצמית מציאלית.

„ישבנו הפולנים סובלים מאורגי־יתר״

מתנהגים ואורשאי ושמו ס. ז. כדרא לשלמונות לחנהיג־הקבוצה של התתנים לתרשמים.

„המחסור גורם לכך שאנו נאלצים לנטש תאתנים, המבוטים מלאים״, נחב אנשיש למערכת היומון הרשמי „ז׳ייה וארשאווי״, „אולי כדאי להנהיג תרושי הקשבה, שיונתנו הנם אחת בשנה, מהבר כך מאשר... לסבל מאיזורגי־יתר״.

תושבי ואדשה סובלים גם מחסור בחוטים, גרבונים, גרביים, כותנות, גופיות, נעליים וחליפות מאיכות מזמה. (ריטר)

ה„סובלב״ 144 קורקע סוביה

המטוס העל־קולי „סובולב 144״, שיפתחה בריה״מ בתוך חיקוי ל„קונקורד״ האנגלו־צרפתי, והמבוטה במערב „הקונקורדסקי״, קורקע לתמיד — לאחר שהיה לכישלון חיכר ביתור פתולרות הטעונה.

„הנסיון שהוצאות הטפלות גבוהות מדי״, אמר ראש מחלקת הנעוות הביטלאוטיות, בחברת הנשמה הסוביטית „מיליוקוס״.

לדברי ממחים מערביים, המחיר הגבוה הוא בגראה לא התירוץ הרשמי: למעשה, סבל המטוס מבעיות הנדסיות חמורות, למרות שהסוביטים אינם מודים בכך. המעולם לא הגיע למהירויות הפל־קוליות. (ריטר)

מאבה: להרחיב הגבול ולא לראות עירום

המשטרה הבצרית בארור המרכזה במאבה נאלצה להרחיב חגבול הזמני עקב לחצם של נודיסטים ישראלים גולה אתמול השבדונן המצרי „אל וואפד״.

לדברי העיתון, ציוות קצין המשטרה המסונה על שמירת הגבול בסאבה על פקודיו להרחיב את הגבולות כדי להפריע להם „לשטוף את העיניים״ בעירום של תיירים ישראליים ולהתקלן קו־הדש של תל.

מ זה „עד אחד מקרבנה הדש בין שתי שתי שוטרי הגול הדרומי. (מדיון)

„הגירסה שלך, מר חרמון תפורה בחוט מכליב"

— אומרת התובעת לנאשם ברצח ידידתו לשעבר האחות כרמלה בלאס

מאת איה אורנשטיין

עוד שמעון חרמון, הנאשם ברצח ידידתו לשעבר, האחות כרמלה בלס, עמד אתמול יום תמים על דוכן העדים בבית הדין המחוזי בתל־אביב, בעוד התובעת, עו"ד רבקה מרגלית, מנסה לגרום לו לסתור את גרסתו, לפיה לא הרג את כרמלה.

בתשובות שלו אמר חרמון, כי הוא הטלים את המצבר בסוללת הרכב, אך לא הצליח לעצור, אך הוסיף, כי לא ידע מה גרם לכך.

בעת כאשר דובר בנושא אחר, לגמרי שמיני מהמיתה של הדר, נרצחה כרמלה. חרמון מרח לסדר, בין היתר, לאחיו מ־איר בשיחות טלפון מחו"ל, כי הוא הלליף את המצבר במכונית אשתו לעצבר, אך לא ידוע אמו באמת שיחה.

„היה לו מחיר", הסביר חרמון, „והמשטרה הצוותה לי שיחתי, וחשיחתי שיחנו לי הוחלפת הצמיגים עידיש לא נמרץ".

בהמשך שאלה אותו מרגלית כדי מדוע הוא נתן לרשום לעצמו לקחת נעליים לתיקון ולגבי פרטים אחרים שהוא לקח עמו, לא עשה כל רי־שום.

כמה היה מיוחד באותן נע־ליים שלא רצית לקחת לי־קחת אותן אתך לתיקון, שא־לת עורך הדין.

חרמון הסביר — לקחו מזוקו של הקהל באולם — שהוא לקח אתו לתיקון צב־דים ישנים ומעולים שמצת, כדי להמליצם שם לאחר שי־יבנה לעצמו נעליים ומלבדי שים חדשים בסקמים. אחד הנשאים הסיכומים שעליהם נשאל חרמון, היה נושא מנ־ציל הדגה של מכוניתו, גי־רסת הנסיעה הא, כי זה מיה מכשיר הרגה.

ביגאור מנת צחיבה סל ש־משון מאיר מרגן, מרוש־דיר ליבאי, ליודע המשטרי למשמלה, בבקשה לעבר את הנליקים הנשפטים נגד מי איר חרמון (הנאשם בהש־מדת מנגנון הדגה). מענת מרגן ליבאי אותה אז, כי בידי התביעה אין ראיה שי למכוניתו של חרמון היה מנ־ציל הגה.

בבית המשפט אישר שמ־ען הרמון, כי אמנם היה לו מנגנון הגה, אך לטענתו הוא לא היה בשימוש. מי בנת של אבותו נהג להש־תמש במנגנון הכראה שגם אירבד אחיו ומן רב לנני רגה כרמלה שלם.

„תפס טרמס על עדות"

לטענת התובעת תפס חרמון „טרמס" על עדותה של חב־ר־ה, שסיפרה בבית המשפט, כי בנת שיחק במנגנון. „אתה, כך אמרה לחרמון, „הסבת שהוא גם איבד אותו".

בעת שמאיר חרמון שוחח עם איש שמעון במשטרה, הוא הטמיש לו — לגרסת הסבריה — הנוסחת של מנגנון הגה ואף עשה תנועות שו־תיים שמהן ניתן היה להבין, כי הוא אמר לו מהוה על הנעלם אז הרגלם על ידו).

תנועות חרמון היתה, כי ב־איזו הגע לא הבתין בה כי־איל אמר לו, משום שהוא היה שקוע בבחינה.

בין ואחר אמר שמעון חר־מון לאחיו, כי זאא בשום או־פן לא הייה ממוש ברגע ה־אפכנר מכי לא יתן שקעון המשטרה שחקר את הסרטה, פקד מישל הדר, ומקלם של נבו בקריירת שלו במשטרה.

המשך המשפט — היום, אתמול ערב, כי אחיו של שמעון חרמון, מאיר, הזקק לסיפול דיאליזה, אושפז ב־בית הדסה, עין כרם לבאי א־מר, כי מצבו החמיר. כידוע, עדים שמעון חרמון למאיר את אתת מבליתתו.

„בחשר לי מחרי", הסביר חר־מון, „והמשטרה הצוותה לי שיחתי, וחשיחתי שיחנו לי הוחלפת הצמיגים עידיש לא נמרץ".

בהמשך שאלה אותו מרגלית כי מדוע הוא נתן לרשום לעצמו לקחת נעליים לתיקון ולגבי פרטים אחרים שהוא לקח עמו, לא עשה כל רי־שום.

כמה היה מיוחד באותן נע־ליים שלא רצית לקחת לי־קחת אותן אתך לתיקון, שא־לת עורך הדין.

חרמון הסביר — לקחו מזוקו של הקהל באולם — שהוא לקח אתו לתיקון צב־דים ישנים ומעולים שמצת, כדי להמליצם שם לאחר שי־יבנה לעצמו נעליים ומלבדי שים חדשים בסקמים. אחד הנשאים הסיכומים שעליהם נשאל חרמון, היה נושא מנ־ציל הגה של מכוניתו, גי־רסת הנסיעה הא, כי זה מיה מכשיר הרגה.

ביגאור מנת צחיבה סל ש־משון מאיר מרגן, מרוש־דיר ליבאי, ליודע המשטרי למשמלה, בבקשה לעבר את הנליקים הנשפטים נגד מי איר חרמון (הנאשם בהש־מדת מנגנון הגה). מענת מרגן ליבאי אותה אז, כי בידי התביעה אין ראיה שי למכוניתו של חרמון היה מנ־ציל הגה.

בבית המשפט אישר שמ־ען חרמון, כי אמנם היה לו מנגנון הגה, אך לטענתו הוא לא היה בשימוש. מי בנת של אבותו נהג להש־תמש במנגנון הכראה שגם אירבד אחיו ומן רב לנני רגה כרמלה שלם.

„תפס טרמס על עדות"

לטענת התובעת תפס חרמון „טרמס" על עדותה של חב־ר־ה, שסיפרה בבית המשפט, כי בנת שיחק במנגנון. „אתה, כך אמרה לחרמון, „הסבת שהוא גם איבד אותו".

בעת שמאיר חרמון שוחח עם איש שמעון במשטרה, הוא הטמיש לו — לגרסת הסבריה — הנוסחת של מנגנון הגה ואף עשה תנועות שו־תיים שמהן ניתן היה להבין, כי הוא אמר לו מהוה על הנעלם אז הרגלם על ידו).

תנועות חרמון היתה, כי ב־איזו הגע לא הבתין בה כי־איל אמר לו, משום שהוא היה שקוע בבחינה.

בין ואחר אמר שמעון חר־מון לאחיו, כי זאא בשום או־פן לא הייה ממוש ברגע ה־אפכנר מכי לא יתן שקעון המשטרה שחקר את הסרטה, פקד מישל הדר, ומקלם של נבו בקריירת שלו במשטרה.

המשך המשפט — היום, אתמול ערב, כי אחיו של שמעון חרמון, מאיר, הזקק לסיפול דיאליזה, אושפז ב־בית הדסה, עין כרם לבאי א־מר, כי מצבו החמיר. כידוע, עדים שמעון חרמון למאיר את אתת מבליתתו.

מצאו פגם בעל עיטור „העוז":

„קורא „אחרי" בלי לשים לב מי נמצא מאחור"

מנהל בי"ח „פוריה" עתר לבג"ץ בטענה שדוחקים אותו מניהול בית־החולים משיקולים זרים

מאת שקיה סגל

מעמדה רבאת־רדפן מר־פוה לבג"ץ, נגד שר הב־ריאות, צבי שיבות המרי־ני ואחמנאל החרש של בי"ח בצפת, מבקש מנהל פוריה, ד"ר גבי לנגן, לבי מנ מדון לא יפוש מרוי המנהל החדש של בחיזת בצפת ושהוא־עצמו יקבל תפקיד זה.

ד"ר גבי לנגן נתן בעתיר־ות, כי הוא לא אבה במיכרז להעקיר, מפיקלים לים, מ־ליות שלמות שנים מתבר־ר ומדות מבוהגים, אשר קבעו, כי ד"ר שלמה מלם יבחה ב־תפקיד, מתבדים לרעיון של איחוד שני בתי חולים — פוריה ובצפת.

מעותרת ד"ר לנגן תולת, כי משיר הבריאות הוליט לחזור מ־ה מאיחוד שני בתי־הרפואה הללו ובכך הוחיה מציבות בעקיר הראשונה בגליל.

ד"ר לנגן מונה למנהל מר־ר"ח ב־1980, בעקבות מיבצאי ודות־מיבאלי ונכה לשמחים רבים על נחיל ביתיה בתי־קשוט הקטנה.

בשלב מסיים הוגל ד"ר לנ־ן לעבוד הכנית לאיחוד בית־ה זו בצפת עם בקיה פריה, לקראת הקמת מרכז רפואי אזורי ל־בגליל. בתוך זו הוה לבטיחת המשותף, והמרכז הרפואי ב־שוויץ, מי מיומות הרפואי שרוש־אים יוכלו להתמנות בו. כן הוגה בקרה מיבצאי אחרים ב־ה־ה מיבצאי הרפואי הרפואי, ד"ר לנגן נאבק על הכנתו, אך שלבסוף הוא אנטנה הוגא נאמנה למנהל מסותף של שני בתי־החולים.

„שאלות לא רלוונטיות"

בעתירה לבג"ץ, צ"ל עייר עמו אמנה, אומר ד"ר לנגן, כי הופעה לאשר במרס הקבה הודיע לו מנכ"ל משרד הב־ריאות, כי הוחלט למנוע מ־ני לתפקיד מנהל בי"ח צפת. יש לציין, כי בעלב זה כבר הוה ד"ר לנגן המנהל הרפואי של שני הסוסדות הרפואיים, על פי העתירה, כאשר הביע ד"ר לנגן את חרטה, כי הה שלב בנסיבה מאיחוד בתי־ה חולים, הסיב מכ"ל מערה הבריאות, כי הוא מצוי לד"ר לנגן, כנגן לוגיש את מרפסיות, ואם יוכה, בפיגר — יקל ה־ר לבעצת הלוך האיחוד.

הבתעיה לאמר, כי יעדת הי־ה בבצפת, מבקש מנהל פוריה, ד"ר גבי לנגן, לבי מנ מדון לא יפוש מרוי המנהל החדש של בחיזת בצפת ושהוא־עצמו יקבל תפקיד זה.

ד"ר גבי לנגן נתן בעתיר־ות, כי הוא לא אבה במיכרז להעקיר, מפיקלים לים, מ־ליות שלמות שנים מתבר־ר ומדות מבוהגים, אשר קבעו, כי ד"ר שלמה מלם יבחה ב־תפקיד, מתבדים לרעיון של איחוד שני בתי־החולים — פוריה ובצפת.

מעותרת ד"ר לנגן תולת, כי משיר הבריאות הוליט לחזור מ־ה מאיחוד שני בתי־הרפואה הללו ובכך הוחיה מציבות בעקיר הראשונה בגליל.

ד"ר לנגן מונה למנהל מר־ר"ח ב־1980, בעקבות מיבצאי ודות־מיבאלי ונכה לשמחים רבים על נחיל ביתיה בתי־קשוט הקטנה.

בשלב מסיים הוגל ד"ר לנ־ן לעבוד הכנית לאיחוד בית־ה זו בצפת עם בקיה פריה, לקראת הקמת מרכז רפואי אזורי ל־בגליל. בתוך זו הוה לבטיחת המשותף, והמרכז הרפואי ב־שוויץ, מי מיומות הרפואי שרוש־אים יוכלו להתמנות בו. כן הוגה בקרה מיבצאי אחרים ב־ה־ה מיבצאי הרפואי הרפואי, ד"ר לנגן נאבק על הכנתו, אך שלבסוף הוא אנטנה הוגא נאמנה למנהל מסותף של שני בתי־החולים.

„שאלות לא רלוונטיות"

בעתירה לבג"ץ, צ"ל עייר עמו אמנה, אומר ד"ר לנגן, כי הופעה לאשר במרס הקבה הודיע לו מנכ"ל משרד הב־ריאות, כי הוחלט למנוע מ־ני לתפקיד מנהל בי"ח צפת. יש לציין, כי בעלב זה כבר הוה ד"ר לנגן המנהל הרפואי של שני הסוסדות הרפואיים, על פי העתירה, כאשר הביע ד"ר לנגן את חרטה, כי הה שלב בנסיבה מאיחוד בתי־ה חולים, הסיב מכ"ל מערה

החילונים בפ"ת „יטרטרו" היום את הדתיים בעיר

— כגמול על גירוש ראש העירייה מבית־הקברות בלוויית חלל צה"ל והטרדת ראשי העירייה

מאת פרחי נאה

אזרחים חילוניים בפתח־תקוה הקילו בלילות האח־רונים להטריד כמשפחות רב־נים ומקהלים דתיים בעיר במקומה של הטרדת ראש־ה־עיריה ומנגנון בעלמון מהי־לילה והודעות שוא על פצצות בבתים — מעקי־בות פרשת האכמת.

היום אחהיצ מתכבנים ה־חילוניים לשמוע על רשבות הציר במבוגרות להשמיע ב־רמקולים נתיים גינגי חריף ל„מרור הדתי" שמתמלט בציר. אנשים המסיירים למשלגת־ה־מבחה ולראש העיירייה, דב־ר הליטה להטריד הים אחוריא את מנוחת תושבי ה־עיר הדתיים בעמבות תקיפות של ראש העיירייה בית לוי־יחו של חלל צה"ל השבוע בבית־הקברות לגירושו משם, בהנחלת מרעית עיריית פ"ת תתכנסה אתמול והחליטה לבי־נות במילים ותרשות את „ה־טרור הדתי", בעקבות הפר־ות שאירעה בבית־הקברות. העיירייה הדפיק הבוקר אלפי מודעות על לוחות הפרסומת וקריאת בתים, בהן מגנה הקר־אליריות בעיירייה את הטרור ששמש בעיר.

בנוגעת לפרסומים בשבועות האחרונים, מתברר, שקולגיע „הכלי" יחיה לפעול בעבת עוד שבועות רבים ללא יעמוד כעת לרשותם, אלא בעוד ומן רב. שאת כיון שהוכיחות השוטרת הגבשו לוועדת המחי־ון ויח מעדיין לא אומרו.

כיוון שכך, גם הלילה ית־כנסו מאות תדרים כגל בית־הקלנע, כדי להמנין בסעם ה־24 נגד הטרם המוקרן שם.

„הוא קפץ עלי ונדקר למוות"

— אומר החשוד ברצח טיראן וינו מאילת, שאותו דקר בצוואר בקבוק בעת תיגרה

מאת אורי בירנדר

צעיר בן עשרה־ו מתנגב נעצר אתמול ל־15 יום, ב־חשד שרצח שלשום את מיראן וינו, בן 23 מאילת.

שלשם השלום, נמה מכלים, אבר פוכלום פרקים על הח־שוד בדצה.

בא־כוח המשטרה, עקד רב־ה־ק אבו־חיים, סיון אתמול ב־בית משפט השלום בבאר־שבע, כי הצעיר מאילת נדקר למות בבוואר בקבוק, בעקי־בות סכסוך על רקע של ב־ה־ה־ה.

עקד אבו־חיים הוסיף, כי ה־חשוד הבחיש הוחלה כל קשר לרוצחת, אך בהמשך הקירלו כיפר, שאכן דקר את טיראן, אלא שהתבר נעשה לאחר תע־גרות מצד הבנות ומצד תב־ר"ה. „אבו לא מכיר את המ־נוח, והוא גרר אותי לסבב קנטרר", אמר החשוד ברצה הנים. היה זה בסבבעב „מכ־ר סדנות ארצי" של המשטרה הצבאית, שהתחיל אתמול משקה 6 בבוקר והסתיים בשעה 6 בערב.

כן נעצרו במסגרת הסבבעב ומעלתו לשיפוט מהיר נגדים שבעה עבירות אחרות, כגון אי ציות לוחמה; אי ציות לתחמרור צמר; כניסה לרחוב חדיסיטרי בניגוד לכיון הנ־סיעה; הצייתת קו הפרדה ר־ציף לבן ועוד.

נגדים מסוראי ועד דרגת רב־סמל, שנלכדו בעבירת ה־עבירות, אילו להעביר את הרכב לסמיס משטרה צבאית, שם יתיבבו למשך שבעת ל־ימים. לכם של נגדים ברגעת בכיית יחתי יעובב בסמיס משטרה צבאית למשך 14 יום, מטרת הוראה זו — לגרום ל־בן שמפקדי יחידות יהיו ע־רים יותר למשמעת הגיבה של פקודיהם — כתוצאה מכך צ־פר הנצא גם להטיל מיאי מהמפקד המעמנה עליו.

הפעילות המהלה ביותר של המשטרה הצבאית בים ה־ממשמרת הארצי היה בסבבעב פיקוד המרכז, בבכרשים מ־צמח בעמון ועד למגדה בדר־רום, הסתיים ועד לחוף יופ־ה, מל סני מרחבים אלה מרוש כ־90 מבטוגות.

● מבטוגות המחירות בין צומת מיסובים ואוריתודוד (צילום: זיאיל אורשטרום)

נענשו מפקדים שלא מנעו נהיגה במהירות מופרזת

הועמדו לשיפוט מהיר יחד עם הנהגים במבצע מכמונות ארצי של המשטרה הצבאית

מאת מרדכי אלקן

מפקדים מדרגת רב־סמל ומעלה, שתפקי מרסס ב־תפקיד כתוא הנהג שלו רכב צבאי וזא מנעו מהנהג לנ־ע מנהיגה מופרזת, נע־ד אתמול על־ידי המשטר הצבאית, שהחליל אתמול משקה 6 בבוקר והסתיים בשעה 6 בערב.

כן נעצרו במסגרת המבצע ומעלתו לשיפוט מהיר נהגים שבעה עבירות אחרות, כגון אי ציות לוחמה; אי ציות לתחמרור צמר; כניסה לרחוב חדיסיטרי בניגוד לכיון הנ־סיעה; הצייתת קו הפרדה ר־ציף לבן ועוד.

נהגים מסוראי ועד דרגת רב־סמל, שנלכדו בעבירת ה־עבירות, אילו להעביר את הרכב לסמיס משטרה צבאית, שם יתיבבו למשך 14 יום. לכם של נהגים ברגעת בכיית יחתי יעובב בסמיס משטרה צבאית למשך 14 יום, מטרת הוראה זו — לגרום ל־בן שמפקדי יחידות יהיו ע־רים יותר למשמעת הגיבה של פקודיהם — כתוצאה מכך צ־פר הנצא גם להטיל מיאי מהמפקד המעמנה עליו.

הפעילות המהלה ביותר של המשטרה הצבאית בים ה־ממשמרת הארצי היה בסבבעב פיקוד המרכז, בבכרשים מ־צמח בעמון ועד למגדה בדר־רום, הסתיים ועד לחוף יופ־ה, מל סני מרחבים אלה מרוש כ־90 מבטוגות.

האם תלך הסמ"ל עם המערך ודצו

כתב"ד של סעדיה גאון הגיע לאוניברסיטת ת"א

— בחבילת כתבי־יד עתיקים מגניזת קהיר

מאת דוד גלעדי

כתב־יד שהגיע באחרונה לאוניברסיטת תל־אביב בחבילת כתבי־יד עתיקים מגניזת קאהיר, התגלה מכתב־יד של סעדיה גאון שחי בשנה ה־10.

זהו הלל מתוך כתב ויכוח של הגאון עם כת הקראים, המכוב בחרוזים, וכל שורה בכל פרק מתחילה באות אחרת מאותיות האלף־בית. לדוגמה שבראשית אלפבתיקות תל"א הוזון מאות א' ומלתה: „אשא משלים ואגודה".

את הגילוי על מחברו של כתב־יד עשה מנהל בית־המדרש לרבנים בבודאפשט פרופ' אלכסנדר שייבר, שיוזמה שלשום על יום אחר של סיול מכתם בית המשמרת, כדי לראות את כתבי־יד האלה מגניזת קאהיר.

לדעת פרופ' שייבר היה כתב־יד זה בבעלות קהילת ברלין, הגנוז של קהילה זו רוקן ע"י צאצאי הבנא האחרון בבית כיבוד בברלין במלחמת העולם השנייה. יתר עם מגנוז של בית המדרש לרבנים בברסלאו ושל קהילות אחרות בגרמניה — „ובסך־הכל למעלה מרבבה כתבי־יד יקרי ערך" — הגיעו מגרמניה לוואר־שה.

ההשערה היא, שמאות מכתבי־יד הנמצאים האלה, בינתם יצחיקים ויקרי־ערך במו הדף הנ"ל מסעדיה גאון — הגיעו באחרונה מהגנון הסולני לשוק המסחרי בשלום ומשם הוגלגלו לאוניברסיטת ת"א.

תינוק שהושאר לבדו נחנק בכבל טלפון

ההורים החרדים התנגדו לניתוח הנגופה

מאת דוד זוהר

ילד בן 10 חודשים, הפה בימים שישלה, נמצא שלשום כקרב ללא רוח חיים, כשכבל של טלפון כרוך סביב צוארו, בבית הדיון בוורוך יקב, ומקרה אירע, כאשר הילד, שהושאר לבד בבית, ולא כל השגחה ובלי שהיפנם לגלל או לכיסה נגנבתת, זחל לעבר הטלפון בביתו ואז, תוך כדי משחק, נגרר כבל הטלפון סביב צווארו.

בא־כוח משטרת מרחב חיפה, רס"ר ניסן צינגלר, מנה אתמול לבית משפט השלום בחיפה בביקש מחו צו לחקירת נסיבות מותו של הילד. מרקלים הורי הילד, שייך חנוך מאל, התנגד לבקשת המשטרה לניתוח הנמה. הוא טען שהורי הילד הם חרדים ואם, יהודה שיינפלד, נא תלמיד בישיבה. „אין ספק שקרה כאן אסון ושמות הילד לא נגרם בעבירה. הילד, בראה, זחל והגיע למקום הטלפון והסתבך בכבל. השמנה שמשמת רחשים, בנכנסה לדירה המצאה את הילד ללא רוח חיים".

השישם, כמאל חיר, נענה בבקשת בא־כוח ההורים ודחה את בקשת המשטרה לנתוח את הגופה. כתב השישם: „לא נראה לי שיש כאן חשד לעבירה. הילד שנחר ללא השגחה המתבר בכבל הטלפון ונחנק. יתחכן ריש מקום להתפנות אצבע מאשימה לעבר ההורים שבוודאי ללא הפגנה, אי לאחוה שלא בתוך הלגל אי במיטה שמנמה לא יכול היה לרדת לרצפה. אבל, בתחושה במצב המשפחה, באמנן הכבד שסבל אחרה בחיוחם אנשים חרדים, איננו רואה כל הצדקה להוסיף לחם כאבו".

„ביטרטרו" היום את הדתיים בעיר

— כגמול על גירוש ראש העירייה מבית־הקברות בלוויית חלל צה"ל והטרדת ראשי העירייה

מאת פרחי נאה

אזרחים חילוניים בפתח־תקוה הקילו בלילות האח־רונים להטריד כמשפחות רב־נים ומקהלים דתיים בעיר במקומה של הטרדת ראש־ה־עיריה ומנגנון בעלמון מהי־לילה והודעות שוא על פצצות בבתים — מעקי־בות פרשת האכמת.

היום אחהיצ מתכבנים ה־חילוניים לשמוע על רשבות הציר במבוגרות להשמיע ב־רמקולים נתיים גינגי חריף ל„מרור הדתי" שמתמלט בציר. אנשים המסיירים למשלגת־ה־מבחה ולראש העיירייה, דב־ר הליטה להטריד הים אחוריא את מנוחת תושבי ה־עיר הדתיים בעמבות תקיפות של ראש העיירייה בית לוי־יחו של חלל צה"ל השבוע בבית־הקברות לגירושו משם, בהנחלת מרעית עיריית פ"ת תתכנסה אתמול והחליטה לב־נות במילים ותרשות את „ה־טרור הדתי", בעקבות הפר־ות שאירעה בבית־הקברות. העיירייה הדפיק הבוקר אלפי מודעות על לוחות הפרסומת וקריאת בתים, בהן מגנה הקר־אליריות בעיירייה את הטרור ששמש בעיר.

בנוגעת לפרסומים בשבועות האחרונים, מתברר, שקולגיע „הכלי" יחיה לפעול בעבת עוד שבועות רבים ללא יעמוד כעת לרשותם, אלא בעוד ומן רב. שאת כיון שהוכיחות השוטרת הגבשו לוועדת המחי־ון ויח מעדיין לא אומרו.

כיוון שכך, גם הלילה ית־כנסו מאות תדרים כגל בית־הקלנע, כדי להמנין בסעם ה־24 נגד הטרם המוקרן שם.

בלי אבל
הצבעתי
מפד"ל
וחבל.
נאמני ארץ ישראל ושומרי מסורת ישראל.

מופע-פארק
סדרת מופעים בקונביה ראקוסטיה פארק הירקון-גני יהושע
עירייה תל-אביב-יפו
להקת המחול
בת—שבע
במוצאי שבת, 11 באוגוסט, ב—9.00 בערב
בתוכנית:
בולרו מאת ראוול, כוריאוגרפיה—יגאל פרי
אטפלנד מאת באך, כוריאוגרפיה—סול טיילור
משחקים טרדאניים—מוסיקה מסורתית ברזילאית, כוריאוגרפיה—רוברט נות.
מנחה—משה טימור
הישיבה על הדשא
הכניסה חפשית
להקת כוורת ביום ראשון, 12 באוגוסט, ב-9.00 בערב.

בית־דין צדק
של העדה החרדית מאיים:

„מחרים בתי־החולים לחולי־נפש בגלל יחסי־מין עם ערבים"

מאת אביטקם פרידוסקי

בית־דין צדק של העדה החרדית בירושלים דורש ממשיר הכריאות להפסיק לאלתר את הטבלת המחלקות המעורבות בבתי־חולים פסיכיאטריים.

בישיבה שבה השתתפו ראשי ארגון רפ״ה (ידידות של פי הטלהה), הרבנים יהושע שינברגר, אליעזר קאגן, ומוכיר בית־הדין של העדה החרדית, הרב אברהם מרכזי בייטשטיין, הוחלט להומין את מנכ״ל משרד הבריאות, פרופ׳ ברוך מרון, לבירור.

הרב בייטשטיין טוען שיש לו נתונים על קיום יחסי מין בין חולים ובינהם לבין עובדים ערבים. הרב שיינברגר, המכונה „שר הבריאות" של העדה, מסר אתמול, כי אם לא יפסיקו לאשמו יחד במחלקות פסיכי־אטריות נשים וגברים, ישלחו נשים חרדיות, זונקות לטיפול, לחרן־לארץ.

1000 שובתים בעידית רמלה

מאת גיל יחיאלוביץ

3,000 עובדי עירית רמלה פתחו ביום רביעי בשביתה, מחאה על כך שמשכורות חודש יולי טרם הועברה אליהם.

הנהלת העירייה הודיעה מראש בעצמי העובדים ואיומה, כי אם לא תשולם המשכורת לעובדים מיד ובנוסף ריבית והצמדה, תשקול הנהלה להשבית גם את עמדותם של 50 עובדים, הנמצאים בתוקף צחי ריתוק בעזרתי טונות לשעת חירום.

ראש עיריית רמלה, יורם רפי, האשים את הממשלה בכך שאינה מעבירה כספים המגיעים לעירייה.

רשות שמורות הטבע:

„השיבו לנו הטיפול בזיהום ים אילת"

מאת אהרן פריאל

רשות שמורות הטבע הודיעה אתמול, כי תפנה לבית־הדין הגבוה לצדק בדרישה לחייב את מפעל דשנים לסגור את מפעל דשנים ים המלח, אם לא יטפל בזיהום הים.

בישיבה שבה השתתפו ראשי ארגון רפ״ה (ידידות של פי הטלהה), הרבנים יהושע שינברגר, אליעזר קאגן, ומוכיר בית־הדין של העדה החרדית, הרב אברהם מרכזי בייטשטיין, הוחלט להומין את מנכ״ל משרד הבריאות, פרופ׳ ברוך מרון, לבירור.

הרב בייטשטיין טוען שיש לו נתונים על קיום יחסי מין בין חולים ובינהם לבין עובדים ערבים. הרב שיינברגר, המכונה „שר הבריאות" של העדה, מסר אתמול, כי אם לא יפסיקו לאשמו יחד במחלקות פסיכי־אטריות נשים וגברים, ישלחו נשים חרדיות, זונקות לטיפול, לחרן־לארץ.

הכבד „נקי" לגמרי

„ניצחון" בשורת בתחרות שות אחתר, אמו של מיקי שקוף, בתום ניתוח שנערך ב„ויאל תוסיטלי" שבלונדון, ואשר בתחילתו הוסר גידול סרטני בכבד של מיקי.

בין המורמים הרבים ש־השתתפו במיסון, „תחאות" ומניעות ותניחות, חיו שבדי חברת החשמל בה שכר ארוח שקוף, אביו של מיקי, כל אחד מתעבדים תרם יום עבודה, חתבדר שניים מחבורלים מעלמה כלים, ואילו השלישי, הנולד מטבלם, הצטמק במידה כזו שניתן היה להסיר מבלי לפגוע בכבד. „חרוסאים אומ־דים לנו שעכשיו הכבד „נקי" לגמרי", אמרה אמו של מיקי.

פורקה הקואליציה בעירית רחובות

„הקואליציה מקיר לקיר שיבשה תפקוד המחלקות השונות", טען ראש העיר, ונטל את סמכויות סגניו מסיעת המערך

מאת גיל יחיאלוביץ

ראש עיריית רחובות, יחזקאל אל־הרלבן, פירק אתמול את הקואליציה הרחבה, נטל את סמכויות סגניו הרוויים לוזן, כי יפעלו אמנם לי־מבל שכח, אך בדי לבטל כל עקבות עבור השיירה, בשיחה עלה מן המגרון, שנערכה בלוקסור, הודיע הר־כלר כי הוא נוטל את הסמ־כות, שהעניק לאנשים מסי־עת המערך ראש״ר עם פיתוח הקואליציה הרחבה. שני סגני ראש העיר, מיכאל לפידות מהמערך, שמעון ביטל תוק־החוברך, וגבי שרעבי, שהח־דיק כתיק מיכאל הנדסה, בדי־הנו מעמדי ראש העיר. ראש העיר לדיק, כי הפרות הנני־ריה הנשונות המסכנה לחפ־קד כראוי.

המחלקה לפרק את הקואלי־ציה גמלה בראש עירית רחובות לאחר שלדברי לא עלו יפה כל נסיונותיו לה־ביא את חברי אשיר והמערך לפעילות מוניציפאלית משות־פת. וחלה ירידה סמכויותיו בתיפעול מחלקות העירייה.

ראשי סיעת, אשיר והמערך דנו בתוקף את סיעת ראש העיר, „כל שעלולנו נעשו לסגן העבודים ולסדן מעיר. פירוק הקואליציה מגונה ל־סיבות שהביאו לסיבוכים".

כורסות במקום מיטות ליולדות באסף הרופא

מאת גיל יחיאלוביץ

יולדות בבית חולים „אי־מץ הרוסאי" נאלצות לבלות את הימים שלאחר הלידה יולדות, המקומות בצריפים מיום הבריאים, עוצר מחי־אור זמנור בסנוורת.

מהיום מחי יולדות נאלצו אתמול להכניס מיטות לחדר השכל לאחר לשילדות שאין הן ילדו לא יוכל לאן עליהן לשוב, כיוון שהמיטה בה שכ־בו לפני הלידה כבר נתפסה.

יומאים בכרים בבית־החולים אמרו אתמול לעומר „הדרים", כי דאשונה ביום שלישי מעל 130 הלאה, הם מקומים מבצבד כחדרים, עם הנוסה מחי יולדות חדשה, יחאל שר־פיר.

אחר הדיפאים אמר, כי יש עוד בעיות המבורות בבית־ת, המשרת אכלוסיה של יותר מ־300 אלף נפשות. „יש הר־בה הצעבים, שרם לעמוד ר־דלק אין כספים לרכישת ציוד, הדוגמת אי ציוד כמו מיטות המצעים.

בימ״ש הורה להוציא גופת בדווית מקברה

משפחתה טוענת: איבדה הכרתה למראה שוטרי מג״ב מכים את בניה; המשטרה: נבדוק התלונה

מאת אורי בינדר

בית־המשפט השלום בבאר־שבע צווה ביום רביע־קר להוציא מקברה את גו־פתה של בדווית בת 60, שנמצאה ביום שלישי בבוקר, לשם בדיקת גופתה וקבי־עת פיבת המוות.

הצו ניתן עי־ידי השופט משה מיכלים לבקשת משטרת מרחוב הנגב. תחילה ביקשה המשטרה לאסור את הפרסים בדבר מותה של הבדווית, אבל אמנם אתמול ביטל המשפט את הצו.

בבית־המשפט אמר בנה של המנוחה כי אמו סבלה מקר־צת וכאשר אנשי מגיב חפ־שו אילו כחה, הוחרשה, איבדה את הכרתה, לא קיבלה טי־פול ומתה. הקשפט משה מי־כליס קבע בהחלטתו: „אין ספק שזו הואשמה חמורה ב־יותר נגד שוטרי משמר הגב־רול ויש להקיה עד שופט". בגמר מול המנוחה התבצר ל־הוצאת הגופה מקברה בפר־נה כי חדבר מגוזר למסירת הבדואיה. בתגובה להאשמות המשטרה הטיב ממלא מקום מפקדת מרחב הנגב, סגן בגיב חיים בין אין: „ה־משטרה תבדוק את התלונה".

בית־דין צדק
של העדה החרדית מאיים:
„מחרים בתי־החולים לחולי־נפש בגלל יחסי־מין עם ערבים"

מאת אביטקם פרידוסקי

בית־דין צדק של העדה החרדית בירושלים דורש ממשיר הכריאות להפסיק לאלתר את הטבלת המחלקות המעורבות בבתי־חולים פסיכיאטריים.

בישיבה שבה השתתפו ראשי ארגון רפ״ה (ידידות של פי הטלהה), הרבנים יהושע שינברגר, אליעזר קאגן, ומוכיר בית־הדין של העדה החרדית, הרב אברהם מרכזי בייטשטיין, הוחלט להומין את מנכ״ל משרד הבריאות, פרופ׳ ברוך מרון, לבירור.

הרב בייטשטיין טוען שיש לו נתונים על קיום יחסי מין בין חולים ובינהם לבין עובדים ערבים. הרב שיינברגר, המכונה „שר הבריאות" של העדה החרדית, מסר אתמול, כי אם לא יפסיקו לאשמו יחד במחלקות פסיכי־אטריות נשים וגברים, ישלחו נשים חרדיות, זונקות לטיפול, לחרן־לארץ.

1000 שובתים בעידית רמלה

מאת גיל יחיאלוביץ

3,000 עובדי עירית רמלה פתחו ביום רביעי בשביתה, מחאה על כך שמשכורות חודש יולי טרם הועברה אליהם.

הנהלת העירייה הודיעה מראש בעצמי העובדים ואיומה, כי אם לא תשולם המשכורת לעובדים מיד ובנוסף ריבית והצמדה, תשקול הנהלה להשבית גם את עמדותם של 50 עובדים, הנמצאים בתוקף צחי ריתוק בעזרתי טונות לשעת חירום.

ראש עיריית רמלה, יורם רפי, האשים את הממשלה בכך שאינה מעבירה כספים המגיעים לעירייה.

רשות שמורות הטבע:

„השיבו לנו הטיפול בזיהום ים אילת"

מאת אהרן פריאל

רשות שמורות הטבע הודיעה אתמול, כי תפנה לבית־הדין הגבוה לצדק בדרישה לחייב את מפעל דשנים ים המלח, אם לא יטפל בזיהום הים.

בישיבה שבה השתתפו ראשי ארגון רפ״ה (ידידות של פי הטלהה), הרבנים יהושע שינברגר, אליעזר קאגן, ומוכיר בית־הדין של העדה החרדית, הרב אברהם מרכזי בייטשטיין, הוחלט להומין את מנכ״ל משרד הבריאות, פרופ׳ ברוך מרון, לבירור.

הרב בייטשטיין טוען שיש לו נתונים על קיום יחסי מין בין חולים ובינהם לבין עובדים ערבים. הרב שיינברגר, המכונה „שר הבריאות" של העדה החרדית, מסר אתמול, כי אם לא יפסיקו לאשמו יחד במחלקות פסיכי־אטריות נשים וגברים, ישלחו נשים חרדיות, זונקות לטיפול, לחרן־לארץ.

בלעדי!
ספריות
עם חלונות זכוכית
בשמירה בפני אבק
50 דגמי ספריות 100 אפשרויות הרכבה
צוות אינטרסיסטם
מרכיב את הספריות בכל חלקי הארץ
קטלוג צבעוני חינם
דרך
ספריות אינטרסיסטם
ת״א, רח׳ בן יהודה 148 מיקוד 63402
שם
כתובת
מיקוד
אולם תצוגה ומכירה
פתוח מ־
12.30 - 9.30
16.00 - 18.00
יום שלישי אחה״צ סגור
ספריות אינטרסיסטם
ת״א, רח׳ בן יהודה 148 ☎ 03-249327

מעבדת תיאטרון ביידר מוסיקה
תיקון טעות למודעה שמופיעה היום
במוסף „שבע טוב", עמוד 29
תיקון הטעות: ת״ל לילו מציגים
הודו טופז
בערב סאטירה חדש
פליטת פה...
ההשרה: 293903 (03)
לשון הבלבלה — ואיכון טרשיים מראש!
ביקור „שבוע"
הקרב יום ו׳ 10.8 ב־10.00
טלפון הקופה 85345
הכיכר הבלשים מראש לחצנה
אחיינית הקיץ! ריכל חוברות
מחר מוציש 11.8 ב־9.30
בעמק, עולמי, הרגל הטבעוני
יום ב׳ 13.8 ב־9
אשקלון „רחוב ל־חיים ב־ הקב 17.8 ב־10.30
מאחר „רוני" מיר מסרטיה
אברהם חן
מור גולדבלט
עולה חן אחרים
בקומדיה
לא ענשיו, יקירתי
הערב יום ו׳ 10.8 ב־10.00
מאחר ציוריאון בכפיסה
דרקר „מרשיוריוס"
מחר מצגים 11.8 ב־9.30
טלפון הקופה 80013
תל־אביב „בתי־צדק"
יום ב׳ 13.8 ב־9.30
ירושלים „ברתפעון"
יום א׳ 12.8 ב־5.00
תל־אביב „אמוני"
יום ג׳ 14.8 ב־4.30
חיפה „שמרון"
יום ה׳ 16.8 ב־4.30
מחסרים „קסטלי" 444725 המבטרים
מר. תיאטרון יובל: 651361
מלכת השלג
לילדים
ירושלים „ברתפעון"
יום א׳ 12.8 ב־5.00
תל־אביב „אמוני"
יום ג׳ 14.8 ב־4.30
חיפה „שמרון"
יום ה׳ 16.8 ב־4.30
מחסרים „קסטלי" 444725 המבטרים
מר. תיאטרון יובל: 651361
לילדים הצגה
פטיו!
עם חנוך רדזן
שלמיות הנהלת אבי קושרר
ניר בריר ורנון
תל־אביב „בתי־צדק"
מחר שבת 11.8 ב־11.30
ובשבת 18.8 ב־11.30
מרסי „הדרך" 248987 המבטרים
הבקשה מר. 216653
אשקלון מתנים שמשון
יום ב׳ 20.8 ב־10.00
נס. גרייל הקרקע בפר־תבור
יום ד׳ 22.8 ב־10.00
רקנה יום ה׳ 23.8 ב־6.00
הנדאים הפרנים
צבעוניים ורבעיות
יפו „החמאם"
הערב יום ו׳ 10.8 ב־10
ובמוציש 18.8 ב־10.30
מר. הקופות 837000, 838647
עמולה „הכיל הקרבות"
מחר מוציש 11.8 ב־9.30
עוריתתי „אמפי"
יום ג׳ 24.8 ב־10.30
מר. תיאטרון הקומה 03-[illegible]
מקומות פנויים

הכוכבים המצחיקים ביותר בתולדות הקולנוע
בסרט שעוד לא ראיתם

ממוצ״ש ותכלת ת״א
9.40 7.30 5

מבצע מיוחד לקראת החגים
בל סידרת סילוני אבן־שושן,
ב־4 תשלומים חודשיים,
ללא ריבית והצמדה.

		מחיר קטלוגי	מחיר הנחה
1.	המילון החדש ב־8 כרכים	85,100	65,000
2.	המילון החדש ב־4 כרכים	44,700	33,500
3.	המילון המרוכז השלם	15,200	11,500

כיצד תזמין?
סמן ב־X את סוג המילון הרצוי לך, שלם לפי מחיר הנחה ב־4 ציקים תודשיים שווים ורצופים. שלח את תלוש החזמנה והציקים לפקודת ספרית מעריב.
גזור ושלח
לכבוד
ספרית מעריב
ת.ד. 20208 תל־אביב 67137
אנא לשלוח אלי את המילון הרצוי לי וחסומנו ב־X
☐ 1 ☐ 2 ☐ 3
רע״ב 4 ציקים לפקודת ספרית מעריב על סך כולל של ..... שקל.
שם ..... ת.ז. .....
כתובת ..... מיקוד .....
טלפון ..... תאריך ..... חתימה .....
חוצאת קרית ספר ● מחדורת ספרית מעריב
הצעה זו בתוקף עד 15 בספטמבר.
ספרית מעריב

לה טרוויאטה
מרגו אל פרנקו בסרטו
הסרט האהוב לשמחי כל המאקריים
★★★★★ בין מלון. קסם זר מוזרה.
ביריעה קולנועית מקסימה. חווה חוקות נדירה
ג. אוהרנר חוברים
תעצה נצחית לשירה... חווה חוקנים
ד. אוהרנר חוקר הסרט
★★★★ בין טוב מאוד. יכורת חדשות
מלון פרנקו־הוקר מאוד. בהחלט כדאי לראות
מלודיה מרהיבת עין ואוזן. הבדרן הטוב
חווה מוסיקאלית נאוסטלגית מרהיבה
הבדרנים האחרונים יעניקו לכם לילות נעימים
אות הים יאיר. ד. בוילו ג. בוסטס
בקנון מחשוף... תאורות נפלאות... סרט מלוא
ויכה מאוד... מומלץ בחום רב. הקול מוגבר חוק ישראל
בתי קולנוע
„לב"
מבוע 7
דיזינגוף סנטר, תל־אביב
ליל שישי 9.30, 11.35
מוציש 7.30, 9.30
ימי חול 2, 5, 7.30, 9.30
הצעה שנעה (נמרים)

זילונות מפלסטיק ומבדים סינתטיים
תוצרת חוץ
לחדרי אמבטיה, מטבח, מסגרת פרילון, מפתים, שטרחים
חדש: כנו שלחנות
גפנר, תיא, פינסקר 29
ס. פרומקלזור טל. 288770

אקספרס
מעבדת שיגיים „מגדה"
תיקון פרוסות בסחיריות
רח׳ אלנבי 66, תל־אביב
טלפון 621069.

מתקן ומכוון
פסנתרים
אורגנים, צימבלו
ואקורדיונים
מכל חסומים
קניה, הזמנות,
בדיקה וביקורת.
חוגר רולא, טל. 03-933837

תל־אביב הילטון בע״מ
טל. 03-246222
מכרז 5/84
מוצעים בזה למכירה פריטי הציוד אשר יצאו מהשימוש במלונו:
ב × קופות רושמות
ממוחשבות (אלקטרוניות)
D.T.S. - סדרה 500 ו־200
במצב תקין ביותר
בדבר פרטים נא לפנות למר אורי שלוחה 2097 בשעות העבודה.
אין מלונו מתחייב לקבל חצעת כל שהיא ומשאיר לעצמו הזכות לסגור המכרז מבלי להודיע על כך מראש.

מודעון מסחרי מעריב
מודעון מסחרי מעריב
טיול קצר ביוגוסלביה
9 ימים בפחות תסגע וחוף של יוגוסלביה (כולל לילה בווטמא) * בתי מלון מדרגה א׳ ומיוחדת מעולה. * חצי פנסיון * מלווה ישראלי * ביטוח; „גאות הכוכבים" א. תאריכי יציאה: 21.9 (ראש השנה); 13.10 (שוכות).
פרטים: „מעורון מסחרי מעריב", טלפון 03-439207

מודיאון ישראל, ירושלים
ארועי השבוע 18.8—10.8
תקון טעות
למודעה שמופיעה היום במוסף „שבע טוב" עמ׳ 30.
קרקס מסמאה שמחה
אירועים פתח כיפת השמים, הצגות, קשמים, סרטים, קונצרטים וסדנאות קשמים
קוסם השבוע
אילוזיונ (תיכון, עם דמי כניסה), 10.00 — הופעה בארושה — בכל יום; 16.00 — הופעה לפני סדר חילוים (בימים א׳, ב׳, ה׳); בשעת חיום ברחבי חמוזיאון — קשמים ושעשועים.
„עליסטרו חנפסטרו" — מופע קסמים קלסי לכל המשפחה. יומים א׳, ד׳ בשעה 17.30, במרפאת זמרון מאיר. פסנתר ופסנתרנית נעלמים, שטיח מעופף, ניסור בארונות, ועוד — עם ליצנים ותוכנית.
הצגת לילדים: פבלו אריאל „יש לי... טיטרים ללא מלים". יומים ג׳, ד׳ בשעות 11.00; 16.00 (למלאי 5 עד 9). שחקן, צורות, חפצים וחרבת דמיון מפורים ספורים בתוכנית קסומה וללא מלים.
חדרכות בעברית (ללא תשלום נוסף)
במודיאון ישראל ביומים א׳, ג׳, ד׳ בשעה 10.30, כימי ב׳ בשעה 16.30.
בתעוכה „אשנב לאסלאם" כל יום ג׳ בשעה 18.00, בשבת 18.8 בשעה 11.00.
במודיאון דוקטלר בתעוכה „מצרים — מעבר לנהרות" בשבת 11.8 בשעה 1.00.

מערימים על מס הכנסה בעזרת „מחקר ופיתוח״

שלמונות מס־ההכנסה מנסים להתעדכן — עד כה ללא הצלחה — בתעשיה שהתפתחה לאחרונה: ניצול לרעה של החוק המעניק הטבות־מס למפקיעים בחברות למחקר ופיתוח.

מתברר, כי חברות ומפקיעים פרטיים למדו לנצל היטב חוק זה, המאשר לנכות את ההשקעה לצורך מס. לפי שצת מומחי־מס ידועי־שם במדינת שיתפו חברות המחקר והפיתוח את ה„שיטה״ המתואמת להלן.

המשקיע רוכש חבילת־מניות נחבדה למחקר ופיתוח, לדוגמה, ב־30 מיליון שקל, בתנאי הסכם זה: מקבל כמל־וזות זולה מהחברה, 20 המיליון מוכרים למפקיע בתוצאה לצורך מס־הכנסה. תוצאה: החברה נהנית בהשקעה של 10 מיליון שקל, והמפקיע מתגלגל־מניות של 30 מיליון שקל בחברה — כולה „על חשבון״ מס־הכנסה, שהוא ואיתו הוגנא מקופח ב„תרגיל״ זה.

כדי להתמודד עם תופעה זו הוליטו שלטונות המס להעמיד לדין מספר משקיעים וחברות. הענשה תהיה: הגלי־וזות המולה למפקיע — בריבית נוטה ולא הפסדה — מצדיעה על כוונה מתרשת להערים על שלטונות המס.

בנציבות מס־ההכנסה רואים בשלילה את שיתוף־הפעולה בין חברות מחקר ופיתוח לבין הרצד מס גדיים — לניצול חוק, שהתמלון לעדוד את המחקר והפיתוח בישראל ולא נועד לתרגילי מס מתוחכמים על חשבון אוצר המדינה.

שיגא טקר

המשק ההסתדרותי מוזהר בפני הסכם הסחר החופשי

אחרונה בפני חיפוף בתחיסה על הסכם אזור סחר חופשי בין ארה״ב לישראל — השכלתו גורמים בשוק ההסתדרותי, הם מסביעים על השלכות מסוכנות שיש להסכם כזה על התעשיה והחקלאות בארץ.

גורמים בשוק ההסתדרותי מציינים, כי אם מפשלת ישראל תתחייב לבטל את כל הסיוע ליצוא, בעזרת סכנה ברולת לעבור תעשיות והחקלאות, הם גם מזהירים מפני הצפת השוק הישראלי במוצרים אמריקניים, במיומד מוצרי תעשיה, שיפגעו בתעשיה המקומית.

מזכיר חברת העובדים, דני רוזנלק, הזהיר עוד בתחילת יולי את מר תעשיות ומסחר, בדיון מא, מפני התפלגות של הסכם זה אחר החתימה עם ארה״ב. הוא ציין, שאף כי חברת העובדים מתיחסת מקרוגות השנה ההסכם, אין להעלות על הדעת כי בפצב הנוכחי של המשק הישראלי, ובמיוחד נוכח הפיחוים שקרו בשנים האחרונות, ניתן לבטל את תהמריצים השונים הניתנים ליצוא המתתקנים חלק מעיוותים אלה. הוא הבהיר, כי יש לדרוש ממשלת ארה״ב לאפשר מתן סיוע ליצוא, עד שניתן יהיה להשיב את המשק הישראלי לרמת אינפלציה ומבוחה סבירים.

אנשים

מנכ״ל משרד החקלאות מאיר בן־מאיר מועמד לנהל את מועצת ההדרים

מנכ״ל משרד החקלאות מאיר בן־מאיר, הוא מועמד שר החקלאות מפא״ם גרפר לתפקיד מנהל המועצה לשיווק פרי הדר.

● מאיר בן־מאיר

לטענת „מעריב״ נודע כי שר החקלאות, המשמש גם יו״ר המועצה לשיווק פרי הדר, דוחק אלון השבוע לפרישה את נציגי חברת הדרי הקבלנים וחברי מועצת המנהלים דרי „להכשיר את הקרקע״ למינוי של בן־מאיר לתפקיד מנכ״ל המועצה לשיווק פרי הדר, במי קיבר של דן פלדר, שהתפטר לפני שבועים מתפקידו.

ערד נדע כי על מי מוכנים שמונשמו בהנהלת מסדר החק־לאות יסיקיד בן־מאיר גם בי תפקידו כיו״ר מועצת המנהלים ר הנהלת ליצוא חקלאי „אגי רקסקר״, בנעמה לאחד את הניאור החקלאי על כל מרכיביי למטגרת של מערכת שיווקית אחת.

חברים במועצת המנהלים של המועצה לשיווק פרי הדר, אמרו ל„מעריב״, כי הם רואים בחיוב את מועמדותו של בן־מאיר לתפקיד מנכ״ל מועצת ההדרים.

אהרון פריאור

אנרגיה

ועדה החליטה לא־להחליט בעניין אתרים לסילוק פחם

הוועדה הבינמשרדית המקצועית, שמונתה לקבוע אתרים לסילוק אפר פחם ומחצלת, החליטה ברוב המסמכים שלה שלא להחליט על אתרים מומצאים. בשלב זה ראוי הוועדה את תחנת הכוח בחדרה כאתר צבירה עד שנות ה־90.

מומחי הסביבה ביקשו לבחון אתרים מסיימים לסילוק אפר הפחם ולהמליץ על עבודתם. הוועדה, שבראשה עמד דיר ארגון אד־מן המכון הגיאולוגי, החליטה להשאיר זאת לוועדה, שיבקשו להיפטר מאפר פחם.

הוועדה, שמונתה באוקטובר 1982, החליטה שלא־להחליט אחרי שנתיים של דיונים.

בהתב המיומי ותבקשת הוועדה, שהורכבה מנציגי המכון הגיאולוגי, השירות לאיכות הסביבה במשרד הבנים, נציגות הכוח, חברת החשמל, משרדי התעשיה, האנרגיה והבריאות, המכון הפטרולוגי, הרשות הפחם הלאומי, להמליץ על קרטיריונים לקביעת אתרים לצבירת אפר פחם, על אזורים ואתרים מסוגגיאלים ושרידן שטחים לשמירת לאיחסון אפר פחם.

הוועדה איתרה מספר מרחבים שבהם אפשר לקיים אתרים לאיחסון אפר פחם. בדרום הארץ הוחלט להתרכז באזור שבין באר־שבע לבית גוברין, המדוחה לכביש קרית־גת באר־שבע. אחד מאפר המורשה היתה בארץ גמא בתחנת הכוח בחדרה.

הוועדה צופה כי עד 1988 כמות האפר הכוללת תגיע ל־2.3 מיליון טונות, בהנחה שעד אז יוכנו לפחם רק מפעלים קפנים דבינוניים וכמות האפר ש„יצברו תהיה זניחה.

עודד שוחר

בנייה

„יריד דירות״ ייערך ב־ יטמבר במרכז הירידים בתל־אב׳

בירושה משותפת של מרכז הקבלנים ראול ומרכז הירידים, ייערך „יריד דירות ברחבי הארץ״ בין ד״ר 3 ל־5 בספטמבר.

התקופה זו תיפרכנה במרכז הירידים ה יזמת „הבנייה הישראלית״ ו„מגנקס 84״.

כל קבלן או חברת בנייה שיתותמל בדל־ת ביתנו בשטח של 15 מיר מטרים של 800 דר בלבד. סכום שהוא יקר מחות מזה שנתבקשו קבלנים לשל־רים, שנערכו ללא מערבות מרכז הקבלנים.

במרכז הקבלנים מקוים להשתתפות ש יות קבלנים וחברות בנייה ראשן, בקר הבנאים הבודים ב ,וה וכן מתוך הכרה כי „יריד הירידות״ מהווה נמה ב ר למפגש בין מוכרי דירות לבין צרכני הקונים.

בירוד יוכלו להשתתף רק חברות בנין וקבלנים שהם חברי מרכז הקבלנים והבונים בישראל.

מיתון

מחיר הדולר „השחור״ ירד לרמה של מחיר הדולר האפקטיווי בבנקים

מחירו של הדולר „השחור״ בחוב לירוכלום ו־ ב„שוק הפולני״ המסחר לבית חדוא־ המרכזי בתל־אביב ירד אתמול שב בשל היצעים גדולים שהוסיפו כשיק. הקוחים דרשו וקיבלו מחיר שנע בין 350 ל־355 שקל לדולר.

מחיר זה של הדולר „השחור״ הוא מחיר נמוך אם לוקחים בחשבון בי המחיר האפקטיבי של הדולר בבנקים — כולל עמלת בנק, היטל ומע״מ — ועגיע אתמול ל־350.64 שקל. מדיווחו כי המחיר ב„שוק תשחור״ קרוב ביותר למחיר האפק־טיווי בבנקים.

אחד המנהלים החוקיקים של השוק המבוא אתמול ל־„מעריב״, כי היצעים גדולים ורבו אתמול לשוק ולעומת זאת ירד מספר הקונים לפוסת הימים שקיבלו לכך. לדבריו אותו מחיר הוא אתמול נסיונות למכור חבילות גדולות של דולרים ולא תמיד נמצאו קונים.

עמרם פלישר

בנקאות

נמשכת תחרות הבנקים אחרי הפקדונות הגדולים

הבנקים ממשיכים במירוץ אחר הפקדונות הגדולים, של מאות מיליוני שקלים. התחרות הזו נובעת מרצון נות הגדולות הלא קפנים וחחשש שיהיה כהם גידול מזמן מקרוב.

כתוצאה מתחרות הבנקים על הפקדונות הגדולים, עולה תריבית שהם משלמים למפקידים הגדולים. בריבית ששולמה בימים ואחרונים הגיעה עד לכ־22 אחוז לחודש.

הבנקים מצדיעים לשלם ריבית גבוהה של הפקדונות הגדולים, מאשר להעביר קנסות לבנק ישראל.

ועד פנימי ביחידת המיכון של בנק הפועלים מבקש להכריז על סכסוך עבודה

מועצת פועלי תל־אביב תקיים ביום ראשון דיון בבקשתם של חברי אחד מהוועדים של יחידת המיכון הארצית של „בנק הפועלים״ להכריז על סכסוך עבודה. דובר מועצת הפועלים הביע את הדעה, כי יש להקצות לדרישת העובדים.

עובדי האגף מבקשים להגדיר על המבטון בעקבות מכתבי אזהרה ששיגרה הנהלת הבנק לכמה עובדים, שנבחרו באחרונה לחבר המקומי, ובהם הדרשה שאוגנה מכירה בועדד זה.

דובר הבנק הסביר אתמול כי הועד, הארצי של עובדי „בנק הפועלים״ קבע שהבחירות שנערכו באותה יחידה אינן חוקיות. בשל כביעה זו של הועד הארצי מטרבת הנהלת הבנק להכיר בועדד החדש.

דובר הבנק, אמנון הרציג הדגיש, כי „הנהלת הבנק תכיר בכל ועד מקומי, שהבחירות הארציות של השובדים יראו בו כועדד שנבחר באופן תוקי.

עמרם פלישר

תעשיה

התעשיינים הקימו מטה מיוחד לטפל בהקפאת התקשרויות

מכח מיוחד, שיוכנו את הפעילות של ההאחרות התעשיתיים בדבר הקפאת ההתקשרויות הממשלתיים, הוקם אתמול ובראשו יעמוד אריגון מיכרן, מנכ״ל ה־ התאחדות.

בצעד ראשון נשלח שאלון לכ־1,000 מפעלים ברחבי הארץ כדי לאחר את השיתרים להיפגע מן ההקפאה, והיקף הפגיעה הצפוי. על מי דובר בהתאחדות, הסיטה יעמוד בקשר גם עם משרדי הממשלה ויגמה לשכנע גורמים ממשלתיים להתחשב באותם מפעלים.

בשאלון מבקשים מנכ״לי המפעלים לאמור גם את מספר העובדים שיצטרכו לפטר או להוציא לחופשה, אם החרוים שלהם אכן יתבטלו.

ח. וייצמן

משרד הבטחון הזמין ב־3.4 מיליארד שקלים באזור פיתוח א׳ +

סחיב ההזמנות של אגף הנהל הרכש במשרד הבטחון בשנת הכספים 1983—4 מפעלים באזור פיתוח א+ היה 3.4 מיליארד שקל.

מינהל הרכש במשרד הבטחון רואה בעיקרו התעשיה באזורי פיתוח משיבה לאומית חשובה ופועל באופן מתמיד לפיתוח תעשיה זו.

במסגרת מדיניות זו קיימת הוראה של משרד הבטחון, המחייבות להעדיף תעשיות באזורי פיתוח ולהמעיט ציוד מטקדות אלה אם בהחיר העולה עד 15% על מחירים מתחרים המתקבלים מתעשיות שאינן ממוקמות באזורי פיתוח ומתרכזים.

בין המקומות מהם הזמין מנהל הבטחון ציוד, ניתן למנות את: קרית שמונה, בית־שאן, מצפה־רמון, אילת, ירוחם, חצור הגלילית, מעלות, שלומי.

משרד התעשיה והמסחר שוקל אפשרות לייבא שמן

משרד התעשיה והמסחר שוקל אפשרות לאפשר ייבוא שמן ובמסגרת מיוחדת.

בפעלי המנועים העלו שוחה של תביעות מהממשלה לאפשר את מתאי המיכון שלהם. כן ניסו לצמצם אשראי למפוקים עיי הכתבת תנאים לשוק.

בדר לשמור על יציבות האספקה ולמנוע שינויים בעלת, דנים בהוצרת יבוא. מדיון אין ובתלטה סופית.

יצחק ריש

מסחר

חב׳ „כלי זמר״ קיבלה את הייצוג של חב׳ כלי הנגינה „ג׳.אי.אם.״

החברה האישלקית הגדולה לייצוא כלי־נגינה, המכירה את הזכות לרצנה בארץ מחברת „ג׳וסיפלדי״ לחברת „כלי זמר״.

על פי הוראה שנחתם עם חברת „ג׳.אי.אם.״ תשוק „כלי זמר״ בארץ ארגנים אלקטרוניים מחשבים, מחשבים כוי סיקליים, מערכות הגברה „אל.אי.אם.״ ומסגרים „בסמן״, יחד עם הארגנים מאיטליה מפיץ החברה מתשב, הניצן מתוגבה מיוחדת לליחה גנינה.

מנכ״ל חברת „כלי זמר״, יואל ברנר, אמר כי חברתו תעשה בכל הפתחיבויות של חברת „ג׳וסיפלדי״ לגבי לקוחות שרכשו מוצרים של „ג׳.אי.אם.״ לפני יולי 1984 ותמשיך לתת שירות מלא.

במלאת שנתיים לפטירת יקירנו

יחיאל כרמון ז״ל

נעלה לקברו בבית העלמין „הדרום״ (בגבול תולון—בת־ים), ביום ראשון, י״ד אב תשמ״ד (12.8.1984), בשעה 4.30 אחה״צ. נפגשים ליד השער.

המשפחה

* * *

בשעה 6.30 בערב יתקיים טקס חלוקת מלגות
ע״ש קרן יחיאל כרמון — וארץ לזיכרו.
באולם הישיבות של בית ברנר, רח׳ ברנר 5, ת״א.

ישאו דברים: שלמה שיינקלפר — מזכיר מועצה פועלי ת״א יפו
אברהם סגל — יו״ר מזכירות הסתדרות הגימלאים בישראל
ד״ר חני בירמן
ישראל מוזס יו״ר: הסיפורת העברית בהתמחותה.
יוסמעו קישרי גגינה בצילו ע״י דלל צורר.
מוקירי זכרו של יחיאל כרמון מוזמנים

קרן יחיאל כרמון | הסתדרות הגימלאים | המיכללה לגימלאים בת״א | ע״ש יחיאל כרמון

לנדעון עמיחי

משתתפים באבלם במות עליך

אביך

„מעריב״

לנדעון עמיחי

אחד נאבלך על מות

האב

„במחנה״

במלאת שנתיים לפטירת אבינו ומבנו היקר

ר׳ חיים ברוך הכהן רייך ז״ל

תיערך אזכרה ביום שלישי, כ״ז באב תשמ״ד (14.8.1984), בשעה 17.00, בבית העלמין בנות אילן.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

שמחה דירקטור ז״ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון י״ד באב תשמ״ד (12.8.84) בשעה 4.30 אחה״צ
בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ליד שער בית הקברות הצבאי.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע״פ.

המשפחה

בנק ישראל

אנו מביעים את צערנו העמוק
על מותם של

אמיל פיקובסקי ז״ל
מרים פיקובסקי ז״ל

איש האוסף הנומיסמטי שלהם
מיודד לתצוגה בבנק ישראל

קבלת מודעות 24 שעות ביום

מודעות משפחתיות דחופות
אל יחוד שוד המודעות ל־
חלות החדש
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב־מאשר דיזנגוף
רח׳ דיזנגוף 118
(מול כניסה)

טל 239952
248518

לבני קליגר

משתתפים בצערך הכבד
על מות

אביך ז״ל

חברת מ. פרוסמן
ההנהלה והעובדים

למשפחת מיליקובסקי

משתתפים באבלכם הכבד
בהלקח מכם חברנו לעבודה

אברהם מיליקובסקי ז״ל

הרשות לפתוח אמצעי לחימה

מודעות אבל גם בעמודים 10, 11

תורנות לקבלת מודעות אבל דחופות לגליון יום ראשון
במוצאי־שבת
מצאת השבת עד
שעה 24.00 (חצות)
(ביום ראשון לפנות בוקר, אין קבלת מודעות)
ב„מעריב״ תל־אביב, רחוב קרליבך 2, טל. 439111, 439380, 439367

לזכרו דוד פרהצור

תנחומים באבל על מות אמך

שושנה ז״ל

מועצת העתונות בישראל

המועצה האזורית חוף עזה

מכרז הסעת תלמידים

המועצה האזורית חוף עזה מבקשת הצעות להסעת תלמידים להסדרות חינוך שונים לשנת הלימודים תשמ״ח מישובי המועצה לאזור אשקלון, לחבל אשכול ובתוך גוש קטיף.

א. פרוט הקווים ניתן לקבל במחלקה לחינוך בימים א׳—ו׳ בין השעות 8.00—12.00 לצהרים.
ב. על מגיש הצעה להגיש את האישורים כדלקמן:
1. אישור הביטוח של הרכב המסיע.
2. תעודה עוסק מורשה לענייני מ.ע.ב.
3. אישור ממס ההכנסה או מרואה חשבון על ניהול ספרים כחוק.
ג. המכרז האחרון להגשת ההצעות 17.8.84.
ד. אין המועצה האזורית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
ה. תחילת הפעלה מיידית בהשכמת משרד החינוך.

ראובן דיזנגוף
יו״ר המועצה

מוזיקה ממלכתי

דרושה בעכירות דירה בנהריה או סביבותיה

בת 2—3 חדרים + טלפון (רצוי בית פרטי).
ללא דמי תווך

בהצעות: נא לפנות בשעות חנויות לטל. 03-297014

מכירה

טנדר ג׳.אם.סי. ונדירה קצר

שנת ייצור 91, מצב טוב.
טלפון 9—993152—04
בשעות העבודה

מוזיאון מטיילי מעריב

טיולים מקיפים של 24 יום ב:

ארצות הברית

בתי מלון מעולים ★
טיסות בא„ליעלי״ ★
בפנסיון: „אופיר טורסט״
★
תאריכי יציאה:
30.9 ; 17.9 ; 24.9.
★
פרטים: „מוזיאון מטיילי מעריב״, טל. 03-439207

מישלב

מכון ישראלי להשכלה בסיקות משרד החינוך והתרבות

ביה״ס לאבוגדים ללימודי בגרות — כיתות בוקר וערב

נמשכת ההרשמה ללימודים

לבחינות במועד דצמבר 84 - יוני 85
לכל המקצועות

פתיחת כיתות ערב: 13/16/22.8.84 ● פתיחת כיתות בוקר: 21.8.84

מיוחד למישלב: אפשרות שימוש במחשב אישי
עם תכנה מיוחדת שתוכנה עבור תלמידי מישלב בלבד

מקצועות נוספים: מתמטיקה ופיסיקה מורחבת, ביולוגיה, קורסי תכנה באנגלית
פרטים והרשמה: 08.00—14.00 לפנה״צ; 16.30—20.30 אחה״צ.

ההסתדרות הכללית של העובדים בא״י מפעלי הדרכות ולימוד בע״מ
מישלב, מכון ישראלי להשכלה, רח׳ ויצמן 53, תל־אביב מיקוד 62091, ת.ד. 21373, טל. 03-263185—9

אמריקה 1, 2, 3. ריצת 100 מ' שבסיומה זכה קארל לואיס בזהב ; שלישי שלו, מימין — קארל לואיס, הנאבס ג'רסון (ארה"ב) וקירק באפטיסט (כסף).
(צילום: „איי.פי.")

השר המרוקני קטף את פירות הנצחון של נאוואל

אלכס דורון היה במסיבת העתונאים שבה גנב שר הספורט המרוקני עבדול לטיף מאממלי (בציור של זאב למטה) את ההצגה מהמנצחת ב־400 משוכות נאוואל אל־מוטאוואקיל (בציור למעלה)

שר־הספורט של מארוקו, עבדול־לאטיף מאממלי — גבר שמנמן וחיוור בלבו־שו — תפס מקום על הבימה, מול סוללת מיקרופונים ולידו התמקמו שני שומרי־ראש. אוחל מסיבות העתונאים ב„קולוס־אום" בלוס־אנג'לס הונמלא בכתבים שקר־נים. הם ציפו לראות שם את המנצחת האולימפית הערבית הראשונה בחיסטוריה — את האתלטית ממארוקו נאוואל אל־מוטאוואקיל — אלא שבמקומה בא המיניסטר. אותה החזיקו בחמתנה...

כמובן זה, לא שונה איפוא השר, מפדיאתם רבים, גם הוא רצה להתהדר ולהתחמם בחישוב הראשוני.

העתונאים הסמיכו שאלות באנגלית. השר השיב בערבית ובצרפתית. מתורגמנית החבלבלה פעמים רבות — ועל חלק מהשאלות לא ניתנו תשובות. מכלולת העתונאים עמדה למקרא. „היכן המנצחת שלכם?" — נשאלו המארוקנים. השר ומלוויו, נעו על כסאותיהם בהוסר נוחות. אבל השר חמקן לדבר.

„24 שעה חיכינו לרגע הזה" — אמר. „זו חמדליה האולימפית השניה בתולדות מארוקו. הראשונה היתה „כסף" ברומא 1960 (מרתון נראדי עבדלסאלם) — זו מדליית־הזהב הראשונה שלה. ממשלתנו מימנה את חבאת האתלטית למשחקים. כל שאני יודע, מלבד, חסן חשני, ראה את הריצה שלה בטלוויזיה. עתה נגיע (הראיתן) השעה 5 לנמות בוקר במארוקו ואני מניח שבאשר אחזור מהאיצטדיון למלון שלי, אקבל ממנו טלפון ואשמע את ברכתו" — אמר השר.

הוא סיפר כי מארוקו — חקטאה שבמדיות ציון אפריקה הערבית — היא עתה המדינה הערבית מס' 1 בספורט חבין־לאומי. במשחקי הים־התיכון שאורגנו בשנה שעברה זוכה שבועית. שליש ממספר ספורטאי הצפתת שלנו הם נשים, למרות שמדובר במדינה מוס־למית... המשחקים הים־תיכוניים הין קרש קפיצה לקראת לוס־אנג'לס" — אמר השר.

כלל שהתארכת מסיבת העתונאים — נחשר חמל שיק בדיבורו — (עשר העתונאים תובעניים יותר, בסופו של דבר הגיעה גם האתלטית, נאוואל אל־מוטאוואקיל, מנצחת הריצה ב־400 משוכות).

„ניצחתי, ניצחתי, ניצחתי!" — זעקה מיד כאשר התברר זכייתה בריצת הנמר. וכאשר נשאלה מה ברוקן היה בריצה שלה, השיבה: „באמת שאינני יודע, הרגשתי — ווה הכל!"

● **חמלך חסן: „אני באת בך"**

אלפי מרוקנים ישבו בכל אתמול צמודים לרדיו כשהם מאזינים לקיפוד זכיותה של אל־מוטאוואקיל במדלית ההזהב — ויצחון שהתקבל ב„קולוס" צופרי מכוניות בערי מרוקו. המלך חסן הוא הראשון לברכה, כשטילפן אליה מיד לאחר ניצחונה. „את נאות העולם הערבי כולו, אני באת בכך", אמר לה. פיזמון של אל־מוטאוואקיל נפרש על פני כל עמודו הראשון של עיתון הערב „מרוק סואר" תחת הכותרת: „נאוואל — מדלית ההזהב המרוקנית הראשונה בהיסטוריה ה־אולימפית".

מיה: חסרו לי 12 סנטימטר

רק 6.07 מ' למאיה בן־צור בקפיצה למרחק; גמליאל עשירי במקצה

מאת אלכס דורון, שליח „מעריב" בלוס־אנג'לס

„חסרו לי 12 מ"מ כדי לעלות לגמר" — אמירה טיפ־בנצור לאחר שקבעה 6.07 מטר בקפיצה לרוחק ודורגה מסוקרמת מקום ה־7 בגמר מס' 1 (16 בסך־הכל, מבין 23 קומפוזיות). היא היתה רחוקה 20 מ"מ מתחנוצאה — שהקנתה לה את ה„כרטיס" לאולימפיאדה.

בניתוי הראשון קבעה מיה 6.07 מטר. בשני — 6.04 ובשלישי והאחרון — 6.03...

ראשונה במוקדמות היתה האמריקנית ביקי גיינר עם 6.78 מטר. הרוסיה אנשולה קישטוביץ' סטאנצ'ו 6.69. מרון הונגריה מבריטניה — 6.64.

מיה הקדימה את הבריטיות גרמיאס — 6.04 וגרסיה 6.01 והסליפנית מרוזן 5.58, על אלה שקבעו מהזון מזה, לא מראי להקניים שורה...

המנינשים בקפיצה לרוחק היה 6.50 מטר — אבל רק 6 קומפוזיות — בינהן אחותו של קארל לואיס, קארול (6.55) — עברו אותו לסיכר, צריכו ל־12 שעות לגמר עוד 6 אחרות.

אריה נמליחל רץ בקבוצ אחיד הראיתי כמעט כל הדרך ותפס מקום עשירי במקצה מס' 3 בריצה 5000 מטר, בזמן 14:02.98 דקות — ב־35 מטרים בין 58 מתחרה המרקעים. הראשון בנציגיה שלו זוכה צ'ארלס מינגה — 13:45.99 דקות. המהיר ביותר היה הסרטולי אזקאל קאנאריו (במקצה 1) 13:43.28 דקות, והריצים המסולסלים גיון וקוי מגיעו לגבו ומגיע אחיותה ממרוקו מיסמו שני ברביעי במקצה 2.

נמליחל הוא שני בטור 14 הרצים לאחר 1,000 מטר. הוא ניסה לפרוץ קדימה, ללא הצלחה ב־2,500 מטר — אבל בבר ב־3,000 ירד למקום הרביעי וכמעיר 400 מטר נוסמים נרוקם אחורה עד למקום העשירי, שליש „שמר" עד הסיום. הוא הקדים רץ מטאנזנית בשם סואבי (14:22.20), רץ מאקדוניה (14:52.43) ומסאראגוזאל 15:16.64 דקות. יש עוד גרסים מאיתנו...

16 גמרים צפויים בסוף השבוע הגדול באתלטיקה

זהב רביעי ללואיס: קרוז עם שלושה בריטים ב־1500

לא פחות מ־16 תחרויות גמר יקרמו מארגמייר כאולימפיאדה ה־23. להלן מה שצפוי בכל אחת מהן:

● **נבחרת נשים:** שלוש שחוטיגו בזירה האולימפית בבר לשני 12 שנה, טשאנוקקה ל„שירת שברבה" — אלוהה פינכון הגרמנית אולריקה מייפארת, אלופת מוסקווה האי־לקיה שרה סיקאוני והקנדית דבי בריל — ורק האמריקנית לואיס דיסר מסולת לסנגן, בהיעדר המשתגיות אנדרוצה ובוקונה.

● **דשקים גברים:** האמריקני מק דילקינס שרוף לזכות שוב בנתר אחרי שפגנה שנים, מול חברו ויותיקים ניתן מאוור וארט ברנס.

● **100 משוכות נשים:** הבריטית שידלי סטרונג מול מדת לתיאר, בהיעדר המילות המזרחיות.

● **3000 נשים:** האלופה האמריקנית נטרי דקר והרר־מנת מריצ'יקה מרקה, ואולי גם הגרמנית בריגיטה קראוס. נראות מתחשלת יותר מה„יתפנית" הבריטית זולה באר.

● **3000 מכשולים:** האמריקני לברי מארש עשוי לסבר על מסילתו גבוהים העולם ונעולתו הטראנית באליפות המולם, נוכח צפיות אלוף העולם הגרמני סטרק אילג. הקניתיה: ג'ולווס קוריר, הבריטי קולין דיק והצרפתי דוקי מאתמרד יסתגרו לתקלת נוסמת שלו.

● **50 מ"מ הליכה:** המקסיקנים דאול גונסאלס ומרטין ברסרטס והפורדי חוסה נמרין — מי מהם שלא ייחפס בחיי השעטים, הוא שיצגה בסאנק המתיש.

● **דשקים נשים:** הנולנדית ריא סטולמאן מרטמות לזהב, בהיעדר הנסלות המגרמניות.

● **100×4 נשים:** ארה"ב, ואחריה ג'מיקה, בריטניה וקנדה, ויהנו מהיעדר המגרמניות הבלתי מוגנות.

● **100×4 גברים:** יריביהם של קארל לואיס (בדרך לזהב הבריטי) וחברים יהיו רק... הם עצמם, ולאו־דווקא הבריטים של קנדה, בריטניה, ג'מיקה.

● **400×4 נשים:** הנולנדית־גרמנית מינו את הבחר ל־אתיב, לפני קנדה.

● **400×4 גברים:** מה עדיין לא קרה לאמריקנים זה „שיבוריים" המקצוע „הבעיה" זה? להמשך סידרת הפסס־פורטות שלהם יצפו אוסטרליה, ניגריה ובריטניה.

● **נבחר גברים:** זו ביאיג־הזאה עשוי להקנות לסין נהב אתלטי הוסקורי, אולם לא לפני שאת עצבו ומרסו הגרמנים דסנר מנגנוברג וקאדולו חרנאדוס, ורומכי סרין מאמיר חדווים סטונס־קשישה.

● **בריל גברים:** רק ואוטלקי אלסנדרו אלנדריי יוכל להמריע לגאנזיות של האמריקנים דייב לום, אוגי וולף ומייק קארטר, בהיעדר הנוקפים המוזרים.

● **1500 נשים:** אלופת ה־800, הרונגרית דזינה מליגטה עמודה לתשלים „דאבל" במאבק עם האמריקניות ומיסקי והבריטית כריס בוקסר.

● **1500 גברים:** המוקד של משחקי לוס־אנג'לס: לראש־שונה במחיצה אחת כנגד ה־800 הבריטלי דוגאקים קרוז (שידאג לבניגיה צבב „הלוחיה"); הסלישיית הבריטית — אבסטראן קו (אלוף הזאלם) ומאד ה„סטיבי" אובט (מיאמן העולם) ויראס (אלוף הזאלם), ו„סטיבי" השלישי, סקוט, הבבקע להחזיר את הכתר במרחק זה לארה"ב אחרי 76 שנים.

● **5000 גברים:** מאבק מרתק בין שיאן העולם הבריטי דייב מורקרופט, המרוקני סעיד האוויטה, הפיני מארטי הרגע, האמריקני דאג מאדילה והאיטי רוי פלין.

מעריב

פלוס

רלף קליין, מאמנה הישראלי של נבחרת גרמניה בכדורסל, המתמודדת על מקום 7-8

נבחרת ישראל היתה משחקת כאן על המקומות 5-8

מאת אלכס דורון, שליח „מעריב"

„נבחרת ישראל כפר שאנו מצרי אחוזה — הנבחרת שהוסיפה באליפות אירופה האחרונה ללא זר של הקרח־אולימפי — היתה יכולה לתפוס כאן מקום 5—8", אמר אתמול מאמן הכדורסל הישראלי של מערב־גרמניה, רלף קליין.

רחוק בטורניר האולימפי, אירוע זה משמש אמצעי — כאשר המטרה הוא אותן ויחידה: אליפות אירופה", אמר קליין.

הוא הצהיר כי נבחרת ישראל בהרכבה המחוק ביותר, ולאחר הכנת טובה יותר מא־שר לפני גרמניה ושאריים, היתה עוריכה לנצח את אוסטרליה — בעיקר תודות לגדיעות במחיריות — אבל מול ברזיל לא זוכה לה סיכוי. נבחרת גרמניה מול קליין הסתרה לי אוסטרליים, אבל מתחיבה אות ברזיל.

בשיחה עם עתונאים ישראלים לאחר שגרר מנה הוכרעה בידי איטליה (71—98), אמר קליין, כי מיטת נבחרת גרמניה הוא לתשמש מעים עוד בפיכנת הכדורסל של אירופה כי אליפות הבריטון, אותה ישראל הגרמנים בעונה הבאה. „לאחר סמן אמוב לישראל", אמר קליין.

גרמנים החליטו שלא להשתתף בעונה הקרובה בפסטיבל בגיבע אירופה לקבוצות גל־ה־אסטר להכנות לאליפות אירופה. „איש לא מעבר בגלמניה שנמתיה זו תגיע כל כך

יומן לוס־אנג'לס
ישראל רוזנבלום

הבנת קארל?

אין חולקין על כך שקארל לואיס הוא ד־ספורטאי הגדול ביותר המשתתף במשחקי לוס־אנג'לס. סופרסטאר שכל כלי־התקשורת עוקבים אחר כל תנועה מתנועותיו. אבל ראיפשר להתעלם גם מהעובדה שיחסו של הקהל האמריקני אל ה־אליל חתרש הוא דו־ערכי.

מצד אחד, הוא מתקבל בדעם של תשואות כאשר הוא פושט אף בד האמון שלו מאמצדיון ה„קוליסיאום" מאד. עני, „התנהגותו השתגנות והאחרותיו היחידות, כבר נסמיקו להשגיא אותו לא רק על חלק הקל מהבריון האתלטים, אלא גם על חובבי הספורט ומעגני התקשרות הארה"ב.

לואיס עצמו מתשיך בינתיים לפי הנכנית שקבע לעצמו, במסגרת המחשרות על שיאו של ג'סי אוונס האגדי: זכייה בארבע מדליות־זהב, את מדליית־הזהב חשיגה בקפיצה לרוחק נגד בריטים לפי החסרים שיגרסט מראש. הוא חודיע כי, כדרכו, יצפה בתחרות בקפיצה הראשונה — ואמנם כך היה.

לואיס ויתר למרחק 8.54 מ', בקפיצה השניה פסל, ואחר־כך פרש מן התחרות והותיר את כוח הקפיצה לשאר המתחרים, תוך נטילת סיכון מחושב, שמיטתו מכניחים בכל אחת ידבוק אותו ומה שלא קרה. האמנם באיצטדיון שישלמן מעוטר כסאם, לא מלחו לו עליכם. מכיוון שסקס הענקת המדליות בקפיצה לרוחק נערך ממש בסיום, בשעת מאוחרת, עזבו רגים מן מושיבים באורח מופון, כדי לא לחיות שותפים לנצחונו השני של קארל הגדול.

אתמול, אחרי הזהב השלישי שלו ב־200, הציע אחד מעבלי הטיירים, בסגנון אדם, שלואיס ירוץ לבדו את כל מירוץ־השליחים 4×100 מטרים — חוקעוע האחרון האמור להענק ללואיס את ד־מגולות הרביעית, ובכך יהוה את שיאו של אוונס. מחמת רמז ללואיס, כי אם יריץ לבדו, לא רק שלא יצטרך להתעלם בתחילה עם עוד שלושה מעמיתיו, אלא שבכך, לא יסתכן מהם יפסול, כפי שקרה, לדבעות, האמריקנית ממשלחת־ריומא 1960, חבנת קארל?

בדצלונה רוצה את 1992

מאת אלכס דורון, שליח „מעריב"

ברצלונה מזרחנית, כידוע, לארח את משחקי אוליומפיאדת 1992. אתמול ערכו הכנרים מסיבת עתון אים, ומסרו פרטים ראשונים על עתם — אם הכאסר תוכה בהגרמדות. „רוב המבנים לשוטבו" אמרו.

„כל האכסניות מוכנות כמעט מ תחת אוליומפיאדת באמריקה. מגשמתיות ולא כמו בלוס־אנג'לס, מרוק על נסיגון מקור לאדר מבוגנים הצי עוד אמרו המסרדים. הם הזכיר את מסכל המשחקים אבל מאחר שגנים ניתן אישור שהאוליומפיאדה תהיה בברצלונה הם מציגים מכל שבו חמש הבנות תשלובות בחילו מתחנות לחנקה, ל„תעבלות"...

...וליהאמר רוצה משחקי החורף

המלך אוליי מבוגוגיה הביע לחצר ושאילמי הבין לאחרונה בקשה רשמית לארח אצרי את משחקי החורף בשנת 1992. מרכזות חדיעות הגרמנית הדרישה בי העיר המבקשת לארחם הוא ליהאמר.

מערב־גרמניה, אוסה, אוסלו, שוויץ ובריטניה חוישו אף הן בקשה לארח את אוליומפיאדת החורף ה־16 ב־1992.

לוס־אנג'לס תוקפת את זלינגר; ניו־יורק מגינה

מאמן נשות ארה"ב בכדורעף מוכן לחזור הביתה ולאמן את נבחרת הנשים תמורת 70 אלף דולר לעונה ★ „אחרי 5 שנים אני מתחייב להעמיד נבחרת ברמה אירופית גבוהה"

מאת אלכס דורון, שליח „מעריב" בלוס־אנג'לס

„ניו־יורק טיימס" יצא להגנתו של מאמן הכדורעף הישראלי של נשות ארה"ב, אריה זלינגר, בעקבות ביקורת שנמתחה בלוס־אנג'לס טיימס. תחת הכותרת „דאגה המחיר היה כדאי" כתב „טיימס" של הרוח המערבי, כי לדעתו הכהינו זלינגר ב לה קארולי „שיטות קשות והעבירו בשדר הספורטאיות שרשה זו שתעמיד למדינה ג'מיקה ולא לארה"ב" — כתב „לוס אנג'לס טיימס".

„ניו־יורק טיימס" יצא מיד להגנת זלינגר וקבע כי מצלתי הוא בכך ש„הגלה את הכדורגל האמריקני של המגה־שולי אחוז". מגנון מכר לא כן ן!

העתון „לוס־אנג'לס הראלד" מאשים כמה שחקנים מחשתון זוריב „לוס־אנג'לס טיימס" — נגדו ביון זלינגר את הביקורת שלו במסיבת עתונאים רשמית — שסילו בלי דרך נגד המאמן והפריעה לו בהכנות האולימפיות.

כתבת מעריב בחיפה ביקשו מיטשה:

איגוד הכדורעף הישראלי יחזל, לאחר מאחרי מאמנה הישראלי של נבחרת הנשים של ארצות־הברית אריה זלינגר, שחוביל את האמריקניות לזכיה במדליה בסף אולימפיה.

בשיחה עם אתרים מראשי הענף העמיד זלינגר, השהה בארצות־הברית מאז 1972, דרישות כספיות גבוהות. הוא מבקש סכום של 70 אלף דולר לעונה, ומחייב לזשמיד כתוב חמש שנות עבודה עם הנבחרת, נבחרת לאומית ברמה אירו־פית גבוהה.

מאיגוד מכורעף הגלו, במירוץ אחרי בטפל שיחה של עצמו מיטון מרוקיים זה.

משכורתו של מאמן ישראלי בנבחרת הנשים בגיבה ב־1000 דולר לשנה.

● **אחו מיטש גילורד**, אחד משלושה ספורטאים יחודים שזכו במדליות בשמלחת ארה"ב למשחקים. מיטש זכה מאחר, כסף ושתיים מארד בחתעמלות: אור לאתמול זכה רוברט בוראנסר בחזה בגוזרו (86 ק"ג) וחשתיאנית דארה טורס זכתה בחזב ד בריכת 100×4 חופשי.

אילו היו כולם כמו השייטים...

מאת ישראל רוזנבלט,
שליח „מעריב״ בלוס־אנג׳לס

המארגנים שבחוף לונג־ביץ׳, לוס־אנג׳לס, הוא אחד התחרויות הספונטני והקלות ביותר מכל האתרים האולימפיים. מיילת רחבת־ידיים, עם שטף אויר דרום ניחוחות מלוחים ואנשים צעירים שכולן קורם בצבע לשקיעה־לה, שיטים חטובים וספורטאות חמצמצות־לו, ורוח המון סקרנים חיוורי פנים. זהו המקום שבו נערכו מחרוזות השיט בכל הדגמים האולימפיים, וכן זה־תחיות בנלשני־רוח.

אחרי כל הפאפשלות הישראלית על הקרקע המוצקה, כאנו בלב רוגע וחזר אל סמורט המים, לצפות לשרבוט של ענעיגים חישראלים, מן השיוט האחרון בגלשניות (יהודה אבר־בין), „הולנדי מפוזפ״ (אלרד אמיר ויואל מלע), „470״ (שמשון ברקשון ואיתן פרידלנדר).

עוד לפני שאנו קרבים לרצועת החוף עצר פה, שלבל אורכה משתרע יער של תרנים מכל הסוגים, ובבר מניח לשמחתנו יהדות אמרכל, שיטר צוערים אביר שלום, ושניים מחבריו, שבאו במיוחד מישראל, כדי לסייע לו במשימה האולימפית.

אשדבי — חסון, שווה, רשמי־שיערון צורר בת־המשט — מחויך, אך מאוכזב. „חשבתי לה־יות בסיכום הכללי עמוק בתוך העשירייה הראשונה״. המקום ה־14 שהפס בדירוג הכללי, אינו מספק אותו. לכשלו היה מתעודד עקום, ש־30 או יותר מספורטאים מעולות ישראל, הוי מתחלפים עימו בעמדה רבה...

אשדבי, בן 23, שמיים בעקום השני באליפות אירופה, סכיר הוביב את כל בכירי הגולשים בעולם. כמעט כולם באו ללוס־אנג׳לס. הוא רוצה לסגור בהם גם בטיאול בצרי ערבע שנים.

● מקצועניים א׳־א

איתן פרידלנדר, בחלוקת שיטות הדוקה, נוסף מולו מים, מתחר לאחל המקילות. הוא מספר לנו כי פיים יחד עם תכרו בטקס ה־5, ובטלי־הכל דורג הצעת הישראלי, שכנו ניסיון ינצאו לו בעולם השיט (תחזית ה„ספורט אילוסטרייטד״ הענוקה לשניים את מדליית הארד) בפקים השמיני, „דברו עם שמשון״ — הוא מציע.

שמשון ברקשון עדיין במים. אותו בסיבה הנוסחת את הקיטמון IS (ישראל) ומצמה לסיבוב בגרירת הסירה לחוף. אחר־כך הוא נוטל ציבור מים ומתחתיו הלוליף ממנו מעט על הספרים, כדי להסיר מהם שבבות של כלח. לא ניכר בו בלל שוות ערה פיים לאת השיטים הטבעיו והאחרון בתחרות אר־ליפסון.

פרידלנדר חיוור מן הטקילה המשקיע על פעולות הבוו, שיקה עם השניים אינה דומה לשום דבר מאחרת סוג, עם ספורטאים ישראלים אחרים לשהה, שני מקצועני א״א, צעירים אינוסלנגנים, בדירי־ניסוח. ברוקן מסבור בשונה נחת — „בשלושת הימים האחר־רונים נשבה רוח חזקה יותר בשלושה עד ארבעה קשר, ואשר בארבעת הימים הראי־שונים. לכן המעקבן שלנו בשלושת הימים האחרונים הוא הטוב ביותר״.

הרוח, צריך להבין, היא שהחיה בעיקריהם של צוות השיטים, שבהם נחלו תקות־נה רבות. אולי ישיגו סוף־סוף מדליה הוסטורית. כאן דוקטראנו על החיה. „הרוחות לא־ה־ה־ה לזה כאמבס, ראחר־כך בעזרת נלגלת מוחדת שולים אותו, בחתיגים שהמים שבפנו ביצוע יזלל מרעי הגזונו.

זמנים, שבבר תיחרו ארבע מעמים בחוף לונג־ביץ׳ (כל שיוט — 20 מיל יימים). לבהן לחכיר ואיבר את תנאי השיט בסיבוק. הנתונים הסטטיסטיים שאסף, כיוהנו אותם לספקנה. כי במובר שבו תיצרר התחרות המשמיחן הסתרם מבין השני־יים ובגיש בשמרה את בדקת ואנוסלאוויה. מע אלף צוטים — הקול הדגול ביותר שחוה בשיחת כרוזנ־ל בארהיב אי־פעם — חוי בצליחה הראשו־נה של ערבת הגמר הבדורגל הבדורגל האולימפי מאז 1900.

חמיעיק בינוזמה קבע 0—1 לצרפת בבר בדקה השבריעית ופילוס נאוגל הצלה את אר־פה ליתרון 2—0, תבע דקות אחרכך לשבר הייק, 2—4.

באיטאליזון ספגמוזיד בשאלו אילנו הבריגו ברזיל ואיטליה שחקן שעצמם במחצית הראי־שונה, אולם בדקת ה־53 הע־לה בילמאר־2 את ברזיל ל־יתרון 1—0. תשע דקות אחר־כך הרשונה האיטלקי מיטאו פאנה. כדקה ה־68 כבש ד־ר גאלדו את שער הנהמון ל־זכות ברזיל והמגדיע הפך ל־שדה קרב כשחסבנו שתי ה־קבוצות עובעים מה בכך עוד ל־שריקת הסיום שקבעה כצוון 2—0 לטרוזיל.

כדורגל

ברזיל וצרפת בגמר

ניצחו בחצי־הגמר, בהארכה את איטליה (1—2) ויוגוסלאוויה (4—2),

נבחרות ברזיל וצרפת ישחקו בגמר הבדורגל האולימפי במאנאי־שבת, לאחר שניצחו בחצי־הגמר את יריבותיהן, איטליה ויוגוסלאוויה, בהם הארכה

לאחרונה לצפות, ובדקה ה־3 בעלית דוריק! להפוות.

חמש דקות לאחר פתיחתו ה־הארכה הדקה לאקומב יתו־רון 3—2 לצרפה. בצוד הדי־גוסאווים עשיים הכל כדי ל־משוות. כולל הפלאתו של ה־שער אינוקביץ׳ להתקפה ב־דקה הארבעה למסחק. הם סגנו את המשר ה־ביעי. אוזי־קבין, שבדורי לאדלן 40 מט־רים, אובד את הכדור לקפ־ריב, שמ־35 מטר לילה את ה־כדור לשער הייק, 2—2.

באיטאליזון ספגמוזיד בשאלו אילנו הבריגו ברזיל ואיטליה שחקן משעמם במחצית הראי־שונה, אולם בדקת ה־53 הע־לה בילמאר־2 את ברזיל ל־יתרון 1—0. תשע דקות אחר־כך הרשונה האיטלקי מיטאו פאנה. כדקה ה־68 כבש ד־ר גאלדו את שער הנהמון ל־זכות ברזיל והמגדיע הפך ל־שדה קרב כשחסבנו שתי ה־קבוצות עובעים מה בכך עוד ל־שריקת הסיום שקבעה כצוון 2—0 לטרוזיל.

כדורסל

ארה״ב וספרד בגמר

ניצחו בחצי־הגמר את קנדה (78—59) ויוגוסלאוויה (74—61)

ארה״ב וספרד ישחקו הלילה (שבת לפנות בוקר לפי שעון ישראל) בגמר הבדורסל לגברים, לאחר שארה״ב הבנעה כחצי־הגמר בנקל את קנדה 78—59 (43—26) וספרד התאוששה לנצח את יוגוסלאוויה 74—61 (35—40)!

שבת קלה לפני משחקה של קנדה עם ארה״ב, אור לאחר מוד, נבנס מאמנה הדבכן של קנדה גיל דיוואלה אל הצאצאן הטרוי של ספרד דאנו מיגל נאבר לו: „קנדה היא הבבר־דת היחידה שמעניתה לנצח את ארה״ב. ״ מיגל תיוך: „בר־כותי נתונות לך מראש. בוא ונשגוב בגמר״.

„אבל דונאתי לא יהיה ב־גמר. המשחקנות של הנאמנו ה־קנדי שוב בגדה בנו. דיאנו מי־גל, שקשר לנו „מרקיע נמרי״ בל הבדיבנו יכול לחגוג: „מדי־ליית־הכסף הראשונה של מפ־רד בכדורסל האולימפי — בגמר מוחתת בכלום.

אין ספק כי לספרד זו הצלי־רה גדולה — המאמר יעיר לי־פירות הנלחות הקודמת של נבחרת זו: מקום 4 במונטר־יה ה־80; מקום שני באליפות אירופה האחרונה ושתה מקום שני (קרוב לזוהר) בלוס־אנג׳לס.

„בגיגוד לאיטלקים, שלאחר אליפות אירופה חתו ראשם מסתגרו, אלבנו שמרו כל אר־מון, בגנב מאמנה הדבכן של קנדה גיל דיוואלה אל צאצאן הטרוי של ספרד דאנו מיגל נאבר לו: „קנדה היא הבבר־דת היחידה שמעניתה לנצח את ארה״ב. ״ מיגל תיוך: „בר־כותי נתונות לך מראש. בוא ונשגוב בגמר״.

„אבל דונאתי לא יהיה ב־גמר. המשחקנות של הנאמנו ה־קנדי שוב בגדה בנו. דיאנו מי־גל, שקשר לנו „מרקיע נמרי״ בל הבדיבנו יכול לחגוג: „מדי־ליית־הכסף הראשונה של מפ־רד בכדורסל האולימפי — בגמר מוחתת בכלום.

אין ספק כי לספרד זו הצלי־רה גדולה — המאמר יעיר לי־פירות הנלחות הקודמת של נבחרת זו: מקום 4 במונטר־יה ה־80; מקום שני באליפות אירופה האחרונה ושתה מקום שני (קרוב לזוהר) בלוס־אנג׳לס.

„בגיגוד לאיטלקים, שלאחר אליפות אירופה חתו ראשם מסתגרו, אלבנו שמרו כל

סופשבוע באולימפיאדה

היום

(22 תחרויות הגמר — בדיוגשות)

- אתלטיקה (מ־19.30 ום־02.00): 1500, 5000, גובה, כידון, 50 ק״מ הליכה, 100x4 ו־400x4 לגברים; 1500, דיסקוס, 100x4 ו־400x4 לנשים; תחרויות מוקדמות.
- אגרוף (מ־04.00): קיבות ב־12 המשקלים.
- היאבקות (מ־05.00): משקל קל ד 57 ק״ג, קל 68 ק״ג, עד 82 ק״ג וקל 100 ק״ג בסגנון חופשי.
- רוגבי (מ־02.00): משקל חנות.
- רוגבי (מ־18.00): 1000 מטר ב־5 דגמים לגברים ולנשים.
- חץ וקשת (מ־20.00): תחרות לגברים ולנשים.
- סיף (מ־20.00): דקר קבוצתי לגברים.
- בדורסל (מ־20.00): משחקי דירוג 1—8 לגברים.
- כדורגל (מ־21.00): משחקי דירוג 5—12. לגברים.
- שחיה (מ־04.30): משחקי דירוג 5—8 לגברים.
- שחיה (מ־05.00): משחק על מקומות 2—4.
- חופן (מ־18.00): משחקי דירוג 3—6 לגברים; סיבוב אחרון לנשים.
- פרוזמים (מ־18.30): מקרלי דירוג.
- מנים (מ־19.00): שחה גבר לגברים ולנשים.

מחר

(41 תחרויות הגמר — בדיוגשות)

- אתלטיקה (מ־18.00 ום־02.00): 1500, 5000, גובה, כידון, 50 ק״מ הליכה, 100x4 ו־400x4 לגברים; 1500, דיסקוס, 100x4 ו־400x4 לנשים; תחרויות מוקדמות.
- אגרוף (מ־04.00): קיבות ב־12 המשקלים.
- היאבקות (מ־05.00): משקל עד 52 ק״ג, עד 74 ק״ג, משקל 100 ק״ג בסגנון חופשי; קרבות מוקדמים.
- גיודו (מ־02.00): משקל קל 52 ק״ג.
- פיכטות לנים (מ־02.30): מבחן לנשים.
- שחיה צורנית (מ־18.30): סולו.
- דוגנות (מ־18.00): 500 מטר ב־2 דגמים לגברים ולנשים.
- הרמקולות אמנותית (מ־04.00): מוקדמות.
- טנים (מ־24.00): „ריאמרי״ אישי.
- חץ וקשת (מ־20.00): תחרות לגברים ולנשים.
- סיף (מ־20.00): דקר קבוצתי לגברים.
- בדורסל (מ־20.00): משחקי דירוג 1—8 לגברים.
- כדורגל (מ־21.00): משחקי דירוג 5—12. לגברים.
- שחיה (מ־04.30): משחקי דירוג 5—8 לגברים.
- שחיה (מ־05.00): משחק על מקומות 2—4.
- חופן (מ־18.00): משחקי דירוג 3—6 לגברים; סיבוב אחרון לנשים.
- פרוזמים (מ־18.30): מקרלי דירוג.
- מנים (מ־19.00): שחה גבר לגברים ולנשים.
- מ״ר
- אתלטיקה (מ־18.00 ום־02.00): 1500, 5000, גובה, כידון, 50 ק״מ הליכה, 100x4 ו־400x4 לגברים; 1500, דיסקוס, 100x4 ו־400x4 לנשים; תחרויות מוקדמות.
- אגרוף (מ־04.00): קיבות ב־12 המשקלים.
- היאבקות (מ־05.00): משקל עד 62 ק״ג, עד 74 ק״ג, משקל 100 ק״ג בסגנון חופשי; קרבות מוקדמים.
- גיודו (מ־02.00): משקל קל 52 ק״ג.
- פיכטות לנים (מ־02.30): מבחן לנשים.
- שחיה צורנית (מ־18.30): סולו.
- דוגנות (מ־18.00): 500 מטר ב־2 דגמים לגברים ולנשים.
- הרמקולות אמנותית (מ־04.00): מוקדמות.
- טנים (מ־24.00): „ריאמרי״ אישי.
- חץ וקשת (מ־20.00): תחרות לגברים ולנשים.
- סיף (מ־20.00): דקר קבוצתי לגברים.
- בדורסל (מ־20.00): משחקי דירוג 1—8 לגברים.
- כדורגל (מ־21.00): משחקי דירוג 5—12. לגברים.
- שחיה (מ־04.30): משחקי דירוג 5—8 לגברים.
- שחיה (מ־05.00): משחק על מקומות 2—4.
- חופן (מ־18.00): משחקי דירוג 3—6 לגברים; סיבוב אחרון לנשים.
- פרוזמים (מ־18.30): מקרלי דירוג.
- מנים (מ־19.00): שחה גבר לגברים ולנשים.

בחוץ רחוק מלוס אנג׳לס

במכבי חיפה זועמים על השארת אמסלם בארץ

מאת יונתן הללי

אווירה של מתח מחילה כאי שביעות־רצון הייתה אתמול באיטון מכבי חיפה, שמתכוננת לצאת ביום אי־הנהגה אמנמנים בחילנה. פרופגנדלי האליפה זוועמים על הבורגנות שהחליטה שזה לאשר את יציאתו של הבורגנלן נבי אמסלם לחוץ־לארץ.

באיטון, אמר אחד המחק־נים: „אנחנו מרגישים שמקי־רים כמו של אמר ובליטי חדרים שם. הים זה נבו, כוחר מה שנחנו. לבריון, ה־שחקנים לא נמליגו על כך.

כעקבות החלטה לוותר על רכישת הטובר אדיר שמור תוך אחמול לאיטוגו תקבוצה המשיבר צדוק אבוהבה.

✱ 5,000 איש הם שמנעו מחלקין מכבי חיפה האיבון הדבר להגעתרי להפועל יאשה. בכך בקבר, כי הלה לא ישחק ב־עונה הבאה באמנגל, לאיל ג׳־פולל ה־מכובה לשלים רק 10 אלפים ולא.

בן־שיטרית עשוי להמשיך בשמשון

מאיר בן־שיטרית עשוי ל־המשיך לשחק בשלוש השנים הקרביות בקבוצת הכדורגל שמשון ת״א. המתמה של שוח־ר קרטשאל, כך הסתמן בימים האחרונים, לאחר שבן־שיט־רית לא הגיע לאימון עם הנ־הלת מכבי ביא בגבי התנאים הכספיים.

שידורי האוליימפיאדה בטלוויזיה

מעשיה בחסות הבנקאית אנגלו

אנגלו

טל. 03-46.33.55

היום בטלוויזיה

- 23.30 — 24.30: תקציר הוליטפי והטטרקאים זה־ישראלים.
- 00.30 — 05.00: תקציר מגרשים.
- 02.00 — 05.45: ס־אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 05.45 — 06.00: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 06.00 — 06.30: תקציר מגרשים.
- 06.30 — 08.00: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 08.00 — 08.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 08.45 — 09.00: תקציר מגרשים.
- 09.00 — 09.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 09.30 — 09.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 09.45 — 10.00: תקציר מגרשים.
- 10.00 — 10.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 10.30 — 10.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 10.45 — 11.00: תקציר מגרשים.
- 11.00 — 11.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 11.30 — 11.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 11.45 — 12.00: תקציר מגרשים.
- 12.00 — 12.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 12.30 — 12.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 12.45 — 13.00: תקציר מגרשים.
- 13.00 — 13.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 13.30 — 13.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 13.45 — 14.00: תקציר מגרשים.
- 14.00 — 14.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 14.30 — 14.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 14.45 — 15.00: תקציר מגרשים.
- 15.00 — 15.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 15.30 — 15.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 15.45 — 16.00: תקציר מגרשים.
- 16.00 — 16.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 16.30 — 16.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 16.45 — 17.00: תקציר מגרשים.
- 17.00 — 17.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 17.30 — 17.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 17.45 — 18.00: תקציר מגרשים.
- 18.00 — 18.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 18.30 — 18.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 18.45 — 19.00: תקציר מגרשים.
- 19.00 — 19.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 19.30 — 19.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 19.45 — 20.00: תקציר מגרשים.
- 20.00 — 20.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 20.30 — 20.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 20.45 — 21.00: תקציר מגרשים.
- 21.00 — 21.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 21.30 — 21.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 21.45 — 22.00: תקציר מגרשים.
- 22.00 — 22.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 22.30 — 22.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 22.45 — 23.00: תקציר מגרשים.
- 23.00 — 23.30: אתלי־טיקה חצי גמרים לגברים.
- 23.30 — 23.45: אתלי־טיקה חצי גמרים לנשים.
- 23.45 — 24.00: תקציר מגרשים.

מחר

- 00.00 — 01.00: אולימפ־יאדת שידור ישיר: 100x4 מ׳ נשים חצי גמר, 100x4 מ׳ גברים חצי גמר, דיסקוס שידור ישיר אינדיבידו־אלים.
- 01.00 — 00.05: הקבוצ־ות הוליאמס ב־„קארל הגדול״ בריצת שליחה, ושיטה סמבורג 9.86 שניות. הוא ניזון בכך שלוש מאיות מהקיא האולימפי בן 16 השנים של תומי סמה, „תוצרת הבהמים״, ורק הדוח הגדית כנגות ממנו מלגעץ גם את שיא העולם (19.72).
- 02.00 — 02.00: תקציר מגרשים מטולב עם כדורי יד לגברים גמר.
- 02.00 — 06.00: אתל־טיקה, גברים: דיסקוס גברים, 100x4 מ׳ נשים, קפיצה לגובה גברים, 400x4 מ׳ גברים, 400x4 מ׳ נשים, 400x4 מ׳ גב־רים, כדור־ברזל גברים, 1,500 מ׳ נשים, 1,500 מ׳ גברים, 5,000 מ׳ גברים.
- 06.00 — 08.30: אתל־טיקה, גברים: אחרי־ון (הולנד) 49.46 (אולימפ־יאדת לוס אנג׳לס 1984); מרקו מ־אנדרה (ברזיל) 49.46 (אולימפ־יאדת לוס אנג׳לס 1984); אלן ווד (ארה״ב

הקרן לקידום מחקר ופיתוח של חמרי הדברה
הנהלת ענף הגנת הצומח על־יד משרד החקלאות
בית כצב
מודיעים על

כנס זכרון לגדעון כהן ז״ל

במלאת שלושים לפטירתו
בהשתתפות המשפחה, חבריו למקצוע ולעבודת חידודים

ישאו דברים: ד״ר גד עקבי
אלוף (מיל׳) עמוס חורב
שמואל אלחנן — מנהל הענף להגנת הצומח
אברהם ברוב — לשעבר מנהל משרד החקלאות

ינחה: א.ז. מהן — יו״ר הקרן לפיתוח חמרי הדברה ויו״ר בצב בע״מ

פרקי תהילים
קטעי נגינה

הטקס יתקיים באודיטוריום כהן במינהל המחקר החקלאי בבית דגן, ביום רביעי, י״ז באב, 15 באוגוסט 1984, בשעה 15.00.

מזכירי זכרו מזומנים

מלאו שנתיים לנפילתו בקרב
של יקירנו הבלתי נשכח

סרן אילון גוטליב

ז״ל

במלחמת לבנון

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני, ט״ו באב תשמ״ד (13.8.84) בשעה 17.00 בבית העלמין הצבאי, קרית שאול, תל־אביב.

המשפחה

יקירנו

נתן טייבר

איננו

ההלוויה תתקיים היום, יום ששי, י״ב באב תשמ״ד, 10 באוגוסט 1984, בשעה 11.00, בבית העלמין „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים). נפגשים ליד השער הראשי.

אוטובוס יצא מבית המנוח ברחוב בלוך 16, גבעתיים, בשעה 10.15.

אבלים: אשתו: רבקה
בנו: משה ומשפחתו
בתו: דליה ומשפחתה
אחיו: אהרון ומשפחתו

במלאת שנתיים לנפילת יקירנו
שנפל במלחמת שלום הגליל

רון פופקו

ז״ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין הצבאי בצפת ביום ראשון יד באב תשמ״ד 12.8.84 בשעה: 17.00

ומאבלים: אמו מתיה־אביו אליהו־אחיו דוד

במלאת שנתיים לנפילתו של

רס״ן חובל (חוב׳) גבירצמן

הי״ד

היקר והאהוב
במלחמת שלום הגליל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו, ביום שני, ט״ו באב תשמ״ד (13.8.84), בשעה 17.30.

נפגשים בביתנו, דחוב ז׳בוטינסקי 36, חדרה, או בחלקה הצבאית בבית העלמין הישן בחדרה.

המשפחה

„הולך המים ומשל צדיק הדובר אמת כלכבי״

במלאת עשר שנים
לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

גרשון איגר ז״ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, י״ד מנחם־אב תשמ״ד (12.8.8), בשעה 17.00, בבית העלמין „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים).

נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

תורנות לקבלת מודעות אבל דחופות לגליון יום ראשון

במוצאי־שבת
מצאת השבת עד שעה 24.00 (חצות)

(ביום ראשון לפנות בוקר, אין קבלת מודעות)

ב„מעריב״ תל־אביב, רחוב קולקין 2, טל. 439111, 439367, 439380.

שר החינוך והתרבות
המנהל הכללי
הנהלת המשרד והעובדים
אבלים על מות

אברהם אבן־שושן

ז״ל

המחנך הבלשן הגדול

ומשתתפים באבל המשפחה

המכללה לחינוך ע״ש דוד ילין
בית הכרם, ירושלים

אבלת על פטירתו של

אברהם אבן־שושן

ז״ל

ממנהליה הראשונים של המכללה,
חבר בעמותה למען המכללה, יו״ר ראשון.

ומשתתפת בצער המשפחה

ד״ר ניסן שיינין — מנהל המכללה
השופט אלעזר הלוי — יו״ר העמותה

למשפחת אבן־שושן
ולביית הוצאת קרית־ספר

אתכם בצערכם על פטירתו
של

אברהם אבן־שושן

ז״ל

הבלשן הגדול, חתן פרס ישראל

ספרית מעריב

אנו מבכים בלב כואב
את הסתלקותו של ידידנו ושכננו
היקר באדם

אברהם אבן־שושן

ז״ל

משפחת סיון

במלאת שלוש שנים
לפטירתו של יקירנו

אריה אוסטפלד ז״ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום ראשון, י״ד באב (12.8.84), בשעה 16.30, בבית העלמין „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים) — שער חדש.

יהודית אוסטפלד

במלאת שלושים לפטירתו של

חגי רות ז״ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום ראשון, י״ד באב, 12.8.84, בשעה 17.00, בבית הקברות במשק.

המשפחה
ובית גבעת השלושה

לאלה ולילדים
לדבי ומשפחתה

בואבים אתכם את מותו ללא עת
של

אריה טל ז״ל

אילנה ואורי רוזנשיין
ריבה ואיריה שיינשטיין

שלוש שנים לפטירת יקירנו

צבי לייבלר ז״ל

נפקוד את קברו ונתייחד עם זכרו

ביום ראשון, י״ד באב תשמ״ד (12.8.84), בשעה 5.00 אחה״צ, בבית העלמין „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים).

מזכירי זכרו נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שנה למותו של יקירנו

משה קרבלניק ז״ל

ב״ר צבי, מלינא — פרנבז׳

נתייחד עם זכרו ביום שלישי, ט״ו באב תשמ״ד (14.8.84) בשעה 4.30 אחה״צ. נפגשים בשער החדש של בית העלמין „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים).

הדסה ובני משפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אליהו לויטה ז״ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה על קברו בבית העלמין הישן בראשון־לציון, ביום שני, ט״ו באב תשמ״ד (13.8.1984), בשעה 5.00 אחר הצהרים.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

משפחות: לויטה, אקרמן, אריאלי והראל.

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

מאיר סנטו

(נ׳יוורק) ז״ל

בצרה

נעלה לקברה לאזכרה וגילוי מצבה

ביום שני, ט״ו מנחם־אב תשמ״ד (13.8.84), בשעה 17.00, בבית העלמין בבני־ציון.

המשפחה

ביום ראשון, י״ד באב תשמ״ד (12.8.84)
ביום הזכרון השלושה־עשר
נתייחד עם זכרו של יקירנו

עזריאל (עזרי) ליזבושיץ

ז״ל

מתאספים בשעה 4.30 אחה״צ ליד שער בית העלמין הצבאי בקרית שאול.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה של יקירתנו

חביבה קרפר־רון

ז״ל

נתייחד עם זכרה

ביום שני, ט״ו מנחם־אב תשמ״ד (13.8.1984), בשעה 15.00, בבית הקברות „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים). נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

רפאל שפייזר (שפר)

ז״ל

נקיים אזכרה וטקס גילוי מצבה ביום ראשון, י״ד באב תשמ״ד (12.8.84), בשעה 5.00 אחה״צ, בבית העלמין הישן בחיפה.

נפגשים ע״י השער הראשי.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו מניע ובכתב.

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה ליקירתנו

פנינה (פנה) גאיל ז״ל

תתקיים ביום שני, ט״ו מנחם־אב תשמ״ד 13.8.84, בשעה 17.00, בבית העלמין „הדרום״ (בגבול חולון—בת־ים). נפגשים ליד השער החדש.

המשפחה

של מותו של

בן־ציון קשת

מנהל ישיב־ראש הכנסת לשעבר

אבל

משה ארנס
שר הבטחון

איגוד יוצאי בית״ר לטביה ואסטוניה בישראל

אנו מתאבלים על מותו של חברנו היקר

בן־ציון קשת

(קצנלנבוגן) ד״ר

מראשוני הטפקדים של בית״ר לטביה,
ממייסדי הישוב של בית״ר העולמית וכבתוני דרומה.

ומשתתפים באבלה של המשפחה

שר הבינוי והשיכון
והמנהל הכללי

משתתפים בצער המשפחה
על מות

בן ציון קשת ז״ל

חבר הכנסת לשעבר

ליו״ר הועדה הציבורית שליד משרד הבינוי והשיכון

בצער רב אנו מודיעים על עטירת
בעלי, אבינו וסבנו היקר

הנס ויסברון ז״ל

ההלוויה תתקיים היום, יום ששי, י״ב באב תשמ״ד 10.8.84 בשעה 13.00, בבית העלמין בכפר שמריהו.

המתאבלים:
אשתו: אנליזה ויסברון
בנותיו: עליזה ועמנואל מאור
רות וסרג׳ וסקס
נכדיו: רוני ועמוס סרירי
גד וטובה מאור
שרון מאור
דיאנה וסנדי וסקס
הנינים: ליאור ועדי

למשפחת ויסברון

אתכם באבלכם
על מות

הנס ויסברון ז״ל

יו״ר הנהלת האבודה לשעבר

אגודת המים
בכפר שמריהו בע״מ

במלאת שנה להסתלקותה
של אמנו היקרה

ד״ר שושנה בן־נון

ז״ל

נעלה לקברה בהר־המנוחות בירושלים
ביום שישי, י״ט באב תשמ״ד.

נפגשים ב־9 בבוקר ליד בניני־האומה.

המשפחה

במלאת שנה לפטירתה של
יקירתי, אמנו וסבתנו היקרה האדירה

שרה טייטל ז״ל

לבית פושלבסקי

בעלה לקברה, ונתייחד עם זכרה, ביום שני, ט״ו באב תשמ״ד (13.8.84), בשעה 5.00 אחה״צ. נפגשים ליד השער החדש בבית העלמין „הדרום״ בגבול חולון־בת־ים.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אמי, חמותנו וסבתנו היקרה

חי׳ אסתר יעבץ ע״ה

אלמנת ר׳ מאיר ז״ל

נתייחד עם זכרה ביום ראשון, י״ד מנחם אב (12.8.84), בשעה 5.00 אחה״צ, בבית העלמין הישן בחיפה (רוח הכרמל).

המשפחה

פוצצה חבילה באוטובוס ריק בתעשיה האוירית

איש לא נפגע; הרעש עורר בהלה ודווח על פיגוע

מאת דן ארקין

חבלני המשטרה פוצצו אמש חפץ חשוד שהתגלה באוטובוס ריק, שבא להסיע עובדי משטרת לוד בתוך שדה התעופה.

הבילה הכילה חומרים אישיים כלבד. איש לא נפגע בפיצוץ, אולם רעש הפיצוץ עורר בהלה באיזור והוו דיווחים ל־מחנות המשטרה על פיגוע.

האוטובוס הגיע בשעה 8:00 לבנין הנמל בדרך שליד שער הכניסה לפיתקני התעשיות האוירית בלוד. מיד לאחר הבילה החשודה הודיעה המשטרה שמדובר בחבילה חשודה. אך באמור לא היה במטען כ־ס״ן ואיש לא נפגע.

גופת תינוק נמצאה בפרדס ברחובות

מאת גיל ידידיה וכרייה

צוות־חקירה מיוחד הוקם במשטרת רחובות לגילוי נסיבות מותו של תינוק, שנמצא אתמול בבוקר מת־של ללא דופי חיים בפרדס.

„זה היה מחנה מוריה" — סיפרו שני עובדי אדמה. „נכנסנו לפרדס כדי לנשום את צחיבות הלמון וגילינו מתחת לעץ תינוק צעירים מאיר, ש־היה כולל דומם".

חוקרי המשטרה הניחו תוך דקות ספורות לפרדס, שליד חחנה זכרית מדר. הדתיבה הר־מכר למסין לוראות מסמנים.

חח חיוצר המשפטי ביקורת על נחלי חמבחרת כסמים ל־מכלות בתמנים. הדיש לק־ברע נחלים ברחום ובחרי־בים בנושא זה.

חלק חברי ועדת המסמים המכהן מרוישתו של הליצוץ הר־משפטי למשלה, אולם הדיון יסרבם בישיבה נוספת של הי־ועדה.

זמיר יקבע נהלים לתמיכה במוסדות

מאת דוד ליפקין

היועץ המשפטי למשלה פרופ׳ יצחק זמיר עומד לקבוע נהלים מחייבים ל־משרדי הממשלה כאשר יי־חלקו כספים למוסדות. הי־תמכים מתקנים המשלה.

בדיון שקיים אתמול ב־ועדת הכספים של הכנסת מו־

כסף במים

בתחילה הרגילה של מטבע חדש שהתחילמות אתמול וכו הכרטיסים הבאים:

בסך —19,000,000 שקל זכה המסמר: 180336.

בסך —1,000,000 שקל זכה המסמר: 308475.

בסך —500,000 שקל זכו המסמרים: 134622; 340299.

בסך —30,000 שקל זכו ה־כרטיסים: 045051; 090670; 098615; 148581; 174857; 227382; 263492; 364431; 429336; 537576; 642433; 694898; 799925; 791886.

בסך —12,500 שקל זכו ה־כרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3965; 4736.

בסך —2,250 שקל זכו הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים ב: 051; 531.

בסך —1,000 שקל וכו הכר־טיסים שמספריהם מסתיימים ב: 021; 184; 371.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 8 זכו בסך כל: 225 שקל.

בסך —500 שקל זכו המספ־רים הבאים: 043; 084; 117; 199; 209; 255; 262; 266; 295; 334; 519; 527; 534; 615; 623; 782.

בסך —225 שקל זכו המס־פרים הבודקמתיים: 00; 07; 08; 10; 14; 36; 29; 33; 37; 40; 41; 54; 55; 67; 74; 75; 76; 77; 90; 92.

צבע השבוע: אדום.

כל המספרים הבאים־ספר־תיים שמסתיימים על רקע אדום זכו ב־100 שקל.

כל המספרים הדו־ספרתיים שבלו בגורל הנוסף על רקע אדום זכו ב־450 שקל.

רק הרעיונה הכוללת של תוצאות הגרלה מסתיימות את המפל הסיפ.

חדשות אחרות

● חשמלאיות החזיות: ירושלים 18—26; תל־אביב 22—30; חיפה 24—30; באר־שבע 17—33; רמת גן 17—30; עכו 18—29; טבריה 21—36; עפולה 20—33; שומרון 19—30; לוד 21—31; יריחו 18—38; עזה 22—29; אילת 25—39.

● מזג האויר בערים הגדולות בעולם: אוסלו 21—21 בחיר; אמסטרדם 11—23 בחיר; אתונה 21—32 בחיר; ברלין 12—23 בחיר; בוקאנט איירס 8—12 בחיר; הונג 16—21 מעונן; זאגרב 15—21 מעונן; לונדון 13—23 בחיר; לוס אנג׳לס 18—28 בחיר; מונטריאול 18—29 בחיר; ניו־יורק 23—32 בחיר; פאריס 14—23 מעונן; קופנהאגן 22—33 בחיר; רומא 16—29 בחיר.

● סאלי מיר, אלמנתו של השחקן המנוח ריצ׳ארד בירטון, חנוחה אתמול מעטפה חתומה בתוך ארון של בגדת זמן פאר לצני שנטמן בבנר שלינו, שמור לזכרות שבשוויץ. (דיווח בעמ׳ 9) (תצלום: א.פ.)

תוספת היוקר תעוקר ב־5% — 6%

(פרוץ מעמוד 1)

השכירים לוחרר של הוספות שכר, המשלה מרוחר מיסים המעבדים ומדרשו לתקשרה מ־תרי־ים. לחלק׳ טרטי ואמנה

המחברות אשר בוצעו עד כה:

★ שכר — ראצר יבקש לעקר 5—6 אחוזים מתוספת היוקר, לפי חישובי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. המעבדים לא יסוגו כי יידרשו לעמוד בקריטריון הנ״ל.

★ מיסים — בארגון בדר־קים כבר את האפשרות לתקן בשכר הריאלי.

★ מחירים — הממשלה תקרא את מחירי מוצרי ה־יסוד. גם היצרנים והמשווקים — אלא ישתנה בהתאם לגרי־בה המחיר. צוותים שתמלוד יס־שיך אמנם לעלות, אבל ב־קצב נמוך ויותר מאשר כיום. האוצר מתעניין לשמור על השער הריאלי של השקל בלי לבצע פיחות גדול.

★ צעד זה צריך ז בסדר־ר הוצאר מלדיפים לבצע את תוכנית כליאת האינפלציה ב־שיתוף פעולה בין הסתדרות והמעסיקים. שיתוף הפעולה נחוץ, משום שלא ויתורים על השכר — תגרום לתוכנית להצמיחת הצבעלות בשקים.

יצחק דרש מהיום:

יש חצרה לחייד את רמת חיים של האוכלוסיה בכשש־ה אחוזים כדי להבריא את המשק. הגרוים אלה אמר נגיד בנק ישראל דיר משה מנדל־כוב בראיון מיוחד ל„מעריב", בעקבות הירחה היתרחה מחחת ל־קו האדום" (ראה עמ׳ 18).

הגגיר אמר כי בעולם הפי־נגסי עוקבים במיקרוסקופ א־חרי הכצב במשק הישראלי. אם יינקטו אמצעים בלבלים, כמי שמצב החירום מחייב, אפן שיבולל. לגו את האש־יאי, אם לא, נעמוד בפני בר־ים סגורים.

המערך מגבש הצעה: הסכם

(פרוץ מעמוד 1)

עמודו ערב הבחירות האחרונות.

לדברי הגיבים של המערך, כבר הטלילמו למעשה ראשי הליכוד עם הרעיון הזה. אם כי ראשי שני המחנות מסתייגים עדיין למראית עין „עקר מ־ליטי", על כל הקושה בביצוע.

גם הצעה הרגיע מתמוון בימים הקרובים, לאחר שנתן לשמעון פרס שהות חליכוד בהכנת המשלה אחדות. הערכת גו הרשמעה לאחר סיבוב השיחות הראשון בנושאי הון ובטחון, שהתקיים אתמול בלילה, „המלך דוד", בשיחת אתמול לא הועלתה דרישת הליכוד כי בראש־המשלה יעמוד יצחק שמיר, אף ראש־הממשלה אמר לכתבים לאחר כיום השיחה, כי בכוונת מפלגתו להעלות טוגיה זו בנושאי המגעים. במערך מעריכים, כי הדרך בה יישבו חילוקי־הדעות בסוגיה זו היא שתכריע אם ביתן יהיה לסגן משלה אחדות.

בשיחה אתמול באו לביטוי חילוקי הדעות בין המערך לליכוד בעיקר בשאלת מדיניות ההתנחלות וקידום תהליך השלום עם ירדן, אולם פרס למספר ראיונות שהוזכרו לא החל דיון ממשי על נוסחאות לגישור על הפערים. במערך מתכוונים להציע, כי לאחר הפגישה הבאה ביום ראשון יכונו שני הצדדים מתוך עבודה מפוצצמים, אשר יעסקו בגיבוש נוסחים מוסכמים.

יוזר מפלגת העבודה שמעון פרס, אשר עתה את השיחה, הדגיר כי עיקרון מפסר חוזים בהם אין מחלוקת קת בין המערך לליכוד — ההתנגדות למדיניה אלסחיניה.

התנגדות למו״מ עם אש״ף, הצורך בפיתוח כוחו של צה״ל ואחדותה של ירושלים בבירת ישראל. פרס הדגיש, כי בנושאי לבנון ובוחסים עם מצרים יש הבדלים מעטים בגישות שתי המפלגות, אולם לא תהיה בעיה לגבש נוסחאות מוסכמות.

אשר להתנחלויות אמר פרס, כי אין הוא מציע לקרייה אף לא הנחלות קיימת אחת. הוא הציע לגבש במשותף מכניזם, שיאפשר לשתי הסיעות הגדולות לחש־מיע בסדרה שווה על החלטות בדבר יישובים חדשים.

שמיר: „לעולם לא נאמר שנקפיא את ההתנחלויות. זה יתאפש בשלום כוחתיר ישראלי. נמשיך במדיניות ההתנחלות". אשר לקידום ההליך השלום אמר ראש־הממשלה, כי הליכוד לא יוכל להסכים לעשרה טריטו־ריאלית.

שרון הציג את עמדת הליכוד בנושא החנחלויות ואמר, כי אין להסתפק בדיבורים נגד הקמת מדינה פלש־תינית אלא יש גם לעשות — על־ידי המשך הקמת יישובים בכל חלקי ארץ־ישראל, תוך מתן עדיפות לאיזור גב הר המשך חיזוק הישוב ומילוי מחברון, ואף בשיחות שכם.

רבין: „לא אמרנו שיש להקפיא את ההתנחלויות ולהוסיפן כלל. אנחנו רק מנעשים למצוא מכניזם שיאפ־שר לנו לקיים יחד. בדיוק שאם יש צורך בישובים מסוי־מים לבצע מוסדות צבאיים, כגון בתי ספר וכדומה — אנחנו לא נתנגד לכך".

שרון: „אנחנו מאכנים לקרוא לידרן למשא ומתן אלא תנאי פרס לירושלים, אך עליו להסכים, כי נעמוד על כך שגבולות המדינה יהיו הגבולות הנכונים".

רבין: על אילו תלקים מן המצע שלכם אתה מוכן להתחשב אתנו כדי להגיע להסכמה?

שרון: אנחנו כבר הלכנו הרבה לקראתכם. בינינו כל כך הרבה ישובים שזה יסבע מכם את הצדדי להחליט על דברים שאינכם רוצים בהם. אם נשב בממשלה אתם...

אנשי המערך הגיבו, כי כיוון הציע עמדה נוקשת הביחוד בהשוואה לעמדותיו מן הליכוד.

שמיר: נמשיך בהתנחלויות

(פרוץ מעמוד 1)

ממשלת הליכוד הלאומי שלנוקפה שיב מלחמת ששת הימים, אחר ל„מעריב", כי זהו תוכן בהקמת ממשלת אחדות לאומית גם עתה.

מר בגין מדגיש, כי אמנם הנסיבות שונות מיסוד שאז ישראל ויתה על סף מלחמה והאחדות הלאומית היתה דרושה, כדי להגין את הסיעה הגדול של שחדיר חבלי ומערך רחוקיה הסכנה מצד איבים שאיימו לתקוף אותנו מכל עבר. האולם הוא רואה גם היום בהקמת ממשלת אחדות לאומית רעיון סבירה.

(ראה כתבה בעמ׳ 15).

„תגובת התתיה ובעיה מוכנה להישאר באופוזיציה אם יסכים הליכוד לוותר על עקרונות יבנוסא ארץ ישראל למען כיונון ממשלה גם המערך", אמר אתמול שר יגאל אלון, בכינוס של חברת התמיכה־עומה בבית אוריון בירו־שלים. „במקרה של ויתור על עקרונות אנו נהיה באוי־מיצות. אנו ושיבים על זה, מסכנים לזה ומתכוננים לכך", אמר אלון.

אלון מצן בכינוס, כי אין שחר למעבות כאילו הבעיה הפיטיית הדומות שהה על הפרק היא מצבו של המשק. לדבריו, הסכנה הנשקפת לארץ ישראל חמורה יותר. הא אמר, כי „יגאל הורביץ מרמה את הבוחרים" שהבטיחו בעבורו בבר שהוא תומך במסילה בראשות המערך. הוסיף, כי הסלילה חייבת לעמוד בראש מעיני הממשלה המדשה שתקים.

הבורסה תתבע מ„דנות" שינויים בהסכם עם פי.בי.

מאת עמרם פליאשר

מקצעות הסנהלים של ה־בורסה לניירות ערך רצו־טיכה אתמול את יוזר ה־בורסה, דיר מת לבנת ליר בדברים עם „דנות" בשאר לקיסקה שהבורה זו מבקשת לבצע עם חברת „פי.בי.".

המדובר בעיסקה שבה מב־קשת „דנות תפשיות" לחסלקיף מניות של חברות שמוחזקות על ידה עם „סיבוי", בתמו־רה למניות של „בנק דיס־קונט" שמחזיקות עד יוי־סי.בי.

מבוצאת הסנהלים של ה־בורסה בתגובה בקרות קשה על עיסקה זו ולאחר שהוגשה תוות דעת של כלכלן שבדק את הנושא הוחלט אתמול מ־„דנות" לבצע מסמר שינויים בעיסקה. אם החברה תסרב, יוכא הדבר שוב לדיון בפני מרצת הסנהלים.

דיבר הבורסה הבהיר את מול, כי מאחר ומדובר ב־אחוזה שונות, הבורסה בר־רשה לעניין זה בשל הדגב־לה, שחלק מן העיסקות האלה ורצקם לעתים במחירים זגר־בותם מחירי הבורסה. הדגה הוגלה ומאוגבעת היא שה־בורסה תגיה שותפה בריו־נים על העיסקה וכי תיבון לבורסה זוכות להגיב עליה.

בצער רב ובגון קדר אנו מודיעים על סטירתה של אמנו וסבתנו היקרה

לאה סורפין

(רבית פרבניק)

הלוויה תצא ביום ראשון, י״ד באב תשמ״ד, 12.8.84 בשעה 2.00 בצהריים, מבית יד־לבנים בבפר־ויתקין, לבית העלמין המקומי.

המתאבלים:
בנה ונכדתה: מנחם ומאירה סורפין וב״ב
בתה וחתנה: רבקה״ה ואיתן גולן וב״ב
בתה וחתנה: אילנה וגיורא ברנאי וב״ב
בנה ונכדתה: בני ותדנה סורפין וב״ב
בנה: צביקה סורפין (שיאון) וב״ב
זהר ושרש אשכולי וב״ב

יקירתנו

טאובה פנסטר ז״ל

אינה

הלוויה התקיימה ביום המישי, י״א מנחם־אב תשמ״ד, 9.8.84.

המתאבלים:
בעלה, ילדיה, נכדיה
וכל המשפחה

ה„שבטי" בראש מחיל א. פנינ־ברק.

לזכרם

תנצבומים מקרב לב
על מות הבן
[illegible]

שלום

קבוץ עין השלושה

מודעות אבל גם בעמוד 7

הדולר „דילג"

(פרוץ מעמוד 1)

ברחוב לילינבלום בתל־אביב. מחירו של הדולר „חי־שחרר" ירד והוא נמכר במחיר שנע בין 350 ל־355 שקל, בשעות שהמחיר ה„אפקטיבי" של ובילר — אם מביאים בחשבון את הזיהול של מכירה, מע״מ ועמלה — הגיע ל־350.64 שקל.

סוחרי רחוב לילינבלום סירבו אתמול בחלק מן המקרים לקנות ולירים שהציעו להם אלי־יהי אנרתים. הסוחרים אמרו, כי יש בדיזהים כמויות גדולות של דול־רים וחוצבר גרם לכך. שמחיר שקקונים היו מוכנים לשלם היה פחות מ־350 שקל, ולעיתים אפילו שאות מ־346 שקל.

„גם לנו מגיע קצת לגות ואת זה אנחנו עושים ה־יום", סיפר אחד הסוחרים שעזב אתמול את ה„שוק". סמוך לשעה עשר בבוקר, עם זאת מצטים הנוגעה עדה היום, יום שישי, שעתה יום שבוי יש בדרך כלל פעילות שיא ב„שוק".

● מחיר מהיטל

מי שרכש את הקצבה המסבע לנסיעה לחו״ל לפני אוקטובר 1983 — סמוך מן המהיטל בשיעור 15%. כך שקבעת הקנות המכס בקניין המהיטל, הדבריים שמורים גם לגבי מי שכבר נסע נסע לחו״ל ונותר לו חלק מן המסבע לנסיעה נוספת.

לפני אוקטובר 1983 לא נהגו הבנקים להחתים את הוריבון הראשון של רשימת מסבע חדש. לכן, במקרה זה מצהיר הנוסע בכסם בנמל כי רכש את המסבע לפני אוקטובר".

שוטרים עטפו

(פרוץ מעמוד 1)

ריה בסברייה, לעטפת המתבעה, הציגו לו הגאשמים, לתה־דק במכונת אמת. לאחר שהסכים, כיסו את ראשו בשק, בשעה שזו מכונת אמת חדישה ומדויקת ראסור לעברי־נים לראותה. חוזי חקמל תוצרו לחרגון לאצבעותיו לאחוגיו של אגוקר. בכל מקום שזאא עבה תשובה שלי־לית, הרחים לאמר ורם חשמלי. בעוצמה בהחה שגרם לו, לטעמו החבריה, להתכוונויות בגוף ולעיריאל ה־ראיה. לטעמת המובע במספס נאמר לחשוד שמשיבו להזדים חשמל לגופו עד שיודה במעשים המחחמים לו.

אתמול סיפר דיהה בנימין־הדין המשפטי, כי חאמון שהתהכחוצות ומשפטים הראיה הן הגאוות לאור של הבדיקה במכונת האמת. רק לאחר החקירה חחבורר לו, לדברה, כי לא חקרו אותו בסכנות אמת, אלא התפללו בו במבנה המשמ.

שלושת הגאשמים כמרו בכל תאשמות המיוחסות להם.

נאשם מספר 2 בחיק, סמיר אבראם שלומי, הואשם אתמול גם בפרשה נוספת. לפי כתב האישום עצר בטמ־סמבר אשתקר קטין בן 14, שנחשר בגביבה מרכב. בחקירה אמר לקטין ואמר לו, „הים אני אחריך אחרי". במהלך החקירה הודה שלא כפות ידיו של מעדר. כשסירב הנער לחחות בפעולה הנאשמים בזוהה של גרימות אחרות מאחרים לבנגים. השוטרים הגדיר את סכום הגניבות ב„מאות אלפי שקלים".

כאשר נודע להריה של החיילת על מעללי בתם, הם נדהמו זכל בני המשפחה נדתנו כדי לסייע בחזרת הכספים שנגנבו מתאזרחים הלבנגים. הכסף הוחזר לידי שלומאות הצבא. הסתבר, כי החיילת ניקבה את הכספים שגנבה של בנגים, הבקשים, ביקוים, מטבעות ונטיעות בסוגיות. בשתנו ובריה משפט לספס לתקר הכספים שברשותה. ביקרה, שהיא שבבתת בשעות הסגר.

החוגבע, סגן אילן כץ, תבע להטיל עליה „עונש הולם וחרתיע". בפסק דינם, הביעו השופטים צערם על כך שצעירה בעלת רקע משפחתי „חיובי והגון", שפתיל נחן מה אסון כה רב והעבדה ביריה משימת כה אחראית, התרברה למעבר כזה.

מס הכנסה

(פרוץ מעמוד 1)

אתמול לנשיא לשכת רואי החשבון, יצחק מן, כי יישבנו שמיעות אנשי המס על בעלי מקצועות חופשיים שלא שולמו את מיקדמות המס.

בימים האחרונים נערכו פגישות של מנהלי רואי חשבון, ביניהם מנהלים בדולים וידועים של פעילים בלשכת רואי החשבון. עם זאת הבטיח המשנה לציבר מס הכנסה, כי האמצעים שיינקטו להבא יהיו בשלבים: תחילה ישלחו הזהרות אזר אחר־כך יבוצעו עיקלים, מן ביקש מנהלו לא לחילחם ברואי החשבון „דרך הכים".

בלשכת רואי החשבון מתבטאים על הפגיעות של אנשי המס ויש הטוענים, כי נעשו על ידע המחלקות שפרצה בין ראשי האגף לבין רואי החשבון, אשר התריעו על ליקויים בחוקי המס שאותרו בחדשים האחרונים.

בגיבוות מס הכנסה מסביבה בסבוע שתחלה בו לגבי בעלי מקצועות חופשיים ויקול רבוש עקב אי תשלום מיקדמות המס. מטרת המבצע היא לוחדיע את הגישומים ולהבריאם לחשלום סביר של מיקדמות המס.

„יש לאפשר לאזרח לעצור אדם המבצע עבירה לעיניו"

מציע הח״כ המידעד אוריאל לין

מאת סופרת „מעריב"

מעביל משרד האגרגיה לשקבר, אוריאל לין, שנבחר מחבר כנסת בשבוע הליכוד, סבר אתמול לשר המשפטים, משה שרד, הבטיח לתקן את פקודת סדר הדין הפלילי, כך שקל סי התיקון יוכל כל אזרח להפעיל מידה בעבירה של כוח כדי לקצוב כל אדם המבצע לפניו עבירה שמת בלשהו בלפי כוח האדם או כלפי רכושו.

אוריאל לין מגה אל שר המשפטים בעקבות כתבה ופרשנות בעיתון, שהתפרסמו שלשום ב„מעריב". כותרת הכתבה היתה: כי שופט קבע: „לאזרח אסור ללכוד חשוד המבצע עוון לעיניו". בפרשנות לכתבה כתב גבריאל שרוסקן כי השופט, דיר יד בין, מסק כדין, מאחר שסעיפת סדר הדין הפלילי קובעת שכל אדם רשאי בלא צו מעצר, לעצור אדם שנמלט מפשמרת אקוק או אדם שמבצע לפניו מעשה או אדם שיעשה מזיה. לו לעצרה.

בתוך מזוכר, איומא, על עבירה מסוג מעצר ולא על עבירה קלה יותר מסוג עוון, שלגביה מסק תשופט.

אוריאל לין עתן בפנייתו לשר המשפטים כי אם פקודת סדר הדין הפלילי לא תתוקן, יצאו עבוים לגלוים כמו בתבוה האמריקאית, שבה אזרחים מוגיבים בדרך כלל בארעיות כאשר הם עדים ל־עבירות האלימות לגבי שיבוים.

הנוסח החדש

ראה מוסף „כל־בו" עמ׳ 13—39

על מה שקורה
באיזור מגוריכם
תוכלו לקרוא
בשבועון המחדורה המקומית
של מעריב.
המצוי לגליון זה

תורנות לקבלת
מודעות אבל דחופות
לגליון יום ראשון
במוצאי־שבת
מצאת השבת עד שעה 24.00 (חצות)
(ביום ראשון לפנות בוקר אין קבלת מודעות)
ב„מעריב" תל־אביב, רחוב קרליבך 2,
טלפונים: 439111, 439367, 439380.

מעריב

עמוד 12 יום ו׳, י״ב באב תשמ״ד — 10.8.84

קציני משטרה בכיר:

„מגייסים למשא״ז בעלי עבר פלילי״

ניצב גבעולי: אין בכך פסול, המשטרה היא המאשרת ★ התמרמרות במשטרה על מינוי קציני משא״ז לתפקידים בכירים במשטרה הכחולה

מאת אלי רגוז

קצינו משטרה בכירים במשטרת מחוז תל־אביב מאשימים את מיקוד המשטרה האזורית כיום מתנהגים בעלי עבר פלילי, שריצו תקופות מאסר ממש־כלא, אשר במסגרת תפקידם במשטרה האזורית חוזרים למקומות משטרתיות הרשות כי יותר.

„במשטרה האזורית מסתובב לגיים גם עבריינ־

נים כדי להציג רשימת מתמבים גדולה ככל האפשר וקלבל יותר פשאבים, אמר ל„מע־ריבי קצין משטרה בכיר.

לדברו, מתמבים לאלה מאיימים לרשל המחוזי המשטרתית ומסתבבים בהשטיות במיתקני משטרה וסטרד למרוץ מרוצי־ני בעל חשיבות רבה. „מדובר באנשים שישבו בבתי סוהר על עבירות כבדות: גניבה, זיוף, מרמה ותקיפה. אנשים אלה לא חוי יכולים לתת־גיים למשטרה בשום מנים ואשון ושתה הם נבנים אולת בדלת האחורית״.

הקצין הבכיר טוען עוד, כי במשטר ה־אזרחי קיים ביזבוז משאבים. לדבריו סכסד־רים במשטר האזרחי יחידות צלפים שאנשי־הם מתאמנים לעתים קרובות, אולם מעולם הם לא הוועלו למטיסה כלשהי. כאשר ה־משטרה זקוקה לצלפים, נקראים לביעוד ה־משטרה אנשי היחידה המיוחדת לחוחפה ב־ערוד של משטר הגבול (ימ״ם).

עוד נידע, כי בצמרת המשטרה שוררת התמרמרות רבה על מינויים של קציני משטר אזרחי לתפקידים בכירים במשטרה הכחולה. כך, למשל, טעיר תרעומת עשה מינויו של מרסל לרובין, סגן מפקד המשטר האזרחי, לתפקיד ראש אגף הסכנאות בסמה הארצי. „יכנס קצינים המשרתים כעל שלושים שנה במשטרה וממתינים עד שבע שנים לקידומם ומתאים מצניחים קצינים מלמעלה הסיכרכה המשטרתית זרה לחם״, מתרעמים שניני מש־טרה.

בתגובה לדברים אלה אמר מפקד המשטר האזורי ניצב שאול גבעולי: „נכון שישנם בעלי עבר פלילי המתגבדים למשטר האזרחי ואינו דואה בכך פסול. צריך לזכור, שאת האישור הסופי להתגייסותם למשטר האזרחי נותן מפקד המרחב של המשטרה. אם הם גויסו, סימן שהמשטרה נתנה לכך את הסכ־כמתה. באשר לקידומם של קציני המשטר האזרחי, ודי שאינני רואה הבדל בינתם לבין קצינו המשטרה הכחולה. המשטר האזרחי הוא חלק כלתי נפרד ממשטרת ישראל״.

זוהה הגבר שנרצח בדקירות ברחוב בן־יהודה בתל־אביב

מאת אלי דגן

גופתו של הגבר בן ה־31 שנרצח לפני חמישה ימים ברחוב בן־יהודה בתל־אביב זוהתה אתמול בעקבות ציפוי שהתפרסם ב„מעריב״.

ביל דיה ברחוב פיידבוג 5 בתל־אביב, הראה את תמונתו של הנרצח, מיילם לפקד־טרה הגוריל לזאמאי כי האדם שבתמונה הוא בראיה פורה רחוקים המתגורר בשכירות בדירה המצאת בבילוחה. בדיקה של ה־משטרה איומתת את הבריר של הנאיש.

צוות החקירה המיוחד שהוקם במשטרת מחוז ירקון בעקבות הרצח התקשה בזיהוי הגופה לנוכח הנסיבות שעורא רחמים אינו מוכר למשטרה, אין לו עבר פלילי.

בני משפחתו של רחמים הביעו דעתם לאחר שהיהדו חוצא לידיעתם. „עורא חיה בחיר שקט ובושן ומעולם לא הסתכסך עם אחרים, לפי הכל יכול להיות ענין לרקע אישי ד״ שאולץ כאמנם.

אשכול והמוביל הארצי בשטר חדש של 5000 ש׳

מאת יצחק דיש

שטר חדש בערך נכיב של 5000 שקלים, הנושא את דיוקנו של לוי אשכול — ראש הממשלה בתקופה 1963—1969 — הוכנס למחזור.

הנפקת השטר החדש נעשית במסגרת המדיניות להנפיק למחזור שטרות בערכים בבדוים יותר שיאפשרו לציבור ביצוע עסקות במזומן בצורה נוחה ויעילה יותר, נוכח האינפלציה המואצת ומאחר שהבדר כי כ־88 אחוז מהכסף במחזור התרכזו עד כה בשטר בן אלף שקל (הרמב״ם).

מינוח השטר החדש והוא לאלה של השטרות בני 500 שקל ו־1000 שקל. ב־בנק ישראל נצבע כי גדולם של המטבעות יהיה. אחיד לנוכח הנסיון שהוכיח כי ההבחנה בין השטרות השונים נעשית ב־עיקר על פי הצבע ולא על פי הגודל.

המרמיבים המופיעים על שני צידי ה־שטר נרעד לסמל ארוחים שהתרחשו בתקופתו של לוי אשכול ונגישאים בהם עסק. ליד דיוקנו מופיע ציור שנרימו של לוחשים המסמל את איחוד העיר בתקופת כהונתו בראש ממשלה. בגידו השני של השטר מופיע סרטיל המים הארצי על רקע שדות מעובדים — ביטוי לשני החומים הקשורים לשלמו — מים וחתיישבות.

צבעו של השטר החדש הוא כחול ו־מתמנים עליו נניד בנק ישראל דיר משה מנלבום ויורד הסרעבה המייצגת, אברהם שעורא.

בקעה הימני העליון של צד הפנים נמצא ריבוע בולט שנעשה כדי לסייע לעוורים לזהות את השטר. סימון זה מקטרף ל־סומנים דומים שקיומו בעבר על שטרות הכסף של ישראל.

ביצוב השטר נעשה ע״י יעקב צים.

בסוף השנה יוכנס למחזור שטר כסף נומף בערך של 10 אלפים שקל שיישא את דיוקנה של גולדה מאיר ז״ל. בנק ישראל נערך גם להנפקת שטר בן 50 אלף שקל שיישא את דיוקנו של האפר של ענגון והוא אמור להכנס למחזור ב־אמצע שנת 1985.

בסוף השנה יעניק בנק ישראל גם מטבע מתכת חדשה בערך של 500 שקל. במקביל עומדים לבטל את המטבעות בערך נמוך משקל.

מיליונים הוצאו מ„אגד״ במרמה ע״י זיופים בתחנות דלק

המשטרה עצרה 3 עובדים מתחנות הדלק של „פז״ בבית־שאן ובמפגש הביקעה כחשודים במעשה

מאת שעיה פנל

שני עובדים מתחנות הדלק „פז״ בבית־שאן ומובר של תחנת הדלק „פז״ מסגנב הבקעה, נעצרו ע״י המשטרה כחשודים בהוצאת עשרות מיליוני שקלים ממרמה מחברת „אגד״.

על סי החשד השלושה זייפו חשבונות ש־הוגשו ל„אגד״ על ידי הוספת ספרה אחת לכמות הדלק שטופקה. המשטרה חוקרת אם השלושה עסקו בשיטה זו לרוצאת כספים מפגיעל ובמרגנת גדלות אחרות.

החקירה הזאת בעקבות תלונה של חברת „אגד״ שחשדה כי החשבונות המונשים לה מזייפים. בעקבות התלונה החל צוות משטר־תי של מרחב הפקמים לעקוב אחרי הפעילות בתחנות הדלק בבית־שאן ובמיפגש הבקעה.

לאחר שהיו בידי החוקרים ראיות לכאורה, שהיה בתן מרי לבסס את החשדות, נערך חיפוש במשרדי תחנות הדלק. מתסמכים שנתפסו עולה, כי ככל הנראה זייפו גם כמות של נתנים שלקח מביכול דלק ב־תחנות.

כה״ל ״חברות נוסעות הנוהגים לקחת דלק בתחנות אלה נתבקשו לבדוק את חשבונותי־הם כדי להמשיך בחקירת הפרשה.

בפעם השמונית הוצת במזיד יער בגליל

חשד שההצתה על רקע לאומני — או בידי פירומאן

מאת מנחם ברט

מקרה נחש — שמונה במספר — על הצתת יערות חמרש מסמן, אירע אתמול בלילה בגליל.

מחדיר כבוית־ספר־שדה בהר מירון הכ־הין אחמאל בדליקה המתלקחת בחורש ה־מבני שבמדרון המדרבי של הר צפרירי, בין הכפרים קדיפין וזיתה בגליל המערבי. הוא חש אל מוקד האש, ותחל בפעולת לכיבויה ובתוך כך הבחין בחשיכה ב־מוקד נוסף של אש מתלקחת, בתוך החורש הסבבו. כשסיהר לעבר המוקד השני הב־חין בביהור מחמות אדם. המדריך רדף אחריו אך אלה הצליח לחמוק בחשות ה־חשיכה.

המדריך הועיק את כבאי כרמיאל ו־מפלגות שהגיעו למקום והשתלטו על האש.

חוקרי מבני האש שבדקו אתמול, לאחר הכיבוי, את מוקדי שתי הדליקות הסמוכות, הגיעו למסקנה שמדובר נגרמו מהצתה מכוונת.

בחודשים האחרונים אירעו באזור שבע דליקות. הדבר, כי כולן נגרמו עקב הצתה זדונית. המשטרה מסתברת כי הן נעשו על רקע לאומני, אך בבדיקה גם השטרה כי מבצען הוא פירומאן.

כנופיה עם „סולם פיקוד״ נלכדה בקרית־שמונה

בעיירת פיתוח מתוחכמת נלכדה זו שפוגע בעיירה קרית שמונה.

הכנופיה בלתה 2 נשים בני 17 שפעלו ממבצעים, שני מבוגרים בני 30 ו־45 שהיו המסעלים, מתוך שהחזיק את הכנופיה זו־גגבה וסותר מגעות שמסר את הכנופיה וחילק את הרוחים בין חברי הכנופיה.

בשבעת שעבר לבדו בלשי קרית־שמונה את שני הצעירים בני ה־17, בשעה שניסו לפרוץ לרכב חונה במרכז העיר, בחקירתם התיו בשורה ארוכה של התפרצויות וגילו כי הרמעלו ע״י מבוגרים תמורת תשלום בסכי גבוה.

חקירת המסעילים שנעצרו הובילה למחוקר ובעקבותיו לסוחר מוצרת שראב למכיר את המחוקר. בחנותו של המחוקר נתגלה ריכוז גנוב במיליוני שקלים.

ערבות הרכוש הגבוב שנמצא היה מקומן וזהה מוחאות עיי בעליו, כולם תושבי קרית שמונה.

טלסה אינטרנשיונל בע״מ
מדיחים זה אנחנו
לבחירתך 3 דגמי מדיחים מהטובים ביותר בעולם תוצרת שבדיה
טלסה מיני – פרינסס | טלסה מידי | טלסה מקסי
שלשה מוצרי איכות נוספים מאר חוצרת שבדיה:
מכונת כביסה • מייבש כביסה • קמין מיוחד על עץ
טלסה לאב | טלסה דריי | טלסהיט
לקבלת פרוספקט חינם נא לפנות ליבואן הבלעדי
טלסה אינטרנשיונל בע״מ, ביאליק 135 ר״ג, טל׳: 738249

סדרנות
לגליות ישרות ומחקפלות
• מתאחר הגדול ביותר בארץ
• ייעוץ חינמי
• לקבלת פרטים והמלצה:
אפ ארקא בנין פיתוח
רח׳ דבוטינסקי 135 רמת גן
טל. 705536 (מול המשטרה)

הגג דורך...
החזית
מתקלפת...
הכתדון בידינו:
שפץ ביתך!
זיפות גגות ואיטום
מוחלט בשיטות
והחומרים הדישים...
יעוץ על ידי
מתנדסים מומחים
טלפונים: 03-246766
052-557651

„אמנה״
תנועת ההתישבות
של גוש אמונים
„שא״נור״
ישוב קהילתי דתי
הישוב „שא״נור״ אשר בשומרון
עלה זה עתה על הקרקע
וקולט משפחות דתיות
באזור קיימת העסוקה בשטח האלקטרוניקה ומחשבים.
בישוב ישנה אפשרות לפיתוח יוזמות בשטח החקלאות ומלאכת זעירה.
המקום נמצא כ־35 ק״מ מחדרה, 34 ק״מ מעפולה ו־45 ק״מ מנתניה.
משפחות המוגנות להצטרף לאתגר וליצירת מסגרת חדשה, בעלות איכות ואורח חיים דתי,
מתבקשות להתקשר: מאיר קיחן, טל. 053-30209, אריה עופרי טל. 053-32509,
או בכתב: שבי שומרון מיקוד 90 925.

במסגרת
תכניות הבנייה
של
משרד הבינוי והשיכון
נ׳בנה
דגות וייצמן
נמשכת מכירת שלב ב׳
לזכאים של
דירות פטיו
וקוטג׳ים דו־קומתיים
בני 3 חדרים
עם חצר בבעלות פרטית וכן
הכנה ותכניות מאושרות
להגדלת השטח הבנוי.
המעוניינים לקנות דירות פטיו או קוטג׳ים מתבקשים לפנות למשרדי חברת רובינשטין בת״א, ולהביא אתם תעודת זהות ותעודת זכאות מקורית בת־תוקף.
פרטים מלאים במשרדי:
רובינשטין
חברת הבנייה הפרטית הוותיקה והגדולה בישראל
תל־אביב, רח׳ מקוה ישראל 8, טל. 622621

לשיר בערד
חגיגת הזמר העברי בערד
48 שעות של מוסיקה, יין ואהבה.
ט״ו באב — ט״ו באב
תחגיגות מתחילות ב־13.8
ומסתיימות ב־14.8 בחצות
חגיגה אמנותית ומוסיקלית: נחום (נחצ׳ה) חייפן
באמאות: אלה אלתרמן
סעבד ומנצח פסטיבל הזמר: אילן מוכיח
להקות זמר עם, ריקודי עם, להקות רוק, קוסמים ולהטוטנים, פסטיבל זמר ישראלי ומופע מרכזי של שלום חנוך.
15 מוקדי פעולות ברצף וללא הפסקה בכבר העיר ובבריכת השחיה, באחלי קידר ובקרית האמנים.
בואו לשיר בערד

העצרת המרכזית לציון כ״ה שנים לכפר מימון
תתקיים אי״ח ביום שני, ט״ו באב, 13.8.84, בשעה 18.00, בכפר מימון.
אנו מבקשים ממפקדי חיילינו בני חכפר לאפשר להם להשתתף בעצרת.
בברכה,
כפר מימון

למכירה
פנטהאוז
מפואר
ליד חילטון
גוף ליש, בנין בבנייה.
200 מ״ר + 150 מ״ר
גג לשימוש.
03-231773, 03-228189
בשעות המשרד: מיום א׳

להשכרה
בדיזנגוף סנטר
4 יחידות משרדים
שטח כולל של 1000 מ״ר
אפשרות לחלוקת משנה
לפנות: דיזנגוף סנטר, אביטל אר אלינה,
טלי 281145, 281148.

מגרשים
ברחובות
נותרו עוד ימים ספורים עד הגרלת הכלכלנות בכן חקרים תבופה למכה! ורמש עוד חיים מגרש. באיזור חדש ומתפתח מוקף בבנייה חדשה של וילות וקוטגים נותרו מספר מגרשים פרטיים עם קושאן בטאבו.
850.— דולר במזומן בלבד!
ותיתרה ב־30 תשלומים חודשיים שווים ע״ס 105.— דולר כל תשלום ללא הוספת ריבית.
מרכז מקרקעין ישראל
רחוב אלנבי 124 תל־אביב
פתוח: מ־10.00 עד 18.00 רצוף.

יוסף וייצל
Josef Wietzel
רשום כבעל קרקע
בישראל
כל היודע דבר
על מקום הימצאו
מתבקש להתקשר בכל
יום (פרט לשבת)
משעה 9.00 בערב
לטלפון 065-91891

ש.א.פ. בכפר־סבא
דירות יוקרתיות
בבניין הכוכב המפואר
ברחובות: בן־גוריון, החלוץ, תל־חי
* איכות חיים ללא תחרות
* הנחות ממשיות עד 9000 דולר
* אפשרות למשכנתא ממס 20,000 דולר
משרדי מכירות:
חולון: „ש.א.פ.״ סוקולוב 84, טל. 03-848447
כפר־סבא: „טל דירות״ ויצמן 62, טל. 052-22922

מוסד ארצי גדול
מעוניין לשכור בנין משרדים
על שטח של 2000—2500 מ״ר נטו
+ מקומות חניה
באזור מרכז תל־אביב
נא לפנות לטלפון 03-381281 לנאות.

ויד־יאוסרט
הסרטות ארועים כוידאו
תעבורת 16.8 מ״מ לוידאו באיכות מעולה
חזנבאום 5 תל־אביב, טלפון 296662
ספרית קסטות וידאו - שנקר 44 חולון, טל. 841537

במוסף
שבועון

מעריב
של שבת
יום ו׳, י״ב באב תשמ״ד — 10.8.84

15 כך פעלה ממשלת אחדות

18 מנייק נ״קח מטבע חוץ

19 מה צפוי לתעשיית המדע

20 ראיון השבוע: ראש הממשלה יצחק שמיר

27 דו״ח: אמנון אברמוביץ

תכל תלוי במפד״ל וראשי המערך יודעים, כי ללא תמיכתה אין המועמד לראשות הממשלה, שמעון פרס יכול לחריבה ממשלה מצומצמת. בצילום, מימין לשמאל: ד״ר יוסף בורג, שמעון פרס, גרופי אבנר שאקי ויצחק נבון — בפגישתם השבוע בתל־אביב.

(צילום: שמואל רחמני)

„פרס ושמיר קשורים יחד בחבל"

פרס ושמיר, אמר אחד מראשי המערך, דומים למטפסי־הרים שאם נופל אחד מהם יפול גם השני — אם לא יישבו יחד בממשלה. תסתיים הקריירה הפוליטית שלהם ✶ כרגע נראה שאיש מהם אינו מסכים לשבת בממשלה בראשות השני וגם אם יסכימו לכך — אין חבריהם מסכימים ✶ לא יכולה להיות התקדמות בלי ויתור לפחות באחד מ„עיקרי האמונה". ההתנחלויות — ובשעה זו אין ויתור מסתמן ✶ כרגע נראה שרבים הסיכויים לבחירות חדשות מסיכויי הקמתה של ממשלת אחדות

מאת יוסף חריף

בטרם נגרדו השבוע יצחק שמיר ושמעון פרס, אחרי שיחה בת שעתיים בארבע־עיניים לבחינת האפשרות להקים ממשלת אחדות לאומית, סיכמו ביניהם, שאיש מהם לא יוציא דבר החוצה. ואמנם, נראה שכל אחד מהם שמר על הנדר.

אבל מן המלים המצטטות והסתומות שאמר כל אחד מסני האישים, אחרי השיחה, אפשר להתרשם כי דבר לא יצא משיחות האחדות בין שתי המפלגות, שנמתחו אתמול רשמית.

שמיר זרק בתוגו הקרוב: „יש חומר לשמשבה".

פרס אמר: „הרושם לא ברור"... דומה, שאין זה סימן מעודד ביותר. יהיה הסיכוי אשר יהיה, דבר אחד נראה ברור: פרס לא יסכים לשבת ב־ממשלה בראשותו של שמיר, ושמיר לא יוכל לשבת בממשלה, בראשותו של פרס.

אחד מראשי המערך, המיוצר לתפקיד בכיר הציע, כי שמיר ופרס דומים למטפסי הרים הקשורים בחבל זה לזה. אם אחד מהם נופל, על כרחו יפר גם השני. הוא אומר, לשניהם גורל דומה: אם לא יישבו בממשלת — ייבוז עליהם לטיים את הקריירה הפוליטית. אין מדברים עוד בראש הרשימה את מי שלא זכה להוביל את מפלגתו לשלטון. מבחינה זו היה, אולי, כל אחד מהם מבקש להגיע עם זולתו לנוסחה, אשר תאפשר להם לשבת יחדיו בממשלה, הן מפני שצרכי העם והמדינה מחייבים זאת והן מפני שהגוריל הפוליטי של כל אחד מהם מחייב זאת, אלא שאין הם לבדם בזירה ולא בידם בלבד. נתונה ההכרעה.

לגבי פרס, די אם יותר על ראשות הממשלה כדי שמפ״ם, רצ ושינוי, ואף חלקים ניכרים במפרץ יתנגדו לממשלת אחדות לאומית. אבל גם אילו היה שמיר מוכן להרחיב ברעיון שפרס יעמוד בראש — דבר שאין הוא מוכן לו — ספק אם חבריו לצמרת הליכוד היו מוכנים לכך. שבזה הוא, שסגן ראש הממשלה, דוד לוי — ראוי לא במקרה — העביר „החלטת פה אחד" בהתרצות שקיימו השבוע שרי הליכוד לקראת פתיחת השיחות עם המערך, שהליכוד יחבע שראשות הממשלה תימסר ליצחק שמיר. מעניין הדבר, ששמיר עצמו רצץ לחבריו שלא לדחוק מיד בנקודה רגישה זו כי מוטב לדעתו, לנוכח בשלב זה לכל השאלה של „מי בראש". אבל דעתו לא נתקבלה.

אך אין לראות כיצד יכולה, לקום ממשלת אחדות לאומית, בלי כל שאר לשאלה מי יעמוד בראשה.

בשבת־שבת השבוע אבא אבן להערכתו לגבי מידת התקדמות, שנשתמנה בשבוע הראשון של נסיונות המערך להרכיב ממשלה, אמר, כי לו בראש שבאה לידי ביטוי אותה אפשרות, שבגרר שוא, הגדרת אותה כ„אפגות של דריכה במקום, הערשה רושם שאתה זז קדימה"...

על צד האמת לא יכולה להיות תזוזה קדימה כל עוד לא יוותרו שני הצדדים על עיקרי אמונתם, שבעטם הלכו לבחירות, ולזא בנושא אחד בלבד — ההתנחלויות. למשל. לא רק הליכוד אינו מוכן לוותר על התנחלויות, אלא אפילו ד״ר בורג המתון אינו מוכן לכך. יגאל הורוביץ טוען, כי הכל עומד עתה על עיקר אחד — הצלת המשק ולא מדובר בהתנחלויות. אבל יש הבדל, טוען בורג ובחודאי שיטענו כך אנשי הליכוד, אם אתה מצמצם את ההתנחלויות מפני שאין די הקציב לתכלית זו, או שאינך מוכן להקציב כספים למטרה זו מפני שאין אתה רוצה בה.

הנה מה שאומר, למשל, יוסי שריד — ותיקה שהוא מבטא בענין זה לא רק את מפ״ם, רצ ושינוי, אלא חלקים ניכרים במפלגת העבודה: בענין המשך ההת־נחלויות אין מקום לפשרה. דרושה הקפאה גמורה. אנו מתנגדים לעצם הקיום של ישובים באזורים צפופי אוכלוסין ובי־מקומות אשר יחסמו את האופציה לשלום. אז נבוא אנחנו, המערך, ונסכים עכשיו להמשך ההתנחלות? אם להקים ממשלת אחדות לאומית על בסיס כזה פרוש הדבר לעשות את הליכוד לצדיקים, שמלאכתם תעשה בידי אחרים (המערך), לא יהיה כדבר הזה, בשום פנים לא נסכים להמשיך ההתנחלות בו״ש. הי־ויתור שלנו הוא בהשארת המים אבל להוסיף? שהיה ברור: זו לא עמדת יוסי שריד. אם חלילה תהיה חולשת־דעת מצד הנשאים־ותותבים בשמנו בענין זה — לא תהיה לך רוב במפלגה, הלא אנו שונים מן הליכוד גם בכך, שהם חוס־מים את הדרך להידברות עם ירדן ואילו אני רוצים בפתיחת נתיבים למו״מ עם חוסיין, על ידי המשך ההתנחלות נפתח דרך לחוסיין?

אין איפוא לפרס ויגאל עם שמיר וחבריו, אלא עם יוסי שריד ותבריו. כל זה אמור אם שמעון פרס, שתתימר במערכת הבחי־רות להיות המבשר של פריצת הדרך ל־המשך תהליך השלום, איבד ברעתם של שריד ומפ״ם, רצ ושינוי. אך אם גם הוא סובר כמותם, אין כלל מקום לוויכוח לגבי סיכוייו להרכיב ממשלה, בין ממשלת אחדות לאומית ובין ממשלה צרה. המכ״ל היא המפתח לממשלה צרה (לממשלת אחדות די במערך ובליכוד בדי לכונן ממשלה של 85 מנדטים). האם אי אפשר יהיה לפצות את המפד״ל בשאלת ההת־נחלויות לא ההיה לפרס היכולת להרכיב ממשלה, אף לא צרה.

מה סוד הנציות הזאת שלך? — נשאל בורג, בענין ההתנחלויות.

אני חייב להכיר בעובדה, אומר בורג, שהבחורים שלי הם יותר ימינה ממני... אני יודע שאומרים, כי מנהיג חייב לנהוג על פי הכיתוז ולהנהיג. אבל אני סובר, שמנהיג גם לא צריך להתרחק מן ה־מונהגים.

אכן, לפרס יש בציות ושמה מפד״ל. היא ביום הפתח במשחק הכוחות ולאו דווקא תגובת יחד של צוד וייצמן. כפי שאומר ד״ר בורג: „המפתח של ויצמן הוא כמו מפתח בטל של בסמה. הוא לבדו לא פותח (אם יצטרף לפרס). כדי לפתוח צריך את המפתח הנכון — הוא בידי המפד״ל.

מה, איפוא, התחזית מבחינתו של פרס אחרי השבוע הראשון של נסיונותיו ל־הרכיב ממשלה?

„איש המפתח", ד״ר בורג אינו מסתיר את סודו: הוא מלכתחילה היה בצד כמ־שלה בראשותו של יצחק שמיר. הוא העדיף ממשלה של 61 חחילה, עם עזר וייצמן, בתנאי שמרכיבות יצחיר מראש שהם מתמהמהים להרחיבה לבדי ממשלת אחדות לאומית. ביחס זו דיבר בורג עם זבולון המר בראשי צלצל אלין, לסקום הנושש שלו בשוויץ: „אני מצטער", אמר בורג, „שהחליטו (במפלגה) לא ללכת עם הליכוד. אבל עכשיו, כשנפלה החלטת הנשיא (להטיל על פרס את הרכבת הממ־שלה) לא אוכל לפעול נגד החלטה זו". גם כיום הוא מעדיף את שמיר על שני פרס לאור הנסיון, הטוב לדעתו, שהיה למפד״ל עם הליכוד ומפני שאין הוא סובל את הגבהתם של כמה מחברי הגרעין של המערך — רצ ו„שינוי".

אכן, כשיגנה המערך להמשיך ולהידבר עם המפד״ל יגלה, כי בורג „ממתון" קרוב יותר ל־ליכוד לא רק בשאלת ההתנח־לויות, אלא גם בשאלה המדינית הנרכזיה הנוגעת לגירוזה המזרחית. בבר אמר בורג לפרס, כי „נוסחת נולדה" (חיינו, שמרתו לנהל מו״מ עם ירדן על בסיס ששרו טריטוריאלית, אך אין לסיים את המו״מ אלא לאחר משאל־עם או בחירות חדשות), היא נוסחה, שאבד עליה הכלח. גם דרישת המערך שלא לרחוק את יחסת ריגנן עד

(המשך בעמוד הבא)

ב„עבודה" רוצים באמת ממשלת אחדות

העמדה הנייטראלית של המפד"ל בהתייעצות עם הנשיא ופגישת נציגי המערך ומפד"ל חוללו תפנית במפלגת העבודה — גם מי שסברו שהנסיונות להקים ממשלת אחדות הם טקטיקה בלבד, גם אחרוני המהססים, השתכנעו שיש צורך להקים ממשלת אחדות לאומית * אך עדיין לא נראה האור בקצה המרוחק של מנהרת המו"מ. גם נוכח החלטת הליכוד שלא לוותר בדרישה ששמיר יהיה ראש הממשלה

פרס וכורג: אחרי הפגישה השניה פתוח היומים (צילום: שמואל רחמני)

מאת אבי בטלהיים

ביום שני בשעות הערב שררה ערנות בצמרת מפלגת־העבודה. בתום פגישה מארשת של צוות־תי המו"מ של העבודה וה־מפד"ל נתקבל הרושם, כי המפלגה ה־דתית־לאומית חוזרת הביתה, וכי נחושה דעתה לחדש את „הברית הדתיסמרית" עם מפלגת־העבודה. אמנם, במסגרת ממשלת אחדות לאומית. ואולם התחושה היתה, כי שיחתי־הסעודה המחודש עם המפד"ל עשוי להיות ממושך ואיתן כ־בעבר.

מה קרה באותה פגישה?

יצ"ר, בפלגת־העבודה, שמעון פרס, פתח בסקירת הנושאים העומדים על הפרק: כלכלה, בטחון, שלום־הגליל, פיגועי כו־תות צה"ל בלבנון, מו"מ עם ירדן, הע־לאת החסימה, קווי יסוד של הממשלה החדשה והרכבה. לגבי ההתנחלויות אמר פרס, כי המערך לא יסגע בחן ולא יתי־עלם מקיומן, אך הכל במסגרת האילוצים הכלכליים. בהמשך דבריו דיבר גם על עיבוי התנחלויות.

פרס שאב עידוד וגם הזעזוע את דב־ריו של יו"ר הכחלת „מורשה", יוסף שפירא, שאמר בשבוע שעבר במערכת עצות המערך: עליכם לבטיח שלבנינו עניין ההתנחלויות אינו כפו לבבי מס־לגות אחרות. הבנים שלנו יושבים ב־התנחלויות ולא נוכל להסתיר להם ב־עיניים. יחד עם זאת נבין אם לא יוקמו עוד התנחלויות בגלל המצב הכלכלי ה־קשה.

פרס אמר לדאשי המפד"ל, כי נושא ראשות הממשלה הבאה איננו עומד כלל לדיון מאחר שנשיא המדינה הטיל עליו את המלאכה. הוא הביע סליחה על ש־סון ראש הממשלה, דוד לוי, ואחרים „ליכוד אומרים, שוב ושוב, כי הליכוד יוסה להרכיב ממשלה בראשות יצחק שמיר. בנקודה זו התפתחה בין צוותי ה־מערך והמפד"ל שיחה פילוסופית על משמעות האמירה „דיגא דמלכותא דינא", לבטוח פסקי החכמים, כי סמכות הנשיא הוא דבר מחייב ועל כן המנדט שקיבל לידיו שעשוי פרס הוא עניין שאינו נתון למו"מ בשלב הזה.

דר' יוסף בורג: „ב־1967 הובילה ה־מפד"ל את ההחלך של ממשלת אחדות לאומית על רקע של מלחמה שאיחדה את העם. ב־1984 אנו מנסים שוב ל־הביא לאחדות על רקע של מלחמה אשר פילגה את העם. המפד"ל הוליטה שתיא בעד ממשלת אחדות לאומית וזה לא מן הנשה אל החוץ. הבלבלה היא בקלקלתה.

המצב בלבנון קשה ואנו לא רואה איך יוצאים ממנו. הנושא הכלכלי הוא גרוע של ימים בלבד ושאר הנושאים הם לי חדשים ולא יותר. יש צורך למנוע מל־מחמטא ביריבה מ־12 לארבעה מנדטים. אני שייכת לגוש רבנים וקם אומרים לי שעניינה אגודת־ישראל על המפד"ל. אתם מבינים מהי המשמעות הציבורית של הדברים האלה.

„עמם ידענו כמה זה מסר"ל — תורה, ועבודה. לימים אירבתם מקן הזהות ש־לכם. אני לא מבקרתה..לכם..גן של שו־שנים אבל מאבק בין אידיאות ועקרונות הוא לגיטימי. אולי תגיבו לי אתם איפה נגמרת המפד"ל והיכן מתחיל משהו אחר. לא תמיד הפזילה ההתיישרות מוסיפים רים — מאה שפרים ובני־ברק יבחרו את פרוש ולא את בורג. אני כבר דואג לדורות הבאים אבל ברגע אני עוד כאן".

יצחק נבון: „הדיבור של מס־שלה רחבה הוא אמיתי במערך. המפד"ל על תכניה ועדיפה זיא בעיני הדבר חיפה ביחוד של שילוב תורה ועבודה, תורה ודרי־ארץ. יש בישראל ובגולה תעלוך של דה־צתבוזאציה במחנה הדתי. ורק זה מפד"ל יכולה לשאת את הנגל כדי לב־לום את זהמגמה הזו.

„אנחנו בעד ממשלה עם המפד"ל"

„המפד"ל ספגה מהלומות משום ש־עזבה את דרך המלך ואת שביל הזהב. ליד חויקה גרוסמן (מפ"ם) אתם יכולים להיות שומרי החומות. לפי עניות דעתי יש אחון גדול של חברי מערך דתיים־מסורתיים ולכן לא על המצע שלנו מדו־בר — ואני מלקה את עצמי על שלא קראתי את הסרק על הדת במצע שלנו לעני הבחירות — אלא על קווי־יסוד סוסכמים. מקובל עלינו הסטטוס־קוו של הדתים ולא סטאטוס־קוו אנטי".

חייקה גרוסמן: „ישנו סתגם באידיש שהתרגום שלו הוא: הגאון הסוב ביותר איבו שוחה־ערך לעתיקה. אבל אני חייבת לומר לכם: אנחנו בצד ממשלה עם ה־מפד"ל. אני מתפלאת מאוד על שכיעות־הרצון שלכם. אנשי המפד"ל, נוכח ה־משבר חשנימי העמוק הפוקד אתכם וה־מתבטא ביריידה מ־12 לארבעה מנדטים, אני שייכת לגוש רבנים וקם אומרים לי שעניינה אגודת־ישראל על המפד"ל. אתם מבינים מהי המשמעות הציבורית של הדברים האלה.

„צריך למצוא פתרון מתאים לנושא ההתנחלויות. לא בלב שכם. יש בזה תגיון. כמו נצרת־עילית וקריון־ארבע. אבל עם הנוסחה של פרס יש לגו תלולקי דעות רציניים. גם לבני שיצוי שיטת הבחירות אנו חלוקים. זו שאלת חיים ומוות למפלגות הדתיות. בשיטה של אזו־רים — מאה שפרים ובני־ברק יבחרו את פרוש ולא את בורג. אני כבר דואג לדורות הבאים אבל ברגע אני עוד כאן".

יצחק נבון: „הדיבור של מס־שלה רחבה הוא אמיתי במערך. המפד"ל על תכניה ועדיפה זיא בעיני הדבר חיפה ביחוד של שילוב תורה ועבודה, תורה ודרי־ארץ. יש בישראל ובגולה תעלוך של דה־צתבוזאציה במחנה הדתי. ורק זה מפד"ל יכולה לשאת את הנגל כדי לב־לום את זהמגמה הזו.

אליעזר שפר (חבר הנהלת הסוכנות מטעם המפד"ל): „לפי הלכה לא פוח־תים בדברים הדשים בימים שבין המע־ריב. אך הזיות שרפאל בן־נתן עיקש בדעתו שהברית ההיסטורית בין המפד"ל למערך נמשכת — לא מדובר בדבר חדש. אני רוצה לספר לכם שבלוותי־לקח אותי אבי ז"ל לאירוע בקיבוץ אלו־מות (שמעון פרס היה חבר בקיבוץ זה — א. ב.). בחוץ רקדו הוה ושרו: ל־עבודה, לחנגה, לקיבוץ, להכשרה. בפנים, בחצות הלילה, התכנסו החברים בחוץ בר — ואני מלקה את עצמי על שלא קראתי את הסרק על הדת במצע שלנו לעני הבחירות — אלא על קווי־יסוד סוסכמים. מקובל עלינו הסטטוס־קוו של הדתים ולא סטאטוס־קוו אנטי".

שרגא נבון: „ישנו סתגם באידיש שהתרגום שלו הוא: הגאון הסוב ביותר איבו שוחה־ערך לעתיקה. אבל אני חייבת לומר לכם: אנחנו בצד ממשלה עם ה־מפד"ל. אני מתפלאת מאוד על שביעות־הרצון שלכם. אנשי המפד"ל, נוכח ה־משבר חשנימי העמוק הפוקד אתכם וה־מתבטא ביריידה מ־12 לארבעה מנדטים, אני שייכת לגוש רבנים וקם אומרים לי שעניינה אגודת־ישראל על המפד"ל. אתם מבינים מהי המשמעות הציבורית של הדברים האלה.

„מעם ידענו כמה זה מסר"ל — תורה, ועבודה. לימים אירבתם מקן הזהות ש־לכם. אני לא מבקרתה..לכם..גן של שו־שנים אבל מאבק בין אידיאות ועקרונות הוא לגיטימי. אולי תגיבו לי אתם איפה נגמרת המפד"ל והיכן מתחיל משהו אחר. לא תמיד הפזילה ההתיישרות מוסיפים רים — מאה שפרים ובני־ברק יבחרו את פרוש ולא את בורג. אני כבר דואג לדורות הבאים אבל ברגע אני עוד כאן".

יצחק נבון: „הדיבור של מס־שלה רחבה הוא אמיתי במערך. המפד"ל על תכניה ועדיפה זיא בעיני הדבר חיפה ביחוד של שילוב תורה ועבודה, תורה ודרי־ארץ. יש בישראל ובגולה תעלוך של דה־צתבוזאציה במחנה הדתי. ורק זה מפד"ל יכולה לשאת את הנגל כדי לב־לום את זהמגמה הזו.

אליעזר שפר (חבר הנהלת הסוכנות מטעם המפד"ל): „לפי הלכה לא פוח־תים בדברים הדשים בימים שבין המע־ריב. אך הזיות שרפאל בן־נתן עיקש בדעתו שהברית ההיסטורית בין המפד"ל למערך נמשכת — לא מדובר בדבר חדש. אני רוצה לספר לכם שבלוותי־לקח אותי אבי ז"ל לאירוע בקיבוץ זה — א. ב.). בחוץ רקדו הוה ושרו: ל־עבודה, לחנגה, לקיבוץ, להכשרה. בפנים, בחצות הלילה, התכנסו החברים בחוץ בר — ואני מלקה את עצמי על שלא קראתי את הסרק על הדת במצע שלנו לעני הבחירות — אלא על קווי־יסוד סוסכמים. מקובל עלינו הסטטוס־קוו של הדתים ולא סטאטוס־קוו אנטי".

**חייקה גרוסמן

מהו ימין ומהו שמאל

פרופ' אפרים יער. פסיכולוג חברתי וסוציולוג, מנתח את מגמות היסוד שהשתקפו בבחירות לכנסת. וסבור כי בישראל אין לזהות את השמאל והימין על פי עמדותיהם בתחומי החברה והכלכלה. אלא בתחומי בטחון ומדיניות חוץ

פרופ' אפרים יער: חזות קשה

מאת אברהם פלג

מדינת ישראל נמצאת על סף איבוד לדעת — עקב תחליכים חברתיים של קיטוב והתפצלות, והחליכים כלכליים ש־עשויים להביא לכך שאמריקה תהיה כנוס הנכסים של ישראל. המשבר מאחורי ה־כותל, אך במקום לקדם את פניו מאויים מנהיגים פוליטיים המפריחים דימאגיות שלא ניתן להגשימן. כך, בתמצית, מסכם פרופ' אפרים יער — פסיכולוג חברתי ו־סוציולוג, מהמחלקה לסוציולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב — את מגמות היסוד שהשתקפו בבחירות האחרונות לכנסת.

פרופ' יער מציין שהמציאות הישראלית יצרה מצבים מורכבים ומסובכים, כך, למשל, מסתכמת תמונת הימין וה־שמאל בארץ, בארה"ב ובריטניה: רוב ה־ציבור בישראל מוחה עצמו כסוציאליסטי, אבל מבחינת המסה הפוליטית רוב ה־ציבור נמצא במחנה הימין...

„מאמצע שנות ה־60", מסביר הסוציולוג, „אנו עדים לתנועת הציבור ימינה. מגמה זו גוברת בהדרגתיות וכיום אני מעריך שכוחו של המחנה הימני מגיע ל־כדי 60 אחוזים והשמאלי — ל־40 אחוז־זים. רואת ביגוד ליחסי הכוחות הפולי־טיים והפופולים שאיפיינו את החברה ה־ישראלית בעבר", לפי הגרסה המסורתית מחיים את השמאל והימין בהתאם לעמ־דותיהם בתחומי החברה והכלכלה, אך לדעתו מדד טוב יותר הן העמדות ב־תחומי בטחון ומדיניות חוץ. במלים אח־רות: „ה„יונים" נתפסים כשמאליים וה־„צים" נתפסים כימניים.

החברה הישראלית — מעלה פרופ' יער — עוברת כלל קיים קשר הדוק במגמות הפוליטיות של החברים ילדיהם. מגמות ההצבעה של הורים מאפשרות לנבא את ההצבעה של הדור הצעיר יותר — וכך הדבר גם בישראל.

• בדרך כלל קיים קשר בין רמת ה־השכלה להשקפה הפוליטית. יש מתאם בין השכלה גבוהה להשקפה ליברלית. כלל זה הוכח גם בארץ.

• בדרך כלל קיים קשר הדוק במגמות הפוליטיות של החברים וילדיהם. מגמות ההצבעה של הורים מאפשרות לנבא את ההצבעה של הדור הצעיר יותר — וכך הדבר גם בישראל.

• בדרך כלל קיים קשר בין רמת ה־השכלה להשקפה הפוליטית. יש מתאם בין השכלה גבוהה להשקפה ליברלית. כלל זה הוכח גם בארץ.

ערוות המזרח ריצו ליכוד

מה הביאו לנו בחירות 1984 בסוגיה זו? התלבטו מדיני־ התנהגות בימים שיון שנערך השבוע באוניברסיטת תל־אביב.

זו היתה בחלקו הצבעת עדותיות. כך פסק פרופ' אשר אריאן בבחינת את מגמות ההצבעה לרביה, 70 אחוזים מן מצביעי ה„מערך" הם אשכנזים ו־60 אחוזים ממצביעי ה„ליכוד" הם עדות המזרח. בבחירות הללו יותר מכל־ה־קדמוניות אובחן הקו החוצה בין אשכנ־זים לספרדים. ה„מפלג" לא הצליח לפרוץ את מחסום הרימוי הקולי ש־יש לו בקרב מצביעי עדות המזרח ו־רובם הצביעו עבור המפלגה הדתית. עם זאת מוקדמה — לדעת פרופ' אריאן — מוקדה של ההצבעה העד־תית, וזאת בשל סיבות דמוגרפיות. אחרו לידי הארץ — שאינם מודתים עם שום עדה או שהם שאצאים של ניסואין בין־עדתיים — עולה, בסך־הכל, שוגים עדה: 38 אחוזים כאשכנ־זים; 38 אחוזים — כבני עדות המז־רח; 30 אחוזים ציינו שהם „לא זה ולא זה".

על אף החציות, היחסית, של הנו־שא העדתי, מעטים סבלו ממנו בפועל. בסקרים נשאלו המרואיינים: „האם נפגשת אי פעם בחיינה עדותית?" 83 אחוזים השיבו: „אף פעם".

אשר לשאלת ארץ ישראל — מציין פרופ' אריאן שמאז מלחמת ששת ה־ימים קם דור חדש שאינו מכיר את המציאות הגיאוגרפית שהיתה קיימת לפני מלחמת ז'.

ד"ר מיכל שמיר מציינת שה„ליכוד" שמאלי דרבר זה בא לידי ביטוי מוב־הק בבחירות. החוקרת הוסיפה שתנו־שא הערתי בא לידי ביטוי מתון ל־מדי במהלך הבחירות, אך אין זה אומר שכך היה גם בקלפי...

המצב הפוליטי של ישראל הזכיר לדיר הרים פרי את המצב שהיה קיים בשנות ה־30 ב... פולין: פיצול ה־מומות. לאומנות להוסיף ובגאה ל־מעוניים. ד"ר פרי גם איזכר למשתתף כי יום העיון שנאליותה של ישראל מוצאה מסלילן. ומסורתה הנוסיפה מ־התגרות הפוליטיות של הפולנים...

הפלגן פרופ' איתן ברגלס תחה הנכון ה„זאב" לאחר כל הצעקות „זאב, זאב!" „הזאב" — אליבא דברגלס — הוא הופיע מודות לסיוע האמריקני הנדיב. סיוע זה דחה את המשבר, אך קבריטי הכלכלה השתמטו בו באופן שגדל הפער בין הסכנות החברתיות. לדעתו יכולה הכמלת הסיוע האמריקני — תיגון העמדתו על סכנה של חמיר שה מילקאדיר דיקר לעצמה — להעמקת הבקלבה הישראלית של הרגליים.

ממשלת אחדות - בימים ההם

שרים בממשלת הליכוד הלאומי מספרים כי היא פעלה בהרמוניה, ולא אחת הושגה הבנה בין גלילי וגולדה מאיר לבין בגין ודיין — למורת רוחם של השרים מטעם מפ"ם ואפילו הליברלים

מאת אבינועם בר יוסף

תוצאת „הזיקוי" בבחירות, את־נו תנותה לרעיון הקמת ממש־לה אחדות לאומית, עדיין לא ברור אם מה שהחל בצעד טקטי עשוי להוביל להקמת ממשלה רח־בה, אך הכל מסכימים כי לשיחות דיב־מיקה משלהם המנהיגים של המערך והליכוד אשר שילחו חייצים איש לעבר רעהו ערב הבחירות עשויים להעדיף שי־תוף פעולה ביניהם על פני כניעה לקבו־צת שותפים.

שר המשפטים לשעבר שמואל המיר, השווה השבוע את המצב הפוליטי לזו־שואים שיקסיבים שהיצגנו בתקופת ה־מנדט הבריטי, כדי להמחיש את מכסות הצלילה בארץ: אמנם היו מגות שנפרדו מיד לאחר עליתם אך היו גם כאלה שראו כי טוב וחיים באושר עד עצם היום הזה, הוא אמר.

רעיון האחדות נוכח גם לתמיכתו של ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, שי־היה בין שושביני האחדות הלאומית השבוע: „הדעיון הוא רעיון מבורך ואני תוכך בו גם הימים אם כי הנסיבות שונות. אז הינו על סף מלחמת ששת הימים ותאחדות הלאומית היתה דרושה כדי להכין את המעשה הגדול של שחרור ואיחוד הארץ והחיקה הסכנה מצד אויבים שהיימו לתקוף אותנו מכל עבר".

ממשלת הליכוד הלאומי תוסקדה בהצ־לחה תוך קיום יחסים קוריקטיים מיוני 1967 ועד אוגוסט 1970.

מזכיר הממשלה דאז, מייק ארנס, מחלק את תקופת הליכוד הלאומי לשלוש שה שלבים.

א. הקמת הממשלה ערב מלחמת ששת הימים על ידי צירופם של משה דיין כשר בטחון ומנחם בגין ויוסף סאיר ז"ל כשר־רים בלי תיק. המצב הכתיב התנדבות יוצאת דופן ולכן לא היו קיימים על רקע חלוקת תיקים בתקופה לכזאת של בח"ל ורמ"י בכנסת ובן לא שונו קוי היסוד.

ב. הקמת ממשלת גולדה מאיר וראי־שונה בפברואר 69, לאחר מותו של לוי אשכול, ממתנות הממשלה היוצאת בגי־לל הקרבה למועד הבחירות.

ג. הצגת הממשלה החדשה של גולדה מאיר ב־15 בדצמבר לאחר הבחירות ש־בהן זוהה רמ"ש לשרות תנועה העבודה בסמשלה זו יוצג בח"ל (גרש תורת־ליב־רלים) על מי כוחו ושיטר שישה שרים מטעמו. מנחם בגין — שר בלי תיק, ויים לוגדו שר הסיתות, עזר ויצמן שר התנבורה, אריה דלצין — שר בלי תיק, יוסף ספיר — שר המסחר והתעשיה ו־אלימלך רימלט — שר הדואר.

הקמת הממשלה ורחבה היתה לסרות דוחה של מפ"ם שמצאה אז פתרון מקורי להביע את התנגדותה: שני השרים ש־נשלחו מטעמה ישראל ברזילי ז"ל חיק־מור שם־טוב לא נטלו לידיהם תיקים אך שמרו על זכות הויכוח והתבטאה בממשלה. הוסכמו סרב ויקמור שם־טוב להחיתם למאמץ לכונן ממשלת אחדות עכשיו וגם לנסיון שנצטבר בממשלת ה־ליכוד הלאומי.

בשנת 69 נוצר לראשונה ה־צורך לנסח קוי יסוד משותפ־ים. הנסיון עלה יפה אך תו־חלת החיים הקצרה של הממ־שלה הוא בתמונת הרחבה לא הביאה למיצוי המשימות המשותפות. בסחלר ניסוח קוי היסוד הוחברו כי ניתן לנשר על הפערים כי הדי בעושאי חברה אין מחלוקת תהומית והמפלגות הגדולות שוד־תפות בארון ליצור תנאים למיזוג גלויות והעבודה הגלויה.

גח"ל ומפלגת העבודה דיברו על ה־חתירה לשלום עם מדינות ערב, הסכימו על פיתוח ירושלים, פיתוח המזרח ועל הגורל לקדם חקיקת חוקה ואף מצאו ניסוח מוטבמת בענין הגרעינים. „וגר־ברת הקמתן של האיחוזיות בסחוניות והתנחלויות־קבע, כפרות ונערונים על אדמת המולדת".

משקיפים שליוו את תיפקוד ממשלת הליכוד הלאומי בין 69 ל־70 מציינים את ההרמוניה ששררה בין המרכיבים השונים. בתקופה הראשונה לא נרשמו הכרעות קשות ולכן הדונים היו בעלי אופי „סמינריוני". אמנם ביוכחים שהת־נלו בישיבות הממשלה היו הבדלי גי־שות אך הרעיונות חצו את המסגרות ה־סוליטיות, אלא פעם והבנה שהושגה בין גלילי לבנין ולדיין ובשלבים מאוחרים יותר קיבלה לעיתים את תמיכתה של גולדה. היתה לסודת רחם של אנשי מפ"ם ואפילו של חברי ממשלת מטעם הליברלים.

ז"ל הקבלת הסוכנות היהודית אריה דולצין שהיה חבר במשלת האחדות ה־לאומית מגדיר את היחסים ששררו בין מפלגה ליחסים אידיאליים. הוא מוכר כ־כמה דיונים עקרוניים שהתרו בעיות ב־דרך של סיורה תוך הבנה הדדית עמוקה.

„באותו זמן החלה העליה הגדולה מ־ברית המועצות. ועמדה על הפרק שאלת קליטתם של הזוגות המעורבים, גזכר מר אריה דולצין. „בניקוח לחוק השבות הוחלט להעניק זכויות לבני זוג לא יהו־דים שיתבגרו בארץ. הממד"ל שנתמכת על ידי מנחם בגין דרשה גיור כתלמה, ראולם לטכת התנגדותם של אנשי מפ"ם ותלק מאנשי „עבודה" הציעו ראשי ה־ממ"ל, שטרא ובורג, להדיר את המלה „כהלכה", והחוק התקבל בהסכמת הכל, למרות שבכנסת הבהיר מר בגין את עמ־דתו החיובית בלפי גיור כהלכה.

„באותו זמן הרשגה עיסקת הבגילה הראשונה שהביא השקט התעשיתי במשק והממשלה היתה מאוחדת בענין המסגוות לפני מלחמת מ'.

דולצין מוסיף כי גם בנושאים עקרו־ניים אחרים בחלקה הצבעה בלי קפר־ל־הטשיכוות המפלגתיה. בגין ולוזאו מיצ־או את עצמם יחד עם שרי מפ"ם נגד שיתוף פעולה עם גרמניה, בעוד וייצמן והשרים הליברליים תמכו בפיתוח הקש־רים יחד עם אנשי העבודה".

אחלוקי הדעות הפנימיים איפיינו גם את החלטת הפרישה של גח"ל באוגוסט 1970. הרקע לפרישה היה בקבלה יומית דוגרים לקידום תהליך השלום בחזית ה־סואן שם התנהלה מלחמת התשה שתבר־עה קרבנות רבים.

שר החוץ האמריקני ויליאם רוגרס הציע להשכין הפסקת אש צם מצרים. ב־תמורה בתבקשת הסכמה ישראלית לבצע את הצעת התחלה בגוב ולוותר על שני־חים בכל הגמיות כולל רידן, בגין לא היה סוגל להסכים לתחורים בשטחי יהודה ושומרון ולכן החליט לפרוש. אך בגח"ל קמה התנגדות לכך, בסופו של דבר נגלה ההחלטה לפרוש במרכז הפ־שותף של גח"ל באוגוסט מדעו על חברים של הפרישה קולות כאשר מהדגר הגיעו נגד הפרישה הוא דולצין. הצבעה הו־צה את הסתגרות של גח"ל, קבוצה של הליברלים מצביעה שם חדוה בעד ה־פרישה, ואילו אחרים, שהיו מתואמים עם עזר וייצמן, דרשו להשאר בממשלה.

האם ניתן להסיק מסיון העבר לגבי העתיד להתחייבו בתקופה הקרובה? על כך משיב ה־כמתחה למיהלל פרופ' חזקאל דרור בשני תפרטים אפשריים:

א. לאחר כיונן דממשלת תוסג הסכ־מה לגוני אמצעי תדום מדיניה. קיצוץ בתקציבי הממשלה: עוסקת חבילה; ק־בינת מדיניות תעסיתית; פתרון בעית לבנון וכו'. הממשמעות — הצלחה.

ב. הדגשת המסריך: תשש מהפעלת אמצעי חרום תוך פוגלה לבחירות קרו־בות. מחלוקת על רקע ביצוע הכנית ריינגן והעמקת הפער בין הנושים בגלל המחלוקות בית התחיה לכמ"ם. המשמ־עות — כישלון.

רפול מראה דוגמא

מעשהו הראשון של רפאל איתן כחבר כנסת היה לוותר על כל ההטבות הכרוכות בשכרו ולהקדיש את מחצית משכורתו לקרן לב"י ★ קורא להנהגת משטר חירום כלכלי ולהפיכת לב"י לקרן לאומית לחינוך

ח"כ רב־אלוף (מיל.) רפאל איתן: „אחרי!"

מאת טל בשן

הדיון על כתב המינוי המטרי של ח"כ רפאל איתן עוד לא הסתיים. להתייבש כא־שר הדיון השבוע, קבל ה־עיתונאים שהגיעו לתל־עדשים, על הזיכות הראשונה שלו בח"כ: ויתור על כל ההטבות שאימצו לעצמם חברי הכנסת ויחיד נוסף, על מחצית מ־משכורתו, לטובת קרן לב"י.

המעיף הראשון, המתתר על נצמ־בות, נתקבל בהחלטה משותפת של כל הנ"כים של הנחיה.

מוויתור על השכר הוא חומה שר־מיתיאשיות שבעודה. לדברי רפאל עצמו, לחות הדגמא אישית ראשונה למה כנדרש עכשיו בדרגה זו או אחרת מכל חברי הכנסת ללא הבדל דת, מין וסיעה.

הצינוקנים שבינינו כבר הסמיקו להגדיר זאת כתרגיל יפה ביחסי צי־בור — למי שיכול להרשות לעצמו את התענוג. רפאל, הם אומרים, עם משכורת של רמטכ"ל בדימוס, וגבריה ומשק בצד, יבול להרשות לעצמו.

רפול כבר מכיר את הדברים ה־אלה. הוא לא מתרגז, לא מתרגש, ומסביר בלקוניות והוד־משמעית שלו: „אני מקבל מנסיה של רמטכ"ל לשר־עבר, שהוודתי בוטנר לנסיה של דרגת אלוף, והמשק שלי הוא לא מקור הכנסה מרי־ידע כזה. בקרשי הוא מכסה את עצמו. בכל מקרה, גם אם לא היה לי את מה שיש לי, הייתי ערשה את הוויתור הזה. אני מאמין שהוא מתחייב עכשיו כמלוק, ותנהגת הנם הזה חייבת לשמש לו דוגמא".

„לא יתכן" — הוא ממשיך — „שיברבו על חומרת המצב ועל ה־צורך בקיצוצים כלי שהאמנה הקצץ קודם כל בשכר ובהטבות של עצמה — אחרת. איזו הצדקה מוסרית יש לה לבוא אל העם בדרישות?"

האמירות האלה, הכמעט מרבות מאליהן, לא נרכו לוויתורים מפלי־גים אצל ח"כים בקדנציה הראשונה. האם אכן מאמין רפול שיעור מישהו ילך בעקבותיו ויוותר על ביטוח בריי־אות, סלטונים חינם, פנסיות מגודלות וחצאי מקסורת?

„אם לא הייתי מאמין בזה, לא הייתי עושה את זה", הוא עונה קצ־רות אלעזיין, מתעלם סבל מה של־מרגו בשנים האחרונות על הנסיה להתחתקות במדינה אצל הח"כים בישי־ראל.

הוויתור הזה, אותו הב־טיח רפול למאזיניו עוד בתופעת הראשונות שלו, בתחילת משרכת הכנילות — הוויתור הזה הוא רק צעד אחד מתוך תבנית חיזוק כלכלית שלכה שמציג אותו: „היא צריכה לכלול הקפאת שכר, מסים ומחירים, פיקות חאר על כיסכא הזוע, צמצום הזבוא — והקטנת הוצאות הממשלה".

רפול מדבר בשיפוף כבקי וזריל ב־ערשה. „אני מתעניין בנרשאים האלה מאז נחייתי רמטכ"ל, ואפילו קודם לכן. ככה הקמתי בזמנו את לב"י". התכנית שלו כוללת הזריקת גם למוגדים ארוכים. את הרשתית הכל־כלית לעשור הבא הוא דורש להכין כבר עכשיו, דרך ויאוריגיזציה שלמה במשק. „כל המכנה הכמיקי שלנו כ־יום הוא מוישן, כדי להתמודד בש־וקים מודרניים צריך לבנות יחידים חדשים בחקלאות, בתעשיה, בטכנו־לוגיה. ולכמן את האמצע החיוניבי במדינה — בהתאם".

העיקן הכלכלי החדש הזה חייב להתחיל, אומר רפאל, כבר מרגע זה. לא צעע של ימי דב יוסף, אבל „ת־קופת איפוק כללית".

את קרן לב"י, בת מיטוחיו, ש־„תתגלה יפה למרות כל הבנואות והחשמצות" הוא מעיר, במסגרת ה־תכנית הזו, להפוך לקרן לאומית ש־תראגו לכלל החיוך בישראל. „כי בזיגוד אחר לקצין, הוא חייב להיות ומרבר הנמשלה ביותר במדינה, ול־מענו צריך לחת כל מה שאפשר".

והשם — יקבל? ורפול אומר: „יש לבר עם חוק מאד, אינטליגנטי מאד, ומבין ענין מאד". מ־257 (!) הנעשות שעדין לפני העם הזה לפני הבחירות הספיק רפול להתרים מעבו לטובה — „אנשים יתמכו בכל ממשלה ש־תקוטה פעולות מעשיות בדר לצאת מן אות, סלטונים חינם, פנסיות מגודלות וחצאי מקסורת?

„אם לא הייתי מאמין בזה, לא הייתי עושה את זה". הוא עונה קצ־ר.

אך שאין הוא אומר זאת בפה מלא הרי תוכן דבריו משקף פסימיות; ואחד הגורמים לכך הוא המצב הכלכלי־חברתי של ישראל כיום. „בשבע, שמונה השנים ה־אחרונות", אומר פרופ' יער, „ההרחק ה־פער בין רווחתו של הפרט ומצוקה ה־כלכלית של המדינה. הייצר ערים לטיפוח תופעות „הזיקוי" בבחירות, את־נו תנותה לרעיון הקמת ממש־לה אחדות לאומית. עדיין לא ברור אם מה שהחל בצעד טקטי עשוי להוביל להקמת ממשלה רח־בה, אך הכל מסכימים כי לשיחות דיב־מיקה משלהם המנהיגים של המערך והליכוד אשר שילחו חייצים איש לעבר רעהו ערב הבחירות עשויים להעדיף שי־תוף פעולה ביניהם על פני כניעה לקבו־צת שותפים.

שר המשפטים לשעבר שמואל המיר, השווה השבוע את המצב הפוליטי לזו־שואים שיקסיבים שהיצגנו בתקופת ה־מנדט הבריטי, כדי להמחיש את מכסות הצלילה בארץ: אמנם היו מגות שנפרדו מיד לאחר עליתם אך היו גם כאלה שראו כי טוב וחיים באושר עד עצם היום הזה, הוא אמר.

רעיון האחדות נוכח גם לתמיכתו של ראש הממשלה לשעבר, מנחם בגין, שי־היה בין שושביני האחדות הלאומית השבוע: „הדעיון הוא רעיון מבורך ואני תוכך בו גם הימים אם כי הנסיבות שונות. אז הינו על סף מלחמת ששת הימים ותאחדות הלאומית היתה דרושה כדי להכין את המעשה הגדול של שחרור ואיחוד הארץ והחיקה הסכנה מצד אויבים שהיימו לתקוף אותנו מכל עבר".

ממשלת הליכוד הלאומי תוסקדה בהצ־לחה תוך קיום יחסים קוריקטיים מיוני 1967 ועד אוגוסט 1970.

מזכיר הממשלה דאז, מייק ארנס, מחלק את תקופת הליכוד הלאומי לשלוש שה שלבים.

א. הקמת הממשלה ערב מלחמת ששת הימים על ידי צירופם של משה דיין כשר בטחון ומנחם בגין ויוסף סאיר ז"ל כשר־רים בלי תיק. המצב הכתיב התנדבות יוצאת דופן ולכן לא היו קיימים על רקע חלוקת תיקים בתקופה לכזאת של בח"ל ורמ"י בכנסת ובן לא שונו קוי היסוד.

ב. הקמת ממשלת גולדה מאיר וראי־שונה בפברואר 69, לאחר מותו של לוי אשכול, ממתנות הממשלה היוצאת בגי־לל הקרבה למועד הבחירות.

ג. הצגת הממשלה החדשה של גולדה מאיר ב־15 בדצמבר לאחר הבחירות ש־בהן זוהה רמ"ש לשרות תנועה העבודה בסמשלה זו יוצג בח"ל (גרש תורת־ליב־רלים) על מי כוחו ושיטר שישה שרים מטעמו. מנחם בגין — שר בלי תיק, ויים לוגדו שר הסיתות, עזר ויצמן שר התנבורה, אריה דלצין — שר בלי תיק, יוסף ספיר — שר המסחר והתעשיה ו־אלימלך רימלט — שר הדואר.

הקמת הממשלה ורחבה היתה לסרות דוחה של מפ"ם שמצאה אז פתרון מקורי להביע את התנגדותה: שני השרים ש־נשלחו מטעמה ישראל ברזילי ז"ל חיק־מור שם־טוב לא נטלו לידיהם תיקים אך שמרו על זכות הויכוח והתבטאה בממשלה. הוסכמו סרב ויקמור שם־טוב להחיתם למאמץ לכונן ממשלת אחדות לאומית. אשר שיתפו

לא נעים לראות ים סגור

המצילים לא מוותרים. צ'יץ' לא מוותר ומה יהיה עלינו? הצילו!

מאת צביה גרנות

חגיגה מלכה, לוח המימן לשמאל: מי שלא בורח מביה"ש נהיה בטוח עורך־דין... (צילומה: אורלי פלר)

אם כבר לטבוע בים, אין כמו השגחה צמודה של המצילים מחוף גורדון. גברים לתלפיות, אחד אחד שירת הים. אבל מימלץ לכל המתרחצים לבצע את תר־גיל המטביעה רק בין השעות שמונה ב־בוקר ושתיים וחצי אחרי הצהריים, שעות עבודתם של המצילים בחופי תל־אביב, לפני ואחרי — על אחריותו האישית של הטובע.

זה לא על כך נעים לראות ים סגור. מה יש לנו בתל־אביב, עיר מיוזעת, חוץ מחחול הים ור־ברוש של המים? אבל קשוחים החברה, אדקים או לא צודקים. קשוחים כמו הים. אבבע שנות עיצומים, עשרות קרבנות בנפש, הם לא זזים מהגדרה שלהם. רק שלא ישכחו שלא כולנו שוחים כמו דג במים. חוסים הם לעמים בעגונים למציל, שלא יגרע את עיגון מאתנו בעוד אנחנו משחשבים במים.

איך זה מתחיל? אצל דוד מלמד ו־אברמליה הגיע ואברמליה לוי מחוף גור־דון וזה לא התחיל אף פעם. גם זה מלידה, או שיש לך אן שאין לך. אברמליה לוי הוא אחד שנולד עם זה. יותר מעשרים שנה על החוף, עוד מהימים שלמד בבית הספר תל־גורדון. למה? מה מתאום. ברח לים. להסתובב ליד המצילים, לעזור להם לשחרור סירות. אינת אישור היה לעשות קפה לאחרונציק, המציל האגדי מימי תל־אביב הקטנה.

לפעמים הוא גם הציל. פעם אחרונ־ציק אמר לו: אברמלה, אני עוצם עי־נים לרגע. איזה רגע גדול היה זה? כל החוף כולו על כתפיו של אברמליה הנער. להבעיס, דוקא אף אחד לא סבע באותו רגע. אבל מאז נעלו בורעוותיו החסונות מאות, אולי אלפים, מי סופר.

כמו את הנשיקה הראשונה, גם את מבצע ההצלה הראשון לא שוכחים. גבר צעיר, שחיין טוב דווקא, איבד את כו־חותיו כאצי קילומטר מהחוף בגלל זר־מים חזקים. שתי נשים הבחינו בו וצעקו לאברמליה: הושיעו! הושיעו! אף אחד לא אבין. למזלו הרים הטובע את ידו. אברמליה דינק למים ובמשך שעה, הוא מציל דוד סיגור (שכבר הלך לעולמו) ותר. תן כל מה שיש לך, צעק אברמליה לפיגור. פיגגר נתן ספיד אימים. ברגע ש־הגיעו לטובע, הוא איבד את ההכרה. ב־דרך חזרה חפס אברמליה גל אדיר עד לתחנת העזרה הראשונה עם שניים שרוי־עים בסירה: אחד שטבע, ואחד תשוש שנתן כל מה שיש לו. ההבדל בין אז והיום הוא שפעם המתרחצים מחאר כפיים בתום חמבצע, ואברמליה נתן הדרן ב־רצון. אבל אולי זה מטני שאז המצילים לא עזבו את המתרחצים פחאום באמצע הים?

עשרים וחמש שנה על החוף עם דוד מלמד. הסיפור מו־אר. הים משך יותר מגיזל. הסטר, מה לעשות, איפה הים־סוריון, איפה דקדון. באשר אפשר ליר־דת חוף הים הגדול ביותר בעולם. בכת בסוכה של חוף שרתון, בצל המגי־לים הנערצים מנדלה ומשה אלוני. ים, מרוקנים, אלפסים, תכלת למסה וחכלת מעל. מי שטבין מבין, מי שלא מבין שום תאורים לא יעורר לו. עשרים ו־חמש שנה מלך החוף, מאות ניצולים, אולי אלפים. כל מקרה זה סקונדה לפני או סקונדה אחרי, וזה מה שעושה את כל ההבדל. אצל דוד כמעט כל המקרים היו סקונדה לפני, והפנקס עדיין פתוח, והעיניים עדיין תרות. אבל מה, רק עד שחיים וחצי. אחר כך כל סקונדה זה אחרי.

אברמליה הגיע רק בראה צוציק. בבר עשרים ואחת שנה על החוף. איך? למה? יאמר כל מי שנקלע לשדה מוקשים ז־ניצל.

אז כמו משעני למ"ד (על שם לסקוב כמובן), מטעו תקד ביצורים. המשאר מתחיל זמן קצר לפני מלחמת ששת ה־ימים, בעת תקיעות האש בירושלים. הת־

הא"ל לסקוב: שום דבר לא עשיתי לבד (צילומה: דפנה קצור)

ערוך שהמנוח דגילה אינה גורמת נזק משמעותי לעמדות הלגיון הירדני. לס־קוב חושב (לא לבד!) ונגיש למלאכה. יחד עם אל"מ יגאל מילוא, עם רשל ו־מוקה גוד בצנון, הוא מייצר פגז עם מח־קן השהייה המתפוצץ בתוך המכונה.

את מבילת האש שלו עושה הלמ"ד זמן קצר לאחר מכן, במלחמת ששת ה־ימים, ביום השני למלחמה. חילופי אש קשים לאורך הגזירה. דיווחים על פצועים והרוגים, נסיונות החילוץ נכשלים. אז ניתנת פקודה להפעיל את מטעני למ"ד. תוך שניות חל מיפנה. עמדות שלמות מתפוספות באוויר. עמדת הפינה מעל ה־חומה, מול שער יפו, שגרמה צרות צרו־רות, נמחקת מעל פני האדמה. שבוי יר־דני המנה שנתפס בעת שניסה לברוח ממנה, אומר: זה בטח היה מטען גרעיני.

רעיונות כאלה לא עולים בי־שיבות רבמטרדים. יחידת יפ־ת"ח צמודה ליחידות השדה. שם, בשדה, שומעים מהאפקדים על צריכים ומתרגלים אותם לסיתרוחים מטוקללים. בהמרתים כבר רגילים לראות את הזקן החכם והמרץ הזה מסתובב, מתבונן, שואל. וכבר לא מתרגשים מהר־מות יוצאות־הדופן הזאת. שיבה מכשנה ומעלה, מדים מטבמה ומשנה, חבר יוחר ממפקד, גא בהישגים אבל נבוך סיל ה־זרקורים. הכומן האחרון יש לו סיבה טובה להרגיש נבוך. מאז שזנה בפרס לעל פיהות מכבולוגיה מטר הבמתון לא נות־נים לו מנוחה.

אין לי ללסקוב מקל קוסמים, אם זה מה שחרשבים. הסמנט הרבה יותר פ־שוט. מחליטים שאין דבר כזה, בעיה בלי פתרון. יש בעיה, יש פתרון. עכשיו הכל פשוט, רק צריך לחשב שוחה, ומתבר שכל אנו אפשר לעצה, אם מתעקשים, כאמור.

מקומו של דוד לסקוב בהיסטוריה מוב־מן מזמן. מה לא אמרו עליו? תופעה הוא אמרו עליו, אגדה בחיי אמרו עליו. חרבה לחדש לא נגתר בתוקם הזה. אפ־שר רק לאבר שוחת לא הנזמה. הוא נולד בשנת 1903 בעיירה בסוביר, ומשר פוחתו אחיתה שם המשפחה היקרה היחיד הה. אבל זה לא הפריע ללסקוב מאב. רוסא הטיירה. להבנים־ביונות לבית. לס־ני שלרבת אלפים שנה נתנו לעם ישראל את עשרת הדברות, דווקא לעם ישראל ולא לשום עם אחר — אלה הדברים ש־

הסיפור חוזר על עצמו. מי שלא מתחיל בבריתה מבית־הספר, נהיה בסוף רופא או עורך־דין. מצעל זה לא רק יום־שמש־מרחבים, מצעל זה הרגשה שאתה המתוטה בפני מלאך־המוות.

לא ברור רק איך מסחיימת הרגשת השליחות בדיוק בשתיים וחצי. לא כו־אב, אברמליה? כואב ועוד איך. ממש בורחים מהחוף ברוצה, לא יכולים להביט למתרחצים בעיניים. אבל שצ"ץ לא יידע, הוא יגצל את הרגשנות הזאת.

מה הם עושים בחוץ, בשתחוף עזוב? קדם כל, חחוף אף פעם לא עזוב. תמיד יש כמה משגעים ששום ברומטר או סערה לא ירתיעו אותם. לא מגיעה להם

משגחה? המשכורת בעבור התענוג הקר הזה משולמת מתמורת השעות הנוספות שהצטברו בקיץ, אם לא ערשים עיצומים, כמובן. חוץ מזה, עושים עבודות צירן־ניות שונות. אם ביום סגריר ירשום לך פקח תנועה גברתן וזעזוף ר"ח על חניה במקום אסור, אולי זה אותו מלאך שהציל אותך בקיץ מהמצולות — או הסקר אותך. תלוי באיזו שעה זה קרה.

שוטרים על קשר, עם הציצו־ליס? בקושי. מכבי האדם הוא להתקיק אסונות. אבל יש מקו־רים. פעם הוציא אברמליה לוי ילד מחים. חנשימה בסדר, חדופק בסדר, ולא מחים. לא מגיעה להם

משגחה? המשכורת בעבור התענוג הקר הזה משולמת מתמורת השעות הנוספות שהצטברו בקיץ, אם לא ערשים עיצומים, כמובן. חוץ מזה, עושים עבודות צירן־ניות שונות. אם ביום סגריר ירשום לך פקח תנועה גברתן וזעזוף ר"ח על חניה במקום אסור, אולי זה אותו מלאך שהציל אותך בקיץ מהמצולות — או הסקר אותך. תלוי באיזו שעה זה קרה.

שוטרים על קשר, עם הציצו־ליס? בקושי. מכבי האדם הוא להתקיק אסונות. אבל יש מקו־רים. פעם הוציא אברמליה לוי ילד מחים. חנשימה בסדר, חדופק בסדר, ולא מחים. לא מגיעה להם

רק בלי הכרה. אברמליה התחיל: יוסי, יוסי, כדי שתילד יתעורר וייאבק על חייו. הילד לא מגיב. בא אמבולנס ואב־רמליה צועק יוסי יוסי. שמים אותו על האלונקה, יוסי יוסי, ממעט מגרים את הילד, יוסי יוסי. פתאום הוא עם. נותן נשיקה לאברמליה, וחוזר לחוסר הכרה.

צ"יץ' אמר פעם: מי שלא יודע לש־חות, שלא ייכנס עמוק. זה מראה מה הוא מבין בים. מה זה יודע לשחות, מה זה לא יודע לשחות? כל מי שצף על פני המים חיבש: אני שחיין אוליטפי. חוץ מזה, אפשר לטבוע גם במים רדודים. רוב הזרמים והבורות והמערבולות מת־חוים דווקא במים עד החזה.

פעם החוף היה פעוט. בא גל, זרק את כל המתרחצים אל החוף וחזר אל הים המתוח. בא האדם, התערב בסדרי בראשית, בנה מזח. גמרנו עם ים סבבי. שוברי הגלים קחתו עידן חדש. הים נכ־נס גל. אין לו מאין לצאת. מה הוא עושה? נשאר בפנים עד שמשתדר, ו־בינתיים יש זרם חזק. וזה מטיל אחריות נוספת על הכחתיים והרחבות הישזוקות האלו.

לא רק שיעורים בהתנהגות הים מקב־לים בסוכת גורדון. גיבור הזום ביומים אלה הוא צ"יץ', וזה לא פלא. המבר"ה מוכנים לחתום הסכם אתו עוד היום: הוא יעשה טיולת יפה, הם יעשו חוף־בטוח.

זה די מובן שמיפורים על צ"יץ' לא חסרים שם. הנה אחד: פעם הוא מחליט על דיולל בחות מטעמי צמצומים. מה עשה? קבע שחוף מרישמן המילטון לא צריכים מצילים. למשתקמים בלבד. באותו יום ירד תייר, ראה תחנת הצלה, ראה אב־רים, ראה עניינים, נכנס למים טבע ומת. למחרת, עוד שבוים. מה עשה צ"יץ'? הביא את כל משטרת ישראל, שלא יס־תכנו מתרחצים. יכולת לפתוח דוכן ב־אמצע דיזנגוף באותו יום. לא היה שם אף שיטר. כל מערכת הפיקוח ירדה ל־חוף. לא עזר לו זה, החליט להקים גדר.

הביאו מכאיות עם זרחות וקשר אותן מ־שרתון זחלאה, קילומטר, לזוויות קשרו חבל. ראו המתרחצים את החידוש והבינו את הרעיון. הנדולים עברו מעל החבל ב־הרמת רגל, הקטנים עברו מתחתיו ב־כפיפה, וכולם תלו עליו את המגבות ל־יבוש.

ארבע שנים, קיץ אחרי קיץ. העיריה טרענת שלמצילים יש דרישות מעל ומעבר לכלול בהסכם העבודה הארצי; המצילים אומרים שהם אולי משוגעים לגמ, אבל הם לא משוגעים עד כדי כך שיעבדו חמורות משכורת רפב.

ובינתיים, מה יהיה עלינו? הצילו!

חייל בן 81

האיש שמאחורי ה„זאבים", ה„אבטיחים", סנדלי החבלנים, מטעני למ"ד, תא"ל דוד לסקוב, עדיין לובש מדים ועדיין ממציא פטנטים שהגדולים בצבאות העולם מבקשים לפענחם

מאת צ. קרן

יושב לו בלשכתו מסקר יחידת יפת"ח, בן שבעים ואחת, מוקף בחיילים שלישה דורות מע־רידים ביצו ובינתים, והם זעב־קים אותו באהבה. כל רגע מעיץ מישהו פנימה, הכל בסדר, לסקוב? אוצלת, לס־קוב? למה אתה לא שותה משהו, לס־קוב. הוא מתאמץ להיראות זועם על תשומת־הלב, והם מתאמצים להעמיד פ־נים שהם לא יודעים כמה הוא מרגש אר־גון. ממש קרוניה.

אבל כאשר הם לא שומעים, הוא מר־מר אחרת. שום דבר לא עשיתי לבד — כך הוא מתחיל וכך הוא מסיים כל מי־שור. בכל הדרך הזה אתי צוות בודד, שובבים חמים ולילה, בוגים־מגסים־מתאמ־ים־הויסים־בונים, ובשתי מצליחים. ח־מוד מצליחים, תמיד מצליחים, לסקוב? אם מתעקשים — תמיד.

זה מה שעושים ביפת"ח (יחידת מיחות מיל הנדסה): מפתחים שכלולים באמצעים פשוטים. הראש החמחדי של דוד לסקוב אינו מפסיק להמציא לנו פטנטים שחגדו־לים בצבאות הכולם מבקשים לפענח, ו־שעושים את. צה"ל לבצע מקורי ונרעו. ראבם מרחות בסתקיים, אין מוצה סה. על המעמים אפשר לסמר.

כמו על סנדלי החבלנים. זה כל כך פשוט שכאיר איך לא חשבו על זה קו־דם. אחרי מלחמת יום המיפורים באה דרישה מהצבא לרכז מרושמה איך לפבור בשדה מוקשים. ישבו המומחים של לס־קוב (לא אני לבד), שבוי את הראש, ו־

הא"ל לסקוב: שום דבר לא עשיתי לבד (צילומה: דפנה קצור)

התוצאה היא סנדלים הבנויים על ריבוני ספוג ענקים בגודל שלושים על חמישים סנטימטרים בערך, המסוגרים את משקל הגוף על שטח גדול יותר, וכך מקטינים את הלחץ של המוקש למידה שאיננה מ־ספיקה. לא כל כך נוח אבל בטוח, כי

אבל היות שלפי הסכם שביתת הנשק עם הסורים הגבול עובר בתוך האגם, עלו־לים הסורים לנצל את השיגוי ושטופנרמי ולקדם את כוחותיהם. ומה ויצה דיין מ־לסקוב? שיטלול דרך מעל הביצה ה־טובעת, לא פחות ולא יותר, כדי שאפ־שר יהיה להעביר עליה כוחות שלנו לצד השני ולתגבר את מרבב עוטרה של צה"ל, ליד הכפר הערבי דרדרה. כל מי שמעז אמר: לא יתכן. לא יתכן? כמה חביות מתחרות שהעלתנו זו לזו והוטחו לאורך התואר, לסולת מחמצבה שבעיקה עליהן, — וכוחות צה"ל עברו ביבשה.

שלרשים ושש שנים הוא בצבא, ושמה לתאר את צה"ל בלעדיו. כלי סילי „זאב", ובלי „קוביות לסקוב" לבניה מהירה של ביצורים, ובלי „ורעות לסקוב" שאיפשרה לוריע מוקשים מרכב נוסע, ובלי מילי „אבטיחים" הנוחתים מלמעלה של אויב המתחתר מאחורי מגנה, ובלי שרשרת הרימונים הקשורים זה לזה לפריצת גד־רות ושיבוש מוקשים, ובלי פצצות הגשן הנורות מרחוק כדי לאפשר לחיל הרגלים להתקדם מאחורי מסך עשן.

וכמובן בלי ניצר הגלילים המסורתם, שעליו צלחו מחותינו את תעלת סואץ במלחמת יום הכיפורים.

הרעיון הזה של האלוף ישראל טל: לבנות גשר לחציית מכשול מים הרוקן מהיעוד, בדי שלא יהיה צורך לעסוק בע־בודת הבניה תחת עינו הפקוחה של ה־אויב. שלושה חודשים עבר לסקוב על הרעיון, ובאים עם פרוץ מלחמת יום ה־כיפורים. באיתו יום גורלי של המיפנה במלחמה הוסיעה שייירת סנקים בסיני נושאת על גבה נחש ארוך של גלילים חלולים מחוברים זה לזה. בהתגיעה השיי־רת לטולת הטפר שלפני התעלה, הורד הגשר, והנטנק הראשון החל לדחוף אותו קדימה. הגשר גלש בתנועות אלגנטיות מן הטולה אל המים, והחל לצוף קדימה אל הגדה הסינה. והמשיך בכל סדרי ה־היסטוריה.

לא הגיע הנמן לנוח על גרי הסדנה. לסקוב? שני פרסי בטחון ישראל, פרס משר הבטחון, פרס מיוחד לחיל ההנדסה על פיתוחי לסקוב, מה עוד? רק עוד פיתוח אחד, השוב מאוד, שבכשיל עוב־דים עליו. מתו, לסקוב? לא לפרסים. עוד מעט יוצאים לחוף לנסות אותו. אולי אחר כך הוא ילך הביתה. אבל בלי בדר. כי מי יודע, אולי הצבא יצטרך לפני בע־יה חדשה. שרק לסקוב יוכל לפתור.

אמר הרופא היהודי בעיירה הנידחת לפני שבעים שנה. כך היא נשע בי נאותה ב־יהדות — אומר היום החיילי־המצ'יא.

עד שהגיע לצה"ל, והא כבר בן אר־בעים וחמש, היתה מאחוריו ביוגרפיה מרשיעה: לימודי רפואה באוניברסי־לות ציונית מחתרתית שבגלה גורש מ־האוניברסיטה, שיגוי מסלול, לימודי אר־כיטקטורה בלנינגרד, ובמקביל פעילות ב־תנועות נוער חלוציות. שם גם התגלה לראשונה כוח ההמצאה שלו: הוא פיתח שיטות מקוריות ויעילות למעילות סמו־סיות במחתרת. שם גם פגש את צפירה — רעיתה.

את הלימודים עדיין לא סיים, אבל חשנים מחלימים לעלות לארץ, עם או בלי היתר יציאה. נסיון הבריחה הראשון, בשנת 1827, מסתיים בתפוסתם. זה נ־דונים לחדשיים מאסר עם עבודת פרך. אחרי השיחרור לא מכובים זמן ומנסים שוב. הפעם הם מתגנבים מעבר לגבול הארבון, לסקוב מצא תעסוקה בשיפוץ אמנותי של בתי מקדש ריגים. עד שמ־גיעים רשיונות העליה שישלחו להם ידי־דים מהארץ — והם מסלגים לארץ יש־ראל.

בארץ עונה לסקוב לפניל פשוט. אח־רי שנהיים הוא מתקבל לטכניון כדי ל־השלים את לימודיו באר־כיטקטורה. האר־כיטקט לסקוב מתחיל לבנות בניינים ב־חיפה, ומהר מאוד וכמה בפרס ראשון ב־תחרות בנין. אבל „המאורעות" מתחילים והוא מצטרף ל„הגנה". אחר כך אפשר למצוא אותו בין שורות המהנדסים הרא־שים לצבא הבריטי, עד סוף המלחמה. הוא שוב לארכיטקטורה, שלוש שנים בבנדים אורחיים. עד שפרצה מלחמת העצמאות, ושוב הוא בסדרים. הפעם ב־מדי צה"ל, מאז ועד היום.

לא מספיק מוח של ממציא, צריך גם מישהו שיאמין בו, בחוץ חשבו שהוא או תמהוני או בעל דמיון מפותח מדי. ה־צבא גילה ענין במוח המיוחד הזה. הוקר־צאה: מאות רשיונות סקוריים שהוענקו לשימוש, אישורי מבצעים בלתי אפשריים, וחסכו בחיי אדם.

„דרך דרדרה" היה הרעיון הראשון. מהחילת מבנות החמרשים זאה לסקוב קצין הנדסת פיקודי של פיקוד הצפון. יום אחד בא אליו משה דיין, אלוף הפיקוד, ל־החיעיץ. הוחלט לייבש את אגם החולה,

ערוך שהמנוח דגילה אינה גורמת נזק משמעותי לעמדות הלגיון הירדני. לס־קוב חושב (לא לבד!) ונגיש למלאכה. יחד עם אל"מ יגאל מילוא, עם רשל ו־מוקה גוד בצנון, הוא מייצר פגז עם מח־קן השהייה המתפוצץ בתוך המכונה.

את מבילת האש שלו עושה הלמ"ד זמן קצר לאחר מכן, במלחמת ששת ה־ימים, ביום השני למלחמה. חילופי אש קשים לאורך הגזירה. דיווחים על פצועים והרוגים, נסיונות החילוץ נכשלים. אז ניתנת פקודה להפעיל את מטעני למ"ד. תוך שניות חל מיפנה. עמדות שלמות מתפוספות באוויר. עמדת הפינה מעל ה־חומה, מול שער יפו, שגרמה צרות צרו־רות, נמחקת מעל פני האדמה. שבוי יר־דני המנה שנתפס בעת שניסה לברוח ממנה, אומר: זה בטח היה מטען גרעיני.

רעיונות כאלה לא עולים בי־שיבות רבמטרדים. יחידת יפ־ת"ח צמודה ליחידות השדה. שם, בשדה, שומעים מהאפקדים על צריכים ומתרגלים אותם לסיתרוחים מטוקללים. בהמרתים כבר רגילים לראות את הזקן החכם והמרץ הזה מסתובב, מתבונן, שואל. וכבר לא מתרגשים מהר־מות יוצאות־הדופן הזאת. שיבה מכשנה ומעלה, מדים מטבמה ומשנה, חבר יוחר ממפקד, גא בהישגים אבל נבוך סיל ה־זרקורים. הכומן האחרון יש לו סיבה טובה להרגיש נבוך. מאז שזנה בפרס על פיהות מכבולוגיה מטר הבמתון לא נות־נים לו מנוחה.

אין לי ללסקוב מקל קוסמים, אם זה מה שחרשבים. הסמנט הרבה יותר פ־שוט. מחליטים שאין דבר כזה, בעיה בלי פתרון. יש בעיה, יש פתרון. עכשיו הכל פשוט, רק צריך לחשב שוחה, ומתבר שכל אנו אפשר לעצה, אם מתעקשים, כאמור.

מקומו של דוד לסקוב בהיסטוריה מוב־מן מזמן. מה לא אמרו עליו? תופעה הוא אמרו עליו, אגדה בחיי אמרו עליו. חרבה לחדש לא נגתר בתוקם הזה. אפ־שר רק לאבר שוחת לא הנזמה. הוא נולד בשנת 1903 בעיירה בסוביר, ומשר פוחתו אחיתה שם המשפחה היקרה היחיד הה. אבל זה לא הפריע ללסקוב מאב. רוסא הטיירה. להבנים־ביונות לבית. לס־ני שלרבת אלפים שנה נתנו לעם ישראל את עשרת הדברות, דווקא לעם ישראל ולא לשום עם אחר — אלה הדברים ש־

תצפית

בגין ובדר: „אפילו ידידי הנכבד...“

בגין וחברין...

■ בצמרת תנועת החרות היתה לשיחה היום הסיסקה במאמרו של דוד יוחנן בדר, שבה התייחס אל מנחם בגין, בבקורת מאוסקה, אך נוקבת.

איש זולת בדר לא שלח עד כה חץ כזה לעבר בגין אף שרבים מאד כועסים על הדרך, שבה נהג כלפי הליכוד במערכת הבחירות האחרונה.

במאמר, שבו יצא בדר נגד ההתנפלות, המוגזמת לדעתו, על מאיר פינה, כתב בין השאר: „מוזרה בעיני תגובת אישים שונים על הצלחת כך דברי מנוגיה: שדי קולק, פנחס איילון, פרופ' א. א. אורבך, יוסי שריד ואפילו ידידי הנכבד מנחם בגין, שלא הסתיר את שתיקתו אפילו כשמפלגתו היתה נקוקה לתמיכתו“.

מפי מקור מהימן נודע, שבגין קרא את הדברים, אך לא הגיב עליהם. מי שבקי במסכת היחסים בין בגין ובדר — אומרים ב„חרות“ — יכול להניח, כי בגין יודע לקרוא את הסתתר בין־השורות של „אנקי“ ידידו...

חיים הרצוג: עשה „חושבים“

חזון ישעיהו

■ נשיא המדינה חיים הרצוג ירד בערב שבת שעבר לביתו בהרצליה־פיתוח, כדי לעשות שם „חושבים“ על מי להטיל את תפקיד הרכבת הממשלה.

בדרכו אל הנשיא בשבת בבוקר לבית־הנשיא, שם נתכנס ממשטיר של שבת חזון. הוא קרא בהתעמקות את הפרק הראשון בחזון ישעיהו בן־אמוץ, על „כסף היה לסיגים... שריך סוררים“... שבו.

אין תימה איפא שהנשיא הרצוג יצא למחרת היום בקריאה להקים ממשלת אחדות...

עזר ויצמן: לממשלה הנכונה

אל חרשום לי דו“ח...

■ מכוניתי של עזר וייצמן דהרה השבוע ככביש המהיר מירושלים לתל־אביב, לאחר שמנחיג „יחד“ נפגש בלשכת ראש הממשלה עם יצחק שמיר. לפתע הבחין עזר במכוניתו של שר התחבורה חיים קוריפו.

הוא הורה לנהגו לחלוף על פני מכונית השר, ונפנף לקוריפו כדי שיעצור.

לאחר שיצתי המכוניות עצרו בצד הכביש (דבר שאסור בכביש מהיר), ירד עזר מכוניתו ואמר לקוריפו: יש לי דרישה שלום בשבילך מן הבוס. הוא אמר שיחות כסדר. רק אל תרשום לי דו“ח מפני שעצרתי כאן.

הרגיע אותו שר התחבורה: עזר, אם תצטרך לממשלה הנכונה, לא אביא אותך לדין.

בני שליטא: דאג לי ואדאג לך...

חברות טובה...

■ ח“כ בני שליטא הליברלי, הידוע בהתבטאויותיו החריפות, הגדיר השבוע את תהליך הרכבת הממשלה במלים אלו: לפני שנה דאג שמעון פרס שחיים הרצוג יקבל את תפקיד הנשיא. עכשיו גמל לו הרצוג ונתן לפרס את תפקיד ראש הממשלה. זה פשוט ענין של חברות טובה...

אבא אבן: „מה יתנו לנו?“

לרוקן מאפרות

■ ח“כ אבא אבן הוא ממתבגריה של ממשלת אחדות לאומית. אין הוא מאמין, שממשלה כזאת עשויה להועיל יותר ממשלה מצומצמת וכנגד זאת, בהסתמך על נסיון־אישי משוכנע הוא, שממשלת אחדות על פי מבנה היא „הממשלה הבלתי יציבה ביותר“.

„ב־1969 הקימונו ממשלה רחבה“, אומר אבן, „וכל מה שעסקנו בו תיה החישובים לגבי השאלה מתי תתפרק“...

אבן טרח כי גם מעטים מעשיים ותועלתו של המערך אין הדבר רצוי. „במציה הטוב“, אמר, „אם ייתנו לאיש שלנו לזיזה ראש הממשלה נצטרך בחמורה לתת לאחרים את כל התיקים התשובים. ומה ייתנו לנו? — לרוקן את המאפרות אחרי הישיבות“...

תרב דרוקמן: איפה הכסף

איזה פלא...

■ ראש הממשלה, יצחק שמיר, למד השבוע לדעת, כי בין בעלי־החובות, שהאוצר המדולדל חייב לפרוע להם את חובותיו אינם מצויים רק הבנקים הגדולים של „הרח“ב, אלא גם מוריה — הסיעה החדשה, בראשותו של הרב חיים דרוקמן.

בשבוא השבוע נציגי מוריה אל ראש הממשלה כדי לדון עמו בעסקי הרכבת ממשלה הסתיים אותו בהבטחה כספית.

מה? גם לכם יש תביעות כספיות? — תמה ראש הממשלה. כן, אם פרישות מן המפד“ל — צילה הרב דרוקמן — סולם כי שרשות מן הכסף שניתן למפד“ל במסגרת „מימון מפלגות“ תקבל מוד מה. צד היום הזה, הסיכום הזה לא קיים.

אם כך — אמרו בלשכת ראש הממשלה — אלא הוא שרשימה קטנה זו זכתה בלי מימון המפלגות, בחמרים אחרו ממוסר המנדטים שזכתה בהם המפד“ל...

לא זוכר?

■ דבריו הבוטים של יצחק בן־אהרן, שכינה בשם „נוכלים“ את כל מי שהיו שותפים ל„הצעה הכוזבת“, כהגדירתו, לחקים ממשלת אחדות לאומית, הותירו רושמם במחנה המערך.

היו גם שראו בכך התקפה סמויה על מנהיגותו של שמעון פרס, שבן־אהרן מצא פגם בהליכתו אל הכוזל הערבי כדי להתפלל למען הצלחת התפקיד, שהטיל עליו נשיא המדינה.

כשנשאל יוסי שריד, שבעיניים רבים מאוד בתחום הפוליטי הוא ובן־אהרן מזדהים, כיצד נראים לו דבריו של בן־אהרן, הגיב שריד: „נהמתי“... לפני כשלוש שנים ניהלתי מאבק נגד הבניית ביתרה רשומרון על־ידי חברות הבניה התסתדרותיות. מעניין הדבר שאז, בן־אהרן, שאני רשאי לקרוא לו במקרים רבים, מדרי ורבי, לא ראה טעם במאבק שלי. תגובתו היתה: מה עניה ליוסי שריד. הוא לא זוכר שהוא עוסק בפוליטיקה?

„היום — אומר שריד — רשאי אני להסבות את השאלה הזאת לבעליה: האם בן־אהרן לא זוכר שהוא עוסק בפוליטיקה?

יצחק בן־אהרן: מורה ורב

מי הסמיך את יוסי

■ אל תוך הוויכוח במערך בענין הקמתה של ממשלת אחדות לאומית בזרקה „הצעה גואלת“ שזכתה לכינוי „נוסחת שריד“: להסבים לתמוך בממשלת אחדות לאומית בראשותו של שמעון פרס תוך נטילת זכות „להצביע בהמשך, בכל ענין לגופו“.

כשבאו השבוע אנשי מפ“ם אל פרס כדי להביע את הסתייגותם מעצם הדיון, שהמערך ישב בממשלה עם הליכוד, עלתה נוסחתו האמורה של יוסי שריד. גמצאו בפפ“ם מי שמענו, כי עם כל הכבוד ליוסי שריד, איש לא הסמיך אותו להעלות נוסחאות בשם מפ“ם...

גם אני הייתי מתנגד פושבע לדיון „האחדות הלאומית“, אבל יש דנעים שבהם פוליטיקאי ריאליסטי, חייב להציע איך לדחות מעין גבוה באמצע היום ובאמצע הציר... ביחוד כשהעין מאור גבוה — אמר שריד.

לכן — קובע שריד — הצעתי את אשר הצעתי. ובאשר לתגובה של איש מפ“ם, שאיש לא הסמיך אותי: יגיע הזמן שבו אגלה עם מי במפ“ם דיברתי על כך בטרם הצעתי את הנוסחה שלי...

יוסי שריד: עוד אגלה...

מחכים לשר החדש

■ הצעה שהביא מנכ“ל משרד־החוץ, דוד קמחי לפני ועדת־המינויים של המשרד למנות את אבי פרימור לתפקיד סגנכ“ל לענייני אפריקה ואסיה — לא אושרה.

פרימור, מנהל מחלקת אפריקה במשרד החוץ, עשה בשליחויות חשאיות רבות במסגרת מאמציו של משרד־החוץ להביא לחידוש הקשרים הדיפלומטיים עם המדינות ברבשת האפריקנית, שישראל מקיימת אתם יחסים במישור הבינוני.

קמחי מפקח על פעילות זו אישית. מאז נתמנה הסמנכ“ל אלישיב בן־חורין לשגריר באוגנדה, בידת קנדה, לפני כמה חודשים, לא אוייש התפקיד של הסמנכ“ל לענייני אפריקה ואסיה.

נראה, כי כל שאר המינויים המצפים לאישור לא יובאו לועדה, אלא לאחר שיאודע מי יהיה שר־החוץ החדש.

פנסיה מוקדמת...

■ ח“כ יגאל הורביץ הפתיע כאשר ביקר השבוע אצל נשיא המדינה, הציע לו להטיל על שמעון פרס את הפקיד הרכבת הממשלה אחדות לאומית.

ההנחה היתה, כי יגאל הורביץ, שהשתייך לסיעת הליכוד בכנסת וכיהן מטעמה בממשלה, יעדיף כמו ח“כ אהרן אבוחצירא שלא לנקוב בשם של מועמד, אלא רק להמליץ על ממשלת אחדות.

כאשר יצא הורביץ מבית הנשיא ניגש אל קצין המשטרה ששמר על המשכן ושאל אותו לדעתו על הרכבת הממשלה. גאנוז הקצין: „עד שיקימו ממשלה כזאת, אני בבר אצא לפנסיה“.

יתכן, כמובן, שהתבטאן לפנסיה מוקדמת...

מוסיאון למנדט

■ השגריר הבריטי בישראל פטריק מורבלי, סיים את שירותו בארץ ויצא לשמש כשגריר ארצו בדלום־אפריקה. לפני צאתו, היה אורחו של ראש עיריית ראשון־לציון מאיר ניצן שהוביל אותו לסיור מקיף בעיר היין.

ראש העיריה הציע לשגריר, כי בהיות ראש“ל“צ סמוכה לצריפון אשר שימשה בכסיס הגדול ביותר של הצבא הבריטי בארץ בתקופת המנדט, תקים ממשלת בריטניה מוסיאון בעיר.

לפי הצעה, תתרוצ במוסיאון חקופת שלטון הבריטים בארץ, מכיבושה ע“י הגנרל אלנבי ועד להקמת המדינה.

השגריר מורבלי התלהב מאד מן הרעיון הזה, והבטיח לנסות למכור אותו למשרד החוץ בלונדון.

השגריר הביע את אמונתו כי יוריש בתפקיד כבר יזכה לחנוך את המוסיאון החדש בראש“ל“צ. ליחד, בסחון ביקש להומינו לפתיחת המוסיאון, בבוא המועד.

פטריק מורבלי: הזמנה לפתיחה

בר־מצווה ובריתמילה

■ לפתות בנשיא אחד יכלו ראשי המערך לנשום לרווחה בתום „מרתון השיחות“ שקיימו בימים שלישי אחר הצהריים עם נציגי יחד, שרגי, רצ ואומץ. איש מנציגי סיעות אלה לא דיבר על חלוקת תיקים.

וייצמן והורביץ הזאיצו במערך לכונן ממשלת אחדות ואנשי רצ ושינוי נתנו, כל־כנום, „אור ירוק“ ל„חבל אריך“ לשמעון פרס במאמצו להרכיב ממשלה.

ראשי לתיקים? „על זה יש עוד הרבה זמן, וזה כאילו לשאול על בר־מצווה בזמן בריתמילה“, אמר ח“כ מרדכי וירשובסקי איש שינוי.

בכל מקרה, סוכם להקים צוותים שיתונו בסוגיה הזו בבוא העת.

ברצ כבר נבחרו ברוך מואב ודוד צוקר כחברי צוות שיתונו ב„תכלית“ עם ח“כ שרון ברעם מן המערך.

מרדכי וירשובסקי: יש זמן...

הנגיד: יש להוריד את רמת־החיים ב־10%

ד"ר משה מנדלבום, נגיד בנק ישראל, מתריע כי הירידה ביתרות המטבע מהווה קריאה אזעקה ויש לפעול מיד — בלא לחכות להקמת הממשלה החדשה ✶ פיחות גדול רק יגדיל את האינפלציה

מאת יצחק דיש

הירידה התלולה של יתרות מטבע חוץ ב־351 מיליון דולאר בחודש יולי, כאשר היתרות מסתכמות עתה ב־2.6 מיליארד דולאר בלבד, רמה שהיא מתחת לכל מה שנחשב בעבר „קו אדום" שאין לעבור אותו, ברמה לגבולה עמוק בישראל, הדינמים הכלכליים מזה והשערות על הרכבת ממשלה מזה עומדים בצל תחושת מצב חרום בכלכלת המדינה.

נגיד בנק ישראל ד"ר משה מנדלבום אמר בשיחה מיוחדת ל„מעריב" כי מצב המשק מחייב הורדת רמת החיים הפרטית והציבורית בעשורה אחוזים.

■ **מה גרם לנפילה הגדולה ביתרות?**

הבעיה הבסיסית היא בגרעון במאזן החשלומים של ישראל המסתכם ב־4.5—5 מיליארד דולאר לשנה. סכום של כשלושה מיליארד דולאר מגרעון זה מכוסה באמצעות העברות חד־צדדיות שישראל מגייסת; הסיוע האמריקני, עזרת יהדות אדה"ב, המגבית, כספי פרי צויים וכו"ב. כדי לגבור על הפער לגבי הסכום שנותר אפשר להגדיל את החוב החיצוני או להקטין את יתרות מטבע החוץ. בשנים 1982 ו־1983 הגדילו את החוב החיצוני בסכומים של 2 מיליארד ו־2.5 מיליארד דולאר לשנה. הגידול בחוב איפשר לשמור על יתרות מטבע החוץ. אולם בשנת 1984 יש מספר גורמים שקדם לכן פעלו בכיוון הגדלת החוב במקום יריידת היתרות אך שוב אי־אפשר להתחמק בהם. בשנים הקודמות הסיגר הבנקים המסחריים בישראל הלוואות למימון קרנות הציבור ו־מימון השקעות. כיום קרנות אלה מצויות כבר בידי הבנקים ומקור זה הגיע למיצוי. מכוסי הלוואות שהבנקים מעבירים למשק הישראלי הם ציבור. כאשר בא אותו זמן הגרעון הבסיסי במאזן התשלומים נגמר, הרי אף שהיה בו שיפור מסוים, הדבר מתבטא ביתרות מטבע החוץ.

הסיוע — רק ברבע האחרון

השנה היתה גם השפעה מיוחדת לאפי הסיוע האמריקאי (המעבר הערבות לישראל. בשנת 1983 הקל עליו הסדר מיוחד שנעשה על ידי האמריקנים: הסיוע שהם מעניקים לישראל הועבר אליו בארבע מנות שנתיות ובנוסף לכך היתה גם בסוף 1983 הקדמת תשלום על חשבון הסיוע של 1984.

בדרך זו התאפשר לשמור על יציבות היתרות על פני כל השנה. לעומת זה, בשנת 1984 מתעבר הסיוע רק ב־רבע האחרון של השנה. כתוצאה מכך אנו עומדים לפני בעיות ביתרות בשני השנה ויש לעשר עליהן עד לקבלת הסיוע. יש לזכור כי באותו זמן יש לבצע תשלומים מוגדלים על חשבון הלוואות שקיבלנו לפני עשר שנים לכיסוי הוצאות מלחמת יום הכיפורים. עד כה שולמנו על חשבון הלוואות אלה רק את הריבית והחל מהשנה אנחנו משלמים גם על חשבון הקרן. זהו תוספת תשלום מים במטבע חוץ בכמה מאות מיליוני דולאר.

בנק ישראל מחזיק בדעה נחרצת ש־אי־אפשר להמשיך במצב זה של גרעון כה גדול במאזן התשלומים. יש הכרח בפעולות דראסטיות כדי להביא לתור־דת הגרעון במאזן השוטף. מה שהתחיל זמן עתה ביתרות הוא איות אזעקה שקורא לפעילות מידית. האמצעי העיקרי שיש להפעילו בתקדם האפשרי הוא קיצון תקציב המדינה בסכום של 1.5 מיליארד דולאר לפחות.

■ **הטענה מעלות כי בנק ישראל יאשר את יריידת היתרות בעבר והוא מיפסקן רק עתה מתוך שיקולים פוליטיים. מהו המצב לאמיתו?**

בנק ישראל מפרסם את סכומי היתרות כפי שהן משתקפות בספרים וכאן נגים. רמת היתרות המתפרסמות הוא תוצאה מלאה ומדויקת של כה שעושה הממשלה ומה שעושה הסקטור הפרטי בחלוקות מטבע החוץ במשך התקופה שאליה מתייחסים. הפרסום הוא התוצאה המדויקת ללא כחל ושרק. ברור שאם המשק, הממשלה והסקטור הפרטי, מגייס הלוואות אי הסברים מראים יריידה נמוכה יותר ביתרות. אולם כדי לדעת נמוכה את מעגב המשק יש להביא בחשבון את הזוב החיצוני מזה (את יתרות המטבע מזה.

למעשה יש להסתכל על החוב הכולל הזה. אם הגרעון הבסיסי במאזן התשלומים נמשך, הרי אף שהיה בו שיפור מסוים, הדבר מתבטא ביתרות המטבע החוץ.

בצית גודל היתרות היא רק אחת מהבעיות החמורות של המשק. הבעיה הבסיסית היא הגרעון במאזן התשלומים. אם כאן המצב ממוקן ביותר. אם ייגמר שך גרעון זה, העולם לא יהיה מוכן שישראל הגדיל את הלוואותיה מבקר רות חוץ. אופציה כזו של הגדלת החוב החיצוני אינה קיימת עוד. המשך הגרעון יחבטא לכן כולו בירידת יתרות מטבע החוץ. זהו מצב מסוכן מאין כמותו.

■ **חוץ מוגעים סכנה זו?**

הפתרון איננו בחיפוש הלוואות ב־חיל כדי שהיתרות לא יקסנו. אין גם לקפוא את הפתרון בהבלות מנהליות על מטבע חוץ, אשר לגן יש הפעמה חיובית באופן זמני. כל אלה הם טיפול בתוצאה ולא בשורש הבעיה.

מה שבדרש הוא טיפול שורש. יש חכות להקטין את הביקושים המקומיים, בראש ובראשונה יש לצמצם את הוצאות הציבוריות של הממשלה והסקטור הפרטי ל־1.5 מיליארד דולאר. היות שחלה יריידה חלולה בזה־כון יש לעשות לפידוהו והגדלתו מחדש. החסכון אשר בשנת 1982 צמד ברמה של 33 אחוז מהתכנסה הפנויה ירד לרמה של 22 אחוז בלבד מהתכנסה הפנויה. יש לעודד חסכון זה והברחתי להעלותו לרמה של 26 אחוז מהתכנסה הפנויה בתקדם האפשרי. באותו זמן יש לבצע רפורמה במס הכנסה ולהמשיך בריסון מוניטרי חריף. בעת ובעונה אחת יש ל־הגיבלעיסקת ובילה בין הממשלה, החס־תדות והמעסיקים.

■ **לאן־יוביל אמצעים אלה?**

צריך לגעיל להורדת רמת החיים ה־ציבורית והפרטית בתיעור של כעשרה אחוזים. הדבר צריך להתבטא במדיניות השכר, הסובסידיות, המחירים והמסים.

■ **האם פירוש הדבר הוא שיש לשנות את הסכסך המשכר?**

בהסכמי המכר היתה הנחה שהאינ־פלציה תשחוק את תוספת השכר. אולם אי אפשר ואסור לקיים אינפלציה ב־כוח, הסוגעת בתהליכי המשק. הכרה זו מוסכמת כיום על כל הגורמים במשק.

לכן יש צורך בעיסקת חבילה רבה לתגיע לנוסחה אשר תמנע עליה בשכר, כיון שהגעתה הנחות על רמת אינפלציה שאסור לקיימה. החתלה עתה לסגיע אר־תה, דרי גם תוספות השכר הנומינאליות צריכות להיות פתוחות לבחינה מחדשת. הדבר צריך להיעשות בחסכנה שבין ה־צדדים הנוגעים בדבר, כאשר הקו ה־מנחה הוא השכר הריאלי ולא הנומינא־לי. בסופו של דבר זהו לטובת העובדים, אשר מעונינים בשכר ולא תוספות שכר נומינאליות עם אינפלציה משמולולת.

מהו „הקו האדום"?

■ **בעקבות הנתונים האחרונים על יתרת המטבע חוץ נאמר כי הן ירדו מתחת ל„קו האדום". מהו „הקו האדום" ומה משמעות הגדרה זו?**

הלוואות, קבלת הלוואות כמובן מספרת את יתרות המטבע החוץ.

בצית גודל היתרות היא רק אחת מהבעיות החמורות של המשק. הבעיה הבסיסית היא הגרעון במאזן התשלו־מים. כאן המצב ממוקן ביותר. אם ייגמר שך גרעון זה, העולם לא יהיה מוכן שישראל הגדיל את הלוואותיה מבקר־רות חוץ. אופציה כזו של הגדלת החוב החיצוני אינה קיימת עוד. המשך הגרעון יתבטא לכן כולו בירידת יתרות מטבע החוץ. זהו מצב מסוכן מאין כמותו.

■ **חוץ מוגעים סכנה זו?**

הפתרון איננו בחיפוש הלוואות ב־חיל כדי שהיתרות לא יקסנו. אין גם לקפוא את הפתרון בהבלות מנהליות על מטבע חוץ, אשר לגן יש השפעה חיובית באופן זמני. כל אלה הם טיפול בתוצאה ולא בשורש הבעיה.

מה שבדרש הוא טיפול שורש. יש חכות להקטין את הביקושים המקומיים, בראש ובראשונה יש לצמצם את הו־צאותיה ושעותיה של הממשלה והסק־טור הציבורי בסכום של 1.5 מיליארד דולאר. היות שחלה יריידה חלולה בזה־כון יש לעשות לפידוהו והגדלתו מחדש. החסכון אשר בשנת 1982 צמד ברמה של 33 אחוז מהתכנסה הפנויה ירד לרמה של 22 אחוז בלבד מהתכנסה הפנויה. יש לעודד חסכון זה והברחתי להעלותו לרמה של 26 אחוז מהתכנסה הפנויה בתקדם האפשרי. באותו זמן יש לבצע רפורמה במס הכנסה ולהמשיך בריסון מוניטרי חריף. בעת ובעונה אחת יש ל־הגיבלעיסקת ובילה בין הממשלה, ההס־תדות והמעסיקים.

■ **לאן־יוביל אמצעים אלה?**

צריך לגעיל להורדת רמת החיים ה־ציבורית והפרטית בתיעור של כעשרה אחוזים. הדבר צריך להתבטא במדיניות השכר, הסובסידיות, המחירים והמסים.

■ **האם פירוש הדבר הוא שיש לש־נות את הסכסך המשכר?**

בהסכמי המכר היתה הנחה שהאינ־פלציה תשחוק את תוספת השכר. אולם אי אפשר ואסור לקיים אינפלציה ב־כוח, הסוגעת בתהליכי המשק. הכרה זו מוסכמת כיום על כל הגורמים במשק.

לכן יש צורך בעיסקת חבילה רבה לתגיע לנוסחה אשר תמנע עליה בשכר, כיון שהגעתה הנחות על רמת אינפלציה שאסור לקיימה. החתלה עתה לסגיע אר־תה, דרי גם תוספות השכר הנומינאליות צריכות להיות פתוחות לבחינה מחדשת. הדבר צריך להיעשות בחסכנה שבין ה־צדדים הנוגעים בדבר, כאשר הקו ה־מנחה הוא השכר הריאלי ולא הנומינא־לי. בסופו של דבר זהו לטובת העובדים, אשר מעונינים בשכר ולא תוספות שכר נומינאליות עם אינפלציה משמולולת.

ירידה תלולה בחסכון

■ **האם הגיעו קיבל הלוואות בחיר יקר יותר מהרגיל באופן שיחזר ביר ליצות את רמת היתרות?**

האוצר בסשר כל חזון מקבל ופורע מים במטבע חוץ בכמה מאות מיליוני דולאר.

בנק ישראל מחזיק בדעה נחרצת ש־אי־אפשר להמשיך במצב זה של גרעון כה גדול במאזן התשלומים. יש הכרח בפעולות דראסטיות כדי להביא לתור־דת הגרעון במאזן השוטף. מה שהתחל זמן עתה ביתרות הוא איות אזעקה ש־מראה לפעילות מידית. האמצעי העיקרי שיש להפעילו בתקדם האפשרי הוא קיצון תקציב המדינה בסכום של 1.5 מיליארד דולאר לפחות.

■ **הטענה מעלות כי בנק ישראל יאשר את יריידת היתרות בעבר והוא פיפסקן רק עתה מתוך שיקולים פוליטיים. מהו המצב לאמיתו?**

בנק ישראל מפרסם את סכומי היתר־רות כפי שהן משתקפות בספרים וכאן נגים. רמת היתרות המתפרסמות הוא תוצאה מלאה ומדויקת של כה שעושה הממשלה ומה שעושה הסקטור הפרטי בחלוקות מטבע החוץ במשך התקופה שאליה מתייחסים. הפרסום הוא התוצאה המדויקת ללא כחל ושרק. ברור שאם המשק, הממשלה והסקטור הפרטי, מגייס הלוואות אי הסברים מראים יריידה נמו־כה יותר ביתרות. אולם כדי לדעת נמו־כה את מעגב המשק יש להביא בחשבון את הזוב החיצוני מזה (את יתרות המט־בע מזה.

למעשה יש להסתכל על החוב הכולל הזה. אם הגרעון הבסיסי במאזן התשלו־מים נמשך, הרי אף שהיה בו שיפור מסוים, הדבר מתבטא ביתרות המטבע החוץ.

ד"ר משה מנדלבום, נגיד בנק ישראל

מבחינת מדינת ישראל אסור שיתר־דות מסכנ החוץ שלה ירדו אל מתחת ל־3 מיליארד דולאר. אבל איך לראות ביתרות מרכיב בודד ולכן בתנאים מסוי־ימים אפשר לתשלום עם יריידה זמנית ביתרות מתחת לקו זה. כאשר ידוע שישנם גורמים המבטיחים את גידול ה־יתרות ומצפים לסיוע הנמצא בדרך, אזי המשק יכול להמשיך ולתפקד גם ברמת יתרות נמוכה יותר באופן זמני.

משמעותו הציקרית והדחוקה כל הקו האדום היא בהיותו תמרור אזהרה. הו יריידה ברמת היתרות מחייבת להפעיל את כל מעמוני האזעקה כדי להביא ל־שינוי המגמות הבסיסיות במשק. זה זמן שהצורות האדומות מהבהבות, דולקות ומעמילות צופרים, אנו עומדים במצב שלא נותר זמן לעסוק בדברים האחרים, צריך לטפל בציקר.

■ **גם במצב המעבר בו נמצאת עתה הממשלה?**

במפורש כן, או שתיגון ממשלה חד־שה מיד או שממשלה המעבר תפעל מיד וללא השהיה. במצב הכלכלי הנוכחי מה שלא ייעשה היום אי אפשר יהיה לעשון חו־ מחר, מבחינה זו אנו מצויים כשלב קריטי.

עוקבים אחרינו במיקרוסקופ

■ **האם אנו עומדים היום במצב ש־הקהילה הפיננסית הבינלאומית מסרבת לתת לנו אשראי?**

המצב הוא היום שבעולם עוקבים אחרינו במיקרוסקופ. בדרך זו בחקים את כל בזה שקורה במדינת ישראל. מה־כים לכך שהמדיניות הכלכלית תהיה שו־נה מזו שהיתה עד כה. מבינים אמנם שהיו בחירות. אבל אין מקבלים שמצב זה יכול להימשך. יכולתנו לגיים הלוו־אות מהבנקאות הפרטית בצולם ומעמדי־נות ידידותות תלויה בכך. באיזו מי־דה תתגבש מדיניות כלכלית יעתוקית את נכונתנו לשנות את הסקדים הכל־כליים. לקבל על עצמנו נטל כבד יותר, לקצץ דראסטית בהוצאות הממשלה ול־הביא לשיפור מאזן התשלומים ולמיצוב האינפלציה. אם נעשה את הדברים ה־נכונים נוכל לקבל סיוע בתהליך התב־ראה. אם הדברים לא ייעשו נעמוד לפני סגירת ברזים.

גם האמריטיסטרצית האמריקנית וגם אחרים מתיחסים אלינו באל משק רצי־ני. מתשבים ביותר את התשתית שבני־נו. אבל המדיניות הקיימת אינה עולה בקנה אחד עם מה שצריך לעשות. משק שרוצה לעזור לעצמו. אבל. אם בעיבה את הדברים הנמנים, נקבל עלינו הור־דת רמת החיים וצמצום הצריכה, אזי לא רק שלא יפסיקו סיוע כאשראי, אלא אף יש נכונות להגדילם. באורה זו אפשר לחוש גם בגרמניה, גם בקרב הבנקים בשוויץ. כשום פנים אין רוצים אותנו כמו טוריקיה, התפרה תשתית כלכלית.

עיסקת־חבילה למה?

■ **מהו התפקיד שנועד לעיסקת חבילה במצב זה?**

התובה היא לפעול יחד, לא כל אחד לחוד. הדבר הוא בנפשנו. אם כל גורם יפעל לחוד אזי הסכל שיבוא עלינו יהיה גדול מזה הדרוש בדרך להבראה. אז נצמוד לפני אבטלה רבתי. שאין הכרת בה.

עיסקת חבילה צריכה לבוא במקביל להפעלת האמצעים האחרים. אבל צריך להיות ברור כי עיסקת חבילה בעצמה, בלי ביצוע הקיצוץ הגדול בתקציב ו־האמצעים האחרים, לא תשיג את מטר־תה. עיסקת חבילה בעצמה יכולה לסיע להאטת האינפלציה ומצמום האבטלה זה־צמיה מהאמצעים לדיסון האינפלציה, אך אין היא מתרון לבעיית מאזן התשלומים. עיסקת חבילה לבד רק תפרית לטאזן התשלומים, אם לא יופעלו באותו זמן האמצעים האחרים. לכן יש לבצע את האמצעים הריאליים האמורים זללוותם בעיסקת חבילה.

■ **בעיקבות בריחת שטבע חוץ בחודשים האחרונים הופקדו אמצעים מנוליים. האם הם מהווים תשובה נמתה?**

לא. אלה הם רק אמצעים זמניים שנובעים מתוך אין ברירה. איננו שולל אותם. בתנאים שהופעלו לא היה מנוס. אבל מה שדרוש הוא טיפול שורש.

■ **האם בין האמצעים הנדרשים אתה רואה גם ביצוע פיחות גדול?**

בחדשים יוני ויולי היה שיקור הפי־חות גדול מהאינפלציה. לא היה פגור בשער החליפין מאז ראשית השנה. יש צורך להמשיך במדיניות הנוכחית. אולם פיחות גדול לא יועיל ורק יגביר את האינפלציה. איננו זקוקים לפיחות כזה ולכן אין לבצע פיחות גדול.

■ **והמצב של ריבוי שערי חליפין?**

מצב זה איננו רצוי. בעיקרון דרוש שער אחיד. ריבוי שערים גורם לחוסר יעילות ולהפקת רווחים קלים מעיסקות המתבצעות בשער אחד בקנייה ובשער אחר במכירה. זהו מחיר כבד ובלתי רצוי. עם זה כדאי לדעת שהטלת מע"מ על יבוא שירותים איננו בדיוק הנהגת שער חליפין מיוחד, אלא בעיקר תיקון עיוות מצב שבו היה מס על יבוא מוצרים ולא היה מס על יבוא שירותים, או ש־היה מס על שירותים מקומיים ולא מס על שירותים מיובאים.

■ **האם בין אמצעי ההבראה אין מקום להגבנת הדולאריזציה?**

תכנית דולאריזציה היא מסוכנת ל־מאזן התשלומים ולכן אסור לקבלה. לו עמדה לפנינו אך ורק כצית של הת־מודדות עם האינפלציה, הרי גם אז הוה עדיף לעשות זאת באמצעות עיסקת חבו־לה. אך כיוון שהתמודדות היא עם מצב התשלומים, הרי דולאריזציה יכולה לה־יות נוק חמור. היא תפלול מידי הממ־שלה את האפשרות להשפיע על שער החליפין כדי לעמעם יבוא ולעודד יצוא. יש בדולאריזציה מרכיב של הבטקת זר־פצת כסף. זהו מרכיב חיובי. אבל עדיף לאסור הדפסת כסף באמצעות חוק מא־שר הסעלת דולאריזציה.

תכנית ההלבנה עדיין לא מעשית

■ **בנק ישראל מתקיר של פיקות מע־בע חוץ. אך השוק השחור עורג באין מטריע. האם זה חוק שאין מקיימים אר־תו?**

הפיקות על המטבע נמצא אמנם בידי בנק ישראל, אבל הסמכויות הן בידי שר האוצר. אכיפת החוק איננה בתחום סמכויות הבנק, אף שהוא סופג את ה־ביקורת של הפרצות. השבוע מונה מפקח חדש על מטבע חוץ ודיתיה צורך להתמו־ד עם הנושא. לדעתי, אכיפת חוק הפי־קוח צריכה להיות בידי המשטרה ושרון יות החוק. בנק ישראל איננו בנוי לטפל באכיפת הפיקוח.

■ **בריבוים האחרונים על שינויים ב־מטבע מיין הוקלתה הצעה לאפשר דלו־נות דולאריים עם תחת הפקדתם בבנק התשלום ריבית עליהם. היכן עמדת תב־נית זו?**

היו דיבורים על הצעות שונות. אחת מהן אמרה כי מי שמחזיק מטבע חוץ והבחאות נוסעים יוכל להפקידם בבנק ולקבל ריבית. אולם הבדאיות להפקיד כסף זה מוחזות בכך שלבעליהם יובטח הפטור מ־15 אחוז כס ערך מוסף בנוגע לצאת מהארץ. ברור שאם היתר זה לא ייעלם, אין סיכוי שהמדד כזה אמנם יביא להפקדת הדולארים. עד כה לא הובטח הדבר ולכן התכנית עדיין אינה מעשית.

מבודפשט תצא תורה

כרטיס בקור
אינה דוישקרון

פרופ' אלכסנדר שייבר, מנהל האקדמיה להכשרת רבנים בבודפשט, המבקר עתה בישראל, מספר על מפעלי התרבות היהודיים בהונגריה

„תפקה המשותפת שלנו היא עברית", אמר פרופסור אלכסנ־דר שייבר, מנהל האקדמיה ל־הכשרת רבנים בבודפשט, פס לומדים סטודנטים יהודיים מרחבי הונגר־ה למעשה, מדרשה זו שבבודפשט היא ה־מרכז הרוחני היחיד של יהודי אירופה המזרחית כיום. שייבר בא עתה לישר־ראל, בפעם הראשונה בחייו, להשתתף בפתיחת התערוכה „פיסגות של יהודי הונגריה". התערוכה מוצגת בבית התפו־צות בתל־אביב, ופרופ' שייבר שימש יועץ בהכנתה.

„אני מבקש לראות כל מה שזכור לי מילדותי", מסביר פרופ' שייבר ונזכר באביו, אף הוא רב בבודפשט, אשר בי־קר כחזיר בארץ הקודש, בשנת 1907, ולא נלאה מלספר על אודותיה. „עדיין שמורות עמי מאות גלויות, שאני שלח בזמנו מפלסתינה", אומר שייבר. הזה גם בפני עצמן, משום שפרופ' שייבר ניצל מגירוש למחנה מריקנו ומזעזע לכך שהסתתר.

זאא היה אז רב כפרי, שהגיע לבודי־פסט ב־19 במארס 1944, ביום בו כבשו הגרמנים את הונגריה. זה אופשר לו ולמשפחתו „להיעלם" במרתפי בודפסט, שם התנבאו אלפי יהודים. לימים הפסו את השלטון הנאציסטים הנהנגריים, אנ־שי „צלב החץ", שמיד יצאו למסע רצ־חני. זה היה בראשית יוני, 18 יום לפני השתחרור, כאשר הם נתפסו לרוצ־חים זאמנו של שייבר בורחה למות. הוא נוריצתה ביצלו תחות לדפולוגים שוויצי שעבר בסביבה ובכם קץ לחילולת השנה־החדשה של הנאצ־יסטים.

שבועות מעטים לאחר מכן קיבל פרופ' שייבר על עצמו להרצות בבית המדרש ליד הסמינר הרבני. הסמינר היה בין מוסדות־התיעוד הראשונים שפתחו מחדש את שעריהם בסבר־ואר 1945.

לפני 34 שנים, ב־1950, היה פרופ' שייבר למנהל המיסד — „האחד והיחיד בכל אירופה המזרחית, תואיל וכל ה־אחרים נהרסו: ווינה, ברלין, ורשה, ברס־לאו", אומר שייבר, נגאוה טהלה ב־עצב.

„ושנה בעת התעוררות דתית, ולא רק במערב", מכטיח פרופ' שייבר. הוא מעריך שזה כך לא רק בגלל מספרם ההולך וגדל של החתונות ההיהודיות, הגיגות בר המצ־ות ושלקי ברית המילה, הנערכים בחוצ־גריה. „היום לומדים אצלנו צעירים מ־מבדרית המועצות, מבולגריה, מגרמניה ה־מזרחית ומצ'כוסלובקיה", הוא מוסר. ב־שבע השנים האחרונות יצאו רבנים מן המדרשה בבודפשט לשרת במוסקווה, ב־ריגה ובלגינגרד. פרופ' שייבר מפסיף: „במקומות שהתגוררים יהודים, יש צו־רך ברב".

פרופ' שייבר מספר על חוויה ש־חווה ברוסיה, בשנת 1978, בספריה ה־גדולה בלנינגראד, מספר שייבר, שמוריים שלושה אוסף גניזה. „הייתי כה מאופר לגלות שם טקסט של הרמב"ם, עם הע־דשה מאת האקדמיה הישראלית למדעים", הוא נזכר.

נוסף על החתיה האקדמאית, נוכח פרופ' שייבר גם במספרם הגדול של היהודים, הפקודים את בתי הכנסת בברית המועצות כיום תקציבים ובסוכות — „והם יהודים כיצד להתפלל", הוא מציין בסיפוק. פרופ' שייבר מייחס גם תופעה זו להתעוררות הדתית, המתבטאת בצי־ריח ביחבי הילים כולו.

„הוא מורה, יחד עם זאת: „יהדות הונגריה היא לאום ויהדות האינטלקטו־אלית ויחידה באירופה המזרחית". לבד מן המדרשה הרבנית, המתמשכה לאורות על־פי המסורת הנוצרית, הנשמרת מאז 1977, יש בבודפשט סמינר יהודית, אר־ביעים יהודיים המכולים תומר על קדמי לית שנחתה, ומרוזאון יהודי עשיר ר־עתיק־יומין.

פרופ' אלכסנדר שייבר: מסע בארץ הקודש בעקבות אבא

אולם, לדעת פרופ' שייבר, התשוב ביותר הוא העובדה, שניתן להרצאה לאור בהונגריה ספרי־מדע יהודיים. „מאז 1956 נדפסו 70 כרכים של תכנה יהודית", הוא אומר. כן ישנו גם „שנתון" של יהדות הונגריה: „כרך אחד כולל 600 עמודים של חומר היסטוריי". התומר לו־קט ביוד יהודים ולא־יהודים גם יחד. זהו חידוש בעל ערך. רב בעיני פרופ' שייבר, משום שהוא מעיד על התעניי־נות מצד העולם הלא־יהודי בנושא ה־יהדות.

המעל לכל מציין שייבר את „הסד־רה ההיסטורית הגדולה ביותר שנתפרס־מה אי פעם אצל היהודים — מונומנטה ביודאיקה" — מסמכים על אודות יהודי הונגריה בין המאות ה־11 ל־18, כתו־בים בשפה המקורית.

בשבוע שעבר קיבל פרופ' שייבר תואר פרופ' עמית באוניברסיטה העברית בירושלים, באות הערכה להישגים אלה.

ומהי עמדת שלטונות הונגריה? פרופ' שייבר אומר, כי הם מסייעים ב־כל צורה אפשרית. „אני יודע אל נכון, כי ממשלתנו נאה מאוד בסמיכה הרבנים בבודפשט ובכל הפעילויות היהדיות ה־ברוכות בו" — דברי פרופסור אלכסנדר שייבר.

מבוא „הקו האדום"?

■ **בעקבות הנתונים האחרונים על יתר־רת המטבע חוץ נאמר כי הן ירדו מתחת ל„קו האדום". מהו „הקו האדום" ומה משמעות הגדרה זו?**

חלום ליל קיץ בירושלים

עירית ירושלים | משרד התיירות | הקרן לירושלים

אנו מזמינים אותן לבקור לילי בירושלים ובאתריה כלולות מדרגן מוסטן, ובמחיר מוזל. מסיורים יתקיימו ביום א' ג' ו' ה'. החל ביום ראשון, י"ד באב, 12 באוגוסט 1984. יציאות מבבר־אתרים בת"א בשעה 18.00.

בתכנית: **סיור בעמדת תורג'מן, טיול על חומות העיר העתיקה משער־ציון ועד למצודה, צפיה בחזיון האור־קולי המרהיב במגדל־דוד, סיור ברובע היהודי: במוזיאון חצר־הישוב־הישן, בקרדו, ליד החומה הרחבה (חומת נחמיה), וסיום הטיול הלילי ברחבת הכותל המערבי.**

האוטובוסים יחזירים לת"א בשעה 22.45 (תושבי ירושלים נוסעים במיר ויכל לחצטרף לסיור במשרדי „אגד־תיור", בתחנה המרכזית בירושלים, בשעה 19.00.

פרטים: משרדי „אגד־תיור", טל' 03-242271, 03-234757, 02-531286/7/8 ובמוזיאון העיר ירושלים, טל' 02-286079 ו־02-286511.

החברה לשיקום ולפיתוח הרובע היהודי | מוזיאון העיר ירושלים („מגדל־דוד")

התעשיה: אחרונה לשגשוג, ראשונה למיתון (א)

עתירות־הידע אוהבות לנדוד

רבים ממשתתפי הוועדה הכלכלית באו לישראל כדי לנסות ולגייס רעיונות חדשניים למפעליהם ואולי גם את הוגי הרעיונות עצמם

מאת יובל אליצור

כאשר התברר שמאות אילי תעשיה מהמדינות המערב, ראשי חברות המשוקות מוצרים במאות מיליונים ואפילו במיליארדי דולרים לשנה, נענו להזמנה הישראלית והגיעו ארצה בחודש מאי השנה כדי להשתתף בוועידה הכלכלית הגדולה ראו בכך הכל אות הצלחה. מארגני הוועידה, ובראשם השר יעקב טרידור ראו בו את הצלחתם האישית של ואולי אף את הצלחתה הפוליטית של ממשלת הליכוד. אחרים ראו בכך את נצחונו של המשק הישראלי.

ואכן, רבים מן האורחים הנכבדים לא ראו בוועידה הישראלית רק עוד מפגש בדומה לסימפוזיונים המתקיימים ללא הרף בכל מקום ובכל יום אלא חוויה מיוחדת במינה: הצצה אל אחת המדינות התעשיתיות המבוטחות ביותר, למען הצצה זו כדאי לטרוח בטיסה ארוכה ואף להסתכן בסכסוך עם שלטונות אחדים העדיפו לא ראות את הבית־קור בישראל בעין טובה.

אך ככל שחולפים החודשים מיום כינוסה של וועידת ירושלים הולך ומתברר כי רבים מן האורחים הנכבדים, אם לא כולם, שרחו לביא לישראל לא משום שהם מתכוונים להשקיע באחד ממפעלי התעשיה עתירי הידע שבהם התחבטו ואף לא רק משום שהם זקוקים למוצרי הייצור המעבר מפעל הרוצים להעזר ללקוחותיו, אלא פשוט כדי לראות. לראות ואם אפשר גם לנצל את המידע לקידום מטעליהם.

שכן בתעשיה העולמית קיים כיום רעב עצום לרעיונות. לא חברים מפעלי יצור שבהם הוקמו מליארדים, לא חסר צבא של עובדים מיומנים בעלי מסורת תעשיתית רבת שנים ולא חסרים צינורות שיווק משוכללים. המשבר הכלכלי של העשור האחרון במעט הביא בליה על שנוי יצור גדולים ומבוטסים כמו תעשית הפלדה, תעשית הטכסטיל הותיקה, בנין אניות, יצור מכונות ואף עיבוד חוצרות הקלאים בטיסות המסובלות. הון זוק מעטר רק מי שהצליח להתחדש ל־לא הרף ולרוץ עם הזמן.

אליה וקוץ בה: ראש הממשלה יצחק שמיר נושא דברים בפני באי הוועידה הכלכלית

„בתעשיות המידע, שעיקרן עיבוד נתונים אוטומטי בעזרתו של המחשב, תולכות ותופסות מקום מרכזי בתעשיה העולמית. מיה. הרובה התעשיה, שאינו אלא כלי עבודה המופעל בעזרת פתשבים מתוחי כמים, הפך זה מכבר ל„סדעל מס' 1" בענפי היצור היסאניים. ארצות הברית הצליחה להתאושש מן המשבר בקצירות רבה יותר מאשר מדינות במערב אירופה, וביניהן גרמניה, וזאת בזכות המעבר המהיר יותר לתעשיות המידע. לאחר שנים מספר שבהן נד" . היה כי ארצות הברית מאבדת את הבכורה בתעשיות המידע ליוסאנים, אין היום עוד כל ספק שכשם שרשרוש היתה בעבר „ברית המבוניות" העולמית, ה„סליקון ולי" שליד סן פרנציסקו הוא כיום המרכז הבולט של תעשית המידע העולמית.

רק כ־25 אחוזים מן העובדים במשק האמריקני מתעסקים כיום בענפי היצור המסורתיים ובכללם תעשיה, חקלאות ו־מחצבים. כ־75 אחוזים מן העובדים מיעסקים בענפים המוגדרים כ„שרותים". אך כשני שליש מכח עבודה זה, כלומר מחצית מכלל העובדים במשק האמריקני, מועל בענפי המידע על כל שלוחותיהם המלאכותיות בין „הקושי הזמני" של חברות המשק הישראלי, ולמה יתפסו עם כיום את גלגלי המשק ובשיגור אל עיגולים מרוחקי תבל.

נסיון העשור האחרון הוכיח שהתפלחת תעשיות המידע לא דרושות השקעות עצק בציוד אלא רעיונות חדשניים, היכולת לנפיץ מידע אקדמי הנרכש בהיכלי חשק של האוניברסיטאות ובמעבדות המשוכללות המשוכלל ביותר בתעשיה העולמי, מוצדים היכולים להביא תועלת יצירה בהחברות ובחקלאות, בשנים האחרונות נגדע בעולם שישראל משופעת כרעיונות חדשניים ואת אלה רצו באי הוועידה הכלכלית לטעוא בבוא בחודש מאי.

בזכות השמדת הטילים

זשמדת טוללות הטילים הסוריות ב־מלחמת לבנון והצלחת המולסים מתוצרת ישראל שהתעשיה האמריקנית נאלצה לרכוש אותם, הגדילו את המוניטין של תעשית המידע הישראלית. גם הצלחת חברות ישראליות בודדות כמו „אל־סינס" ו„סאיטקס" שמגיעותיהם נסחרות בבורסה האמריקנית. סיעוי להגדרת שמה של התעשיה הישראלית.

אולם מארגני הוועידה, שתיין כה להרשים „לביה הבלתה", לא הבינו שדווקא ה־רצון „לגיים רעיונות" עלול להיות ב־עוברי המשק הישראלי. תבונתו העיקרית של המשאב האנושי הקרוי מידע הוא שהמידע דולף: אי אפשר לשמור אותו בסוד ואי אפשר גם לשמור אותו בתחום של מדינה אחת. למעשה כל התקדמות בתחום תעשיית אלה היא בעזרת השראה הדדית: חילופי רעיונות של חוקרים בכמה מפעלים ואף מעבר עובדים ממפעל אל אחר לסני.

בשלב זה קשה עדיין להוציא מסקנות אך ברור שאין להוציא מבלל חשבון שיטה של הוועידה הכלכלית שלול לצאת בתמסרה וכל האורחים „גיטי" אצלנו לא רק רעיונות אלא אולי גם את הוגי הרעיונות את העובדים המרכזיים בחברות הישראליות שכמה מהם קבלו הצעות עבודה מפתות בחו"ל. כדאי לזכור ש־מאות ישראליים וישראלים לשעבר ממלאים כיום תפקידי מפתח בתעשיות המידע העולמית ובעיקר בתעשיה האמריקנית. צוות ישראלי פיתח את המחשב המצלח „ליזה", ישראלים עובדים בסוכנות תלת האמריקנית ובמעבדות המחקר במרבית האוניברסיטאות של ארצות הברית.

אין ספק שהמאגר האנושי הזה מיוחד בסינו המצוי בארץ, כו־של האילתור של הישראלים והמשגן שהביאו עימם ראשי המוסדות האקדמיים בישראל, הון הבסיס להצלחות הראשונות של תעשית המידע הישראלית, אולם ספק אם בסיס זה היה מספיק אילמלא הגורמת הכספים הגדולה למתקר ופיתוח בתעשיות אלה באמצעות תקציב הבטחון הישראלי. התקצבות ה־ישירות למחקר ופיתוח, אם במישרין ב־אמצעות תקציב הבטחון ואם באמצעות הגופים המסונים אל שולחן משרד ה־בטחון כמו „התעשיה האוירית", „רפא"ל", „תע"ש", הגיעו ב־12 השנה האחרונות לממדים שאינם נושלים בזרבה סמדי ה־השקעות המקבילות של המדינות הגדולות במערב.

אם נבדוק היטב יתברר שעל כל שקל המושקע במחקר ופיתוח באמצעות תקציב המדען הראשי במשרד המסחר והתעשיה הושקעו בשנים האחרונות מאה שקלים במחקר ופיתוחו של היצור הבטחוני.

בשם שחברת „חסטרן אלקטריק" פיתחה לפני קרוב ל־40 שנה, את סוללת הטרנזיסטור תודות לתקציבי המחקר ו־הפיתוח הענקיים שהועמדו לרשות הנעשית האמריקנית מתקציב הבטחון בימי מלחמת העולם השניה, כך גם התעשיות הישראליות, ובכלל זה התעשיות בתחום האוירזר התפתחו בזכות ה„ספין אוף" כלומר פעולת לוואי, של המחקר ופיתוח הבטחוני.

ישראל כמרכז רוחני

מה צפוי עתה להעשיה המידע הישראלית? לכאורה חסיבה תעשיה זו, שמרבית הפוקחה מיפנית לגבוא מסני הנעזועים הפלולים לפנות במשק הישראלית. יש אפילו מקום לסברה שפליטת עובדים תקל על התעשיה עתידת הידע הזקוקה כמובן גם, ולמעשה בעיקר, לעובדים שאינם מהנדסים וטכנאי מחשב. למעשה מאיימות על תעשיה זה סכנות חמורות ביותר.

ראשית, לפחות כמה מפעלים עתידי ידע עדיין ממקמים המוות בלתי מבוטלות מהוצאותם למשרד הבטחון. הקאת הזה מנות בשבוע שעבר סגנה במפעלים ל־הוסיפה מימד של אי וודאות לפעילותם. חמור יותר הוא הקיצוץ הכמעט וודאי בסכומים שיעמדו לשנים הקרובות לרשות הקשיי בשיווקו בישראל. „השיווק הוא עקב אכילס", חוזר ושונן שוחמי, „כאשר אתה נאלץ למכור מוצרים שמתאגן ב־מיליון 5000 קילומטרים מן השווקים ה־פוטנציאליים", גם הקניין מקנה־לים רו־צה לראות את הסחורה לפני שהוא מו־ציא 1,5 מיליון דולר. „אלסינט" מכיסה, איטרא, לא רק אותו אלא קבוצות רוש־אים־בכירים, אל הקליניקה שלהם בהדר־ליה, כל אימת שהסתיימו שלבי המיתוח של מכשיר־רפואי חדש.

מוסר־השכל: „אין ברירה, מוכרחים לחולל מחסר בכרטיס־השיווק של התעשיה עתירת־הידע בישראל".

בטוח וזשנה שעברה הודמנה „ווניקס", אך אליה וקיץ בה. הרכישה הכבדה הכפילה, במ־כה־אחת, הן את מספר העוב־דים (כ־500 נוספים) במערך השיווק ש־לה והן את כושר השיווק של חברה זו בנוגה של שיווק מדורג, המתפתח בשלי־בים. העיסקה לחצה, איטרא, ו„אלסינט" נקלעה בדילמה בשלב רגיש מהתפתחו־תה, כאשר קווי הייצור הזיקיקים למרבי־ריה לא הספיקו כדי פירגוסו של מצורף מקוקי כפול.

ההסתבכות הבלתי־צפויה גבתה מ„אל־סינס" גם הפגדים ונידה בהבטחת בשי־עור ניכר. במקים נידול צפוי בהכנסות, ירוץ הכנסותיה ב־4 מיליון דולר — מ־35 מיליון ברבעון האחרון (אוקטובר־דצמבר) 1983 ל־31 מיליון דולר ברבעון הראשון (ינואר—מארס) 1984: „בנסיון להפסד? לא נורא" שונן שוחמי בשלווה: רוח ומפרט אל נכסי החברה ומרכיבי עוצמתה. „אם הרווח השנתי הצטמצם ה־שנה מ־15 מיליון דולר ל־12,5 מיליון, אני מבטיח לך שיקום נורה ארוכה לא צריכה להרילק אצל איש, בודאי לא ב־אלסינט".

מצד שני, שוחמי אינו מצלים עובדה מעטרת, כי היה זה הרבעון הראשון כאן שנת 1977, שמאזנו הראה המסד. אולם, באותה שלווה־רוח אופטימית מסקם סו־חמי את תוצאות צעדי־הבליטה השלובים שנקטה חברתו, בחצנת עקומת הכנסות עולה ותצפית חיובית מתמשכת.

„צריך להבין", אומר שוחמי, „כי תע־שיה עתירת־ידע בשלבי נשנות של שלש ורועות מקבילות — מחקר־פיתוח, ייצור ושיווק הבעיה היא בעיית האיזון בין השלוש, כלומר איך לקדם את כל שלוש הזרועות אל אותם יעדים באותה נקודת־זמן".

איך? „לקחנו נשימה של חצי שנה לנבור על הקשיים ברוח־ארגון".

בניסת לגלוג סמיה הוא מבקש להר־גיע את קולות הדאגה — השמחה ל־איך? — הארפפים את „אלסינט", בימים אלה: „בשיר בינואר—מרס '85 אמכור ב־60 מיליון דולר. שוב אהיה ביבור־האומה וכולם יתמהו איך חוך שנה אחת הכפלתי מכירות, כאשר בהדינה כמדבים על גידול ב־15 אחוזים כעל הישג".

שוחמי מודה: כאשר רכש את „ווניקס" לא חזה מראש את הקשיים. עם זאת: „אפילו ידעתי מראש, הייתי הולך על זה, בלי מסמנים, אין מסוכנים".

סגירת המפעל ב„ר.אף." לטיצור „מצבי־תמונות־ממוחשב". זה עברת קו־היצור וכמחצית מ־עובדיו (כחמישים) בלבד לנצ־רת־עלית ומיטוטי עשרות עובדים מיום־ריים — הוא פועל־יוצא של „תקופת־קשיים". שוחמי רואה בה קרש־קפיצה לייעול המערכת: „צימצום כוח־האדם ב־איקס עובדים, מבלי לבטל אף קו־ייצור". הביצוע? „עולם הרדיולוגיה הדיגיטלית הולך, על מערכת רנטגן שלמות. וזו־אול ו„אלסינט" הולכת על חדרי־רנטגן דיגיטליים מלאים, כגון אלה שנמכרו ל־אוניברסיטת „קורנל" בניו יורק. עלינו לייצר את מרבית הקומפונטים של חדר־הרנטגן האינטגרלי" בהשלובת מפעלית אחידה בנצרת־עילית".

אף על פי שרק כמחצית עובדי „ר.אף." בכל הרמות מעיינו כרורשים לפרו־ייקט המתקדם אחדשב, נמנע שוחמי מטשי־מרם במונח מיטורים. לגבי כתמישים עוב־די המפעל שלא ועסקו בפרוייקט הכת־קדם: „אמנם, האנשים קיבלו הודעות, כי תפקידם ב„ר.אף." הסתיים אך אנף כוח־האדם שלנו בודק את מידת הרחאמ־חם של עובדים שאינם דרושים „במס־ל המאאחד בנצרת־עילית, להסבה אל מפעליהם האחרים".

ככל תעשיית האלקטרוניקה עתירת־הידע, למעט המשק הסחטרדותי, „אל־פינס" מצפים גם ציבור עובדיו מכות הכסמים אישיים, ומהיותם עובדים גלתי־מאורגנים, ההגנה היחידה העומדת להם, מעגנת בחוזה עם המעסיק ונגזרת מתו־קת־ההעכרה של המדינה. ב„אלסינט" אין ועד־עובדים. דעתו של ד"ר שוחמי על תפקוסה־מאורגנת איננה מיובית ביותר: „חברה כשלנו, דואגת לעובד יותר מכל מקום־עבודה מאורגן ורוחותו היא חלק אינטגרלי של מדיניות כוח־האדם שלנו. אנחנו אוהבים לאנשינו: לכם יהיה טוב, אם לחברה יהיה טוב"...

החלטת הסגירה־העברה של ה־מפעל שלבשת היתה מחוללת זעזועים בכל מקום־עבודה מ־אורגן, נתקבלה בשירת־הברמל. לא בשמחה, אך בהסכמה משותפת למנהל המפעל, לעובדים הנוגעים לנצרת, או למנהנים למפעלים אחרים. אפילו הסת־מוגאי דוד אוגרי, בן 22, שלא ימצא עוד את מקומו במסגרת החברה, קיבל את הדין בצער, אך מציין את „דאגת הגנה־לה", המסייעת לו באיתור מקום עבודה מתאים כמחסנאי באחד ממפעלי מח"מ בחיפה. מנהל המחסן עיידו במכתב־המ־לצה, מנהל המפעל יואב עוקרוטן הפגיל למענו את עשרים והמאמנה על בח־האדם ב„אלסינט", קובע ציטר, כבר ביטאו לו על חליטה אפשרית במפעל שכן. עתיד־מדע.

נצנו קבוצת „נסנעים" אחרת, הוא זר־שכנאי יעקב שיפרס, 33, נשוי ואב לשנ־יים, המשמש ראש מדור תשתית ובינוי ב„ר.אף." שיפרס לא יעבור לנצרת ו־ישובן באחד המפעלים האחרים במסגרת ההבהה. הוא אמר: „אינני מודאג. יש לי אמון בעצמי כעובד טוב, ואמון בשי־טה הנהגה בחברה". קובי ציטר אומר: „עד שקראתי בעתונים, לא ידעתי ש־אצלנו יש בעיות הקשורות במיטורים. ראשית, בתפיסת־ייעוד. עובדינו יודעים כי מיטוריו אינם מקובלים ב„אלסינט" אלא כמוצא אחרון, וכי החברה מכירה בערכו של עובד טוב ובקושי בהשגתו ותיא אינה ממהרת לשחרר את עובדיה".

של אף האמור, „ישוחררו" עובדי מינ־מפעל שלבשת היתה מחוללת זעזועים בכל מקום־עבודה מ־אורגן, ונקבלה בשירת־הברמל. לא בשמחה, אך בהסכמה משותפת למנהל המפעל, לעובדים הנוגעים לנצרת, או למנהנים למפעלים אחרים. אפילו הסת־מוגאי דוד אוגרי, בן 22, שלא ימצא עוד את מקומו במסגרת החברה, קיבל את הדין בצער, אך מציין את „דאגת הגנה־לה", המסייעת לו באיתור מקום עבודה מתאים כמחסנאי באחד ממפעלי מח"מ בחיפה. מנהל המחסן עיידו במכתב־המ־לצה, מנהל המפעל יואב עוקרוטן הפגיל למענו את עשרים והמאמנה על בח־האדם ב„אלסינט", קובי ציטר, כבר ביטאו לו על חליטה אפשרית במפעל שכן. עתיד־מדע.

נצנו קבוצת „נסנעים" אחרת, הוא זר־שכנאי יעקב שיפרס, 33, נשוי ואב לשנ־יים, המשמש ראש מדור תשתית ובינוי ב„ר.אף." שיפרס לא יעבור לנצרת ו־ישובן באחד המפעלים האחרים במסגרת ההבהה. הוא אמר: „אינני מודאג. יש לי אמון בעצמי כעובד טוב, ואמון בשי־טה הנהגה בחברה". קובי ציטר אומר: „עד שקראתי בעתונים, לא ידעתי ש־אצלנו יש בעיות הקשורות במיטורים. ראשית, בתפיסת־ייעוד. עובדינו יודעים כי מיטוריו אינם מקובלים ב„אלסינט" אלא כמוצא אחרון, וכי החברה מכירה בערכו של עובד טוב ובקושי בהשגתו ותיא אינה ממהרת לשחרר את עובדיה".

מערכת ההבטחון לצרכי הוצאות במחקר ופיתוח. יתכן שקיצוץ זה לא יפגע בחב־רות הגדולות שהיצא שלהן כבר מגיע למאות מיליוני דולרים והמשקיעות סכו־מי ענק משלהן במחקר ופיתוח. אך ה־קיצוצים יפגעו במפעלים הזעירים ובמאות הסכנאים והמהנדסים העושים את צעדיהם הראשונים בתעשית המידע. צעירים אלה, שכמה מהם יצמיחו בוודאי את הרעיונות החדשניים, עלולים להתחתות ולעבור לר־עות. בשדות זרים.

גם המצב הכללי במשק הישראלי ז־בחברה הישראלית יכביד אולי על מפ־עלים חדשים בתחום התעשיות עתירות הידע ויזעזעו את הקשר עם ישראל כל כמה מן החברות הקיימות. יש לזכור כי חברות אלה ובכללן „סייטקס", „אל־סינס" ו„ווניקס" כבר מקיימת יחידות שיווק ואף יצור בחרכים שונים בעולם. בחרכים אלה מועסקים עובדים מקומיים וישראליים שהקשר שלהם עם ישראל מתערער ככל שמשך השהות בחו"ל פת־ארך. החברות מגייסות את מרבית ה־כסחים שהם זקוקים להם בחו"ל ואף מעלמות מם הכנסה בתקנות שבהם מיקומות יתידות היצור והשיווק.

הכבדת המיקה על מטבע חוץ, ובעי־קר התקנה המחייבת חברות ישראליות לשלם מע"מ על משכורתם של עובדיהן בחו"ל, מגבירים את הסיתור להתליש עוד יותר את הקשר עם ישראל. נוף לכל יחידה בחו"ל שתהיה עצמאית לכל דבר, שלא תזדקק לאישורים להעברת כספים מן הארץ ולתשלום מע"מ על העברתם של כספים אלה.

גם הלבי הרוח בישראל, כפי שתשתקר־לות בתוצאות הבחירות לכנסת ה־11, עלו־לות לאבוק את הוגי הדעות שלו התע־שיות עתירות הידע של ישראל. אחד מהוגי דעות אלה, ד"ר אברהם סוחמי, הרצה לפני חודשים מספר, בסימפוזיון שהתקיים באוניברסיטת חיפה, על הצורך בתנועה תוספיתי של אנשים כדי להבטיח את שגשוגה של התעשיה עתירת המידע. לתיפוח שטחים ולהרחבת הכנולות אין כל תשובות בעולם שבו כל העולם הוא שטח הפעולה הכלכלי של ישראל.

ד"ר שוחמי ראה לנגד עיניו ישראל שהיא מרכז רוחני המרשך אליו צעירים יהודים מהשרים ככל רחבי העולם. צעי־רים אלה יישלבו בתעשיות עתירות ה־ידע אל ישראל גם אם רבים מהם יחיו בארץ רק שנים מספר. ישראל תעמוד במרכז הוויתה של העם היהודי, תעש־יות הנעתיד יהוו את מקור ההכנסה החשוב ביותר של המדינה, אך הדגש לא יושם עוד על ההתיישבות הפיסית בכל רחבי ארץ ישראל. מחשבות אלה גרמו כיום אוטוטיות יותר מאשר אי־פעם על רקע התמודדות בחברה הישראלית שאותו מב־שרות תוצאות הבחירות.

האם התמתמיות מסוכנות אלה בתע־שיה המידע הישראלית הן בלתי נמנעות? מה זה יחסי הגומלין בין ענפים אלה לענפים אחרים בתעשיה הישראלית ובו־צר יחסיע המיתון על ענפים אלה? ב־נושאים אלה תעסוק הרשימה הבאה ב־סדרה זו. (רשימה ראשונה בסדרה)

„הפסדים לאלסינט? לא סוף העולם"

ד"ר סוחמי אינו מתרגש מהקשיים — סגירת מפעל ופיטורי עובדים — שפקדו את חברתו בעקבות רכישת „ווניקס" והכפלת מערך השיווק שלה ★ „כאשר בינואר־מרס '85 אמכור ב־60 מיליון דולר, שוב אהיה גיבור האומה..."

מאת אהרן דולב

„איטורים באלסינט? סוף ה־עולם"? — גבות רבות הורמו השבוע, בקרית הכלכלה וה־משק הישראלי, גם בקרב ה־ציבור הרחב. שתרי זוגות המטאורי של „אלסינט" ונשותיהן בהמסכת התעשיות הטכנולוגית, שבגיאה הוא המחשב, הוא סיפור־הצלחה נוסח־אמריקה. „אם באר־מים נפלה שלהבת"... גרו לה, ל„אלסינט" וספרו לשכני של המשק ומה המה. ש־הרי בצד הזיעות המפתיעות. על קשיי החברה המצליחה, הזדקרה לעין, בסס־רות מדאיגות, גם עקומת העלייה הארי־צית החדה במספר חודשי העבודה (73,589) ובמספר המובטלים (13,336).

על שתי הזיעות, ובמיוחד על סמי־כות־הביחוי ביניהן, הגיב בנימה משועי־ינת ד"ר אברהם שוחמי, האיש הצומד בראש התברה לפיתוח ויצור מיכשור רפואי מתקדם, המגלגלת מתוצר שנתי של 50 מיליון דולר, שמרכזי המחקר, הפיתוח והיצור שלה פרושים בדרבי הארץ ולה שלוחות מהקר ויצוע בבוסי טון, שיקאגו, סאריס ומילנו.

ד"ר (לפיסיקה גרעינית) שוחמי, ש־יסד לפני 15 שנה, ביחד עם עמיתים בוג־רי המבניין מפעל קטן, שהעסיק 50 איש, וחולש כיום על אימפריה טכנולוגית קטנה, שמספר עובדיה עולה על 3000, איננו מתחפל יתר־על־המידה מן „הקשר המלאכותי" בין „הקושי הזמני" של חב־רתו למצב המשק הישראלי. ולמה יתפ־סו עם? „אלסינט" מוכרת 95 אחוזים מתו־צרתה בשוקי העולם, והמוסף לענייני עס־קים של „ניו יורק טיימס", שהקדיש ל־אתרונה מאמר מיוחד למייסד „אלסינט" וראשה, תיאר אותו כאיל־עסקים, שאינו מחמיץ שום הזדמנות להטיף לישראל איך לנהל את משקה וכלכלתה, כשזוג־מת „אלסינט" היא גולת־הכותרת. „מה טוב לאלסינט טוב לישראל", הוא סיס־מנו. מיטר הזמון הגיע יורקי, „אני מב־טיח לך, שאמשיך לתת עצות, אומר ד"ר שוחמי בחיוך מסויים.

והנה נאלצת „אלסינט" לסגור את אחד ממפעליה („ר.אף.") בטירת־הכרמל, ול־פטר את עובדיה. כתובת־על־הקיר? לא מוגה ולא מקעקעת, מתון שוחמי. כלום הגיע סיפור־הצלחה אל שלב־הבלימה? „בלימה למטרות יוקר", קובע שוחמי, ש־גם הסנה ישוון מיכשור רפואי מגוון־רת מפעליו ב־132 מיליון דולר.

ד"ר אברהם שוחמי: „אמשיך לתת עצות"

עם סיפור הצלחה אין מתווכ־חים. ד"ר שוחמי נוהג לייחס את הצלחת „אלסינט" להפרדה נכונה בין מערכת המכירות ל־מערך השיווק, כאשר זה האחרון מחייב מכונן לטוח ארוך, והעיקרון המנחה או־תו הוא מאמצי־השתלבות בשוק, „בתו־לי" מתמתת — להבדיל ממפוחה — ש־ביתן לגדול עמו בהדרגה, שלולו מחייב הדבר התפתחות בנתח קטן, בתחילה.

„מישנת השיווק", מבית מדרשו של ד"ר שוחמי, קיבלה אשתקד, חיזוק מר־שים, בהשקעה של 15 מיליון דולר — רכשת „אלסינט" מידי החברה האמריק־ענית „ווניקס" 22 מכשירים שהתמתמו בשיווק מתקני הדמיה רפואיים. בצעד נועז זה הצטילה „אלסינט" בבת אחת את מערך השיווק שלה אך וכנפה „ב־יחדיו", אומר ד"ר שוחמי) לאילוצים („ומנים", אומר ד"ר שוחמי). שחייבו ארגון־מחדש, גררו סגירת המפעל בטירת הכרמל לצורך איחודו עם מפעלי „אל־סינס" בנצרת־עילית, ו„פוצצו" את פר־שת הפיטורים („סערה בכוס־מים").

מה באמת קרה: שתייב חברת מצליחה „לסגור, לאחד ולצמצם" את כוח־האדם בעשרות עובדים? „הקרבי הומני", ש־אליו נקלעה „אלסינט", נגזר מן הבעיה המיקרית של התעשיה עתירת־הידע. ב־ישראל, טוען ד"ר שוחמי — בעיית ה־שיווק.

בארה"ב, דרך משל, לכל חברת קטנה שוק מקומי ברדיוס של 250 ק"מ, ה־מאפשר לה לעבור את קו המאה מיליון דולר. יש לה שוק ואין לה בעיות קנמון־ניצניה. אם המיכשור הרפואי המתקדם שלה היא מציגת בפוחר וסיעה במכונית ואת השירות הנלוי והטכני שלה, היא מסמיכה מן המפעל צעמו. תוך כדי גידול והתחתחות על בסיס הטוק האמריקני, נה־פר המפעל האמריקני לחברה בינלאומית.

„עקב אכילס של תעשיית־הידע הישר־אלית, הוא הדעדר שוק מקומי", קובע ד"ר שוחמי ומצגן קביעתו בדוגמה שריה — „הטלפוגראף המגנטי־הנרעיני" הוזיע, מתוצרת „אלסינט": „בשנת הכספים 84—1985, נמכרו עשרים מערכות תמ"ג, רובם ככולם בארה"ב ואף לא אחד בישראל. ראין זה מפני שמרכזי הרפואה בארץ אי־גם נזקקים לתמ"ג שלנו. מחירו של תמ"ג אחד — 1,5 מיליון דולר ומכאן הקרשי בשיווקו בישראל. „השיווק הוא עקב אכילס", חוזר ושונן שוחמי, „כאשר אתה נאלץ למכור מוצרים שמתאגן ב־מיליון 5000 קילומטרים מן השווקים ה־פוטנציאליים", גם הקניין מקנה־לים רו־צה לראות את הסחורה לפני שהוא מו־ציא 1,5 מיליון דולר. „אלסינט" מכיסה, איטרא, לא רק אותו אלא קבוצות רוש־אים־בכירים, אל הקליניקה שלהם בהדר־ליה, כל אימת שהסתיימו שלבי המיתוח של מכשיר־רפואי חדש.

מוסר־השכל: „אין ברירה, מוכרחים לחולל מחסר במרשר־השיווק של התעשיה עתירת־הידע בישראל".

בטוח וזשנה שעברה הודמנה „ווניקס", אך אליה וקיץ בה. הרכישה הכבדה הכפילה, במ־כה־אחת, הן את מספר העוב־דים (כ־500 נוספים) במערך השיווק ש־לה והן את כושר השיווק של חברה זו בנוגה של שיווק מדורג, המתפתח בשלי־בים. העיסקה לחצה, איטרא, ו„אלסינט" נקלעה בדילמה בשלב רגיש מהתפתחו־תה, כאשר קווי הייצור הזיקיקים למרבי־ריה לא הספיקו כדי פירגוסו של מצורף מקוקי כפול.

ההסתבכות הבלתי־צפויה גבתה מ„אל־סינס" גם הפגדים ונידה בהבטחת בשי־עור ניכר. במקים נידול צפוי בהכנסות, ירוץ הכנסותיה ב־4 מיליון דולר — מ־35 מיליון ברבעון האחרון (אוקטובר־דצמבר) 1983 ל־31 מיליון דולר ברבעון הראשון (ינואר—מארס) 1984: „בנסיון להפסד? לא נורא" שונן שוחמי בשלווה: רוח ומפרט אל נכסי החברה ומרכיבי עוצמתה. „אם הרווח השנתי הצטמצם ה־שנה מ־15 מיליון דולר ל־12,5 מיליון, אני מבטיח לך שיקום נורה ארוכה לא צריכה להרילק אצל איש, בודאי לא ב־אלסינט".

מצד שני, שוחמי אינו מצלים עובדה מעטרת, כי היה זה הרבעון הראשון כאן שנת 1977, שמאזנו הראה המסד. אולם, באותה שלווה־רוח אופטימית מסקם סו־חמי את תוצאות צעדי־הבליטה השלובים שנקטה חברתו, בחצנת עקומת הכנסות עולה ותצפית חיובית מתמשכת.

„צריך להבין", אומר שוחמי, „כי תע־שיה עתירת־ידע בשלבי נשנות של שלש ורועות מקבילות — מחקר־פיתוח, ייצור ושיווק הבעיה היא בעיית האיזון בין השלוש, כלומר איך לקדם את כל שלוש הזרועות אל אותם יעדים באותה נקודת־זמן".

איך? „לקחנו נשימה של חצי שנה לנבור על הקשיים ברוח־ארגון".

בניסת לגלוג סמיה הוא מבקש להר־גיע את קולות הדאגה — השמחה ל־איך? — הארפפים את „אלסינט", בימים אלה: „בשיר בינואר—מרס '85 אמכור ב־60 מיליון דולר. שוב אהיה גיבור־האומה וכולם יתמהו איך חוך שנה אחת הכפלתי מכירות, כאשר בהדינה כמדבים על גידול ב־15 אחוזים כעל הישג".

שוחמי מודה: כאשר רכש את „ווניקס" לא חזה מראש את הקשיים. עם זאת: „אפילו ידעתי מראש, הייתי הולך על זה, בלי מסמנים, אין מסוכנים".

סגירת המפעל ב„ר.אף." לטיצור „מצבי־תמונות־ממוחשב". זה עברת קו־היצור וכמחצית מ־עובדיו (כחמישים) בלבד לנצ־רת־עלית ומיטוטי עשרות עובדים מיום־ריים — הוא פועל־יוצא של „תקופת־קשיים". שוחמי רואה בה קרש־קפיצה לייעול המערכת: „צימצום כוח־האדם ב־איקס עובדים, מבלי לבטל אף קו־ייצור". הביצוע? „עולם הרדיולוגיה הדיגיטלית הולך, על מערכת רנטגן שלמות. וזו־אול ו„אלסינט" הולכת על חדרי־רנטגן דיגיטליים מלאים, כגון אלה שנמכרו ל־אוניברסיטת „קורנל" בניו יורק. עלינו לייצר את מרבית הקומפונטים של חדר־הרנטגן האינטגרלי" בהשלובת מפעלית אחידה בנצרת־עילית".

אף על פי שרק כמחצית עובדי „ר.אף." בכל הרמות מעיינו כרורשים לפרו־ייקט המתקדם אחדשב, נמנע שוחמי מטשי־מרם במונח מיטורים. לגבי כתמישים עוב־די המפעל שלא ועסקו בפרוייקט הכת־קדם: „אמנם, האנשים קיבלו הודעות, כי תפקידם ב„ר.אף." הסתיים אך אנף כוח־האדם שלנו בודק את מידת הרחאמ־חם של עובדים שאינם דרושים „במס־ל המאאחד בנצרת־עילית, להסבה אל מפעליהם האחרים".

ככל תעשיית האלקטרוניקה עתירת־הידע, למעט המשק הסחטרדותי, „אל־פינס" מצפים גם ציבור עובדיו מכות הכסמים אישיים, ומהיותם עובדים גלתי־מאורגנים, ההגנה היחידה העומדת להם, מעגנת בחוזה עם המעסיק ונגזרת מתו־קת־ההעכרה של המדינה. ב„אלסינט" אין ועד־עובדים. דעתו של ד"ר שוחמי על תפקוסה־מאורגנת איננה מיובית ביותר: „חברה כשלנו, דואגת לעובד יותר מכל מקום־עבודה מאורגן ורוחותו היא חלק אינטגרלי של מדיניות כוח־האדם שלנו. אנחנו אוהבים לאנשינו: לכם יהיה טוב, אם לחברה יהיה טוב"...

להקפאת ההתנחלויות? לא. לא אסכים

אין בין שרי הליכוד התנגדות לממשלת אחדות.

אך אין להתעלם מן המכשול הקיים במערך – מפ"ם

✶ את הצעדים הכלכליים יש לעשות היום ומיד

✶ הליכוד הוא בעד גיור כהלכה והוא ישמור אמונים

לשותפיו ✶ אני בטוח בנאמנותם של הליברלים.

כל הדיבורים על אפשרות הליכתם עם המערך הם

רכילות נטולת יסוד ✶ מיקוש ים סוף – בעיה בינלאומית

שהטיפול הבינלאומי יפתור אותה ✶ אנו ערים לכוונות

ממשלות בארצות ערביות להקים כורים אטומיים

מאת יעקב העליון

חיה יום קטה מאז לראש־הממשלה, אף כי השרויים ב־לשכתו, כולם היו אנשיו, שרי הליכוד, במסדרונות ליחשו, כי מתעבר שגם ב„משפחה" עלולים לתת־חולל איכוחים לחטים. על סדר היום עמד — גם, על מה יתברו בימים אלה — המשך המו"מ עם המערך.

עתוני היום מסרו בכותרותיהם, כי לא כל בשורות ישיש לאחיות לאכיות. צוו באמר: אשור שהמתנגדים החדיפים ש־ביניהם אף ישנו כמיהה כדי לטרוד אותה. הסגישה עם תשרים גלשה זה מכבר מעבר לזמן שהוקצה לה, וגם נסה לשפתה ארביעות. אחת המזכירות מלחשה: „כנראה נורא חם יום בפנים". ועוזרי ראש הממשלה רמזו לי כי אפשר שראש הממשלה יהיה מאר אחרי הישיבה המתישה. אך בתום הפגישה עם שרון, מי שמר זוכה אדם מסביר פנים, ביטוח, רגוע ורענן לכאורה. עם זה תשתי בעיסוותו הייטב במהלך הראיון.

הפוליטיקאים הולכים על קרח דק. כ־משפטה המרקחת שכל מפלגה מבקשת לישול ממנה נתון גדול יותר — כל מלה בלתי ניזהה עלולה להוות מוקש. הצ־דדים מעיבים כלשון מצוקלת או אינם מעיבים כלל. במשחק הפוקר הזה, אין מגלים מן המקלפים אלא את הכרוזי. גם ראש הממשלה מדבר ומרי־ומרי. מעיף להמנע מתשובות על שאלות אחדות, מבקש למחוק דבר שטלט בשיטף דיבורו, ובסוף הראיון נבקש לבדוק שוב אם לא אמר דבר, בענין המ"מ, שראוי היה לא לאמרו.

■ **במים, בעיקר...**

מפ"ם וחוגים בעבודה המוכנים להש־לים בלית ברירה עם ההסדר. אך אינם רואים בו דבר חיובי.

■ **לפיכך, האם ההתנגדות לא תסכל כל סיכוי לממשלת אחדות? האם יש סיכוי?**

אני מקוה. אף כי אינני מתעלם מן המכשול.

■ **אך לא תתעלם מרבר ריוחכם ח־מפלגה השניה בגודלה?**

מבחינה מספרית יש הבדל של 3 מב־דשים. אך אני אומרים שבממשלה כזו צריכים להשתתף כל הגושים הפוליטיים המעוניינים בממשלת אחדות. אם תחשב את המעוניינים וחרצים בה, תמצא שאנו המפלגה הראשונה. זאת דוגלת בעולם הדמוקרטי ישנן דוגמאות לדוב. המוכר־חות, כי אין זה כלל שראש הרשימה הגדולה הוא בחכרח גם ראש הממשלה. כך המצב באיטליה. כך היה בגרמניה. בעבר: לפרות שהרשימה הסוציאליסטית היתה הגדולה, עמד בראש הממשלה דמי־קרט נוצרי שעשה קואליציה עם הדמו־קרטים הליברלים.

■ **ובכל זאת מרוע לייבר ולא פרס?**

הוויכוח מדוע לייבר ולא מיכרך הנהגל בבחירות. זה אינו הוויכוח היום. כשאנו מנהלים שיחות על הקמת ממשלת מיצו־חסון.

■ **בחלקים גדולים בציבור התעוררה הרעיות. אומרים שאתם מעדיפים על כמה הנשיא. מתעלמים מכך שכבר בחר את האיש שעליו להרכיל את הי־ממשלה.**

זה לא נכון. הנשיא אינו ממנה ראשי ממשלה. הוא מטיל על הבר כנסת לבחות להרכיב ממשלה. נקודה. אם הוא מצליח — יבחן בראש ממשלה. לא יצליח — ינסה זאת ח"כ אחר. אז אין כאן כל ערעור על סמכות הנשיא.

■ **יאם השניים לא יצליחו התפטים לטוקנד שלישי, בורג, ויעמון?**

זאת שאלה הפיקלטיות שקשה לענות עליה.

■ **ותפטים לאפשרות של רוטציה ביחד לכיון פרס?**

אינו רוצה להכנס לשאלה זו.

■ **מפלגת חפץ, לא הליכוד אף לא המערך זכו באמון העם.**

מה זה אמון? שיטת הבחירות אינה מאפשרת לחשיב בדוחה של שאלה כזו. בין שאין אצלנו רק שתי מפלגות גדולות. הרי תקולות התחלקו בין כמה? 15 מפלגות? קשה להשיב. לשיכר. במי נתן העם אמונו.

■ **לעומת זה אומרים, כי מעולדה שהליכוד זכה ב־41 מנדטים ולא בפי שחזו לו, היא הגיעה אישי שלו.**

מה אני יכול לומר? שיבחתי את שלי עם כל תבריי. אף כי הלכנו לבחירות כת־נאים קשים, אחרי פרישת מר בגין; וב־עיקומם של מאמצים לפחות בעיות כל־כליות. אשר החלטת הכנסת על הקדמת הבחירות. הסקיקה אותם. במידה רבה נוחלה בהם.

■ **בהנחה שתקום ממשלת אחדות, מה יהיה גורל הוויתורים — הן כפיר להניה שהליכוד ויוריש לוותר — בגישא ויישם והתנתלוות?**

איני חושב שנוותר על עקרונות ועל מסות באמונתנו. יכול להיות שנם לא יבקשו זאת מעמנו.

■ **ובכל זאת הדעת נותנת שההתנ־נחלויות יהיו אחד הנושאים העיקריים שיוריש בוריוו.**

לא אתחיל את המו"מ מעל דפי „מע־ריב". אני בטוח שאפשר להתגבר על חילוקי הדעות. לא דוחקא על ידי ויתו־רים עקרוניים.

■ **התסכים עם הקפאת ההתנחלויות?**

לא, לא אסכים.

■ **חוגים בליכוד העלו חשש, לפיו במצב שבו המערך יהווה רוב בממשלת אחדות, עשוי להווצר מצב — בעיקר בשעת משבר — שבו הרוב פשוט ינדוף לכך ש„תוקעוו" מן הממשלה. התרשו עיובות למניעת מצב בזה?**

איני חושב שבממשלה בזו יהיה רוב למערך. שנית, באופן בלתי תלוי ברוב או מיעוט, כל מפלגה יכולה לפרוק את הקואליציה.

■ **ברבינו על עתיד הישיש, שוב עלה הרעיון „הסדר בלבד"; לפיו, אם יתבקשו הכאיות סריקות בתחום זה תלך הממשלה אל הקיצ.**

איני רוצה להכנס אל המו"מ והנוס־חאות שתוצענה.

■ **כשיצאתם הבטיחו, אתה ופרס, בי פרישתכם הראשונה, הבדרתם שהתבט־ס"שיחה גלויה לב", האין זה „התרגום הדיפלומטי" לאי־הסכמה טוטאלית?**

הרי לא יכולה להיות הסכמה טוטא־לית.

■ **אמרתי אי־הסכמה טוטאלית...**

אמנם אנו נמנים עם שני מחנות הפ־נלים מאבק פוליטי הרבה בא שנים. אבל יכולה להיות הסכמה של נושאים מסוימים.

■ **כמו?**

הערכת מצבים מדיניים או בלכליים, צעדים מסוימים שיש לנקוט.

טרם דיברנו על תיקים

■ **מה הם תתיקים העיקריים שאתם רוצים בהם?**

הו, אי אפשר... ובכן, אנו נתרכז ב־ראש ובראשונה בדיון על הנושאים ה־עקרוניים. רק לאחר שנתקרב לאיזון שהוא מצע משותף נדון על הרכב הממ־שלה.

■ **רבים בציבור תמהים מיצד יוכלו לשבת בממשלה־אחת — כאותה מהשלה — נציגי מיצונים וחוגים מיצונים ומרי־רים ואנטי־דתיים?**

זה אמנם בממשלת אחדות לאומית. שבה מוכרחים להתגבר על ההבדלים אשר קיימים היה ידוע מראש. מי שנכנס לממשלה כזו יודע מראש שיצטרך לשבת בה עם אנשים שדעותיהם רחוקות מעולו.

■ **נשמעים קולות האומרים כי עדיף מכל היה שבממשלה ישבו רק שתי הגי־דולות.**

שמעתי דעות כאלה. אך במציאות ה־ישראלית לא ראוי להשאיר חלק גדול מן הציבור מחוץ לממשלה. נכון שישנו הגדולות ציריכות לעמוד במרכזה.

■ **השאלה עלתה שני שחציבור נק־עה נשוא שהחתנות הבינות הקטנות. הרי ממשלתך שכלה ממנה מאד.**

„לא אקרא לכך סחטנות. התופעה של תביעות שותפים קיימת בנוף הישראלי הפוליטי מאז ומתמיד. לא מעט מדברים ממשלתיים התחוללו בגלל תביעות מסוג זה. הך אם המרכז: הממשלה יעמדו שתי הגדולות — שלא יהיו חלוקות בדעו־תיהן על הפעולות החוטאת של הממ־שלה, — יהיה יותר קל להתגבר על תביעות. אפילו אולטימטיות של מס־לגות קטנות. אבל — אליכוד ושמו־אמונים לשותפיו שהיו עמו בממשלה. אני מתכוון בעיקר למפלגות הדתיות.

■ **למרות ההתרשמות שחלק בחן אינו שוטר לכם איתי מיד אמנם?**

זאת עוד נראה. גם כדאי לזכור את העובדה המיוחדת. מיהי אומר הנעיבת. שהמשקפת העולם בין הליכוד לציבור הדתי. כך שאין זה רק ענין של נוחות קואליציונית.

■ **גם אם הדבר יהיה כרוך בתבי־עות מעבר לפמפס־יון?**

הסטטוס קוו צריך להישמר ועל כל דבר נוסף צריך לדון לגופו.

■ **ביצד בתישבת והסכמה לחליפת חוק „מיהו יהודי" עם הסכנה שהדבר יגיום לקרע עם יהדות ארה"ב?**

עמדת מפלגתי ידועה מישכבר: אנו בעד גיור כהלכה — כך אומרים ?... — ואיני חושב שזה יגרום לפילוג בעם היהודי.

■ **בענין אחר: מה ינקוט על הצעת יובי שחר לסיים, לפיה הוא והם יהיו חברים „על תנאי" פקואליציה?**

בדרך כלל דבר כזה איני רצוי בחיים פרלמנטריים ולרוב גם אינו פועל.

כהנא – תופעה שלילית

■ **הופעתם מבניות כהנא לכנסת? במידה רבה. הרי ניסה פעמים ולא הצליח.**

■ **ותנובתך?**

אני רואה בכך תופעה שלילית ובלתי רצויה. אני מצטער על כך.

■ **אך לא תענה לתמיהנו ממשלה מצומצמת בראשותך?..**

אני רק יכול לומר ששום ממשלה אשר אני אשתתף בה לא תתמוך בו...

■ **ולפיכך, הוקמתך בהצעת האגודת לזכויות האזרח בבר חקיקה שתבטל זכות ההיכחרות לכנסת?**

לא קראתי פרטיה. צריך לבדוק. מכל מקום, ההמלכה בהתנגד, שאינה גדולה כי אם שולית, צמחה במידה רבה כתגובה על הדמוגוגיות של החוגים האנטי־לאומיים בהקשרות. ההומוגנטיות הקול־גית...

■ **אומרים שהמערך אינו צריך לדו־יות בודאות מחקמת ממשלת מיעוט, שכן לא יחלוף זמן רב עד שהלוברלים יכהרו אלה...**

אלה דברי רכילות נטולי יסוד.

■ **אתה בטוח בנאמנותם?**

כן, אין כל ספק.

■ **אך חוגים בחיות מיעוטים שהיה מה כשעה. חמור לא לחפרד מן הליכודים לבני ההליכה לבחירות.**

זה לא היה מעגה, כשם שלא היה מעגה בהקמת גוש"ל ואח"כ הליכוד.

■ **מרשה: הציע בהיתול לא לפרוק את מכות הבחירות, עכן אפשר יצרכו אלה לתפקר שוב במרוב.**

קיימת אפשרות כזו. אני מקוה שזה לא יקרה. למרבה זהה קשה מאד לעמוד במעיכה בחירות נוספת. בעיקר, בגלל מצבנו הכלכלי.

■ **ברבינו על כלכלה: רשבינו תע־שיונים, הקוא"ב, אנשי מחר עצקון „ג־יאלי" על כך שהמ"מ על הקמת ממשב־לה עדיין לרמשך זמן רב, כשהמצ־בלכלה מחמתן למעשה מאז הוחלט על הבחירות בעוד שאינו ביצל כל דיון.**

אסור לדחות את הצעדים בכיוון הי־בלכלי עד אחרי סיום המו"מ על הרכ־בת ממשלה. כל הגופים הכלכליים חר־פוליטיים חייבים לרגוד שיתוף פעולה. היום — ומיד! לא להתניחו בהקפת הי־ממשלה.

■ **אך ממש היום אביגו אנשים ב־מעיד התנגדותם להצעת שר האוצר לי־קצון פתקאים, באומרים שאין זה כמצן הבריא שרשאות ממשלה מעבר לעמוד בהם.**

בכל זאת, ניתן לוגיע להבנה בין כל הגופים על הצעדים הדרושים. כלומר, אם לא יתחשבו באינטרסים פוליטיים, ולא צריך להתחשב בהם!

■ **יש אחרים שפ"ל שיטת הבר־מרה היוני כאחר מאמצעי הבראה. כיצד זה בוודאי שאינו בא בחשבון. אולי אחרי שנתגבר על האינפלציה.**

■ **איך היאה פטיקוס מבנה כמשית לשים הרשיאלי לאילת?**

הסכנה היא לשים בכלל בים סוף. בנ־היבוים ימיים אלה יש תנתת אגיות ענ־קית. הנגנוה לאילת היא סיפה בים הזה.

■ **אבל הטיפה שלנו.**

נמון. אך אני חושב שהמאמצים הבינ־לאומיים יפתרו את הבעיה. כתוב כן תי־פתר גם בשייחוי.

■ **ביטים האחרונים נמסר על מו־נותיהן של ארצות ערביות להקים כורים אטומיים יעד אחרות המעניינות בנושא מה תהיה תגובתנו?**

אנחנו ערים לנושא הזה!

■ **מהו אישי. הקול הקורא של שמש עין וחכיין דיגש שהוך מאוד, לא כן? הבוחרי היתה בליתי שגרתית.**

נכון. הרגשתי מאוד מקריאתם לאחי־זות לאומית. בעיקר מפני שהקריאה בזאת נאמרים המתקיבים בחליפות ובקיצוניות את אלוכה. אם הם הגישו למסקנה שי־צריך להקים ממשלת משותפת עם הלי־כוד, הדבר מכיח שאכן כך חושב הצי־בור הישראלי כולו, לכל נדבכיו, לבל זרמיו.

■ **התראה בנך גם ביטוי לעיניות מן הקיצוני, מן השמאל?**

יתכן, יתכן.

■ **קיימת הנחוטה לגיה אנשי הרוח מרוקנים בצד אחד, לא של הליכוד...**

אני חושב שיש בכך הפרזה. אולי אנ־שי הרוח המשתייבים לאכולה אחת הם קולנים הרבה יותר מאנשי רוח אחרים שאינם תושבים כמותם. אך הם שותקים ומאופקים יותר. אינו יודע אם הם הרוב. אם היו הרוב היתה מבנה אותם, הרוב הדומם, אך יש נם רבים — הם שותקים לרוב. זו תופעה כללית בעולם.

קשה לומר שיש התקדמות

■ **זה עתה פרשת שיחה ממושכת עם שרים. אשמעות אומרות, כי יש הת־נגדות קשה למשלת אחדות בקרב אחי־דים מפ"ם?**

לא נכון. אין בליכוד כל התנגדות ואף עמם לא הוצגה התנגדות לממשלת אח־דות לאומית. קראנו לחלמחה ב־1977 וב־1981 ומעולם לא עשינו זאת כאנ־צוי טקטי או כחכמים. אנו באמת סבו־רים שמדינת ישראל ועם ישראל נמצאים במצב מיוחד המחייב מאמץ לאומי מיו־חד, תוך התגברות על חילוקי דעות קיי־מים.

■ **בפיך שפרון זה — ולאחר הפגי־שה שהתקיימה אתמול עם אנשי המערך — האם ניתן להצביע על הנקודות כלי־שהי לגיאת פיגון כמשלת אחדות?**

קשה לאמר שיש כבר התקדמות. הייר־חות רק התחילה. אבל יש לציין בסיפוק, כי הדעון הוכה גלים בקרב הציבור מ־כל ההסכולות הפוליטיות. הציבור רוצה בממשלת אחדות והוא לוחץ על המפל־גות ללכת בדרך זו.

■ **מיצר מבצא הלחץ?**

בדרכים שונות. בעיקר פגיות, שיחות, תגובות. כל פוליטיקאי שנציך לחיות עד לרחשי לב תומכיו, שהוא יהיה זקוק להם יותר חייב להתחשב בהם. והפולי־טיקאים שומעים את הדרישה לאחדות בצורה מאוד ברורה.

■ **הקולות הקולים בציבור המעדיף, מכשרים, מכרוכה, כן, גם הם משוכנעים בחשיבות האחדות הלאומית.**

איני יכול לדבר בשם מערך. אך פרי סוד גלוי הוא שיש בקרבו חלקים חשו־בים המתנגדים לדעתו; וכאלה המוכנים לקבלו בלית ברירה, כמי שכפאם שד.

יצחק שמיר, ראש הממשלה

עשיתי את שלי...

■ **אינשים עליהם שאתם יוצים ממ־שלת אחדות אך על תנאי: שעמיר הוא ראש הממשלה.**

הרצון לאחדות הוא לא על תנאי. ה־ליכוד הלך לבחירות תוך אמונה והכרה שהוא צריך להרכיב את הממשלה ביצי־ראל והשוואפה שלנו היתה והיה: לע־מוד בראש ממשלת אחדות לאומית.

■ **אך לא תתעלם מרבר ריוחכם ח־מפלגה השניה בגודלה?**

מבחינה מספרית יש הבדל של 3 מב־דשים. אך אני אומרים שבממשלה כזו צריכים להשתתף כל הגושים הפוליטיים המעוניינים בממשלת אחדות. אם תחשב את המעוניינים וחרצים בה, תמצא שאנו המפלגה הראשונה. זאת דוגלת בעולם הדמוקרטי ישנן דוגמאות לדוב. המוכר־חות, כי אין זה כלל שראש הרשימה הגדולה הוא בחכרח גם ראש הממשלה. כך המצב באיטליה. כך היה בגרמניה. בעבר: לפרות שהרשימה הסוציאליסטית היתה הגדולה, עמד בראש הממשלת דמי־קרט נוצרי שעשה קואליציה עם הדמו־קרטים הליברלים.

■ **ובכל זאת מרוע לייבר ולא פרס?**

הוויכוח מדוע לייבר ולא מיכרך הנהגל בבחירות. זה אינו הוויכוח היום. כשאנו מנהלים שיחות על הקמת ממשלת מיצו־חסון.

■ **בחלקים גדולים בציבור התעוררה הרעיות. אומרים שאתם מעדיפים על כמה הנשיא. מתעלמים מכך שכבר בחר את האיש שעליו להרכיל את הי־ממשלה.**

זה לא נכון. הנשיא אינו ממנה ראשי ממשלה. הוא מטיל על הבר כנסת לבחות להרכיב ממשלה. נקודה. אם הוא מצליח — יבחן בראש ממשלה. לא יצליח — ינסה זאת ח"כ אחר. אז אין כאן כל ערעור על סמכות הנשיא.

■ **יאם השניים לא יצליחו התפטים לטוקנד שלישי, בורג, ויעמון?**

זאת שאלה הפיקלטיות שקשה לענות עליה.

■ **ותפטים לאפשרות של רוטציה ביחד לכיון פרס?**

אינו רוצה להכנס לשאלה זו.

■ **מפלגת חפץ, לא הליכוד אף לא המערך זכו באמון העם.**

מה זה אמון? שיטת הבחירות אינה מאפשרת לחשיב בדוחה של שאלה כזו. בין שאין אצלנו רק שתי מפלגות גדולות. הרי תקולות התחלקו בין כמה? 15 מפלגות? קשה להשיב. לשיכר. במי נתן העם אמונו.

■ **לעומת זה אומרים, כי מעולדה שהליכוד זכה ב־41 מנדטים ולא בפי שחזו לו, היא הגיעה אישי שלו.**

מה אני יכול לומר? שיבחתי את שלי עם כל תבריי. אף כי הלכנו לבחירות כת־נאים קשים, אחרי פרישת מר בגין; וב־עיקומם של מאמצים לפחות בעיות כל־כליות. אשר החלטת הכנסת על הקדמת הבחירות. הסקיקה אותם. במידה רבה נוחלה בהם.

קריאתו של עמוס עוז

■ **ובינתיים התעוררה שאלה מחוו־נית בחצר התחתונה שלנו. המדקשים בים סוף.**

אין זו רק בעיה בחוצות שלנו, כי אם שאלה בינלאומית והטיפול בה הוא בינלאומי.

■ **לרבות טיבול ישראלי?**

אם ישראל תוכל לסייע היא תעשה זאת.

■ **אתה בטוח בנאמנותם?**

כן, אין כל ספק.

■ **אך חוגים בחיות מיעוטים שהיה מה כשעה. חמור לא לחפרד מן הליכודים לבני ההליכה לבחירות.**

זה לא היה מעגה, כשם שלא היה מעגה בהקמת גוש"ל ואח"כ הליכוד.

■ **מרשה: הציע בהיתול לא לפרוק את מכות הבחירות, עכן אפשר יצרכו אלה לתפקר שוב במרוב.**

קיימת אפשרות כזו. אני מקוה שזה לא יקרה. למרבה זהה קשה מאד לעמוד במעיכה בחירות נוספת. בעיקר, בגלל מצבנו הכלכלי.

■ **ברבינו על כלכלה: רשבינו תע־שיונים, הקוא"ב, אנשי מחר עצקון „ג־יאלי" על כך שהמ"מ על הקמת ממשב־לה עדיין לרמשך זמן רב, כשהמצ־בלכלה משתתן למעשה מאז הוחלט על הבחירות בעוד שאינו ביצל כל דיון.**

אסור לדחות את הצעדים בכיוון הי־בלכלי עד אחרי סיום המו"מ על הרכ־בת ממשלה. כל הגופים הכלכליים חר־פוליטיים חייבים לרגוד שיתוף פעולה. היום — ומיד! לא להתניחו בהקפת הי־ממשלה.

■ **אך ממש היום אביגו אנשים ב־מעיד התנגדותם להצעת שר האוצר לי־קצון פתקאים, באומרים שאין זה כמצן הבריא שרשאות ממשלה מעבר לעמוד בהם.**

בכל זאת, ניתן לוגיע להבנה בין כל הגופים על הצעדים הדרושים. כלומר, אם לא יתחשבו באינטרסים פוליטיים, ולא צריך להתחשב בהם!

■ **יש אחרים שפ"ל שיטת הבר־מרה היוני כאחר מאמצי הבראה. כיצד זה בוודאי שאינו בא בחשבון. אולי אחרי שנתגבר על האינפלציה.**

■ **איך היאה פטיקוס מבנה כמשית לשים הרשיאלי לאילת?**

הסכנה היא לשים בכלל בים סוף. בנ־היבוים ימיים אלה יש תנתת אגיות ענ־קית. הנגנוה לאילת היא סיפה בים הזה.

■ **אבל הטיפה שלנו.**

נמון. אך אני חושב שהמאמצים הבינ־לאומיים יפתרו את הבעיה. כתוב כן תי־פתר גם בשייחוי.

■ **ביטים האחרונים נמסר על מו־נותיהן של ארצות ערביות להקים כורים אטומיים יעד אחרות המעניינות בנושא מה תהיה תגובתנו?**

אנחנו ערים לנושא הזה!

■ **מהו אישי. הקול הקורא של שמש עין וחכיין דיגש שהוך מאוד, לא כן? הבוחרי היתה בליתי שגרתית.**

נכון. הרגשתי מאוד מקריאתם לאחי־זות לאומית. בעיקר מפני שהקריאה בזאת נאמרים המתקיבים בחליפות ובקיצוניות את אלוכה. אם הם הגישו למסקנה שי־צריך להקים ממשלת משותפת עם הלי־כוד, הדבר מכיח שאכן כך חושב הצי־בור הישראלי כולו, לכל נדבכיו, לבל זרמיו.

■ **התראה בנך גם ביטוי לעיניות מן הקיצוני, מן השמאל?**

יתכן, יתכן.

■ **קיימת הנחוטה לגיה אנשי הרוח מרוקנים בצד אחד, לא של הליכוד...**

אני חושב שיש בכך הפרזה. אולי אנ־שי הרוח המשתייבים לאכולה אחת הם קולנים הרבה יותר מאנשי רוח אחרים שאינם תושבים כמותם. אך הם שותקים ומאופקים יותר. אינו יודע אם הם הרוב. אם היו הרוב היתה מבנה אותם, הרוב הדומם, אך יש נם רבים — הם שותקים לרוב. זו תופעה כללית בעולם.

אין עליה בפיגועים

■ **נגיד בנק ישראל גילה השבוע ש־ההחרתם — אתם ובהו"אר"ב — ממני מדיניות מבהאינה בתרות מטבע חוץ. המשתמע מכי הוא שלא שיעיבו לאו־הרתו?**

קיבלנו את האינפורמציה קרוב מאד ליום הבחירות. אך גם לפני הבחירות נקטנו צעדים ממוסמנים, ואחריהן צעדים נוספים.

■ **קיימת תרוה רבה בקרב כל פרט בציבור, פן אחר מקרבנות" הבראה הכלכלית יהיו החספנות האישיים. האם תיכל להרגיענו?**

הממשלה התחייבה לא לפגוע בחסכו־נות. היא תשמור על כך. שום ממשלה בישראל לא תפגע בחסכונות אלה. בנ־כות החוק שהתקבל בכנסת ואף בשל המחויבות המוסרית של כל חגופים הפו־ליטיים בישראל.

■ **האם תוכל להשביר עליית מספר המיגועים בלבנון בימים האחרונים?**

אינו חושב שהיתה עליה. בימים האי־הרוגים נמנעו, לצערנו, מהה חיילים. אנו מטפלים במצב ונוקטים הרמת צעדים כדי לבלום הפיגועים. גם ישנה התקדמות ניכרת בצבא דרום לבנון. צה"ל מעביר לאחריותו יותר ויותר תחומי פעולה. אנו משוחדלים לשחרר את צה"ל מסיעות בתחון שוטף. ככל שצה"ל יצלח, צה"ל ישתחרר יותר ויותר.

■ **אי אפשר להיסגר סן השאלה הי־חודית: מיי נצא מלבנון?**

ידוע לכל שמטרתנו זהה לא לקיים נוכחות צבאית ישראלית ולקיים הסדרי בטחון בגבול, שימנעו חידוש התקפות של ארגוני הטרור על תושבי עמק ה־ארץ.

■ **אילו הסדרים בדיוק?**

איני יכול לפרט עכשיו. הסדרים ש־ימנעו התקפות מהוך שטח לבנון. כמו המצב הנוכחי.

עירית תל־אביב—יפו

חקרון ע"ש גילה וחיים וינר לקידום תחזונות בתל־אביב

קרן תל־אביב לעתודה

תל־אביב 75

„לא הון ימים טובים לישראל כחמישה עשר באב"

קונצרט חזנות ליובל ה־75 לתל־אביב

בהשתתפות החזנים:

חיים אדלר — תל־אביב

דוד בגלי — מונטריאל

בנימין מילר — אמסטרדם

יוסף מלובני — ניו־יורק

מקהלת החזנות של עירית ת"א בניצוחו של: שאול חכמי

מנחה: דן כנר מלווה בפסנתר: ד"ר חנן וינטרניץ

יום שני, ט"ו באב תשמ"ד (13.8.84) בשעה 8.30, היכל התרבות.

לרטיסים להשיג ב„הדרן" אבן גבירול 90, טל' 248767

בכל משרדי הכרטיסים בערי ובערב הפופע בקופת האולם

על הבמה - ובין השורות

להקת תיאטרון ערבית הפועלת זה שלוש שנים הפכה במה לביטוי מאווייים פוליטיים של הערבים משני צדי הקו הירוק

מאת יוסף צוריאל

צבא דרום לבנון: האוטוטיות היתה מוקדמת

תיאטרון ערבי, זה הלהיט הי־מרתק לאחרונה תשומת לב של רבים, מכל הגילים, מכל השכ־בות, בירושלים המזרחית, כל־עבר לקו הירוק, ואף בקרב ערביי ישראל. חברי הלהקה באים בחלקם מצידו ה־אחד של הקו, ובחלקם מצידו האחר, אך כולם מגדירים עצמם ערבים פלשתינאים.

לא נסיון נועז במיוחד. בוודאי לא ראי־שון. כבר קמו ונבלו להקות תיאטרון, במרוצת שבע עשרה שנות נוכחות ישר־ראל בשטחים המוחזקים. אך זו השנה ה־שלישית שקבוצת צעירים, בהנחיית פרנ־סואה אבו־סאלם, מציבה אתגר לאוכלוסיה הערבית: לראות תיאטרון, אך גם לתמוך בו.

דרישות היו ארבע עשרה שנות נסיו־נות, כדי להגיע להצלחה־היתכית הזו. ומה שיש היום, הוא בגדר הישג אמנותי. לא עוד דקלומים לאומניים שטופים רגש, מסרים בעובי של רגל פיל, הטחת על־בוגות זולים בשלטון הישראלי, קריאות ביטוח לעבר אלה הנחשבים לבוגדים, מלשינים ומשתפי פעולה.

יש תיחכום, מקצועיות, וידע מכוונה. ו־התוצאות מוכיחות זאת על הבמה, ובקרב קהל הצופים בהצגה „מחזאב" (לוט בערפל), שיצרה את פריצת הדרך הרא־שונה לעבר הקהל הרחב, חיתה התמקד־דות באורחות חיין של הערבי, תוכנה השסתום המהוהקים, על רקע מלחמת ששת הימים, מאורעות „ספטמבר השחור", מל־חמת יום הכיפורים, והסכם השלום בין ישראל ומצרים.

עכשיו יש במה קבועה ללהקה. יש גם יותר מקורות מימון. ויש נסיון בחפלאת מחזה מורכב יותר, מנובש יותר, קולע יותר „עליי". במרכז ההצגה — הממסר, שבאמצעותו נפרשת ידיעת חיים עקלקל לה של צעיר ערבי, בשם עלי, שחחילתה בקיפוח בבית, המשכה במפגש עם ישר־אלים הרחק ממקום מגוריו, וסופה באבדן השפיות.

אחד מפטרוזני הלהקה הזו, שוען כי עלית לפעול במגבלות הצנזורה הישרא־לית, ועל כן היא נזקקת לסמלים, ומי שצריך להבין יבין. וממילא הקהל הערבי הבא לצפות במחזה, לא רק קורא בין ה־שורות הוא מגיע גם אל מתחת לשורות.

מבט לאחור מראה, כי אכן הרומזים נתחדדו. ייש יותר עידון בהתבטאויות. והשחקנים מבינים כיש להם עסק עם קהל שבגר תחת השלטון הישראלי, ואין עוד צורך להגיש לו הכל בכפית לפה. לבן אין צורך לגרוס את פיו של צעיר ערבי בקטעי עתונים, כדי להעביר את המסר. נוסח זה של להקת „בלונים" מ־לפני ארבע עשרה שנה, נראה היום ל־דחוי לשחקני להקת „חקואתי" („המס־ער").

אופני ההתבטאות בתיאטרון הערבי, מוכתבים במידה רבה על ידי הצנזורה הישראלית. ערכי הבטחון, או מה שנח־גים לכנות הסדר הציבורי, כפו על ת־סוריים והמשוררים במזרח־ירושלים ו־בשטחים המיוחזקים סנגון־של־מחתרת, מקסימום של רמזים עם מקסימום של חזירות. זו הנוסחא. ולי"ר המועצה ל־כקורת מרשים ומחוות יהושע יוסטמן, גו־תר לאמר רק זאת: אנחנו מוטקים על סמך החומר המונח לפניכם נקודה.

חצוסה מוזמן לקרוא דרור לדמיון, ו־לנחש מה יש בין השורות. ואפשר לשער שלא תמיד מבין ומיחודי המשכיל ממערב ירושלים, את מה שמבין ומתכוון המחזאי או הבוטה הערבי ממזרח ירושלים. תנאי החיים בצד הזה מריצים את הדמיון ל־כוון אחד: שלטון ישראלי. שלטון זר. שלטון כיבוש.

עוריכי עתונים ערביים יודעים לספר דוגמאות לרוב שעיקרן — הערמה בצורת כלשהי על הצנזור הישראלי. הנה אחת מ־הן: ערב ביקורו של נשיא מצרים סאדאת בחיפה, ביקש אחד העתונאים לכתוב סא־טירה על האורח ורעייתו. אך כיון ש־ידע שהצנזורה לא תאשר אותה לדפוס, החליט להתחכם, כתב מעשייה על זוג קופים המרדשה לצאת מגן החיות למשך יומיים־שלושה, ובמשך תקופה קצרה זו לבוא בין האנשים. הצנזור קרא, אולי לא קרא כלל, אבל אישור לפירסום, ל־מחרת ידעו כל הקוראים במי מדובר.

זה אפשר היה לעשות בעיתון ומפעם לפעם. גם בתומר סברוחי, אחר, בחאצ־רון ניתן לקריא לדרגת תיחכום גבוהה יותר, משוללת יותר, בגלל המשחק, ב־זכות האביזרים שעל הבמה, מכאן הענין המעלך וגובר בלהקה המריצה את התצ־גה „עליי".

עלי בורח מביתו. עלי גונב לחם לא־כול. עלי מוכר פלאפל במסעדת יהודית. עלי מקיים יחסים עם צעירה יהודיה. עלי נעצר, בנתונים ואלה יש די חומר מזי־ליק, לחמוק בשכיל בני נוער מהשמחים. אבל לא רק אותם. כיוון שבין השחקנים הבולטים יש ערבים מישראל, יש ביקוש להצגה הזו גם בקרב אוכלוסיה ערבית־ישראלית.

ענין אחר, לא מחוץ תשוב: כמו ב־הצגות הראשונות שועלה לתקות חובבים, כך גם בהצגה האחיינה, הנתשבת לטובה שבהן, יש עימות אלים, אכזרי, בין ער־בים ליהודים, בין שלטון לנשלטים. אין הידברות. אין דו־שיח. אין דו־קיום.

מי שרוצה לראות את רבע הכוס ה־מלאה, יכול לטענן, כי העלאת הצגה כזו, משתרגת קיטור, מאפשרת התבטאות ב־טונים סבירים, שהרי אין קריאה לאלי־טות, ואין הזכנה למעשי חבלה, בוודאי שלא למרד בשלטון. בקיצור: רוצים ל־דבר, שידברו, ו ובקרת הזכות למי ש־מחסיב אותה. זאם זאת ראוחת בחוגים בטחוניים, סימן שהשלטון די „בראלי הת־בגר ביקסו לערביי השטחים, וגם זה הישג הראוי לציון.

לבנון: אפשר להיערך בקו חדש

על אף הצעדים שנקט צה"ל נמשכים הפיגועים בדרום לבנון ★ יש סבורים שבמצב זה שבו, בין היתר, לא צפוי שינוי של ממש בצבא דרום לבנון, אפשר היה להוציא את רוב הכוחות מלבנון, לשלוט בשטח קטן יותר — ולהשיג אותה רמת בטחון לגליל

מאת יוסף ולטר

שיש בטחון בכיר שהופיע לפני כשבועיים בשיחת רקע לכת־בים צבאיים, הוא אופטימי: „רמת השליטה של צה"ל ב־לבנון", אמר, „משתפרת הן מבחינת נס־יונות הפיגוע והן מבחינת האפקטיביות של הפעולות העמיצות".

בסירוס רחב יותר של הדברים התבטון האיש לכך, שאף שהיקף הפיגועים נגד כוחותינו בלבנון לא השתנה, פחת מספר הנפגעים, תודות לסידרה של פעולות ש־נקט בהן צה"ל, פרי נסיון מצטבר של השהייה בלבנון. עיקרן: סיורים לא־שי־גרתיים, דגש על חשיפת נודמים עויינים, הגברת הסיוקה במעברים שעל האוזולי, והרחבת השליטה של צבא דרום לבנון, דבר שמאפשר ציפצוף מסוים בכפרה ה־כותות ומשחרר את צה"ל מכניסה לאיזו־רים מתעדים לפורענות.

ודיעבד, מתברר כי האוטוטיות של הזעבר היתה מוקדמת מדי: שבועיים דווי־עפילות עויינת נגד כוחות צה"ל בלבנון, בכל הגזרות, הפכו את הקערה על־פיה ודרכיהו בפעם־המי־יודע־כמה שבלבנון, תחזיות וסטאטיסטיקות שוחת בקליפת־השום. 30 תקריות ירי אר־פי־ג'י, אש מ־בשק קל, רימונים הופעלת מטעני צד — שתבעו שני הרוגים ושמונה מצועים — שפחון על פגיעתם של אלה המנסים ליפות במשהו את התמונה. מספר תגמגעים אמ־גם פחת בחודשים האחרונים אך אירועי השבועיים האחרונים הוכיחו, כי גם עיר־נות מוגברת ותצוכה תלויים במזל.

שתי תקריות שבהן נהרגו שני חחיילים, אירעו בשתי גזרות שונות. הראשונה, ביום חמישי שעבר: היתה בדוק של נבטיה. הייל צה"ל שהיה עם חברייו בעמדת חצ־עית על גג אחד הבתים בשוק שבמרכז העיירה, נהרג שעה שתרשיב מקומי הטיל רימון־יד של הגג ונגמלט מן המקום. ב־תקרית הזכיה עלה נגמ"ש של צה"ל על מוקש, פצונית לעמוק שבגזרה המזרחית. בתקרית זו אירעה בגזרה שקטה יחסית ומנוחות, כי מטמני המוקש הקטלני באו מסוריה, בצור שהתקרית בנבטיה היתה אחת מתוך שורה ארוכה של פעולות עויינות נגד כוחותינו באיזור רוזי שנאת לישראל המאוכלס ברובו במוסלמים־שי־עים.

הגורם הדומיננטי בעדה השיעית הוא בימים אלו „אמל" שמרכזו בביירות והוא נתון תחת מכבש הלחץ של סוריה. אדגון זה פועל כלא ליאות בדרום לבנון צל־מנת לשים לאל את נסיונות צה"ל לשכנע את האוכלוסיה השיעית, כי רק שיתוף פעולה עם ישראל ונטילת הענינים לידיהם תוך ניתוק מסיים מאדגון „אמל", יביא לר־גיעה באיזור ויקדם את האינטרסים של תושבי דרום לבנון.

בחודשים האחרונים השקיעה מערכת הבטחון מאמצים רבים לגייס את צעירי העדה לצבא דרום־לבנון. לפי שעה בלא הצלחה מרובה. כ־65 אחוזים מתוך 2000 חחיילים הדרומיים הם נוצרים, רק 18 אחוזים שיעים, 13 אחוזים דרוזים ו־4 אחוזים מוסלמים סונים.

צבא דרום לבנון קצר באחרונה הצלחות בפעילות הבטחון ה־שוטף בגזרות שהתעברו לאזו־ריותו. גם הספקנים שבין קציני צה"ל שפיקפקו ביכולתם של החיילים הדרומיים להתחרות עם האוכלוסיה המ־קומית דלתום בהצלחה בגורמים הערי־נים, מודים עתה בחצי פה, כי צבא דרום לבנון „עושה עבודה לא רעה". כחודשי האיזור, מכריים החיילים הלבנונים את המנטאליות המקומית וסוחרים בקל את הימודות מעויינים. ויותר מכל: הם מ־שוחררים מן המיגבלות שכובלות את ידי צה"ל בפעילותו בקרב האוכלוסיה המקו־מית ומגיבים כראוי על כל גילוי של עויינות. אבל אחדרך עוד ארוכה. צבא דרום לבנון רחוק מלהיות צבא של ממש ואפשר אם יהיה כזה אי־פעם. הצלחתו עד בה היא לא נ.עש סולל־יוצא של הת־מלות שנותן לו צה"ל. בסתרום הצמאי של חיילים אלה נובע מן הידיעה שצה"ל נמצא בקירבת מקום והוא יחוש לעזרה במקרת של מצוקה.

צבא דרום לבנון טולל כיום עדודי חי"ר, שריון וארטילריה. יש לו שבקים מסוג „שרמון" ו־מ. 54 מיוחנים, מספר סוללות ארטילריה, גנמ"שים ונדודי חי"ר. כוחות השריון שלו אין להם כשמעות של ממש. מטרתם העיקרית של הטנקים המ־ישגים לחדשים את האוכלוסיה ולעזור את הדימוי של גוף חזק, סוללות הארטי־לריה יוכלו להגיע, אם בכלל, פיגוע ל־מקרה של אתלקחות באיזור. צה"ל מסתדל לשמור על האיזון הבין־עדתי ב־צבא דרום לבנון וליצור יחידות מעור־בות של מוסלמים נוצרים. כל עוד צה"ל בשטח, נשמר השקט ומתקיים האיזון, מה יהיה אם יעזוב צה"ל? איש אינו דוגה להתנבא.

מסגרות צבא דרום לבנון מו־קמות במתכונת צה"ל. קציני צה"ל מאמנים את היחידות ו־מפקדים על פעולותיהן. הקמת הצבא, רובה כבולה, נעשית בנספר מתלם המים הישראלי. מאלוי קובו, שהתקצב מובל, דבר שמשפיע על רמת האיטנים ועל כמיח האנשים שניתן לגיים. המש־מעות היא, שגוף זה ייצאר מחוט אז ואחר במתכונתו הנוכחית, בחודשים הקרובים. מעצבי המדיניות הישראליות טוענים, כי ישראל חסנה את כוחותיה מלבנון כאשר יוקצו התנאים לכך, לאמור: כאשר צבא דרום לבנון יהיה חזק דיו כדי לשאת ב־עצמו בעומס הבטחון השוטף ובאשר יש־בטנו הכל, כי הוא יהיה מסוגל לבלום את שובם של המחבלים לאיזור.

יתכן שיימצאו הסדרים מדיניים כלשהם שיאפשרו יצירת חיץ בין איזור דרום לבנון לבין עצונה. הנסיון מלמד, כי קולו שים הסיכויים להגיע להסדר כלשהו עם ממשלת ישיר כדאמה, בארים, איש אינו מאמין. צבא דרום לבנון לא ישתנה הרבה בעתיד, לבל היותר יצביר נסיון. אם כן, למה מחכים?

יש הסבורים, אימא, כי ישראל היתה יכולה לעשות זה כבר את הצעד שרבים מיוחלים לו: להוציא את רוב הצבא מ־לבנון, להתריצב בקו חדש שבו ישלוט צה"ל על שטח קטן יותר ובכך להשיג אותה רמת בטחון בנבול הצפוני, בעמות כוחות.

טפחות לדירה - תכנית החסכון היחידה לדירה

"טפחות לדירה" המתאמה במיוחד לתנאים השורירים היום במשק ויהיא מאפשרת לכל אחד לצבור אמצעים כספיים לרכישת דירה.

- תשלומים חודשיים לפי בחירת החוסך.
- אפשרות להפקדות חד־פעמיות נוספות בכל אחת משלוש שנות החסכון הראשונות.
- כספי החסכון צמודים למדד המחירים לצרכן בתוספת ריבית צמודה, המהווה רווח ממשי על החסכון.
- משכנתא גבוהה החל מתום 5 שנות חסכון. המשכנתא נקבעת בהתאם לערך החסכון, לפי תקופת החסכון, וניתנת ללא הגבלה של שטח הדירה או מחירה.

ירשים בכל אחד מסניפי בנק טפחות בריחבי הארץ.

יריב חוגג היום בר מצווה. כמתנה פתחנו לו תכנית חסכון לדירה, שתעזור לו לרכוש דירה משלו.

בנק טפחות

בשפת הרמזים: הבמאי פרנסואה אבו סאלם צילם: קלאוויו פיימבלט

מסוק אמריקני לגילוי מוקשים: להיערך לקראת טירור ימי

ישראל כבר אינה מעצמה בים סוף

מיקוש נתיבי הים חשף לראשונה מאז הנסיגה מסני את הפיחות במעמדה האסטרטגי של ישראל: מוגבלות יכולתה להשתלב בפעולה בינלאומית לאבטחת חופש השיט בזירת ים סוף

מאת שמואל שגב

מיקוש נתיבי־ים בינלאומיים בפתח תעלת־סואץ ומטבוראות ים סוף, חשף בפעם הראשונה מאז השלמת הנסיגה מסיני, את הסוף שחל במעמדה האסטרטגי של ישראל: ערוני הבסים הימי בשארם א־שייח׳ והפריסה לחרש במגל אילת, צמצמו את מידת הפעולה של סטיגות חיל הים הישראלי והגבילו את יכולתו להשתלב בפעולה בינלאומית לאבטחת חופש השיט בים הפתוח.

השינוי במעמדה האסטרטגי של ישראל, בא השבוע לידי ביטוי גם בהתייצבות עזיות שנערכו בדרג המקצועי, ביחס לתשעת הפיגועים ב־13 כלי־שיט בים סוף של הפסח השנה לאילת. כל הגורמים שנטלו חלק בהתייעצויות אלה היו תמימי־דעים: מאז ניתוק קשרי איראן—ישראל ב־19 בפברואר 1979, נמאו נסיון זרם הנפט האיראני בקו הצינור אילת—אשקלון, פחת מאוד משקלה של ישראל בזירת ים סוף. ישראל אמנם נזקקת לנתיבי־שיט חופשיים לצורך קיום סחרה עם יפן, דרום־אפריקה ומזרח אפריקה, אך תגובת האנניות לאילת ומכמה קטנה מאד ביחס להיקף הסחר הבינלאומי של ישראל עם אירופה המערבית וארה״ב. על כן, התפרסה הכללית איתה בי פעולתם של זחמחבלים המשחיזים לארגון „אל־ג׳יהאד אל־אסלאמי״, איננה שונות כל כך באינטרסים ישראליים ישירים. אף על פי כן, הבעיה היא פוליטית ועקרונית ועל כן הדרג המדיני בישראל חייב לתת את דעתו עליה.

ואמנם, מאז ידוע על פעולתם של אנשי חבלים האיראנים ליד באב אל־מנדב ו־באיזור מפרץ סואץ, קיימו ארה״ב וישראל התייעצויות שוטפות ביחס למשמעות המיקשים הימיים בים הפתוח ובחסם לפעולות הנדרשות מצידם. לטיהור נתיבי הים מחמוקשים הללו. אולם גם בדיונים אלה היה ברור, שאין ישראל יכולה למלא תפקיד פעיל בנושא זה, זון משום אם.

מדאשית הסבות שעבר מקיים חיל־האויר המצרי סיורים קרובים בשמי ים סוף בעזר שני לות מוקשים של חיל־הים המצרי בחלק הדרומי של מפרץ סואץ ואחרי התכנכות מתמלוני הנפט. בשנה שעברה נלבד גנותה מצרים סך 1.5 מיליארד דולר כדמי מעבר ומשום האינפלציה העולמית, היא קיימה להגדלת את דמי המעבר ולהגביר הטבה את הכנסותיה במידה ניכרת. בשלב זה שומרת מצרים על „פרופיל נמוך״ ביחוס לבדה הבוש שגרמה פעולת המיקוש בים סוף, אך עובדה היא, שמאז ינואר לרא־שונה של פגיעה במכלית ליבריה בראי־שית השבוע שעבר, פחת במידה קטנה מספר האניות העוברות בתעלת־סואץ ו־קיים חשש סביר לכך שאם לא יטוהרו נתיבי הים, עלולה מצרים להיפגע בצורה חמורה יותר.

אך כבר בשלב זה היה ברור למצרים, שאין היא מסוגלת לשאת לבדה בנטל זה. וכל לאור הנסיון שנצבר בטיהור תע־לת־סואץ לפני עשר שנים בדיוק, קראה מצרים שוב לעזרתה של ארה״ב והיא נוטה להסתייע גם בבריטניה ובצרפת ל־שורך טיהור ים סוף ומבואות התעלה.

פעולות הטיהור מתבססות ב־מצרים על הבסיס הימי האמריקי בריאד־נאנאם, שהיה אמור לשר־מש כבסיס קבע לכוח־המשימה האמריקני הנייד, לצורך התערבות. ב־אזור המפרץ הפרסי. מצרים ממנעת מ־להתחייב בכתב להעניק שירותים לכוח אמריקני זה, ועל כן הקונגרס האמריקני מנע ממימושלי קארטר ריגן את האס־שרות להקציב סכומי כסף נכבדים לשם הקמת תנאי, הרחבת מסלולי התעופה בקירבתו והתקנת ציוד קשר ואלקטרוניקה מתוחכם בו. הנסיבה מובאיר ניסוק את סיירגו לתחייב בכתב להעניק שירותים למידת הנוק שגרמה פעולת המיקוש בים סוף, אך עובדה היא, שמאז לרא־שונה של פגיעה במכלית ליבריה בראי־שית השבוע שעבר, פחת במידה קטנה מספר האניות העוברות בתעלת־סואץ ו־קיים חשש סביר לכך שאם לא יטוהרו נתיבי הים, עלולה מצרים להיפגע בצורה חמורה יותר.

מראשית הסבות שעבר מקיים חיל־האויר המצרי סיורים קרובים בשמי ים סוף בעזר שני לות מוקשים של חיל־הים המצרי בחלק הדרומי של מפרץ סואץ ואחרי התכנכות מתמלוני הנפט. בשנה שעברה נלבד גנותה מצרים סך 1.5 מיליארד דולר כדמי מעבר ומשום האינפלציה העולמית, היא קיימה להגדלת את דמי המעבר ולהגביר הטבה את הכנסותיה במידה ניכרת. בשלב זה שומרת מצרים על „פרופיל נמוך״ ביחוס לבדה הבוש שגרמה פעולת המיקוש בים סוף, אך עובדה היא, שמאז לרא־שונה של פגיעה במכלית ליבריה בראי־שית השבוע שעבר, פחת במידה קטנה מספר האניות העוברות בתעלת־סואץ ו־קיים חשש סביר לכך שאם לא יטוהרו נתיבי הים, עלולה מצרים להיפגע בצורה חמורה יותר.

אך כבר בשלב זה היה ברור למצרים, שאין היא מסוגלת לשאת לבדה בנטל זה. וכל לאור הנסיון שנצבר בטיהור תע־לת־סואץ לפני עשר שנים בדיוק, קראה מצרים שוב לעזרתה של ארה״ב והיא נוטה להסתייע גם בבריטניה ובצרפת ל־שורך טיהור ים סוף ומבואות התעלה.

פעולות הטיהור מתבססות ב־מצרים על הבסיס הימי האמריקני בריאד־נאנאם, שהיה אמור לש־מש כבסיס קבע לכוח־המשימה האמריקני הנייד, לצורך התערבות. ב־אזור המפרץ הפרסי. מצרים ממנעת מ־להתחייב בכתב להעניק שירותים לכוח אמריקני זה, ועל כן הקונגרס האמריקני מנע ממימושלי קארטר ריגן את האס־שרות להקציב סכומי כסף נכבדים לשם הקמת תנאי, הרחבת מסלולי התעופה בקירבתו והתקנת ציוד קשר ואלקטרוניקה מתוחכם בו. הנסיבה מובאיר ניסוק את סיירגו לתחייב בכתב להעניק שירותים

הדיפלומטים שעשו היסטוריה

מאת שאול בן־חיים

ב אחד מאנשי משרד התוץ ב־ירושלים מתחילים לעסוק בחש־בון־נפש. צוות בינוני לעסוק בחש־בון־נפש. צוות בינוני לעסוק בחש־בון־נפש. צוות בינוני

בעולם היהודי

קטקומבות ברומא: לא לתניח לנבואות־החורבן להתגשם

רומא: האם נדע לשמור על המורשת?

מאת **טוליה צבי**, נשיאת אגוד חוקרים־ומדענים באיטליה

הקהילה היהודית, העתיקה ביותר כמערב, תוכה בקרוב בהזדמנות לתבוע לעצמה מחדש את מורשת עברה שפרכה לא יכולה בפז. הדבר ממלא איתנו שמחה, ואולם בנשיאת אגודת חוקרולות היהודיות אני חשה כי שמחה זו מהולה בחרדה. אל המעמדות הנדירות תחלוה אחריות, אחריות אשר בשלילת מאתנו עתה בשל היותנו מיעוט. האם נוכל לעמוד בה?

ברגע שיאושרו ההסכם, שעליו חותמו הרשויות־הקיק האיטלקית והוותיקן בשנתראר אשתקד — בתקוה איטליה מחדש בשליטה על חקטקומבות, אשר בארבע המאות הראשונות של הספירה קברו בתוך היהודים את מתיהם. אז חוכל הממשלה האיטלקית לתמיך לנו לעשות את אשר מאז ומעולם היתה זכותנו — ולתמיד הוכתנו: לשמר ולחקור ולארגן אמנדים אלה מן הנוסטורים הקדומה של עממנו.

ממאות המצבות המקוקות, מעזרי הקיר המעטרים לפרנים, מתפצי המאמות הקדומים אשר חשמו מלומדים בתפיסותיהם הארכיאולוגיות, למדנו יותר על תולדות יהדות הגולה מאשר מכל מקור אחר. למדנו מי הם היו, מאין באו, באילו מקצועות ובמי סחר עסקו. למדנו הרבה על חיי המשפחה שלהם, על הקשרים שקשרו אותם איש לרעהו ולקהילות שבתן עשו את חיי היומיום שלהם.

הדרוש לאוצר תרבותי יחיד במינו זה, אנו יודעים את שמותיהם של 13 בתי־רבנות אשר היו קיימים בימי רומא הקיסרית, ובמה יכולים היינו לדעת, אילולא הוגנו כל כך קטקומבות אלה, ערומה ורחבי אשליה. הזוגות עובדת מן העונדה, שאף פעם לא פיקחו על אחרים יהודים אלה, מי שרוצים בהם את הכוחות העמוקים של עברם־הם.

גבבים ומודרי קבריים חיבלו קשות בקטקומבות היהודיות. לקראת סוף המאה ה־12 הין מעשי הבזה כה הנוכפים, עד שהאפיפיורים ברנוריים בשביעי ולקלמנס השלישי הוציאו צווים מיוחדים האוסרים על „שוד ופריצת לקברים ולבתי עלמין יהודיים".

כך הוי סני הדברים עד אשר אחדה איטליה כמדינה ב־1870. בשל נסיונו הממושך של מועצ־תיקון בארכיאולוגיה נגדרית, נמסרו כל הקטקומבות לפיקוחו. ב־1929, כאשר חתם מוסוליני על ההסכם — המעובד עתה מחדש — עם הוותיקן, נוהגן מעמד זה לרישמו. במשך 55 שנה נהלו מקורות רבי־ערך אלה להיסטוריה היהודית ביתי הכנסת הקאתולית. במרוצת שנים אלו הצליחו הוותיקן הארכיאולוגיה העילה שלה לייקם כמה קטקומבות נוצריות, ולמרבה אחזן לקחל, ואולם בקטקומבות היהודיות לא נגע איש. מעבן מורע בתקופה של צמיחת האוכלוסיון הגולה ושינעשב הבנה. על מבקרים נאסר לבקר בהן ואפילו מלומדים יכלו להיכנס אליהן רק לאחר שיבור נתיב־יסורים במבוך ביוזוקראטי.

בשנות ה־70 המודקדות, החלו לבחון מחדש את הסכם. איגוד הקהילות היהודיות באיטליה עשה את הצעדים הראשונים להצביר את מקומות הקבורה היהודיים לפיקוח ממשלתי, כדי לאפשר ליהודי איטליה לנצל את זכותם כאזרחים, לכבד את מורשתם ולחנן עליה.

במצב דברים זה, בנראה, תחל הוותיקן להפנין דאגה ברורה יותר לקטקומבות היהודיות. הארכיאולוגים שלו עשו כמה הפנית, עמדתיו ניקני — רצל לי לזכר — גם „ניגרי". כמה מן הרחרים שהיו שם. גם עצמות יהודים בנות אלפיים שנה, הרחקתן ממקומם, מצבות וחפצי אמנות מאוחסנים עתה בחדרים ובמוזיאונים של הוואטיקן, ונתן לראותם רק על פי בקשה מיוחדת.

עובן של הקטקומבות לפיקוח יהודי ישים קץ לתקופה כאובה לנו מאדו ויסתנו עידן חדש, רצוף קשיים. 35 אלף היהודים של איטליה נחשפים בדעתם לקבל על עצמם את האחריות, בהדרגה זו, של סובלנות גדולה, אנו יכולים לצפות לכינון יחסים מועדפים עם נרשויות. לשמירה המורשה שלנו. ואולם אנו יכולים לתבוע זאת רק אם נוכל להוכיח את כושרנו המדעי האמיתי לשאת בשמיכה. ושומה עליהן לעשות זאת, שכן המשימה שלנו, עם כל רצונה הטוב, אינה יכולה לעמוד בביצוע מושלם זאת, בשום שכל מאמצים מושקעים בנכסים הארכיאולוגיים האמנותיים מהרשויות הרבים מספר שעלה לשמר לכנסייתה שלה.

הקהילה הקטנה שלנו יודעת היטב, כי אין בידיה המיומן או המיומנות לעמוד באחריות הרשמית־עוניקה. ובך, שומה על הקהילה הרשמית העולמית רעל כל אלה אשר קיבלום לסמר של העבר, להצטרף אלינו במאמציהן לחשוף ולשמר מורשת מיוחדת זו. היא טומנת בחובה עדות לאזורה הקדומה ביותר ולזמנים שבהם מנו היהודים כ־12 אחוז מן האוכלוסיה בקיסרות הרומית.

מאמץ משותף זה יוביל כמה יומנות, לרבות:

- הקמתה של ועדת יעוץ, שתכלול מדענים איטליקים ובינלאומיים, ומומחים בשדה האמנות הארכיאולוגיה.
- הקמתה של קרן בינלאומית למורשת היהודית באיטליה, אשר תאפשר תרומות מצד גופים ויחידים, ספוגרות מאמ במרוצת שבוען דינתנו.
- פירוט מלא של חטולת הקטקומבות אשר עדיין קיימות ברומא ובוויטרבו. אך גם של אריבע האחרות אשר נתגלו במרוצת אי־בע המאות שחלפו, ואשר הכניסות אליהן „אבדו" מתחת לאתרי־בניה.
- הקמתו של מוזיאון יהודי לארכיאולוגיה ברומא, לשימור ולהצגה של לסחות חלק מן המצגים הרבים אשר נמצאו בקטקומבות, אשר במרוצת הדורות עברו לידיהם של גופים שונים, ושל מצגים אשר יוחסנו בחפירות בעתיד.

בראיון עם העיתון „לה רפובליקה" מרומא אמר לה־ד הדת אומבריטו אמאלה, מנהלה המכובד של הועדה האפיסקופלית לארכיאולוגיה של יהודים, כי הוא מתנגד להצבעת הקטקומבות היהודיות לידי ממשלת איטליה. „רק הועדה שלנו כמוגלת להקצות עליהן... כתוב 10 שנים כולן יחשבו לנמרי", הוסיף בקדרות.

האם נוכל לבוראה זו להתגשם?

קופנהגן: ספרים מירושלים

מאת **אסתר אדלשטן**, שופרת **מעריב** בסקנדינוויה

■ להצלחה רבה זכתה בקופנהגן תערוכת ספרים מירושלים שאורגנה בשיתוף פעולה בין מחלקה יהודאיקה של הספרייה הדנית הממלכתית והוצאת הספרים של האוניברסיטה העברית בירושלים.

אף שהתערוכה היתה אמורה להיות מוצגת, כנהוג, כאכסדרת בנין הספרייה הממלכתית, החליט הספרן הראשי ומנהל מחלקת יהדאיקה, אולף האסקן לחרוג מהמקובל ולהציג את הספרים מירושלים הוקא בלבה של אוניברסיטת קופנהגן. „ספרים לא נוצרו להצוגה, ספרים יש לראות, לקרוא ולחוות", אמר האקסן.

250 הספרים במכלול נושאים בפילוסופיה יהודית, מדעים וספרות יפה, הוגשו על שולחנות התצוגה של ספריות האוניברסיטה ורק יקרי הערך והעתיקים שבהם נשמרו בתבות זכוכית. כך שאם תמצא הסטודנטים הדנים אם לא, הם היו חייבים לעבור מדי יום ביומו על פני הספרים הישראליים. בתום השעורה נתנה הוצאת הספרים הישראלית כמה מהספרים במתנה לספריה המלכותית של דנמרק.

אלף האקסון: „לראות, לקרוא, לחוות"

פאריס: „אתם באמת יהודים?"

מאת **תמר גולן**, סופרת **מעריב** בפאריס

■ במדינות רבות בעולם הקימו ארגוני מתנדבים שיוזמי שלמון לאנשים בצרה. מי שרוצים עצמו מרוצים, גלמוד או במשבר, יכול להתקשר למספר טלפון — ומעברו הסני של הקו ימצא אוזן קשבת, ולעיתים אף עזרה.

אולם בצרפת יזמה קבוצת פסיכולוגים וסוציולוגים יהודים שירות מיוחד ליהודים בלבד, אשר יש לו אפילו שם עברי — „מעבר". בצרפתית נקרא השירות „אס.או.אס. האגודה יהדית". לילה־לילה, מ־8 עד אדבע לפנות בוקר, פועל הקו הפעוה הזה (מספר הטלפון 82-42-42-261).

על השאלה אם אכן יש צורך בשירות אס.או.אס. ליהודים בלבד ואם אין בכך משום אפליה והתבדלות, עונה הפסיכולוג יוסף מארסו, ומקימי השרות: „לא, ולא. מרבית הפעולות מסוג זה הפועלים כיום בצרפת, הוקמו בידי גופים הקשורים לכנסיה. אך גם הפילוגים אינם יכולים תמיד לענות על צרכיהם של יהודים. שכן, במקרים רבים קיים קשר בין הקשיים האישיים של אנשים לבין מוצאם היהודי. במקרים אחדים מחפשים אנשים את זהותם היהודית. ומעל לכל — זהו עניין של אמון".

יוסף מארסו יודע לספר על אשה בת 37, אשר התקשרה לילה אחד, לפני שהתחילה לספר את צרותיה שאלה, חוזר ושאל: „האם זהו באמת ארגון יהודי? זו הפעם הראשונה שאני מסתערת על הבעיות שלי לקיבוצו. אתם באמת יהודים?" למעשה הסיפור של האשה, ברושה ואם לארבעת הילדים עם גבר זה שנים מספר, לא היה לו דבר עם יהדותה. הקשיים היו מיניים. אך לאשה היה קל יותר לדבר עם יהודים, מעין הקרבת־בית.

או מעשה בגבר בן 60, ההולך ומתעורר בהדרגה. בנו התאהב בנערה שהדריה באו מהאיים האנטילים. האב והבן חלוקים בדעותם בענין יהדות הנערה. בשעת לילה מאוחרת התקשר גבר מבית־חולים, החברה, כי הוא סובל מהסרעות נפשיות ומבדידות נוראה. יש לו טענה חמורה נגד בית־החולים — אין מגישים לו אוכל כשר. ובכלל, הוא רוצה לראות רק יהודים, מבקש שיבוא יעקב אותו בבית־החולים.

צעיר יהודי ממוצא מרוקני בתוך המסר, כי הוא מכור לסמים קשים. הוא צרכן הירואין נה שנים ומבקש, כי יסיעו לו סמים. אך הוא מוכן לקבלם רק מאגודה יהודית, ובעיקר של יוצאי צפון אפריקה.

בחודש שעבר התקשרו כ־70 בני אדם, מעט יותר מחצים — נשים. הגיל בין שלושים לחמישים. שליש מהם בעלי נטיות לתתאבדות. רק מעטים מתקשרים כדי לספר על ההבלויות בעלות אופי אנטישמי, אך כולם מרגישים נוח יותר לדבר על עצמם עם יהודים.

אך המקרה המרגש ביותר, אולי, דוקא של אשה לא־יהודיה. היא חייבה את מספר השירות ביום השנה לגירוש המהמני של יהודי שארים. האשה, שהיא מתבדסת אלקטרוניקה, בהחה בטלפון. חברותה הטובה ביותר, שהיתה יהודיה, גורשה באותו יום לסחנות המות ולא שבה עוד. מרי כנה היא מוציאה את היום הזה ולבה רואב. „אני מדברת אחכם בדי שאתם חעזרו שאיש לא ישכח את מה שקרה אז".

תל־אביב: הקהילה המתועדת ביותר

מאת **דוד גלעדי**

■ בטוח השבוע שעבר הגיעה לישראל השלישית במשלחות „מהונגריה ושבת ותשפם בראשונה של סדוס אלכסנדר שייבר. מנהל בית־המדרש לרבנים בבודפשט, לרגל פתיחת התערוכה „היסטוריה של יהודי הונגריה" בבית־התפוצות בת"א. פרופ' שייבר יצק דעה בחירת המחומר לתערוכה זו. עורה במשימה זו מנהלת המוזיאון היהודי בבודפסט ד"ר אלונה בנשופסקי ומצד ה„מולימי" עורה מזכירת מרכז הקהילות גב' ד"ר זיטרבר. היא היתה בין משבעני השלטונות לישלוח את אלני הצילומים והשקופיות שכתם בחרו את המאות שמצוינים. שתיהן באו לישראל. כאה גם גבי שייבר שהיא היסטוריונית בוכות עצמה. ופרסמה לפני שלוש שנים מחקר על קהילות יהודיות בהונגריה עד המאה ה־18.

קיבוץ יהודי הונגריה הוא אולי המתוצר ביותר בין הקיבוצים היקרדיים. בנידון זה עושה פרופ' שייבר עבודה עצומה בעורך ומחדיר של הכרכים עבי־הכרס הנדפסים מדי שנתיים עם כל תעודת וכל פיסת־נייר שבארכיונים הממלכתיים או הבנסייתיים או המוניציפליים שבהן יש קשר כלשהו ליהודים. ביחוד אז כביבור. עד עכשיו נדפסו כעשרים כרכים ובאמור עבודה זו תוקלם — אם אפשר בכלל להשלים אותה — לא יצטרך עוד החוקר לחדוקק לארכיונים, אלא יטול את הכרכים האלה העיוכים לפי סדר כרונולוגי ופם מפתחות של שמות אנשים ומקומות, יתור אחרי מבוקשו ומצאהה. המיזל של כרכי תיעוד אלה הוא מרכז הקהילות היהודיות בהונגריה.

נראה שכיוון שהקיבוץ היהודי שם כה הצטמק, הנוסקים בגרכי ההיסטוריוגרפיה היהודית רואים עצמם כדור אחרון שעבודתו אינה סובלת דיחוי. שייבר עם הצעיר של רבנים הנוסלו בשנתיים־שלוש האחרונות במעגל מחוזי של איסוף דוקומנטציה. הם גייסו כל איש ואשה יהודיים בכל עיר ועיירה ובכל כפר, לחטט ולחפש אחרי כל פיסת־נייר, כל פרוס, גווילים, מגילות, תשמישי־קדושה, ולאסוף אותם. לפי הסכמתה רק החיעוד שנאסף מגיע לכדי עשרה אלפים ערוכים. הודות לפעילות זו אפשר היה לחדש את סניף של המוזיאון היהודי בבודפשט שאוסטו התעשר וכאוכן, התעשר בית העקד של דוקומנטים.

מפעילות זו נהנתה גם התעתדכה ההיסטוריה של יהודי הונגריה שנפתחה בבית־התפוצות.

ניו־יורק: חסידים טעוני־טיפוח

מאת **ק. נפתלי**

■ יהודים חסידיים הגרים באיזור ווילליאמסבורג של ניו־יורק, הצטרפו באחרונה, בעקבות החלקה של הממשלה הפדראלית, אל שם קבוצת אתניות, המוגדרות „טעונות טיפוח". הממשלה מסייעת להן לשוא משרות, לקבל תלוואות וכו'. בין הקבוצות האחרות הנהנות מעמד זה, כלולים שחורים, פורטו־ריקנים, אסקימואים, אינדיאנים ודוברי ספרדית.

ראש קבוצת החסידים הרב צבי קסטנבוים שפעל להשיג את ההכרה בחסידים כקבוצת „טעונו טיפוח", אמר, כי הוכרה תקל על מצבם של החסידים, שחיו עד כה מוסלים לריבה. „אני לא יכול לעשות מה שאחרים עושים", אמר. „אני לא לחץ ידי אשה, אני לא שותה בבארים ושימוש כך קשה לי לטעול כאיש עסקים. לא המצאנו כביו־יורק יהודי חסידי הנעוכד כפקיד בבנק".

בוויליאמסבורג חיים רבבות חסידים, הנתקלים בבעיות מרגמה, בשל חוזתם היהודית המיוחדת. אחד מהם, אלברם מירדמן, סיפר: „כאשר אני מטלפן ומציע למכירה את הכלים לחיתוך יהלומים שאני מייצר — אין לי בעיות להשיג הזמנות. הבעיות מתחילות, כאשר הם רואים אותי, על זקני ופיאותי". עתה מצפים שמדינת ניו־יורק והעיר ניו־יורק, יקבו בעקבות הממשלה הפדראלית ויסייעו לחסידים.

לונדון: גינס חובש כיפה

מאת **י. רוזנבלסון**, סופר **מעריב** בלונדון

■ כאשר עמן לפני כמה חודשים וליאם פרקל עורכו לשעבר של „גיאיש כרוניקל" כי נוסדה תיאסדליית חדשה של „הסוחר מוניציה" לסייקספיר היא אנטישמית, ויש לאסור על הצגתה לפני תלמידים — החעורל ומיכות ציבורי נוקב בבריטניה. לכן היתה בימים אלה התצוגיות רבה בבריטניה בהצלחת עוד גירסה חדשה של „הסוחר מוניציה" בסטיבל ציעסטר ובמיוחד מסני שאת דמותו של שיילוק מגלם אחד מגדולי שחקניות של בריטניה, סו אלק גינס.

עובדה מעניינת נוספת היא שאת בתו של שיילוק, ג'סיקה, הבגדת באביה וגנלטה יחד עם אחד מאויביו הנוצרים מגלמת לילי אדוארדס, שחקנית יהודיה מדרום אפריקה שאמה לילדת ירושלים.

לסלי מנהלת יומן אישי, שבו היא מנציחה את רשמיה מן התנועה לקראת הצגת „הסוחר מוניציה" וקטעים מן חיומן נתפרסמו ב„ג'ואיש כרוניקל".

מעניין לקרוא כי ביומאי התצוגה סטריק גאולנד ועיר באמת החזרות: „אסור לנו לקפוח את הגישה שאחרי השואה. על המקסם. המתנה נרע אנטישמיות. ההשקה צריכה להתעלם מכך ולא לחוות דעה. הסתירת הסנימית תתבלט מאליה.

מר אלק עצמו אמר שהוא אינו מחרישם מן הטענות שמעלים הנוצרים במחזה. „אני נהפך ליוחר יהודי בלתי מכוכנע מנקודת הסתכלות הנוצרית", הוא העיר. גינס הוא כמובן נוצרי, אך לדברי לסלי אודוין הוא בנבנם עד מדי מן לדמותו של שיילוק, עד שהוא בטוח בצדקתו של המלחר היהודי. גינס חבש כיפה לראשו גם בשעת החזרות. אדוין אומרת כי שיילוק בפי שהוא מגולם ע"י גינס הוא דמות בעלת דימוי עצמי גבוה, עליונה על האחרים. שיילוק־גינס מספר את סיפורם של יעקב ולבן מתוך דחף של נדיבות לחלק את תבונתו עם הנוצרים הבורים שבמתיצתו.

גינס יוצר דמות פשוטה והגיונית מאוד, והאשמה לדעתו רובצת בעיקר על החברה הנוצרית, הגנובה בדיעות קדומות. המחזה אינו מגדשם את דמותו של שיילוק כמפלצתית. המסר העולה ממנו הוא שהחברה מרוחק כי קבוצת הפליטים חוכל להשאר בתחומי ארה"ב. הפליטים פוזרו ב־33 קהילות והם זיון קבוצה ראשונה של עקורים אשר נקלטו בארה"ב.

את הכנס יזמה הסוכנות רוח גרובר, שיחתה באתון שנים יוצאת לשר הפנים האמריקני. מאחר שהיא יהודיה ודוברת ספות בשלמה להביא את הפליטים באיטליה. הגב' גרובר נשארה קשורה עם הקבוצות שבמתנה ונהפכה לאשת הקשר בינם לבין השלטונות.

בדבריה הכנס, לפני מי שנוחרו בחיים ובני־משפחתם, הוכיחה רוח גרובר כיצד ברע רב על ברכיה, נשק לסיפון הברזל של אוניית־הפליטים ונשא תפילה, בעת שחאגיה חלפה על פני פסל החירות.

מדריד: „לא גילו את ספרד"

מאת **דוד זוהר**

■ כל מחנן, עיר, או עיירת נופש בספרד, הציגו בשנים האחרונות חוברות הסברה מהודרות ומושכות עין על אפשרויות הבילוי, הנופש והסיורים בתחומם. המציחן לבל החוברות הללו, הוא „הנקודה היהודית". כל חוברת כזו, משתדלת להבליט את האתר היהודי המצוי בתחומה או הקרוב ביותר אליה.

המורשת היהודית, מתברר, נהפכה בשנים האחרונות למוקד מדיניה. ספרד, שנתפסה לארץ החייזרות הראשונה בעולם — 40 מלון חיירים בשנה — מעוניינת מאוד להגביר את גדם התיירים היהודי והישראלי, שזוא ביום דליל למדי. תתיור הישראלי, למשל, עודנו מצויה אם מסלול „אירופה הקלאסית" ואת ארצות סקנדינביה. „אפילו הנופשים הישראלים, הנוסעים בראש המחנה, לא גילו עדיין את ספרד. לא יוצע לי על אף פושע ישראלי בטורדיה", אמר בחיוך שמואל הידס, ראש הצגות הטיולומטיות של ישראל במדריד.

הדס אמר כי מעבר לאינטרס הכלכלי, יש כוחו דעת קהל אוהדות מאוד ונטיה כנה מצד הספרדים לתתקרב לישראל ולתקן את האנומליה הקיימת ביחסים הדיפלומטיים; ספרד היא כיום הארץ המערבית התחיתית שאין לה יחסים דיפלומטיים עם ישראל.

„הסיבה הטיקיית נעוצה, בנראה, בדבקות תרמה עמוקים הקשורים באותו עולם היסטורי רחוק, שהביא לגייה על הקהילה היהודית המפוארת, שברחה ושיגשה כאן בימי הביניים. אבל יש לזכור גם, כי ספרד כיום היא מוכת אבטלה ותעשיית התיירות היא הענף הכלכלי העיקרי בכלכלת ספרד — ולכן חשוב לה מאוד הנושא של שיתוף התיירות היהודית". אמר עוד הדס.

ואמנם, ספרד עשירה באתרים יהודים הפזורים ברחבי הארץ. כל האתרים מטומחים, שמורים הישב ומתוויים מוקדי משיכה תיירותיים חשובים לא רק ליהודים, כמעט כל דשות מקומית עמה על אתר יהודי בסביבתה כעל „מגיאה תיירותית" הנוגה שמתחילת לפסח אחר. זו הסיבה מדוע המיקשל האוטונומי של קטלוניה, למשל, עושה עוזה מאמצים ניכרים לשקם ולבעורת יחדות לוס־אנג'לס) את הרובע היהודי הפתוח בגירונה, עיר הולדתו של הרמב"ן. במזיאון הנוסטרי של בוצלונה הוטפתנו להיווכח כי המדריכה באגף היהודי הנה עיירה ספרדיה תמנלית, הרוה אוסנה, הדוברת עברית. התברר כי עיירת ברצלונה שלחה אותה לשנה לאוניברסיטה העברית בירושלים, כדי להתמחות בתקופת „תור הזהב" של יהדות ספרד ובהיסטוריה של יהודי ספרד בכלל.

ניו־יורק: 982 שניצלו

מאת **יעקב ארז**, סופר **מעריב** בניו־יורק

■ נדמה היה שזהו מפגש מעולם אחר, מפגש מרגש שנועד לציין ארבעים שנים לבואם של 982 פליטים יהודים מאירופה לארה"ב, הקבוצה היחידה שניתן לה מקלט בשנות המלחמה.

בשלושה באוגוסט 1944 הם הגיעו לארה"ב ממחנות באיטליה שהיו בשטח ששוחרר בידי בעלות־הברית. הפליטים הגיעו לפי היתר מיוחד של הנציא רוזוולט אשר הבטיח לסנאט האמריקני כי שטחים בתחומי אמריקה התושביות המלחמה ישובו לארצות ושבתום המלחמה ישובו לארצות מגוריהם באירופה. סניגה צבאית אמריקנית נשלחה לאיטליה ועל מיטנות הגיעו הפליטים אשר שוכנו עם בראם במחנה מיוחד שהוקם במדינת ניו־יורק על זוגי אגם אונטריו בעיר אוסוגה.

במחנה המעצר ומאמיקנו שחתה קבוצת הפליטים בשטח מגודר וסגור, נאסר עליהם לצאת לעבודה, ילדיהם יצאו ללמוד בבתי־ספר מקומיים בהסעה מיוחדת ועם תום הלימודים שבו לקטרקטיגים. שכחם שוכנו המשפחות אשר הצליחו להיצגל מצמרני הנאצים. הם לא זכו לתמיכות האמריקנית שכל כך הרבה סדברים בה.

במשך 18 חודשים שהו הפליטים במחנה אוסוגאו. בתום המלחמה הזל מאבק פוליטי שנמשך שיכה חודשים ואשר בסוף אישר הנשיא התיחסה אליו בדרך כזו, שמגיע לה שהוא יבוז לה.

לסלי כותבת כי ליבו של המחזה הוא אהדה מוחלטת לשיילוק. באשר לג'סיקה בתו — זו מוצגת בדרך כלל כבוגדת. אשה מתוסבת, בלתי רגישה, שגנבה מאביה. „אני רוצה להציג אותה כתוצר של חברה וסביבה מוכאת ומבודדת", אומרת השחקנית ואיהוויה המגלמת את גיסיקה.

אין הפירוש כאילו סייקספיר כתב את „הסוחר מוניציה" כדי לקנות אהדה ליהודים נראה לי מוגזם. גם בהעלאת גיסיקה זאת, נשמע צחוק באולם כאשר שיילוק הושפל והאכרה לאמיר אם דתו.

ניו־יורק: 982 שניצלו

מאת **יעקב ארז**, סופר **מעריב** בניו־יורק

■ נדמה היה שזהו מפגש מעולם אחר, מפגש מרגש שנועד לציין ארבעים שנים לבואם של 982 פליטים יהודים מאירופה לארה"ב, הקבוצה היחידה שניתן לה מקלט בשנות המלחמה.

בשלושה באוגוסט 1944 הם הגיעו לארה"ב ממחנות באיטליה שהיו בשטח ששוחרר בידי בעלות־הברית. הפליטים הגיעו לפי היתר מיוחד של הנציא רוזוולט אשר הבטיח לסנאט האמריקני כי שטחים בתחומי אמריקה התושביות המלחמה ישובו לארצות ושבתום המלחמה ישובו לארצות מגוריהם באירופה. סניגה צבאית אמריקנית נשלחה לאיטליה ועל מיטנות הגיעו הפליטים אשר שוכנו עם בראם במחנה מיוחד שהוקם במדינת ניו־יורק על זוגי אגם אונטריו בעיר אוסוגה.

אלק גינס: בטוח בצדקתו של שיילוק

מארבע כנפות תבל

המוזיאון של ברגר: תאדונים כבר מתו או פרשו

בודס־מיטשל: הבובות עדיין מחכות

■ בובות של פיתום (וטריילוקיסט) יקובות, זו לצד זו, נבוזות בסבלנות אין־קץ, כאילו מחכות. אך לא תהיינה הגאות ניספות. הפיתומים, אדוניהם של הנולמים ששחיי הצע, עיסת־הנייר או הפלאסטיק, כבר מתו, פרשו מן המקצוע או סתם זנחו את שולחנותיהן הנאמנות.

אולם, בשמותיהם ממשיכות לחיות ג.,וגס הייבן" — המוזיאון היחיד בארצות הברית המוקדש להנצחת אמנות הדיבור־מן־הבטן. „וגס הייבן" הוא שובונו של ווילאם שייקספיר ברגר — אף הוא פיתום — שהחל לאסוף את הבובות בשנת 1916.

אחדות מן הבובות כבר קשישות מאוד — יש כאלה ש„נולדו" בשנות ה־50 של המאה הקודמת. אירבע מהן נמסחו אל החוף, בתוך ארגז גדול, מספינה שהתנפצה בימה של טקסאס. הפיתום ווול ב. וודס שבע באותה תאונה, בשנת 1908.

באנגלי, עשוי עיסת־נייר, נמצא בין חזרבותיו של בית שנמצא בהמצאה של בעלות־הברית בברמניה, בתקופת מלחמת העולם השניה. באותה הפצצה נהרגו מפעילת־הבובה שארלוט בורן־קלר ובני משפחתה. אך באנגלי שרד, והוא יושב בחניגות על כסא מתקפל, לבוש מקסורן־ערב אלגאנטי ועונב עניבת פרפר.

מוזיאון „וגס הייבן" נוא אבן שואבת לפיתומים מרחבי העולם כולו. „וגס" הוא קיצור ל„וטריילוקיסט" — המדבר בלי להניע את שפתיו).

בכל שנה נערך שם כנס פיתומים. אשתקד באו לכנס 250 פיתומים, מקצתם מחוץ לארצות־הברית. הכנס של השתא נערך בחודש שעבר.

ברגר, בן לשחקן שייקספירי, חיה נשיא האחוות הבינלאומית של האיתומים במשך שנים.

את הבובות קיבל במתנה, רכש בכסף, או קיבל בירושה מפיתומים אחרים. בעבר תפסו הבובות כל חלון וחלון בביתו בן שתי הקומות. והשקיעו משם אל העולם, עד שגברה התנגדותם של השכנים לדמויות המביטות בהם בעיניים מתות. אז הקים ברגר, שלא מבל מחמרנים, שלושה בנייניים בחצר ביתו בפארק־מיטשל שבמדינת קנטאקי, כדי לסכן בתוכם את האוסף שלו.

ברגר לא השאיר אחריו קרובים. כאשר נפטר בשנת 1972,

אוסלו: המלחמה שנרצחה בלוב

מאת **אסתר ארלשטן**,
סופרת **„מעריב"** בסקאנדינאוויה

■ „נורוגיה אינה מתכננת לשתתף אנו נדריש מקדאפי פיצויים בסך מיליוני כתרים". כך אמר גייג משרד החוץ הנורוגי לעניני חוץ בינלאומי בקשר לפרשת הירצחו של המלחה הנורוגי בידי שלטונות הבטחון של שלום לוב.

מיצמר קדאפי.

הפרשה המסעירה את נורוגיה אירעה לפני שלושה חדשים. כוחות הבטחון של קדאפי התפללו רצינו למות מלת נורוגי צעיר שקיבל כדור באנית המשא הנורוגית „גרסאליוגאלי", בעת שהאניה ענגה ומרקה מטען מבריטניה בנמל טריפולי.

שלטונות נורוגיה הטילו איסור על הפרשה עד שחרור האניה מידי הלובים תמורת כסף רב ועד שנשמעה עדות אנשי הצוות הנורוגי במשפט שנערך בסוף השבוע העבר.

רב־חובל הנורוגי ויגוואר דאל סיסר כי כשעגנה אניתו בטריפולי הורדו ממנה אנשי הצוות בנסות ובלקחו להקירה. הוא עצמו היה עצור יותר מ־4 שעות באחד ממשרדי הנמל. בחדר סמוך נתקר המלח בדן סדלסן. היה ברור שענוה, כי צעקותיו המסכרות־שער נשמעו למרחק. גם הקצאי הראשי של האניה הנורוגית הוכה רעונה כדי שיודה כי פעל כמרגל בריטי.

רב־החובל הנורוגי סבר כי אנשי הבטחון הלובים פעלו מתוך תיסכול עמוק שהמציג לו הוא היתעים המנוחים עם בריטניה בעקבות רצח השומרת הבריטית בתוניס שגרירות לוב בלונדון.

המלח הנורוגי הצעיר בדן סדרסן הוכנל קשות הותר לאחר הפיצויים לאניה הנורוגית כשהוא כבול לשוטר לובי שלא מש ממנו. באותה שעה התנהלו אנשי בטחון לובים אחרים על שאר אנשי הצוות האניה תחת משמר כבד. רב־החובל מעיד כי הלובים הטיסוהו לענות את בדן סדרסן עד שמת. שעות לאחר מכן במצאה גופתו מאחד מתאי המטען של האניה.

הלובים לא הידרו ממנו בטענה כי בעת שהיה במשמרת לילה נשלחו מן האניה סימני מורס. נציג כוחות הבטחון הלובים טען לאחר מכן באוזני רב־הובל כי המלח סדרסן השליך עצמו מתחת לגלגלי מכונית בשעה שהתחול מהחקירה לאניה.

אחר כך נתנו הלובים הסבר חדש לסותר של פדרסן ושענו כי התאבד שעה שהשליך עצמו מהטיסון לבנן האניה. 25 ימים לאחר מותו של בדן סדלסן נותרו אנשי הצוות במעצר באניה. לאחר מ"מ ממושך הם שוחררו תמורת 2.2 מליון כתרים שהמסגנה הנורוגית נדרשה לשלם לקדאפי כ„פיצוי לסבל ואשרדה שהצוות הנורוגי היה אחראי להם". המסגנה הנורוגית נדרשה גם לשבר לשלטונות לוב התנצלות בכתב על הבושה והסבל שגרמה התאבדותו של המלח ללובים.

כל מה שנורוגיה יכולה לעשות בגיל 94, החתיר את כל רמשו לצורך קרן מיוחדת, המשמשת להתוקת המוזיאון במרכז לפיתומים וכארכיון לסוג זה של אמנות. בצוואתו נקבע, כי האוצר יתגורר בבית המרהש בלא תשלום שכר דירה.

האוצרת הנוכחית היא דורותי מילור, בת 52.

האוסף כולל יותר מ־500 סרים על אמנות הדיבור מהבן, מקצתם ראו אור כבר בשנת 1700; כמה אלפי צילומים של פיתומים מקצועיים; וצעירים מקורים, שנעשו בזמנם של הפיתומים הממוסמים ביותר, החל במאה ה־17 וכלה בתחילת המאה ה־19.

ויוכבות בו הבובות — באנגלי ותבריון — שעדיין מחכות לגואל.

וינה: רווח לאופוזיציה

■ שר האוצר האוסטרי הרברט סאלבר הגיש בסוף השבוע שעבר תביעה משפטית נגד קורמו על השחמטות מתשלום מיסים. זהו השלב הצירון בפרשת אנדרוש, סגן הקאנצלר ושר האוצר לשעבר. כבר לפני שנים הזו דיונים שהגיש אנדרוש השתמש מכסף „שחור" לבניית החילה שלו. הקרה שנוהלה ע"י משרדו — האוצר — סיקרה אותו מכל חשד.

לדיונים, שלא נסקו על אף תוצאות החקירה, הגיעו את הקנצלר דאז, ברונו קרייסקי, לסלק את אנדרוש מן הממשלה. הפרידה מן הכמה הרם רופדה במשרת מנכ"ל הבנק הגדול באוסטריה, עם משכורת שנתית של מאתיים אלף דולאר. אולם, נראה כי קרייסקי הוא שעצר מאחורי סתיחת החקירה מחדש בכוונה לתקום את דרכו של אנדרוש, שהוכתר בעבר כיורש העצר של קרייסקי, בזירה הפוליטיקה.

אם כי תקירה הדשה בנושא תשלומי המס של אנדרוש לא העלתה דבר, הכריז קרייסקי, שגילה הוספה במורקה, כי מבחינתו הפרשה לא הסתיימה. כך הקעורר שוב העניין שעלול לרום לקרע במפלגה הסוציאליסטית השלטת. מקאנצלר הנוכחי פרד זינבאץ קרא לחברי מפלגתו להפסיק את המריבות סביב פרשת אנדרוש.

ואולם, שר האוצר הנוכחי סאלבר, הידוע בתיכוך של קרייסקי, החליט לתבוע את אנדרוש לדין.

תוצאות הדיון המשפטי יקבעו סוף סוף את אשמתו — או חפותו — של אנדרוש. אם ייצא זכאי, יוכלו סאלבר לפרוש מן הממשלה ודרכו של אנדרוש לבמה הפוליטית תהיה שוב פתוחה.

כך או כך, נראה כי הזוכים במאבק הם אנשי האופוזיציה. טקיים אחרונים מגלים שגברה תמיכת העיבור בהם.

אמסטרדם: „זה עבר כל גבול"

מאת **מישל וילברהם**,
סופרת **„ריטר"** באמסטרדם

■ משטרת אמסטרדם פתחה בשבועות האחרונים במיתקפה כוללת על המרכזים הפורחים לפדוגרפיה של ילדים. בפעילות על שש תחנות־מין, החריקה המשטרה מאות סרטים וקסטות־ווידאו שבהם מוצגים לראות ילדים, ביניהם גם בני שש וחמש. אך המצוד אחר יצרני פורנוגרפיה של ילדים מנוטרל במידת מה בשל הצדד הקיקה באותה, וקשיים באיתור חומר עוינגרפי המגיע מחו"ל.

לתעשיית הפורנוגרפיה בהולנד מחזור בספים של מאות מליוני גילדרים בשנה. אמסטרדם היא אבן שואבת ל„תיירות מין" ממדינות רבות והסקסיה מבוה כי פורנוגרפיה של ילדים מהוות עתה נתח נכבד ממנה.

זה עבר כל גבול. מוכרתים לעשות משהו כדי לעצור את זה", אומר דובר המשטרה, קלאס וילטינג, „מפלג המוסר שלנו עשרה רבות, הם כבר ראו הרבה. אך מה שהם הראיתו בזמן האחרון עובר כל דמיון

חילני. אתה יכול לראות את האימה על פניהם של הילדים".

הפצת חומר פורנוגרפי אסורה בהולנד על פי החוק אך המשטרה עוצמת עין נוכח היחס הסלחני כלפיו בחברת ההולנדית הליברלית.

שר המשפטים ההולנדי, פרדריק קורתלס אלטס, מתכוון להציע השנה לפני הפרלמנט הצעת חוק שתבטל את האיסור על מכירת חומר פורנוגרפי למבוגרים. אך הנוקים האוסרים על מכירת פורנוגרפיה לצעירים מתחת לגיל 16, ועל ניצול ילדים בתעשיה הפורנוגרפית, ישארו תקפים.

לפני 10 שנים כמעט שלא היתה מוכרת בהולנד פורנוגרפיה של ילדים. מאז השתנה המצב מקצה לקצה. תלונות החלו לזרום למשטרה מפיהם של עוברים ושבים, שנאלצו להתבונן בפרסומת המציגה ילדים בתנוחות פורנוגרפיות, ואפילו מוצרכני חנויות־מין, שנדהמו נוכח הניצב החדש, מרכית כתבי־העת, הסרטים, קלטות הווידאו וקלפי המשחק הפורנוגרפיים מגיעים להולנד מגרמניה סקאנדינאוויה, גרמניה המערבית ובריטניה.

האנובר: „לא נסבול את החזירים..."

מאת **עפרה ישועה־ליית**,
סופרת **„מעריב"** בכון

■ התנגשויות האלימות שהיו בסוף השבוע שעבר, בעיר האנובר לא הסתיימו איש, פוות מכל את המשטרה, שנערבה מראש לקראת הפורעות בכוחות מגברים. סיכום יום של קרבות בין חבורות צעירים יריבות: עשרות פצועים, 10 נידויות משטרה מעוכות, 26 מכוניות פרטיות הרוסות וכמה תלונות ראוה מנופצים.

שבועות היה ידוע שה„פאנקים" של אירופה מתכננים מפגש גדול בעיר האנובר. מאיטליה, צרפת, הולנד, בריטניה ואוסטריה הצטרפו לחבריהם הגרמנים צעירים בתסרוקות מוזרות, איפור מבהיל, זולגוקות קרועות, עמודות בעיטורי מחט בכל הכל הגיעו כשמונה מאות איש, שהתכוננו בציקר לשתות הרבה בירה ולהסתובב קצת בחבורות בסרכז העיר.

להיות „פאנק" משמע להיות יותר זרוק מגרוק, יותר אדיש מאדיש. אויביהם בנפש של ה„פאנקים" הם „בלוחי־הראש" — „סקינהדס". אף זו תופעה כלל־אירופית שמקורה באיים הבריטיים. להיות „סקינהד" פירושו — בין השאר — להיות לאומני קיצוני, ולשנוא זרים וזרוקים. בגרמניה, ה„מגולחים" הם גיאו־נאצים לכל דבר. „לא נסבול את החזירים האלה בהאנובר, בהרוף אותם ונכה בהם", נאמר בשלטים שהוכנו ברחבי גרמניה המערבית מטעם ארגונים ושברי־ארגונים של נאצים צעירים.

לקריאה אל הדגל נענו ובאו 320 גלוחי־ראש „רשמיים", למעשה, אישיים העתונים, הזו שם כ־2000 צעירים שבאו „להחסיף מכות" ל„פאנקים" השנואים. אלה אינם מפיצים עלונים ואין להם אירגונים. אבל אירגונים אנטי־פאשיסטים שונים נזעקו לקיים הפגנה בהאנובר כשבת, במחאה על חזעפתם של הנאצים.

ההפגנה הזאת נערכה ברשיון, ורוב ה„פאנקים" קפצו על המציאה והצטרפו אליה. הם נהנו מאוד לצעוק „נאצים החוצה" בחברותא, בין בקבוק בירה אחד לשני. ה„סקינהדס", מאורגנים היטב, ויכו באחד הרחובות הצדדיים. המשטרה ניסתה לשמור עשרי הקבוצות המטובבות תאלה לא יפגשו. לא המיר זה הצליח. השוטרים, ש־26 מהם נפצעו — בעיקר, מבקביקים ריקים וקוסאמות בירה שיני הצדדים כאחד הפליכו לעברם — עצרו כ־300 מן המתפרעים. נגד 90 מהם נפתחו תיקים פליליים. מרשים במיוחד היה שלל כלי הנשק שתפסה המשטרה: אקדחי־גאז ואקדחי־תחרות להפחדה, סכינים, מחטים לדיסוס גו, אלות עץ ומתכת. כל אלה נמצאים בדרך כלל ברשותם של הגיאו־נאצים, המקרשים במדים ובטרמאות גוסה „אני גאה להיות גרמני", ושרים את שירי המפלגה הישנים (כגון: „היום גרמניה שלנו, מחר — העולם כולו"). ה„פאנקים" אינם חסרים תשובות מסוכנות לציוד זוה: קרשים מסומרים, חגורות וצמידי עור משובצים בחתכת, כדורי־ברזל ונפצים. סוחרי מעיר קבעו שיום המהומות עלה להם במיליונים רבים.

לא בגלל השמשות השבורות המעטות, אלא משום שתושבי האנובר הרירו רגליהם ממרכז העיר בדיוק בשבת הראשונה, של חודש אוגוסט, שבה נפתחו מכירות סוף העונה ובריחני המדינה דוחת על קופות מלאות.

על התנגשויות אלימות ותסריות־תבלית נמסר גם מערים רבות אחרות בצפון אירופה — בעיקר באחרי הנפש לחופי הים הצפוני. ההערכה היא, שבתוקפנות אשם, בין השאר, מוג האוויר הכבוד של הקיץ זוה, ביחד עם חוסר התעסוקה הכרוני של בני הנוער שאינם רואים לעניהם שום עתיד. הם מכלים את זעמם אלה באלה ובנוטשים ה„בורגנים" המציגים את ההוטים.

עתה הרא להגיש לדון מהאה הרוגה וגם זאת רק בידי צד שלישי, בתעוד קשרים דיפלומטיים ביניהן.

הופיע! הופיע! הופיע!

מוסף מיוחד: קיצוחים

גליון מס' 209 • אוגוסט 84' • 520 שקל כולל מע"מ

על פוליטיקאים, מצפון ושאר עניינים לא רצינים

מאת שמואל שניצר

הפוליטיקה יוצרת שותפויות מוזרות: חשובות מצאו עצמם ר׳ אברהם שפירא מאגודת ישראל, הרב יצחק פרץ מפרס, יצחק בן אהרן מוזיקוי אזרחות העבודה ומפעילה הראיקאליים ויעקב חזן, ממנהיגי היסודות הרעוזנים של השומר הצעיר, מאוחדים בהתנגדותם להקמתה של ממשלת אחדות לאומית. אין צורך לומר שלא היה שום דבר משותף במזיוו־ראציה שלהם. שני ה־ראשונים חוששו מאבדן כוחה של היהדות החרדית לנוכח האפשרות של הליכה בצוותא של המערך והליכוד; האחרונים היו מיוסרים בעיקר מן האפשרות המדיניות שיהיו בלתי־נמצעות אם תיווצר שותפות כזו זמהנלשה בסיכה האידיאולוגי של תנועת העבודה הישראלית. אולי גם לא היה ברור די הצורך לבן אהרן ולחזן שעל ידי פסילת הליכוד לשותפות בשלטון, זם נתנים הכשר לחרדים הלא־ציוניים ומסיעים לעצור מצב שבו תיקון חוק השבות בדיוק ההלכה יהיה כמעט בלתי־נמנע. ושמא עקלו מסקר מעם את המחיר הזה ראוי לשלם למען הזזת הליכוד מן השלטון?

אכן, לא עקרון אחד מן העקרונות המקידשים של המפאל הציוני, ענראו כמתרשים ולא ניתנים לעקירה, נתרוסף בשבוע האחרון. האגודות המצרעות מפני „כפיה דתית", השאיפה רבת־השנים להפרייד בין הדת המדינה, הנתי־גדות המרת להשבתת „אל על" בשבת, הבקורת החריפה על שיתופן של מפלגות אנטי־ציוניות בשלטון, ההתנגדות הבלתי מתפשרת להקצבת כספי המדינה לחינוך הנפרד של אגודת ישראל ולישיבותיה, האזלזלות הבשכנית כמטבעות לשון כגון „אם יודעה השם" או „בזמות השם", כולן נמוגו ונתפוררו ונתקפלו. האנשים שאך אתמול ראו בפתיחת בית קולנוע מוגבת בפתח תקוות בלילות שבת אחד המאי־בקים הגדולים והמזהירים למען הרות הרוח והאדם, התחילו שואלים את עצמם אם אכנס מן ההכנעה היה להרגיז, בלא צורך וללא תועלת, פארסבר פוליטי פוטנציאלי. אולי שמעדובנפים היו כי הסכנות החדשות הטיבוניות היא אבי אבות כל הטומאות הפוליטית. הוא המולידה את גרש אמונים, את הנטאה ההתנשאות כלפי הזרמים, את ומחתרת המתנדית, את הזמיהות המטורפת ואפילו את הרעיו־נות הגועניים של הבה נהגה, החלו ברקים שבא בכל זאת יש גם צד זכות בחומיניזם הדתי (סליחה, ביטודות האמונה החרדית).

מעולם, כך נדמה, לא זועמד השטאל הישראלי לפני דילמה אכזרית כזאת. האינטלקטואלים והפוליטיקאים שיצאו חוצץ נגד ממשלה שבו יהיה הליכוד שותף: שוזה־מעלה, אמרו למעשה מוכנים לוותר על השלטון ולהשאר במדבר הפוליטי — או לתת למפלגות הדתיות מצמד חזק יתר משביתן להן אי־מעם על ידי הליכוד, מי שהיו על זמלילצית הטגרות של החנגדות עד הסוף להיקון הוק השבות, הודה בעקיצין שהוא מוכן להביא בחשבון את האפשרות המתרחדת שמעון פרס יהיה ראש הממשלה הוא על פי כן אולי עוד יוקפו דעצהיליות חדשות ביחדה ושומרון.

שאלה איך פוליטיקאים „מס־תדרים" עם מפעים כאשר עליהם להתשבר עם עקרו־נותיהם ולחזור בהם, במקצת או לגמרי, מעמדותיהם הזרו־שות, היא מן הבישאים המרתקים ביותר בתחום ההתנהגות האנושית.

השבוע התבחשה מפלגת העבודה, על דעת שלושת מנהיגיה, לפרק בעניני דת הרשום במצעה. הסרק נכתב, כמובן, כאשר הסקרים הבטיחו, ההמהיגים האמינו, שלא יהיה קושי להרכיב קואליציה כלי המפלגות הדתיות. נאלם מוצאית הבחירה רוקני את החקוה הזאת מכל תוכן, וחוץ כדי הפי״מ הקואליציוני עם המפלגות הדתיות צריך היה לא ויק לסגת מן ההחלטות בעניני דת, אלא גם לבטל את משמעותן לסטרג. מה התחלל בלבנתיהם של שלושת האנשים שנאלצו להסביר כי המצע תובר בנסיבות אחרות, כי אין לו שום משמעות מעשית ובי איש לא הבין כי מישהו יטרח לקרוא אותו?

האם מעמנם נקפם? הזיתה בלבם הרגשה הכבדה שבעצם הם שותפים למעשה לא ישר ולא הגון? האם נתנו את דעתם על אותם בחרים שהצביעו בעדם דווקא בגלל הסעיפים הדתיים במצעם?

האם הוי ערים לעובדה שבאשר הם משנים את דעתם בקלות יתרה כואת, הם אומרים בעצם שכל המשתק הפוליטי יש לו ויק מטרה אחת והיא — לגיע אל השלטון, וכל הקרונות והאמונות המעצים בטלים ברגע שהם מהווים מכשול בדרך אל הזיעו?

והאם אותם אנשים שלמים עם עצמם לאחר שביצעו את נסיגתם? האם אפשר לבטח בהם שהכללים הדתיים אשר אימצו יהיו עמדים יותר מן הראשונים?

ואם אנחנו אומרים שהשלטון הוא העיקר והעקרונות ניתנים להחלפה על פי הצורך הנוחות, האם הדברים אמורים בכל העקרונות, או שיש ענינים שעליהם פוליטיקאי נהרג ואינו עובר? ואם כן, האם צריך להסיק משיעורי הביקר בעניני דת, שעקרונות הציוניים לחצון הזה משקלם קל יותר מזה של עקרונות ציוניים, חברתיים, או מוסריים?

את התשובות יכולים לתת, בעצם, רק הפוליטיקאים עצמם, אבל הם מצדי־פים, כמובן, שלא לוותיב את הדיבור בנושא עדיין זה.

פוליטיקאים הם, מעצם טבעם, יותר גמישים מסתם בני אדם, רק בהזדמנויות נדירות הם יכולים להרשות לעצמם לתת־עקש ולא לוזן, בדרך כלל הם שרויים בלבצב של צורך „פרופסיונלי" להתגלד למצבים ודשים ולהתאים את התבטאויותיהם ואמונותיהם לסיעות המשתנות. הם צריכים להבחר, ו־לסיכך עליהם להמנע מאמירת דברים העלולים לגרוע מן הפופולאריות שלהם. מאידך הם רוצים לשלוט, ושלטון פירודון, במקרים רבים סאה, פשרה. לא כל מה שרצוי לו לעסקן המפלגתי הוא יכול להגשים בחיים. חדרכם של בני אדם היא להתאים את שאיפותיהם אל המצוי והאפשרי. הקהל המקשיב לדבריהם צריך לדעת שלא תמיד צליו להתייחס בחומרה ברצינות. אם יראה להגן עליהם, יוכל לומר שהם פרג־מטיים.

הדברים אינם נאמרים לגנאי דווקא. איסטניסים אינם עולקים בפוליטיקה, ומי שעוסק בה, אין לו ברירה אלא להתקדם לעבר יעדיו בעזרם ובאמצעים ולקוחות שזכרנו של וצ׳ובר לקרי דו הצורך כדי לא להוכיח לו את העמדת שנטע. אלה הם כללי המשחק, ופסק אם אפשרי בלעדיהם.

אני חוזה אם איתם כללים חלים גם על אישי המימסד היהודי באמריקה, שאמנם אינם צריכים להבחר בבחירות דמוקרטיות עממיות, אבל בכל זאת הכרח היא להם להתאים את השקפותיהם לאלה של הגופים והציבורים שאותם הם משרתים.

בשבוע שעבר כונסה בירושלים מסיבת עתונאים בהשתתפות נציגיהם של המפות עשר ארגונים יהודיים בארה״ב, ובה נאמרו דברים חמורים מאוד כ מ א י ל מ ים מאוד לגבי תגובת יהודי אמריקה אם אמנם תתקן הכנסת את חוק השבות. הדוברים אמרו שהשמעות ההגדרה של „יהודי" על בסיס הלכה תפגע באהדותו של העם, בפני שתעניא חלק גדול מהאומה היהודית מכלל ישראל. יהודים ייכנעו מלעלות לארץ; הם יקטינו את תרומותיהם למגבית ויצמצמו את תמיכתם המדינית בישראל. בבבת יהודים יוכרו כממזרים, והדבר יביא באחרה בלתי נמנע להרסם בבאמנות לישראל. בקיצור, התקיקה הזאת תביא חורבן גדול וקרע בעם, וצריך לעשות הכל כדי למנע אותה. יהודי החפוצות אין להם, בדרך כלל, זכות להביע דעה על מעשי הקיקה בישראל; ואולם כאן מדובר בחקיקה הנוגעת בעיקר ביהודי התפוצות ובמפעמם, ואין איש רשאי להחליט עליהם בלי לשאול את פיהם.

וכבן. דברים רציניים אז לא רצינים? אימה שיש עמו כוונת ביצוע או סתם נסיון להפחיד את המתוקקים הישראלים?

איש אינו יודע, כרגע זה, אינו ממשלה תוקם בישראל ועל ידי מי. איש אינו יודע אם תהיה זו ממשלת אחדות לאומית וללכמה זמן. איש אינו יכול לדעת אם יהיה צורך בשותפות עם המפלגות הדתיות וממילא — בשיעוי תוק השבות, או לא.

אבל איש אינו פטור ממתן הדעת על השאלה אם באמת יגרום תיקון החוק לקרע בעם היהודי, ואם יהודי אמריקה יגתקו, או ירופפו, את קשריהם עם ישראל, או שמא ישלימו בדיעבר עם הקיקה כואת, כשם שהשלימו עם כמה וכמה דברים אחרים שהתרחשו בישראל ושלא היו לנמרים לפי טעמם.

אין להקל ראש בשאלה, — זה ברור. אבל אין גם מקום להחליט בראש שבעניין זה — יהודי אמריקה הם מצריכים להכריע ולא יהודי ישראל.

יש בלי ספק מדה מסויימת של תוסר רציונות בעוקת־השבר של הארגונים היהודיים באמריקה. כאשר הם מתריעים על הקרע בעם עיוזבר אם החוק הישראלי יקבע שגיור צריך להיות על פי ההלכה, הם מתעלמים מן הבעובדה שלא האורתו־דוכסיה היא שפרשה מן הרפורמה, אלא להיפך. מי שחרד מאוד לאחדות העם היהודי, צריך לשאול את עצמו אם האחדות הזאת אינה נמנעת יותר מעצם העובדה שמקימים ומקימים ורמים נוספים, החולקים בעניינים רבים על היהדות המקורית. מתפלגים ופורשים אינם, בדרך כלל, בעלי רוח שכנוע רב כאשר הם מתריעים על קרע בעם ועל התוצאות הנוראות שחקרע הזה יגרום.

אני סבור שלא צריך להכחיל גם מן האיומים שהעליה תיפגע, שהגבית תינוק, ושהתמיכה היהודית בישראל תפחת. גם הימים, בלא תיקון חוק השבות, אין עלית מאמריקה, המופעים הבאים אינם רפורמים דווקא, ובוודאי שאינם גרים רפורמיים. למגבית תורמים גם הימים רק כפליש מן היהודים האמריקניים, והסכום שהם תורמים לא גדל זה עשרים שנה. אפ״ם שרמת ההכנסות באר״ב עלתה מאוד מכנות תשישים. ועדיין לא חיבור לפי נחוצה נדבת־לבם יותר — להם, כדי לשמש בביטוי כמעט־חיד של זיקתם לישראל ולעם היהודי. אי לזו, ואשר לתמיכה היהודית במדינת ישראל, היא מתכרסמת חולכת בלאו הכי בגלל התנכרותם של יהודים רבים לעמם ול־מוצאם בשל המטיבה המהירה, בישואר התערובת תעדר חינוך יהודי ראוי לשמו.

אי אפשר לאיים שיקרה מה שכבר קרה. אי אפשר להפחיד בחוזות קשה שכבר מתגשמות לעיניינו.

נחנו, יהודי ישראל, נצראים שלא לנגוע בסמאטוס־קוו. אך האם גם הוזרמים הליברלי חר־קונסרוואטיבי באמריקה שוקי־דים על השארת המצב כמות שהוא? או שמא הם רשאים לשגות, ודק הישראלים אינם רשאים?

לא מכבר חלילה הקונסרוואטיבים לאפשר לנשים לכהן כרבניות. לא מכבר פסקו הרפורמים שיהודי יישבם בעיניהם לא רק מי שזיה בן לאם יהודיה אלא גם מי שהוא בן לאב יהודי. אין אלה שינויים של מה בכך, ואם קיימת בלבו הכי מתבקש בדבר הבדרתו של יהודי ובזבר הבטחת זכויותיהם של בבנים רומרמים וקונסרוואטיביים בישראל, אין ספק שהתיהודים הללו העמיקו את המחלוקת.

לא זכור לי שמישהו בישראל כינס מסיבת עתונאים כדי להתריע על הקרע בעם הנגרם בשל החלטות חדצדדיות אלה. לא זכור לי שמישהו אים כי בעקבותיהן ירחלש הקשר בין יהודי ישראל לבין יהודי אמריקה.

הכל סברו, כנראה, שכאן מדובר בענין שאינו נוגע לבו כל כך ואינני רלוואנטי לגבי יהודי אמריקה.

וק הטבות אין לו תוקף ב־אמריקה, ואין בכוחר לשנות דבר בסמכות של היהודים האמריקניים. בעיני עצמם יוסיפו להיות מה שהיו עד כה: יהודים חמים או צוננים, אוהבי ישראל או אדישים, תורמים למגבית או משתמ־טים, סעילים למען המדינה או יושבים בחיבוק ידיים. אם יחליטו לעלות בהמר־נתם, אורתודוכסים וקונסרוואטיביים וליברלים, תגיה להם בעיה — גם לנו. אבל די ל„ברוח" זו בשעתה. ולוואי ותתרגש עלינו במהרה בימינו.

מאת משה ז״ק

12 באוגוסט

ותחי אוגוסט — זו שם ספרה הנוסמאלי של ההיסטוריונית ברב־רה שוכנן על המציצים שהביאו לסרוף מלחמת העולם הראשונה, לסגי 70 שנה.

באם פירסמה ההיסטוריונית האמריקנית (בת למשפחת מורגנטאו, ההגדית) את מחקרה המאולף של התכנים שקדמו ל־הפעלת האותחים של אוגוסט 1914, התענה חודש אוגוסט במאורעות היס־טוריים של הפצצות.

ב־6 באוגוסט 1945 הושלה ה־מצצה האטומית הראשונה על הירושימה.

ב־2 באוגוסט 1964 אוירגה התקי־ריה במפרץ טונקין בין אנית אמריקנית „מאדוקס" לבין ספינות משכר של צפון ויטנאם, שבעקבותיה הסמיך הקונגרס את עיזא ארה״ב להשלים את המלחמה בוויטנאם ולהמציץ הפצצה מאסיוית את עריית של צפון ויטנאם.

בשתי מוגיות אלה דנים עד היום חוקרים אמריקניים המנסים לבחון אם חלשה של המלחמה הפסיכולוגית בהשלי־תה של המלחמה נגד יפאן, הפלשה ש־הביאה בסופו של דבר לשלום, ושל המלחמה בוויטנאם, שגרמה לבשלון ו־הביאה למפ״ן־נפש.

מתוך המחקרים המרתקים שגוללו את תהליך קבלת ההחלטות בדבר הטלתה של הפצצה האטומית הראשונה מתברר, כי כאשר הגשיא טרומאן והחיר את יפאן, כי הוא יטיל יום יום בסיגן עשרה ימים מצצה אטומית על עשר ערים ביפאן, לא היו בידי ארה״ב אלא שתי מצצות אטום בלבד. ארה״ב ניצלה את הזמן של המצצה הראשונה, כדי לתבדיל את הפם המיאמני והצליחה.

באשר למלחמה בוויטנאם עולה אותה מתוך מחקרים שנתפרסמו השבוע, כי האניה „מאדוקס" הותקפה לא „בלי מפורשות שלא להמציץ עוד את ביירות. הדיווחים על הגיחות של חיל האוויר לשמונה נקודות־מטרה נשתרבבו בדיווי־חים של הסוכנויות השלגריות בביירות, והם שגרמו להתרגשות הצונמה בביר־ת הממשלה. בלא שאחד הסרים יטרח לבדוק וגם בעצם קרה באותו יום ב־מדויק בצפון ויטנאם, 28 דקות ל־אחר שארה״ב מחוה כאש של צפון ויטנאם.

לינדון בינסון המתייע בוראמאמטי־זציה בכלי התקשורת האמריקניים של התקפה הצפון ויטנאמית על אניות אמריקניות, בדי ליצור אווירה ציבו־רית שבה יתקבל הסיגאם שלא לאשר את המטבות לגשיא להרחיב את יזרת המלחמה, ובכלל זה המצצות בצפון.

ה היה באוגוסט 1964. שמונה עשרה שנה לאחר מכן, ב־12 באוגוסט 1982 מתרחשת בוירה אחרת, רחוקה מחופי ארה״ב דראמאה אחרת בקשר להמצצות, שבה אמנם מעורבת ארה״ב, אך לא כדי להטיל מצצות, אלא בדי להפסיקן. ההנוגה של כלי התקשורת בארה״ב ובישראל על ממדי הדקפות האויר ה־ישראליות המצומצמת, שבוצעו אותו יום, השפיעו על הגיגא ריגן, שהגיר את ראש ממשלת ישראל מנחם בגין כמשנתו, כדי לחבוע ממנו בלשון איומים להפסיק „את ההמצצות הבאמיוויות". למעשה עתר לפני שהגיגא ריגן פנה טלפונית אל ראש ממשלת ישראל, כבר ישבו שרי ממשלת ישראל והתוכחו על סמך הרושם שיצרו כלי התקשורת. אולם הגיגא ריגן עמד על שלו: אני רואה על מרי־קע הטלוויזיה שלי את חמרות הפשן מטיגנו לא מעט מצגנות מגנגון התגי־מולה של אש״ף, דיברו על 35 אלף מטבות של מצצות שחוגרתן על ובריות, והגרות מטורפת. שכל מי שמכיר משהו בענין חיל אויר, יודע שלא לגמרי על הסף; במלחמת יום הכיפורים חסל חיל האוויר הישראלי שליש ממטוסי זו״ב־11 אלף גחות שבוצע. כיצד אפשר להטיל 35 אלף טונה בשם אחד?

למעשה הטיל באותו יום חיל האוויר 70 טונות של מצצות מתחמצות על 8 נקודות־מטרה בסאתי ביירות, אך הטיפוסים התכופים בראדיו, שהסתמכו על דיווחי הטרנויות הטלגרפיות מביי־רות, יצרו את הבהלה כאילו חיל האוויר מוחה את ביירות מעל פני האדמה. ה־טרים הוזהרנו מן הרוחים השלילים ונס־ערו על שהפצצה זו לא קיבלה את אי־שרה המוקדם. לכן התליטו, אחר שלש שעות ישיבה מוערת, להפסיק את הס־צצות האוויר, שלמעשה כבר פסקו.

אשר הגיע הרמטכ״ל לישיבה הזאת, ושקע את דברי ה־שרים המדברים בהתרגשות על ההמצצה האמאמיוזית, שר ביי־רות, הרים את ידו וביקש את רשות הדיבור ואמר בצורה זו, „רפרלית" ומיומזמזת: אין המצצה מאסיוית על ביירות. אני בא עכשיו מביירות, שמתי במטוס מעל ביירות והטלתי את ה־מצצה על בנין הצמקרה של אש״ף ב־סאתי ביירות. היתה זו המצצה מצומצמת ומוגבלת על שמונה נקודות סטרה של מפקדות הטמאי נשק ורכב של מחבלים. ראש הממשלה בנין הפסיק את הרמטכ״ל והגיר לו שאסור לו לטנם מעל שנה אייבר, וכי להבא יעטרך לגשא רשות מראש הממשלה על מיסה מזעין זו. מאחר שרפול לא התכון להמצצות נמסות וזראי את הלם של המצצה הראשונה, בדי לבבילל את הפם המיאמני הצליחה.

מהבוקר.

אפילו עדות הראייה של הרמטכ״ל לא הרגיעה את הסרים שדרשו החלטה מפורשת שלא להמציץ עוד את ביירות. הדיווחים על הגיחות של חיל האוויר לשמונה נקודות־מטרה נשתרבבו בדיווי־חים של הסוכנויות השלגריות בביירות, והם שגרמו להתרגשות הצונמה בביר־ת הממשלה. בלא שאחד הסרים יטרח לבדוק וגם בעצם קרה באותו יום ב־מדויק בצפון ויטנאם, 28 דקות ל־אחר שארה״ב מחוה כאש של צפון ויטנאם.

לינדון בינסון המתייע בוראמאמטי־זציה בכלי התקשורת האמריקניים של התקפה הצפון ויטנאמית על אניות אמריקניות, בדי ליצור אווירה ציבו־רית שבה יתקבל הסיגאם שלא לאשר את המטבות לגשיא להרחיב את יזרת המלחמה, ובכלל זה המצצות בצפון.

ה היה באוגוסט 1964. שמונה עשרה שנה לאחר מכן, ב־12 באוגוסט 1982 מתרחשת בוירה אחרת, רחוקה מחופי ארה״ב דראמאה אחרת בקשר להמצצות, שבה אמנם מעורבת ארה״ב, אך לא כדי להטיל מצצות, אלא כדי להפסיקן. ההנוגה של כלי התקשורת בארה״ב ובישראל על ממדי הדקפות האויר ה־ישראליות המצומצמת, שבוצעו אותו יום, השפיעו על הגיגא ריגן, שהגיר את ראש ממשלת ישראל מנחם בגין כמשנתו, כדי לחבוע ממנו בלשון איומים להפסיק „את ההמצצות האמאמיוזיות". למעשה עתר לפני שהגיגא ריגן פנה טלפונית אל ראש ממשלת ישראל, כבר ישבו שרי ממשלת ישראל והתוכחו על סמך הרושם שיצרו כלי התקשורת. אולם הגיגא ריגן עמד על שלו: אני רואה על מרי־קע הטלוויזיה שלי את חמרות הפשן המיתמרות מביירות. נחה שוואה.

בגין נסגע. כיצד יכול הגיגא ריגן להשוות את הפצצה המצומצמת לשואה. „אני יודע מהיכן הגיע נשק־מוות בשואה".

הגשיא ריגן ואמר לראש ממשלת ישראל תיגוקה לסוגיה ידיים שתמונותה ראינו בעתונים המבה להיות הסמל של מלחמה זו בלבנון״.

אמנם לאחר מכן החגלה טוכנות „וגוגיטל פרס" אשר שיגיה לראשונה את התמונה של החיגוקה שדיה חבו־שות. עם כתובת כאילו ידיה קטועות. הטוכנות האמריקנית הודתה כי הפיגוקה הקטועות שהגשיא ביקש להסבן לסמל, הן בריאות ושלמות.

מכל מקום אותה שיחה שהתנהלה של סמך רשמים מצלמאי טלוויזיה תיתה מחוזה ביותר והבשיא ריגן ביקש מבגין לבור ולבדוק אם אכן בוצעו הראוניו בשטח המצצות האוויר אכן מספיק. כי עבור כשעה, שזב מילפן הגשיא ריגן, הפגם קיבל את האיגרת הטוסי כי „ה־מצצות מסקו".

תם ראים כמה טוב ש־קיבלנו החלטה על הפס־קת המצצות לפני שפגה ולי הגשיא ריגן —

אמר לאחר מכן מכתם בגין לעזוריו. אכן לגבי ראש הממשלה זיה חשוב להדגיש שהוא לא נכנע לחץ אמריקני, וכי ישראל מכרה עצמה החליטה לחדל מהמצצות על ביירות.

לראש הממשלה היתה חשיבה הדגיגה זו. אולם בתיאור כזה של הדברים אין דראמאטיות אשר כלי התקשורת בעולם אהבים, לכן הטדיגו להציג את הפסקת המצצות על ביירות כתוצאה מלחץ של ארה״ב על ישראל.

ארה״ב נוקקה לרימוי זה של לחצים על ישראל, שכן מאחורי הקלעים של המיל״מ לסיגור המחבלים מביירות הוא תכיגה את התכנית להפדר הביגה ה־פלשתינית, וזיה מי שסבר כי תומכת של לחץ על ישראל תסייע לארה״ב להתגבר על השדנות הפלשתינים.

לא רק ארה״ב נוקקה להצגת זו ב־כלי התקשורת, היא היתה דרושה גם לראש עדאפה. בלילה שבין 12 ל־13 באוגוסט הוא הוגיע סופית לעגיגה פי־ליפ חביב על נכונותו לפנות את ביירות. מגם היה לו לתאר תחילה את הפצצה הישראלית הכבדה על ביירות כדי להציג את עצמו כמי שאינו רוצה להביא ל־חורבן ביירות. עיגי תיאור הלחץ האמתי־קני הכבד על ישראל הוא ביטא להתעקש את תו הכניעה מאש״ף אל ישראל, כ־אילו היא נבנעה לתכתיב אמריקני.

ב־2 באוגוסט 1964 התחיל הגשיא גינסון באמצעי ה־תקשורת האמריקניים, כדי ליצור אווירה שתלגיע על ה־מאמרים שיהגו לו יד הסכיה במלחמת בצפון ויטנאם עד בדי המצצה מן האויר.

ב־12 באוגוסט 1982 הרשפע הגשיא ריגן מן התיאורים של כלי התקשורת האמריקניים, כדי לתתיע על ישראל להפסיק את ההמצצות האמאמיוזיות על ביירות שהיא, כביכול, מבצעת.

בין כני מקרים אלה מפריזה גם תמונה ברשת של החברה האמריקנית לטיגוע בחוקה הבאמי של ארה״ב מהוע ל־גבולותיה.

תמונות אלו בהפיגתיה של החברה האמריקנית, מן הימים שהותתי אוגוסט 1914 הגיבו מאות אלפי אמריקנים ל־חילוט באירופה, דרך אוגוסט 1945, כאשר ארה״ב הטילה את המצצה האטו־מית הראשונה על יפאן, ועד אוגוסט 1964, כאשר ארה״ב קבעה בעקבות הקרית הוגקין, תקדים של המצצות אוויר, בלא הכרזת מלחמה — הן נרשא לבחינה נפרדת.

בחינה כזו תהיה ללא כל ספק בעלת לקחים לישראל. שכן התקרים שקבע אז הגשיא גינסון בהמצצת צפון ויטנאם לא נשאר בגבולות ויטנאם. הודגה המצצה לאחר מכן את קפריסין וישראל את עבודות ההטיה של מקורות הירדן בסוריה.

ההקבלה ההסטורית וההתהוות ב־שימוש בהמצצות האוויר, הן נרשאים בפני עצמם. אך בימים אלה שאמצעי התקשורת בארץ עורכים את חשבון נפשם לאור טעויותיהם בהערכה הת־זקמים בחברה הישראלית, כפי שבאו לידי ביטוי בבחירות האחרונות בכנסת, כדאי גם לכלול בחשבון נפש זה את החובה של אמצעי התקשורת בארץ להיזהר מפני הלחמה הפסיכולוגית ש־ריביה של ישראל פיתחה.

האמצקה שהוגיע אש״ף ב־12 באוגוסט את העולם, כאילו ישראל מחריבה את ביירות, הוכחה כשקר גם, אף על פי כן כה רבים היו קרבנותיה של עלילה זו. בראש וראשונה אמצעי התקשורת בארץ ובעולם, ולאחר מכן שרי ממשלת ישראל ולכטוף גשיא ארה״ב. עלילה זו של אש״ף נוצרה לדפר את הדרך לפר־סאת לגיבוי באותו לילה, ולהסכים להתפנות מביירות, ותצדו היא שאפילו עכשיו, שנתיים לאחר אותו יום 12 באוגוסט, עדיין מטרשת בקרב חלקים של הציבור הישראלי הדעה המטעית כאילו ישראל ביקשה לחתיב את ב־ירות וכאילו נגשיא ארה״ב מנע זאת.

אחר רק דוגמה אחת מני רבות לקלות שבה נוטלת החברה הישראלית קדבן ללוחמה פסיכולוגית של האויב. אם במשרדין ואם באמצעות כלי התקשורת בעולם.

הסאלאט

על קבה הטוב
ג. כרימין

תפגת לוחמים שחזרו מלבנון: כל כך הרבה שונאי שלום?

כל מי שנשלח, בעידן משוטט זה של שחיקון האשה, ללקט ענבניות בסופרמרקט ולא עוד אלא שהעמיד אפילו פנים כי אין לך דבר מובן יותר מאליו, השגת דאי בחוקעה מסרית: במקום להסמיק, למרוא הישגלת־צו כלובשי־מכנסים, מבושה, מהוירות הן משחר, נדרנו אמנם לענבים, בעורות שמן, אך לא כדי שבל בעל־זקן ומשמש בעני־בות כל אחת מהן בלא־אהבה.

אם ככה ואם כך נכנס אתה היום, בשו־ליחות ידה הקשה של רעייתך בדין־חב־לולות, ובוחר ענבניות למילתכם. מאתר שעקרות־בית אחרות, ודיזות ממך הר־בה. הסיכוי לברוח כבר את הטריות, ה־סמיקות, הטעימות ביותר שבמשלוח, אינך מגיע אלא אל השכרה המצאה. את הרא־שונה שהעלית מן הערימה מטיל אתה מייד חזרה, חיוורת מדי. השניה סמוקה אולי יותר, אך מפוסמסת במקצת. שלו־שית מסתפקת כבר מתוך קליפתה. אתה בוחר ומחטט, מחטט ובוחר — על לאו־דבר. לפון שעה ארוכה זולה בירך למי מצא אחת שאין בה לא פגע, לא חבורה, לא מכה טריה. בראית אפילו מאבחרה.

תאיר־ני שבחר הוא כי הוא, הוא־כלא־אחרת, היתה זו שמאסת בה לפני כולן. ממשלת האחיות־הלאומית רחוקה מ־להיות מושלמת, אך כל מגע — נאמר, אולי, מגעים — של המשטר־מן־המערך והמשטר־מן־הזיכרון מעלה כי אין בידם אלא לזהבת־הציפה, שאר כל הצירופים נראים סבוקים אולי יותר, אך גם ממוקד מקום, ממושטים יותר. אינם ראויים לבוא אפילו בסאלאט.

רגליים ארוכות

אם תקום בתוך אב ממשלה ח־זקה, מלוכדת — משנם כך אף מלכדת — גובל לבחור, בשעה שבה ומצלחת, „מנחם אב", כ־דרך אבותינו באבדות שלאחר־החורבן, כ־שנה שמעבר לתשמיד, שבעה שבועות מלאן — בעמדה, אולי, סוף־סוף על שתי רגלים חזקות.

אם הקום ואם תהא מלוכדת, תגיע אף שעתנו לאמר:

עכשיו הגע. עכשיו אנחנו.

עד כאן מלמעלה, נחזור ונאמר לעצ־מנו, מכאן־והילך לטשה. לא די לעם ש־נהא לו ממשלה. הממשלה צריכה לעם. אם הקום ואם תהא מלוכדת, יהא ע־ליה־ללמוד תורה שנעתכנה זה־כבר מלב. איך למשול, איך לשלוט. אנחנו, מי עונו, כצעדי־ללמוד יחדו. איך לחיי־שלום, כלעודנו לא יוה דבר, ובכעט הוא הבטיט. הטובים שבטוסים לא יחלבו מ־תוכו מרבבה שאפנה רבותים.

בעיקר־בשיורותים היא חרוצה נמרצת, אך ראוי שנזכור כי אין תרופה מחוקת אלא על־דרך ה־ה־ת־ש־ה. יהיו לנו פחות לבלרים לשמשנו וצטרור לעמוד, באורך־רוח רב יותר, בתורים ארוכים יותר. פ־חות פועלי־נקיון — ובעיקר לנקות אחר עצמנו. פחות בבריכים מתוקנים — ונע־ברן לחיות, בזהירות רבה יותר. עם אלה שעלינו בהרגים אנו היום, ב־מרוץ־העכבריים שלנו אחר הגאולה.

אלא שקיצוץ הקיבוצי הממשלה יוריד אך מחומנו, לא יקומנו מיד מחליינו ב־וואלס־לתוך־הלילה. נעשרך לעשות הר־בה, הרבה יותר, ביחוד בכוח־רצוננו. ל־עמוד יותר, להסתפק במועט, לחבות יותר מעצמנו, פחות מאחרים, מעל לכל יהא עלינו לחשלם קורס מזורז, אך גם אינ־טנסיבי, של חינוך־מחדש — לסבלנות, ליכיבוי־יצר, ולמסים שבין־אדם־לחברו, ובזרה־הדדית. לחבות המזל אין אומה ש־נתברכה בכישרון רב לכך יותר מזו ש־שמה קשור בשמנו. קוראים לה הזמנה, בקצת המומר יהודי, חכמה יהודית. קצת ממה שלימדנו שיעבור־מלכויות, נחוזר ו־בעמדר, כאמור, בשתי רגלינו על קרקע ב־חדקה.

לפי שעה אינן מוצאות אלא באויר. עומדים על ראשנו, שומעים אנו אותן מ־ריבות ביצחון על תואר הארוכה יותר. הראש מהיחדי הוא שבריר, לפי־שעה, בריקה.

יריים קצרות

סני שבוע־ימים צלצלתי לידיד טוב ומטיב, אמיד, איש־תבונה וראש־מעשה, שהאמנתי כי אם לא קשה לו להיות יד ולהגיע לנובות האמריסמה, קל לו ודאי אף לחו־ריה לתוך כיסו.

בקשתי שיפרסם מודעות־ענק, הקוו־אות לאחינו בני־ישראל לבוא, ביום פלו־ני, שעה פלונית, לכבוד מלכי־ישראל וכ־הקנין בכך את רצונם בממשלת אחדות־לאומית. מודה, אני שהבטחתי לו כי לא יימצא מקום לראש־סיבה. ארבע־מאות־אלף, שמעתי עצמי אומר.

מסתבר שראשון פתח, לבו ריחב, אך הדרך הירודת אל כיסו קטנה, או רחוקה יותר, מגו שעילה אצלו לשלמון.

שלשום יצאתי לשוח, בעקבות נעורי, על שפת ימה של תל־אביב ומצאתי טייל־לת שאילו אמרו לי, בימי חולות־ההחב, כי תניה יפה, מודרנית, עכשיו אך הדו־רה מל־כך, לא הייתי מאמין. בדרך אליה פגשו אני אדם מודד, גושא בידו — שאינה קצרה, כנראה, כלל — שלם ה־בימון עוברים־ושבים לשתי עגורות: אחת מול מגדלת־יאב, שניה מול מטת תנועת העבודה ברוחב הירקון.

שמתחי על כוונתו, אך נצטערתי על הגיחנים הקטן, שאפילו את הדרן אליו לא תפיק ודאי לרצף, מי ריוחו, מי יאר־מנו?

באיזור התעשייה של פתח־תקוה הגיב למחרת אדם ששמו אהרון עבדי שלט מאיר־עיניים, הקורא לבניין ממשלת אח־דות דאם יעבור בדיבורו — בכך אינו מטיל, אגב, ספק — נזכה לראות את הגיקוי פזורים בכל גוש־דן.

אף אינגוד־לשכות־המסחר פרסם ע־תיתה־ברבים ראין כמעט יום שחנוני זה אל אחר, אודה מן השוורה, אינו מוציא את מקצת מצוחיו על קריאה לאחדות.

אדם הקורא לעצמו, דרך־משל, „יסף הצבר" ונגע „אנשי־משמר", איגרתו של פרופיסור א. אורבך, מוכיח שהגישו לשנו המתנות במלון המלך־דוד. תחיות תשעה באב מול מחול־הדמעות. דברים הקרולים בעינו לפחות כנגד זאטקיגיות מר שריד — שלא איכפת לי להפקיד בידיו את חיק מתוקף־העדיה, אם היכון, בכל זאת, ממשלת חזקה.

אך אבוי, פחות מדי מכובדים מיש בב־בית. צאו ולימדו. אנשים טובים, מן ה־מלנים, הקונדרנים, מצחיכי־הפנים, בעלי המחליקת, אנשי־השלום שיעיסוקם ריב־ודברים. בנואם לצקת שמן על מדורות שיונתם. אינם תסרים לעולם לא אומר־בוטים, לא נרות, לא כרוות־כתובות־אב־גלים, לא פרופיסורים. למדו את אמנות המיונטצה של גל האלרוחים־האנטי־הירוחי בסרטי מחברה־מרלתה־המקוב־לבבולות־ארצות־הברית למוד הדיבר.

אני שומע, ברגע זה, את מר עבדי, איני מסכים, אינו מאמין, מתקשה לי הבין איך. לא „הן" בידו ולא „לאו" בידו, אף כי „לא" יותר מ„הן". באין הרוחים לעמודה, קרוי אפילו חביר „הרוחי" ובאין מיאמילים, פלוגתקרוסים, משטרה־חשאית, לשכות־חקירה, יכולים אף סתם־יהרים לתקוע, לדיד, פוטשמטים, אי־שיטטים, תונטות־של־גרלים. תבל שלא נלחונו אלון, בתיחוד מולה־נבחים בס־טליבים, אל האמת האמתית. היינו מ־טילים מירוח בעם שעת אחת קדם.

ההקצנה

על מספרות, רשעותו ובערותו — שלושה דברים שאין אדם־מן־השוב חולק עליהם כלל — זכה הרב בהנא להקרא השבוע גי־רוס. לן סהן, הרחוק ממנו בדעותיו אך קרוב אליו בשמו, סבר לדאי בליבו ש־בבינוני זה, אל הום־הצעדה מעות ביום. לומר יותר הוא, לסרקים, לומר מחות.

את הנאצים כיינו חיות־טרף זאת מח־גות הדיבו תיארנו כמלוכות אחרות, כוכבים שרוחים לאור. אך אלוהים הוא הידע כי השואה שנתרגשה ובאה עלינו לא הגיתה עובה בדיבוגים. הרבה יותר קל היה להבין את מה שעוללו לנו ה־גרמנים, אילו היו באמת שדי־שחת, מלי־אבי־תבלה, ואמנם בדמות אדם. הצדה היא כי היו אנשים כמותנו, קצתם אחי־בי שירה, מוסיקה, מלומדים בסילוקות, רגישים לכאב כל ציפור מצמת ומת ש־עבר עליהם בחנות־המוות לא נוחרשו על שלגישה אחרת, נוכב שחור, אלא כאן, בעולם היפה, תחת השמש המבשי־לה פירות באילן, זו כל הטרגדיה.

טוב היה מר כהן עושה אילו זכר כי אין בוב כהנא שונה־דבר שאי־אפשר לסר־צוא בכל אדם ובכן ממנו הוא חרפה — יותר מכן, אסון — על כולנו. לומר שהוא דיוקס, אז אפילו מרשן בגופנו, הוא למודדו בידוד עקר, נוח לו מאוד, כהנא הוא, שמום, יהודי, רע, אדם, אחד מש־לנו, נוקן מי שרואה אותו כך מבין עד היכן שייר רב, אדם, יהודי, ולגיע ב־שיפלות ובכיעור.

אחד מכל אויבנים מכלל לומיגנו, מע־לה עתה סקר מצעצה לאחר־מעשה, נתן לו את קולו, תמה אני, תמה. שבתיים ימים לחשו לנו אנשי הראש־הקטן־של־חוגי־שלום־עכשיו כי כל מה שמבקשים לומרנו הוא לחזור מאדמה שאינה של־נו, לשים קץ למלחמה, לחיות מעתה ב־שלום עם שכנינו השובים וכי דק הגב־לים השקריים מכרו אינפורמציה שקרית למחלה השקרית. אז מ־ניין מתאזם כל־כך הרבה שונאי־שלום דוקא בקרב לוחמינו?

מנים תחלוסנה השקר הגדול, ששמו שלום־עכשיו, יתגלה בכל כשרות. יש מ־קום לשער כי הגל תויה. צעירים שלא מילאו אלא את חובתם, לא רגנו, לא רטנו — עקבו אחר יסי־הנפש מרתוק. ראו אותם מהארגנים, בחיוחם עוד בל־בנון, למצערי כזוזות־לחבוות־אנגלית כב־רשלים. ראום ממרטים — לבטח, אך לא בעצלתיים — כל שריידי מולל. ראום מחלחלים, בעצרות־מחאה מסובבקות, ארם לתוך דם האומה — ושמרו דברים בליבם. ההקצנה לעבר המכרזר שבמטריוטים, ה־יסר כשהאר־לעצמו, אינה אלא ריאק־ציה להקצנה שכנגד, לעבר הזוסר ה־מוגג, זוגות המגיטרי דק, את הכיעור שבדיטולוציה. זורע רוח, קוצר סופה.

שמרנו עתה, אל, משתי הביצות שביקנו לאורך בחר־חיינו — אנשי־כהן ואנשי־כהנא.

דכדוך ישראלי ודקדוק עברי

ה„מצב הכלכלי הדרדר" — אומר סגן ראש הממשלה ושר המיסחר, זה נכון; ה„מצב הכלכלי אכן הדרדר. ועוד אומר סגן ראש הממשלה ושר המיסחר: „בגינו פחרונות דיור לאלפי ורות בצעירים", וגם זה נכון.

ובכל זאת, נדאי לשים לב לסקאב־טיקה.

מנוים מה, סגן ראש הממשלה ושר המיסחר אינו אומר: „דירדרנו את המצב הכלכלי", והוא אף לא אומר: „בגינו פחרונות דיור". לא. המצב ה־כלכלי „הדרדר", כלומר, מאליו. מי עצמו הלך לו המצב הכלכלי, לבדו, ולפתע הדרדר. את הקיבוצים, לעו־מת זאת, „בגינו", אנחנו. שיקובים אינם נבנים לבד. שלא כמו במקרה המצער של המצב הכלכלי, שפעל על רשת עצמו, לבניית הדיבוצים היו־נו שותפים.

„איבוא גדל במידת מדאיגות" — מזהיר שר התעשיה והמסחר. יחד עם זאת הוא שמח לציין: כי „הגדלנו את היצוא במידה ניכרת". ואתם ודאי שימים לב להבדל הקטן: „ה־יבוא גדל", כי לבוא, כאשר הוא גדל, אין אבא ואין אמא, הוא גדל לבד, ממו יחומו. לשר התעשיה אין מספר אין השפעה על היבוא, הוא בקושי מביר אותו, ודאי שאינו אח־ראי למעשיו.

היחס אל היצוא, כאשר הוא גדל, שונה בתכלית. היצוא תמיד גדל ב־רבים. תמיד „הגדלנו" אותו. היצוא הגדל מעורר אצל השר הרגשת אח־ות, החושה של שחאות, הזדהות כבה ועמוקה. אתה רואה, בעיני רוחך, את היצוא זאת שר התעשיה והמסחר, גדלים ביחד.

האם יצלה על הדעת, כי שר ה־תעשיה והמסחר יודיע כי „הגדלנו את היבוא"? או „הקטנו את היצוא"? צירופי לשון כאלה כלל אינם קיימים בשפה הישראלית. מן הסתם, האקדמ־יה ללשון העברית קבעה, כי „הוא־יה לשון הבורית נכנה, לא „הוא־יה ויוביות — תמיד בגוף ראשון; הופעות שליליות — בגוף שלישי".

וגם שר תיירותנו שכח להודיע, כי „חבאנו יותר תיירים". להגדיל מחדיעות הקרקעות שבישראל כי „מס־פר התיירים קטן". יכך קורה, שיכך התקלאות בעמצר שמעבם הכלכלי המצער של המצב הכלכלי, שפעל על רשת עצמו, לבניית הדיבוגים היו־נו שותפים.

„איבוא גדל במידת מדאיגות" — מזהיר שר התעשיה והמסחר. יחד עם זאת הוא שמח לציין: כי „הגדלנו את היצוא במידה ניכרת". ואתם ודאי שימים לב להבדל הקטן: „ה־יבוא גדל", כי לבוא, כאשר הוא גדל, אין אבא ואין אמא, הוא גדל לבד, ממו יחומו. לשר התעשיה אין מספר אין השפעה על היבוא, הוא בקושי מביר אותו, ודאי שאינו אח־ראי למעשיו.

היחס אל היצוא, כאשר הוא גדל, שונה בתכלית. היצוא תמיד גדל ב־רבים. תמיד „הגדלנו" אותו. היצוא „האינפלציה גדלה", יבו יעלה על הדעת, שקר האיבוא יודיע כי „הג־דלנו את האינפלציה".

ומכל אלה יש להבין, מדוע „נמ־צאתי המדינה במשבר המור. בוקר אחד יצאה הממשלה לשדיל לקנאתה ולמתע פתאום מתכופף שר הסמים והמשטרה, האחראי על המציאות, ר־אומר לחבריו, בעליצות האוטיריות לו: „אחם לא תאמינו מה מצאתי!". ותאת היתה המדינה. אבל היא מיתה. למרבה הצער, במשבר המור. מישהו השאיר אותה בדרך בלי אוכל ובלי מים ובלי מעיים. לא יודעים מי עשה זאת וביצוי הגיעה המדינה למצב כזה, אבל טוב שהממשלה מצאה אותה.

מכל מקום, בנסיבות אלה ביטוי מדוע אומרים הערים כי „המדינה נמצאת במצב חמור" ואיזם אומרים, כי „גרמנו למצבה החמור של המדי־נה". אילו אמרו „גרמנו למצבה ה־חמור של המדינה", עלול היה משהו לחשוב, שיש להם השפעה על ה־מתרחש.

עץ חיים - או עטרה להתגדל בה

לשאלה „מיהו יהודי" קודמת שאלה מורכבת הרבה יותר: „מהי יהודות...?"

מאת אבא אבן

לשאלה „מיהו יהודי" קודמת שא־לה מורכבת הרבה יותר: „מהי יהדות...?"

התמיהה מתעוררת מול עצמי־תה של אידיאולוגיה המנהה את תורת ישראל עם אליטות, שנאת־שכנים וזחל־דנות סריטוריאלית. זאת אינה „ת־תורה ששם משה לפני בני ישראל"; אי־לם כך מציגים אותה: כמה מאנשי „גוש אמונים" ו„תחיה" לפני אורחי ישראל דוהרים, ואותה הופעת־תרשה שהגיעה לי כמשכן הכנסת תחת הכותרת „כך" מת־הדרת בגינונים חיצוניים של „רבי".

אילו היו עסקנים פוליטיים השואפים למושבי שרד מדדים בקיום ראיונותיהם הלגיטימיות, כאזרחים מן השורה, היה הוריסה מתנהל לאשורה. ואמנם, יש להם יזמרה לייצג מעמו דם ונעלה מצבר לכל מצע פוליטי ומצע לכל חוק של מדינה. „אתם", עונה הרב לוינגר, „יצרתם את המחתרת היהודית". אתם ולא אנחנו. ל־כם ולא לו... מדינת ישראל לתוך, ובעלי מורת האגרוף והורעע הנעוזה לחוד. ו־דוקא להם. בביכול, נתגלמה שמינה... להם ולא לנו...

„תורה" זו כולה אומרת כסירה. הוא מלחיצה את עיניה בתמונה מעוותת של מורשה ישראל ומוציאה אנשי אמונת לתרבות רעה. לפי גרסה זו, תורת ישראל „פורשת רע ־יבום, ומרחמים עד בלתי המאיר לנם עריד". „את סוטיהם עיקר דאת מרכבותיהם שרף באש...". „ואתן אותם בידכם ותירשו את ארצם ואשמידם מפניכם..." מבאן אין מדקלמי הפסוקים רחוקים מ„עוליהם. תרשם..." ומגירסה לסיה כל השונגים הם „כנגינים לצדיקים". מותר בלעדיהם; ובל השאר הוא ענין של טכניקה בלבד. הריסת הקרשרשים של מאמצים אחרים והבלה בנכסי תרבות ושכיחת המרה של הזולת הוטמנת למל־המת מצוות.

ין ספק שמלחמות כיבוש הארץ אמנם התרחשו ותיאוריהן מרבות במקורות בלשון זוהה לזו שב־תיאוריו נצחונותיהם של מלכי כל הגוים, ללא כל יומרה של חידוש ר־מקוריות. מי שמעיין בחורבותיהם ו־ירחוביהם של המתנחלים החדשים שלנו יגמוד בדמם לפני בקיאותם המשוקרת בכל החוברות מאלו, כפי שיתרשם עמי־קות מרוחב ידיעתם בשטחי הארץ. שהיו נתונים לשלטונו של שלמה המלך, אך יותר מאלף מקומים באותה סטרות הוא וקול האילם והנעדר. אין זכר לחזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על ירושה ועל ירושלים, בכלל דברי החזון — „לא ישא גוי אל גוי חרב". אין הד לוועקתם של בראים נגד פולחנות עבודה בחיצנה „מי ביקש זאת מידכם ומלו חצרי... ידכם דמים מלאו...". ובכן נעלמו עיוני תורה בנסות חזק אחד לגר ולתושב יחד עם כל אזרח? היש מקריות בעבודה שתפילה „ותחזינה עינינו בשובך ל־ציון..." אינה שלמה כלי תוספת „ב־

רק בשל שנאת חינם ?

בהטילו על שמעון פרס את הרכבת הממשלה, נדרש הנשיא למאמר חז"ל על חורבן הבית בגלל שנאת־חינם — אך המרד ההיריואי נועד לכשלון גם בלי עזרת השנאה. משום שהציב לעצמו מטרה מלהיבה אך שסיכויי הגשמתה קלושים מאוד

מאת משה דור

בית השני — כך אמרו חז"ל — חרב בשל שנאת־חינם. סדור ל־חר עוברים, הסיפורים הבאים לסבר את אוזני העם מחדש אירע לנו כדבר הזה.

אבל — אפילו פרדס נשיא ישראל לעצמו־התורבן הזה כדי לחדגיש את הצורך בתקומת ממשלת אחדות לאומית, בעצמד שבו הטיל את „מצשה המרכבה" על ז"ל שמעון פרס — אין זה מדויק. בוודאי לא מבחינה היסטורית.

ראשית, לא הייתה בני־חורין כשטרן המיר הגזרל נגד רומא בשנת 66 לס"נ. בית־המקדש אומנם עמד על מכונו, אך ממלכה כבר לא היתה לנו בעת ההיא. נציג רומא ישב בירושלים ועל פיו נשק כל דבר שלא היה כלול ב„אוטונומיה ה־דתית".

אכן, בעוד הסצור מטול על ירושלים היתה הרב הנצרים מיש בירושה, —אך אם גם הזי המרדים תמימי דעים, גם אז לא היה הסוף שעון. כל הנטיה הנפלאה של מגיני ירושלים לא היתה עוצרת כוח להחיף את הלגיונות מעל החומה ולשבור את עול האימפריה הרומית האדירה.

בית עלה באש כשהנבקעה ירוי־שלים בשנת 70 לס"נ. חזיל ביקשו למנוע את הישגות ה־טראגדיה שבשנאת האחים, ה־כתובה כך תלו את החורבן בפולג הפנימי הדרסני, אולם האמון הלאומי הנורא אתי רוחש בגלל המרידה הזאת־התחלת נגד „הכובש הזר". אולו הארוכו אבות־אבו־תינו את אש, ולא שבו בהאיות של הפיטה מרובה, ואילו הזי מתיאוריים יותר ב־הצדקת הנצחון, גם כשקבעת המצור לתר־חוקה מבחוץ, הזי גילוי אנשי סדעון, אך בשום פנים ואופן לא הסיבת ל־קאטאסטרופה הלאומית.

אינו יחידים מבחינה זו בשלב האחרון עם תוספי מרוחת מתחום הסריטוריאלי־מדיני ההצטמק בהה עד לשליש מעוצמתה הקודמת. לפי כל הסטטיסטיקן בזרי־עניים עם ישראל תמצא את רעיון הקדמה בהיסטוריה, הזיינו שהאדם קצור לעבדו אך אינני משועבד לו, ואין הטעתד תויב להיות המתקדמים של עבר. הנה דוקא בקרבו ובמרומי מרכז שלטונו של עם זה מטוטפת אידיאולוגית שבלתי אר־מית חזרה עוזרת לעידן המלחמות. תורה בלי נבואה, כיבושי ירושע שאין אחריהם חזון נביאים, „חדדות" קמיעת כמיים השואפת לסודמוטלים יחודי.

בכל תימרוני המרכבה חסרה עדיין אוחזת הצורך בקואליציות רחבות ב־חדשות שיעמידו את אמנת ישראל על שלמותה...

ירוק בשל שנאת חינם ?

בהטילו על שמעון פרס את הרכבת הממשלה, נדרש הנשיא למאמר חז"ל על חורבן הבית בגלל שנאת־חינם — אך המרד ההיריואי נועד לכשלון גם בלי עזרת השנאה. משום שהציב לעצמו מטרה מלהיבה אך שסיכויי הגשמתה קלושים מאוד

מאת משה דור

בית עלה באש כשהנבקעה ירוי־שלים בשנת 70 לס"נ. חזיל ביקשו למנוע את הישגות ה־טראגדיה שבשנאת האחים, ה־כתובה כך תלו את החורבן בפולג הפנימי הדרסני, אולם האמון הלאומי הנורא אתי רוחש בגלל המרידה הזאת־התחלת נגד „הכובש הזר". אולו הארוכו אבות־אבו־תינו את אש, ולא שבו בהאיות של הפיטה מרובה, ואילו הזי מתיאוריים יותר ב־הצדקת הנצחון, גם כשקבעת המצור לתר־חוקה מבחוץ, הזי גילוי אנשי סדעון, אך בשום פנים ואופן לא הסיבת ל־קאטאסטרופה הלאומית.

אינו יחידים מבחינה זו בשלב האחרון עם תוספי מרוחת מתחום הסריטוריאלי־מדיני ההצטמק בהה עד לשליש מעוצמתה הקודמת. לפי כל הסטטיסטיקן בזרי־עניים עם ישראל תמצא את רעיון הקדמה בהיסטוריה, הזיינו שהאדם קצור לעבדו אך אינני משועבד לו, ואין הטעתד תויב להיות המתקדמים של עבר. הנה דוקא בקרבו ובמרומי מרכז שלטונו של עם זה מטוטפת אידיאולוגית שבלתי אר־מית חזרה עוזרת לעידן המלחמות. תורה בלי נבואה, כיבושי ירושע שאין אחריהם חזון נביאים, „חדדות" קמיעת כמיים השואפת לסודמוטלים יחודי.

בכל תימרוני המרכבה חסרה עדיין אוחזת הצורך בקואליציות רחבות ב־חדשות שיעמידו את אמנת ישראל על שלמותה...

דו"ח / אמנון אברמוביץ'

מי מפחד ממל"ל?

ליתר מדי פוליטיקאים יש יחס מדי אינטרסים אישיים במשלת לי־כוד לאומי (להלן: מל"ל) כדי שזו לא תקום. היא תקום, זו רק שאלה של זמן.

ייתכן, מאד ייתכן, שאמנם אין מנוס ממל"ל. אבל ההתלהבות שגילו כמה מראשי מפלגת העבודה מלמדת שטחיות. ומפלגה אינו בדיוק בראש מעייניהם. הם חשים צורך להימצא בעמילות מבצעית כי באופוזיציה צפויה להם אופוזיציה מבית.

ובליכוד? פרופ' מישה ארנס הוא היחיד שרוצה מל"ל מסיבות שרירות וזקנה מוכן לשלם מחיר אישי. אבל הרוחף הראשי למשלה עם המערך, לא תאמינו, הוא מודעני אריק שרון. מל"ל יעשה צרות מבחוץ. אבל ראה זה פלא: בלשכתו של שמיר מספרים שכבר הרבה זמן לא זכרים את שרון כל־כך לרעה וקולגיאלי. בפגישה המשותפת ב„קינג דיוויד" הוא היה הכי אפילו אל זמים בדלב.

שרון — זנא לא להתייחס למלים התוקפניות נגד ממשלה עם מערך אותן. הוא משמיע לאוני חברי חרות — צריך ממשלה עם המערך כחיטוי לסכנה ושאחילה. אין בדיון (לפי שעה) חומר ניקוי טוב יותר לכתפי לבנון. תפקיד ביצועי או לא, שרון דחוף לממשלה עם המערך. הוא, כמו־בן, גם לא יתאבל אם בהזדמנות חני־בית יוחל שמיר מראשות הממשלה.

מחנך קולני למליל הוא דוד לו־מפני שכאשר תקום ממשלה כזו, מצ־פוף לוי לסובטלו בית־שאן. הוא יח־מנך בה רק אם יעלה בידיו לקבל את תיק החוץ. אבל אין לחכות ששמיר שתמשך מכך בהצלחה בממשלה של הליכוד, יפול בנקודה זו דווקא עכשיו.

הכרעה בין ממשלת מערך מצומ־צמת לבין מל"ל היא גם הכרעה כלי־כלית:

היום מתרוצצות בארץ שתי גר־שות כלכליות בסיסיות. האחת, רבה אוחזים כלכלנים רציניים במערך (עמי אמוראי, דב פלג) ולפיה צריכה הממשלה להתרכז בתקציב. כלומר, לצמצם דראסטית את הוצאות הבט־חון, לשנות סדרי עדיפות מבראשית, למיצוי בהדפסה.

הגרשה השנית מתרכזת ברמת־ה־חיים. כלומר, לכסות את השכר. מי שנשא עיניו למל"ל, חושב על האפ־שרות הזה. ולכן מעדיף לכסח כאשר דוד לוי בפנים ושותק ולא בחוץ ו־נעקב.

כל"ל מצד הליכוד, הרוצה את ה־מערך לצידו כדי שיאחזו בגדון ה־מוגף בצוותא־חדא.

יגאל כהן־אורגד, שנשא את ה־נאום הכלכלי בפגישת המערך וחלי־כוד ב„קינג דיוויד", ניצל את הזו־דמנות כדי להשמיע, סוף־סוף, תכנית כלכלית באוני חברית. וגם בסביל אליבי: שלא יאמרו אחר־כך שלא היתה באמתחתו תכנית. כמו הדגל־ריצה בשביל ארידור.

האפשרות השנית: כשוף להחלטת המפ"ל יכולה לקום ממשלת מערך מצומצמת. ממשלה כזו יכולה לתקוף את כל ארבע השנים. ואפילו בהצל־חה.

לרשות מבנים בגין, למשל, עמדת ביטוי 82: ממשלת מיעוט (59 ח"כים) וכך הוא. יצא למלחמת לבנון. היום, עם הגרוע ה־590, ראו אילו גדולות נצחיות יכולה לחולל ממשלה קטנה.

אר יוזק מהמפ"ל היה מעביר את עור ויצחק ואת בן־לוויתו אבו־חצירא אל המערך. ואז גם יגאל הורביץ מגיע.

עם השלוטאלים של הליכוד הור־ביץ כבר ישב, וספק רב אם הוא מתכונן לחזור על כך. אצל המערך הוא חושש קצת מהסוציאליים (שי־שנה ארבלי, יאיר צבן). אבל הורביץ למד משהו עם הנינים והוא יודע ש־גם לבאסח יש מוגן. הורביץ מכיר בכך שמרנוי יעקב נאמן למנ"ל לא היה הטעות היחידה שלו כשר אוצר. לכן אפשר יהיה להסקיד בידיו את האוצר בלי חשש יתר לבחירות לכנ־תגלות.

האפשרות השלישית, ואילו ניתן היה לסמוך על המערך, אפשר היה לגשת אליה בחדווה, הוא אופוזיציה. אבל מאחר שקיבוי בתנועה ובהתנה־גות לא יתחלל בשבתם באופוזיציה, ביחס לחתגתם מכך משלושה־ארבעה חודשים לאחר שממשלת הליכוד תו־כון על תילה, יסתכסך עזר ויצמן עם אחוניה ודיכך הבחתה. בבחירות חד־שות יתוגבר המערך בנושאים מחו"ל (4—3 מנדטים), במגדש האובר של לובוז אליאב.

גפף קסן. אבל זה מה שיש.

ציניקן ברעות התורה

מימים ימימה ועל פי רוב, נמצא ד"ר בורג בחו"ל וחבולון המר בארץ. מאחר שלפני הבחירות גמרו ביניהם בורג וחמר שוקעים המפ"ל הולכת עם המערך, הערוך המר לשונות ב־שוויון מכאן חוצים את הגויים.

המפ"ל אולי לא מחצה את ה־קוזים ד"ר בורג בלכד בארץ, אבל הוא לא עשה מאמץ מיוחד להכין להמר, שחור אמש, מצב שונה מזה שעכשיו.

ד"ר בורג יודע שרק המערך יכול לשקם את ומדיניה ואת המפ"ל. אבל מה היא מדיניה, מה זו מפ"ל אל מול אחדת הרחוב? אר ניכוי הצורך לדפוק קצת את אברהם מלכה?

שיקולי פופולאריות אישית מביאים אותו לדבר (בתוכנית „מוקד") על אפדוריסטים־הכתנחלים בסלחנות אב־הית. כאילו עסקינן בשובבים שנכנסו לגינת הסכן ונגבו שסק.

על שלושה דברים העולם עומד: כך תשבו חז"ל. הם פשוט לא הכירו את העולם של ד"ר בורג. לפעמים אני לא מאמין שאדם דתי יכול להיות בל־בך ציני.

שמעון פרס בטח מבין זאת. אז בשביל מה הבותל? הרי כל־כך הרבה עבדו (עבדו? עבדנו) על אמינותו

אחד העם

השורות הבאות הן עיקרי מכתבו של הקוראה ד"ר יהודה צורף כרחוו־בות. שהתקבל כאן בשבוע שעבר:

„אני בוגר בית־הספר הריאלי בחיפה. בן כתתו של אמיל גרינצוויג ז"ל. חניך, תנועת נוער פעוגת עדכי תנודה ה־עבודה. בצבא שרתי בנח"ל ובמס־ברתו עשיתי בקיבוץ הולדה.

„אני בוגר הפקולטה לתנרסת מכון־בוח בטכניון בוזיפה תואר שני. ובעל דוקטוראט ממדעי הנגדסה מאוני־אוקספורד באנגליה.

„אני משמש כיום חבר בעל ה־הוראה בפקולטה להנדסת מכונות ב־טכניון ומתגדס בכיר בקרית־ויצמן. רתובות.

„בבחירות האחרונות הצבעתי עבור „התחיה" רק מתוס שהשתיתי שמעון קולי לכד' תיה כרוך באובדן הקול.

„אני מאמין על מחדש תנועת ה־עבודה. גדלתי וחונכתי על ערכיה אותם הגשמתי בעבר ואותם אגשים בעתיד על־ידי הצבעה למאיר כהנא...

„שנים רבות חונכתי לכשכש ב־זנבי אל מול הנוצנות הערבית הנוראות וראיתי את תוצאותיה הרות האסון.

„רש לך, מלחמה נגד נוצנות ארגנ„ נוצנות!

„אותה פרסמת כתב שטנה נגד מאיר כהנא. תגובתו ותומכיו. אם תמשיך בדרך זו, אלחם בך מלחמת חורמה בכל אמצעי חוקי הנתון בידי. אנבע אותך לדין בעוון מאמרי הס־תה נגד מאיר כהנא".

ד"ר יהודה צורף
ריח הנשיא הראשון 18/10 רחובות

אורח כי יבוא

יכתי המפלגות הגדולות משולות ל־תנגורו המאכסן בבטנו מפלגות קט־נות. והמערך את שיעני ר"צ. הליכוד את החחיה.

אבל זת, מסתבר, רק כאילו. ה־תחיה, תאמינו או לא, איננה במלואה בכיס הליכוד. לתאן.

לפני ימים אחדים התייצבה הרבי־עיה הפתוחה של התחיה־צומת במש־כן גשיאי ישראל בירושלים להסדיר על הליכוד כמרכיב ממשלה. לאחר שכבוד הנשיא הרצו שאל, כמתחייב מן התקנון, של מי אתם ממליצים — פתחו נאמן, כהן, ולבנון את פיהם ב־איש אחד ואמרו, ליכוד.

אבל המועמד מספר 2, רפאל איתן („צומת"), אמר, לי זה לא חשוב.

והמפולת הרציגית התחיה מאז ה־בחירות היתה בנסיגתו לתקים גוש דתי. ליצור חזות, מראית־עין, של 12 מנדטים. אלא שהמריץ הזה לא היה עובד לא רק על הרשב גמרו־מים, גם לא על יושבי ארץ.

ד"ר בורג יודע, ותוא נתן לכך בחוגים סגורים אין־סוף ביטויים, ש־טובת המדינה וטובת המפד"ל שתיי־בים את החלטת הליכוד.

אבל מה הן מדינה; ממלכה; אל מול ד"ר בורג? תופעות חולפות.

כל התורה כולה

ביום רביעי בבוקר סלסנתי לביתו של אחד מראשי חירות ומפעילה ה־מרכזיים בגישא הקואליציוני.

את הטלפון הרים בנו. ילד בגן שמונה־תשע.

אבא בבית, שאלתי.

כן, אמר הילד, מי רוצה אותו?

יהודי יקר, אמרתי.

אבא, צעק הילד, זה אברהם שפירא.

סרט מצרי בשבת:

הכותל

אוחז בכתב ומינוי מקיבל מהעיתון ריק שמעון פרס לכותל המערבי. איש לא יידע מה הנית בין אבניו. אולי את כתב המינוי עצמו. אולי את המצב הדתי של המערך.

עם ברחבת בית־המקדש מתייחד אדם עם קונו ואפילו ד"ר אבי דיסקין לא מסגל לנהש מה מעמין מי ב־כותל.

פרס באמת יקוק (רק פרס? מי מאתנו לא?) לרחמי שמים. אבל לפני כן הוא זכוק לחגיגה מהמפלגות ה־דתיות, בעיקר מהמפד"ל. והוא תר אחר כל דרך לרצותן. הכותל לא היה אלא המשך לסגנון שנקט בעי־חתו עם הרב עובדיה, יוסף (שלום כבודו, אעשר לעשן, כבודו?).

פרס, כמו יצחק שמיר, מוכן לשלם היום מחיר לא קטן למחיר הגבוה־ממילא הנדרש צל־חי המפלגות ה־דתיות. ומתוך כך הוא בוודאי יודע שלסני הכותל, יש להן כמה דאגות אחרות על הראש.

את המפד"ל למשל מטרידים מל־בד בחחיה הנלכים וכלים, גם ה־מצע הדתי של המערך, עתיד הדת־בחלוקת בבדה, משרות.

בכירים במפד"ל מסבירים לי, ש־אחת שלטון הליכוד בצבעו ופרחו בשיקיות המזיגה חובשי־ניסות למלוא הצון, כלי קשר ובנוסף לנהלאות שעליהן סיכם מראש. משה מנדלבאום, בנק בנק ישראל. יהודה בלום, שב־ר"ר באו"ם. יהודה אבנר בלונדון. מיכה יגן ברשות השידור.

אצל המערך קיבלו הדחיים נתח הבון ויתה. אבל אף פוזר תיסת. אצל הליכוד הם באמת חשו שוחים. לא סטולים למחנה כלשהי.

הדתיים, בניגוד לבני עדות המזרח, קיבלו מהליכוד לא רק כבוד, אלא גם הרבה הכלית.

כך נרצח רצח

ביום ששי לפני שבועיים, „השבוע־זמן אירועים", בטלוויזיה שודרה כתבה מצולמת (אורי כהן־אהרונוב) על גילוי גופת הפרוצה, הנרצחת בגיליים כהן בירושלים, ליד שמונת, שמואל הנביא.

גילוי הכתבה לא רק שאיפם שו־לים בקנה אחד עם סלחמת־החורמה שהכריזו המפכ"ל על הדלפות, הם אי־גם עולים בקנה אחד עם סדרות מב־צעים מינימלית.

בעיד צלמי הטלוויזיה עוסים בש־מח, מופיע במקרה מעקד המחון ני־צב אברהם תורגמן (תורגי) לבוש מדים אך לא הבוש כובע (גבירה ש־עליהם נענעים פקדין). ואז נמסרים הפרטים הבאים:

זיכן נתגלתה הגופה. מיקום מדויק.

תנאות הגופה.

סוג המכשיר שבו בוצע הרצח (סכין).

איזור הגוף שבו נפגע הקורבן (צוואר).

לבושה של הגרצחת (תיאור צבע).

סוג הבעלים שנעלה, כיצד זהיכן היו מזוגות.

כל הפרטים הללו בקראים מחיצים (פרט חקירה מיכמן). פרטים האמו־רים להיות ידועים רק ואך ורק ל־רוצח ולוזקר. יש בגילוים משום הכ־ברה על החקירה. אם לא סיכולה. בי־לוי פרטים כאלה מעביר גם על הכנת הראיות לבית־המשפט כאשר ייתפס רוצח. אם ייתפס.

אלמנטרי, תורגי. אלמנטרי. כאשר שומע ביצב תורגמן במחוז תל־אביב, הוא למשל התראיין ב־טלוויזיה יסיטר שראשה של הילדת באת אלימלך ז"ל נתגלה בחוף הים, עטוף בנייר ניתון־ערב, בתוך שקית נילון.

ניצב תורגמן תורם למחון הדרומי את עוצמת החשיפה שאיפיינה אותו בחיסה ולאחר מכן בתל־אביב.

את יחסי־הציבור הוא הביא למחוז הדרומי, שרק לא יביא את יחסי־ה־אבר.

ביזשר

הבדיחה הבאה, מספרים לי, מס־תובבת בחוצות ק"ק בני־ברק:

המכת שקיבלה אגודת־ישראל ב־בחירות האחרונות היא הדיכר הוחיד שהיא קובלה בשנים האחרונות ב־ישר.

בדברים שפורסמתי באותה פיסקה לא היתה כוונה לפגוע במר קולר ואני מביע צער על אותם דברים ש־פורסמו ותלולים הין לפגוע במר קולר.

לענין דברים שפורסמו במדור זה ביום 15.6.84 ברשימה על ספרו של יאיר קולר „לא לפרסום" המתייחס סים לפגישה שהיתה למר קולר עם מר לוינסון ז"ל ותכנו זמר פורסת „דבר":

„לא לפרסום" (2)

עדי אמוראי

דב פלג

ד"ר בורג: אתה תלמד, הוא ילמד, כולם ילמדו

תורגמן: חיל הדלפות

וייס בלי שבח

הפרשן הפורה ביותר של הבחירות היה בלי ספק הח"כ־הפרופסור שבח וייס. אך ה„עובדות" שהוא מציג מעוררות ספק בתקפות הניתוח

שבח וייס: „וולגריזציה של המקצוע..."

מאת עידו דיסנצ'יק

הסר קצת יותר משבועיים מאז הבחירות. הפרשן הפורה ביותר שלהן הוא בלי ספק הח"כ־הפרופ' שבח וייס. מאז 25.7.84 (12 ימים בלבד מיום כתיבתה של רשימה זו) פירסם שני מאמרים ומכתב ב„דבר", שלושה מאמרים ב„הארץ", שניים ב„ידיעות אחרונות", שלושה ב„על ה־משמר" ואחד ב„מעריב".

בכל מקרה שהיא מוסח לנתח את תוצאות הבחירות, העובדות שלו כל כך תקפות עד שיש ספק רב לגבי ערכו של ואיתות. מדי פעם בפעם הוא שוכח מחלבה, פיסה או רשימה, ומעטר „עובדות" מעוצבות מאצבעו האקדמית. בריקה־תוך־קריאה של פרסומיו השונים הניבה את הנתוצאות הללו:

במאמר שפורסם ביום 25.7.84 ב„דבר" מונה 14 מפלגות בכנסת ה־11. הוא שכח אחת — אל „מורשה".

ביום 29.7.84 פירסם מאמר שני ב„דבר" על התחלקה הצדדית בכנסת ה־11. לפי מאמר זה, יהיו בכנסת ה־11 רק 10 סיעות (העובדות: אחו 15). שוב שכח את „מורשה" אבל גם את רצ, אגו"י, אומץ ורכ.

הפרופסור וייס לא מרגיש פלמוחות חסרון בולט זה סך הח"כים שהוא מונה בכנסת ה־11 מטתים ב־120. אדך ל שטוט מאוד: חמסטרים 2, 1, 1, 1, 4, 2, 30, 32 מסוכמים אצלו ל־82. הסיכום הנכון הוא 73. באותו מאמר הוא קובע בטבלה שיש 31 ספרדים ואנשי עדות המזרח בכנסת; אבל בטבסט יש לו כבר 32 בשני מקומות ו־31 במקום אחר.

במאמר אחר ב„דבר" 2.8.84, שוב מנתח שבח את המצב וקובע שישראל נגישת למצבה של צרפת בימי מרשאל ליקה הרבדעית. למסקנה זו כבר הגיע באותו עתון שבוע קודם לכן. אבל הוא מגיה שזכרונם של קוראי „דבר" קצר מאוד.

סדרה של שלושה מאמרים פרי עטו פורסמה ב„הארץ" בימים 1.8.84, 2.8.84 ו־5.8.84.

בראשון מפרסם המלומד את התוצאות הסופיות של הבוחרות. לפי דבריו השתנו תתנו בתן 25 רשימות, אך הבכנון הוא שוחן 26 רשימות. הרשימה המושמטת, או אולי מאוחרת, זוגא זו של "פלאשר שרון. אחרי־כך הוא עושה ניתוח של התחלקות הבוחרים בין גוש מערך וחמריפרה שלו לבין גליכוד הפריפרה שלו. הנתונות נוגא ממנו בדיוק עצובה שאין כוח לפרט אותה כאן מלבד ציון העובדה כי ב־מספרים של 1981 השמיט הפרופסור מטפר רשימות מן הפריפריה הטעלכית וכך יצא לו שהגוש הזה הוסיף לעצמו ב־1984 כמאה אלף קולות לעומת 1981 וזה פשוט לא נכון. במאמר השלישי יודע הפרופסור מאין באו הקולות של המערך והמפרים ולאן הלכו. למה הוא לא סיפר למקלתו בזמן?

ביום 1.8.84 פירסם הפרופסור מאמר נוסף, הפעם ב„ידיעות אחרונות". הוא חוזר על הטבלה של הפיצול העדתי בכנסת ה־11 כפי שפרסם ב„דבר" ב־29.7.80. ביג־תיים גילה שיש לו טעות בחשבון ועכשיו מופיעה סידרת המספרים 32, 30, 4, 2, 1, 1, 2, 2, 1, 6 המתחכמות אצלו ב־84. הוא בטוח.

ב„דבר" 29.7.84 יש בכנסת, ע"פ שבח וייס 82 אשכנזים, 31 ספרדים ו־7 מזרחי סיה. שלושה ימים אחר כך ב„ידיעות" יש באותה כנסת 81 אשכנזים, 32 ספרדים ו־7 מזרחים.

ב„דבר" יש רק עשר סיעות בכנסת (כמאמר לעיל), ב„ידיעות" יש כבר 12, שאותה מצן נקראת „אחרות" והיא כוללת את אגודה, כך, אומץ ומורשה.

בסעיף ה„הרכב הצבאי" של הכנסת מונה פרופ' וייס רמטכ"לים, אלופים, תא"לים, וא"מים בכנסת ה־11. בלי לבדוק לעומק את נתונים, יש השמטה בסעיף ואלופים (מתי פלד) ויש תוספת מבוגדת בסעיף תא"לים (ציפורי).

יום 1.8.84 פירסם הפרופסור מאמר נוסף, הפעם ב„ידיעות אחרונות". הוא חוזר על הטבלה של הפיצול העדתי בכנסת ה־11 כפי שפרסם ב„דבר" ב־29.7.80. ביג־תיים גילה שיש לו טעות בחשבון ועכשיו מופיעה סידרת המספרים 32, 30, 4, 2, 1, 1, 2, 2, 1, 6 המתחכמות אצלו ב־84. הוא בטוח.

בראשון מפרסם המלומד את התוצאות הסופיות של הבוחרות. לפי דבריו השתנו תתנו בתן 25 רשימות, אך הבכנון הוא שוחן 26 רשימות. הרשימה המושמטת, או אולי מאוחרת, זוגא זו של "פלאשר שרון. אחרי־כך הוא עושה ניתוח של התחלקות הבוחרים בין גוש מערך וחמריפרה שלו לבין גליכוד הפריפרה שלו. הנתונות נוגא ממנו בדיוק עצובה שאין כוח לפרט אותה כאן מלבד ציון העובדה כי ב־מספרים של 1981 השמיט הפרופסור מטפר רשימות מן הפריפריה הטעלכית וכך יצא לו שהגוש הזה הוסיף לעצמו ב־1984 כמאה אלף קולות לעומת 1981 וזה פשוט לא נכון. במאמר השלישי יודע הפרופסור מאין באו הקולות של המערך והמפרים ולאן הלכו. למה הוא לא סיפר למקלתו בזמן?

ב„מעריב" 29.7.84 יש בכנסת, ע"פ שבח וייס 82 אשכנזים, 31 ספרדים ו־7 מזרחים. שלושה ימים אחר כך ב„ידיעות" יש באותה כנסת 81 אשכנזים, 32 ספרדים ו־7 מזרחים.

ב„דבר" יש רק עשר סיעות בכנסת (כמאמר לעיל), ב„ידיעות" יש כבר 12, שאותה מצן נקראת „אחרות" והיא כוללת את אגודה, כך, אומץ ומורשה.

בסעיף ה„הרכב הצבאי" של הכנסת מונה פרופ' וייס רמטכ"לים, אלופים, תא"לים, וא"מים בכנסת ה־11. בלי לבדוק לעומק את נתונים, יש השמטה בסעיף ואלופים (מתי פלד) ויש תוספת מבוגדת בסעיף תא"לים (ציפורי).

בסמאמר קודם שפורסם ב„ידיעות" (25.7.84) עוד לפני גמר ספירת קולות הבחירות מנתח הח"כ הפרופסור את ה־בנכסת מוחרת הרכב המפלגתי שלה. שוב הולכת לה לאיבוד סיעה. יש לו רק 14 במקום 15. הפעם שכח את הרשימה המתקדמת לשלום.

המאמר שהתפרסם ביום 6.8.84 ב„על המשמר" הוא כמעט אותו מאמר שפורסם יום קודם לכן ב„הארץ". ברגיל, פרופ' שבח יודע מאין באו הקולות ולאן הלכו. בסוף הדיסרטאציה כאמ קביעה זו:

„הפלגות הרשימות שפרו על כוחן אף שקולותיהם הועמלו הפעם בין ארבע רשימות". צריך להניח שהארבע הן: המפד"ל, אגודת ישראל, מרשה ושי"ס. אלה הסיגו בבחירות 12 מנדטים. ל־מפלגות אלה בכנסת ה־10 היו 10 מנדטים. תוספת של 20 אחו מירושה אצל ה־פרופסור שמירה של הכוח. כלומר, אילו המפלגות — המערך — היתה מקבלת 56 מנדטים, תוספת של 20 אחו, הוא היה קוראה לזה שמירה על הכוח.

מ ר וייס מסביר כיצד נדחו ה־קולות ממקום אחד לשני. אולי הוא צודק ואולי לא, לכן הוא מתייחס לשיטים בכו הנוכרים בהוצאות. את השיטים ברשו אפשר ללמוד רק בהתקנה מאומצת של זמן שספק אם עמד לרשותו כאו הבחירות ובר פרסום המאמר הזה, בין מאשר הוא קובע כי חמש אובדה שתי המשיטות מכוחה: ירדה מ־2.3 אחוזים לאחוז וחצי.

אבל השובדות והמתמטיקה הן אחרות: בכנסת אובדה חמש שני שלישים מכוחה (ירדה מ־3 ח"מים לאחוז). במספר קולות ירדה מ־44,466 ל־31,103. זו ירידה של 30 אחו (לא 2 חמישיות. זוגן 40 אחוז). גם הירידה מ־2.3 אחוזים לאחוז וחצי אינה 2 חמישיות אלא רק 35 אחוז.

במאמר ב„מעריב" 29.7.84 מופיעה ה־פיסקה הזו:

„איש כמיני הבא מן האקדמיה ואליה ישוב, מתייסר כל אימת שיצליח להטיח ביקורת בשמיתיו ובתלמידיו, אך זו הוכה להתרגש בשצר בת רבים בנגב וולגריזציה של המקצועי".

זה קצת תשוב מאחר מומלץ למר וייס לשוב ולקרוא אותו ולשבוב. איש אקדמיה שבמתנו — כבר פרופסור — צריך ל־התיחס גם לקוראי עתונים ברציונות.

בכל מאמריו מנסח שבח וייס גם ל־הסביר מדוע נכשל המערך בבחירות. יתכן שהסיבה בעוצה גם בכך שהמערך בחר בפרופסור שכזה לייצגו בכנסת ה־11.

פתחון פה
ארז ביטון

שעת חסד אפשרית

אחריות כבדה מוטלת על אנשי־הרוח לתרום בסגנונם הייחודי לקביעת אמות־מידה חדשות לדרך הפעולה של המערכת הפוליטית

הקשר בין מציאות חייהם היום ל־בין בורל צמנו, וחשבו שבא ע־ליו לפני 1900 שנה בחורבן בית שני, נתפס כמחשיי יותר סתמיי. האחוריות אשר הילסה כנו השבוע היתה אחוריה של פיוסים והכמנת קוולת של ניגודים והתרסה. משוא מבפנים קורא אותנו לסדר. המשותף, הנעלה על כל מחלוקת, הוריד את מסלם הנינודים ויצר תחושה של רגע אשר יכול להאוך לשעת חסד. האם נסכיל לתרגם את התחרשה הנדירה הזאת לשפה מעשית של אחוות בפועל?

על דרך הפרדוקס, ההציצה לעבר מח־נות העומדים זה מול זה ללא יכולת הכרעה, ההציצה הזאת יצרה הבנה סיכו־טה אבל מכרעה שהמוצא הייחיד הינו ב־מעשה של אחדות. גם אנשים סערב ב־חירות גיבו את עצמם לחדל הבדלים חל בהם ריסוך, ונתעמקה הכרתם שטובת המדינה מחייבת הליכה ביחד.

האם מבהיגינו יצליחו לשאוב תעצו־מות כזו לעמוד בפרץ הניעודים וטובות הנאה מפלגתיים, ובכך לנצל הזדמנות שאינה נקריית על דרכם יום יום ולהתאחד להנהגה אחת, אשר תחלץ את העם ממ־ריבות אין סוף. האם מנהיגינו יצליחו להתגבר על יצר הסקטיקות והמניפולציה ולפעול באורח מחוקן, אמיתי ונעלה על כל תמורין פוליטי, שהעלתחו חמיד רק לשעה, וישכילו לחמריא לטעשה הנהגה פורה ובעל סיטרים מאין כמוהו.

המשך הדרשדש בבוץ של אינטרסים מפלגתיים צרים עלול לחתוך את האזור־רה של רצון טוב ובכונה, שבצאה לה מאחזים נרחבים בעם, ולדחוק את כולנו חלילת לורמים עכורים שקצה בבר נס־סנו סנם.

תשיתות הבלתי פורמליות בין ראשי המפלגות הגדולות, באווירה עניינית, אור־הדת, מחוץ לעיני המצלמה, הפתחה תקוות של אפשרות עתידית סיכויים, ואנם נדבק באווירה הזאת. לא ההפלאנו גם לשמוע מפי ראשי המפלגות הגדולות שניתן גם ניתן לגשר על מחלוקות אידיאולוגיות בסוגיות מרכזיות, מפני שהכחות המרכ־זיים, שהקווים, המתונים בקרב שתי ה־מפלגות לא רחוקים בעמדותיהם ובקווי פעולתם המדיניים־הברתיים.

השאלה היא באיזו מידה יוכלו לעמוד מול לחץ הגופים המקצינים ולורדם אל תוך נהר אחד, מרכזי, גדול של המאחד והדומה, ולהתעלות של הגדרות ויסטוד־ות שרירותיות שאין להם ולא כלום עם מסת חיינו כעת.

ניכתנו לדעת מי ליצירת אחדיות של הנעמכת הומות וקיטובים יש בות מסשי רב בלתץ על ההנהגה הפוליטית.

אנשי הרוח אשר יצאו לזירה הציבורית וקצמיו את כל כובד משקלם בקריאה למשלת אחדות, תרמו לא מעט לדיבון ההנהגה הפוליטית לפעול לכיוון של מס־שלת אחדות ולא רק כמס שסתיים ומתע־ליל פוליטי, אלא בחתיבה בבח של האפ־שרות הזאת. אין ספק כי משקלם של אנ־שי הרוח בעת הזאת יבול לזחות רב מבפי שיהם מדמים לעצמם. בתחם המוסרי וראיי־תם המדינית מעבר לקוניקטרות זמנית יכולים לקבוע אמות מידה חדשות בת־פיסה, ולדרך פעולה של המערכת הפוליי־טית.

האחריות המוטלת כיום על אנשי הרוח בשל כיתם זה, אולי כבדה יותר מזו המו־טלת על שכמה של ההנהגה הפוליטית עצמה. איש רוח שלא יטיל את דברו ל־מערכה הזאת השיב בעיני, אם יוצא ואם לא יוצה, אי כסתגלן או כמכתמים. זו שעתם של אנשי הרוח להתחבר לצדכים המהותיים של החברה ולתרום בסגנונם הייחודי לאמצע לפרוץ את ההסגר של תאות והתכתשות והרצון המשטני לע־שות רווחים פוליטיים קצרי־יד וקצרי־ראות.

שום דבר בנסיוננו הקולקטיבי מאז 1947 לא הצליח לשבו־חם. יהרשע הרבבי שעשה קר־תר מכל ממזמה אחר כדי לחשוף את עומקו ויציקשותו של סרוב הערבים להשלים עם קיום הממלכתיות היהודית (וכן את מרכם האנטי־יהודי) נהג להתאונן מרות על כך שמנהיגיה המדיניים של ישראל (אן אנשי מפלגת העבודה) פשוט לא רצו לשים לב לד־ברים.

תהרורי־לבם שלמו בהם, ואמונה מיס־טית שיקשלה את מחשבתם וכך בשאר. הויי אלה השפוים לגמרי — על־פי מי־ונו של מר חזן, מטיפים לשיבת ישראל לקווי שביתת־הנשק של 1949. אם „ש־פרומם" אינגת שלמה, כמו למשל פרס או רבין, הם מסתפקים בהתיחסות ש־הערבים (וקודם־כל חיסיין) יקבלו בר־צון שני־שלישים כל יהודת ושומרון (אן עלי ירושלים) כ„מאוקן" הבעוד־תיהם; ודוקא כאשר הולשתה ופגי־עותה של ישראל תיצמקנה — דוקא אז יותחרו על תלומם לחסלה.

אולי עוד יותר מרמים הוא הקתם ה־„שפרי" למציים. כמעט מדי־יום מטפ־קים המצרים ראיות נוספות לכך שמעבר לתשתלטות על סיני, הם לא ראו בחזה השלום יותר מטיטת נייר פורמאלית. לפני שבועיים הגיעו תנאים הדדיים ל־קיום היטוד הראשון שבחונה: החוקת השגריתי בישראל — שהיה אמור להיות הטמל הקבוע של השלום. שעמלה נגד ישראל בגלי־התקשרות (כדי להבטיח עצמה מרבית של יחסי שנאה ובין) נמשכת כאילו כלל לא קיים הוזה האיסור תבלית איסור בל תצמולה כזאת. תיירות — מצד מצרים — ומסחר, הם כמעט אפסיים. המומחה תצבאי הולך מזיל אל חיל.

לתוסיף מידת תוקף לכוונה הערבית הבלתי־משתנית, נתמנה עבדול מגיד לשר החוץ הדש. בעודו שגריר באו"ם (שם הצטיין בנאומים ארקיים נגד יש־ראל) הוא נשלח ב־1982 לייצג את מצ־רים בוועידת המדינות הערביות ה„בלתי מוזגות" שהתקיימה בסוריה. שם הוא פרס את „תוכניתה" של מצרים כלפ־ישראל, בסיכום היא, מהוה המרשים ה־מסורתי לחיסול ישראל בשלבים — כולל החזרת ה„פלשים" לחזיה ויפו ועכו ודר.

מה אומרים על כך הציונים הטריים? לא כלום. הם בבלל לא שמעו על הדב־רים הללו; והם אף מתיימרים שלא הוד־הרו. אולי זו הדרך לשטוף על שפיותם.

המנפנפים בתעודת השפיות

מאת שמואל כץ

יעקב חזן: „ציוני שפוי"

פרסום נרחב ניתן לדאיון של יעקב חזן ברדיו ביום רביעי שעבר, בגלל יחסו השלילי ל־רעיון של ממשלת אחדות לאר־מיה. אך הוא הטמיע באותו מעמד גם דברים מאלפים אחרים. הוא הכרין על עצמו ב„ציוני שפוי". מציג „המשור הצעיר" הוותיק נלכד כך בפח של חלוצים־שלא־ביודעין אשר, לפני מספר שנים, המציאו את הרעיון הנאציוני של נפנוף בתעודות על שפיותם כחוכחה לת־בונתם. ההמצאה עכשה חיל: „שמאלה" מקו אי־שם באמצע מפלגת „העבודה" נמצאים אנשים המוצאים דרך קלה לשים קץ לכל ויכוח עניינו: ע„י ההכרזה: „הרי אנחנו הציונים הפפוים".

מר חזן, תוך הגיות אופיינית, הדגיש שהגזרותיו אין דבא מתכוון לחורוך מישפט עיבי, ישנם „אנשים טובים" ו„אנשים רעים" משני הצדדים. אלא שי־הצדדים הפפוים מבחינים בין האפשרי ובין מה שאינגו אפשרי. כאחרים הם אנשים בלתי־מעשיים המאמינים שהם יכולים לכפות את רצונם על העולם. הוא כינה את אלה „משיחיים".

בגנה זה בטבע מחדש לאחרונה כדי לתאר את המאמינים שארץ־ישראל ציוי־כת ליום ישראל; שממנון לחקל ראש בדוקטרינת הערבים (על עשרים מדי־נותיהם) שדינה של ישראל להיעלם; שחקות השלום תלויה בכך שישראל לא תחליש את עצמה מחדש ע„י ויתור נוסף על שטח, כי אכן ויתור על שטחים במער־הו כמרשים למלחמה מחודשת.

מראיבו של מר חזן — שלום ריזנ־פלד ויצחק גולן — לא הכבידו עליו בדרישות להמציא ראיות לאותה שפיות מחזברת. דרישות כאלה היו שלולות לח־ביכו. סוף סוף מפלגתו של חזן היא אשר למני 1948 התייצבה נגד עצם ה־רעיון של מדינה יהודית, ותמיפה ל„מדי־נה דו־לאומית" — בת יחנו הערבים, על־פי הגדרה, ממחצית השלטון. במר־שור אחר — חזן הוא אשר, בימי שלטון מפאלין בברית־המועצות, הבריח כי בריח המוצעות היא „המולדו השבמית" שלו, ולאן הלכו. למה הוא לא סיפר למפלגתו בזמן?

ביום 1.8.84 פירסם הפרופסור מאמר נוסף, הפעם ב„ידיעות אחרונות". הוא חוזר על הטבלה של הפיצול העדתי בכנסת ה־11 כפי שפרסם ב„דבר" ב־29.7.80. ביג־תיים גילה שיש לו טעות בחשבון ועכשיו מופיעה סידרת המספרים 32, 30, 4, 2, 1, 1, 2, 2, 1, 6 המתחכמות אצלו ב־84. הוא בטוח.

בראשון מפרסם המלומד את התוצאות הסופיות של הבוחרות. לפי דבריו השתנו תתנו בתן 25 רשימות, אך הבכנון הוא שוחן 26 רשימות. הרשימה המושמטת, או אולי מאוחרת, זוגא זו של "פלאשר שרון. אחרי־כך הוא עושה ניתוח של התחלקות הבוחרים בין גוש מערך וחמריפרה שלו לבין גליכוד הפריפרה שלו. הנתונות נוגא ממנו בדיוק עצובה שאין כוח לפרט אותה כאן מלבד ציון העובדה כי ב־מספרים של 1981 השמיט הפרופסור מטפר רשימות מן הפריפריה הטעלכית וכך יצא לו שהגוש הזה הוסיף לעצמו ב־1984 כמאה אלף קולות לעומת 1981 וזה פשוט לא נכון. במאמר השלישי יודע הפרופסור מאין באו הקולות של המערך והמפרים ולאן הלכו. למה הוא לא סיפר למפלגתו בזמן?

ב„מעריב" 29.7.84 יש בכנסת, ע"פ שבח וייס 82 אשכנזים, 31 ספרדים ו־7 מזרחים. שלושה ימים אחר כך ב„ידיעות" יש באותה כנסת 81 אשכנזים, 32 ספרדים ו־7 מזרחים.

ב„דבר" יש רק עשר סיעות בכנסת (כמאמר לעיל), ב„ידיעות" יש כבר 12, שאותה מצן נקראת „אחרות" והיא כוללת את אגודה, כך, אומץ ומורשה.

בסעיף ה„הרכב הצבאי" של הכנסת מונה פרופ' וייס רמטכ"לים, אלופים, תא"לים, וא"מים בכנסת ה־11. בלי לבדוק לעומק את נתונים, יש השמטה בסעיף ואלופים (מתי פלד) ויש תוספת מבוגדת בסעיף תא"לים (ציפורי).

יחד עם יוסף נדבה, שוחחתי אורוכות עם יצחק גרינבוים ב־מרס 1947, בימים הלוהטים של המאבק נגד שלטון הבריטים בארץ־ישראל. נודמנו יחד במקרה במ־טוס מלונדון. ימים ספורים לפני־כן הסו־לו הבריטים „מצב צבאי" באזור תל־אביב וחסדיכם, וכירושלים, בכוונה מוצ־הרת להסל „פושעים" את המחתרות העב־ריה. גרינבוים הסכים שמבחינה היסטו־רית ומבחינה הבבדי־הצבאי הלאומי מוצדקת ניגישתו של האצ"ל. בריטניה נהיתה לאויבת, הגיונית היא המלחמה בה. אך המלחמה מסכנת את הישוב. „מה בעשה", כאל „אם הבריטים יוציאו את תל־אביב, אם יהרסו את העמק?"

אני הצבעתי על המשק הזרעים של בריטניה, שיצאה ושרשה ממלחמת ה־עולם, על יסודי החיים היום־יומיים בה, שהתרוסו בתנאים הקשים של המערב, על תלותה, מצורה הרחמים, בסיועה של ארצות־הברית, על האחדה העצומה ה־שורדת באר"ב (וכן באירופה שלאחר השואה) למאבק החוזדים בארץ־ישראל — והסליחה הגוברת והולכת בבריטניה עצמה מהבעה הבבוגו של נבחרתה בארץ־ישראל, על 80 אלף תיילת. אך עיוור יכול היה להאמין שבריטניה מסו־גלת לבצע מעולה צבאית רציגית נגד הישוב.

שגיגו, נדבה ואני, העלינו בפניו אותות המופתים להראות לו שאם אך נתמיד הנוגשה הנחוגדות, בריטניה תיאלץ לצאת את ארץ־ישראל. אנחנו, נדבה ואני, היינו — על־פי משנת חזן — ה־„משיחיים".

שבוע אחרי שיחה זאת חוסל „המצב הצבאי" בבשת־סנים, אחרי שבמחלכו בוצע האצ"ל והלח"י למעלה מטשים פעולות; ובבית הנבחרים בלונדון הש־מיע וינסטון צ'רצ'יל — באי־רצון אך בלהט — את עצם הדישה המחוחדת הזו־ודיה: „צאו־נא מארץ ישראל"!

שיטת הדפוס לאחר־מכן, בספטמבר 1947, הצהירה ממשלת בריטניה על כוו־נתה לצאת מארץ־ישראל.

דוגמאות אלה אמנם מאשרות את קבעתו של חזן על ה־המציאות הנוסטרית של שתי תאסכולות. אכן, אם יש מש־מעות „לוגיקה", הרי הוא הוא הנכון ביותר לכך. אולם, אם הוא לא סיפר למפלגתו בזמן?

ביום 1.8.84 פירסם הפרופסור מאמר נוסף, הפעם ב„ידיעות אחרונות". הוא חוזר על הטבלה של הפיצול העדתי בכנסת ה־11 כפי שפרסם ב„דבר" ב־29.7.80. ביג־תיים גילה שיש לו טעות בחשבון ועכשיו מופיעה סידרת המספרים 32, 30, 4, 2, 1, 1, 2, 2, 1, 6 המתחכמות אצלו ב־84. הוא בטוח.

בראשון מפרסם המלומד את התוצאות הסופיות של הבוחרות. לפי דבריו השתנו תתנו בתן 25 רשימות, אך הבכנון הוא שוחן 26 רשימות. הרשימה המושמטת, או אולי מאוחרת, זוגא זו של "פלאשר שרון. אחרי־כך הוא עושה ניתוח של התחלקות הבוחרים בין גוש מערך וחמריפרה שלו לבין גליכוד הפריפרה שלו. הנתונות נוגא ממנו בדיוק עצובה שאין כוח לפרט אותה כאן מלבד ציון העובדה כי ב־מספרים של 1981 השמיט הפרופסור מטפר רשימות מן הפריפריה הטעלכית וכך יצא לו שהגוש הזה הוסיף לעצמו ב־1984 כמאה אלף קולות לעומת 1981 וזה פשוט לא נכון. במאמר השלישי יודע הפרופסור מאין באו הקולות של המערך והמפרים ולאן הלכו. למה הוא לא סיפר למפלגתו בזמן?

מפ"ם - אחדות הניגודים

המאבק עם מפ"ם הוא מבחן המנהיגות של שמעון פרס ואם ייכשל בו - יחרוץ את גורלו

בראשית השבוע הזה, מיד לאחר שנשיא המדינה הטיל על ח"כ שמעון פרס את התפקיד לנסות ולהרכיב ממשלה, התפרסם גיסה של מפ"ם ליו"ר מפלגת העבודה, מנחם בגין, ח"כ שם־טוב למר פרס ומבקש ממנו להתפלגות מתוך שיקולים ערכים ולי־העדיף שיקולים לאומיים בבואו להרכיב את הממשלה. מי שהיה קורא רק את ה־חלק הזה במכתבו של שם־טוב, ולא את יתר חלקיו, היה מגית, כדבר מובן מאליו, כי המדובר בפניה ברגשות והסרת חק־דים, לתעב את המאחד בעם, להתעלם מעקידות פוחלוקת לא מעותיות ולהכריא לריבי גיבוש ממשלה רחבה, יציבה, שיש לה, ורק לה, סיכוי להנהיג את העם בת־קופת מצוקה זו.

לו כותב המכתב היה ראש הליכוד — כלל לא היתה מתעוררת שאלה. לו כתב את המכתב אחד מראשי מפלגת העבודה, נניח יצחק רבין, סביר מאוד שגם הוא היה מדגיש את היסודות המאחדים בעם ומגיע למסקנה, הפוליטית שיש להעדיף איחוד לאומי על פני קיטוב לאומי.

אך את המכתב כתב מזכיר מפ"ם ומי שקצת מורגל לטרמינולוגיה המפ"מית צ־ריך היה להסיק על כמן שמיגית המשפט הראשון כי אם שם־טוב מדבר על הת־עלמות ממאנעדים ערים והעדפת הטיי־קול הלאומי — כי אז המסקנה שלו עצמו חייבת להיות שיש לתפיס ממשלה צרה, רעועה, ללא הליכוד, תוך סכנה ממשית של אגברת הקיטוב הפנימי. ואכן.

אצל מפ"ם זו אינה שאלה של פגנון בלבד. זה ענין שבמהות. מפ"ם עדיין חיה ־לת בעולם מושגים, שבעיה רבה כבר אבד עליו הכלה. אלא, שיש לה הרגשה ונחישות המאת כאחד להתעמד פנים, כ־אילו מדובר בעצם בכוח עצמאי, המייצג באמת שכבה גיבות של מצביעים, והיא רשאית לתתנהג כאילו זכתה באמון כלל־שהו של הציבור בבחירות האחרונות אשר קרא לה, לעשות הכל כדי לחדל את הי־ניגודים הפנימיים ולהרחיב אותם עוד י־כלל קרע מוחלט.

אני יודע כי אנשים רבים יתפתו לח־שוב כי מה שמביע את מפ"ם ומנהיגיה הוא הזדאבה לשלמות האידיאולוגית שלהם ולדרך הפוליטית הייחודית המאפיינת אר־תם. הצלה המסרנים, הכמעט מחייסדת של אנשי מפ"ם — היא סימן היכר אופ־ייני. קל להתפתות להמחה כזו — אך אין לה שחר.

מפ"ם שוללת ממשלת אחדות לאומית — רק בגלל אינטרסים כיתתיים, פלגניים, צרים. אין בל קושי להוכיח זאת.

ע"מ יודעת כי למפלגת העבודה ולמערך, בהשתתפותה, אין ארגז־ציה להקים ממשלה רק עם גורי־מים הנמזחים לתלוטין עם ת־אדיאולוגיה שלהם. אם יוכשלו המאמצים להקמת ממשלת אחדות לאומית בהיס־תפות הליכוד, ובמו ראשי המערך לה־קים ממשלה הנקראת צרה. כדי לחקים ממשלה כזו חיוני לעשות ברית לשחות עם שתי מפלגות דתיות.

אנשי מפ"ם יודעים בוודאות, כי לא תקום ממשלה כזו אלא אם יתאלץ המע־רך ליהנר ליפלגות הדתיות ויתודים מפ־ליגים, אולי תקרי תקיים בהיסטוריה של מדינת ישראל. כל מה שמפ"ם והאגף ה־שמאלי של מפלגת העבודה נאבקו בו בשנים האחרונות — יתפר, אם יתנשם חלומם להקמת ממשלת קואליציה צרה — לחלק מהחסכם הקואליציוני החדש.

ויקטור שם־טוב וחייקה גרוסמן יצטרכו להרים את ידם למען חוק „מיהו יהודי", הם יזמכו ביישבות מכל הסוגים, ויעניקו את „חוק האזרחיות הקואליציה", בקיצור הם יח־ין עם שותפים קואליציוניים שיתבעו מהם מחיר פוליטי אשר על מנין, עומד בס־תירה לכל מה שמפ"ם החיומרה להיאבק למענו.

ממשלת מיעוט, המלולת את וייצמן ר"ץ ותמיכת שינוי בתמיכה מבחוץ של רק"ח ותרשומה המתקדמה לשלום, היא המשלה הקרובה ביותר לפמ"ם בתנג־דה הנוכחית. זו תהיה ממשלת „ליבר־לים", „מחקרמיתי" שהפעון יוחמות מדיניות. יאהבו אותה ברוסיה, ילשפו אותה בגוש המזרחי, יכבדו אותה במערבים וריציגו לה בקרב מפלגות השמאל הקיצוני באירופה. קרייסקי היה שולח לה זר פרחים מקמוס מנחתו הזכרתי.

אבל — ממשלה כזו לא תקום, לא בגלל התנגדות מפ"ם, אלא משום שיעור וייצמן ואמנון רובינשטיין הם אנשים הגונים ו־אחראים — והם לא יתנו לה, בכוח פנים ואיפון, יד.

הרע במיעוטו מנקודת המבט של מפ"ם הוא איפוא ממשלה בשמצבית בהשתתפות הצמר"ל, ע"מ ואגודת ישראל, למשל, אשר תיאלץ לוותר ויתורים מפליגים ב־תחום החקיקה הדתית.

ואת הממשלה הזו — מעדיפים שם־טוב, גרוסמן וחבריהם. אילו חשדתי בהם כי הצמאה זו נובעת מהתעוררות פתאו־מית של רגשות חמים לדת היהודית — הייתי מוכן להשלים אתה, למרות הקו־שיים האדירים שכרוכים בהקמתה וב־קיומה במציאות הפוליטית והחברתית של מדינת ישראל. אך לי אין ספק שם־טוב וגרוסמן לא שינו את יחסם ליהדות וה־מפלגות הדתיות. הם ממשיכים לסלוד מכל מה שרוח של כיפות ישראל נודף ממנו. הם סולדים, מכל נכונות לסיוה של אמת עם יהודים ויהדות — הם מו־כנים לוטיקע יום יום מחדש, כל לדיעה של מפלגה דתית לחיוק הניסוך היחו־די, להגברת המסיכה ביישבות. בקיצור — דבר לא נשתנה אצלם בחמום ול־ייעיר על כך ביצע המערך בעניינו דת ומדינה.

ה שקובע אצלם ותוא שמבתיב אח שמדתם, היא ההכרה כי מס־שלה צרה תתן למפ"ם עמדת כוח פוליטית ובוכות הנאה שלטונית, ששום ממשלה אחרת, לא תוכל להעניק להם. זה דוק זה השיקול שמביא אותם למאבק חריף ונואש כל כך למען ממ־שלה צרה. מפ"ם יודעת, היא חייבה לד־עת, כי ממשלה צרה לא תובל ולא תר־עת, לתתמודד בראיונות עם שום בעיה מ־הותית מאלה שעומדות על סדר היום ת־ציבורי שלנו.

ממשלת מערך צרה עשוה לא תענ לי־זום את המדיניות הכלכלית שדובריה המ־ליצו עליה בכל הזדמנויות האחרונות. הם יחשבו כי מדיניות כזו, אשר על פי שי־סתם תביא למיתון מסויים במשק ולאב־טלה בסמדים משמעותיים — השחק לידי הליכוד שיהיה אז באופוזיציה. הם יוד־עים כי במקרה כזה, יוחמה הליכוד מית־רון חשוב בבחירות להסתדרות שיתקיי־מו בעוד שנה בעל של משבר כלכלי ק־שה וזעזועים חברתיים עמוקים.

כמקביל, ממשלת צרה תימנע מכל יו־מה מדיניות שעשויה להביא לחידוש זי־מו"ש בענין יהודה ושומרון, במסגרה הכ־ממי קמפ דייוויד. שום ממשלת צרה לא תהיה חופשית לנקוט יוזמות מדיניות מר־יוקות לכה. פחות מכל — ממשלה שי־משקל הכובד הפנימי שלה ורא מן הש־מאל לשמאל הקיצוני.

ובמלים אחרות: אנשי מפ"ם מוציעים לשמעון פרס להקים ממשלת שיתוק ל־אומי, בשיתוף עם המפלגות הדתיות, בי־דיעה מראש שאין שום סיכוי שממשלה זו תוכל להביא לפתרון הבעיות היסוד־יות שלנו, ובכל זאת ריק ואך ורק בגלל שיקול כיתתי ופלגני המבוסס על שנאה עמוקה, כמעט אי־רציונלית לליכוד.

אין זו הפעם הראשונה שמפ"ם בשעת מבוכה לאומי, מפגינה גישה זו. בפעם הקודמת, היה זה בימי המשבר הקשים שקדמו למלחמת ששת הימים. גם אז — רצה העם ממשלת אחדות לאומית, גם אז ממשלה כזו היתה הדיונית וגם אז איחתה זו מפ"ם שעשתה הכל כדי לסכל את הקמתה.

שמעון פרס, שהיה אז, יחד עם מנחם בגין, מאדריכלי הקמתה של ממשלת ה־ליכוד הלאומי, היה בעצמו אחת המס־רות של אנשי מפ"ם אשר רצו להשאיר אותו, את דיין ואת בן־גוריון וכאבן את מנחם בגין, מחוץ למעגל ההשפעה הל־אומי בדגש של משבר הזעזוע.

באותם ימים חזה פרס היטב, על בש־רו, את חי־המרגוניות, הצביעות והתח־סרות של אנשי מפ"ם וגבר על התנג־דותם.

הם לא הושתנו. גו עזיי אותה צביעות, אותה צביעות, אותה התחסדות ואותה חי־מרגוניות והוא עלול לחיות קרבן יפ־לה דוגמה בימים שבהם הוא חולם לתג־שים את חלום חייו ולהיות מוכיח לרא־שות ממשלה בישראל.

המאבק על מפ"ם הוא מבחן המנהיגות הגדול של שמעון פרס. אם יוכשל בו — יחרוץ את גורלו ויאשר את השפעותיהם של רבים מפנין, גם מקרב תומכי המערך.

בובות שעווה

בקרוב תשבוב בטוריאון השעווה המצא בלב מגדל שלום שב־תל־אביב, לא כיתיירת, אלא כ־היעוות לחומנה.

סיפרו לי כי כאיר גמלה ההחלטה אצל הזוגות בני מעמדות מאוד לחקים מוזי־און שעווה, תופלה הזיעון כי המוזיאון יתאר את תקומתה של מדינת ישראל ב־מאת הענים האחרונות והאישים המרכ־זיים שפעלו בה.

המוזיאון מעוצב בצורת מעמדים ש־בהם מחיקרות הדמויות המרבויות במס־גרת האירועים ההיסטוריים שתיו בה שיא פעלן, כך שהמבקרים בו עוברים ממו־בסרט גע את האירועים ההיסטוריים ה־מלווים בקולות רקע אותנטיים. כל כך אמיתי שאי אפשר שלא להתרגש.

את מי לא פגעתי בביקורי במיזאון שעווה זה ?! את הרצל הוזה המדינה, את הברון רוטשילד מעביקר ביקבי ראשון לציון, את גיבורת גוליי שרה אהרונסון, את זאב ז'בוטינסקי בשושב בכלא עכו, את גרומפלדור — מוב למות־בעד־ארי־צנו, את דוד בן גוריון, דב גרינבר, יצחק שדה, גולדה, משה דיין, את אלי כהן ב־רגע לכיתתו בדמשק, את נטלאי ישראל בעבר ובהווה...

בקיצור, את מי לא ?!... את כולם. את כל הגדולים, בגדלם הטבעי ובלבושם ה־מקורי. כולם, ככה, ניצבים לפני, בשע־תם היפה ביותר. אמנם, בובות שעווה, אך בובות שהעבירנו בי מין רסס מיוחד של נפנוצים.

נפנוצים למה ?

באמת שאיני יכולה להסביר.

ביקרתי גם בחדר העבודה של הפס־לים, יוצרי הבובות. ונעמד שם איש ש־טופל בבובות שעווה תיוכנית ומוכרת מאוד. ויישר אותה שמאלה, ויישר אותה ימינה. הבריש את החליפה למעלה ול־מטה, ויישר את הציור וכו', יכול להיות, כי כשכתבה זו תראה אור, הוא יהיה כבר ראש ממשלת ישראל, רק אם יצליח ל־הרכיב קואליציה.

ויכול להיות שלא.

אבל במוזיאון, בובות השעווה חיות את האירועים גם בהווה. יכול להיות. הכל יכול להיות. וצריך להיות בחדשות.

ובכן, תוך כדי הסתכלות, ניקוי, דיבו־רים ובחוקים, נדמה היה לי פתאום שי־השעווה הזאת מחניקה מאד וסיכולית מאד. היה נדמה לי שמנהיגי העבר רו־צים להגיד משהו לדיונן הנוכחי המקבל מידי הפסל איזורוד וצחנות. כי המנהי־גים האמיתיים של עם ישראל, ניתנו המיד בהעזה ובמחשבה מקורית אשר הצילה אותנו, כעם, לא אחת ממצבים מביכים. ואילו כיום, יש לי הרגשה, שכולם נאח־נים בקרנות המזבח, ומוכנים בעקבנות לא ברורה להפיל איש את רעהו בסח.

נכון, תמיד היו מאבקים. אבל תמיד היה אותו מישהו שהציל את המצב.

— מה לעשות ?... — אומר לי פתאום הפסל — אני אמנם אחראי פה על כולם, אבל אני לא יכול לעזור לך להרכיב ממשלה טובה...

במה ממשלות מקים פרס

שד שבוע

דב גולדשטין

שמעון פרס יכול להקים שתי ממשלות — או אף לא אחת. בדיוק לתגיד לנכונות, שהוא חבין זאת מן הרגע הראשון. המבצים התמופים והדחופים שלו היו עם ראשי המפלגות הקטנות. בנעצים עם המפ"ל ואופוזיציה — ולמי גישה מרחיבה היא וביקשו צל נפשם, שהמעיקים האנטי־דתיים במצע המערך לא יהיו להם לדוקן. סליחה, הם, באמת, לא התכוונו ברצינות.

הליכוד יודע את חשבונו המרוויח ואף אם התבטאות בוטה מסיהם של סגן ראש הממשלה, דוד לוי, או ח"כ רוני מילוא, הוא לצנינים בעיני ראשי המערך — אין בכך לשנות הנחות מכוסמות: אם פרס אינו יכול לתתם ליצולית של ממשלה צרה את תמיכתם של 60 ח"כים, בלי ששת הח"כים של רק"ח והדתיים הפת־קדמת לשלום — סיכויו לרתום את חלי־כוד לממשלה בראשותו קלהים ביותר. אם לא סהות מזה. כל עוד לא נקבעה ונתבססה העיבודה, כי פרס יכול לבוא כ־ראש ממשלה בלי הליכוד, וכל עוד הליכוד מאמין, כי פרס יוכשל ויצחק שמיר יצליח — תהיה זו אוזלת לצפות, כי הליכוד ישרוף את סיכוייו ויכתיר את פרס כראש הממשלה. מה שפרס אינו יכול לעשות גלי הליכוד, אין לו סיכוי להשיג בעזרתה.

בנסיבות אלו אין טעם ואין הגיון ל־התגלות של הליכוד ולפ ראשיו. כאילו אינם מבבדים את רצונו של הנשיא ושוב־לים בגיגות להחלטתו. הנשיא לא מינה את פרס לכהונת ראש הממשלה, אילו היתה בידיו סמכות כזאת והיה מחליט לעשות בה שימוש — היה פרס עטור מזירדת המו"מ ולא היה צריך לשבות את ליבם של אנשי המפ"ל בהבטחה. הנשיא הטיל על מר פרס תפקיד מוגדר מאוד: לנסות להרכיב ממשלת חדשה. הליכוד מאמין — והמציאות אינה מפריכה אמונה זו — כי אין לפרס סיכוי גדול להתיצב לפני נשיא המדינה ולבשר לו, שהעלית מה פסול מוצאים, איפוא, בהתנהגותו של הליכוד? אולי מצפים ממנו, שיטרח לשכנע את המפ"ל להצטרף לקואליציה צרה בראשות המערך? אין שום דבר בהתלות הנשיא, שמתייב את הליכוד ל־סייע לפרס בהגשמת חלומו. אין שום דבר בהחלטת הנשיא, שמצוה מהליכוד לערום על דרכו של פרס כל מכשול, בתחומים־ובאמצעים, שהדמוקראטיה מתי־לה. אין שום סגיבה בכבודו של הנשיא ובסמכותו ובאורח החיים הדמוקראטי המ־דוקדק, כאשר הליכוד מזמר על קשריו עם המפלגות הקומבנות בו ומנסה להשיג את תמיכתן של המפלגות, שפרס מקוה מתיפת במי תמכו, אם הכוונה לבונן ממשלת אחדות לא תתגשם.

כאשר מי שהנשיא השיל עליו להרכיב ממשלה מצלית במשימתו, מציג את מס־לאותיות הקטנות. בנעצים עם המפ"ל ובקיבוצ צל נפשם, שהמעיקים האנטי־דתיים במצע המערך לא יהיו להם לדוקן, סליחה, הם, באמת, לא התכוונו ברצינות.

הליכוד יודע את חשבונו המרוויח ואף אם התבטאות בוטה מסיהם של סגן ראש הממשלה, דוד לוי, או ח"כ רוני מילוא, הוא לצנינים בעיני ראשי המערך — אין בכך לשנות הנחות מכוסמות: אם פרס אינו יכול לתתם ליצולית של ממשלה צרה את תמיכתם של 60 ח"כים, בלי ששת הח"כים של רק"ח והדתיים הפת־קדמת לשלום — סיכויו לרתום את חלי־כוד לממשלה בראשותו קלהים ביותר. אם לא סהות מזה. כל עוד לא נקבעה ונתבססה העיבודה, כי פרס יכול לבוא כ־ראש ממשלה בלי הליכוד, וכל עוד הליכוד מאמין, כי פרס יוכשל ויצחק שמיר יצליח — תהיה זו אוזלת לצפות, כי הליכוד ישרוף את סיכוייו ויכתיר את פרס כראש הממשלה. מה שפרס אינו יכול לעשות גלי הליכוד, אין לו סיכוי להשיג בעזרתה.

בנסיבות אלו אין טעם ואין הגיון ל־התגלות של הליכוד ולפ ראשיו. כאילו אינם מבבדים את רצונו של הנשיא ושוב־לים בגיגות להחלטתו. הנשיא לא מינה את פרס לכהונת ראש הממשלה, אילו היתה בידיו סמכות כזאת והיה מחליט לעשות בה שימוש — היה פרס עטור מזירדת המו"מ ולא היה צריך לשבות את ליבם של אנשי המפ"ל בהבטחה. הנשיא הטיל על מר פרס תפקיד מוגדר מאוד: לנסות להרכיב ממשלת חדשה. הליכוד מאמין — והמציאות אינה מפריכה אמונה זו — כי אין לפרס סיכוי גדול להתיצב לפני נשיא המדינה ולבשר לו, שהעלית מה פסול מוצאים, איפוא, בהתנהגותו סביבי הדיה במצע המערך, ופרס הזדרז „להסביר": „אפינו את המצע במדבר"... לא דייק פרס. החסיר תאור של זמן. ב־מדבר — נכון. אבל מתי? כאשר המדבר נתמלא מראות משובבי־לב של עמק מזרנה. בגאת המדבר ראה המערך דק־לים ירוקים ושמע את אירוצת המים ה־מכים. ובמרכז ניצב כסאו המיוחל של ראש הממשלה, רם ונישא. ואנשי המערך החוגרים התחללו כמשתתים וחיברו מצע אנטי־דתי, בבטחון, שבדרכם אל השלטון הקורץ, לא תוכל שום מפלגה להציב להם אבני־נגף.

פרשנים מלקים את המערך סעמיים, על דבר והיפוכו: אם המסר מעורפל, שונה לכל נפש, מפיים ומרגיע, אומרים: אילו היה המסר ברור, חד־משמעי, מפורש, היתה המפלגה מנצחה, כפי שציפתה. אם המסר הוא חד־משמעי, כמו בעניני דת, רוצים ראשי המערך לבלוע אותו, בדי שד"ר בורג לא ישלוף להם אותו מהכיס.

ואחרי כל אלה אשור לשמעון פרס לחוש אל האכולת ?

שנה קשה

כל דברי הביקורת הבוטים, ש־הוטחו במשך שנים על ראשו של ד"ר יוסף בורג, לא הפיגו את חיבתו אליו: תלמיד חכם, שנון, מוישב בנוגעים את הסתירה שבין תביעות דתיות לבין מדיניות וליברליות, איש של הומור ואמרות־כנף.

יש לאדם מאבד את עולמו בשיש מלים. „הם לא התכוונו לבצע מעשי פשע" — אמר מנהיג המפ"ל בתוכנית „מוקד" בטלוויזיה, שלשום בלילה. הם — עצורי המתנחלות היהודיים. הם, בהכללה — לרבות מי שסאביטים אותם בבעשי רצח וכ־מונות־פשע מרחיקות־לכת.

מאליהן מודיעות השאלות הקשות, ה־נוקבות, שמוכרחים לשאול את חשך ה־מכונה על המשטרה בחדיגת ישראל: על שר במשלה אין חלים כללי הסובייקטי־ביות? אין הוא ויכו לשים מחסום לפיו כאשר מדובר בחלוץ מתפיס, שטרם נס־תיים? מתי מעשים של אדם או של קבוצה הם בגדר של פשע ומתי לא? כאשר המעשים מכוונים נגד ערבים הם יוצאים מגדר של מעשי פשע? האם שר בממשלה, שיש לו מוניטין של אנשיות ורוח טובה, אמר לראשונה בתולדותיה של ישראל, כי דמם של הערבים חמקר?

היתה לי שעת קשה. אני מניח, כי ל־מאיר כהנא היתה שעה של קורת־רוח.

פאטה מורגנה במדבר

לאחר שהנשיא הטיל עליו להרכיב ממשלה, הלך פרס ל־בתו, באחד מסדקיו המעון פתוח, יצחק, בן אהרן הנדרו לנשותה. מה יש כאן לנגיח ? פרס גילה את אוזנו של בן אהרן מת ביקש בסתק שלו ? לא גילה את אוזנו. גם את אוזני לא. אני סתם מנחש. בלי שום אחיות אי רמז: שמעצ המערך, בסיעיפי הדתיים, ייעלה, יגון, יבלבל. שד"ר בורג יהפוך אותו בכל מקום — ולא יעצא. אין. שום אוזניות יתחלטו. ש„לאי" תהיה „כן", ש„כן" תהיה „לא".

בנסיבות שנוצרו לאחר הבחירות, כאשר המפד"ל חוזה והוכיחה, כי יכולות להיות לשונות רבות ולכל אחת מהן הועדיו ה־חיים הפוליטיים תסקיר מסירתי. אבל לשון־כאנגיים יש רק אחת — לא היתה מיבה לגנות את פרס, שהזדרז לשלשל סתע שמן בכותל המערבי.

„מצע ומיור" — כינה ד"ר בורג את סעיפי הדת במצע המערך, ופרס הזדרז „להסביר": „אפינו את המצע במדבר"... לא דייק פרס. החסיר תאור של זמן. ב־מדבר — נכון. אבל מתי? כאשר המדבר נתמלא מראות משובבי־לב של עמק מזרנה. בגאת המדבר ראה המערך דק־לים ירוקים ושמע את אירוצת המים ה־מכים. ובמרכז ניצב כסאו המיוחל של ראש הממשלה, רם ונישא. ואנשי המערך החוגרים התחללו כמשתתים וחיברו מצע אנטי־דתי, בבטחון, שבדרכם אל השלטון הקורץ, לא תוכל שום מפלגה להציב להם אבני־נגף.

ואחרי כל אלה אשור לשמעון פרס לחוש אל האכולת ?

שר. זקן ויו"ר

בורג פה... בורג שם... מה האסון אם יהיה גם יו"ר הכנסת על תקן של „זקן חברי הבית"? אבל בורג הוא שר ולבד מזה, ספק אם מותר ל„זקן" לשבת ראש אלא בישיבת הפתיחה...

מאת גבריאל שטרסמן

ד"ר בורג: לצאת מחשבן

ראשי המפלגות הגדולות, או אלה הפועלים כדי „לסדר" את סידור העבודה בבית המחוקקים שלנו, אינם שרים מן הסתם לסבר התוקפי שהם עתידים להיות מ־סובבים בו מתום ישיבת הפתיחה החגיגית ביום שני אחר הצהרים.

מביון שאין הם באים לכלל הסכם בדבר הרכבת הממשלה, עומדים הם ל־הימנע מבחירתו של יושב־ראש לבית־הכנסת. אבל כך עתידה הכנסה לסשות סדרה חמורה מן הנורמה המקובלת במדינות הדמוקרטיות, „מתוקנות" היא, שאין מוער בבית עניינים של הרשות המבוצעת ב־עניינים של הרשות המחוקקת.

בעיקר, כאשר קיים ספק אם מבחינה חוקתית נכלל אפשרי הדבר, שחבר ה־ממשלה יסמש כיושב־ראש הכנסת.

לולא היו הדברים אמורים בזקן חברי הכנסת הד"ר יוסף בורג, שהוא גם חבר הממשלה — שר הסנים, פעמעה גם על עניינו המשטרה ומדתות — כי אז אפשר היה לתייחס לדבר כאל הלצה. בורג שה... בורג שם... מה האסון אם יהיה גם יו"ר הכנסת על תקן של „זקן חברי הבית"?

אבל יש בכך עניות שאסור לעבור עליו לסדר היום.

ראשית דבר, צל־פי חוק יסוד: הכנסת, ספק אם בכלל מותר לזקן חברי הכנסת לשבת בישיבה בלשהי של הבית מלבד בישיבת הפתיחה. הדברים אמורים גם: „הכנסת תיפתח על־ידי גיבא הגדול... פתח נשיא המדינה, יסמור את הבהלת הישיבה לזקן חברי הכנסת ה־נוכחים". כל תפקידו של אותו „זקן" מבוטלים בקבלת הצהרת האמונים של חברי הכנסת. כלומר, גם בלי להתיחס בינתיים לנורמה החברתית שלפיה אין מעדרים שר בתפקיד של יו"ר הכנסת, תמו בזה תפקידיו של ד"ר בורג כ„זקן חברי הכנסת". אין לו יותר סמכות לשבת על כסא הנו"ר.

ככון הדבר, שתקנון הכנסת קובע כי „עד לבחירת יושב־ראש הכנסת יכלא זקן חברי הכנסת את תפקידו של היושב־ראש", כרם לאור נוסח החוק ספק אם אותו סעיף בתקנון הוא סביר; מן הסתם הוא נוגד את האמור במפורש בחוק, שממנו נגזר התקנון, נראה לי, שבעת „מצא ומיור" — כינה ד"ר בורג את עצמו מי שהנשיא השיל עליו להרכיב ממשלה — אז אף לא אחת. בדיוק לתגיד לנכונות, שהוא חבין זאת מן הרגע הראשון. המבצים התמופים והדחופים שלו היו עם ראשי המפלגות הקטנות. בנעצים עם המפ"ל ובקיבוצ צל נפשם, שהמעיקים האנטי־דתיים במצע המערך לא יהיו להם לדוקן, סליחה, הם, באמת, לא התכוונו ברצינות.

הליכוד יודע את חשבונו המרוויח ואף אם התבטאות בוטה מסיהם של סגן ראש הממשלה, דוד לוי, או ח"כ רוני מילוא, הוא לצנינים בעיני ראשי המערך — אין בכך לשנות הנחות מכוסמות: אם פרס אינו יכול לתתם ליצולית של ממשלה צרה את תמיכתם של 60 ח"כים, בלי ששת הח"כים של רק"ח והדתיים הפת־קדמת לשלום — סיכויו לרתום את חלי־כוד לממשלה בראשותו קלהים ביותר. אם לא סהות מזה. כל עוד לא נקבעה ונתבססה העיבודה, כי פרס יכול לבוא כ־ראש ממשלה בלי הליכוד, וכל עוד הליכוד מאמין, כי פרס יוכשל ויצחק שמיר יצליח — תהיה זו אוזלת לצפות, כי הליכוד ישרוף את סיכוייו ויכתיר את פרס כראש הממשלה. מה שפרס אינו יכול לעשות גלי הליכוד, אין לו סיכוי להשיג בעזרתה.

בנסיבות אלו אין טעם ואין הגיון ל־התגלות של הליכוד ולפ ראשיו. כאילו אינם מבבדים את רצונו של הנשיא ושוב־לים בגיגות להחלטתו. הנשיא לא מינה את פרס לכהונת ראש הממשלה, אילו היתה בידיו סמכות כזאת והיה מחליט לעשות בה שימוש — היה פרס עטור מזירדת המו"מ ולא היה צריך לשבות את ליבם של אנשי המפ"ל בהבטחה. הנשיא הטיל על מר פרס תפקיד מוגדר מאוד: לנסות להרכיב ממשלת חדשה. הליכוד מאמין — והמציאות אינה מפריכה אמונה זו — כי אין לפרס סיכוי גדול להתיצב לפני נשיא המדינה ולבשר לו, שהעלית מה פסול מוצאים, איפוא, בהתנהגותו שחברי הכנסת ניסחוהו, לא העלו על דעתם שבבוא היום יוצר תיקון בין ה־מפלגות בישראל, כי יתקשו להרכיב ממשלה וכי כ„עונש" לא יבחרו ד"ר לבית הנבחרים.

והרי חובת הבחירה הזו מוטלת על מליאת הכנסת, היא אינה רשאית לבחור לעצמה יושב־ראש, אלא חייבת לעבוה זאת. וקרוי נוסף מתעורר עקב הצורך למנות סגנים ליו"ר. הרי אי־אפשר למנות סגנים כל עוד אין יו"ר. במצאים אנו איפוא במצב שבו עתיד ד"ר בורג להתימנ לנהל ישיבות כנסת בוסטות על ישיבת הפתיחה ול־ענות־דעתי יהיה בנגוד לחוק יסוד: הכנסת.

אך נוסף להיבט הפרשתי־המוקתי ה־אמור, מתעוררת במקרה האמור שאלה ציבורית־פוליטית ממדרגה ראשונה: כיצד זה יעלה על הדעת שחבר הממשלה ימלא תפקיד של יו"ר הרשות המחוקקת, בשעה אותו תקנון עצמו האומר כי „עד לבחירת יושב־ראש הכנסת ימלא זקן חברי ה־כנסת את תפקידו של היושב־ראש". אומר גם כי „חבר הממשלה אז סגן שר לא יהיה (הדגשה שלי — ג.ש.) יושב־ראש אז סגן יושב ראש של הכנסת".

מבונן ? אמת, מבונן.

קל מאוד לצאת מן הסבך הזה. לא רק טרחו חברי הכנסת שאינם מצאים שמה משותפת ביניהם בדבר הרכבת ה־ממשלה ובדקו את הכתוב בתקנון שהם עצמם חיברו; לוא רק נתנו את דעתם על החיבטים הציבוריים המתחברתיים של התבשיל שהם מקרחים, אפשר אולי לחת־שיר לא רק על „יצורות ומגיות" לוצץ־בטחון ובקסמים. אפשר היה — צריך היה — להתפשר על יושב־ראש מוסכם לבית הנבחרים של מדינת ישראל, ראוי לזם, לחיים, לפתור את הבעיה הזו לפנ־ני יום שני אחרי הצהרים.

המוסיף והגורע

מ. גרילק
פרשה ופשרה
„ואותחנן"

מ שפט חריג שכזה: „לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמור את מצות ה׳ אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם" (דברים ד, ב). המצע אותו משה, באוזני העם בעת משא הסרידה ממנו, שם — בערבות מואב.

תרא, משמע זה, מעורר במבט ראשון שאלות מספר.

באותן שעות עריצה מרגשות, זר־מה המבריג הפורש לדבר צל שמירת החוק במדינת הצניע. הוא שחל — מעם אחר פעם — בהודעת שומעיו, את חשיבות ההקפדה על הנעק, המשר־מם והמצוות למען קיומם ורווחני וגם הפרטי בארץ האבות. הפסוק, המגתה את הנושא בפרשתנו, ממחיש גמדצות את הקשר בין שמירת החוק והזכות על הארץ, שקשר לעיניים:

„ועתה ישראל שמע אל החוקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם... למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ" (שם, א).

אמן, הם ידעו שהחוקים והמשפטים המוזכרים בפסוק זה כוללים את כל מצוות התורה. הם ידעו שבעיני אחד־רה ובעיני משה, אין הבדל בין מצוות הפולחן והחיי לבין שאר מצוות „עשה" ו„לא תעשה". אחד הוא דין שמירת שבת ואיסור הגזיעה, ברוכל או בחיי. שוויים הם, הסבילה המטרת במקום המאריכה ערי מקלט לרוצחים בשגגה, קביעת נחלי המערכה המב־סטים, חוקי ענר לבניין ערים ונחלות שמירת איסת הסביבה. כולם יחד וכל אחד לחוד יקבעו את טוב וחיים בארץ ישראל. המשמרה עליהם מקו־בלת על בני ישראל מחלש.

* * *

ל בכל זאת, אמנה הוא המשפט שצי־טטגרתו בפתח דברינו, הבה נקראנו בשנית כי הוא זקוק להבהרה:

„לא תוסיפו על הדבר... ולא תגרעו ממנו (שם, ב).

מה פירושו המעשי של צו זה?

„כגון חמש פרשיות בתפילין, חמשה מינין בלולב וחמש ציצות, וכן לא תגרעו" (רש״י שם על ה׳ פסוק, ע״פ התלמוד).

וככן, הדברים לכאורה פשוטים. ב־„קומה השחורה" של התפילין שמו־נות ארבע פרשיות מפרשיותיה של התורה, כשמן כתובות של קלף, אל תוסיף ותסמוך בה פרשה נוספת. גם אם פרשה זו מצאת חן בעיניך ויש לך סימפטיה מיוחדת אליה, כמו כן, אל תגרע ואל תפחית פרשה מפרשיו־תיה. פעל בדיוק כפי שהתלכה מורה לך. כי תפילין „הקניות" הן אלו, בהן ממוצות ארבע פרשיות ותו לא, לא פחות ולא יותר.

כן הדבר עם הציצית. כן הדבר בכל מצוה ומצוות התורה. הא זה בהלכות שופטים, במצוות כיבוד אב ואם, בחוקי הצדוקה ובהוראות שימור המביבה, כן הדבר בכל מגוון ההתיחסות העצום של התורה, בכל מקרה — אל תוסיף ואל תגרע. קיימם נכוח כדם.

והתמהים למשמע מעשה זה והסברו ואמרו כך:

כיצד יתכן הדבר? איך אפשר לב־נות מדינה חיה, תוססת, על בסיס קפיאה נצחית של הזיק, המשפט ותהלכה? ולא היי אנוש דיצמים הם מעצם טבעם ומתאמתים ללא הרף, השינוי הוא הישרד הקבוע ביותר ב־תולדות העמים, החברות והמדינות. המערכת הזוקקת המסדירה את הזרים ומעצבת אותם חייבת להתאים את עצמה לדרישים המתחוללים בדתמה. איך אפשר בלי להוסיף ובלי לגרע, המתחייב מן המציאות המשתנה? וכי אין מקום חיי בסחיה הפנימית שב־דברין? מדרשו גם שמירה על הזוק, יחד עם הקפאה מלאכותית שלו, כי־תביא לבסוף להתרחקות מחלמת ממנו?

הלא כי „מאכבנו" הזוה, כי הוא „בנרשעתו" המרתקת מן הזיים!

* * *

א ולם דווקא מעשה זה, הנגיק למי שהמציאך לחשוב ולא נצבר ב־שאלה — את הבנת עומקו של המש־פט הנבון.

הדבר לכבר את אזנינו בברכה „הנייכנות" הנוזת, דיר ו.ה. ייבוא, מי שהיה תוגן הנ״ך העולמי הבנ־נשמש את הבריר למדות אדום:

„מצות, הנחיישנות" שבפי ה׳ הנטלקטואלים שלנו — מקרה בחפרות עניינים שחיית כאה, כי לאמתו של דבר, אין „זוק ודבר־ יכנות" דל אלא על הדברים הסכנים ומחאמים כבהוויתנו: אנו מחלים את תלמשתנו לפי עור האפסה; אנו משנים את מכשירי התנועה בהם אנו משתמ־שים, בהתאם לכלכלה הטכניקה: אבות אבותינו נסעו בעגלה רתומה לסוסים; אבותינו השתמשו ברכ־בת, ואנו במטוס.

אבל על קניינים שבמחות אין כל הבקר לתמורות האפנה.

העלם המחמה לפני דלתה של נערתו האהובה — לבו יוצא מכי־סופים כיום ממש כמו עיצא לבו של העלם ב„תקופה" הברונזה ה־קדומה"; והוא, העלם שבדורינו דור האטום, רואה עצמו כאילו זוא זאהב הראשון בעולם ולא קדם לו אדם.

אנו מתעוררים בבוקר עם זרי־חה ונפשנו רוננת כלפי הבוגה המציף את חדרנו וכלפי צידק השחרית של הצפרים — ממש כמו שישמח אדם הראשון ביום הראשון להיבראו. ולא יעלה על דעתנו כלל, שבשעה שאנו נאותים מאור החמה קתיקת הימים הרינו בלתי מודעיים, ומכבר הביטה דעת ל־החליף את תשמש שהיא כה מיר־מנת באיזה אור מדרגי קוביסטי, מעשה ידי אדם להתאור.

אנו נושמים מדי רגע ברגע אותו האויר הרכן הנושן פני ש־נשם איש המערות הקדמון — ואין נפשנו סולדת מבגליות גדולה זו ובלבנו לא יתעורר הזשק ל־החליף את האוויר „המיושן" באו־ה גז סינתטי מדרגי מתוצרת הדשה.

וכך גם הלחם העלה על שולי־חנו ואנו אוחזו לחם ממש שאכלו המערים הקדמונים — ולא יעלה על לבנו להרביא את הרשן הזה מפני איזו תרכובת חלבונית סיב־תשית מתוצרת מעבדה.

„כשמש, עלהם, כאויר — היא אמנית ישראלי" (בשבילי אמנות ישראל עמי קח).

* * *

צל כן, אין לגרוע מחוק הצדקה ואין להוסיף עליו. כי מקצו של חוק קדום זה הוא לעד: הוא יהיה קיים בצורתו הראשונית ולבנטי כל עוד קיים לבו של האדם. כי הוא אמת ואמיתי השתרון ללב ואהוב השונא. המקנא, המתאכזר והנוקם: המרחם המתלהב, הטוהר לטהר וה־שוקע בתוצאות הארוע והחטא. לב זה פועל ומפרפר היום כדיוק כפי שרגש לפני אלפי שנים. הכלים בדיוק השתנו אך השתכללו, אך הוא עצמו לא השתנה ולא השתכלל (לפנים הרג באמצעות חלוק אבן והיום יפעיל קרן לייזר. כלום חל שינוי במהות הרצח והשנאה?).

חוק הצדקה כאן כן עתה מבקש לאחות את הקרעים שבלב, שוואף הוא להביא מעט מרגע ואושר ל־מערבולת המתחוללת בנפשו של אדם. המהוללת הזים כמו אז, הוקוקה הזים לעצות חוקת התורה — כמו אז.

זאת למדו ממעשה ה„לא תוסיפו ולא תגרעו" שהוסיף משה לבקשתו המרצת שימורו על הזוק עדיה מעניק לזם בארץ ישראל.

אך הדברים אף עמוקים יותר. אם לא רק אסור לגרוע ולהוסיף, אם אסור גם להוסיף למעשה המצוות ולו את הגרע הקטן ותמים ביותר, הרי שמלבדנו משה כהוא מעניק לנו את הזוק המושלם ביותר:

„הדבר השלם הוא לא יקבל לא תוספת ולא גריעה כמו גוף החי לא יקרא תמים רק אם אין בו לא חסרון ולא יתרה ואם לא — נפסם בו. וכן מצות ה׳ בין הצורה בכללה ובין כל פצוה ומצוה בפני עצמה אין להוסיף עליה ולא לגרע ממנה" (מלבים על ה׳ פסוק).

ואם כרשלם הוא חוק זה וקדמוני (כמו שמלימות זו מתגלה לכל המח־עבק ב) הרי שמקורו הוא אלוקי, כלומר, מקור לזכן לאופנותו ולחת־פרסתו. אין הוא יכול, אי־אפשר ל„הת־יכון" וכל המשיך עלהו גורע לא פחות ממי כגרע ממנו בפועל.

גם להבטת אלוקיות ה׳ של הצורה הקיים משה מספר פעמים בפרשתנו. אולם על כי בהמשכות אחרת.

לימודים רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות
תיגוך על־יסודי · ביס לאכסטרנים · בגרות

מישלב
מכון ישראלי להשכלה בכיקוה משרד החינוך והתרבות

מהפכה בלימודי מתמטיקה לבגרות

התל מן חמועד הקרוב יוכלו תלמידי „מישלב" לרכוש (או לשכור)

מחשב נישא
(PORTABLE COMPUTER)

המילה האחרונה בתחום המיקרו־מחשבים

מחשב זה הזהה בטודלו ובטוריתו למחשבי הכיס הוזולים יכול 4000—6000 בתים של תוכנה בלעדית ל„מישלב"

תוכנה המותאמת לדרש בבחינות הבגרות במתמטיקה.

תוכנה זו תאפשר למשתמש:
* חשפף גדול יותר של הרגל בפרק זמן נתון.
* מניעת טעויות חישוב ע״י ביקורת מוקדמת של מרבית פתרונותיך.
* הבנת שכבה יותר של החומר הנלמד.
* סיכוי גדול מאוד לא לחיכשל בבחינה עקב טעויות חישוב וניתוח חדעת הנובעים ממתח ומקוצר זמן.

לא נדרש כל ידע מוקדם במחשבים על מנת להשתמש בתוכנה.

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל, מפעלי תרבות וחינוך בע״מ
מישלב, מכון ישראל להשכלה, רח׳ ויצמן 53, תל־אביב, מיקוד 62 091, ת.ד. 21373, טל. 9—03-263185.

מכללת בית ברל
מציעה
אתגר לאנשים צעירים בתחום החינוכי - חברתי
אם רצונך לתרום תרומה משמעותית לחינוך נוער
רכוש הכשרה מתאימה ותאר אקדמי שיאפשר לך קידום!
בוא ללמוד
בחוג לחינוך בלתי פורמלי לתואר אקדמי
B. E. D.
במסלולים הבאים:
1. המסלול לחינוך חברתי ומשלים: מכשיר לתפקידים בכירים בחול רכוז ונתניחה — במסגרות חינוך בלתי פורמלי כגון בתי־נוער, מתנ״סים, פנימיות, חינוך חברתי בביה״ס וכו׳.
2. המסלול לקידום נוער — מכשיר עובדים חינוכיים — טיפוליים ברמה אקדמית לקידום נוער במצוקת (כולל הבורות רחוב) ונוער שנפלט ממסגרות הכשרה וחינוך.
3. מסלול משולב שבו ניתן להוסיף ללימודי החינוך הבלתי פורמלי גם הכשרה להוראה בכיתות ז״—י׳.
— יש מקום בפנימיה —
המעוניינים יפנו ליחידת הרישום, מכללת בית ברל, בימים א׳—ה׳ בשעות 9—12, אוטובוס מס׳ 17 מכפר־סבא, טלפון 052-25155, 052-448188, 052-448733, 052-448969.
דמי רישום 3,000 שקלים.

מכללת בית ברל
אתה מאמין בחינוך?
אתה חובב טבע?
אתה מעוניין בטיפוח הסביבה?
בוא הכשר עצמך להוראת
החקלאות, לימודי הסביבה וטבע*
לביה״ס היסודי וחטה״ב (מורה מומחה בכיר)
הלימודים משלבים הרצאות, מעבדות, סיורים וסדנאות.
רקע בלימודי החקלאות וטבע — רצוי, אך לא הכרחי.
* עפ״י נתוני הפקות על הוראת החקלאות יש דרישה למורים במקצועות הנ״ל בכל אזורי הארץ. אנו המוסד היחיד המכשיר מורים למקצועות הנ״ל. הזקוקים לעזרה כספית יכולים לקבל מילגות ומענקים בתנאים מיוחדים.
— יש במקום פנימיה —
המעוניינים יפנו ליחידת הרישום, מכללת בית ברל בימים א׳—ה׳ בשעות 9—12. אוטובוס מס׳ 17 מכפר־סבא, טלפון 052-25155, 052-448188, 052-448733, 052-448969.
דמי רישום 3,000 שקל.

מוזיאון סלומיי מעריב
חופשת־קיץ במלון „לרום" באילת — ב־10 תשלומים!
מבצע נופש מיוחדים לקוראי מעריב במלון האילתי חיקרוקל בחודשים יולי—אוגוסט
* עשרה תשלומים לחחזיקי כרטיסי אשראי „ישראכרט" ו„דיינרס".
פרטים והרשמה: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, טל. 03-439207.

החכלה לחינוך
מיסודה של הסתדרות המקצועות
לימודי בבית ספר לימודי
מרצים ומורים מוסמכים
הנהלת חשבונות — רווחים 1,2 פתיחה: 10.9; סוג 3 פתיחה: 3.9; קורס בוקר פתיחה: 17.10
אנגלית מדופלמים — חכנה לקבלת תואר ע״י ועדה משותפת של לשכת רו״ח והסתדרות הפקידים פתיחה: 24.10
פקידות — התכתבות, ניהול רשומות, חשבונאות, אוצרות, כתיבה במכונה פתיחה: 7.10
כתיבה במכונה — עברית, אנגלית שיטה עיוורת פתיחה: בכל יום
ביס לחשבונאות ולאיגרת גינת
תל־אביב, רח׳ בן־זבאי 6 (פינת אחד־העם 35) טל. (03)290775

תיכון ברקצ׳ביי
בפיקוח משרד החינוך
נמשכת ההרשמה לכיתות י׳ ו יא׳ יב׳
תעודת בגרות
תעודת גמר ממשלתית
★ אלקטרוניקה ★ מחשבים
שעורים נוספים באנגלית ומתימטיקה
פעילות חברתית: טיולים, יחי סטרנו, מלתים, מסיבות
הרשמה: מיום ראשון עד חמישי 9.00-13.00
אוטובוסים: 9, 11, 22, 23, 29, 40, 42, 50, 51, 54, 59, 60, 63, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 79, 89.
וכל קווי האוטובוס מרכז מתח׳ תקוה. מול הקניון.
תל־אביב, שדרות יהודית 30 (בנין רביעי מהפינה)
שכונת מונטיפיורי טלפון 339017

משרד הבריאות
אגף הסיעוד
ירושלים
תוכנית הסבה לבעלי תואר אקדמי למקצוע סיעוד (אח/ות מוסמך/ת)
נמשכת ההרשמה לתוכנית הסבה מיוחדת מקוצרת לסיעוד עבור מועמדים מתאימים בעלי תואר ב.א. לפחות.
המסיימים יוסמכו כאחיות ולאחיות מוס־מכים/ות.
אם הינך מעוניין/ת במקצוע טיפולי הממוקד באדם ובבריאותו, המבטיח תחומי עיסוק רב־גוניים, מותאמים לנטיותיך האישיות, ונרכל/י לפנות לקבלת פרטים אל:
בית־הספר לסיעוד אסף הרופא בצריפין, טלפון: 054-225111.

יפו סבאבה
מנחם תלמי
תמונות יפואיות - סיבוב שלישי
ציורים: שמוליק כץ
להשיג בחנויות הספרים
ספרית מעריב

מכון הרבוש
מדריך על פתיחת קורסים
למורי נוקר תרב
הנהלת חשבונות
גרפיקה
מעבדת מחשב
גרפולוגיה
כתבנות/מזכירות
קלנות קצרנות
פרטים והרשמה:
תל־אביב 28 טל. 257471

כתיבה במכונה
בעשרה עמודות
תלמדו ב־12 שעות
ביס למסחר
„רימון"
תל־אביב, דיזנגוף 85
טלפון 281985

דב בר־ניר

מהפיכת המימוש העצמי

עדין זכויות אימהות הנוף של בני קיבוצים: לא עוד אידיאליזציה, לא עוד „אימהות", אלא מימוש עצמי. כלומר, כל מה שמסיח את פיאה הסוציאלית הכנועה בכל הזיר ביתיר: מקצוע, השכלה, בית, משפחה, בחירת אורח־חיים והגשמה עצמית. לא עולם נחמה „קיבוצני", סבב מפרנה סביב ה„אני", ולא עוד „האנחנו". לא עוד מוצנע ריגשנות והתעוות אלא, כאמור, מימוש אחיד והרמוני.

ודוגה, הנחנו אז, כי עדים אנו לביטוי דורי חלוץ, כי אחרי המהר החלוצי נחיל אנו אצאן עיתים וכי הגיע הזמן עוד יותר מבטרות הימים. עד כאן — הנחתנו המיטיבה עוין, כי תשאה מקומות, כמעט פרובינציאלית, בפנינו. עד שהתברר כי מגמת הבריכה, מרוצת ממש, בדיוקנו, שכן הרגיון אינו כלל לוקאלי, דוא גאמר לאנרלוגיאלי, ככל מקום, באבעות הקיבוציות מאתתות.

על שלוחיו מרגנים שלושה ספרים צרש חיים (הצעומה, בשוח מאמר אז) שהמכנה המשותף הבולט ביניהם הוא מה שהם עצ־ים מכנים כ„תפיכה האינדיווידואליסטית השניה", ללמדך, כי יש הקולקטיביזם, יש „הכוח", יש „הצוותא", ולא, לדעתם, ולא שום, המצוה כל אחד לעצמו ואלוהים עמוד כולנו. כל אלה, בסיע אחד ויחיד: לעלוב הנים (אם להשתמש בשתי מטרתיות סטרין של ויקטור הוגו) ונוש ענות מהבהבה. אך כל השאר יראוד לעצמם, בכוח יוזמים, הריצחים, השבלתם, דרישתם אחרי ריות־ניוק, הם, וכבל שכל יחיד ישמה לעצמו ייעוד בם תוצ כיולה, עניכם הראשון, כי הוגרנו לי פוגע בליבראליזם הקלאסי של המאה ה־19, laissez faire laissez aller ושיד טעות שניה בודעו: הנחנו כי סיגוה (או הגמרוסות) — אי האינדיווידואליזם הוא מצבור היא נגולה מה שקוראים ביטוי „ה־יחיד החדש" — אך עתה מתאבר, בצרפת ל־יסוד הסוציאלי, אם לא הנשגה הקולקטיבי, כי גם הטשאל מוטראן, כי גם הטשאל הצעיר־ יחיד כמגר לאל (אל לאלוה) הוגה, ובוא: הבו גוזל עפרים, לא רק זה הפעולן, אלא גם הוגה מבחינה בלכלית. הטובש הטוקים, הבעמנה הכלכלית, הנוגעת לבל הדתיים. המבקרי בל הטאצה הגדולה ביותר לוגיי־ סת האחיזה הפרוטסטאנטית היה המצאת הר־ אטיאר. לעניי, כדי לקנות מה שהוגדר לאמוד חחילה. עתה. עם כרסים הטראלי, ניגן לסקס פרד את כל הדתאוות. פיסיק פירד, אישי, אינדיווידואלי, האוזתני, „הדוגרי", הוא מעתה הרוח הדתית, המניעה את גלגלי הקאפיטאליזם

מאקס גאלו

החדש. בעקבותיו נולד סלם ערכים חדש, שבמרכזו שימוש „הממש העצמי", כדאי להתבונן במהפיכה פסיכולוגית זאת הבאמצעות לסוציאליזציה סוציולוגית סובלנית, ובשלב זה, אין עניין לדעת אם זו תרשה תלמות, או בסיס שנביאיה מתנבאים לפנינו, מהפיכה „פו־סוציאליזם" חדשה.

פנים נארקיסיות

מנו „לקלתרנו" בעל „המימוש העצמי" תחריני? רוגה הוא לדעת אדם חוסטי ללא מצרים, עם מפיה מטלטלתיה מיוצרים, עם ביקור כל צנע, עם חוסטי־חיות הדבר, עם ליבידוטאיה שלאה לבתנתיהו. כמאמר לי־ ־שטוס־שוודגרנים, „אין לה עוד שום אלל, שום מאבן, שום יעד היסטורי מגיסי. ל־ זכותה ניתן לומר — כמאמר הדדיו — ש„כל האלים הכוזבי", שהגומות הבתרים הבלבו אד כדי כך שכעורני יכל לחשוק, כי מציאה „שלוש נבו החיל הריק, הכל ללא סרגנדיה, וללא אפוקאליפסה". ומאחר — מוסיף הוא — ש„כל יום־מגרת של המשיכה וקידמה אינו מעורר ציד אמון כלשהו בלב האדות, יכולים אנו לחיות מעתה כאן ובעכשיו, לחיות מר בצערים בכל הוספיה ולא לחשל עוד את האדם החדש, באמונה כל החזונות הפשוי־ ־ריסמים, או האידיאליסטים, בעבר הרחוק ותקרוב.

לפנינו כתובה־מרדנית כנגד חזון אינוביסאלי, מכל אמונה מוגבלת בעתיד, מעתה מקדשים דוקא את הישן, את המסורתי, ובראש ורא־ שונה את מארגיי, את הפסיכולוגי, ולא ה־ סוציולוגי, או האידיאולוגי. האינדיווידואליזם הוגדש מגא הוגתקת מן הגיבורי. כותב לבוקצ'ו, כי „כל דור־דור ומה לחדודות עם דמות מיתולוגיות, אז אגדות, הוא מא לפרמה לפי בדיבון המסולמאלים כך מפופר אדשום בכפל אוניברסאלי, אז אוטוטיאות, אז מאשם, אז פיאיסט. כיום, בארקים, בעיני חוקרים רבים, מסמל את „יקר־אנוש". אין זאת אמרת, כי הוגרה הציבורית הוגה כלא הוגנו, אך הוגם אליה יחוד אדום, יחוד סלתני, רוחק מכל דבקות. כותב ס־שרנו: „בכל שבטלויוקאים מתשפים מסמיכים את עצמם בסלוניות, כן מעוררים הם יחד לגנ; ככל שהאינדים הסקוציים מסיגים יחד הנמצאת ה־ ־כרוים, כן ממעטים לקרוא מהם; ככל ש־ ־הפרוטסטנטים הגוגים לקרוא בתנ"ך, ־ ־הם מרבים לקרוא בספרות הגוגים". הגוגים הם אלה, אם לא הגוגים, אם לא אמנים־חקשנות, ומכל לכל, הם האשרור, מתרגזי עירות ערוון המחכון. הגוגי הפרוטסטנטי, הם מגמים את מקומם לאיכים הדוגרטיביים, לעידוד ובצאת הכיף, הנוגה מן הגוגים, לתרגנות לבל הדתיים. המבקר בעל הגוגה הגדולה ביותר לגוגי־ ־סת האוקיה הפרוטסטנטיות היה המצאת הר־ אטיאר. לעניי, כדי לקנות מה שהוגדר לאמוד חחילה. עתה. עם כרסים הטראלי, ניגן לסקס פרד את כל הדתאוות. פיסיק פירד, אישי, אינדיווידואלי, האוזתני, „הדוגרי", הוא מעתה הרוח הדתית, המניעה את גלגלי הקאפיטאליזם

מחשבני הצעוז של תביעות זכויות האדם ומ־ אוזת.

ובביעות ואת לא גם ליחוד, לא עבר ומנה ולא בטל קיבובה עד עצם היום הזה, מול משטרי בפיזה, ואפילו מול משטרים בתם שלטים מוסדיים, כלכליים או מדיניים, המבטים לטבחם את המגיע לזולתם. כותב שורות אלה מקר לאמרגנה ומבוטים רבים ה־ עוסקים בליבראליזם של המאה ה־19: הלאן, בהגלותם אל נס את הבחינות הוחוסקות תוחרו ביודעיה, אי בטרגנטרמרגה, להבליע את הזעבה שבכל תוחרות יש מגמה ומגמה, וכי זו אידיאולוגיה של קיחה בחזק ומגמגה ב־ ניזה הבחרות, הוחסכת הבלבולים הבלבלים הרם ציבורי, או מעלכתו, מבא לאון את כאות המאוגיים) לוגיגגל חסר מצערים, הגם תרגו, למשטר המקרים ומסקיר ביוקרגן את ה־ חלש. ומאחר שמחלשים הם דרגב, מקסבר פהליבראליזם „הגרוף". (בהמשך הזמן הוא נרתע והחליף את חריגות משגונה) הוא מעטר של הקפת רוב הגם לגיצל המי עוב. המשאלה היא מעתה — ואין למגם בחשיבותה המכרעת של הקושיה הזאת — פיאר מגלים מקנה אחה, פיאר מבוגים זמ־ תאים מבבדה הבשסרת עקרונות, את הבי־ רות הרחיר, שאין לקצבה, ואת ריוות הקב, שאין לוגרה אר להגרבה. זו — הבאלה ה־ גבולה שר ימינו, ולפי מבטנו לא הגבוה תאגיר, אלא הבסיא ריינו, המקצעים בתבות. הרוחה בשם „הבבה ואבשטיה", אינם ערגים אל הגרוש בטוגו בטמלל בין אינדיווידוא־ ליים לגיטיבי לבין פוליאריאית חברתית, לפי כל כללי המוסגאיגים ותמוקראטיה.

מימוש עצמי וסיריסו

מה בכל זאת קרה בארצות המערב, ומה מעליד את „המהפיכה האינדיווידואליסטית המלינית"? מסתבר, כי ביטי הפשל הגדול בשנות מלחמת העולם הראשונה, המלוה באבטלה של מיליונים, נמצא איזה סתם הזלה לצעירים מובטרים. ב„עמק המלינקון" האמריקני, ובסדנות של „עוד מתשבים ב־ מיליוני מרגלים ובוגרים, שאינן מתגיעות המקצועיים, כמו המסלנות הבולטיות, תפוח ממש מרוב מצפיפים חדשים, לצד האינגלי־ גנגיה שמלאה, באותם ימים, תעוזר הסבר־ ת ליסטרי מגרבה הראשונה. הימם, עם עליית מיכאן לשלטון, ניצבים בתגמנים... על ה־ מדרגה, הבוגרים המעלבות „מחדרקנים" מ־ חברים רבים, הגאינטלקטואלים מתוקים. הגיעו חברים עד כדי כך שאחד הבטיחו, בסוקרי בקם: „54 מיליוני יהודים לא שייכנו. אבל מוסיף לנו, שלפי הגדרת המלון ה־ ארפתי המוגה „סוציאליזם" מיוגש: הנדגת ביבת הכלל על הבוגרים המאר־טיקולא־ דיים". הוא מגדיר דוקא האינדיווידואליזם החדש הזוא מגחיר את השמאל: אם תלה לא יצרף את סלי המיכבר ב„מגמל ה־ עצמי" של הדור העלה, יגצל דאת מיסון לסוכנו. הדור „המגן החדש" כבר עושה לתי־ אבון, כאשר חוגי השמאל שרוים בבבוכה עמוקה, ועוד נבוא לכך ראיות מגובה מאוד לה מיסרגן מצגה, מחבר אחד מעלוגה ה־ פארים.

משהו על בריקת שרשים

בסאמן הוגיע את הסבוכה שאין כל טעם להכחישה, מן הראוי, ובאה זה בקצה המגלן, לשאול את עצמנו מבין באגן, ולאן אנו צר־ ערים. אין ספק, כי דעקת מחיינו, הוא ש־ בקצה מבעמקי הרוח לאין־ספר, ואין חירות אלא חירות האדם, לוגר, ראיה, כוחב, למשל, ארוך מדום, בדוגר אל מצב האדם, והאדרת, מיסי־הבינים: „מה שמאפיין את חברת מי־הבינים, בהשוואה לחברתי, הוא הוגדר כל חירות אינדיווידואלית. כל אחד מלבד ממה יוצאים־מן־הכלל אנוס היה כל יחיד לדור לעולמים בסמוס שבו נולד. ל־ עתים קרובות זוא לא היה רוצה אפילו לחלוטים כרגעו, אא לאמרגל לפי טעמו. ב־ שום, בעיר, תיכ היה בעל־המלאכה לסמוך את מצוקתו בסחיר סבוע, והאיכר, אף ל־ מבוה בסמים שבע מראש, חיי חסרון, ס־ מוחנה כלכלית וסוציאלית, נפלטו על־ידי זעיקים וחבירון, שאיש לא היה חוסיף מן הבחינה לדבר. לכן זקפת חירות היוא גם עקמת הרוח והוא מוכנה אות הסמוך הגוגי ויחיד־ים תחת הסמש. מבאן גם הגיעך ה־

Gilles Lipovetsky: "L'Ère du Vide — Essais sur l'individualisme contemporain — Gallimard — 1983 — 247 p.
Gérard Mendel: "54 Millions d'Individus sans Appartenance — Robert Laffont — 1983.
Max Gallo: "La troisième Alliance" — pour un nouvel Individualisme — Fayard — 223 p. — 1984.

שלומית כהן
ליד בית אבות

לגור ליד בית אבות נבוה
לשמע איך הלילה משתעל
מתאמי ומעמ, מבמנים
וזקנה גשקת בבודדי חלומה:
„מיצי מקמו? מיצי שקמו שקמו"
לגור ליד בית אבות נבוה
לראות אורות בחדר שתעגל
וזקנה של מסמל דחוי
מאחוריי הגר, שמאחוריי הגדר
קולמת סיבי קרון קאויר
מסמרת שבבה הוא ראש־שיר
והיא אמר הגעב מתעבה בשיניה,
„הוא לא מבקר, לא מבקר.
בשביל זקנים צריך זמן
לראש הגיר אין זמן."
לגור ליד בית אבות נבוה
להתעורר מצעקה מבלהלת
זקנה רדמה אחרי גמור בחלון
היא שכחה היכן הלכה.
נחמו את ראש הגיר בחבאו
בפוד שבעים חבנים של שם אמו גן
ילדים שמתבשים מן המשך המומר מו
והגמים יגרו בעיניהם חול מן הארגו.

„סוף דבר" והבוקר שלאחריו
(ב)

מה שאומרים יותר מכל רומאן כגון „דברים", הוא המשלוב שבמשלה שבין תבנית פנימית ומבנה חיצוני: בין דרכי מבע ודרכי ריבור, בין תימה לבין מימוש דרכי תוריבור שלה. הרצף של „דברים" דומה לבחיבי דרכי עיצוב מגוחות, שאין לסמוך בסיפורת, ברור, למשל, כי ראוגר „זם הבחיבי" היקבה לוקבה מובחאי את הגרות הראשון לגקום בסביבה דומה לזו המאפיינת הראיאנטים של סיפורת „זם זה" תרדמה". אם כי הרצף של „דברים" רבריים אינו נרם תדמוני כלל ובלל. זהו סוג של תוראר בינוים שבין המימטי בבל מחיר לבין הראוג־ נטרביות של הרצף. הרצפים הקלילתיים השונים אינם מעיתים לשרגות מימטיות, אלא הרצף מחל שלוגן. הרצש ב„דברים" הריבור הוא של הזיכרון, והיא מבטטת ללא סמך שראיטמי שלוגן לאמרגת הקיום והמשתתה ברוכאן, על פי התנועה המתקדמת אר הסמגה ברצף ומקן. במילים אחרות: רומאן לא מצור ושאינו מראטיין בשיבולת של דרכי כתובה הכתיב מתוך עצמו ומתוך התחבירת המבנמנים שלו את המבנה הרצוני כך, שהתבנית (המשמש הראוף) הוגר כלי ביטוי ראשי לדיקה מבראי ומאמן.

התבלגיה החיצונית מקבלת ברומאן האצי־ רון, של שבתאי דגש מיוחד, כמעט ביטוי, ו„דברי דבר" פועל מתוך דיכוחה מגדעת, שבין למאמן הריאליסטי־מימטי שלו (שלושת הפרקים הראשונים) לבין הווינאיאה המיסר־ ראליסטית (בשרש הרביעי). זהו רומאן חצוי, המחובש מן הקרע „המחוה" את המיגרות המבבנות ומאמת הבריחה של הרומאן מרוא־ ליסטי־מימטי בראבר, כדי שיקיפו בם את המרקם הרוגי, הרבריאי. לעומבו, נוצר הצרוב בתבנית המחקה שמחד עם זאת לדמות אין קוגי הבריחה הראיגיגים הבבחות המעגל אין הבריחה הראיגיגים הבבחות המעגל אין הבריחה הראיגיגים הבבחות המעגל אין

ספרי ארץ ישראל ● ספרי ארץ ישראל ● ספרי ארץ ישראל

ארצות הגליל / עורכים: אבשלום מזמואלי, ארנון סופר; נורית קוליאט / הוצאת החברה לחקרת ארץ־ישראל ובתלמוד הבבלי: בדיקה כרונולוגית של רבן יוחנן בן־זכאי — מסכתו ומעשיו בתלמוד / מרדכי אליצור; חיפה בעיניי — ההתנחלות לאור מורה הבטחון — נקטיבי חיפה בעיני הנוצאה־לאור — עמ"ע בעיים / 1983 / 2 כרכים 879 עמודים.

עשרות המאמרים, המחליקים והסקרים שבשני כרכי „מדינת הגליל", עוסקים בנושאים רבים ושונים של הגליל, כ־עבר והבוהוה, הוף ותחזיות לעתיד. מספר מחקרים עוסקים בנתונים הפיזיים של הגליל, אחרים בישובו של הגליל בעבר, ובכל שמתקדמים לימינו. כך מתקבלות התקוות, ורבים המאמרים בנושא ההתישבות הדתיות בגליל. גם האוכלוסיות הלא־יהודיות — הדרוזים, נוצרים, בדווים — נסקרת בשפר, ניצול המשאבים בגליל והמקור האיזור, באים בשבעה מאמרים. התחשבות בגליל לאחר קום המדינה, הצירופים ותוקלאית, הכבסרית לסגיגה, בצה"ל מיוחד, בסרים רב.

הסמרים: המקדשים לאגאל אלון, ש־הקרוש מרוב זמנו לבעיות הביטחון של אגליל, נגבריים בעיקר המתאים לכך — בעיות ביטחון בגליל. נמצא כאן את הי־אור המדיניות הישובים בגליל בתרבו־מדינה; המערבו על הגליל בתלתמת־העצמאות; המאבק על מי הירדן; מבצע ליטאני; וכמאמר סטיים המסכם — הגליל לקראת שנת 2000.

המאמרים כתובים בידי חוקרים מן ה־אוניברסיטאות בארץ, ממכוני מחקר, אישי־ם המסמר, אישי ציבור ואחרים. כל אחד למקצועו. ולמחקרו, תמונות רבות, תרשי־מים, סקיצות, מפות, צילומים וצורים מלווים את שני כרכי הספר, שאם בתור־סל אל־בומי, ויוצאים כחיזור, הן מבחינת המגרה והן ממהינה הדפוס.

*

ארץ־ישראל בתקופה הטוטלמית ה־ראשונה / משה גיל / הוצאת אוניי־ברסיטת תל־אביב — המכון לחקר התפוצות — בית־הספר לסדרי ה־יהדות עייש גרונברג, ומשייד הבטחון ההוצאה לאור / תשמייג / שלושה כרכים, 2250 עמודים.

שלושת כרכי הספר סוקרים את התקופה משנת 634 ועד 1099, כלומר, מאחרי ה־תקופה הביזנטית ועד התקופה הצלבנית. הכרך הראשון, הוכנו מחקרים הטוטליים, מחיילתו בכיבוש הערבי, שמקוף את רוב העולם, וכתוצאה — האיסלאם מכה קורי־שים בעולם הנאצרנו. מכאן ערבו המחבר לעסוק בתושבי הארץ המסלמים, ואגב כך מסיבר בנושא הבסלכה בארץ־ישראל באותה תקופה. בפרק נוסף נחלה המחבר את אתקופה המטלמית הראשונה לחלקי־פות ביניים. מכאן הוא עובר לקבוץ את הנוגרים בארץ באותה הקופה, וכן השיבה היהודי והנוצרי, הקראים. ושמרונים. לקראת סוף הכרך הראשון עובר המחבר לכיבוש הצלבני, ומסיים בלוח תאריכים.

הכרך השני כולו בתכים מגיגה קאהיר. תיער רב ביותר, שהמשכו בכרך השלישי. עשרות קסמי בתבים מגיגות לאחיר, על מאות סמרים שעניינם ארץ־ישראל, בתוספת הערות המחבר.

בכרך השלישי, נוסף על הכתבים מגניי־זה המאוחר, מסתרות; מוסתת המגאבים; מסתת כתבי הגניזה; מסתת ביבליוגראפי למסתת כללי בן 100 עמודים, על שני שני טרים כל עמוד, מתקר רב־סמדים, על תקופה של למעלה מ־450 שנה, שהיתה מהרבה בחיבות מעודפלת, מקבלת כאן אור חדש. הזוהות לתיעוד הרב. עבודה זו יכולה לעורר לנו רבות בהמרת אוצרו בתעוקה, שבין שלטון נוצרי אחד לשלטון נוצרי אחר, וביניהם שלטון מוסלמי.

*

מרי אליאה רוברס / חיי יום־יום בארץ־ישראל / תרגום מאנגלית שול־מית הון / הקדיר ביחבים ואחי / הוצאת משרד הבטחון — ההוצאה לאור / תשמייד—1984 / 376 עמוד.

הספר יוצא לאור במסגרת „ספריית מס־עות ארץ־ישראל" — ספרי בלבים עוליי־רגל, סיירים וחקרים של ארץ־ישראל ב־תורות הקיומים.

הספר הנוסף־נוסף אין תת הכותרת: מסעות בארץ הקדש, והוא מסעה של הנבחרת רובינס בין השנים 1855 ו־1859. הנתיאור מתחיל ביציאתה מלונדון, ביאה ליפו, עלייתה לירושלים, סיבוב בבית־לחם, זכרון, יפו, חיפה, עכו, נצרת, הר־תבור ועוד. הנבחרת עובדת לעמק הירדן, ממשיכה להרי מואב־הלבנון, וחוזרת ל־סביבות שכם. המשך הסיור הוא בירושלים ולוגה לחוף הים־התיכון, ויציאה לביירות.

התיאור אינו כוונן יבש, אלא בחינת עמוקה של כל הנוגאה הנרבנים, מזג ובו צומח, באנשי ובדומם. הדרות לחיבת הי־מבארת את שפת הארץ, ותבנתה בכלכלה ובדתות, יכלה לתבין מיב יהיר את אשר ראתה וחמצה. ולפסוח לנו בשיטתה, זה מלווה 182 תמונות של מיתיחים וצירים כיר איתה הקיבה.

המתבנת העליתה לחדור אל חדרי ה־נשים, לדלות מסם יריעות הנוי, פולקלור ומורשת, אמרתי בדיוק לשקשה לגבר לעשותו בין הערבים.

בסוף הספר, המיקר מאין ארץ־ישראל לשני 130 שנה, בצורה חיה ומרתקת, מס־תח — אנשים, מקומות, בעלי־חיים ז־צומים.

*

שמואל ספראי / ארץ־ישראל ותכניות בתקופת המשנה והתלמוד / הוצאת הקיבוץ המאוחד / תשמייד / 236 עמוד.

אסופת המתקרים שלפנינו, קשורה לא רק בשיבוץ ובאנשים, אלא גם כנושאים. לאחר שני מאמרים על מעמד פרובינציות יהודה שלאחר מלחמת־החורבן, יוחד ובדות בחיבות מעודפלת, מקבלת כאן אור חדש. הזוהות לתיעוד הרב. עבודה זו יכולה לעורר לנו רבות בהמרת אוצרו בתעוקה, שבין שלטון נוצרי אחד לשלטון נוצרי אחר, וביניהם שלטון מוסלמי.

*

מרי אליאה רוברס / חיי יום־יום בארץ־ישראל / תרגום מאנגלית שול־מית הון / הקדיר ביחבים ואחי / הוצאת משרד הבטחון — ההוצאה לאור / תשמייד—1984 / 376 עמוד.

הספר יוצא לאור במסגרת „ספריית מס־עות ארץ־ישראל" — ספרי בלבים עוליי־רגל, סיירים וחקרים של ארץ־ישראל ב־תורות הקיומים.

הספר הנוסף־נוסף אין תת הכותרת: מסעות בארץ הקדש, והוא מסעה של הנבחרת רובינס בין השנים 1855 ו־1859. הנתיאור מתחיל ביציאתה מלונדון, ביאה ליפו, עלייתה לירושלים, סיבוב בבית־לחם, זכרון, יפו, חיפה, עכו, נצרת, הר־תבור ועוד. הנבחרת עובדת לעמק הירדן, ממשיכה להרי מואב־הלבנון, וחוזרת ל־סביבות שכם. המשך הסיור הוא בירושלים ולוגה לחוף הים־התיכון, ויציאה לביירות.

התיאור אינו כוונן יבש, אלא בחינת עמוקה של כל הנוגאה הנרבנים, מזג ובו צומח, באנשי ובדומם. הדרות לחיבת הי־מבארת את שפת הארץ, ותבנתה בכלכלה ובדתות, יכלה לתבין מיב יהיר את אשר ראתה וחמצה. ולפסוח לנו בשיטתה, זה מלווה 182 תמונות של מיתיחים וצירים כיר איתה הקיבה.

המתבנת העליתה לחדור אל חדרי ה־נשים, לדלות מסם יריעות הנוי, פולקלור ומורשת, אמרתי בדיוק לשקשה לגבר לעשותו בין הערבים.

בסוף הספר, המיקר מאין ארץ־ישראל לשני 130 שנה, בצורה חיה ומרתקת, מס־תח — אנשים, מקומות, בעלי־חיים ז־צומים.

*

שמואל ספראי / ארץ־ישראל ותכניות בתקופת המשנה והתלמוד / הוצאת הקיבוץ המאוחד / תשמייד / 236 עמוד.

אסופת המתקרים שלפנינו, קשורה לא רק בשיבוץ ובאנשים, אלא גם כנושאים. לאחר שני מאמרים על מעמד פרובינציות יהודה שלאחר מלחמת־החורבן, יוחד ובדות בחיבות מעודפלת, מקבלת כאן אור חדש. הזוהות לתיעוד הרב. עבודה זו יכולה לעורר לנו רבות בהמרת אוצרו בתעוקה, שבין שלטון נוצרי אחד לשלטון נוצרי אחר, וביניהם שלטון מוסלמי.

*

חיים גלעד (גולובוסקי) / בצל חנרים / הוצאת משרד הבטחון — ההוצאה לאור / 1984 / 187 עמוד.

הסמר שלפנינו, הוא סיפורו של מפקד בארגון־הבבאי הלאומי (האצ"ל), צפניה, הוא המחבר.

בראש הספר, עמיצב יוסף שטיינר, הכי דמות של ראש הארגון העבאי הלאומי — מנחם בגין, ומבוא מאת השר חיים מרדכי ציפורי.

הסמר — בן רבות התמונות, הקריקא־טורות, וסורעות מן חיפים והם שחודבקו בסמר על קירות הבתים — מתאר את ליל הלילאות, כדצמבר 1946, כאשר צעי־רי צציל הולקו על־ידי הבריטים. הצאיל ראה זאת בבריון וכבחשה, ולאחר מכן עבר לפעולות גמול נגד בריטים. חלק מ־עבצעי הפעולות נעצרו ונאסרו על־ידי הבריטים, והאחרי סיאור את מאסרם, עיבוריהם במאסר, הנשפט, דיכוי אנשי אצ"ל, נוסעים ועוד.

כן בא כאן תיאור שריצת כלא עכו, סיבודם של אנרבע הבריונים למות, ול־אחר כל אלה — הנוקם, מלחמת־נשחרור, שהביאה אל הדרור את לוחמי שחרור האצ"ל.

עם ישראל בתפוצות / ערך: משה דיוויס / הוצאת המכון ליחדות ומנהג — שרות שדר, האוניברסיטה העברית בירושלים / תשמייד / 9 חוברות.

סוכרת המשנה לסידרת בת תשע ה־חוברות היא: מעמד המדינה בתפוצות, החוברות הן פרוסומי החיג לדיעות עם־ישראל בתפוצות, בכית נציא, המדינה.

הסידרה הנוכחית, השלישי־עשרה ב־מספר, לשנים 1983-4, עוסקת, כאמור, במעמד המדינה בתפוצות, הן בדרכים הדתיים בגולה וחיבם למדינת־ישראל.

החוברות הראשונות דנות בסעמדה של מדינת־ישראל כ: אוצאת־הבריות, כחם אברהם הרכן: אוסטרליה, דרום־אפריקה וקנדה, כתבו פנחס מדינו, שמי עין קהבן ושולמית נרדי; בקרב תנדי־ברית־המיצעות, כתבו מרדכי אלשטר־לר, ודים מנוקר ויורי שפרן. בכל חוב־רות תרצאות מבהא, דיון, ותשובות המר־צים של הרצאות המבוא. הרצאות ניתנו על־ידי חוקרים של האוצרות כהן מדינה, אז עולים מהאוצרות האלה, שהנושא מור כל לתם מן המקור. שלוש חוברות דנות בחלק אל המדינה בקרב הדתיים הדתיים: הדתים אמונתיתדוכס, כתב אחרן ליכנבשטיין; הדתים הנוצרי־באמיבי, כתב אברם נרמנר; הדתים הדתיים, כתב שיי אברמוב. נוסחה לאלה חוברת נוסחה — הדתיים הדתיים בגולה, ושלוחיהם ב־ישראל, כתב ארנסט סטיק.

עוד חוברת בסידרה — הזוהן הציוני ומדינת ישראל בעולם הטפרדי, כתב דניאל אלעזר.

*

ירון דן / חיי העיר בארץ־ישראל בשלהי חצי העתיקה / הוצאת יד יצחק בן־צבי / תשמייד / 264 עמוד.

חיי העיר בתקופה התלבת, המקבילה מחת או יותר לתקופה הביזאנטית, הם הנושא הנרבר דרך כל דני הספר. המחבר כר, דניאל, שנסבר על סף ואצאת הספר לאור, פתאר לנו את האוכלוסיות בארץ בתקופה הנסקרת: היישוב היהודי, הנוצ־רים, השומרונים, הערבים, כן מתוארת ההכנסה הארמית. הגם הצירה הסמ־ר־ותית של התקופה נוסף, למובן, על התלמודים, — ספר המעשים, בראשית לבה, ויקרא רבה ועוד, ושיוטים רבים.

פרקים אחדים עוסקים בסבבה הפיסי של העיר ואוכלוסייתה, הנהבה, תבול־אות, הפקידות העיריות, אישים בשני רתם הקיסרות, המסחר, הענף, הבעלי־הנכלה, הערים והסחרון, וחיי תרבות־ים בערים, כמו גם בשעשועים הציבוריים והקיריקס, כידוגים בספר.

את פרקי הספר מעטר המחבר באיי־רים, והוא מרחיב את הדיבה בהערות שוליים בסוגי המנוים, ושם הוא גם מרבה בציטוטים ומראי־מקומות.

בסוף הספר מבחר עולים: שמות ומושגים (הצמוטים בספר); ביבליוגרא־פיה; וספרות למידת הנייניים.

*

לבנה הבנבו / בתי־הכנסת בירושלים העתיקה / הוצאת חברת לחנות הטבע ומשרד החינוך והתרבות / תשמייד / 55 עמודים.

המחבר, לבנה הבנבו ז"ל, שכתב את עבודתו בתלמוד בית־ספר מקיף, מתאר לנו את תולדות בתי־הכנסת בירושלים, את היהודים בירושלים מאז הכיבוש צלי־ידי צלאח אדין, ולאחר מכן את בתי־הכנסת עצמם.

את העבודה בשלים אביו.

כאן תיאור בתי־הכנסת הספרדיים על שם רבן יוחנן בן־זכאי, שתיבני בתקופה האחרונה, בראשיתם בירושלים שבין החומות בית־כנסת בית־אל, הקראי, תפ־ארת־ישראל, שיש הרמבי"ן, הגדול, ר־צמח־צדק של שמיר חבי"ר, תולות בתי־הכנסת בקצרה, ובוחת המבנים, הם עיי־קר תאוריו של המחבר, המבוסר הבהבה מאוד, בתיבות, צילומים, סמות, תבניות ושרטוטים. הוא מחייה את הנושא בתיאור בתי־הכנסת האשכנזים והספרדים, שנבר־נו בין־200—400 השנים האחרונות בין־הקומות בית־הכנסת בתי־אל הקראי, תפ־ארת־ישראל, בתי־הכנסת הקראי, תפ־ארת־ישראל, בתי־הכנסת הקראי, תפ־ארת־ישראל, בתי־הכנסת

גילה האו

הטורקי מדינת־אסתר אדלשטיין

ב בוקר, לאחר שהוליכה את קאורין לגן ושתה ודיבה תורת על המדרכות, שכבר פלטו גלי חום, שוב הבחינה בו ויטה. הוא עמד בכניסה לבוקנסן, מתבונן בה בעיניים כהות ומבט חודר ופותה. וכשהיא חוצה את הכביש ונכנסת למרכול הרפתת הליכתה לרבת תשיבות עצמית.

שעה שחיא מסשפשת בדלפק תא הקנאה, אחרי בשר טחון, גקניקים ועצמות, היא חשה על פניה חיוך מלא סוד. לרגע היא שוקלת בדעתה האם לגולל ליבה בפני המוכר, שהרי על מפתן חנותו מתרחש הדבר.

בביתה שבקומה השניה, היא מציצה מבעד לוילונות וראה, כי השער ריק האדם. היא חשה לאות פרשה בכל גופה, והיא פרסמה את בגדיה ומגיעה על כסא את המראה הקטנה של האבסדרה, מנסה להתבונן בגופה מכל הזוויות.

את אחר הצהריים היא מעבירה בחצר עם אליס דלין, הן מתסרקדות על מורצי הוף ולוגמות לגמה. ויטה מסתרת בהתלהבות איך עשתה פעם נקיון במרפאה של המעסת האדבנטיסטי, שבשם שמים לא היה יותר צניע מאחרים, ראוה לטרות שדיבר על תע"ר ומצוות. כיוון היה בתבלית למה הוא משתוקק.

— האם היא עשה נסיעות קרובה? אומרת ליז בעצלות. היא שוכבת עצומת עינים ומישירה פניה אל השמש.

.2

— בסחייתי כוריעת ומקרצפת, הוא היה ניגש מאחור, אומרת ויטה. עמד שם ומישש.

— אוה, מצחקקת אליס, הוא היה הוגב אחוריים?

הן פורצות בצחוק, חור שחן מסתובבות על ביטנן ומעשנות סיגריות.

— אבל הוא היה נחמד מאד. הוא דווקא נראה לא רע, אומרת ויטה ולוגמת מן הקפה. אחרי הסעה ארבע מגיע קאי. הוא פותח את התלון הפונה לחצר.

— היי? מכסעות, הוא צוחק, מת יש לאכול?

— קח לך מעצמו, שוטק חיוור, צוקת ויטה.

שעה שהיא אוספת את שמן העיתון, הציתון וקנון הקפה, היא מסתרת — כמשמש לאוירות הרזים של אחר הצהריים — על הטורקי, שכל־כך מוזה לדעת האם הוא שוב ניצב שמה.

— בכל הרציות, אני פוחדת, היא אומרת. בחיי שאף פעם לא ידעתי מה הם מסוגלים לעשות. הרי שומעים על כל־כך הרבה מקרים. אם הוא שוב נמצא שם, אני חושבת לספר זאת לקאי, במלוא הרצינות שאני אצשה זאת.

והיא עולה לאכיל.

הכל כה קודר למחרת היום, והיא פוסעת בגשם דק כאבק, אוחזת את קאורין ביד. בגן הילדים מקדמית הגננות את פניהן בסדריים המים, ללא חיוך, כתובחה אילמת. שער הבדיגסן ריק. בעצם היא מקבלת את הדין וכנכנסת לחנות לדברי מאפה. כשהיא נוטלת את העוגה עם הלחם הלבן ועוגות הקינמון, היא מזכירה לעצמה, עד כמה היא מאוכזבת השלולת לאשת הארמה חיוך מרומם לב.

בעת שהיא לוחצת בעצמיות את ארוחת הבוקר המאוחרת ומעלעלת בעיתון, משגיחות עיניה על השער, שהנך עתה מאפס בלתי ניכר בבנין שמנמול. לדבר מלא חשיבות. וכשהוא ניצב שם לפתע, בחולצה הלבנה פרועת החזה, היא חשה אוש בעצמתיה. השמש זוהרת וקרן אור נופלת באלכסון על מכנסיו, אך בפניו היא מתקשה להבחין.

.3

בראש עמוס תלמות ישנים, היא אוספת את שבועיני רעיתיני השבוע ומתחילה לעשות ניקוי יסודי בשלושת חדרי הדירה. ניקיון עבורה זה דבר הכרחי. העולם צח ונקי וכאן הוא ביתה. גם למטבח עם החרסינות הדהות היא מעניקה במרץ את הקרצוף והניתוח שהוזנף אותו לשלה.

לבשירדה למטה, צלצלה בדלתה של ליז, אך מיד נזכרה, כי זו היתה עכשיו בעבודה. מלאת חשיכות עצמית וצעתה את הרחוב וראתה אותו נע ליד השער. היא עמדה לב, כי אפילו בקבוק בירה אחד לא אתו בידו. זיכרה הבושה ועצות המצת, לתוסיף ולעמדד שם, מפלאים אותה ומתעתעים את נכחותו לעולם אחר, שבו מסוגלים להתרחש דברים נוראים.

היא מהלכת במדרחוב עם ויה המעלשל של מיתתה, ומפזמת לעצמה. מסתם לפעם היא עוצדת כדי להתבונן בחלונות ובשמלות, אך אינה קונה דבר. הדום אינה חשה צורך בגדי. השתוקקה רק לסטוג לחוט בקרני החום.

לכשישבעה בשעה מסוסטות, נזכרה באמה. היא נושמת את הבוקיקים המלהבת דרך הרחוקות הצרים המוכרים לה היטב. ברור, שהיא חייבת לגלות זאת לאמה, זה שבעי ביותר.

היא מגיחה לדלת הכניסה להסבר מאליה ועולה במדרגות המוכרות לה, בוז אחר זו, דבר מה. היא נעצרת בקומה השלישית ולחצת על עמוד הדלת, תוך שהיא מסותה לפניה מבע רגיש.

היא ממתינה, אך דבר לא קורה, והיא שוב מצלצלת. ואז היא נוטלת את המפתח ונכנסת פנימה בהרגלה מימי עבר.

בחדר היא נוגעת מכם בפני האם ומביגה את הכל.

— איום ונורא, אומרת ואז. היא מגיעה גופה לפנים ולאחור ומליטה פניה בכפות ידיה. זה איום ונורא, ויטה.

— אמא, אומרת ויטה בקול ניהומים ומוחצת של שיכמה. זה כורעת של ברביה בסמוך לבטא האם, עדיין מבלי להסיר את מעילה.

.4

— שלחים שנה, שלושים שנה, מתלוננת האם בחוסר ישע. ויטה מוצאת בתיק גלולת סאיטוליק** וממוקמה ומביאה מן המטבח כוס מים. האם מחדקת את המתמתה לעיניה ומתקשה לעצור את בכיה.

— הוא עדיין ממשיך להכות אותך? השחדלי לגוח קצת, אומרת ויטה ומסתיעת בידי האם להגיע לספה.

— מאז יום שרחי לא ראיתי אותו, לא אינסת לו משום דבר.

האם שרועה על הספה. היא נראית כחנשה ואומריות, כאילו אמדה להעלם, חשה ויטה.

— הוא עוד יבוא, היא אומרת בטון בוגר.

— בשום פנים ואופן אינני מסוגלת להמשיך בצורה כזו, אומרת האם בקול רפה. היא עייפה ומבטה נוח על התיקרה.

— אני אכין קפה, אומרת ויטה. נוכל להנעים לעצמנו מעט את הזמן.

לכשהיא שבה לבשלה לחכין ארוחת ערב, הטפם הוא אינו ניצב שוב בשער, היא חשה, כי הדבר מתרש אותה.

היא דוחפת את קאורין לתוך דירה, ומשליכה את המעיל של ביסא ואינה הפצת אפילו להציץ בראי. בדרך למטבח נוקלות עיניה על עתון בסמוך לדלת והיא מרימה אותו בתנועה נרגנת.

תנייר מקופל בקפידה.

נשיקה חמות

אני רוחה, ראה,

לפנרוש, פיגש, פכש

ליד הכנסת בין השעות 21—22

אהוב / אורב / לחיות מאורב.

עונר יאלטין.

.5

משתצליחה לפרש את הכתוב, היא חשה עצמה נבחרת. נמיר ידעה, כי הערב לא הזיקה ארוחה. היא איגנה מסוגלת לקלף הפודים ולטגן אומצות במצב שכזה. זה בלתי אפשרי מבחינה פיסית. היא אינה יודעת היום אם בפשה. היא חשה בי מוכרחים לסוף את זה, אך ראשית כל לקאי.

בתוכי מנוחה היא מעתיקה מושבה מכסא לבסא ואפילו את המוסיקה היא אינה מצליחה לשמוע, אך היא לוקחת שני כדורי ארגעה.

איזו חוצפה פנטאסטית מעיזה, להשקל בעזרה שכזו לאשה נכוראה, היא

מסבירה לעצמה. שם, מאיפה שהוא בא, הם רגילים לרדות בנשים, היא אומרת לעצמה ומתחלחלת. קאי דוחס גופו בפתח הדלת. משליך מעליו את המעיל ותופס את קאורין הבוכרחת. עם הילדה בזרועותיו, הוא מתבונן בויטה הישובת מחריש ומשמימה עם המכתב ביד, כמו לא יכלה לחוש ממקומה מעוצמת הלם.

קאי מוריד בחמיהה את קאורין לרצפה. ויטה מושיטה לו את המכתב.

— מה, לכל השדים והרוחות? הוא לוחש.

זמסיבה זו או אחרת הוא מתחילה להתבונן בדמעות.

היא בוכה בכי חרישי ותיסדרי ובעמדת לגופו הגדול.

— אבל מה זה צריך להיות? נרעש קאי. אוהב, אוהב...

היא מסבירה לו הכל. מה נורא היה לראותו שם מדי יום ביומו, מביט וכיתצא בזה, כמעט ולא העזה לצאת מפתח הבית. פיה סעור והיא חרה אחר אוירי לנשימה. הדמעות חורשות תלמים באיפור שפל פנית. הדמעות זולגות מציניה. כמה מחריד.

.6

— הם כמו חיות, היא אומרת, שום דבר אינו יכול לעצור בעדם.

— הוא עוד יקבל, צורח קאי. הוא דוחף את השולחן הצידה ונעמד ליד החלון, אך אין לראות דבר.

— אני כבר אסדיר את הענין, הוא מודיע ומורק אחיריו את הדלת.

קאורין זחלה לשחק על חשיפה ומתרוממת ממקומה. היא נבוכה מהאווירה הקודרת השוררת סביב ומתבוננת באימה בפה פעור מהדממה.

קאי עב עם סוגר.

— אני לא עושה את זה, אומרת ויטה, מכבה את הסיגריה ושרעמת מן הקפה שהצטנן.

— אבל אנחנו נמצאים שם, משכנע קאי. אנחנו מתחתיים בתוך המכונית.

שום דבר לא יקרה, הוא ביטבע.

— ומה אם הוא חמרש, היא אומרת. אני לא מרכנה.

סוגר כבר לבוש במעיל תרוח הכחול שלו, הוא מעשן בשלוות את ה„סיסיל" שלו. אוה שולח לעברה חיוך.

— נו, בואי כבר ויטה, הוא אומר.

— את רוצה שהוא יתחלל ללא פוגם? אומר קאי.

— האם אי אפשר להניח זאת למשמרה? היא אומרת. הוא רואה על מציחם, כי אי־אפשר.

— סוי, משמרה, מלגלג קאי. הוא פוסע על השטיח תלוך ושוב ומכה באגרופו הימני לתוך כף היד השמאלית.

— איך יש לך אומץ קאי, היא אומרת.

— שמעי, הוא אומר, בדיוק בתשע את ניגשת לשם. את שוטפת בשקט ובשלווה אל רחבת הכניסה, ואנחנו במצאים שם משכבר.

— אך מה עם קאורין? בנסיון מחאה אחרון.

— תורידי אותה אל ליז, צוחק קאי ומצליף בה קלות. למטה אל ליז, ששמונת.

.7

היא תחליפה מלבושיה לטיטלות ונעלים חדשות, בדרכה לרחבת, היא נוגעת את עקבי נעלי בחתוקה בריצפת האספלט, אה התיק היא נושאת על הכתף ומביחה לידה המונשית להתנועע בגדלות כפש לצידי מיכה, היא חשה, כי היא פרשה זאת כמי שצריך. היא פוסעת מתחת לפנסים ורואה את הצללים אצים לפניה.

המכונית חונה כמתוכנן, מאחוריי בית־הספר.

היא מקיפה את חדר תסמישי הקרוזשה ומתנהלת לאורך הטחל הישנו. השה רצון לשרוט בצפרנים את האבנים, כדי לוודא שכל זה אינו חלום. משהו מיילל אייר יש בבנין הישנו.

היא מגיעה למלון השטאלי ומסתכלת במדרגות. בתחילה אינה רואה דבר, היא מהתבוננת ומביטה לעיון המכונית, הן כבר בדרכם החוצה.

בעלותה במדרגות היא רואה אותו, הוא מוסחר קימעה ובבו אל הדלת. היא ניגשת אליו והוא יוצא ממחבואו.

בבת אחת נראה לה הכל כטעות מוחלטת. הוא נירכן ונוטל את ידה. פיו מלא חום, הוא אומר דבר מה בשפה שאינה מובנת לה, אך הקול נשמע רך וצרוד. היא שומעת מאחוריה מרוצת רגלים ומנסה לשחרר את ידה. הוא מסתובב ומביט בגברים הקרבים ומפנה כלפיהם עינים כהות, תוהות.

קאי תופס אותו בשיערו ומרחיק.

— מה, לכל הרוחות, אתה חושב לעצמך? הוא שואג ומבוסס לאחור את ראשו של הטורקי.

הטורקי מפרכס ומנסה לפרוש את תוקפו פנים אל פנים, אך קאי לוטש בקהוקה.

סוחבו מדרגה לפני הטורקי, מנתר על המרצפות.

— חתיכת חזיר, הוא צורח. הוא משלח בעיטה, אך מגעו פוגע בשוק. הוא מפרכר סביב הטורקי ובועט פעם שניה. המגע הרשיר לפגוע ביצד ורגלי הטורקי קורסות הזחיר.

ויטה מבחינה שהיא מנסה להתחבר כמקעת, אך צונח על האריחים.

קאי חושב כמעט יתאחר, הוא מרשר בכל כוחו ועורר את הטורקי לפנים.

הוא דוחף בועט ופולם אחיר בשאגה אדירה מדי פגיעה.

הטורקי מתגלגל קדימה ומתחדרדר במורד המדרגות, והם משלחים אחריו זרועות ובועטים.

ויטה מתחילה ללכת. בשעה שהיא טוסטת על הרחבה, מהדהדים באוזניה חבטות המגפים הבבריות.

בדיוק מה שהיה מגיע לו, היא מהרהרת לעצמה תוך שהיא מועכת את התיק שבידה, בדיוק מה שהיה מגיע לו, היא מוריצת בכבי.

הסיפר הדני בילם הגיי נולד ב־1949. הוא מגדיר עצמו כשופר לילה. גן, פועל נקיון בבתי אולים ובעל תפקידים שונים בתיאטרון המלכותי. משנת 1979 הוא מטפל לכתר כשני ילדיו הקטנים.

הוא כיתב הסיפרים לדרדי, סיפורים לכתבי את סטרוחיים, והוציא לאור קובץ נובלות ושני ספרי שירה.

האי מתאר כמיפריו את האדם הקטן, את חיי איום יום, מצבים דבוצרים מתוך בסיבות השעה. מצבים כובשים ובכל זאת מפתיעים. את סיפוריו מאפיינים דיאלוגים ואדיבי סביבה משכנעים, מדוייקים, בסשטות מלאת מחה.

תרגמה „הטורקי" לקיתה מתוך חקוקיו „אסתר־און אמורה" משנת 1981.

אילן בושם

שני שירים

*

מַהוּ אֶשּׁוּב תַּכְף אֶשּׁוּב
מוֹדִיעַת בְּקֹשׁ זֶה מוֹצֵא הָיִיתִי. לְעָתִּים,
עַל תְּרִיסוֹ הַבְּצוּל שֶׁל הַקִּיוֹסְק בּוֹ
קוֹנֶה הָיִיתִי. זֶה כְּבָר. מְרֵגִי דְּבָרִים
עַד שֶׁיּוֹם אֶחָד הָלַךְ וְשָׁב
רַק בִּזְכִרוֹנִי.

אלוהים ושות' בע"מ

נוֹשֵׂא מַטָּה לְעֲשָׂהוּ, עֲתִּים מִתְקַשֵּׁב לְנוֹחַ עַל מַטָּה (אֲשֶׁר תּוֹמֵךְ רֹאשׁוֹ בְּשִׁתֵּי יָדָיו) אוֹ נִשְׁקָב עַל הַמִּטָּה (מְצִיַּת סִינְדְּרָה בְּאִי תְּדִרָה) אוֹ שָׂם אוֹתוֹ בְּצַד לְרֶגֶע (שׁוּמָה שָׁמָּה) מְכַחֵשׁ אוֹתוֹ וְשׁוּב מַמְשִׁיךְ. אֵינוֹ יוֹדֵעַ אִם תֶּאֱרַךְ הַדֶּרֶךְ אִם תִּקָּצֵר (אֵין לוֹ שְׁלִיטָה עַל הַדָּבָר) תַּדְגִּישׁ גַּם הוּא אֶת הַדִּיוּק מֶרֶגֶד (הַמְּשׁוֹרֵר שֶׁתָּף וּשְׁכֵר) : מַה בְּדִיוּק יָצָא וְאֵיךְ יָצָא. כֵּן יְשִׁיבָה עַל כִּסֵּא וּשְׁתִּיַּת מִיץ שָׁמָּה יִתְּכֹנוּ לְאוֹתוֹ אוֹ יַעֲמוֹד הַמִּטְפָּח הַמִּטְבָּח לְאוֹתוֹ כְּלֵי שָׁמַיִם. עַנְגוֹן שֶׁל אֵלֶּה וְגַם מִיּדֵי הַ: עַצְמוֹ.

אִם מַאֲמָרוֹ שֶׁל גְּרִינְבֶּרְג נוּקַד לְמַהוּת שֶׁבֵּין גַּמְל אִישִׁי לְבֵין גַּמְל קָטוֹנִי, הֲרֵי שֶׁהִתְבּוֹרֵר שֶׁל יוֹחָנָן מוֹסֵס, „בֵּין דִּין לְדִתָּמִים : שֶׁתְּלוּתָם שֶׁל נוֹבְיִים", עוֹסֵק בְּמַתָּח שֶׁבֵּין שְׁנֵי הַמְּרוֹתוֹ

שבעה אמנים בגלריה

איך מדדים תסמיסטיקות את אכלוסיות הארץ? — לפי מספר הנפרים, תנשים וחילדים — לפי לידתם ופטירתם — לפי מקצועותיהם, דתם או מוצאם — לפי מספר מכוניותיהם, לפי נישואיהם ופירודיהם... יש עוד הרבה „לפי". אבל תחום אחד הוא חשוב ביותר, חשוב מכולם... לפי פיתיהם ולפי המון שהם זוללים — האכלוסיה היא מספר האכלנים שבמדינה. יש אפילו נוסים שהאכלוסיה היא שלל רב של אנשים האוכלים זה את זה.

שלושה פרקים, רוח אחת

ד"ר יאיר זקוביץ

תורה נדרשת / חיבורים בשאלות יסוד בעולמו של המקרא / מאת: משה גרינברג, יוחנן מור־פס, גרשון דוד כהן; ערך אב־רהם שפירא, עם־עובד, תל־אביב תשמ"ד, 108 עמ'.

ש לשה פרקים בתנוך המקרא קיבץ המ־חבר, אברהם שפירא, על פלי הספר הזה, קטן המלוחו וגדל הרוח. דומתם של שלושת החיבורים הללו בגולת אמריקה, בשנות הי־ששים והשבעים, ולא רק אחזות המקום הוא מבנה מעוותי לשלושת המאמרים; רוח אחת עילה ומנשבת משלושתם. דומה, שהיא נובעת מן הביוגרפיות הדומות של שלושת המחברים, מוקדתם הסמוכה אל בית המדרש לרבנים בניו־יורק, ירושלים דארה"ב; מרבי זה, המח־נך הזה הוותיק לקריאת כיקורתית של הספ־רות ההודית ולליפות יחודה, הצוות ובלה על רקע עולם הרבנות הכללית (מסורת המדרש הקרוב, הארבות התלמיסטית הרבה־ית) ול־ראיית הזיקה החיצה בין יצירותיה הרוחניות הגדולות של היהדות, שהמקרא משמש לה מבוא ותמותית.

עוד קו של שיתוף בין פרקי הספר — רחב התנ"ך, המבצר הקליי, לכאורה, מפי־מני לחוק, ממסורי לסרק נבואות, תפארת ההכללה, הרבות לתקיף במאמר קצר שאלת יסוד רבת הזיקה, ותאם, בלי לוותר על חובת הזיכות, התוכנית יחודיות בפרקים ובפרטי־פרטים.

ראשון למאמרים — „בחנות יסוד של החוק המולילי במקרא", מאת משה גרינברג (שבשנת 1920 קבע מקומו בירושלים, ומאז מתפסם כפרופסור למקרא באוניברסיטה העברית).

בקבי הזיקים בתורת נראים במבט ראשון כביטוי לחוקי ובחוי מחולק, שאין לחת בו סדר; והתיות הבדוחות, שאין לפשר ביניהן, מעודדות אותו זה את הראיה המקיפה הזי־מנוזרת, הבנתה שמיחה הדרגתית ובלתי שיטתית של קבצי החוקים, ומונעת נטיונות לחתיים שלמה ואחרותיה. ותעת, גרינברג מראה, שגם קבצי הקים שהוטעלו על הכתב בבת אחת (לוחות אישרת, המורבי) עצירי־מציות המה; מבאן חייב אתה לעמוד על אופיים ומגמתם — „דומה למסמכי צדק שילבו בהם השתנויים". הבעיה של תיתרות אין בה לין; מי שהתראי לעיצבו הכוחי של קובץ בחוקים, חייב היה לפרשו באותן, שכל הלקיו יחיו זה עם זה בשלום. פרושו של מסכם אינו פרוש פרסיו בלבד, אלא גם בנקיקי ראייתו בכוליותו. ראיית החוק ומקו־ראי על רקע מבשם המדרש הקרוב מעמידה על הפרש השוה בין עולם המקרא לעולם האלילות. הבחת הבוק המסתעמי הוא, כי החוק „הוא הוגלגלתו" של אמיתות קוסמיות"; האל אינו מקורו של החוק, אלא מופקד על כיבודו בריצה. ילדד האל (ולאו דווקא בחתת לו) ניצב המלך, המעון לכתר המשוקק, לא כן בישראל; כאן האל הוא מקור החוק, הוא ולא אחר; הוא מנסחם של החוקים. ולו לבדו מסור תתום בסיפר המשפט.

לקביעת המקור השונה של החוק בישראל ובעמים, השלטת בולטת של אופיים של תחומים הבדדים: המקרא — בניגוד לחוקי המזרח הקרוב — אינו יודע כופר לדיני רצח או גאולן. העבירה הוא בראש הבראשונה כלפי ה', ולשיכך חייב הענריין להענש. הענריין עצמו ייענש, ולא תיתכן הענשת מישהו מבני משפחתו (בן, בת ובן־ב) ותחתיו. אין, אמא, מאים לנעזה של תלדיך הוסטורי, התפתחות מעניינה בשולל לקיחות כופר, שהוא בבחינת עידון; נרכל הענישות הזוונות מבוססות על הבחנות יסוד שונות של משפה החקיקה.

בגוחו של עולם המקרא ניצב הקורא בפני פרדוקס־לכאורה: סתירה בין התפיסה של אחריות אישית — „לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו יומתו" — לכין הענישה של „עוקר עון אבות על בנים". גם כאן אין המחבר מבקש לסתירה פתרון בתהליך הוסטורי, אלא מצביע על שני תחומים שונים של חוא ועונש: מעמה של האחריות האישית הוא בחחום המשפט המבוח לאדם; מקומו של אמצל הקיבוצי הוא בעבירות כלפי שמים. עניגון של אלה הוא מידה ה' עצמה.

* אחת מרשתות הסופרמרקטים הדניות.
** גלולת ארגעה.

ספרות ואמנות בקצרה

המצפון המורכב של האדם הפשוט

יוסף פרידלנדר

אנדרה ברינק / עונות יובש לבנה / מאנגלית: נ. אריוך / מגוזדון קוראי מעריב, 1984.

הסיפור עוסק בבריחתו הנחושה של ה״אדם הקטן״ מכוחות העריצות והאליטות השלטים באפריקה הדרומית. האיש — דרום אפריקני לבן, מורה מתסכל, ממה — אלמן ״מנוי״ — עם הרבה הדומים, הכולל בני אדם הגילים, אשורים נאמני ״מערכת מליטיות ר הבודחות״, ״וצבא בחה עליו הרוח שלו הנדון המרתיחי״ המאפר בחדיותו, ובמקומו קיים שלטון אימים דיכוי ומכלוסת השחורים, הוזה לא באה בו השמים, אינו שבבה בחוך אינו אדם בתרעדרות שלו מצעריות. הרציה — בהיותו מסתגר רב אם ריב חברי עם אחד הסרגים, בחשר תעניינו שלא בדין, וגורש מן האוניברסיטה עד סוף עונת הליצרים. מעשה קטן זה היה שרוש סדרת רגישות נגוס. רות הגיאה לאמצי טיול רבים, אשר פרו דרכו מסביבו. עד כדי כך גבר לחצם של האירועים של מצטנו, שהאיש נשאה בעריב יותר ויותר בסיוע לשוחרים ושילם על כן בחיוב, בכבוד ובמעמד הנאבתי שלו, ושל בני ביתו.

הפלילה מוחקת. כאובע אחיים מבחל ה״ איש הלש כבוד מבנגון הרשע, המסגל לי עצמו את הסיוחדות המובנות של השחורים והשאיפים האמריים ביותר. מעשי הרגה של חמש מעשיו, נגרים ומבוגרים שאחרים, מוקל מים אחוו. הנחשת הנאל בעורת הן הקוח, כי אם יעלה לבלות אם מבצעי מעשי הבצע לחשוף. את כל פרטי חפיעוים והנרעוים. הנא הנמת לאור ומתקבל על דעת הקהל ר מטילא גם על השלטונות. לכן, בתקבה שיגנון של איסוף ומסר מעשים כבוד הרוחות מעמם המימסד. שמוראם הוא ״אלימות ערוצה ר ומתוגלת שאינה ערוכה לאמתלה. ״אין שואל מוקדקדק שאינה מוכנה לעיטלה. ״מחד ר הבוקרת, בחיי האלימים מצוי הכוח, הפלשון, הנמנונות ומסוחרת הזה. לומם הבדוד יש בעשון בלבד, המתמודד עם כל הכחות ה״ בלוים והנסתרים של מבנגון הקשר. כוחי של המעמון בחודעת מאאריית האישים, שאין לו המעמון בחודעת מאאריית האישים, שאין מתבצרים, לא לאלוהים, ולא לשום אדם אחר, כי ״עם שאת בחיים, רק פעם אחת בלבד, ערוך אדם שהחיה לו דיי אמונה בדבר״מה, בדי שיעסכו הכול למענו״.

״הדי, מיאשא, שעת המבחן הגדולה, שכל שנות החיים שקדמו לה מאבחות את כל משמעותן. האיש מרגיש, שאם הוא יגיה לעולם להתקיים, אינו יאור, ״שהתקיים בו בשמחון. הלוחות ונעקרה כיבר על ידי עצמה, וכשם שכל שלות נאמן לשלוחיו האחרים, כך, ואולי שבעתים יותר, עליו למלא בנאמנות. במסר רות נמהקבה את השליחות שהוא מוטל עליו מרצונו החופשי, ״יותר מזה: הודעת השלי אות עושה אותו לקורבנו, ובהיותה למרגדות הינוגות האיש יודע שהוא נמצא בדרכו אל המוקד, אך אין הוא בן חורין לשנות את דרכו. כוחות גדולים ממנו רוכנים את גורלו.

ישמון הנפש מוכת לו, כי כל האמיתות והחוויות, שקיבל מלידתו, לא הוי אלא אפשלות בלבד. כל התיסדרות בה ארגון, שי היתה תחיה מתמדת לתוצרות. כנגד רצונו של המעצמות המסעבדות, לא עומדת במבחן ה״ עצמאות שהיתנה. אפליות הנוגעות ונוצקת בכל הרבעה. אך ה״אפארטהייד״ הוא המצאה שים, אולי, כמהה, אך אינם אנשים כל דבר לתיקון האמלה. אינה חוזרת לתודעה. הוא אומר לעצמו: אני חייב לעשות. כי אני במקרה בן דה סדיס, ואין בעולם בן דה סדיס אחר. כאשר כל אלה המנסים לסיים לו ברב אי מעט תולים ונעלמים. בגלות או במאסר, הוא שואל את עצמו: ״האם הנני הסנורא המבריק בטחלהו כל מי שמתקרב אליו לעדי ז״.

מה שמוסד מולו איש אחד, או קבוצת בני־אדם, ״אלא דבר, משהו, מעבר המוסדל, חסר צורה, מה סמוי מן העין ומצוי בכל. הבוחל את הדאר שלי, ומצותה לטלפון שלי הנשא טרקן, כי הדחף לבדקן יש בו גאוות עדוקה ומובהקת דווקא. הבאה להוציא מידי אלוהים את מידו. כדי שמאבנה נעשה אותו טוב יותר, ואילו בן דה סדיס טרגן, כי מוקא צבאיהם של האדם לבני אלוהים מחייבת אותו לעשות כמה שהוא עושה. הלקוד את האחריות המלאה לו מעשיו. אל כל הנעשות ובעבות מכן, אותו מרפסוה זקן מוגן, שבל האדם לחיותי סמני מוני שוגעון? האחד — להאמין שדבר לא נבנר מאיתנו, ותשני — להאמין שאין בכחנו לעשות מאמנה. ובדי מן הנכנה מוזדנית של המאמר כמדרשים, כי על האדם לומר, מצד אחד, בשבילי נברא העולם, ומצד שני — ואנחני עפר ואפר.

הטרגיה הזו, שבאיש ובחיל המבוסה, אי לא לפעול ולהיות נדון לחבישה אחרת, לחיות בלי מעצמו, ותהחלמה ברוחה: על האדם להסכיר מן חדיל אל לב הסכל, כדי להגיע אל עשקם, ומרגע האמתי, דה סוויט הגיע אליו. איבנו חוזלו אוזנו בתאוות דרכים מבוזמנות.

הכתיבה המוכנה מעניתה את הקריאה ו׳ מגלגלה מגבלות לחוריים, הרוחים בה מנן ושרו ופונים אליו בכל מעוקה הבאה עליהם. בן דת סוים ברע מחם מחנים.

בין השחורים עוקמת גישות שונות לחבאות שבעתים יותר, עליו למלא בנאמנות. במסר רות נבהקבה את השליחות שהוא מוטל עליו מרצונו החופשי, ״יותר מזה: הודעת השלי אות עושה אותו לקורבנו, ובהיותה למרגדות הינוגות האיש יודע שהוא נמצא בדרכו אל המוקד, אך אין הוא בן חורין לשנות את דרכו. כוחות גדולים ממנו רוכנים את גורלו.

ישמון הנפש מוכת לו, כי כל האמיתות והחוויות, שקיבל מלידתו, לא הוי אלא אפשלות בלבד. כל התיסדרות בה ארגון, שי היתה תחיה מתמדת לתוצרות. כנגד רצונו של המעצמות המסעבדות, לא עומדת במבחן ה״ עצמאות שהיתנה. אפליות הנוגעות ונוצקת בכל הרבעה. אך ה״אפארטהייד״ הוא המצאה שים, אולי, כמהה, אך אינם אנשים כל דבר לתיקון האמלה. אינה חוזרת לתודעה. הוא אומר לעצמו: אני חייב לעשות. כי אני במקרה בן דה סדיס, ואין בעולם בן דה סדיס אחר. כאשר כל אלה המנסים לסיים לו ברב אי מעט תולים ונעלמים. בגלות או במאסר, הוא שואל את עצמו: ״האם הנני הסנורא המבריק בטחלהו כל מי שמתקרב אליו לעדי ז״.

מה שמוסד מולו איש אחד, או קבוצת בני־אדם, ״אלא דבר, משהו, מעבר המוסדל, חסר צורה, מה סמוי מן העין ומצוי בכל. הבוחל את הדאר שלי, ומצותה לטלפון שלי הנשא טרקן, כי הדחף לבדקן יש בו גאוות עדוקה ומובהקת דווקא. הבאה להוציא מידי אלוהים את מידו. כדי שמאבנה נעשה אותו טוב יותר, ואילו בן דה סדיס טרגן, כי מוקא צבאיהם של האדם לבני אלוהים מחייבת אותו לעשות כמה שהוא עושה. הלקוד את האחריות המלאה לו מעשיו. אל כל הנעשות ובעבות מכן, אותו מרפסוה זקן מוגן, שבל האדם לחיותי סמני מוני שוגעון? האחד — להאמין שדבר לא נבנר מאיתנו, ותשני — להאמין שאין בכחנו לעשות מאמנה. ובדי מן הנכנה מוזדנית של המאמר כמדרשים, כי על האדם לומר, מצד אחד, בשבילי נברא העולם, ומצד שני — ואנחני עפר ואפר.

הטרגיה הזו, שבאיש ובחיל המבוסה, אי לא לפעול ולהיות נדון לחבישה אחרת, לחיות בלי מעצמו, ותהחלמה ברוחה: על האדם להסכיר מן חדיל אל לב הסכל, כדי להגיע אל עשקם, ומרגע האמתי, דה סוויט הגיע אליו. איבנו חוזלו אוזנו בתאוות דרכים מבוזמנות.

הכתיבה המוכנה מעניתה את הקריאה ו׳ מגלגלה מגבלות לחוריים, הרוחים בה מנן ושרו ופונים אליו בכל מעוקה הבאה עליהם. בן דת סוים ברע מחם מחנים. הנשים

ליקוטים מספרות העולם

רות שפירא

חלומות מתיי נישואין

הרומנים הקלאסיים מתאפיינים בזרמיות אמיתית של קצב גוף ״מאבק יצר״ בין הגיבורים לבין הסביבה. הגיבורים מנסים לחיות חיים מלאים, ״מלאי יצר״ ולעמוד בלחצים ובמתחים. מקובל להיסוב שיצר מעצמו הוא מכריח כוח, אלא במקרי שיגל הגיבור לחיות חיים מלאים ומרגשים. הגיבור מנסה לעמוד בלחצים ובמתחים. מקובל להיסוב שיצר מעצמו הוא מכריח כוח, אלא במקרי שיגל הגיבור לחיות חיים מלאים ומרגשים. הגיבור מנסה לעמוד בלחצים ובמתחים.

ראיה לו לדה סוים, כי הסבר מתאים מעצמו למעבר. ימי הסחיר הולכים ונכנסים חוזרים יחד. ״הגלים נושרים, הצפים ושוב סים יחד, יבשים יחד. כל הנסים עולים מן הצין, בלי־יאמן, כל הרבות הנדבה, הנשיות, האנשיות המסיבה, המחלה, כלתה ואינה, יבש, יבש חוסר־מזון. מחוץ לזרי.״ פונה ביבש לבנה, כשמו לבולל של הסיפור. הסבע — גם הוא בין האביבים.

אין מקום לחשים אף אחד — קבע פרי מבור ומן. ״בגלים שראה את הזיכלו ואת הבאבה ואת ויסנגם אות בנגלאדש אין חשיבות לעיין של אדם יחיד, רק הכיסוי לו בסחיר מעוגן את הבריות. גדול יותר מזה יותר״. מה יעשה, איפוא, אדם בעולם כמות הזה, אם אינו רוצה לשקוע בין הבריות ל לשאול שאלות, לחפשיר לעשות, עד כדי הכחדת האחריות האישית של כל אדם. תשובה — אין. אבל שאלות — יש ריש. איש הדת מוסל, כמובן, את עצם השאלות, רצונה שיסתפרות לעסיתר, ומסית בנוי את הלמידים, ומאיר את עסיני מטרלוי, ומבוכה סמלים על דלת ביתו, ויורה לחוך ביתו, ומשבר לו מעצות בדאר, מה הנוקם אחרי לכל מקום, יומם ולילה, מסכל את מעשי, מסחיר אחיו, ומתעצבן בעל עליסי כללים ה נקבים ומשמרים בארה מעריחוי בדיר שלו. והנו מגיאות אחרוזלות של 1984, שאין לחלים בה.

יש מעדת של נשילת רוח, כאשר נדמת שכל המאמץ הזה נידון לכשלון, וכל האמונה ב התקומת האומות הנוכח לאחרונה, ואז שואל בן דת סוים את עצמו: ״האם אני מגוחך — או שכל העולם הוא המשוגע?״ משמעותה של השאלה הזאת, שהאיש מתחיל להרגיש ב צדקת מעשיו, שהרי לא יוכלו שרק הוא מלבד הוא כולו זכאי, ואילו ״הצד משני״ — כולו חייב? הבדלים אינו נעמל מן הגורלים הצמ עבעה. ״ריב לאני״ לחם, האם זה המצב — הרי נשקר לקיר, עשיית הצדק, נמל מדיר ואנה הוא בא? אמילו אשמנו ולחיו אינם מבינים לדבר ולשיגון, ולא כל שכן חברי לעבודה לסכיריו. הוא מנחם ומוצרים וכל קשיר מגבלים לשחורים, הרואים בו מגן ושרו ופונים אליו בכל מעוקה הבאה עליהם.

בן דת סוים ברע מחם מחנים.

בין השחורים עוקמת גישות שונות לחבאות

היחידים והמיליונים בשואה

גדעון אנגלר

מרטין גילברט / משע אחרון — גורל היהודים באירופה הנאצית / תירגם מאנגלית צבי ארד / עם עובד, 1984, 220 עמ׳.

ל שסטטיסטיקות. ותתיינה נוראות, בכל שתהיינה, מכהות את המודעות לסיבול של היחיד. אבל קורות השואה הם הצטברות והמונם של מליוני יחידים ובכזאת מציג אותה מרטין גילברט. ההשפעה של ספר מרהמת הנוצרת קירבה בלתי אמצעית ל־ סיבלם הנורא של המיליונים ותחושת מערי־ מה של כאב על מחה. נדמה שהוא אלה שנבחרים לאחדים שנרשמו הם ״ממש״, יהושוע גם הם כי הנרצחים הם חלק ממלוגו, בשר מבשרנו.

גילברט יחד מכרות אינטנסיבית עם קור רות מהשמדה. אין זה ספר המקיף ומפרט את כל האסמכתות בשואה. ספרים בשרנים כאלה מצויים לרוב בעברית וראוי להחיה את מחברים המקיפים כגון יוסף בנבנים, ״מלכות הגוג והרשעה״ של עוסי דידרבריך, ״הפלישה נגד היהודים״ ישל ישראל גוטמן נחיים שצקר, ״השואה ומשמעותה״. מה שי־ גילברט בחר לעסוק בספרו הוא, שבעיקר, לתפלות לקרבנות בדרכי אמיתיתם אל המוות. מקסמים קצים של רגע ביטוח המציאי, אינטרמיטיבי, מחיק וקריא מאד ונעיקר קסמים של עדות־ראיה ושמע של תנועות נוסף מסמיטות באותן שאין למעלה בנבנו את הקרנות בשואה.

גילברט מסמר אל כל מדורי תגיתיהם ושל דבות מארצות אירופה: הגטאות, הערדת, הצעריות, השוליחים ונהמות. הנולה הוי יסודי היהודים בגרמניה אחר כך באוסטריה ובצ׳כוסלובקיה. כבר אז מתנילים הגירושים והמסעות בעמשנים אחר בן בכל רחבי אירו־ פה. תחלה זהו גירוש יהודים אזרחי פולין בגרמניה ולאחר מרדן הסלאמה אלה הם הגו־ סעות לאמצר ובלילי״ בפולין. לשם שלולת הזיהדים. בסמרה ״לקחת מיהודים״ את גרמ־ נית ואת כל האמורים שסוחרו לדיין הגרמ־ צי. אחר כך היו השלוחים לגיטאות ולמחנות המוות. הפסעות הנוסעים לגיתים שבעות רבים תוך מכות והתפלוילות אכזריות. בעיבר, בעצמה, בקור מקפיא ובזעם מתניע. הנשים

מוזעון מטיילי מעדיב

תבגית חיוקדה מתחדשת — חשנה חרביעית ברציפות:

שבוע של תיאטרון בלונדון

הגיגה תרבותית של שבוע חכוללת 4 חצגות ומיאטרון וביקור בסטרטפורד

* חמחיר: 750 מלר (כולל): טיסות, מלון מדרגה א׳, כרטיסים להצגות, ביטוח נסיעות מקיף, חסעות וכן תהוסל חחיגוז) * ביעוע: „אוסלר טורס״
* תאריך יציאה: 26.9 * המלונה: יוסי דיגן.

פרטים: „מועדון מטיילי מעריב״, מערכת מעריב, טלפון: 03-439107.

כתיבה בגכונה

בשיטה עיוורת

תלמדו ב־12 שעות בבי״ס למסחר **„רימון״**

ת״א, רח׳ דיזנגוף 85 טלפון 281985

תחרות ברייקדנס ארצית בקולוסאום תל־אביב

בשיתוף „קריאת בינים״ שבועון חצעירים של מעדיב צעירים — אל תחמיצו.

פרטים בקולוסאום, טלפון 3—287121—2.

„בקצב הרחוב״

חשרט! בקולנוע „הוד״ ת״א.

התקליט מעל גבי תקליטי —

„שרשים״

מרכז לילמודים יהודיים

משרד החינוך

בשיתוף

והתרבות

תמ״ל לחינוך מבוגרים

מקיימים

סמינר בצפת

בתנאי נופש מלאים

בנושא:

„הכל צפון - והרשות נתונה״?

על דטרמיניזם, וחופש בחירה במחשבה היהודית

בצוות המרצים: ד״ר נחום אריאלי, פרופ׳ יוסף דן, מר יורם יעקובסון, מר מוקי צור, ד״ר אביעזר רביצקי, ד״ר שלום רוזנברג

מועד הסמינר: הסמינר יפתח ביום א׳ 26.8.84 (כ״ח אב תשמ״ד) בשעה 12.00, ויסתיים ביום ג׳ 28.8.84 (לי אב תשמ״ד) בשעה 12.00

המקום: מלון „הפסגה״ צפת.

פרטים והרשמה: משרד אגודת „שרשים״ טל׳ 02-639634, 02-699746

בהוצאת „יד בנקין״ יצאו לאור:

* חוברת נוכח איום הפלישה הגרמנית לא״י שנים 1942—1940.
מהדורה שניה.
ליקט והעיר: אורי ברנר.
עריכה: אירנה מקובר־כמלב.
המחיר: 900 שקל.
* קובץ עם, חברה ומדינה נושאים על הפרק / חיים ארלוזורוב.
עורך: אשר מגיב.
המחיר: 2,400 שקל.

את הספרים ניתן להשיג ב„יד טבנקין״,
דאר רמת־אפעל 52960.

ספרית מעדיב

התקופות הגדולות בהיסטוריה של ארץ ישראל

הסידורה הושלמה והיא כהישג יוצר

סידרה בת 12 כרכים על תולדות ארץ־ישראל - סידרה שאין כדוגמתה בהיקפה · בצורתה · בחידושיה

100 השנים האחרונות מכל זוית שראיה: היסטוריה כלכלית, חברתית, כללית, ביטחונית, תרבותית ומדעית. חזוני לערים ולעיירות בכל מסלול לימודיהם!

מחיר הסידרה: $140
(שווה ערך) ב־14 תשלומים.

דוד פינס 72 תל־אביב
67132 ת.ד. 20208 טל. 332212

לכל המעונינים בגיור

ברית ידידי בני תמיכה, במידע והדרכה, ללא כל תשלום, לכל האומים אליהן בתיא ת.ד. 3333, 61 032, טל. 225853, 479766 בנתניה, ת.ד. 1172, 42 112, טל. 053-24110 בבאר־שבע, ת.ד. 2018, 84 120, טלפון 057-76787

ימי אוסטריה האחרונים

בר ״קוקר״, מאת אוף רוט, שיקם, כמו רמים מהרומאנים שלו משנת תשע״ ים והשלושים, בהתחדרות האימרית ה־ אוסטרו־הונגרית. הסיפר, מתרוצה באחרונה לאנגלית, ארבעים ושש שנים אחרי הופעתו במקור, מהווה בחלקו מיטור המשך ה״מאר־ ראצקי״ המפורסם של רוט, ובמובן, פרנץ פרידנגד מרוטה, הוא קרוב משפחתו של בני משפחת מרוטה ב״מאר־ראצקי״. הסיפור פותח בערב מלחמת העולם הראשונה, בשנת 1913. מרוטה, כמו רבים מגיבוריו הקודמים של רוט, משרת כקצין בצבא האמלטרי, והוא מוצג כהתגיסות נמל שמחת חיים, פרוצים מעשיהם, שמצאל חיי בטלה ומחמרות אם חב־ ריו האריסטוקראטיים. יומן, המבריח, אירגון מצנח עוד בטרם כוח, אלא במקרן שפיל אחי של המשרן הנרשל מחחיניות של הארעות הסבאות לו. מרוטה ניסוי מהקפדנות שלו עם הנפשות הבלתי מצוינים לבדוק אם בדרוגים מפלגנים, ובעזרתו הוא מתודרך לפרוגנוזות הנוסכות. שם מרוץ המלחמה הוא פרש פי יחיעתו המחיתות ומתנים לבצע בחייל משעם, יחד עם בן־דודו, הוא גם עונה את גישתו הר נוקלוסיות לכל הקשור בטון, ומצרע בי שהיון לנצרה, שלפנים סבר שעדיף שיתוכתם לרשותיו כלפיה. כוונתיה בטבנו את הנוסר בות, אך המציאות מגפתו לו יצל הפצים. מ־ מלחמה מתגלה כמישלון ורעל מבחינת מ־ אימפרית, ודרכה עוברת עליו במחנות ש־ בנים; נוגע חוגר מכבה לוויה דמויית בי הנון. המאוכלסת סוטמטים למחצה: אר־ מנות הפקידים ובני לאומיים, מוסקים ל־ ובריכרו של מרוחת הלבנים המפוזרים במשך השנים. אחרי שיבוא אולו לחובת אמנית הסנים, אמו יורדת בנבסיה ומתה לבסוף. הוא מתקפה לקלוט את ימיה האחרונים של אוסטריה: הלוחות והמעמדות בתקיים בתי דעת כמרגרא בעת עלמיית אמו ת״ל, אנשלוס״ כפליטה של יצורים המחוים מבוכב אחר.

לאומנות אווילית

סיפרים הסקרנים מתאמנים גם זוהות מהמבנים הלאומי, משקיעת יחידים הנר־ שנות, מהתחלטות הסטרופולין דרך אמצעי הקיקלוגיה ומהגיהיה המזונית לאומנ־ רות. עוריכי כתב־העת פאסרוזר Caneraetus הוקדשו אחר בגיליבאיו, גנו בעניין זה לשבי מתגוררים שקרשים גילום, קנת ריוס, שהשי־ תקע בתיאת דאגלס ראן חתי בוריקשיר מ־ באנגליה, כדי לכמיע בשיטם על אחוות ה־ שיטה בגלות. הבריחם, המתפרסמים בגלון הקיקלוגיה של כתב הנוח, מעידים על תעוד אשליות ורחוטים עצמיים. ריס, שיגוב אל ציר הנולדתו בלאנגר בשנת 1967, נגד דרך מרגנן ופקדוים לפיריגאים והשתוקה לבטוח על ואמיה הסיפרים שם בבריטניה. אחר מרגיש כמו ש־ בדקה אל ידי בני ארצו, הוא כותב באנגלית אבנרשתית, ובדיוקיות מיתרגמות לגרמנית. הו אנדיה, שמדיות ובולגרים. אך אינו רואה אור בבריטניה. הוא מספר, שסירב לפניה לכתוב בעבור בזכות שיריו על מעמד הפועלים בצד המל־ אנג־ לית הזאל, מאחר שמשני שלישים מסיפוריה הקצרים כותבים על רקע פרטי סקיטלנד ו־ מוסיף, ומבטוחנו לשוב מבחיתה. ״לפני שנים אחדות הבבריי לראשונה, שהביקורים שלי ב־ בית הקיקשר בעיקרם לבחינת העובדות, ה־ אחוזשות ומרקע לכיתמתי, כמסבר דאן את החלטתו, ומאסיף, שלטרות המאוראנוה זו־ רמתה. בין הסופרים המקומיים, הא פולקי איש מהם עם צו גדוש מנבחלת הריטנית. ״מנק־ ראסטוס״ אינו מספר בכה ללאיטמת דונמה־ טיה, לטרוח העיקרו בריטאים לאומים, חחלק ניכר מגלינו האחרון מוקדש לניתוח התצ־ מות האווילית של לאומנות סקטית ובדו־ טיות כאחד. בתב הנה, שבוסד ב־1979, משלב ביקורת ומסאות סטרוחאיות עם רפורטאוות וראיונות, בעיקר ראיונות עם סופרים זרים שהוזמנו בסקוטלנד, כמו מרגרט אטוד ר קרט וונגוט.

פסטוסי מוילים

ם שילים בדלים ותוחים עושים, לפי־ חים מסעות שעליהן הם מצטברים שנים רבות. המייל האמריקני הנרדן, אלפרד קנו־ פף, זחה במבנו את בתבי הרמון חסה על הסף, וכתב כעבור שנים רבות ש״לא קיים מאיל שלא עושה טעויות באלה, אם כי מעטים מעיבים לדבר על כך״. המסעות הסבורות של ה„ריינרק שיימס״ עדך לפני זמן מה מיום אל בקיב כרילים אמריקנים מסבדים, ואלה דחקה ניאוהו לתרחיב את הדיבור על ה„פיס־ פוסים״ בעברם. מן התחבטות שלהם עולה, שסאדים, שקשה לשיימם לקטגוריה מוגדרת, הם: האישים ביחיד לסעיות בצאלה, למסקי ,תוות החיתיה״ של ג׳ורג׳ אורוול, שבראה בזמנו לתוצאות רבות ספק הסאטיה לפון ר של, אז, מן הקבר הפתיח רוגע, פסדים כמו ״בעמת ותרעיס״ של ריצ׳ארד אחמס, ״לא הצליחו כלל בריחות מעין זה כסר ילדים״, מעיר מר קריינגר מעוצאת ״טקיבנר ובניו״ ה־ אמיתי של אדמס, בתוכה לבעיה שדחה את ״שר הכבעות״ של טולקין בסצנה ש־ איש לא יחיתים לסיפור ברעונות, לדברי מל־ יאם נעבברין, המוצאת ״האריפוטר, בריים, בעאבנבין״ (כדוחה נמכבו את ״הנתפס ב־ שרה השיפוני״ של מאלרבלר) נוצרות הנטיות בחיתון ובדעות קלוטות לרוב. הפרט הראי־ שון בל של הדהיה המעעבת ביותר של המייל־לס בגיע ללא ספק ל„ליטה״ של ולאדימיר נבוקוב, ספר שהוכר כמעט על ידי כל אחד ממחתתיה המיוחדי. בין הקלמנו בי 1964 ו־ עוד לפיקמטבר האמריקה ב־1958 נדד הסקסט בין אין־סאר לבעצות. רדפים כזו דנקאלים ניסנר עם הראיות הראשונים של הרוכנו. רבים מהם מעוניים מיום, שהכיר מה בעיבו הסיפרותי של הסאר, אך מחדי שהכסאי תחדיו כפורנוגראפיה חמשבר מחבריות משפטיות ב־ מסיבון שמם הטוב ושמו הטוב של פרוסבון נאבקבה כאוגרטיבית קורבן.

בריטניה הגדולה־קטנה

נה אקסטרי, מאת הטאבר המבקר ה־ ביריטי הנודע ד.ג.מ. אנריש, שתתר־ שרסם בראשונה לפני כשלושים שנה, ראה אור בחתיינה בהתרדה מרוכבת. הרומאן המוקדים בשנים אחדות את „ריבעיות אלב־ סנדיים״ של דאוד, נטסר גם הוא על הזוגי אלסבריה, אם כי מזוויע שונה לחלטין. בי הבריה הצלחה כלוגה אנגלים: פאקס, מרגה מצוי באוניברסיטת שמשמש מבחינות רבות מיזוגרו של אנריש; ביינון, מרגה בוגר ה־ הר הטצגה כצינון הבוכ ושחיר ורבים, צוינ לנקף בבור. שהנוע לצר בסטנגה מרכז זה אחרבות הבריטי. במהלך תשנה הקדמנית מבן־ הל פאקס רומאן חסר חלבות עם פילוגי: סו־ רות בעיטה ל„מבריטי לבל דבר״, ביטון בד־ נח בחיי ברוגים ובדעב לא מוקנות שבריתת הסטרנגים, המסמנה הטעמנה הטעמנה ל־ מוגנים. אבריש משרטט את אלסנדרה („ה־ ציר עצמה דשמה לשקד אוזר גרוגי״) תר־ דקאריגנות של שטת שלבוגר הנהרגות מל־ המלך מאדוק, הנמנר מהיר באבטחת ה־ אלטבליות. הסבר שעבע קצרים ודשוגים ב־ מעלים חיוך, הקל בקיבוק בשפתיה של סיל־ ון, מראים נאדר, הנמנה להיראות בצבע־ תות יוצר לסטרנגים המאפסים והמתנגנים לפני המרצים הזרים. זוהי האינטרפרטיה ב־ אה יסתיכני מאוד: נטו גם הסקנדנים, שאונם מסמיקים להזדמנים את המרצים בחשר־ ערוחים הלא־אקדמיים. בכוסה „אביו של דר־ קנס בעשל בנישואיו זהו לא ישרת לדמים־ אך לצד הצחוק והתלצות ספוג הספר תחו־ שה מראנית, שהאנשיות נקבה מתוות ל־ אינטרטים פוליטיים. בשלב שמיים מרקע ביוקן לעמוד מוצבי לתעד את „הזאלות שלנו באלסנדרה״ ברומאן ומאקס/אנריש אבן עושה כן בספר, שאיבו עוסק רק בחוגי הפרופסורים המסמים המאכל מערבות לסי־ אן, אלא בשאלות נוקבות ורציניות.

לאומנות אווילית

ד

ק

ש

אמנות

תל־אביב / רחל אנגל

כסאות או פסלים

מה שמן הסתם, אור אמת מכנה את האיכות?

„אני קורא להם פסלים. אבל באמת. היותי צריך לשקוף את המסמרשרוח של עקיפה. שם הייתי מתנא שם טוב", ועוד מסביר עופר קוסלר: „הוצר הגלם שלי הוא לסת; צבעתי לסמת גדולה מאד של כסאה. כדי שאוכל לשטוח קרם מה שאני רוצה. לחבר שני כסאות. לקרע אותם ולאשמטמ רק מחלקים יפה. זו היתה מין אסמנת ממש: אספתי כסאות אצל חברים, אז בחוצה. יש בתערוכה עמדים קבועים, אבל ליצירתם השתמשתי בכשלונות מן אורגים כסאות".

איך דעת לרעיון הזה?

„בשביל זאת דרך להתמודד עם הטיפול הפיגוראטיבי", אומר האמן, „להתמודד הם חומר מעניב, באילו היה חומר־גלם. בהם חלת התערבות לא במידה מינימלית. לשקל המערבות, בתרי הרגליות, במיקומן, בצורה מתן. ב־1982, כשעדיין היתה תלמיד בצל־אל בהתלבה לקורות, לקחתי ארבעה מהכסאות שלי, ש„עבד" עופר רגליים, והגשתי אותם לחברות לאמנים צעירים של קרן פורד. יכולתי בפעילה שאיפשרת לי שנת לימודים נוספת ב„בצלאל".

לפני שנה סיים עופר קוסלר את לימודיו ב„בצלאל". למגיבו תערוכת־היחיד הראשונה שלו (לפני כן הפסיק לתשתתף בתערוכות־קבוצה ב„אחד העם 90").

„יום אחד", מספר האמן, „בדרכי ל„בצלאל" אל, מצאתי כסא, שבראה לי אפילו מכדי להיות ערוך כמה ברחוב. לקחתי אותו הביתה; הזעה חסרה לו רגל. אז הכסאתי לו רגל, אבל רציתי שלא יהיה כסא סתם. ראיתי בו פסל. בחרתי לי בזר עץ ה„תאמאתי" אחרי".

למה דווקא כסאות?

„אני קורא להם פסלים. אבל באמת. חיותי צריך לשקוף את ה„מסמרשרוח" של עקיפה. שם הייתי מתנא שם טוב", ועוד מסביר עופר קוסלר: „הוצר הגלם שלי הוא לסת; צבעתי לסמת גדולה מאד של כסאה. כדי שאוכל לשטוח קרם מה שאני רוצה. לחבר שני כסאות. לקרע אותם ולאשמטמ רק מחלקים יפה. זו היתה מין אסמנת ממש: אספתי כסאות אצל חברים, אז בחוצה. יש בתערוכה עמדים קבועים, אבל ליצירתם השתמשתי בכשלונות מן אורגים כסאות".

איך דעת לרעיון הזה?

„בשביל זאת דרך להתמודד עם הטיפול הפיגוראטיבי", אומר האמן, „להתמודד הם חומר מעניב, באילו היה חומר־גלם. בהם חלת התערבות לא במידה מינימלית. לשקל המערבות, בתרי הרגליות, במיקומן, בצורה מתן. ב־1982, כשעדיין היתה תלמיד בצל־אל בהתלבה לקורות, לקחתי ארבעה מהכסאות שלי, ש„עבד" עופר רגליים, והגשתי אותם לחברות לאמנים צעירים של קרן פורד. יכולתי בפעילה שאיפשרת לי שנת לימודים נוספת ב„בצלאל".

לפני שנה סיים עופר קוסלר את לימודיו ב„בצלאל". למגיבו תערוכת־היחיד הראשונה שלו (לפני כן הפסיק להשתתף בתערוכות־קבוצה ב„אחד העם 90").

„יום אחד", מספר האמן, „בדרכי ל„בצלאל" אל, מצאתי כסא, שבראה לי אפילו מכדי להיות ערוך כמה ברחוב. לקחתי אותו הביתה; הזעה חסרה לו רגל. אז הכסאתי לו רגל, אבל רציתי שלא יהיה כסא סתם. ראיתי בו פסל. בחרתי לי בזר עץ ה„תאמאתי" אחרי".

עופר קוסלר

„אני אוהב כסאות. קוקה אחריהם. אני רואה כתם מסלים־של־ארבע. בכלל: יש לי תלישה לחצעים. לדברים מוכנים. מרגיש

תעשייה — הצעד הבא שלי: עכשיו אני רוצה לקנות קערות־רבים מוכנים. אלה המיר־סים מחוצות. אמשיך בעניין הזה של ארבע חצלים. אבנה דברים. שיהיו דומים לבעלי חיים. אני יליד תל־אביב, 1966. ר הלכתי לירושלים. שכשיר אני סגר מגנל: מזרחי לתל־אביב".

יש באמת בכסאות המונעים בגלריה דמוי בירים בעלי חיים. אנת אחד, שהיה לפנים כסא. עכשיו הוא כמו חיה תפושה את כל ארבע רגליה ממנה. משמשת אותן על הריצה מה. האמן „מחיי" לה, ומיפה אותן, צבועות בחרוד עז.

יש כסא אחם, שהרים את רגליו גבוה בנוח; המגבה שני רגליו הקדמיות יוצר המשכה בשיפוע, חד־זוגיות אל המשענת. שניהם המשך לרגליים האחוריות.

יש כסא אחד, קחוור, שעמדו עד שבעשה דומה לציור של כסא בפיסיקטיבה.

וכסל אחד המרבב מעיב בכסאות; בשניהם מישהו המושב מעיב נקבים גדולים, עגו־לים. וכסל אחר — כמו בן־דוג לקרמנו. ה־מישלים אותו — מישבו זנוסר כליל. חוזלו שהותיר שתמלא ברגלי־כסא ממנים שגים ומשונים, בעלי שרבי שונה, בעלי צורות שונות ומגוונות: בעגלים, מרובעים, מלבי־נים. אחד שמישבו מישהו קבוצת, ואחד מרגלים מוכים. יש כסא הדומה לתיבה.

הנה מרגלים אחת, של עץ גמוא, דומשבר שלה עשוי מסמס מסוים של עץ, מכוסמר כך שהם יוצרים עיגולים גלי, בגוון, האחד נזכר בעלילים; של מסמרי, או אקונדיאן. יש כסא אחד, מצחון מנוכר, מרשבו המרוחר רך מאד, מתנות עד שנתבר לעמיון כר מראה מאד, ובעל צורה „גדולה". יש אחר ובעיבר את ה־ready made של דיקשן; שחר כמה רגליו הקדמיות בחסכו לגלגלים גדולים, בר־שבו: שחלל במישב אחנרים, שנעבע לבן; לארבע רגלין מעוסף ביגל אחר גדול. „ומכי־שר" כאמצע. כסא מסעבה, עבוע שחור ומנ־ני. רציני.

עופר קוסלר, גלריה ריכטר

מתי חלילי, משמר העמק: שני דורות

שיאון העיר מצטיין־אפריקה לנוראון, שלושתם מנצאים מורקן ומתרגן לבעיותיהם האישיות בבישוי אפוחתי־אסתטי ובצילום טוב. צילומיו של זרי קולם במיוחד מדגימים את היכולת האמנית המעולה שמאפיינת את בוגרי כיתה טפרו, ובהם ירושלים, עבודותיו טעונות בסתת ריגשי גבוה, ושליטתו הטכנית מאפ־שרת לו הגברה נוספת של עוצמתן האמנותי־נלית.

הצילומים של מרים שחם־גולן מגלים את הנטיות של מוריה שיסמה שיתבון ומיכה קרשנר. המיטען הרגשי וההתמודדות עימן, הם שלה בלבד. היא הרגישה צורך להסביר גם במלים (הזה תבל ו) את שאיפתה להתבטא על נושאים כמו „...חחושות במחלה של מאבק בין כוחות ליומיים. הבמיטה פול ה־צורך בחיפוש ובמיעה יפל הקיים. בחיים שקולו ואינם. בצמיחה המחודשת. האדם תואבב עם שורשיו, כל ספגרות ומערכות חברתיות. אל הארמה המאכלת בזכון ובחיים הבורצים מתוכה". ומסמנו: „הקשר אל הבית ה־ קובוצי".

פרדיריק שיאון למדה אמנות בצרפת. בשר בילה. הצילום הוא מרים עוסף ומשמש לה להשלמת הביטוי־הצמצמי. ביחד עם ציור ד־ צולמו בתיבוצות בצבעון חדה ובלבן חם.

ציר / זאב הרץ

הקיבוצניקים

„צילום" בגלרית הקיבוץ
דב הוז 25, תל־אביב עד 31.7.84

גלריון של הקיבוצים בתל־אביב מציגה, החודש תערוכת צילום. המציגים הם ה„מעמדות" — מחוברב־אומוידקנו ויפר לפקי נוצון מנוסה ומוכר. המכנה המשותף של השישיה הוא ברמה המקצועית הגבוהה. חוץ מזה, כל אחד עושה את שלו בלשת רחבה של סיגנונות.

יוסף בראון מגלאון נולד בארה"ב ומיוצג את הזרם האמריקאני בצילום בארץ. הוא יוצר „אמנות בדרגעי" כנים המיסתן־רגליים, בראון הקדיש שעתים (שלמה ו) לתיעוד של חתונת צוענים בארה"ב. את התוצאה — התפצלות מהתרבות הזרה המוזרת בלי־כר — הוא מציג בגאות בסדרה של צילומים בסגנון של מוריו, פרוס לסקון ויוסף כהן.

אם אמנם, קיראי יקר, מגלה רמה של כי־קריתיות בדברי, אין זאת אמרת חלילה, שהצילומים לא טובים. הפיסך הוא נכון — אלה הם צילומים מצויינים, מרגשים ונוגעים ללב. כמידת שקיימת בציר, היא כולה שלי. אני מרגיש, שלקיר של גלריה מכובדת שייר בים רק צילומים ברמה בלתי רגילה. יתנאי דופן מסוג. מוכן מראיו. שאיש לא מסגיל לגלם בבת אחת סידרה שלמה של תמונות, שכולן הנה יצאנות דופן. שתרי לכל הר יש רק פיסגה אחת. ואני יודע היטב, שהיום חי סידרה הזאת באופנה (ובמיוחד בארץ שבתנה לנו „סמן, בן־רגע", „צילום בן־רגע" ו„רא־מרי בן־רגע"). אבל אני מצמת ליותר.

דוד קולם מולד באנגלית ותי בכסר הכשיא, מיוחד שהם־גולן היא צבעית פיקום, ומרדיריס

בטלוויזיה ובבתיך - תקליט חדש
לורי אנדרסון
LAURIE ANDERSON
BIG SCIENCE
לאנשים שמבינים מוסיקה
כולל הלהיט או סופרמן

השירים המחפנטים של לורי אנדרסון מלווים את הופעת הבלט ההולנדי — בקרוב לחופעות בישראל.

אמנון בבות

„סוף דבר" והבוקר שלאחריו

ב' המשך

אין זה מתקבל על הדעת, שטבטנות של שנתנאי היה לייצר קאראסט סאסר, בתחבונת ריאה) לבין רצף שיש לו מסמנים. אינאיים וראיסטיים משותפים („סוף דבר", „זכרון דברים").

ולעניין הצרוכה הארת נוסמת, אחת מ־ שתיים: אי שכל מילה ברוסקון של שבתאי מסובצת במקומה ומשקמת ומסוקמת בתוקף תמיסה ברורה, ואמונה מחוייבת אף לא אחת ואף לא קצה של אחת לידי המקרה, או שהע־ריכה היא תולדת של תפיסה ברורה, שמצמיח מצוף הסקסט של מלת לקיים סימטריה שחלל־מת בין מרוקם שבנוי תבנית חיצונית, שאו קיימת תנדקה עקרונית ומיוחדת לעיצוב של מסמת הערוכה, או יש בו שפש — אז שמניחים לכל מעשת הערוכה ומערסמים אחר בתסקסט הבלתי נמר לכוון שהא. ולא רק בעמה של ת„נטאליות של האמנות ייאמר; אין דרך מלן, תוואי ביגים, תבליל אחר של ערוכה שטיה"; דווקא הקשרי־ות שבנתאי יש מקום ליצר ומיוחדות הערכה בבעיה מעין זו. בהקשרו של מי שבחר את „זכרון דברים", בהקשרו של מי שהשמיד דגם ומאראדיגמה חד־פעמית מול סיפורה מ־ חדרות. זת שלא ניתן למצוא בסיסמרת שלו אפילו מסמה מיתר אחד („...וכרון דברים"), זת אשר כאמן מסמנו לא הרשה לעצמו איזה דבר ואלף.

לדברים הנאמרים כאן, למרות נאמרי בגלל מחשיבותם. צריך לוסיף המחצות עקרונית; גם ומאיגרון המיבני מאור מרגש כאן, גם המחסניות הביקורתיות, הן תולדת מקרא בתמאן הנמוך, ואי אפשר לי ללמוד בסקרא בכתב חד חשלם של יעקב שבתאי מה שעולה מיה לחקן מי לעיריאר את כיוון הערכה ונם אח שלל המחסניות הביקורתיות שנעלו כאן, יתר עם זאת, נסיוני כמבקר, מקרא חוזר ונשנה, אולי מאות פעמים, בכל אות ונו של „זכרון דברים", „הדבר שיש מסריאר", ומקרא זה נראה ונשנה ב„סוף דבר" נורמים לי להתבאר בדעתי. אלא אם יגיעו לידיעתו ארגומנטים חדשים, הרינו משכנע, כמשם ללא פקפוק, מי תופעות חעריכה של „סוף דבר" מוסמה.

מכל האמור לעיל אפשר להסיק שלפנינו ראיסון חלקי אי פנוס, נכון, והחברים אינם כך. ותבנית המניעיות של ערוכתו שלמה ומשלמת, בה, לפחות, לא פגום. התבנית המנומנת מתבצעות המלוכות בה מוכיחות דבר נוסף — שלפנינו רומאן, שלפנינו יצירת אמנות בעלת המקצות פגיעות, מבנה מחוד עצמה, ולא פגום מקרי או ריצוי, אי רגוע מקרי של עמודי מקסט שאינם מתחברים. שום ערוגות חעלל לחיות מוסיף מטרה במסה של מירון ולוש בגוגם של התבנית מחצונות. בין הניסיון „חמקרם. לזוגה: בגדת.

תמראה הנסר־ראליסטית („מודד מרץ מנ־ ריאה) לבין רצף שיש לו מסמנים. אינאיים וראיסטיים משותפים („סוף דבר", „זכרון דברים").

ולעניין הצרוכה הארת נוסמת, אחת מ־ שתיים: אי שכל מילה ברוסקון של שבתאי מסובצת במקומה ומשקמת ומסוקמת בתוקף תמיסה ברורה, ואמונה מחוייבת אף לא אחת ואף לא קצה של אחת לידי המקרה, או שהע־ריכה היא תולדת של תפיסה ברורה, שמצמיח מצוף הסקסט של מלת לקיים סימטריה שחלל־מת בין מרוקם שבנוי תבנית חיצונית, שאו קיימת תנדקה עקרונית ומיוחדת לעיצוב של מסמת הערוכה, או יש בו שפש — אז שמניחים לכל מעשת הערוכה ומערסמים אחר בתסקסט הבלתי נמר לכוון שהא. ולא רק בעמה של ת„נטאליות של האמנות ייאמר; אין דרך מלן, תוואי ביגים, תבליל אחר של ערוכה שטיה"; דווקא הקשרי־ות שבנתאי יש מקום ליצר ומיוחדות הערכה בבעיה מעין זו. בהקשרו של מי שבחר את „זכרון דברים", בהקשרו של מי שהשמיד דגם ומאראדיגמה חד־פעמית מול סיפורה מ־ חדרות. זת שלא ניתן למצוא בסיסמרת שלו אפילו מסמה מיתר אחד („...וכרון דברים"), זת אשר כאמן מסמנו לא הרשה לעצמו איזה דבר ואלף.

לדברים הנאמרים כאן, למרות נאמרי בגלל מחשיבותם. צריך לוסיף המחצות עקרונית; גם ומאראדיגמה המיבני מאור מרגש כאן, גם המחסניות הביקורתיות, הן תולדת מקרא בתמאן הנמוך, ואי אפשר לי ללמוד בסקרא בכתב חד חשלם של יעקב שבתאי מה שעולה מיה לחקן מי לעיריאר את כיוון הערכה ונם אח שלל המחסניות הביקורתיות שנעלו כאן, יתר עם זאת, נסיוני כמבקר, מקרא חוזר ונשנה, אולי מאות פעמים, בכל אות ונו של „זכרון דברים", „הדבר שיש מסריאר", ומקרא זה נראה ונשנה ב„סוף דבר" נורמים לי להתבאר בדעתי. אלא אם יגיעו לידיעתו ארגומנטים חדשים, הרינו משכנע, כמשם ללא פקפוק, מי תופעות חעריכה של „סוף דבר" מוסמה.

מכל האמור לעיל אפשר להסיק שלפנינו ראיסון חלקי אי פנוס, נכון, והחברים אינם כך. ותבנית המניעיות של ערוכתו שלמה ומשלמת, בה, לפחות, לא פגום. התבנית המנומנת מתבצעות המלוכות בה מוכיחות דבר נוסף — שלפנינו רומאן, שלפנינו יצירת אמנות בעלת המקצות פגיעות, מבנה מחוד עצמה, ולא פגום מקרי או ריצוי, אי רגוע מקרי של עמודי מקסט שאינם מתחברים. שום ערוגות חעלל לחיות מוסיף מטרה במסה של מירון ולוש בגוגם של התבנית מחצונות. בין הניסיון „חמקרם. לזוגה: בגדת.

אין זה מתקבל על הדעת, שטבטנות של שנתנאי היה לייצר קאראסט סאסר, בתחבונת ריאה) לבין רצף שיש לו מסמנים. אינאיים וראיסטיים משותפים („סוף דבר", „זכרון דברים").

ולעניין הצרוכה הארת נוסמת, אחת מ־ שתיים: אי שכל מילה ברוסקון של שבתאי מסובצת במקומה ומשקמת ומסוקמת בתוקף תמיסה ברורה, ואמונה מחוייבת אף לא אחת ואף לא קצה של אחת לידי המקרה, או שהע־ריכה היא תולדת של תפיסה ברורה, שמצמיח מצוף הסקסט של מלת לקיים סימטריה שחלל־מת בין מרוקם שבנוי תבנית חיצונית, שאו קיימת תנדקה עקרונית ומיוחדת לעיצוב של מסמת הערוכה, או יש בו שפש — אז שמניחים לכל מעשת הערוכה ומערסמים אחר בתסקסט הבלתי נמר לכוון שהא. ולא רק בעמה של ת„נטאליות של האמנות ייאמר; אין דרך מלן, תוואי ביגים, תבליל אחר של ערוכה שטיה"; דווקא הקשרי־ות שבנתאי יש מקום ליצר ומיוחדות הערכה בבעיה מעין זו. בהקשרו של מי שבחר את „זכרון דברים", בהקשרו של מי שהשמיד דגם ומאראדיגמה חד־פעמית מול סיפורה מ־ חדרות. זת שלא ניתן למצוא בסיסמרת שלו אפילו מסמה מיתר אחד („...וכרון דברים"), זת אשר כאמן מסמנו לא הרשה לעצמו איזה דבר ואלף.

לדברים הנאמרים כאן, למרות נאמרי בגלל מחשיבותם. צריך לוסיף המחצות עקרונית; גם ומאראדיגמה המיבני מאור מרגש כאן, גם המחסניות הביקורתיות, הן תולדת מקרא בתמאן הנמוך, ואי אפשר לי ללמוד בסקרא בכתב חד חשלם של יעקב שבתאי מה שעולה מיה לחקן מי לעיריאר את כיוון הערכה ונם אח שלל המחסניות הביקורתיות שנעלו כאן, יתר עם זאת, נסיוני כמבקר, מקרא חוזר ונשנה, אולי מאות פעמים, בכל אות ונו של „זכרון דברים", „הדבר שיש מסריאר", ומקרא זה נראה ונשנה ב„סוף דבר" נורמים לי להתבאר בדעתי. אלא אם יגיעו לידיעתו ארגומנטים חדשים, הרינו משכנע, כמשם ללא פקפוק, מי תופעות חעריכה של „סוף דבר" מוסמה.

מכל האמור לעיל אפשר להסיק שלפנינו ראיסון חלקי אי פנוס, נכון, והחברים אינם כך. ותבנית המניעיות של ערוכתו שלמה ומשלמת, בה, לפחות, לא פגום. התבנית המנומנת מתבצעות המלוכות בה מוכיחות דבר נוסף — שלפנינו רומאן, שלפנינו יצירת אמנות בעלת המקצות פגיעות, מבנה מחוד עצמה, ולא פגום מקרי או ריצוי, אי רגוע מקרי של עמודי מקסט שאינם מתחברים. שום ערוגות חעלל לחיות מוסיף מטרה במסה של מירון ולוש בגוגם של התבנית מחצונות. בין הניסיון „חמקרם. לזוגה: בגדת.

אין זה מתקבל על הדעת, שטבטנות של שנתנאי היה לייצר קאראסט סאסר, בתחבונת ריאה) לבין רצף שיש לו מסמנים. אינאיים וראיסטיים משותפים („סוף דבר", „זכרון דברים").

ולעניין הצרוכה הארת נוסמת, אחת מ־ שתיים: אי שכל מילה ברוסקון של שבתאי מסובצת במקומה ומשקמת ומסוקמת בתוקף תמיסה ברורה, ואמונה מחוייבת אף לא אחת ואף לא קצה של אחת לידי המקרה, או שהע־ריכה היא תולדת של תפיסה ברורה, שמצמיח מצוף הסקסט של מלת לקיים סימטריה שחלל־מת בין מרוקם שבנוי תבנית חיצונית, שאו קיימת תנדקה עקרונית ומיוחדת לעיצוב של מסמת הערוכה, או יש בו שפש — אז שמניחים לכל מעשת הערוכה ומערסמים אחר בתסקסט הבלתי נמר לכוון שהא. ולא רק בעמה של ת„נטאליות של האמנות ייאמר; אין דרך מלן, תוואי ביגים, תבליל אחר של ערוכה שטיה"; דווקא הקשרי־ות שבנתאי יש מקום ליצר ומיוחדות הערכה בבעיה מעין זו. בהקשרו של מי שבחר את „זכרון דברים", בהקשרו של מי שהשמיד דגם ומאראדיגמה חד־פעמית מול סיפורה מ־ חדרות. זת שלא ניתן למצוא בסיסמרת שלו אפילו מסמה מיתר אחד („...וכרון דברים"), זת אשר כאמן מסמנו לא הרשה לעצמו איזה דבר ואלף.

לדברים הנאמרים כאן, למרות נאמרי בגלל מחשיבותם. צריך לוסיף המחצות עקרונית; גם ומאראדיגמה המיבני מאור מרגש כאן, גם המחסניות הביקורתיות, הן תולדת מקרא בתמאן הנמוך, ואי אפשר לי ללמוד בסקרא בכתב חד חשלם של יעקב שבתאי מה שעולה מיה לחקן מי לעיריאר את כיוון הערכה ונם אח שלל המחסניות הביקורתיות שנעלו כאן, יתר עם זאת, נסיוני כמבקר, מקרא חוזר ונשנה, אולי מאות פעמים, בכל אות ונו של „זכרון דברים", „הדבר שיש מסריאר", ומקרא זה נראה ונשנה ב„סוף דבר" נורמים לי להתבאר בדעתי. אלא אם יגיעו לידיעתו ארגומנטים חדשים, הרינו משכנע, כמשם ללא פקפוק, מי תופעות חעריכה של „סוף דבר" מוסמה.

הסטר
זכרון יוסף
מאת
הרב
יוסף אונא
מה שהיה בשפה הגרמנית מתורגם לעברית מגרמנית שלש הוצאות
שלשה חברים
● „מעדני מהר"
מאת הרב. אורי ליב עמטלינגער — תשכ"ב
● Rabbiner Dr. Markus Horovitz
WRANGEWUSTEE RABBINEN
1200—1800
ר"התקים—"התקים
תשי"ל (1960)
1882—1885
● הרב מרדכי הלוי הורוויץ
„רבני סרנקפורט"
הוצ' מיסד הרב קוק ירושלים תשל"ב.
— בצירוף בקורות
באמרי מיקוריות
שהוסיפו בקתנות
על ספרים תורניים
ובמדע היהדות
תלא"ב—תשל"ת
באמרים
נמחאים

קונים ספרים
משומשים ועתיקים
ברוב השפות
מחירים גבוהים
בכל הארץ
מ. פולק
ת"א, הזלבן יורגי 36
טלפון 285613

קחי ביומט. עכשיו.
ביומט — אבקת אימות לסעלה מושלמת. מעלת בושר ניקוי משלה, השכונות ומחנות לך יותר כמישות. היא מכבסת גם בחים מושרים ומשבחת חשמל. ... וביומט עכשיו גם באריזות חדשה!
שי לקוראות מעריב
מידי שבוע יוגרלו בין קוראות מעריב 5 אריזות ביומט באריזת מזוחה — 3 ק"ג.
חשלימו את הסיסמה, מלאי את חסרים ושלחי לת.ד. 975 חיפה 31009 עבור ביומט.
קחי _____ עכשיו.
שם מלא _____
כתובת _____
טלפון _____

הנהג
חאם כבר לקחת חייל במכוניתך היום?

חוצות היוצר ירושלים
תכשיטים - 11-12.8.1984
אומנות שימושית - 18-19.8.1984
תשמישי קדושה - 28-29.8.1984
הירידים יתקיימו במעבר ג'ימס פלט בחוצות־היוצר, למרגלות מגדל־דוד.
מיני ירידים
ביומי חול בשעות 17.00—23.00
במוצ"ש בשעות 21.00—24.00
הכניסה חופשית
משרד התיירות | פיתוח מזרח ירושלים בע"מ | עיריית ירושלים

מועדון מטיילי מעריב
קניה
טיולי לודג'ים
של 8 ו־15 יום
טיולי קמפינג
חופשה באוקיינוס ההודי
ביצוע: „נאות הכיבר"
פרטים: "מועדון מטיילי מעריב" טל. 03'439207

כשמציעים לך דלת עם הגרלה לטיסה לחו"ל - גם המחירים מחריאים!

טוס לשריונית

ותקבל דלת פלדה

מלא

במחיר מפתיע!

שריונית -
עוצמה של שריון
בהשגחת מכון התקנים
במחיר שמקפיץ מתחרים

אין כניסה לפונצ'ים!

מחירי שריונית ישלו
בימים הקרובים

מחריחריחריחריחר

דלת
בטחון
מפלדה
מאוולונת

חסם
תעשיות בע"מ

מרכז ארצי: 03-809417 03-806973 ירושלים: 02-248887 02-246982 חיפה: 04-727334 04-727335 ר"ג: 03-795288 באר שבע: 057-34730 057-78773 אילת: 059-71515 פתח-תקוה: 03-903402 אשדוד: 055-42402 אשקלון: 051-22801 השרון: 052-28295 טבריה: 067-22474 רמלה: 054-229138 נתניה: 053-37482

רחי מוגרשוב 61, פינת בר־כוכבא ת"א טל. 294986 • המשביר לצרכן, דיזנגוף סנטר (בצורקה) בדפר זהב ראה פרסומינו גם

מעריב

סופשבוע

דיוקן:
סוניה פרס –
אשה לא לפרסום

חברה:
תינוק מסומם
נולד בכלא

מפגש:
עם מרק שאגאל
בן ה־98

ספור השער:
במקום כרטיס לחו"ל

מרענן מעורר וחזק

תה קר. סוד האנרגיה שלי.

ויטמן
חדשה בצמרת -
מונטה קארלו, הריביירה וקאן
בעיסקת חבילה.
טרופיקנה
יש לי טרופיקנה טעימה וקרנבל עד אור הבוקר.
צמרת
שמנת - שייש תענוגות בספירת האהבה
תרפתקאות פקאן בלי רגע משעמם.
גלידת שמנת שוקולד
אם הגעת עד פוף טעמת אמריקה.
אנחנו ודובלדק
התגבבר לכאן
לטעום קצת
בופש בחופש.
הסטה
גולן - פריס היפה והמתוקה בשלל טעמים מפתים
גולן
גלידה
בשמן צמחי
בטעם
פרטי
טלנו
ברי מק
ויטמן
יש קסם בטעם של ויטמן.
חבילות הבופש של ויטמן - שגעון הגלידה.

לאן נוסעים הפעם?

ל-סנוקרס ארץ הטעם!

סנוקרס השמנת האמיתית.
של גלידות השמנת.
שים לב לעיקר: רק ב-סנוקרס
כל גלידה היא גלידת שמנת אמיתית!
סנוקרס- 32 טעמים נפלאים
על טהרת השמנת.
בתוספת פירות טבעיים.

מצוקי מוקה פליק

רמות שוקו פקאן

בלק שרי קניון

סנוקרס-גלידות איכות.

סוכשבוע

י"ב באב תשמ"ד, 10.8.1984

עורך: צבי לביא
עריכה: תמר גיא
עיצוב ועריכה גרפית: יורם נאמן
גרפיקה: נטע גרינשפן

עיצוב בפועל: כרמית ויטנר

© 1984 כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

בשער: הצבעוניות של אופנת פאריס בכתבת צבע. עמוד 36.

קוראים יקרים,

הצדפתי שאמר "חפש את האישה" היה גם חוזה עתידות. מי אם לא הוא ראה בדימיונו את תהפוכות הקריירה הפוליטית של יצחק רבין. אולי גם קרא בעיני רוחו מה יאמרו מאחורי גבו של יצחק נבון. אבל ספק אם הגיע עד שמעון פרס. מי שנוהג לסתום את החזרים בהשכלתו בנייר עתונים, יתפלא לשמוע שהאיש בבלל גשוי. אשתו של יו"ר מפלגת העבודה באילו לא קיימת על המפה הציבורית. לא מתראיינת. לא מככבת במסיבות ובטורי החברה.

כל זה לא מבטל את נוכחותה בחייו של המיועד להרכיב את הממשלה הבאה. מה שנותר בגדר תעלומה הוא: עד כמה האלמוניות שהיא גזרה על עצמה בדעה צלולה, מסייעת לאיש שלה, או חורמת למצב שגודלו הפוליטי תלוי על בלימה.

יחסי כלפי סוניה פרס הוא דו־ערכי. אישית, אני מעריץ אתת שכמותה אשר בזה לכל הגורמות האופנתיות והמעוותות שהתפתתו בסביבתה התברתית הקרובה, ומטפחת אישיות עצמאית ויוצאת דופן שאיננה תלויה ב"מה שיאמרו" או ב"מה יכתבו עלי".

אבל כעתונאי יש לי אתה בעיה, בעיקר ככל שגדלים הסיכויים שלה להיות אשת ראש הממשלה. בנקודה זו, לציבור יש בהחלט את הזכות לדעת מה דמותה של האשה הבי קרובה למנהיג, אשר לכל הדעות מסוגלת להשפיע על התנהגותו ומצבי רוחו, אם לא למעלה מזה. בארה"ב זה דבר מובן מאליו. אצלנו פחות. אבל סוניה פרס היא חריג קיצוני.

אפילו במערכת הבחירות האחרונות היא שמרה על פרטיותה בקנאות. מניסיונותינו לדובב אותה נדחו על הסף, גם לאחר שנרמז לנו מצד הממונים על תעמולת המערך, כי תהיה מוכנה לפתוח לשעה קלה את שערי מקדשה. בלית ברירה נאלצנו לשרטט את דיוקנה כמעשה תשבץ, בטכניקה השגרתית של עבודת מודיעין. תהילה עופר נטלה את המשימה על עצמה. העבודה לא היתה קלה. ארכיון המערכת, שהוא בדרך כלל מאגר המידע העשיר ביותר למקרים שכאלה, היה הפעם מקור דל ביותר. לא נותר אלא להסתמך על ידע אישי של מקורבים ברמות שונות, כולל הידע האישי של תהילה עופר עצמה, שאיננו מבוטל בלל ועיקר.

את פרי עבודת הנמלים שלה תוכלו לקרוא בכתבה הפותחת את הגיליון. אני חייב לחזור ולהדגיש, כדי למנוע יצירת רושם מוטעה, כי סוניה פרס לא שיתפה פעולה בהכנתה. "אם השתמשתי בכמה סיפורים שידעתי מהיכרותי אתה, אני מבקשת מראש את סליחתה", אומרת תהילה, ומקווה כי הגב' פרס תמשיך לומר לה "שלום" לכשייפגשו, לאחר הפרסום.

* * *

סוניה פרס ותהילה עופר (מימין): לא שיתפה פעולה

ספורטאי ברית המועצות החרימו את האולימפיאדה בלוס אנג'לס, וגם ד"ר מארק רוסנובסקי לא נסע לשם. ד"ר רוסנובסקי חי פעם ברוסיה והיום הוא בישראל. פעם היה רופא של הספורטאים הרוסיים. עכשיו הוא הרופא של הכדורגלנים הישראליים. את המומחיות שלו מתאר מרדכי רוזנבלום בכתבה "מהפנט באיצטדיון". ד"ר רוסנובסקי נהג להעזר בהיפנוזה כדי לשחרר את הספורטאים במוסקווה ממיגבלות המתח וההרדה בתחרויות, ובך סייע להם להשיג שיאים.

כשראיתי בטלוויזיה את רגליה הרועדות של המתעמלת לימור פרידמן, חשבתי על המהפנט שלנו שנשאר בבית, במקום כמה עסקנים שרצו לעשות חיים בקליפורניה. הם לא היו צריכים אותו שם, אחרי שיד אלמונית היפנטה אותם להאמין כי הכבוד והיוקרה שתקצור משלחתנו במשחקים, יעמדו ביחס ישר לגודל המשלחת.

על כך כבר העיר שלום רוזנפלד בתכנית רדיו, ששיא הספורט הישראלי הוא משלחת העסקנים בלי אף ספורטאי.

הוא אמר זאת אחרי אולימפיאדת מלבורן שהיתה ב־1956.

6 **סוניה פרס – "לא לפרסום"**
רעייתו של מנהיג מפלגת העבודה אינה מוכנה להיחשף לכלי התקשורת. היא מטפלת בהתנדבות באלמנות ויתומי צה"ל, אך אינה מוכנה לוצל זאת לפרסום.
מאת תהילה עופר

10 **ילד כלא**
יממה לאחר שנולד בכלא, נתקף אלעד ב'ק־ריו' אמו, אורנה, מרצה את עונשה בכלא נווה־תרצה ומנסה להגמל מסמים. "הילד שלי יותר חזק מהסמים" – כך היא מקווה. כתבת צבע.
מאת מיכל קפרא

19 **אהבתו של תל־חי ויתקין**
סיפור רומן שנקשר בין בנו של מהפכן סוציאליסטי לבתו של רוויזיוניסט.
מאת יורם קניוק

24 **את המנגינה שלו אי אפשר להפסיק.**
שיחה עם האמן היהודי הדגול מרק שאגאל ליום הולדתו ה־98.
שירות "גאמא" פאריס

31 **מהפנט באיצטדיון**
בעידן השיאים של הספורט – ההיפנוזה היא אמצעי נוסף לשיפוד יכולתו של הספורטאי. ד"ר מרק רוסנובסקי טיפל בספורטאים רוס־יים, באמצעות היפנוזה, לפני עלייתו ארצה.
מאת מרדכי רוזנבלום

37 **תיאטרון רחוב**
רחובות פאריס מוצפים בשלל צבעים ורעי־ונות מקסימים לכל שוחרי האופנה. כתבת צבע.
מאת יהודית חנוך

מדורים

17 **הצד הרביעי של המטבע**
מאת יהונתן גפן

29 **שיפודים**
מאת מאיר עוזיאל

34 **יד ראשונה**
מאת נורית ברצקי

38 **לאכול בחוץ**
מאת מאו"ל

41 **חיים ואוהבים**
מאת תמר אבידר

42 **פנטהאוז**
מאת יגאל לב

43 **הורוסקופ, צוחק מי שצוחק אחרון**

44 **"מעריב" – לפני 35 שנה**
בעריכת גבריאל שטרסמן

סוניה ושמעון פרס בביתם, בעת העימות הטלוויזיוני של מערכת הבחירות. (צילום: עוזי קרן)

סוניה פרס: „לא לפרסום!"

מאת תהילה עופר

כל מה שרציתם לדעת על אשתו של המועמד להרכיב את הממשלה הבאה, שהיתה תעלומה ציבורית, אפילו במערכת הבחירות האחרונה; מפני שסוניה פרס מקפידה לשמור על פרטיותה, ונזהרת שלא לחשוף עצמה לתקשורת.

איפה סוניה פרס? כולם יודעים כבר שביתה הוא מבצרה וגם כשביתה פרס נפתח בפני מצלמות ועתונאים, פרטיותה נשמרת. שולמית שמיר, אשת ראש הממשלה, התרוצצה בין סניפי חרות לעיירות הפיתוח, נאמה בכל חוג אפשרי וחפה את בעלה מלמטה, שיישאר בצמרת. סוניה פרס, כרגיל, יוקי! ראיון לעתון? "לא בא בחשבון"! וכשטוענים כלפיה שצניעותה המוגזמת מוקה לשמעון פרס, בהיותה נחבאת אל הכלים יתר־על־המידה, יש לה מה לומר בנחון: "ואלה שמדברות הרבה, תמיד עזרו בזה לבעליהן!" לא קשה לחרוש שהיא מתכוונת למספר "נשים של", שאינן בדיוק לרוחה ברדיפת הפרסום לשהן.

למי שמבקש לשרטט את דיוקנה, לא נותר אלא לחטט בארכיונים. גם אז יעלה בידו שלל דל. רק קטעי עתונים בודדים, ותצלומים לא־ברורים, כשהיא משמשת רק רקע לגיבור המרכזי, בעלה שמעון. מה עושים כדי לפרוץ את חומת המבצר, כדי לחפש את האשה?

הולכים אצל ידידה, מבריה, באי ביתה.

יש לא שאל – בהמולת הבחירות – איפה סוניה פרס? כולם יודעים כבר שביתה הוא מבצרה וגם כשביתה פרס נפתח בפני מצלמות ועתונאים, פרטיותה נשמרת. שולמית שמיר, אשת ראש הממשלה, התרוצצה בין סניפי חרות לעיירות הפיתוח, נאמה בכל חוג אפשרי וחפה את בעלה מלמטה, שיישאר בצמרת. סוניה פרס, כרגיל, יוקי! ראיון לעתון? "לא בא בחשבון"! וכשטוענים כלפיה שצניעותה המוגזמת מוקה לשמעון פרס, בהיותה נחבאת אל הכלים יתר־על־המידה, יש לה מה לומר בנחון: "ואלה שמדברות הרבה, תמיד עזרו בזה לבעליהן!" לא קשה לחרוש שהיא מתכוונת למספר "נשים של", שאינן בדיוק לרוחה ברדיפת הפרסום לשהן.

למי שמבקש לשרטט את דיוקנה, לא נותר אלא לחטט בארכיונים. גם אז יעלה בידו שלל דל. רק קטעי עתונים בודדים, ותצלומים לא־ברורים, כשהיא משמשת רק רקע לגיבור המרכזי, בעלה שמעון. מה עושים כדי לפרוץ את חומת המבצר, כדי לחפש את האשה?

הולכים אצל ידידה, מבריה, באי ביתה. אבל קשה לדלות סיפורים. כי את כל מכריה, גם העתונאים שהם בגדר ידידים, השביעה משכבר: "זה לא לעתון". על כן, כל מי שמוכן לנדב "סיפור טוב", מתוך כוונה לשבח את סוניה פרס, משביע אותך: "רק שהיא לא תדע שאני סיפרתי". כולם חוששים שזה סופה של הידידות אתה. מוכנים לשלוף רק סיפורים לא־חדשים, בתקווה שאולי לא תבחין "מי הלשין". וממילא חל עליהם חוק ההתיישנות.

וכך שמענו איך לפני עשר שנים, כשהושבעו שרי הממשלה, שבה היה חבר שמעון פרס כשר הבטחון, תלפו מצלמות הטלוויזיה על־פני היציע בכנסת והתעכבו על נשות השרים ומשפחותיהם. סוניה לא היתה שם. ידידה מודאגת צלצלה לביתה: "את חולה? למה לא היית בכנסת?". סוניה השיבה: "לא, אבל היה לי משהו יותר חשוב לעשות". מה כבר יותר חשוב לאשה שאינה בעלת קריירה משלה, ביום שבו מושבע בעלה כשר בכיר בממשלה? הנה מה היה יותר חשוב: סוניה פרס, יחד עם קומץ ידידות, עושה לשיקומן של אלמנות מלחמה. היא השיגה עבור אלמנה צעירה נסיעת

נופש לחו"ל והיתה בעיה – מי יטפל בילדה הקטנה שלה. הפעוטה הסכימה להישאר עם מטפלת, אבל בתנאי ש"דודה סוניה" תסייל אתה כל יום בשעות אחרי הצהרים, בגן השעשועים. "איך יכולתי לאכזב את הילדה ולנסוע לכנסת?" שאלה סוניה.

יא נולדה באוקראינה למשפחת גלמן ועלתה עם הוריה לארץ, לכפר הנוער בן־שמן שם שימש אביה כנגר. במוסד זה הכירה את החניך שמעון פרסקי. השניים יצאו יחד ל"הגשמה" בקיבוץ אלומות. מאז ואילך, נכנס שמעון לאור הזרקורים כפעיל בנוער העובד. סוניה נשארה בצל.

לימים, כתב פרס על אהבתם: "התאהבתי בקלות. כל חיי הייתי איש מאוהב. אהבתי היתה שלמה, מלאה... הנערה שאהבתי בכל תקופה – ובכל תקופה לא אהבתי אלא נערה אחת – נראתה לי כליל השלמות. המסקנה הבלתי נמנעת מכך היתה שאינני ראוי לה... הנערה שאהבתי היתה לבת בריתי לאורך חיי..."

כל היחוד ברכים הוא כי ילדה את צביה שכינויה "ציקי", את נחמיה שכינויו "חמי" ואת יונתן, הוא "יוני". גם הבת והבנים ירשו מהאם את ההקפדה הקנאית על התרחקות מעסקי הפוליטיקה של אביהם. הופעת "הנכד המארוקני" בתשדירי הבחירות, על הברכיים האשכנזיות של סבא שמעון, היתה בבחינת חריג. ואין לדעת אם סבא לא "קיבל על הראש" מסבתא.

צביה "ציקי", נשואה לד"ר רפי ולדן, רופא בכיר בתל־השומר. היא בעלת תואר דוקטור בפסיכולינגוויסטיקה ומרצה באוניברסיטת בר־אילן על בעיות של עושר המטען הלשוני אצל הילד. להם שלושה ילדים, מיכל בת 8, נועה בת שנתיים ואסף בן חצי־שנה.

יונתן "יוני", גרוש, בלי ילדים, סיים לימודי חקלאות ועוסק בפיתוח גני־נוי. נחמיה "חמי", שנקרא על שמו של נחמיה ארגוב המנוח, שהיה מוכירו הצבאי של דוד בן־גוריון, משרת בחיל אוויר, שם הכיר את אשתו, בת למשפחה מארוקנית ובה "האשם" ל"נכד המארוקני של פרס", נדב בן השנתיים.

הנה חוגמה לדרכם של הבנים: במלחמת יום הכיפורים היה הבן, חמי בן ה־16 מגיע כל יום, אחרי הלימודים, ל"בית הלוחם", רק בין שולחנות הפינג־פונג, אוסף כחורים שנפלו על הריצפה בעת משחקם של הנכים המרותקים לכסאות גלגלים. היתה זאת התקופה שצה"ל ומשרד הבטחון שימשו מטרה לחצי ביקורת רבים. עתונאית אחת ביקשה מגברת פרס כי אם אינה מדברת על עשייתה למען אלמנות, לכל הפחות תרשה לבנה להצטלם ולספר על עבודתו בהתנדבות למען הנכים. אבל לא היה כל צורך בפניה אליה. חמי בעצמו, בשיבו מאיסוף הכחורים, "התנפל" על העתונאית: "מנין נודע לך מה אני עושה? הרי אף אחד בבית הלוחם לא ידע שאני הבן של שמעון. ואיזה ענין יש לציבור בזה שאני מתנדבו?" אגב, גם הנשים האחרות, העובדות במחיצתה למען משפחות שכולות, בורחות מפרסום, ממש כמותה. בהן רחל (רוחי'מה) צור, אשתו של מי שהיה רמטכ"ל צה"ל, רב־אלוף צבי (צ'רה) צור.

לי, אישית, היו הזדמנויות רבות להיווכח ברגישותה של סוניה פרס לפרסום, ואפילו מחבר במטרה טובה. זה עתה מצאתי בארכיון קטע־עתון, בו "הצותי" להזכיר אותה. הזמנתי לביתה כדי לדוות על מיפגש של פעילות מיח"א, למען ילדים חרשים. סוניה פרס היתנתה קודם: "בלי עתונאים". ראומה וייצמן, אשתו של עזר, שכנעה אותה שלמען גיוס פעילות למיח"א, רצוי כי יהוה כעתון על הפגישה. גברת פרס הסכימה, בתנאי שיהיה רק איזכור סתמי על מקום ההתכנסות. היא לא הרשתה לציין כי את הכיבוד הכינה והגישה במו ידיה.

פעם אחרת, הוזמנתי למפגש בביתה, שמטרתו גיוס נשים, למשמר האזרחי בשכונה. היוזמת היתה סבלה לוי, בעבר קצינת ח"ן ראשית, שעשתה באותם ימים למען המשמר האזרחי. כוונת המפגש בבית פרס, כמו במקרה של מיח"א, היתה למשוך נשים לפעילות ציבורית, גם באמצעות ה"סנוב־אפיל". גם הפעם סרבה סוניה פרס לתת את ידה לפרסום.

אתה תוהה – מה יש לה להסתיר? חרושת שמועות מכוערות סיפרה בשעתו על ביתו המפואר של מנהיג מפלגת העבודה. ולא היא. לזוג שגידל שלושה ילדים – שבינתיים גדלו ועזבו את הבית – דירת חמישה חדרים אינה לוקסוס, לגבי הישראלי במעמד בינוני. הדירה שוכנת בבית רב־קומות ברמת־אביב, שבנה אחיו הקבלן של פרס, גרשון ("עיני") פרס. הגיס, ואשתו כרמלה, הם מבאי־ביתה הקבועים של סוניה פרס, המגיעים בערבי חגים ובלילות שבת, לארוחת ערב משפחתית. לארוחות כאלה מוזמנים לפעמים גם אורחים חשובים, המתרשמים מהאווירה הבלתי־פורמאלית. שגריר מצרים, סעד מורתדה, התפעל מליל הסדר הראשון שלו בישראל, כאשר הוזמן להסב על שולחנם של הפרסים. שמעון פרס היה כבר באופוזיציה ואת הזמנת השגריר, שהיה כאן לבדו, יזמה סוניה פרס. מורתדה, שיבח והילל את המארחת שלו.

כל מדברים בשבחה של האשה הצנועה, נעימת הסבר, היא חריפת מחשבה ושיחה עמה – כולה "קומונסנס" בריא.

הקופאיות בסופרמרקט הסמוך לביתה מעריכות אותה באותה המידה שמעריכות אותה נשי ויפלומטים. הייכות היחיד על־אודות אישיותה הוא, האם היא עוזרת או מזיקה לבעלה, בבריתתה מאור הזרקורים. אפילו בפעמים שבהם היא מצטרפת אליו לאירועים פומביים.

צעיר, שאביו נפל במלחמה, שסוניה פרס טיפלה באמו החולה, הזמינה אותו ואת אחיו להתגורר בביתה, כשהאם היתה מאושפזת. הוא זוכר בהכרת טובה כיצד ליוותה את אמו במשך שנים לטיפולים קשים, עד שהלכה לעולמה. הבחור מדבר על גברת פרס כעל אחת מצדיקי הדור. כיום, הוא עתונאי. וגם הוא אינו מעז לבקש ראיון אתה. בין המסבים לשולחנה של

(המשך בעמוד הבא)

חזון פרס בצרפת, כששמעון קיבל עיטור כבוד: "מה שאני מפסיד בחוץ – אני מקבל בבית".

סוניה פרס עם סאלי לואיס, רעייתו של שגריר ארה"ב בישראל: לוחמת את מלחמתן של הפעילות האמורות. (צילום: שמואל רחמני)

סוניה פרס, עם בעלה בהקדנת סדר: "אני לא האישיות הציבורית במשפחה".

(המשך מהעמוד הקודם)

סוניה פרס, גם אנשי תקשורת ואת הללו היא משביעה "לא להדליף לעתונות סיפורים מהארוחה". הכי מתקשה לעמוד בתנאי זה היא עתונאית החיה בגפה, אשר סועדת פעמים רבות בלילות שבת בבית פרס, על בסיס של ידידות אישית ולא רק בשל היותה כתב של "שור חברתי". גם היא נמנעת מלכתוב סיפורים על סוניה.

ספק אם האורחים, הקשורים בפוליטיקה או בתקשורת, בהם מעוניין פרס כאיש ציבור, היו זוכים להכנסת אורחים במסגרת משפחתית, אלמלא היתה סוניה משתפת פעולה או אפילו יוזמת את האירוח מרצונה. כל עתונאי יודע שגם השתדלות אצל פרס, להשפיע על אשתו להיחשף בפני התקשורת – לטובתו, אומרים לו – אינה נושאת פרי. אולי פרס ניסה פעם, וגם הוא נתקל בחומת הסירוב של סוניה. ואולי יש לזקוף לפרטיות שהיא יוצרת סביבו בד' אמות, ולהיותה "האשה הקטנה" שכל דאגתה לבעל ולילדים, את כוחו של הפוליטיקאי, לעמוד בחיצי ביקורת מורעלים ובאכזבות פוליטיות חוזרות ונישנות. אולי לזה התכוון מטבע הלשון "עזר כנגד".

כשאינה חוששת מפרסום, יש לסוניה פרס מה לומר והיא מביעה דעה בכל נושא, מצרכנות ועד תיפקוד הממשלה. דיבורה ישר ולענין ולפעמים אפילו בוטה במקצת. פעם פגשה מכרה בסופרמרקט וראתה בעגלתה קופסאות של שימורי מלפפונים כבושים. "עכשיו, בעונת המלפפונים, את לא מתביישת לקנות מן המוכן? זה יותר יקר ופחות טובי!" התרעמה. כשהמכרה הצטדקה ואמרה שהיא אשה עובדת ואין לה פנאי להחמיץ מלפפונים, מיד התנדבה סוניה: "אני אכין לך, תכל לבובו כסף, הרי כולנו מצווים לחסוך בימים אלה".

באי ביתה יודעים לספר גם על אירוח שאינו מנקר עיניים. ידידה וזכרת שפעם, כשפרס היה שר הבטחון, הוזמנה עם קבוצת נשים, ממיגזרים שונים בציבור, לארוחת צהרים, לכבוד ביקורה בארץ של אשת שר בטחון מאחת ממדינות אסיה. סוניה הגישה לבד, בכלים יפים מאד, ארוחה חלבית פשוטה, מרק קר ממלפפונים ולבן ודג בתנור. ארוחת הכבוד ביקשה לדעת האם זה דג ישראלי מיוחד. סוניה צחקה: "לא, את זה הילדים דגו אתמול, בחוף תל־ברוך הסמוך, סתם דג זול וטעים..." בתום הארוחה היא הכתיבה לנשים שביקשו את מתכון ה"פארפה", שגם אותו הכינה לבד. ואך בקושי נכנעה להפצרות האורחות הישראליות, שתרשה להן לעזור לה "להוריד מהשולחן". אשת השר האורחת יצאה משם המומה – אך מלאה התפעלות.

בין מעריציה המושבעים של סוניה פרס גילינו גם שוטרים ששמרו על פתח דירתה, בתקופות שונות, שבהן היו לשמעון פרס תפקידים בכירים. אחד מהם סיפר לי פעם שסוניה גערה בו, כאשר גילה לה שהילד שלו ביקש, בחופש, לבוא "לעבודה של אבא". האיש לא העז להביא אותו. "מילא, אם אני כואת מכשפה בעיניך, אבל לעשות אותי מכשפה בעיני הילדז" ולא נתנה לו מנוח, עד שנאות לבוא לקפה־ועוגה, עם הילד, שלא בשעות השמירה, אלא על תקן של ידידים. שוטר אחר שמר על דירת פרס בליל הסדר. סוניה הפצירה בו להיכנס, אך האיש סרב לנטוש את משמרתו. אותו ליל סדר היתה הדלת בדירת פרס פתוחה, לא רק לביקורו של אליהו הנביא, אלא כל הערב, כדי שהשוטר לא יחוש בדידות. וסוניה הגישה לו כל מנה ומנה, כמו למסובים לשולחן הסדר.

מבעד לדלת הפתוחה, נשקפת דירה נאה, עם כלים נאים. חדר עבודתו של פרס צמוד לחדר האורחים והחדרים מופרדים באמצעות מחיצה. בחדר עבודתו שולחן עץ כבד ולאורך הקירות יש מדפי ספרים, מה שמעניק גם לחדר המגורים אווירה סולידית. על הקירות בסאלון תלויים ציורים ורישומים אוריגינליים של ציירים ישראלים. פינת האוכל ספונה עץ והרהיטים גדולים, נוחים, בריפוד בהיר, לא מנקרי עיניים. בחדר, פזורות מזכרות שונות, חלקן עם הקדשות, מתנות שקיבל פרס מגדולי עולם. המתנות היקרות יותר נתונות בארונות זכוכית. בבית הזה ביקרו אנשים מפורסמים מאד ומתארחים הרבה. אבל פה מבלה אשת המדינאי גם שעות בדידות רבות. מול הטלוויזיה, עם ספר ביד, או בעבודות הבית. הבעל סמוך ובטוח שתמיד תחכה לשובו מעיסוקיו, ולא תטריד אותו בבעיות ה"קטנות" של משק הבית. לפעמים, כשהוא איננו, היא לוקחת את המכונית הקטנה שלה ויוצאת לבקר אצל חברות. לפעמים, למשחק קלפים על פרוטות. אבל לרוב, בעניינים הקשורים בטיפולה במשפחות שכולות, במסגרת פרטית ולא ממוסדת. היא מנצלת את השם פרס רק כדי להשיג הטבה ודלת פתוחה לאלמנה או לסידור בשביל היתומים.

אלה רגוני הנשים נואשו מלפנות אליה, כשסרבה בתוקף לשמש "קישוט". והעדיפה לנהוג על־פי הכלל של "מתן בסתר". בשעתו, היתה פעילה ב"ארגון אמהות עובדות" בתל־אביב, במחיצת דבורה נצר, שהיתה חברת כנסת, ואותה העריצה. כאשר התחלפו מזכירות הסניף, רגזה פעם על כי ב"באואר" השנתי, ביום שבו הוזמנו עתונאיות לסיקור, העמידו בדוכנים רק "נשים של", יזועות־שם. סוניה פרס סרבה להיות בין אלו ולחמה את מלחמתן של "הפעילות האפורות". היא נכשלה – ולא באה יותר לשום ארוע של התנועה. בעלת עקרונות.

מובטח לאדם שבעצמו רגיש לבעיות הזולת, כי יקנה את לבה. בכך ניתן למצוא קווי דמיון בין סוניה פרס ובין עליזה בגין המנוחה, שגם היא ברחה מפרסום ועשתה מעשי צדקה בסתר. אלא שלא כגברת בגין, שאהבה לספר עד כמה היא אינה "בעלבוסת'ה", גברת פרס היא עקרת־בית למופת, בשלנית טובה ומצויה ברזי האירוח, המשרה חמימות ונוחות על האורח. בדבר נוסף היא מזכירה את עליזה בגין: סוניה פרס לבושה תמיד באיפוק, בשמלות נוחות, לרוב מאריג בהדפסים עדינים, בגיזרת "שמיזייה" שאינה חולפת מהאופנה ואינה מצריכה החלפת מלתחה בכל עונה. בתסרוקת, באיפור ובתכשיטים, כמעט אין מרגישים אצלה, בגלל האיפוק. ורק בדבר אחד קשה לה להתאפק – מעישון.

"שלושים וחמש שנים אמרתי שלא אני האישיות הציבורית במשפחה, אלא שמעון בלבד. גם עכשיו לא אחרוג מעקרון זה", אמרה לאחרונה, לכל מי שביקש לראיין אותה, לקראת הבחירות או מיד אחריהן.

מאז נשואיהם חלפו 40 שנה. רק פעם אחת, התרצתה סוניה וגילתה לעתונאית מה דעתה על בעלה: "כבעל, כוחו בכך שנותן לי ולבני ביתו בטחון, ענין, חופש, סיפוק מהחיים הפרטיים, אהבה ושמחת חיים." ואילו בעלה גילה שבארוחות משפחתיות, הוא עוזר לה לשטוף כלים. במשך שנים רבות, היה אסיר תודה לה על היחס לאביו הקשיש, יצחק פרסקי, שהלך לעולמו לפני שנתיים. הוא היה אורח רצוי ומכובד בארוחות של ליל שבת, לסירוגין, אצל שני בניו ושתי כלותיו.

כאשר הפצירו בשמעון פרס לשתף את אשתו במערכת הבחירות, בנימוק שבהעדרותה מארועים פומביים הוא נמצא מפסיד, הגיב שמעון פרס: "אולי מה שאני מפסיד בחוץ – אני מרוויח בבית. סוניה, עזרה לי כל־כך הרבה בדרכה שלה, שאני אף־פעם לא אתערב בזכותה להחליט מתי להופיע ומתי לא". ■

השמות הגדולים עכשיו באתא

"אמריקה/ילדים"

השמות שהילדים אוהבים במחירים שההורים אוהבים

חוזרים לבית הספר וההתרגשות גדולה.
מה נלבש?
השמות הגדולים באתא מחכים לילדים
שעבשיו גדולים בשנה אחת, ולהורים
שמסתכלים על המחירים.
לקונים בחנויות אתא צפויות הפתעות גדולות.

כל מי שקונה מכנסי ג'ינס, חולצה וילקוט
או נעלי התעמלות לביה"ס בסכום של
לפחות -.5,000 ש' ניגש מיד לתיבת
ההגרלות שתוצב בכל אחת
מעשרים חנויות אתא
הרשומות מטה ושולה
פרסים נחמדים.

מבצע
זוכים מיד וגם משתתפים בהגרלה
על קניה בסך 15,000 ש' לביה"ס בקבלים פלס
מיד: מתנה גם משתתפים בהגרלה הגדולה של
20 זוגות אופני חול BMX שתי ערב ב 7.9.84 בכל
אחת מעשרים חנויות אתא הרשומות מטה.
מחיר של אתא לביה"ס מלאה התחשת.

הגרלה!
20 זוגות אופני חול
BMX

Levi's

STOP

ION SUR ION

DYNAMIC

אתא

רשת בתי האופנה הגדולה בישראל

פתוח רצוף: אתא אלנבי 85, דיזנגוף 136, והדר חיפה.

רשת חנויות „אתא": **ת"א:** אלנבי 85. • דיזנגוף 136. **רחובות:** הרצל 203. **חיפה:** דרך העצמאות 61. הרצל 50 הדר. **ירושלים:** לונץ 7. **באר שבע:** קק"ל 139 פינת החלוץ.
פתח תקוה: הארבעה 28. **רחובות:** דרך העצמאות 67. מרכז הנוח. **בת ים:** מעמי 27. **הרצליה:** הנשיא 33. **נתניה:** הרצל 9. **חדרה:** הנשיא 63. **ראשון לציון:** הרצל 68. **אילת:** מרכז מסחרי.

מאת מיכל קפרא
צילומים: ראובן קסטרו

ילד כלא

בערב, יממה אחרי שיצא לאויר העולם, קיבל התינוק את ה'קריז'. רק לאחר טיפול של חודש, באמצעות אופיום, נגמל התינוק מההשתעבדות לסם. אמו, אורנה, נמצאת בכלא נווה־תרצה. הוטל עליה עונש מאסר של חודש, אך היא ביקשה וקיבלה שנתיים, אותן היא מנצלת לגמילה שלה מהרואין ולגידולו של אלעד הקטן.

אורנה ואלעד: "לא הייתי אמא, הייתי מסוממת".

הדרך חיים שלה מתחלקים לשתי תקופות: תקופת השמלות השרופות ותקופת השמלות הלא־שרופות.

היום, היא לובשת ג'ינס וחולצת טריקו בצבע תכלת. כשהיא לא לובשת ג'ינס, היא לובשת שמלה ירוקה מהוהה, חסרת צורה, קצרה – שמלה של כלא נווה־תרצה.

נקרא לה אורנה. היא בת עשרים וחמש. בגיל עשרים וארבע היתה נרקומנית של חמש־עשרה זריקות ביום. כמלים אחרות – גרם וחצי הרואין שחודר לגוף כל יום.

בכמות הסם האדירה הזו התחלק עוד יצור אנושי, שגדל עמוק בבטן והתפתח כנרקומן.

תקופת ההריון שייכת לתקופת השמלות השרופות.

אורנה לא היתה מרגישה איך הסיגריה נופלת מידה ושורפת את שמלת ההריון, וגם קצת את הבטן.

אורנה נשפטה לחודש מאסר בכלא נווה־תרצה, על אחזקת סם, ומכשירי עזר לשימוש בסמים. "תיקים אפסיים", היא קוראת להם. המשפחה ניצלה את ההזדמנות, וביקשה מהשופט, כמפלט אחרון, לגזור על הבת הקטנה שנתיים מאסר. אורנה הסכימה. השופט התלבט. לא כל יום חורש אדם תקופת מאסר, הגדולה בשבע מאות יום, מזו שהוא חייב בה. לבסוף הסכים.

"כשהגעתי לכלא נווה־תרצה", מספרת אורנה, "התחלתי בטיפולי גמילה. במקום הרואין – קיבלתי אחזלן. הייתי כבר בחודש השמיני, רציתי להפסיק אבל לא יכולתי. לאט לאט נכנס בי פחד מהלידה. חששתי שיצא לי ילד דפוק, ילד מכור לסמים. נלחמתי כדי לא ללדת, הייתי מחניקה את הצירים, שמונה פעמים סרבתי לנסוע לבית־החולים. נעשיתי מטורפת מהפחד.

"בסוף נשברתי, לקחו אותי לבית־חולים. ביום שישי בערב ילדתי. השאלה הראשונה שלי היתה אם יש לילד 'קריז'. האחות אמרה לי שהוא נולד בסדר גמור. הוא היה כולו כחול ועטוף בשמיכה. נורא התרגשתי. בבוקר הביאו לכל האמהות את ילדיהן, רק לי לא הביאו. נבהלתי כל כך. הסבירו לי שהילד נמצא במעקב בפגיה. כשנגשתי לראות אותו, חטפתי הלם. הוא נראה ענק בין כל התינוקים הקטנים. בערב הודיעו לי שהחלו הסימנים הראשונים של ה'קריז'. הרגשתי כאילו נתנו לי מכה בראש. הילד שלי התכווץ כולו, הראש שלו היה מחובר לעירוי, האף לזונדה, והרגליים למוניטור. כל הראש שלו התנפח מנוזלים, ווריד החלו להתפוצץ. הוא היה מטושטש, לא פקח עיניים ולא עשה את צרכיו. לא זזתי ממנו. בשלב ראשון נתנו לו כדורי ארגעה, אבל כלום לא עזר. רק כשהחלו לטפל בו באמצעות אופיום, החל המצב להשתפר.

"הם הוריקו לדמו מדי יום כמה טיפות אופיום, ולאט לאט הוריזו את הכמות עד שלא נזקק יותר לסם.

"חודש שלם לקח הטיפול. ביום שהוא התחיל לבכות, רצתי במסדרון וצעקתי כמו משוגעת 'הבן שלי בוכה'. את הברית עשו לו בבית־חולים. אז החלטתי על השם אלעד. זה שם עם משמעות – אלוהים לעולם ועד".

יום רביעי, יום חם. שלוש־מאות ימי מאסר לספירה של אורנה. היא לא סופרת ממש. לפעמים. הדשא בכלא, דומה לדשא בקיבוץ. או אולי בבית־חולים.

היה שוהם, מנהלת הכלא, מדים משטרתיים, שפתון ורדרד, מובילה אותי אל אורנה. הדרך קצרה, אבל הרבה שערים באמצע. הסוהרת של אגף א' פותחת את השער. השער לאגף ב' נפתח על ידי סוהרת אחרת. יש סדר.

בצד, שעונה על קיר, מנסה אחת האסירות, בעזרת גפרור, לשלוף את הלכלוך שהצטבר בציפורני כוהני רגליה. היא מתייאשת. הלכלוך נשאר. כף הרגל שבה לנוח בקבקב גומי מרופש.

על הרצפה זוחלת ילדה בת שנה וחצי,

(המשך בעמוד הבא)

(המשך מהעמוד הקודם)

שנראית כמו שירלי טמפל־לא־בלונדינית. מבין שני הילדים הגדלים בכלא, היא הוותיקה.

שערותיה של אורנה אסופות בגומי גם. על פניה פצעונים קטנים־קטנים. עיניים כחולות, שפתיים דקות. אלעד, בן שמונה חודשים, יושב בעגלה. בלו־בלו־בלו, עושה לו מנהלת הכלא, והוא מתמוגג, אולי הוא חושב שזו הדודה. יש לו עיניים עירניות גדולות, שיער שחור, ולחיים סמוקות. "תיזהרי, גברת שוהם, יש לו ציפורניים ארוכות, אין לי מספריים" – אומרת אורנה ומחפה על התרגשותה, בהדלקת סיגריה, אחת בשרשרת. "תיזהרי גברת שוהם", קופצת שוב אורנה בבהלה, "הוא רוצה לאכול לך ת'אף".

אורנה נצמדת לשוהם. גם הבטחון העצמי שלה תלוי עתה במנהלת בית הכלא.

ברגעי מבוכה, היא נותנת לילד שלה נשיקות גדולות כמו פומפה. כל רגע מבוכה שווה נשיקה אחת גדולה.

חדר קטן, מטר וחצי על שניים. שתי מיטות, אחת של אלעד. ארון קטן עם טלק, שמן לתינוק ותיתולים. מבד, לא מנייר. מנייר זה עולה הרבה כסף.

דובי אחד, תמונה של קופים, שולחן קטן, כסא וחלון שמביא הרבה שמש. הוא יכול היה להביא הרבה יותר, לולא צלב הסורגים העבה. קורות לבנים מוכתמים מעט. "צריך לחיות"

"פחדתי שאני אשדוף את אלעד בלי כוונה, או שלא אתעורר בלילה. זו היתה תקופה קשה."

דלת אחת כבדה, רעשנית. על הכסא הניחה אורנה מפית קטנה עם הדפס של דרדסים. "זה לקישוט".

במסדרון צועקות חמש בנות בבת־אחת. אלעד לא מתרגש. הוא רגיל. ה"אסיר" הכי קטן בכלא מפזר חיוכים לכולם, ועושה בינתיים קקי. מריחים.

אורנה מוציאה משקית חומה תמונה. בתמונה רואים בחורה עם שיער בלונדיני צבוע, עיניים שקועות בוהות, פה בלי שיניים ושני חורים בשמלה. שמלה שרופה. משני צידי הבחורה עומדים הוריה ומחייכים חיוך של מצלמה.

שפחה תל־אביבית ממוצעת. ארבעה ילדים – שני בנים, שתי בנות. האב – בעל עסק, האם – עקרת בית. "הייתי ילדה רגילה", אומרת אורנה. בגיל שלוש־עשרה הפסיקה להיות ילדה רגילה, והחלה לעשן חשיש. "ידיד שלי הציע לי חשיש. זה עשה לי טוב, צחקתי מכל דבר קטן". שנתיים עישנה חשיש, והמשיכה לגור בבית. ההורים לא ידעו, הם חשבו שאורנה'לה מעשנת סיגריות, על חשיש לא חלמו.

"בגיל חמש־עשרה נכנסתי לצרה, לא רוצה לדבר עליה. פניתי לידיד שלי וביקשתי את עזרתו. לאחר חודש – הציע לי להריח הרואין. הסכמתי, לא ידעתי מה זה, חשבתי שזה גם יצחיק אותי. זה עשה לי טוב, שכחתי את כל הבעיות שלי.

"כמה שבועות לאחר שהתחלתי להריח, התעוררתי בבוקר ולא היה לי 'לבן', הרגשתי צרבת נוראה, מתנק, זיעה, לא הצלחתי לעצור את הצרכים שלי ועשיתי במכנסיים. לא הבנתי מה קורה לי. כשסיפרתי לידיד שלי, הוא אמר – 'את בקריז', ונתן לי להריח קצת. איך שהרחתי – עבר הכל כמו בקסם. אני לא ידעתי מה זה קריז, חשבתי שזה עצבים, שזה בא מהמילה 'קריזה'.

"בגיל 16 הייתי מכורה לסם, ולחבר שהביא לי אותו.

"ידד פסקתי ללמוד, שכבתי כל היום בבית. הייתי משתוללת, מתפרעת, שובֶרת, מתחצפת, כמו חיה. אז כבר נודע להורים שלי. הם החלו לשכנע אותי להפסיק. אבל זה היה צחוק מהעבודה. הסם היה הכי חזק. כשראו שלא הולך כשכנועים, החלה סדרת עינויים. היו סוגרים אותי בבית, מכים אותי. שום דבר לא עזר, הייתי בורחת. אחי הגדול החליט לקחת אותי לחו"ל. ארבעה חודשים היינו בלונדון, אבל גם שם מצאתי את הסם. כשחזרנו לארץ, נכנס הידיד שלי לכלא. כסף לסמים לא היה לי, והברירה היחידה היתה ללכת לגמילה. נכנסתי לבית־חולים אברבנל. זה היה סיוט. הייתי הנורמלית היחידה במחלקה הסגורה. היה משוגע אחד שהיה טובל את הידיים שלו בטחינה, ומנסה למרוח אותן עלי. אחת רצה במסדרונות בלי תחתונים, ואחר ניסה כל הזמן להוריד לי את המכנסיים. לא יכולתי להלחם בהם. הייתי חלשה, הרגשתי רע, לא הפסקתי לרעוד.

"אחי הוציא אותי משם. הגעתי הביתה כמו סמרטוט. כל מה שהיה לי בראש זה להריח. ארבעה חודשים אחרי שחזרתי – היכרתי את החבר הנוכחי שלי. בתור טוב, לא היה נרקומן."

אורנה עוצרת, מבקשת ממני למצוא מלה אחרת לכינוי נרקומן. המלה הזו מגעילה אותה. אנחנו מחליטים על 'מכור'.

"יום אחד הופיע ידיד 'מכור' של החבר שלי, והביא קצת לבן. הרחנו ביחד, וכבר נכנסנו עמוק לעניין, כדי לממן את הסם התחלנו לסחור בו. את החשיש כבר לא יכולתי לסבול. היה מגעיל אותי הריח שלו. זה לא הולך ביחד עם הלבן.

"ואז הגיע השלב הגרוע ביותר – ההזרקות. אחד החברים שלנו בא לבקר והזריק לעצמו הרואין. שאלתי אותו מה הוא מרגיש, והוא אמר לי 'פלש בן־זונה'. בסלנג של הנרקומנים זה כמו לומר 'שיגעון'. ביקשתי ממנו להזריק לי, והרגשתי ממש 'פלש בן־זונה', כמו ציפור מרחפת. מאותו יום – עברנו להזרקות. בסלנג קוראים לזה 'דוקה' כלומר, הרצון והחשק להזריק. חלק מההנאה היה לדקור את הגוף, להכאיב, לראות את הדם יוצא.

"במשך שנתיים הזקקתי ארבע־עשרה זריקות ליום. לא עשיתי חשבון לאף אחד. כשאמא שלי היתה רואה אותי, היא היתה בוכה, מתחננת שאפסיק. אני הייתי מגרשת אותה ומקללת. אבא שלי השתגע כשראה את המזרקים בשירותים. הוא ממש נגעל ממני.

"לפעמים, היה אבא מביא אורחים הביתה. הם היו יושבים כמרפסת, ואני הייתי צופה בווידאו בסלון. הם לא היו מבינים למה עולה עשן מהכורסא. המשפחה שלי כבר היתה רגילה לראות את הכל עולה באש. הסיגריה היתה נופלת לי מתפה בלי שהרגשתי. את הכספים השגתי מהחבר שלי ומאמא שלי. ההוצאה הכספית היתה עצומה – ארבע מאות דולר ליום. שבוע לפני משפט שהיה לי על מכירת 'לבן' לבלש, גיליתי שנכנסתי להריון. גזר הדין היה חודש מאסר בפועל בכלא נווה־תרצה. ישר רציתי לעשות הפלה. לא רציתי לעשות בושות למשפחה שלי. זו משפחה טובה.

"באחד הביקורים של אחי בכלא, הוא שכנע אותי להשאיר את ההריון, בתנאי שאסכים להאריך את תקופת המאסר לשנה, כדי שאלד את הילד ואגמל מהסמים. הסתכלתי עליו כמו על משוגע. מה פתאום שאני אהיה סתם שנה בכלא. סרבתי. אחרי חודש חזרתי הביתה. הייתי כבר בחודש השלישי. כל מה שעניין אותי זה הסם, לא יכולתי לחשוב על התינוק. המשכתי להזריק הרואין. אחי לא ויתר, הוא המשיך לשכנע אותי. עד שנשברתי. ביקשנו העמדה לדין, כלומר, מעצר לפני המשפט וחזרתי לבית הסוהר. לא החזקתי מעמד, ויצאתי. בחודש השמיני להריון המשכתי להזריק לעצמי. לא הייתי אמא, הייתי מסוממת. אחרי תקופה קצרה הסכמתי לחזור לכלא. המשפחה ביקשה מהשופט שיגזור עלי שנתיים מאסר. ברגע שהשופט הסכים, נכנסתי לפאניקה. נתקפתי פחד מוות. איך שהגעתי לכלא ביקשתי טפסי עירעור. אחי שוב הופיע והצליח לשכנע אותי להישאר. נשארתי."

אלעד בוכה. סוהרת נכנסת להודיע שצריך לקחת את אלעד לרופא עור שהגיע למרפאה בכלא רמלה.

אני מבקשת להתלוות למרפאה.

סירוב.

אורנה מציתה את הסיגריה המי־יודע־כמה,

הצצה מבעד לצוהר אל התא המשפחתי: "הוא לא יצטרך להזדייש בי"

מחליפה לאלעד את החיתולים ומלבישה אותו בבגדים חגיגיים לכבוד היציאה מהכלא. לא כל־כך חשוב שהולכים, בעצם, לכלא הסמוך.

חיה שוהם והסוהרת עוקבות אחר תנועותיה של אורנה, עם קצת דאגה. לרגע נדמה שהיא שומטת אותו. הסוהרת קופצת. אך לא.

אורנה מסרקת את שערה, ויוצאת עם אלעד לרכב שמצפה לה. אלעד שמח. יוצאים לטיול.

בביתן נשארות כמה אסירות משועממות, אורית ארביב סורגת מפה. גם היא גידלה את בנה בכלא. היום כבר לא. "זה לא טוב לגדל אותם פה", היא אומרת "ברגע שהילדים מתחילים להבין מה קורה סביבם – צריך להוציא אותם מהר. כל הזמן צועקים, צורחים, מקללים – איך אפשר לגדל ככה ילד?"

אסירה אחרת טוענת שזה בכלל לא רע לגדל ילד בכלא. "מה חסר לו פה?" היא שואלת.

"כשהבריא אלעד לאחר הלידה הבאתי אותו לכלא", מספרת אורנה, "גברת שוהם ואתי החליטו לא להכניס עוד בתורה לחדר, הם רצו לתת לי להתמודד לבד. הייתי בפאניקה. לא ידעתי מה לעשות. את התחתונים שלי לא כיבסתי מעולם, אז איך אני אכבס לבד חיתולים, איך אכין אוכל, איך אתעורר בלילה. הייתי מבוהלת, התחננתי לעזרה. גברת שוהם סרבה, היא אמרה לי 'האינסטינקט האמהי שלך יעזור לך'. באותה תקופה לקחתי עדיין אדולן. בקושי יכולתי לעמוד על הרגליים. הבנות עזרו לי לטפל בילד, לא הייתי מסוגלת לעשות זאת לבד.

"שבוע לאחר שהבאתי לכלא את אלעד, החלטתי להפסיק את הטיפול באדולן. פחדתי שאני אשרוף אותו בלי כוונה, או לא אתעורר בלילה. זו היתה תקופה קשה. הייתי עצבנית, קיללתי, השתוללתי ורבתי עם כולם. אבל בפעם הראשונה הבנתי שיש משהו שיכול להיות חזק יותר מהסם, וזה הבן שלי".

שתי אסירות רבות בקולי קולות מעבר לדלת.

"בכלא", אומרת אורנה, "יש הכל. הירקות מגיעים בזמן, החלב מגיע בזמן, אין בעיות כלכליות, הכל בסדר". כמעט הכל בסדר. הסמים המגיעים לכלא מפתים, כל הזמן מפתים.

"פעם ראיתי אסירה מסטולית", היא מספרת, "ונורא קינאתי בה. אבל כשראיתי אסירה מסוממת ששרפה את עצמה, הלכתי להקיא. זה הזכיר לי איך הייתי שורפת את עצמי."

חיה שוהם, מנהלת הכלא, אומרת שבגיל שנתיים מומלץ להוציא את הילד. זה השלב בו הוא מתחיל לקלוט מה קורה סביבו. סיבה אחרת היא הצורך של הילד בסביבה גברית. שוהם גם יודעת לספר על קנאת האסירות באמהות שמגדלות את ילדיהן בכלא. "הן לא פוסקות לענוץ עצות, ולרכל מאחורי הגב, שאלה המגדלות את ילדיהן אינן אמהות טובות."

למרות הקנאה, מתנדבות כולן לטפל בילד. העיסוק עם הילדים, מסבירים לי, מוציא מהשגרה, נותן טעם ומעורר רגשות אמהיים, החבויים אצל כולן.

שעה שלוש אחר־הצהריים חוזרים ארנה ואלעד מכלא רמלה. אלעד לא נבדק, לא היתה לה הפנייה נכונה. במקומו נבדקה האם. היא מרימה את שולי מכנסיה וחושפת פצעונים על רגליה. "זה בגלל הסמים", היא מסבירה, "הדם עדיין מזוהם".

אלעד עייף, אורית ארביב נוטלת אותו בזרועותיה, ונותנת לו את ארוחתו – ירקות מרוסקים בבקבוק. כשמנסים להשכיבו לישון, הוא מסרב. הבנות מוותרות לו, ולוקחות אותו לצפות איתן בסרט – "סרט אילם".

אורנה רוחצת, מבשלת, מכבסת וטורחת כמו כל אמא אחרת. בגאווה היא פותחת את ארון הברזל הקטן ונותנת לי להריח את אחד החיתולים. "תראי, כמה נקי", הצבע הלבן של החיתולים בולט על הרקע האפור של הביתן. גם מה שלא אפור שם, נראה כמו אפור.

"לא יודעת אם נגמלתי", מתוודה אורנה. "טיפול גמילה אורך שש שנים. כשאצא החוצה – אדע". בינתיים, נשאר הפחד מיום השחרור. פחד חזק שמתחיל בבטן.

"אם לא הייתי בכלא, הייתי בטח זרוקה היום ברחוב". אלעד בוכה, רוצה תשומת לב. ארנה מכסה אותו בנשיקות.לא משאירה פיסת גוף לא מנושקת. אחת האסירות נכנסת לשאול איך היה אצל הרופא, ומה שלום הילד. כולן צריכות לדעת.

"כשיגדל, אני אספר לו היכן נולד. זו חובתי וזו זכותו. למה להסתיר? עשיתי זאת לטובת שנינו. אני לא פשעתי. הוא לא יצטרך להתבייש בי".

"הבנתי שיש משהו חזק יותר מהסם וזה – הבן שלי!"

אבל אלעד לא שומע את אמא. הוא נרדם מזמן. אלעד גם לא מכיר את אבא. עוד לפני שנולד – החליטו הוריו להפרד. כשאורנה נכנסה לנווה־תרצה, אביו כבר ריצה עונש מאסר בכלא רמלה, על סחר בסמים.

לאחר ששוחרר, אסרו עליו הוריה של אורנה להפגש אתה בכלאה. "אני יצאתי מהסמים", היא אומרת, "אבל הוא נשאר. המשפחה חוששת שהוא יגרור אותי חזרה".

אורנה מתגעגעת לחבר, לא לחיים המשותפים שניהלו.

מה תעשה ביום השחרור?

"אסע לאמא, לאבא ולאחים שלי. הם יתנו לי את הכוח להתמודד עם הבעיות.היום אני כבר לא מגעילה אותם".

וביום שלמחרת?

"אשים את אלעד בעגלה, ואקח אותו לבריכת שחיה. אלמד אותו לשחות. שחיה זה דבר חשוב".

והעתיד?

"בואי לא נדבר על זה. זה מפחיד". ■

הודעה לבעלי וידאו!

מגיע עם שיגיע

TVK

★ תרגיל לבלשית מתחילה ★ איש המרתון ★ ספרטקוס
★ הסנדק ★ ג'יגולו אמריקני ★ הבריחה מאלקטרז
★ אנשים פשוטים ★ נמל תעופה 77 ★ עיר ועמה ניהיגום
★ השמים יכולים לחכות.

הסיפריות המורשות להפצת סרטי "טי.וי.קי" נקראות "ספריות לעניין" ותוכלו לזהותן ע"י מדבקות על דלת

TVK

* בקשו את רף המידע של "מגיע עם שיגיע" ב"ספריה לעניין" הקרובה אליכם.

* זכויות מיוחדות לקיבוצים ולמוסדות.

הספריות לעניין:

ירושלים: ● וידאון, הרצוג 61 ● וידאו קן, פארן 11, רמת אשכול ● כפר דניה חנות 20 בית הכרם. **תל אביב:** ● וידאו גלרי, ח' באייר 6 ● מבט להפצה, דרך פ"ת 72/א ● וידאו נקל, הקישון 46 ● פולמונד, אבן גבירול 84 ● ליזמי, נחלת בנימין 77 ● וידאו אפקה, קהילת פרובה 18 ● קונג יפו, שבטי ישראל 17. **רמת גן:** ● נידי, ביאליק 45 ● פולמונד, הרוא"ה 121.

חולון: ● וידאו סדנ, שנקר 44 ● וידאו קרן, מנקין 81 ● פניבן, קרן היסוד 1, ק. שדות ● חוי, קוגל 25. **בת ים:** ● וידאו קרן, ויטפטל 27. **הרצליה:** ● ד.ו. עולם הוידאו, בן גוריון 46 ● וידאו נקל, מ. מסחרי, הרצליה פיתוח. **רעננה:** ● מונטי וידאו, הנגב 3. **כפר סבא:** ● וידאו שוט, בן גוריון 33 ● פס"קול, סוקולוב 2. **פתח תקוה:** ● וידאו דן, ההסתדרות 2. **פרדס כץ:** ● מרכז הוידאו, ז'בוטינסקי 99. **קיראון:** ● וידאו קיראון, מרכז מסחרי, יהוד: ● מ.א.ש., קיבוץ גלויות 35. **ראשל"צ:** ● מונטי וידאו, הרצל 59. **רחובות:** ● מועדון סרטי וידאו, הרצל 168. **לוד:** ● חנות מכר לעובדי אל"על, נתב"ג **רמלה:** ● הוליווד, דוי מס 3. **אשדוד:** ● וי.סי.סי., מרכז מסחרי ד'. **אשקלון:** ● צלילי הדר, הרצל 29. **קריית גת:** ● עוד לחיט, מרכז מסחרי 66. **באר שבע:** ● סלון צמרת, החלוץ 144. **דימונה:** ● קינג דימונה, מרכז מסחרי 66/8. **אילת:** ● וידאו אילת, מרכז מור. **נתניה:** ● וידאו קרן, התלוצים 10. **חדרה:** ● וידאו קרן, הנשיא 24. **חיפה:** ● וידאו כל, הנביאים 20 ● אלקטרו צפון, נוה שאנן ● וידאו פופ, ק.שפרינצק, דרך צרפת 63 ● וידאו קלאב, מלון דן ● פופ 11, שד' כוריה 105 ● אסטרו אמריקה, ההסתדרות 20, צ'ק פוסט. **קריית אתא:** ● פטמן משה, העצמאות 50. **ק. ביאליק:** ● גלרנטר, שד' ירושלים 15 ● בילבי, קרן היסוד 64. **ק. מוצקין:** ● אלקטרו צפון, נתניה: ● וידאו בוריס, קראוזה 6 **כרמיאל:** ● אלקטרו צפון. **נצרת:** ● אלקטרו צפון, מרכז דדו. **עפולה:** ● וידאו עמק, רח' ירושלים בנין השקם.

TVK מגיע עם שיגיע בספריה לעניין!

תואם וידאו קול בע"מ - טי.וי.קי. - שינקין 12, ת"א. טל' 200150, 280125

מאחורי דלת הבטחון
החזקה ביותר
מחכה לך כל יום כרטיס
טיסה חינם!

טוסבלדלת!

בכל שבוע יוגרלו בין רוכשי בלדלת
5 כרטיסי טיסה ללונדון וכרטיס לארה"ב.

רשימת הזוכים תפורסם בעתונים מידי שבוע.
תקנון המבצע נמצא בכל משרדי רב-בריח.

לעולם הגדול טוס עם הגדולים-קופל נסיעות

24 כבר זכו וטסים

לפרטים והזמנות:

צפון ושרון		מרכז		ירושלים ודרום	
צפת:	067-71450	תל-אביב:	03-283166	ירושלים:	02-533261
נצרת:	065-73267	רמת-גן:	03-722111	אשדוד:	055-63624
עכו:	04-913120	חולון:	03-844146	אשקלון:	051-29358
קריות:	04-725111	בת-ים:	03-556027	באר-שבע:	057-76840
חיפה:	04-237134	רחובות:	054-73111	אילת:	059-71208
נהריה:	083-34888	פתח-תקוה:	03-9230262	או אצל סוכני טיורינג	
כרמיאל:	052-443043	רמלה:	054-244796		

בלדלת

רב-בריח®

אתה בידיים טובות

ראה פרסומנו בדפי זהב עמ' 1.

רובינשטין מציעה לבחירה

דירות איכות כבקשתך:

קריית בן־גוריון, חולון
דירות 4 חד' — 105 מ"ר
דירות 5 חד' — 130 מ"ר
המחיר מ־62,200 דולר
פנטהאוזים — 230 מ"ר
במחירים מיוחדים

נאות־שקד, נתניה
דירות מרווחות בנות 3½ חדרים
המחיר מ־40,335 דולר

משכנות רוממה, ירושלים
דירות 4 חד' הדירות קוטג'
כולל חניית תת־קרקעית
ומחסן מרווח
המחיר מ־85,000 דולר

בקרוב בדיר לדוגמא

בקרוב בדיר לדוגמא

גבעת האורנים, חולון
קוטג'ים דו־קומתיים
בני 5 חדרים
המחיר מ־117,000 דולר

בקרוב בדיר לדוגמא

נאות הגבעה, נתניה
דירות מרווחות בבנין
בן 4 דירות בלבד
בנות 4 חדרים
המחיר מ־85,000 דולר

רחוב שבטי ישראל
פינת רח' קיוסו, יפו
דירות 3-4-5 חדרים
משכנתאות לזכאים עד 95%
ממחיר הדירה

למות־ישרת, ירושלים
דירות 3-4 חד' הדירות קוטג'
המחיר מ־73,000 דולר

מחלקת ההרשקה
לדירות איכות
בנות 4 ו־5 חדרים
בתל־אביב ב.

בכל מקום קניתם בחברת רובינשטין בלבד.

רובינשטין

הכתובת על המצבה

שִׁשְׁתִּימִיזְם
הֲרוֹאִיזְם
אִימְפֶּרִיאַלִיזְם
עֲבוֹדָתְאֱלִילִיזְם
כִּיפּוּרִיזְם
מֶחְדָּלִיזְם
יְמַנִיזְם
בֶּגִינִיזְם
דֶּמָגוֹגִיזְם
אֶמוּנִיזְם
לֵוִינְגֶרִיזְם
הִתְנַחֲלוּיוֹתִיזְם
נַבִּיאִישְׁקֶרִיזְם
אִידְיוֹטִיזְם
פַּטְרִיוֹטִיזְם
תַּחְיָתִיזְם
שָׁרוֹגִיזְם
לְבָנוֹנִיזְם
רַפּוּלִיזְם
מַקָּקִיזְם
מַחְתֶּרֶתִיזְם
כַּהֲנִיזְם
וָנְדָלִיזְם
סוֹפְּבִּיתְשְׁלִישִׁיזְם

כף התיקווה היחידה

(ק. בן־גל בכתבה הימית האחרונה בסדרה שלו, לפני שהוא חוזר ליבשה ולשנת הלימודים הבאה. הערה חשובה. בעקבות מכתבי שלושה קוראים נרגזים: קצף הוא בהחלט מכתבי מדור זה, ולא אחר. ולקוראה שכתבה שבן־גל הוא יורם קניוק – וואֵלֶה הגזמת!)

* * *

כבר שנים, כפרוץ החופש הגדול, מגדנדים ילדיו של קצף ללא לאות: "רוצים פיקניק". עד כה יצא מהם קצף בשן ועין, ובימי מלכותו של אריזה הראשון, אף הצליח להגלות אותם לשבוע לאי ספרדי או יווני. אבל השנה החליטה משפחת בן־גל, בעקבות רצונו של הבוחר, שגם ארצנו היא די אי יווני או ספרדי, לפיכך יפקנקו בארצנו ויהי־מה.

והנה, שוב מסתבר שבדרך כלל ילדים צודקים, וכדאי להקשיב להם יותר. אם אתם רוצים לראות את כל עם ישראל צולה בהמות על אש קטנה ושר שירי מחאה שנם ליחם – סעו לכם לרודוס או לקפריסין, ותרגישו בבית. אך אם אתם רוצים חוצלארץ – סעו לאחד מחופי ארצנו באחד מימי השבוע (לא שבת, ראו הוזהרתם). פירשו לכם אוהל, או – מוטב – סככת צל גדולה, ותרגישו שאתם בארץ אחרת. ארץ חמה ונעימה, שמסבירה פניה לתייר ואף מקבלת שקלים.

"פלמה־דה־נתניה", הזרנו אליך שנית!

משפחת בן־גל, (ואיתה שתי משפחות ימיות אחרות) מתמקמת לה בשוליו של אחד החופים היותר ציבוריים. החוף כמעט ריק מאדם, שכן המוני הבוחרים דחוסים כעת בצ'רטרים, בדרכם להפריע מנוחת השכנים שעדיין לא בחרו.

והנה הבשורה על־פי קצף בן־גל: עדיף להיות בים מאשר מעבר לים.

כעת מתחילים קצף וידידיו הפטריוטים להרים לעצמם סככת צל גדולה וירוקה. העמידו מטבח קטן, עם צידניות ובתוכן – מלוא הטנא גריל. הילדים רכבו על גלשניהם לעומק הים הפתוח להצעות. אבטיחים וארגזי בירה (ושלושה בקבוקי וודקה, זאת אין להכחיש) הוטמנו בחול הרטוב, והגלים התחילו לצנן אותם במקרר טבעי. והחוף ריק מאדם. שממה נפלאה ומרגינה, שכמותה לא תמצאו בשום אי, ויהיה יווני ככל שיהיה.

בעקבות השמחה הספונטנית, אחרי הבירות הראשונות, התבקש קצף לומר כמה מלים:

"כאן, במקום הזה תקום התנחלות גדולה! האחזות לתפארת! חיום שממה – מחר ישוב פורח! יהודים מכל העולם יבואו לכאן, וחלומנו יתגשם: להיות עם חפשי בארצנו, ואם אפשר – על שפת הים! שבנו לכאן ויותר לא נזוז מכאן..."

כך המשיך לו קצף עוד כהנה וכהנה, הדמעות עומדות בעיניו, ובירה קוצפת משפתיו. בינתים, הגחלים כבר רוחשות, ולול שלם, טבול בסויה ובשומים, מקרקר על הגריל, בשעת בין ערביים, יום חמישי, ארץ ישראל. אחד מחופי נתניה. לפנים הים ומאחור סכנת מפולת. ובאמצע – עם ישראל חי ומשתכר, רחוק מהמדינה ומרצונו הנורא של הבוחר.

שוב צדקו הילדים. הכיף של להיות ביחד, נפלא כפלים כשאתם עושים הכל במו ידיכם. דואגים לאוכל ולקורת גג. שום טבח לא יקדיח את תבשילכם, ואין אייר־קונדישן קסום יותר מהדרומית של לפנות ערב. מי צריך מלון של שלושה כוכבים, כשהוא יכול להשתרע על החול, ולספור מיליון כוכבים ברקיע בהיר, והכל בחינם, ואף אחד לא מבקש ממך לשלם חמישה עשר אחוז מע"מ, על כל כוכב שאתה קוטף ומטמין מתחת למזרון, לימים קשים.

הירוק של הדולר נעלם, והכחול של הים מתחבר עם לילה בהיר. הרמוניה מושלמת.

רב. המדורה בוערת והופכת לגחלים, מתחת לגחלים קרטושקס ומעליהם – פינג'אן עם קפה. הילדים והמבוגרים יושבים בצוותא עד לשעות הקטנות של הלילה. הילדים מרגישים כמבוגרים, והמבוגרים כילדים. לקצף חברים מוסיקליים – שניים מהם גיטריסטים אשפים, ואחד חסר שמיעה מוסיקלית לחלוטין – אך מקיש בעליצות על צלחת הפוכה. איש אינו מעיר לו. מחברים אותו לבקבוק וודקה, והוא מפסיק מרצונו החופשי. השירים קולחים עד לב השמים. שירי־מדורה, ושירים שלמדנו בצבא, שירי־שטות וסתם להלה־לה ארוך וצרוד, לתפארת עם ישראל.

לפני הצות אנחנו מבחינים במראה סוריאליסטי: אדם מבוגר, יהודי חרד, פוסע לאורך החוף. בקפוטה שחורה וכבדה, כובע שחור וזקן, מתקרב אלינו, כחבר מעולם אחר. דמותו מפתיעה את השרים מסביב למדורה (מלבד קצף שאומר שזה אחד מנבבדי ש"ס בדרכו לקיסריה – למגעים). היהודי החרד ניגש אל המדורה, מחייך. המדורה מחייכת אליו בחזרה, והוא ממשיך לעבר סכנת המפולת, מטפס לנתניה. ואחר־כך אולי אף עולה השמימה, לדווח עלינו.

קומזיץ נמשך עד אור הבוקר, ובבוקר מוקדם לא צריך היה לנסוע לשומקום, משום שהיה ברור שזהו המקום הנפלא ביותר בעולם. ואז החליט קצף להגר מהמדינה שלו, ולתזור ארצה. הוא וידידיו, נשיו וילדיו, יושבים להם בסככת־צל ירוקה על שפת הים, מאחוריהם המדינה עם השלט: "סכנת מפולת", ומלפנים ים תיכון מאוד. ואם לא לקחו אותם לאיזה מידגם או למילואים, הרי הם חיים שם עדיין בשמש ובמלח עד לעצם היום הזה.

תם ונשלם – הקצף נשאר בים.

יהונתן גפן

נוזל כלים טוב פי 7 ממשחת כלים

פי 7 סיבות טובות:

1. **אל סבון מהפכני** — עור ידיך עדין ורך.
2. חסכוני ביותר — מוותיר את מספיקה למספר שטיפות כלים.
3. בעל ריכוז גבוה לניקוי יעיל יותר.
4. ריחני — הכלים מבריקים ומדיפים ריח נעים.
5. נעים יותר לידיים — אינו מותיר הרגשת דביקות האופיינית למשחת כלים.
6. מקציף — מוותיר את הכיור נקי ומבריק.
7. קל לנוח לשימוש ולאכסון. עשרות מליוני נשים בעולם עברו לשימוש בנוזל כלים. נסי את פי 7 — ותביני מדוע.

פרס בכל בקבוק

בתוך כל בקבוק פי-7 תמצאי דסקית פרס, על הדסקית כתוב כמה זכית!

אלפי פרסים מחכים לך: כרטיסי טיסה ללונדון, לרומא או לפריז ★ תנור אפיה ★ שואבי אבק ★ מיקסרים ★ טוסטרים ★ שעונים ★ מחשבים ★ מנורות ★ מערכות סירי נירוסטה ★ סופי שבוע במלונות מפוארים ★ סבוני נקה 7 באריזה כפולה ★ מבחר מוצרי נקה.

חפשי את פי-7 עם מוארון הפרס הצהוב. כל קופה זוכה!

אל סבון מהפכני לשטיפת כלים מפנק את ידייך

נקה מוביל הטוב ביותר

אתגרים

יורם קניוק

אהבתו של תל־חי ויתקין

כשגברת מאירסון מכרה רכילות על פי משקל, בצפון תל־אביב, ועסקה בקרבות הנואשים שלה במורה גדליהו בן חורין, גידל האדון ויתקין את בנו, כמו שמאמנים פסנתרן. לילד הוא קרא תל־חי, ומגיל שנה החל משגן באוזניו את מכתבי רוזה לוכסמבורג וכתבי בורזכוב. בבוקר, כשבולם עדיין התהפכו על משכבם, היו האב ובנו המסכן יוצאים לריצת בוקר לאורך שפת הים. כדי לגדל לוחם נועז ומוסרי, צודק וקנאי לצדקתו, היה על ויתקין לנקוט שורת צעדים, שאפילו המורה גדליהו בן חורין סבר שהם מוגזמים. והלא תזכרו, שכדי לעזור לגדליהו להקים מדינה יהודית, היינו צועדים לאורך הירקון, ומכים איש את רעהו באלות. אבל ויתקין היה איש של עקרונות. הוא הגיע ארצה כדי לבנות ולהבנות בה על טהרת הציונות הסוציאליסטית. מכיוון שלא סמך על איש, בנה הכל על צוות של איש אחד, והצוות הזה היה תל־חי, בנו.

נחמה, אמו של תל־חי, ניסתה בתחילה להאבק, אבל המאבק שלה נועד לכשלון, כמו מאבקיהם של אלה המובסים מראש. ויתקין היה שואל אותה שאלות שלא הבינה והיא לא השיבה, מפני שלא ידעה אילו תשובות רצה לשמוע. מה שהיה יפה אצל ויתקין היתה העובדה שהוא לא הרבה להתלבט. אחרי שעבר מהפך אידיאולוגי עוד בחוץ־לארץ, הוא ידע בדיוק איך ממזגים לדייסה אחת את א.ד. גורדון, טרומפלדור, לנין וברל כצנלסון. גם אם הדבק היה רופף פה ושם, כדברי גדליהו בן־חורין, הרי בכל זאת היה בו היגיון מסוים.

גברת מאירסון שנאה את ויתקין אפילו יותר מאשר את גדליהו. למזלה מת צעיר יחסית, והיא יכולה היתה להתרכז בשנאתה למורה אותו רדפה עד הסוף. את ויתקין היא שנאה, מפני שחרף וגידף גם אותה בתפגנה הגדולה נגד הספר הלבן, בין שמות של מנהיגים בריטיים כמו אטלי וכווין.

בשבילו, כל מי שעמד בדרך להגשמה הגדולה היה צורר; הוא לא הפלה יהודים לאנגלים. עד כדי כך, שכאשר הזמינו אותו לזפת גג של אחד מהרוויזיוניסטים, בתנאי תשלום טובים, הוא דחה את ההזמנה על הסף כדי לא לתת, לדבריו, גג עשוי טוב לעוכר ישראל. הוא התפרנס מזיפות גגות אף על פי שהיתה בכיסו תעודה של אגרונום מוסמך. את שאר זמנו הקדיש לשני עיסוקים עיקריים: אימון בנו למען עתיד האומה, והעמדה לדין של ההיסטוריה.

בביתו של ויתקין היו החלונות פתוחים קיץ וחורף. אסור היה לחמם את החדר. מותר היה ללבוש רק מכנסים קצרים וחולצה. רק כשהברד הגיע לגובה הנעליים התיר לבנו ללבוש סודר. הצרה עם הגיבור לעתיד היתה שכל חייו חלם על דבר אחד, על חום.

המכה הראשונה שנחתה על ראשו של ויתקין היתה כאשר גילה, דרך הולכי הרכיל שפעלו בשירותה של גברת מאירסון, כי אחרי שהוא יוצא לעבודה על אופניו, מתעטף תל־חי בשמיכה שאמו החביאה למענו. בתוך השמיכה היה תל־חי יושב ורועד, וגם מחכה לשעה מאוחרת יותר כדי לאונן בבית הכסא. גם על כך נודע לו מפי מלשיניה של גברת מאירסון, שהיו מפיצים את שמועותיה הזדוניות תמורת חצי גרוש לשמועה. ויתקין הגה בדברים האלה, ושוחח על כך שיחות אהוכות עם גדליהו בן־חורין.

אבל לגדליהו, שמעולם לא נשא אשה, היו דיעות די נחרצות ודי מקובלות בחוגי האינטליגנציה בשכונה, על חינוך, ערכים ונשים. גדליהו אמר שכל ילד מאונן, וזה יעבור. ויתקין לא הבין דברים אלה אבל נטה לכיוון החסד. אפילו אם ילדותו עברה עליו בשרשרת ארוכה של מהפכים

(המשך מהעמוד הקודם)

רעיוניים, אמר, הוא הגיע ארצה חדור אמונה כה לוהטת עד שדי היה בה כדי לרפאו מן הצורך לאונן, ואם נשא אשה, זה רק מפני שנראתה כאילו תוליד לו את הבן הנכון, על פי המתכון שטרומפלדור תיאר בפניו עוד בהיותם יחד ברוסיה.

אבל גם לסכלנות של ויתקין היה איושהו גבול. הוא התאפק כאשר כל הילדים כתבו חיבור אחד ושיר אחד על גבורת הצבא האדום בסטאלינגרד, ואילו תל־חי כתב על המורה גדליהו בן־חורין המנגן בפסנתר ברגליו. הוא כמעט התעלף כאשר נשרו המשקפים של בנו באמצע מפגן האחד במאי, ופירמידה של מאה ילדים קרסה תחתיה. מאוחר יותר, על חוף הים הסוער, שאל את גדליהו לאן יוליך את חרפתו ומה יעשה בה ובן־חורין ניסה לתמרן אותו למתינות. אבל כאשר גילתה הגברת מאירסון את תגלית חייה, שתל־חי מתרועע עם הבת של וליקוביץ, התגבר הכעס של ויתקין על צנינות הגיונו. עד כדי כך, שידיו החזקות אשר בימי חומה ומגדל, הרימו צריף שלם, העיפו עכשיו את זוג האופנים שלו הרחק למעמקי הים. הוא חזר הביתה ורצה להכות את בנו הנחבא בתוך השמיכה.

הכל אני מבין, הוא אמר לתל־חי, אבל מדוע דווקא עם בת של בוגד? בת של רוויזיוניסט? בת של מי שנגשא את שם טרומפלדור לשווא? במשך חמש השעות הבאות (יש אומרים שבע), בנה ויתקין המסכן באוזני בנו את התיאוריה הסוציאליסטית מתשתיתה עד קודקודה. לא היתה לבנה בבניין המפואר שלא הושמה במקומה.

תל־חי האזין כשגופו רועד מקור, אחרי שויתקין זרק מעליו את השמיכה. באותה שעה ראה דרך החלון הפתוח את מירי זליקוביץ יוצאת מן הבית, וכאשר בידרה הרוח את שמלתה, ושיערה הבלונדיני התעופף, חדל אפילו להעמיד פנים שהוא שומע.

אחרי יומיים חזר תל־חי לחיזוריו. מירי אמרה לו שאם הוא רוצה להיות החבר שלה, עליו לבוא אתה לבית״ר. לתל־חי לא היו שום עכבות, כי מאז שהיה בן שנה, הוא לימד את עצמו לא לשמוע את מה שאביו אומר. קשה לומר שתל־חי היה מן הנלהבים למראה תרגילי הסדר במדים התומים והחגורות האלכסוניות שראה בחצר מצודת זאב, שהיתה אז בתחילת בניינה. מה שקסם לו היה ״קסם הגוי״, כפי שגברת מאירסון הגדירה בטוב לב האיום שלה.

כמובן שמירי לא היתה גויה, וגברת מאירסון רק ציטטה מתוך שיר שאמר: ״אל תתן לו לקסם הגוי לגזול את לבה בעורמה״. אבל צמד המלים ״קסם הגוי״ עשה את שלו. תל־חי חזר עליו באזני מירי שסטרה על פניו ואמרה: ״אתה ואביך והמורה גדליהו, כולכם משומדי־רוח, נכי לב, גלותיים ומתוסבכים. אנחנו צאצאי המכבים, ואם תוציא עוד פעם מפיך את המלה ׳גויה׳, אני אפילו לא אומר לך שלום״.

היום, אחרי כל כך הרבה שנים, קשה לדעת אם מירי שיחקה עם תל־חי אחרי שהתענינה בו מפני שמו, או פשוט תפסה את הפחדנות העמוקה שלו, וידעה שאפשר יהיה לנצל אותה לצרכיה. קשה לדעת, כי מירי לא היתה שונה בהרבה מאביו של תל־חי, ומה שהוא לא הצליח לבסס בלב בנו, מצאה היא בעצמה בלי סיוע רב. גם אביה היה קורא ספרים ישנים ומוצא בהם סימוכים אינטלקטואלים לתחיית העם, כיבוש הארץ והתנחלות בה. אבל קשה לומר עליו שהיה קנאי. היה לבוש היטב. ביתו היה מוסק בחורף ומאוורר בקיץ, והוא אהב לשבת בו ולכתוב מאמרים ל״המשקיף״. נפלה בחלקו ירושה לא קטנה והאיש ידע לחיות ממנה היטב.

מירי כבר החלה להעלם למפגשים סודיים בשפייה ובהרי יהודה, ותל־חי היה עייף מכדי לצאת לסיורים נועזים בהרי ארץ־ישראל. הוא העדיף לאהוב את ארץ־ישראל רק דרך מירי. אביו הלך ושח. דמותו האגדית של גיבור מאורעות שלושים ושש; מייסד סניף ההגנה בצפון תל־אביב; האיש שהלך לחפש משכילים ערבים שיאותו לכונן אתו מדינה יהודית, בה לא יהיה אדם, ערבי או יהודי, שיהיה משולל בית, מעמד, כבוד וזהות – האיש הזה הרגיש שמפעל חייו קורס.

לכן, אין זה בלתי מובן כל כך שכאשר הוקמה המדינה, והוא ראה את בן גוריון נשבע אמונים בצילינדר וחליפה מפוארת, נפל לבו, ואחרי חודשיים מת.

הגברת מאירסון אמרה שהוא נפח את נשמתו רק מחמת קנאותו המאוסה.

האהבה של תל־חי למירי עבדה רק על האש הקטנה שלו. מירי ניצלה אותו ובמחיר הדבקת כרוזים של האצ״ל, היא נתנה לו להחזיק את ידה. אבל כשהגיעו הדברים לכדי מלחמה של ממש, וכולם הלכו למות בהרי ירושלים או בערבות הנגב, נעלמה מירי עם הגונדר שלה, וחזרה רק אחרי שהיתה נשואה לו. כשתל־חי ראה את בטנה הנפוחה, ופסַ פתאום שאולי היה משהו במה שאמר לו אביו, עוד בטרם מלאו לו שנתיים.

תל־חי לא לחם. הפחד שלו היה בסיסי. כשכולם ישבו במעיין חרוד, ושרו לתוך העמק, וחלמו על המכורה המתחדשת, ישב תל־חי וחלם על חום. הוא תמיד חיפש פינה חמה. כשכולם הלכו למלחמה, הוא לא רק הצליח להשתמט, אלא השכיל לנצל את היכרותו עם כולנו, כדי לחזור ליפו הסגורה לאחר הכיבוש, ולהוציא משם כלי שולחן ״משתחררים״. את הכלים מכר אחר־כך לסוחר יהודי שהיה מסתובב אז ליד קפה נוסבאום, על הטיילת של שפת הים. אנחנו ישבנו שם עגומים אחרי ביקור תנחומים אצל המורה חנקין ששכל את בנו. בקפה ששופץ שם לאחרונה, משלמים אלף שקל כדי לאכול לחמניה ולראות פס דק של ים דרך המכוונות ההונות. תל־חי אמר לי לא מזמן שבכסף שעלתה הטיילת החדשה, מוטב היה לבנות על הטיילת עוד בית־מלון ולחלק לכל יהודי בקבוק עם ריח של ים.

אני לא אומר שתל־חי היה אי־פעם איש של עקרונות, אבל גם המורים שבזו לאהבתו למירי, המירו בינתיים את הבתים הקטנים שלהם ברחוב ויתקין בבתים גדולים יותר. קשה לומר שהם עשו זאת רק מפני שכך בונים את הארץ מהר ויפה יותר. תל־חי היה הרבה יותר כן. הוא חזר מיפו עם שלל, ובנה לעצמו מערכת כלכלית ששום מצב חירום וצנע לא יכלו לה. מבחינה זו, היה לאמו של תל־חי מה לומר בשבח בנה. היא אמרה: לפחות הוא מסודר, וכמובן לא ידעה שהוא נשא אשה שזכתה בירושה מאדם שהציל אותה בצרפת מן הגרמנים.

לסיפור הזה יש כמובן פואנטה אקטואלית. תל־חי עבד בשביל כולם, וכולם עבדו בשביל תל־חי. אשתו השנייה הגיעה גם היא עם ירושה. הוא היה קבלן קולות של מפא״י ו״חירות״ גם יחד, בבחירות של שנות החמישים. וגם ניסה לחזור שוב אחרי מירי זליקוביץ, אחרי שבעלה ברח ממנה עם מזכירתו. אבל כאשר התחולל המהפך של שבעים ושבע, נזכר תל־חי באותו שבוע בלתי נשכח של תרגילי־הסדר במצודת בית״ר, בחברתה של מירי, שלדבריו היתה ״גולת חייו״. כעזרת כספו מצא עצמו במצודת־זאב, ויחד עם כולם ישב שם ושר בעזוז את ׳בדם וביזע נקים לנו גזע נָדיב וגאון ואכזר׳.

אבל היה זה קולה הבהיר והצלול של מירי, גם היא כבר בת ארבעים־ושבע, ועדיין נאה ועיניה כחולות כפלדה בוהקת, אשר מנע ממנו להשתלב באיזו צמרת. מירי אמרה: היה לאיש הזה אבא עקשן, אויב גדול שלנו, אבל בן אדם. ויתקין הזקן היה משהו. הבן שלו נועד להיות בועז ואבנר בן־נר, אבל כל הייו היה ויהיה אפס אחד גדול. קולה היה צלול והיא שלחה בו מבט מלא קנאה. היא קנאה לא בכספו ולא במערכת יחסי הציבור המוצלחת שלו, אלא בעובדה שנשאר נאמן לשני דברים יסודיים שהיו גם הפכים: לאהבתו אליה, שאף פעם לא גרפא ממנה, ולחוסר העקרונות המוחלט שדבק בו.

כשהיא עצמה ראתה סביב לה את הגועל נפש, הן של המחנה שלה והן של המחנה העויין, היא עמדה ובכתה. כמו אביו של תל־חי, גם היא היתה מוכנה למות למראה החלום המנופץ. לא, שום דבר לא עזר לויתקין, שהיום אין משייכים עוד את שמו לאיזו אידיאולוגיה, וחושבים שרחוב ויתקין נקרא על שמו מפני שהוא הבעלים של שני בתים הנמצאים שם. תל־חי, או ויתקין, כפי שהוא מתקרא היום, לא עלה בסולם הפוליטי.

אבל מאחורי הקלעים, וגם מירי יודעת את זה, יושבים כולם על הברכיים שלו, ומבקשים עוד ועוד. והוא מחייך ונותן, כל עוד הוא יכול להשיג, מעט חום וקירבה כלשהי למירי היפה, ששליחיה באים לבקש ממנו כסף. עוד תראו שבסוף, רק הנבל הזה יצא שלם ברוחו מכל הסיפור הגדול שכולנו נשתקנו בו.

מעתה יש סובארו פרטית 1000 סמ"ק

JUSTY 85

SUBARU JUSTY

"סובארו ג'אסטי 85" - שילוב גאוני של עוצמה, הידור
חסכון בדלק ובאחזקה ומחיר פנטסטי. 5 דלתות. 5 מקומות ישיבה.
המכונית מוצגת באולמי התצוגה בת"א.

בואו לראות!

פרטים מלאים
בסוכנויות המורשות ובנציגות הבלעדית בישראל:

יפנאוטו בע"מ

תל-אביב רח' יצחק שדה 28 · טל. 338861

ההגיה הטובה ביותר 1984

1984 1984

סובארו: המוצר הנבחר
והקנייה הטובה ביותר
גם השנה

מאת אריה יאס

סאונה, לא לגברים בלבד

הבירה הפינית דופקת לך את הראש ולאחר כמה כוסות – העולם נראה ערפילי וורוד. אין פלא שהפינים שקטים־שקטים ושותים עוד כדי להתגבר על הביישנות.
בקופיו, עיר הפסטיבלים של פינלנד, פגשנו את אהרון, ערבי־ישראלי שעושה פיצות איטלקיות לפינים. והנשים בפינלאנד – בעיצומו של מאבק רציני לשוויון – לתת גם להן להכנס לסאונות של הגברים – כי שם בעצם נחתכים דברים של עולם העסקים.

בנין השוק הסגור בקופיו שנבנה בסוף המאה שעבר. בוכב לכת אחד

דולקים גם כשהשמש זורחת. מי יודע – אולי יהיה ערפל, גם אם השמש אף פעם לא שוקעת להם בקיץ.

משום כך, מחירו של בקבוק יין, הנמכר בחנויות מיוחדות עד השעה ארבע אחרי הצהרים, כמחיר מטיל זהב בבורסה של ניו־יורק.

משום כך, אין כמעט פשע ואלימות בפינלאנד.

ומשום כך, מסרבת המלצרית לאפשר לאלכס לצאת מן המסעדה שבמלון עם שני בקבוקים קטנים של בירה. "אבל זה בשביל הטכנאים בתיאטרון", הוא מנסה להנמיש את תכולת הצין.

"לא בא בחשבון", היא רושפת. "זה אסור!"

אתה לא מאמין למראה עיניך: הבחורה השברירית הזו, שמסמיקה כמו אבטיח, כשאתה מבקש ממנה צ'יפס, מוכנה ליהרג על קידוש החוק הפיני, ובלבד שלא תצא מן המסעדה שלה עם חצי ליטר בירה, והובה.

המוח היהודי של אלכס בכל זאת מצא פתרון.

"מותר לקחת אותם לחדר?" – שאל את האמזונה הצפונית.

"לך אסור, רק לי מותר, בגלל מדי המלצרית", עונה הנמרצת בגאווה מקצועית.

כך סוכם שהבקבוקים יועלו לקומה החמישית בידי לובשת המדים. שם בעטפו בניילונים, הובאו בהיחבא לתיאטרון ונלגמו בצ'יק־צ'אק בידי טכנאים פינים, ישראלים והונגרים.

ככה זה בפינלאנד: מים גנובים לא ימתקו. אתה מיד מרגיש כמו עבריין. במיוחד אם אתה ישראלי.

הם אמנם ביישנים, הפינים, וכמעט שלא עוברים על החוק, אבל להתפשט, הם מתפשטים בקלות. אין לגוף מה להתבייש, מסבירים לך. רק לנשמה יש. חוץ מזה שהגוף הפיני בנוי למופת.

"ומה אתה רוצה שנעשה כאן כל החורף?" – מתפלא אוי־וויי. "תשעה חודשים של לילה וקור כלבים, אז הולכים לסאונה. קצת מתבשלים, קצת שוחים בבריכה וקצת מתעמלים על כל המכשירים האלה. התוצאה: כולם נראים כמו ויקינגים ספורטיביים מן האגדות".

בעצם לא קוראים לו אוי־וויי, לפיני הצעיר החביב, שעובד במסעדה הודית מצויינת. כמובן. כמו כל מסעדה בפינלאנד. שמו האמיתי: ווייי־ויא. אנחנו מתקשים לזכור שמות פיניים, והופכים את סדר האותיות בתור סגולה נגד השיכחה. זה עובד. ווייי־ויא עצמו נהנה מאד מן הרעיון. בערב הוא מגיע לתיאטרון בעיניים קצת מזוגגות ("קצת בירה וקצת שנאפס") ומציג את עצמו בפני להקת "קול ודממה" הפותחת את הפסטיבל: "אני אוי־וויי ואתם נהדרים..."

בניגוד למרבית הפינים, אוי־וויי אינו ביישן. אם יש משהו שהוא מתבייש בו זוהי העובדה שגולד פיני ולא אנגלי. הוא בן שמונה־עשרה אבל האנגלית אחר־כך, כשהם שתויים טוב טוב, הם הולכים הביתה. לאמא שלהם..."

זהו. עכשיו הבנו: חלומה של האם היהודיה בהתגשמותו: שהבן יתחולל לו כמה שרק מתחשק לו. העיקר שיחזור הביתה, לאמא'לה, אחרי שסוגרים את הבארים.

הבארים, הדיסקוטקים והמסעדות נסגרים בדיוק בחצות.

בדיוק, פירושו בפינלאנד: בדיוק נמרץ.

תעמוד על הראש ותשלוף תעודות ואישורים מיוחדים, אתה נשאר בחוץ. חוק זה חוק, והפינים שומרים בקפדנות קנאית על החוק. בשביל שישמור עליהם. אחרת – חייהם אינם חיים ופינלאנד כולה טובעת בבירה ובעלפון חושים מתוק.

משום כך, איש לא יעלה בדעתו לנהוג כשהוא יוצא לבלות.

משום כך, נוסעות המכוניות באורות באיבו. מישהו רק נאנח לרווחה. אחת מזנקת לאוויר ללא קול ועוד מישהי עושה תנועות של תרועת נצחון אינדיאנית ומסמיקה עד שרשי שערה הבלונדיני.

כל היתר – בדממה.

חלום של אמא יהודיה? – אני לא כל כך בטוח. האנשים המאופקים והיפים "נפתחים" רק לאחר ששפכו לתוכם שבע־שמונה כוסות בירה.

"לכל גבר פיני יש או היתה פעם בעיית שתייה", אומר לנו בקול חרישי־עד־לוחש גברתן אחד, שהעזנו והתיישבנו לצידו בבית קפה עמום. המאצ'יסטה גדל־הגוף הגיע לעיר לחתונת בן־דודו. לא צריך לשאול כמה שתה עד עכשיו. עצם העובדה שהוא משוחח איתנו, ועוד באנגלית, היא הוכחה בדוקה לאחוז האלכוהול בדמו. "אנחנו, הפינים, ביישנים נורא", הוא מסביר. "שותים בשביל להתגבר על הביישנות..."

הוא עצמו כמעט שהפסיק לשתות. יחד עם חבריו, הקים תזמורת בלוז קטנה, ועכשיו, במקום לשתות עשרות בקבוקי בירה, הוא שופך את נפשו לתוך הסקסופון. בלוז פיני: נשמה בלונדינית מנסה לדבר אל העולם.

"אנחנו לא כל־כך אוהבות את הגברים שלנו", מודיעה נחרצות בלונדינית מתולתלת אחת. העיניים שלה מתקשות לקבוע לעצמן איפוס על מטרה כלשהי, אבל דעתה איתנה כסלע: הגברים הפינים לא נמצאים אצלה בראש סולם העדיפויות. בתור נחמה, היא מערה לתוכה עוד חצי כוס בירה וכוסית וודקה. שיהיה. גם אנחנו לוגמים. הבירה הפינית דופקת לך את הראש עד לתיקרה תוך שישים שניות, ומן התקרה הפינית – העולם נראה עטוף ערפל נעים. "הגברים שלנו סגורים נורא", ממשיכה הבלונדינית לשכנע את עצמה. "אז הם שותים.

"אנשים טובים, הפינים", הוא אומר, "נורא בודדים". גם אהרון הוא אחד האנשים הבודדים שפגשתי מעודי. ערבי־ישראלי, בן 26, יליד הכפר אבו־גוש, שנישבה אל בין הפינים.

אביו קרא לו על שם חברו היהודי, אהרון, ושלח אותו ללמוד בקרית־ענבים. אהרון גדל כישראלי לכל דבר. עד היום, הוא אינו קורא ואינו כותב ערבית. עם חברו, ג'אוואד איברהים מחיפה, הוא מתכתב בעברית בלבד.

לקופיו שבפינלאנד הגיע בגלל האשה. היא היתה מתנדבת בקיבוץ ובהריון. כשטילפנה להודיע לו על כך מפינלאנד, אמר בפשטות: לילך יהיה אבא. אלא שמשפחתו התנגדה. "אני רוצה את הבנים שלי לידי", אמרה אמו, "אם אתה נוסע לשם, אתה לא הבן שלי יותר".

אהרון נסע. כשהגיע טילפן הביתה. "אני בפינלאנד", אמר.

האם פלטה קללה וטרקה את הטלפון.

חמש שנים מנסה אהרון איברהים לנטע את עצמו בפינלאנד ונשרף מגעגועים לישראל. כי בארץ אלף האגמים, אתה לא נשתל על פלגי מים, כאשר בליבך חרוטים הריח של ירושלים.

"כבר חודשים אני מחכה לכם", הוא אומר לנו, "מהרגע שראיתי במודעות שמגיעה להקה מישראל. כל־כך התרגשתי כשראיתי את דגל ישראל בעיר בגלל הפסטיבל... כבר חמש שנים לא שמעתי מדברים עברית..."

פינלאנד היא באמת כמו כוכב לכת שונה, שממנו נשקף עולם יפה וטוב יותר.

"חלומה של אמא יהודיה", מציע חברנו אלכס הגדרה לאופי הפיני. מאחורי הקלעים של תחרות המחול הארצית, הקודמת לפתיחת הפסטיבל בקופיו, שורדת דממה מוחלטת. עשרות הפינים והפיניות שעומדים להשתתף בתחרות לא מוציאים הגה מן הפה. אפילו לא קריאות שמחה, כשהם זוכים למחיאות כפיים סוערות מן האולם. מרוסנים, מאופקים ומתאפקים. מה שבפנים, בבטן ובנשמה, נחנק שלו מצויינת. חלום חיין להיות לטיים. בינתיים הוא מבלה את זמנו הפנוי בלגימת בירה.

"חצי כוס אני שותה בלגימות קטנות. לאט־לאט. אחר־כך אני מעשן סיגריה. מחכה קצת. גומר את החצי השני בלגימה אחת. מעשן עוד סיגריה ומסתכל על העולם", בפגישה המחודשת הזאת עם עולמנו, הכל נראה ורוד יותר כמובן.

יש לו גם טקס פולחני נוסף של התבוננות בעולם: צניחה חפשית.

כל שבת הוא משלם שמונה דולאר וצונח ממטוס קטן ומסתכל על פינלאנד מלמעלה.

אני שואל בשקט אם הוא לא מכיר דרך טובה יותר לשרוף כסף מאשר בקפיצה ממטוס נוסע. נסיעות וטיולים בעולם, למשל. הוא שותק רגע. אחר כך שואל בפשטות: "יש שם סאונות?"

למחרת בבוקר, אנחנו מתייצבים בסאונה. אכזבה: אין ציצים בסאונות הפיניות. יש רק הפרדה מינית וחום של תשעים מעלות. פינלאנד זה לא סקנדינביה. אין חנויות פורנו ואין שבדיות להוטות.

אנה־לנה היפהפיה, מזכירת הפסטיבל, מספרת לנו בקולה הלחשני שנשות פינלאנד פתחו במאבק פוליטי, כדי שיאפשרו להן להיכנס לסאונה יחד עם הגברים. יותר מדי עסקים נחתכים שם בפנים, בעולם הגברי הזה.

אשרי יושבי סאונותיך.

"לסגור בפנינו את דלתות הסאונה", טוענות הנאבקות לשוויון זכויות הזעה, "פירושו למגור לנו את האפשרות לחדור לעולם העסקים ולהתקדם בו".

יש בזה משהו. במדבר מושיבים את האשה מחוץ לאוהל. בשמש. כל אחד והסאונה שלו. רק הבריכה מעורבת ואין שחיה בעירום.

שיוויון ההזדמנויות לאשה מצא לו בכל זאת פורקן במסיבות רווקות וביציאה משוחררת של נשים נשואות לבארים, כדי "לטעום מן החיים לפחות פעם אחת בשבוע..."

בכיכר קטנה, ליד הנמל בהלסינקי, רוכבת לה בלונדינית גבוהה על שרביט ורוד ועבה. לבושה שחורים ומאופרת כמו ליצנית נפקנית, היא מסירה את ראש השרביט לוגמת מן הבקבוק הלא־חוקי החבוי בתוכו, ובעידודן של חברותיה על רקע מוסיקה הבוקעת מהטראנזיסטורים, היא רוקדת ריקוד איروטי אחרון לפני נישואיה. מול פסל של נסיך אחד, שלרגליו מונחת מאדונה. תושפת שד פה וירכיים שם. מותאים לה כפיים. טנגו אחרון בהלסינקי. מחר תתחתן. הערב תשתה עד שלא תזכור איך קוראים לאמא שלה. ■

רובלת בשוק הפתוח: הגברים לא בראש שלה

על שפת האגם בקופיו: עוד מעט הוא גם יתחיל לשתות

פינים בסאונה משפחתית: הם עושים שם גם עסקים

אמנות
מאת ורוניק פראט
ישרות: פיגארו"גאמא"

הגידוש מגן העדן: תמונת שמן ללא תאריך. פרי מכחולו של שאגאל, מתוך סדרה רבת יצירות שצייר על נושאי התנ"ך. הציור לקוח מתוך האלבום הענק והמרהיב "שאגאל – איינזרפרטציות תנ"ביות" שהמהדורה הישראלית שלו (באנגלית) יצאה לאור השנה בהוצאת "סטימצקי"

את המנגינה שלו אי אפשר להפסיק

מרק שאגאל בן תשעים ושמונה. שלומפר אלגנטי, בראיון מול תמונה חדשה שהוא מצייר, וחושש שאולי זה הציור האחרון בחייו. הוא פוחד מחשיפה ומרופא השיניים ועדיין מפקפק בטיב האמנותי של יצירותיו.

"אם היא זו שהשתוקקה לראותני ובכן, אני פה. אז טוב שבאת היום, מפני שאתמול הייתי אצל רופא השיניים וסבלתי ממיגרון רע. פשוט פחדתי..."

ואכן מארק שאגאל בבוקר הזה, כולו אושר. העיניים של היום הקודם באו אל קיצם, והוא יכול להרשות לעצמו לטייל בבית, כשאוויר רווי ניחוח הבאזיליקום נודף מהפשטידה המתבשלת לארוחת הבוקר. "בענייני תבלינים", הוא אומר, "אני אנין טעם". גם בענייני בגדים הוא מקפיד, וכך אני פוגשת אותו ב"בגדי העבודה שלי", כדבריו: נועל מוקאסינים אמריקנים ולובש מכנסי קטיפה בצבע ביז', בתוספת סודר פולו מצמר קאשמיר. שלומפר אלגנטי.

מרק שאגאל, בשבוע שבו מלאו לו תשעים ושמונה שנה (ב־7 ביולי), עדיין עובד. צריך לבקר אותו, כדי להווכח שיש דבר כזה, להיות בגילו במלוא היכולת וההשראה, עם כושר היצירתיות שאינו יוזע נפילות, והגאוניות שאין עליה עוררין.

הוא ממעט לדבר, וכאילו מחכה בצייתנות לניתוח שאני עומדת לבצע בו. מייד מבחינים במבטו המיוחד והחודר, שהוא לעתים מתוק ולעתים אירוני, וכמו גם צחוקו – גורם למבוכה במסגרת פנים משולשות, בצבע ורדרד, עם שיער לבן ומתנופף.

הוא מתרווח בכורסתו האהובה בחדר האורחים, הבהיר ושטוף האור שבבית בסינט־פול־דה־וואנס, בדרום צרפת. פתחים מזוגגים, קירות לבנים, כמעט עירומים, שהם מוזיאון זוטא: רנואר, בראק, איקונין שקיבל שי מידי האפיפיור פאולוס הששי, ועל־יד הארובה, פסל מעשה ידיו של ידידו חואן מירו. (שהלך לא מכבר לעולמו, כמעט בגילו של שאגאל, ומהווה כעין תזכורת לגורל המיודפק על הדלת). ליד הפסל עבודות שלו עצמו, שלא רצה להפרד מהן, כגון: "הנישואין על מגדל אייפל" ו"הגגות האדומים".

כאן מקום מקלטו מזה מספר שנים, מבנה אבן בלב עצי אורן מעל הכפר. קשה למצוא את המקום. למטה, בסינט־פול, פתחו לכבודו תערוכת ענק. מיטב יצירותיו מכל התקופות שהובאו מכל קצווי תבל, ממוזיאונים ומאספנים פרטיים. אבל בעת שאתה שואל לכיוון הדרך המוליכה אל ביתו של האמן, שואלים אותך קודם כל, האם באמת ממתינים לך שם למעלה.

ברקע קיימת גם אשתו של שאגאל, ולנטינה. היא מגינה עליו ובלעדיה הוא אבוד. היא זו אשר קובעת את פגישותיו הנדירות. היא הבוחרת את בגדיו וחוגגת למקם בחלקי הבית השונים את זרי הפרחים שמארק כה אוהב. היא נושאת ונותנת עם רופא השיניים האיום שלא יענה את בעלה יתר על המידה, וגם רוקחת את תבשילי הבשר המעולים שכה ערבים לחיכו. ומעל לכל – היא זו אשר מביאה לו את ההשראה לצייר והתומכת בו בכל אשר ילך. שערה אסוף ב"קוקו" על ערפה. עיניים תומות מצחקקות.

אבל כשאמרתי לה, טרם בואו של שאגאל, עד כמה אני מקווה כי האמן יקבלני באטלייה שלו, היתה בפיה תשובה לא מעודדת: "אפילו אני בעצמי איני הולכת לשם. עברו שנים רבות מאז דרכתי שם".

בינתיים הוא מופיע, ובינתיים אנחנו יושבים בסלון שטוף האור. אני מבקשת משאגאל לסובב את מחוגי השעון אל ילדותו. תשעים שנה לאחור. והוא נזכר איך היה ילד נפחד, מוכה ורעב, בעיירה הרוסיה ויטבסק, שם נולד, כשאביו פועל שחור אצל סוחר בדגים מלוחים.

"לבי היה נשבר עת ראיתי אותו כורע תחת

(המשך בעמוד 28)

שאגאל בפעולה: התמונה האחרונה?

INTERNATIONAL
INTERNATIONAL
פרקטור אנין
בידיים טובות
■ חיווי הידראולי ■ בלמים טבולים בשמן
■ הפעלה הידראולית של מעביר כח בלחצי תלוי
INTERNATIONAL
800
הספקה
חברה מרכזית לוגיסטיקאים בע"מ

(המשך מעמוד 25)

החביות הכבדות כשהוא גורף את דגי ההרינג הקטנים בידיו התפוחות, והכוס הגס שלו עומד בפינה כמו חיה מפוחלצת".

במשפחת שאגאל היו תשעה ילדים. "את מחארח לעצמך מה זה להאכיל תשעה פרחחים? יותר מפעם אחת הייתי מביט בקנאה במנורת הנפט שבערה על השולחן, חושב לעצמי כיצד היא מרוחה את צמאונה, ועד כמה פי שלי יבש, ושואל מה יהיה עלי?"

עד היום הוא אוהב לאכול דגים מלוחים, לעתים בתוספת מלפפונים, חתיכה פה, חתיכה שם, כשם שנדמה לו שמעולם לא נפרד מוויטבסק, עם שתי הקתדרלות, בתי האצילים המתפוררים, ובתי היהודים המסכנים הבנויים עץ, שבתוכם מגובבים תריסרי בתי כנסת. מחצית האוכלוסיה היו יהודים, ושאגאל מדבר היום כאילו חי מחדש את ילדותו באווירה הזאת של דתיות כמעט מדכאת, מושפע מסבו השוחט, כי הוא עצמו רץ מדי בוקר לבית הכנסת להתפלל שחרית.

פתאום הוא מתנער. "את יודעת איך התחלתי לצייר? הייתי מעתיק דמויות מתוך ספרים ואחר־כך מחבר אותן אחת עם השנייה על פי הסדר שאני קבעתי".

משפחתו לא הבינה אותו. מה כל כך מושך בציור?

"זה כמו אהבה. כאשר היא פוגעת בך, אינך מסתכל יותר בנשים אחרות".

עולם האמנות העניק לו את כל החרויות. קודם, בריחה למרחקים מחיי הייסורים של העיירה. אחר־כך – התהילה. הוא מפליג בזכרונותיו על פני פאריס, אמריקה, ועד לביתו השקט והמוגן בו הוא מדבר עמי הבזקר, עורך גיחות סנטימנטליות לתוויות ישנות של שלושת רבעי מאה, ומתעכב על הרגע בו נחת במונפארנס ב־1910.

שאגאל צולל למאבק שהתחולל בעת ההיא בין האסכולות של הציירים ה"איזמים" למיניהם: הוא מעריץ את האימפרסיוניסטים ("אה, מוֹנֶה, מוֹנֶה, היום עדיין יש לו מקום בצמרת"); בוחן את האקספרסיוניסטים ומגלה הבנה לפנטסטיות שלהם המתבטאות בצבעים; ומציג ביחד עם הקוביסטים.

"השתתפתי במהפיכה יוצאת דופן באמנות בצרפת", הוא אומר, "אבל הפניתי את גבי למראות שעברו מול עיני. ובמחשבותי חזרתי לעיירה בה נולדתי, שם היו ונשארו מקורותי". ב־1914 חזר אליה, לא במקרה.

עד לאותו יום הוא מקיים את הקשר עם ויטבסק, כשהוא כותב מכתבים ושולח תמונות.

ארוסתו בלה, ציפתה לשובו לעיירה וכאשר נוכחה שהוא בושש לחזור, רמזה לו במכתב, בעדינות, כי "ראתה מישהו בעת הצגת תיאטרון". הוא עזב הכל ועלה על הרכבת. חשב שייעדר מפאריס רק שבועיים, אולם נחקע ברוסיה שמונה שנים. קודם, בגלל מלחמת העולם. אחר־כך התחוללה המהפיכה, ושאגאל זנח את רוסיה לבלי שוב.

ובחזרה לפאריס. התנועה הסוריאליסטית החלה מגמגמת. בְּרֶטון ראה בו חלוץ. שאגאל מתקן: "בסך־הכל נשארתי נאמן לפולקלור שלי, של עזים, גיטו, כנרים ורבנים". הוא קורא לפולקלור הזה "שאגאל־לנד", אבל כשאני מבקשת שיסביר לי אחת ולתמיד את דבקותו באותם הנושאים שהוא מצייר מזה עשרות שנים, הוא מתמלא כעס.

"רנואר תמיד צייר נשים יפות עד שבא לך לצבוט את הישבן שלהן. רמברנדט היה תמיד יוצר אור מסוג כזה (הוא מרים את ידו ומאפיל על הצד הימני של פרצופו), ואף אחד לא בא אליהם בטענותו!"

פתע הוא קם ממקומו: "את הלא רוצה לראות את האטלייה שלי. אז בואי". האם ביקש לפצות אותי על התשובות שביקשתי, והוא רצה להסתיר?

החדר גדול, מבודד בקצה מסדרון, מרובע ומרווח. האור הבוקע מן החלון הצפוני כמעט מתכתי. ממול לדלת שולחן גדול: שם מצייר שאגאל. שם הוא גם כותב את שיריו. השירים דומים לציורים. כל גביעי הצבע ניצבים בשורה ליד הגירים.

כן הציור ניצב על יד חלון מזוגג. כדי ששאגאל יוכל לצייר בישיבה, קבוע הבד עליו הוא עובד על מיתקן נייד – עולה או יורד על פי רצונו של הצייר. הוא מבלה כאן כל בוקר ואת שעות אחר־הצהרים, לא לפני ה"סייאסטה" שהוא מקפיד עליה כמו ילד טוב, כדי לרַצות את אשתו הדואגת למנוחתו.

כשאנו נכנסים לאטלייה הוא ממהר לכן הציור. בתמונה שהוא עובד עליה צפים לוליינים בענן כחול.

"את הראשונה שרואה את מה שייתכן ותהיה עבודתי האחרונה!", הוא צוחק, ומיד משתתק למשך מחצית השעה הבאה, שבה הוא מחליף את מכחוליו ושוקד על יצירת אובך עם קשת של צבעים. זוהי שיטת ציור מנוקדת, השונה מעבודותיו הראשונות, אבל אומץ הלב עדיין מפתיע. עדיין נודף מהתמונה ניחוח של המזרח הקסום; התפוצצות של כחול־ורוד; סגנון כאילו זר. ממש מרגש לראות אמן שעדיין עובד מעבר לאסכולות המוסכמות, ושאינו מקבל אלא את העקרונות אשר משרתים את האמת שלו, שהיא אמנותו. רצון זה נשאר נאמן אך ורק לשאגאל, אשר חי ויוצר מזה שלושת רבעי מאה, מעל לאופנות המתחלפות ומעבר לפוליטיקה ולדתות. רצון זה לא עושה את חייו של האמן פשוטים יותר ופחות מכל הוא מסייע להבין את יצירתו.

אני רושמת לעצמי שהעצמאות של ההרפתקה שלו היא בעצם פרובוקציה.

האם הוא מלא תחושה של נצחון? עוד בטרם העליתי את השאלה הוא פונה אלי לפתע, כאילו קרא את מחשבתי: "יש לי אלף ספיקות. אינני יודע מתי הציור הוא טוב. גם אינני יודע מתי הוא גמור. צריך לעצור אותי. יש לי פחד מחשיפה. עד יום מותי לא אפסיק לפקפק בטיב של עבודתי. דבר אינו מבטיח לי שהוא חשוב, אלא אם כן הוא יימשך יותר ממני".

באטלייה שבסינט־פול־דה־וואנס, מארק שאגאל בן חשעים ושמונה, מצייר ומדבר כאילו את המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק. ■

שאגאל בסלון: מגדל איפל על הקיר

שיכורים

משהו:
על חומותייך ירושלים הפחדתי שומרים

רוצים יותר שלילה

הרצה עם העיתונות, שאין היא מתעסקת די בשלילה שבחיינו. צריך להרבות יותר בפירסום ידיעות וכתבות שליליות. כי ללא ביקורת, נוקבת ככל שתהייה – החברה שלנו תתנוון, אם זה לא קרה כבר.

אין די, עלי לומר, לפרסם רק ידיעות חיוביות, כגון הצלחה להצגות תיאטרון מישראל בגרמניה האחרת, או תגובות חמות לדברי שמעון בכנס האינטרנציונאל הסוציאליסטי. זה נחמד, זה יפה, אבל בדיווחים חיוביים מסוג זה אי־אפשר לראות את תפקיד העיתונות. צריך לכתוב על השלילי, גם אם זה לא פופולארי.

האם אתם יודעים למשל, איזה קשיים מערימים בפני יהודי הרוצה לקנות אדמה בשומרון? לקנות. לא לנשל. בכסף מלא. יהודים מערימים את הקשיים, לא ערבים.

וכתוצאה ממדיניות ביורוקרטית מטורפת זו, נקנה בשומרון רק חלק קטן מן השטחים שיכולים היו להיות בידיים יהודיות. יש אומרים שללא המדיניות המטופשת הזו אפשר היה כבר לקנות כמעט כל מטר מרובע של אדמה פרטית בשומרון.

בעיתונות – אף מילה. לא נות להם, כנראה, לתקוף במקום שבו ביקורת קשה באמת חשובה.

חבל גם שאין אף פעם מילת ביקורת על אישים במחנה היוני, משולמית אלוני עד יוסי שריד ועד בכלל. זה לא טוב. בעיקר למחנה היוני. כי ללא מעט ביקורת, קצת עין בוחנת, אפילו כאסאח מצד העיתונות, הם לא יכולים לראות את השגיאות של עצמם. ואכן, לפי כל הנראה, אין הם רואים. והם ממשיכים בשגיאותיהם, מסתבכים בהן, ואחר כך עומדים מופתעים מול המציאות המרה.

ואל תגידו לי שאין מה להשמיץ במחנה השמאל. יש, אתם יודעים שיש. ואם אין – תחפשו. אם מחפשים משהו רע, תמיד מוצאים. אין אפס. אפשר גם להפעיל את הדמיון קצת. תמציאו, מה יש? אפשר לעשות את זה רק על הימין? תכתבו על מישהו שהוא שקרן. על מי שאתם רוצים. או שיש לו מבט מטורף. או על מישהו אחר שהוא פומפוזי. כל אחד פומפוזי, אם אומרים עליו ככה. זו באמת לא בעייה, כבר ראינו שאפשר. נכון, לא נכון, מה זה חשוב בכלל? ממתי זה חשוב? שילכו ויבחישו. שילכו ויתגוננו, או שיתקיפו את אמצעי התקשורת, ואז בכלל הם יהיו בדיחה.

אי אפשר, למענם, לתת להם להאמין כל הזמן שהם נחמדים ואהובים, ופתאום, בבת אחת, בבחירות הם חושפים את האכזבה כמו מקלחת קרה בפרצוף. זה לא אנושי. אין אדם שיכול לעמוד בסחירות כאלו בלי להשתגע ולהתחיל לפלוט שטויות נוכח התוצאות.

חישבו על כך, כשאתם כותבים עליהם רק חיוב כל הזמן, ומאמינים שאתם עושים להם טובה.

זהו שאני אומר, ורק כראשי פרקים. צריך יותר שלילה בעיתונות שלנו.

פינת השלולית

האם נעשיתי עצל? הנה אני מביא שוב משהו ששלח לי קורא. אברהם אריאל מסידני, אוסטרליה:

בינינו, אני מתחיל לשאול את עצמי אם היא בכלל נסיכה.

חיילים נגד שתיקה

כל השנה הם שתקו, כי אסור להם לדבר פוליטיקה. אין דבר. אחרים נטלו לעצמם חרות לדבר בשמם. עכשיו, בבחירות הם פתאום אמרו את דברם. חיילים נגד שתיקה, וכל מה שמישהו אמר בשמם היה בלא היה.

מדינת המערך היא מדינה קטנה ומוקפת אוייבים. ממזרח – יהודה ושומרון גדושי מתנחלים, ומצפון – לבנון, שבה שוכנים חיילים לא מעטים הרוצים תחיה וליכוד.

עוד מעט החיילים ישתקו שוב, ואז הקולות המדברים בשמם ישובו ויכסו על המציאות לבלי הכר. אבל עכשיו התוצאה ברורה מאוד, החיילים הצביעו כפי שהצביעו. מזוד וספור.

כדי לרכך את ההלומה מתחילים לזבל את השכל, ואומרים שחיילי השירותים הם אלו שמצביעים ליכוד. הרי זה לפי הקו הישן, שיש השווים יותר ויש השווים פחות. אבל מה לעשות, וכל מי שיודע איך מצביעים החיילים יודע גם שיש חיילי שירותים אשר מצביעים ליד הבית, בקלפי האזרחית, ולא בקלפי צבאית. כנ"ל, לגבי חיילות רבות מאוד.

בלבנון התמונה מחריפה יותר. גם כאן, הליכוד והתחיה זכו בהפרש ניכר. וכאן, בלבנון, אין לדבר בכלל על חיילי שירותים. ידוע שאין בלבנון חיילות, פרט למקרים בודדים יוצאי דופן, וגם דרגי שירותים אחרים לא נמצאים כאן. ואם יש – אין הבדל בינם לבין הקרביים. אפילו הנהגים, שבמקום אחר נחשבים לחיילי שירותים, חשופים בלבנון לסכנה, לא פחות מאשר הלוחם בטנק.

הייתי השבוע בלבנון. הגעתי למוצב שנמצא על הקו, מול הסורים. החיילים שנמצאים בו נושאים בעול העימות בכל דקה מעשרים וארבע השעות ביממה, ואין זו מליצה. נכנסתי, לגמרי במקרה, לחדר המשמש גם כעמדה, ושם ראיתי דבר שהדהים אותי. בעצם, אסור בכלל לחיילים לעשות דבר כזה: כל הקירות היו מלאים בכתובות למען הליכוד. כתובת אחת מעניינת ורבת משמעות במיוחד:

עדיף להיות
עם הליכוד בלבנון
מאשר עם המערך
במוצבים בגולן

האנשים שפגשתי ודיברתי איתם בדרכי לבנון, דיברו בדרך כלל בגלוי על ההצבעה – תחיה וליכוד.

את המערך ביטלו בזילזול.

חיפשתי קצת איזון, ולא כל כך מצאתי. במוצב אחר, שהיו בו כמה חיילי נח"ל, ראיתי על הקיר משהו מעורפל, שאולי אפשר לשייך אותו לבוחר מפלגות השמאל:

כעת אני רוצה לברוח
ואני מכריז זאת לפני כולכם
אני לא יודע אם זה בושה לברוח לפעמים
זו גם לא בושה להיות חלש לפעמים.

אלא שאחרים שם, כפי שמראות תוצאות הבחירות, לא מתלהבים כל־כך מן הרעיון לברוח, לפעמים או תמיד, ולא מתהדרים בחולשתם.

החיילים נגד שתיקה דיברו, וכדאי להתחיל לחשוב על דבריהם.

מאיר עוזיאל

זדקה

אורגינל
מטבחים וארונות עם כל התכונות הטובות

ארונות קיר
גוף מלא וסידור פנים.
חזית דלתות עץ או מתכת

ארונות אמבטיה
בדגמי עץ ופורמייקה לכל טעם.

ארונות מטבח
עשויים סיבים או סנדביץ' ובעלי מבחר
דלתות עץ או פורמייקה.

ארונות משרד
בכל הגבהים ולכל מטרה, כולל ארכיונים.

סגירת נישות
לניצול מלא של פינות הבית לכל מטרה.
חזית דלתות עץ או מתכת

חדרי ארונות
בעיצוב אישי לפי דרישתך וצרכיך.

מחיצות
בדגמי עץ מרהיבים להפרדה בין חדרים.

דלתות מעבר
דקורטיביות לכניסות חדרים.

דלתות המערב הפרוע
(יפות במיוחד לכניסת המטבח).

מבחר ענק של דגמי דלתות לחזית ארונות קיר ולסגירת נישות.
הכל לפי דרישה ותכנון אישי
תפור ומתואם לכל רעיון וכל דמיון

תעודת אחריות ל־7 שנים
פטור ממע"מ לזכאים

זדקה אינה רק חברת בת של חברה ציבורית גדולה המייצרת לפי ידע וסטנדרט של חברת זדקה בחו"ל. היא גם שיטה בינלאומית, שכבשה את ארה"ב, קנדה ואירופה.
זדקה קיימת כ־10 שנים מייצרת ומשווקת בהצלחה את מוצריה המיוחדים בענף הרהיטים בארץ.
לזדקה 3000 מ"ר עם ציוד חדיש ומחלקת שרות העומדים לרשות לקוחותינו.

רשימת חנויות זדקה ברחבי הארץ:
- **ת"א:** בורשוב 40 • **יפו:** מרכז העיצוב בנמל
- **י"ם:** הלל 1 • **ראשל"צ:** ז'בוטינסקי 48
- **חיפה:** נורדאו 23 • **מפרץ חיפה:** כביש המפרץ, פינת אי.פי.סי. (דו-עץ לשעבר)
- **טבריה:** בניין גולן (מאחורי ת. מרכזית)
- **כפ"ס:** טשרניחובסקי 26 • **נתניה:** ויצמן 25
- **הרצליה:** סוקולוב 78 • **רחובות:** הרצל 192
- **פ"ת:** מוהליבר 18 • **חולון:** סוקולוב 47
- **ב"ש:** החלוץ 128 • **כרמיאל:** הגליל 16/23
- **הדרה:** הגיבורים 88
- **המפעל אור יהודה:** אזור התעשיה העמל 1.

DOTGIL 212

ד"ר מרק רוסנובסקי (מימין) במכון לרפואת ספורט במוסקווה: הטפול בהיפנוזה לא היה רשמי.

ספורט

מאת מרדכי רוזנבלום

מהפנט באיצטדיון

האיסור על שימוש בהורמונים, סמים וכדורי מרץ העלה את קרנה של ההיפנוזה כאמצעי לשיפור ביצועיהם של ספורטאים. ד"ר מארק רוסנובסקי, מנהל המכון הרפואי של ההתאחדות לכדורגל בישראל, מספר על נסיונו בהיפנוט ספורטאים רוסיים במוסקווה.

"אתה תנצח אלכסנדר!" – הבטיח ד"ר מארק רוסנובסקי לספורטאי הצעיר, שחש נינוח וכושל. מייד לאחר מכן, יצא אלכסנדר בקלמש, שיאן ברית־המועצות, בריצת 3000 מטר משוכות, להתמודדות בתחרות נגד ארה"ב, שהתקיימה באודסה ב־1972. הוא זינק ממקומו וניצח בתחרות, תוך שיפור שיאו ב־3 שניות. איש לא ידע כי הספורטאי המהולל גמא במהירות את המרחק בהשפעת היפנוזה.

עשרים דקות לפני תחילת התחרות היפנט הרופא את האתלט ו"שיכנע" אותו לנצח: "אלכסנדר, אתה תהיה חזק מאוד, לא מתוח, תרגיש נפלא, תרוץ מהר מאוד, השרירים שלך יהיו גמישים, כושר הסיבולת שלך יהיה אדיר,

(המשך בעמוד הבא)

הבטחון העצמי שלך יהיה גבוה וכך גם הריכוז... אתה יכול להיות שקט..."

ד"ר מארק רוסנובסקי, מנהל היום את המכון הרפואי של ההתאחדות לכדורגל בישראל. הוא עלה מבריה"מ לפני 10 שנים. עד לעלייתו, עסק ברפואה ספורטיווית במכון הרפואי של מוסקווה וטיפל בכמה מספורטאי האמרת בברית המועצות. בתקופה זו התעניין עד כמה יכולה היפנוזה לשפר את ביצועי הספורטאים.

"במכון המוסקוואי לא עסקו בהיפנוזה באופן שיגרתי או רשמי," אומר ד"ר רוסנובסקי, "לא היתה החלטה מקצועית לטפל בספורטאים באמצעי זה, אלא מעשה יוזם חובבני, שהיה תלוי בהסכמתם של הספורטאים ומאמניהם. למדתי היפנוזה במשך ארבע שנים באוניברסיטה וידעתי (כמו גם היום) כיצד להפנט, ומה שיותר חשוב כיצד להשתמש בידע הזה על מנת לקדם את האתלט. הייתי קרוב אל האתלטים ורציתי לעזור."

"ייתכן מאוד כי הדבר הפך להיות רשמי יותר," אני מדגיש, "אני עסקתי בזאת, לפני עשרים שנים באופן בלתי־רשמי" – מציין ד"ר רוסנובסקי.

מידיעות המגיעות למערב על ההכנסות הקשותות בגוש המזרחי בכל הקשור לשאיפה להצליח בספורט, מסתבר כי היפנוזה היא חלק חשוב בהכנת האתלטים לתחרויות בינלאומיות חשובות.

היפנוזה אינה משפיעה באופן מיידי על כושרו הגופני של האתלט בהשוואה לשימוש בכדורי מרץ, סטרואידים והורמונים.

אולם, לאחרונה, גדל מספר הספורטאים, המבקשים להגדיל את היכולת הביצועית שלהם במהלך תחרות באמצעות ההיפנוזה.

ד"ר רוסנובסקי: היפנוזה היא שינה פיזיולוגית של המוח. עצירה מותלטת של כל הסובב את המהופנט, למעט קולו של המהפנט. באמצעות ההיפנוזה, כך סבור ד"ר רוסנובסקי, ניתן לעזור לאתלט להגיע למקסימום היכולת. לדעת רופאים רבים, האדם בנוי, אמנם, בצורה מושלמת, אך מגיע למעשה, למיצוי של שלושים אחוז בלבד מיכולתו. ההיפנוזה מסייעת למיצוי מקסימום היכולת ובכך להעלות במידה ניכרת את אחוזי הביצוע של האתלט. "אני משוכנע שההיפנוזה איננה מזיקה לספורטאי. הרי כל מה שאני או המהפנט מנסה לעשות זה לסלק את המעצורים המפריעים לו להגיע להישגים גדולים יותר."

על השאלה אם יצליח באמצעות ההיפנוזה להביא אותי, למשל, לשבור שיא ישראלי בריצת 110 מטרים משוכות? משיב ד"ר רוסנובסקי: "בהחלט לא. ההיפנוזה יכולה לעזור לך לבצע את אשר גופך מסוגל לבצע מבחינה פיזית. ההיפנוט יסלק גורמים המונעים ממך להגיע למיצוי היכולת אבל לא יותר מזה".

ד"ר רוסנובסקי מדגיש, שהיפנוזה לא מבוקרת היא מסוכנת. לא כל אדם נכנס למצב היפנוטי, יש גם דרגות של מצבי היפנוזה. ההיפנוזה, בדרך כלל, אינה כלי ריפוי בידי הרופא או הפסיכיאטר, כמו זריקה או ניתוח, ועל הרופא המטפל לדעת את מידת רגישותו של החולה להיפנוט. רופאים משתמשים בהיפנוזה רק במקרים מיוחדים, וגם זאת – לאחר בדיקה קפדנית של המטופל.

הסמכה ברפואה אינה מקנה רשיון עיסוק בהיפנוזה ויש צורך בהכשרה מיוחדת בתחום זה.

אנשי הרפואה הספורטיבית במערב מתנגדים בתקיפות לשימוש בהיפנוזה כדי לשפר את רמת ההישגיות של האתלטים – מחשש מפגיעה נפשית בספורטאים ועל מנת למנוע מאנשים בלתי־מוסמכים לעסוק בנושא זה ללא הכשרה מיוחדת.

ד"ר מרק רוסנובסקי היום: אימונים קודמים להיפנוזה

למרות ההתנגדות, סבור ד"ר רוסנובסקי כי במדינות רבות במערב משתמשים כיום בהיפנוזה להכנת ספורטאים לתחרויות. "אמנם לא כמו במדינות הגוש הסובייטי, ובמיוחד במזרח־גרמניה, שם כל נושא הספורט הפך להיות מרכזי, אבל בשיחות לא־רשמיות שמעתי לא פעם כי יש אתלטים לא מעטים, מפורסמים במערב, המקבלים טיפול היפנוטי לפני תחרויות חשובות."

ד"ר רוסנובסקי: יום, אין אפשרות לבדוק אם אתלט שזכה במדליית זהב, עבר טיפול היפנוטי לפני התחרות. בשנים האחרונות הוקמו ועדות מיוחדות לפני כל תחרות גדולה, כמו האולימפיאדה, למשל, הבודקות כל ספורטאי בצורה יסודית ביותר, כדי לגלות אם השתמש בסמים או הורמונים אסורים. לאחרונה החלו גם בבדיקות המיועדות לגלות את מינו של האתלט או האתלטית.

"אחרי שנים שהרוסים רימו את העולם עם אתלטיות שזכו במדליות, קבעו שיאי עולם ובסוף התברר כי הן... גברים, החליטו בהתאחדויות הספורט השונות שיש לבדוק בצורה יסודית גם נושא זה," מספר ד"ר רוסנובסקי. "עושים זאת לא ע"י הורדת המכנסיים, אלא בצורה הרבה יותר מדעית ולא קשה לגלות בבדיקה כזו את מינו של האתלט/ית. היו כבר מקרים שספורטאיות רוסיות חזרו לבריה"מ ולא נטלו חלק במשחקים, כשנודע כי קבוצת רופאים עומדת לערוך סידרת בדיקות לקביעת מינו של הספורטאי."

אבל היפנוזה לא ניתן לגלות. איש גם לא קבע כי טיפול כזה אסור לפני תחרות. לדעתו של ד"ר רוסנובסקי ושל רופאים אחרים, הטיפול בהיפנוזה חיובי, אם עוסקים בכך אנשים מוסמכים, או רופאים שעברו הכשרה מיוחדת לכך.

בישראל, הנושא של הרפואה הספורטיווית עדיין לא מקובל אצל מאמנים וספורטאים. ד"ר רוסנובסקי רואה בעבודתו של הרופא – חלק בלתי־נפרד בהכנת הספורטאי. "מאחר הרפואה הספורטיווית עדיין איננה מקובלת, אין מה לדבר על היפנוזה. קודם יש להתחיל להתאמן כפי שצריך ולבנות את האתלט בדרך הנכונה". ■

היפנוזה במכבי נתניה

אסתר רוט, מי שהיתה "מלכת האתלטיקה" של ישראל, מתנגדת נחרצות לשימוש בהיפנוזה בהכנת האתלטים. היא מגלה שהמישקולן אדואיד וייץ, אשר סיים במקום החמישי באולימפיאדת מונטריאול (1976), השתמש בשרותיו של מהפנט לפני אימוני כושר ואף לפני תחרויות חשובות. "באחד האימונים, הוא סיפר לי כי ההיפנוט עזר לו מאד" – סיפרה אסתר.

האתלטית איננה מאמינה בהיפנוזה וטוענת שאין בספורט ניסים ונפלאות. ההצלחה היא תוצאה של אימונים ומידת ההשקעה של האתלט בדי לשפר הישגיו: "כאשר עבדתי קשה הגעתי להישגים".

אסתר מגלה שרעיון אחר, הקשור להיפנוזה, הוא להשתמש בשרותי מהפנט כדי לחמם את השרירים במצב היפנוטי. "אוי לספורטאי שעושה זאת וסומך על היפנוזה", מזהירה אסתר.

בעלה, ומאמנה האישי, פטר רוט, סבור אחרת. "היום הגיעו בספורט העולמי למצב של מיצוי הדרבים לשיפור הכושר והישגים גדולים יותר.

"לגוף האדם יש מנגנוני הגנה מיוחדים, השומרים בפני ניצול־יתר של היכולת, העלול לגרום לבעיות גופניות. גם מכונית מסוגלת, הודות למנוע שלה, להגיע למהירות של 200 קמ"ש, אבל היצרנים התקינו מנגנון מיוחד המונע מהמכונית לעלות מעל 130 קמ"ש..."

"באמצעות ההיפנוזה מנסים לבטל את מנגנוני ההגנה על־מנת להגיע לניצול מקסימלי של היכולת. בעקרון, הדבר תורם להישגים מדהימים, אבל השאלה היא עד כמה ניתן לשלוט במדיום זה כדי למנוע קריעת שרירים או נזקים אחרים העלולים לפגוע בספורטאי" – מסביר פטר רוט.

ד"ר אלברטו איילון, ראש היחידה לביו־מכניקה במיבללה לחינוך גופני במכון ויינגייט, אינו מסתייג מהשימוש בהיפנוזה בספורט. "כאשר אימנתי את נבחרת ישראל בכדורסל, הגיע אלי מהפנט מאשקלון והציע לעבוד אתנו ולעזור באמצעות היפנוזה. עקרונית, הייתי בעד הרעיון", גילה.

אבל לא בכל מקרה. "הנושא עלול להיות משוכן מאד לספורטאי, אם המהפנט אינו בעל מקצוע מעולה. אם אכן האיש יודע את מלאכתו, הוא בהחלט יכול לתרום. אני מאמין כי הצד הפסיכולוגי דומינגטי אצל הספורטאי וההיפנוזה יכולה לעזור בתחום הקרוי 'אוטוטוגסטיה', כלומר שהאתלט בעזות בעצמו וביכולתו להצליח וזה בהחלט חיובי".

והוא מסביר: "אם אתה בודק אדם במצב רגיל, הוא יתן תוצאה מסויימת, אבל אם הוא יהיה במצב היפנוטי, תגלה כי התוצאה – תהיה מדהימה. אם נפתח שיטות־עבודה נכונות, נוכל להגיע להישגים".

ד"ר איילון מזכיר כי בקבוצת הכדורגל של מכבי־נתניה היפנטו מספר שחקנים על מנת להוציא את הקבוצה מן המשבר: "שמעתי שאכן הקבוצה יצאה מן המשבר, אבל אני לא יכול לומר בהחלטיות כי הסיבה היא ההיפנוזה," מדגיש ד"ר אלברטו איילון.

לקנות זכרונות בסופרמרקט

- **גם אלינו הגיעה לבסוף השיטה של שילוב תחנות לפיתוח ומכירת מוצרי צילום ברשתות השיווק הגדולות.**
- **רשת תחנות המכירה הגדולה והיחידה בארץ למוצרי צילום ולפיתוח והדפסה — פוטוספיד — מכניסה בימים אלה כמה חידושים מהפכניים בענף הצילום, חידושים שייגעו גם לכיסינו.**

מי אמר שצילום הוא עניין למקצועניים בלבד? היום, כל ילד הוא צלם חובב וכל בית הוא פוטו בפוטנציה. לכן, הולכת וגוברת הדרישה למוצרי צילום, שיהיו בהישג יד, כך שנוכל לשלב את רכישתם בסל הקניות היומיומי, שלנו, מבלי שיהיה עלינו לכתת רגלינו בחיפוש אחר חנות מיוחדת למוצרי צילום.

קניות מרוכזות בכלל הן מסימני הקידמה בעולם. יתרונות השיטה: חסכון בזמן, זמינות המוצר ואיכות איזואלי של פריטים שיש להם נטיה לחעלם מהזכרון. סרט הצילום הוא מהפריטים הללו, שאנחנו שוכחים לקנות באופן קבוע, והרבה עוגמת נפש גורמת לנו בשל כך. צלם מקצועי לא יבין זאת. אבל חובבים כמונו — עם יד על הלב — כמה פעמים קרה לנו, ששכחנו לרכוש את סרט הצילום הוקא לפני יציאה לחופשה, לסופשבוע, לפני אירוע משפחתי? או שסתם „בא" לנו לצלם וגילינו להוותנו שבמצלמה אין פילם? המנה שקיבלנו מהילדים...

פיתוח מהיר - כמו בחו"ל

באירופה ובארה"ב פתרו את הבעיה הזאת מזמן. סרט צילום הוא מוצר יומיומי פופולרי, שחייב להיות בכל סופרמרקט, לא הרחק מהחלב והלחם. אצלנו, העניין הזה הוא עדיין רעיון חדשני. חדשני — אבל הוא כבר פה. בזכות **פוטוספיד**: רשת של כ־50 תחנות לשיווק מוצרי צילום ו־לפיתוח תמונות **מחיר** ברשתות הגדולות בארץ.

הפיתוח הוא הצד האחר של המטבע בצילום לחובבים. מלבד רכישת סרט הצילום עצמו, כמובן, של־אחר אירוע משפחתי, חופשה. או סתם צילומים למזכרת — אנחנו סקרנים מאוד לראות את התוצאה: התמונות עצמן. וכמה שיותר מהר.

ובכן, גם בנושא זה הביאה לנו רשת תחנות פוטוספיד את השיטה המתקדמת מארה"ב: בכל תחנה של הרשת ניתן למסור את סרט הצילום היום ולקבל את הפיתוח למחרת. אך, אין מדובר כאן בשיטה מהירה או זמינה בלבד, כי אם גם **בחסכון** משמעותי.

מי שמצוי בענייני צילום, פיתוח והדפסה, מכיר במודאי את שיטת **רוצ'סטר** האמריקאית: אתה שולח סרט צילום ומקבל בדואר חוזר פיתוח פלוס סרט צילום במחיר מוזל. כך זה היה עד שחברת **פוטוספיד** הביאה לנו שיטה מקבילה, החוסכת לנו זמן, טרדה והוצאות מטבע זר: **שיטת הפוטוצ'ק.**

פוטוצ'ק - צ'ק דולרי

בזכות פוטוספיד, בכל אחת מתחנות שברשת, ניתן לרכוש פנקס **פוטוצ'ק**, הכולל סרט צילום (כל סוג סרט שהלקוח רוצה) עם 24 או 36 שנכרים לתמונות ושובר אחד לפיתוח נגטיב. בשוברי הפוטוצ'ק אפשר להשתמש **בכל עת**, ללא הגבלת זמן ולא התחשבות באינפלציה. למעשה, עם רכישת הפוטוצ'ק יש בידך צ'ק דולרי, שאינו מאבד מערכו. כך מקנה לך הפוטוצ'ק כן 36 השוברים 7 תמונות חינם ובעל 24 השוברים 5 תמונות חינם, או, לחילופין, תסכון של כ־20% ממחיר הפיתוח והדפסה.

הפוטוצ'ק ניתן לשימוש בכל תחנות הרשת, גם לפיתוח מהיר מהיום למחר, שהוא החידוש האחרון של חברת פוטוספיד. אגב, תוך חודש ימים, ניתן יהיה לקבל בתחנות המכירה של **פוטוספיד גם תגדלות**, עד גודל של פוסטר, מהיום למחר, בעוד שהיום ניתן לקבל את ההגדלות תוך שבוע ימים עד שבועיים.

חברה ותיקה - תנופה חדשה

כחברה, המצויה בענף הצילום מזה כעשר שנים, עוקבת **פוטוספיד** אחר כל החידושים בעולם בנושא מוצרי צילום ומתעדכנת בטכניקות צילום. פיתוח והדפסה חדשניות. זוהי חברה, שאינה קופאת על שמריה ומקפידה לספק לצרכן הישראלי במחירים ברי־תחרות, המתחשבים ביכולתו ובכיסו, כל מה שדרוש לצילום: מצלמות (יפניות, אמריקאיות וגרמניות), סרטי צילום מכל הסוגים, אלבומים, קסטות לסייפ ולוידיאו ועוד. וכל זאת, במרוכז ובהישג יד.

ה„אני מאמין" של **פוטוספיד** הוא: שירות מהימן, מחירים הוגנים וברי־תחרות, אדיבות והתחשבות בצורכי הלקוח. במסגרת החידושים שהוכנסו לחברה, נוסף גם כח אדם מקצועי, המטפל בקביעת צבעון וצורת הדוכן, בהכוונה לדיילות, בקשר יומיומי עם ראשי האיזורים הפוקדים את הדיילות. כחלק ממערך קידום המכירות נערכים בחברת מדי חודש מבצעי מכירה נרחבים המוזולים את המוצרים באופן משמעותי.

ואכן, יש שכר לעמלה של **פוטוספיד**. הן צרכנים רבים זדיילות המכירה בתחנות שברשת **פוטוספיד** נוצר קשר חם יומיומי, כאשר הדיילות מכירות את הלקוחות בשמם ויודעות את כל צרכיהם ודרישותיהם (כנושא הצילום, כמובן). בין היתר, מקפידה החברה על מתן אחריות בפיתוח התמונות ואינה מחייבת בתשלום עבור תמונות בלתי־מוצלחות. בסך הכל, אפשר לומר, **שפוטוספיד** היא, למעשה, סופר־פוטו בסגנון מערבי חדשני.

נואת דליה גל

טבלת מחירים השוואתית לפיתוח תמונות צבעוניות

גודל גלויה (9×12)	פוטוספיד (בשיטת הפוטוצ'ק)	פוטו שפורס באר־שבע	פוטו פריזמה כיכר ציון ירושלים	S.O.S (מול קולנוע מוגרבי)
אגפא	49 שקל	55 שקל	60 שקל (פוגי)	70 שקל
קודאק	58 שקל	75 שקל	90 שקל	70 שקל

•• המחירים כוללים מ.ע.מ.

•• המחירים נכונים ליום 16.7.84

רשימת תחנות המכירה ברשת פוטו־ספיד

תל־אביב: צרכנית „אגד" תחנה מרכזית, הנגב 11. המשביר לצרכן, רח' אלנבי.
נוה־אביבים, אופנהיימר 13.
סופר־שוק, גבורי ישראל 53.
שובע, פנקס 50־46.

פתח־תקוה: בלינסון, רח' קפלן 13.
חפץ־חיים — קור־אופ — רח' הרצל 28.

הרצליה: סופרמרקט נוה־אמירים

בת־ים: מגדל נחום — שד' העצמאות 35.
אראל — רח' עוזיאל 5.

ראשון־לציון: סופרמרקט קור־אופ, ראשון ג'.
רח' דרובין פינת בר־ניצקי.

רמת־גן: „קסם" רח' ירדן פינת רח' אילת.
„ירדן", רח' בצלאל 7.

גבעתיים: סופרמרקט, ויצמן 20.
בית־ההלומים, כורזים 1.

בני־ברק: שופרסל, רח' ירושלים פינת חברון.

ירושלים: צרכנית „אגד".
המשביר לצרכן, רח' המלך גורג'.

באר־שבע: „לב הנגב", סופרשוק, דרך חברון.
הייפרכל באר־שבע, ח' אורנים פינת דרך בן־גוריון.
„יעלים", שופרסל, שד' יעלים שכונה ח'.
המשביר לצרכן באר־שבע.
„מצדה", מבצע עובדה 2.

חיפה: צרכנית „אגד", תחנה מרכזית.
צרכנית חברת־חשמל, רח' עכאס 18.

טבריה: צרכנית „אגד", תחנה מרכזית.

נתניה: קור־אופ, רח' שטמפפר 14.

רעננה: גולן, רח' אחוזה — מרכז גולן.
מרכז, רח' אחוזה.
קרן־היסוד, רח' אחוזה פינת קרן היסוד.

אשדוד: רח' רוגוזין 25.

לאמא

צילומים: שמואל רחמני

במקום מדיח

חד עם התכניות להקפאת מחירים ומשכורות, הקפאנו גם את התכנית לקנות מדיח־כלים קטן (650 דולר, נכון ליומיים אחרי הבחירות).

כפרס ניחומים, מצאנו ספוגית מחוברת למיכל פלסטיק שקוף, מאורך, שבתוכו שמים נוזל לשטיפת כלים (או סבון כלים מדולל במים).

נכון שזה לא בדיוק תחליף למדיח, אבל גם למכשירצ'יק הזה יש יתרונות. בעיקר למי שעוד ידיו רגיש לסבון כלים ומגיב בקילוף או בפריחה על מגע עם דטרגנטים למיניהם.

ראיתי את הפטנט הזה אצל "שיגרים" (אבן גבירול 11, ת"א) ומחירו (יומיים אחרי הבחירות)–שקלים בשווי של 2 דולר.

אמייל – קישוט למטבח

ב שנים האחרונות מוצף השוק בסירים וקומקומים זולים (יחסית) מאמייל, תוצרת רומניה והונגריה. לבנים, כחולים, אדומים ולאחרונה – גם מעוטרים בציורים, כמו הסיר הקטן הזה, מתוצרת רומניה (650 שקל, שבוע לפני הבחירות). נוחמד להחזיק במשרד, כשיש כף חשמלית וגם בבית, להרתחת מים או לחימום חלב.

סירי אמייל היו המלה האחרונה במטבח של תחילת המאה ה־18. באנגליה ובגרמניה ציפו סירים, כדי חלב, קערות, צלחות וספלי־מתכת באמייל. מאותר יותר, גם תנורים, כיורים, סירי לילה. האמייל אינו מתלכלך בקלות וקל לניקוי. הוא חזק מחרסינה ואינו שביר כמותה. ציפוי אמייל עמיד בחום ומגן על המתכת מפני חלודה וחומצות. זהו חומר זכוכיתי קשה ומבריק, המורכב מתערובת של חומרים כמו בוראכס, סודה, קווארץ, חול ועוד.

לפני ש"ירד" למטבח, היה האמייל בשימוש של אמנים ותכשיטנים. כבר במאה ה־14 לפנה"ס, ציפו המצרים תכשיטי זהב באמייל בגוונים טורקיז, כחול, ארגמן וירוק. בעזרת אמייל הבליטו היוונים חלקי פסלים.

בזמן האחרון ירדה קרנם של סירי האמייל. לשוק נכנסו סירים טובים ועמידים יותר. אבל אם קיבלתם לחתונה מערכת של סירי אמייל צבעוניים – אין סיבה לזרוק אותם. צריך רק להזהר ולא לשרוט אותם. לזכור לערבב בכף־עץ ולא במתכת. ואם התבשיל נשרף ונדבק – לפני שמתחילים לקרצף, כדאי להרתיח מי מלח בסיר כמה פעמים, עד שה"שרוף" מתרכך ואפשר לנקות בלי לשרוט את תחתית הסיר. סיר אמייל שתחתיתו שרוטה נוטה להקדיח תבשילים. אסור להניח סיר אמייל ריק על תנור חם, פן ייסדק. כשנסדק ציפוי האמייל, רצוי להפסיק להשתמש בסיר: תחיכות קטנות עלולות לחדור לאוכל. סיר סדוק יכול לשמש עציץ נפלא. רק לא לשכוח לקדוח חור בתחתית (לניקוז) לפני ששותלים את הגרניום.

צילומים: שמואל רחמני

ויסקי ומשחת נעלים

מ צחצחי נעליים הם חלק מהנוף העירוני באגן הים התיכון. מקצוע לגברים בלבד. גברים (במיוחד נערים) עוסקים בו וגברים נזקקים לו. באיסטנבול, באתונה, במזרח ירושלים, מעולם לא ראיתי אשה, (פרט לכמה תיירות מסוקרנות) הנזקקת לשירותי המצחצח ולא ראיתי מצחצחת־נעליים.

יש משהו טיקסי בנון־שלאנטיות של הנחת הרגל על כן הצחצוח. הידיים אוחזות בעתון, אולי גם סיגריה ראשונה של בוקר, על הראש – כובע בורסלינו ולמטה – מצחצח הנער את הנעל ומדי פעם, יורק עליה שחבריק.

יש מיתקני צחצוח פשוטים, ארגזי עץ או פלסטיק, ויש מתקנים הזורים, נחושת רקועה, לפעמים משובצות זכוכיות ואבנים צבעוניות. בשנים האחרונות, האמיר מחירם מאד. אולי מפני שנועדו לתיירים נועלי סנדלי פלסטיק ונעליים מעור טבעי וזמש, לא למצחצחים מקצועיים. במזרח ירושלים, אפשר לקנות מיתקן צחצוח מנחושת (תוצרת תורכיה) במחיר התחלתי של 200 דולר ומיתקן צחצוח משובץ "אבנים טובות", תוצרת הודו, ב־350 דולר (אפשר להתמקח). המחיר בשקלים? "מה זה שקל? שקל זה כלום. אני מדבר בדולרים. בשבילי, כל דולר זה דוקטור". ובשביל מה קונים מיתקן כזה? "קונים בשביל קישוט. שיהיה משהו אוריינטלי בבית. ויש אנשים שעושים מזה בָּאר. במקום מישחה, סמים בקבוקי משקה, ובתוך הקופסא – שמים קרח."

חלב עכברים

חן ממיקי־מאוס, אף פעם לא היתה לי סימפטיה לעכברים. אפילו הלבנים מבחילים בעיני.

והנה, התכשרנו שגם ביצורים האלה, שתמיד סימלו מחלה, לכלוך ואת "בוחות השחור", יש תועלת. חוקרים באוניברסיטת אולם פיתחו מכונת־חליבה חשמלית לעכברות. חליבת כל עכברה אורכת 15 דקות והתנובה שלה – 1,5 מיליגרם חלב. המדענים הגרמנים טוענים שלנוזל הזה יש תכונות תראפויטיות מבטיחות. מה בדיוק עושים אתו אינני יודעת, אבל סוכנות "גאמא" מדווחת שליטר חלב עכברים – מחירו ששים אלף פראנקים צרפתיים.

ליטשי לנצח

צילומים: שמואל רחמני

"אחת האריזות הנאות אשר עטף הטבע היא זו של פרי הליטשי", כתב תייר נלהב שחזר, בסוף המאה ה־15, ממסע ארוך בסין. "זה הפרי הטעים והנפלא ביותר אשר יצר אלוהים".

גלעין חום, עוטה ציפה לבנה, כמעט שקופה, בעלת מרקם, טעם וניחוח מיוחדים. הפתעה עסיסית, שילוב סובטרופי מתוק־חמצמץ. וכל הטוב הזה עטוף בקליפה אדומה (או חומה־אדמדמה), דקה ומוצקה, בעלת גבשושיות זעירות. פירות קטנים, כדוריים או דמויי ביצה, המבשילים באשכולות הדורים. עכשיו גם בארץ ישראל.

ראיתי, קטפתי ואכלתי בעונג רב ליטשי במכון וולקני ושמעתי מפי ד"ר אמנון קדמן שאת העצים הראשונים הביא לארץ פרופסור חנן אופנהיימר כבר בשנות השלושים. אלה נשתלו בגן האקלום ברחובות.

לפני מספר שנים, החליט מי שהחליט שכדאי לגדל ליטשי בכמות מסחרית גם בארץ הקודש. כאלף חנם ליטשי ניטעו במקומות שונים בארץ (בגליל המערבי, באיזור החוף, בנגב המערבי ואפילו בערבה) וחלקם כבר מניבים. מרבית היבול (השנה כ־20 טון) נשלח לאירופה, שם הוא זוכה למחירים גבוהים (כ־5 דולר קילו) ומיעוטו – לשוק המקומי, בעיקר לבתי מלון מפוארים ולחנויות יוקרה.

בארץ מגדלים שלושה זנים של ליטשי. ועובדים על פיתוח זן מקומי. בארץ הולדתו, סין, גדלים כאלף זנים שונים. שבתי הפרי מפורטים כבר בכתבים סיניים עתיקים (1500 לפנה"ס). אוכלים אותו כמו שהוא, בסלט פירות או בתבשילים (למשל – חזה עוף עם ליטשי נוסח סצ'ואן, מעדן נפלא). הוא עשיר בויטמין סי וניאסין ומכיל זרחן. ואם נזכה, ובשנים הבאות יעלו היבולים והמחיר ירד, נוכל אולי לעשות "דיאטת ליטשי", כמו שכתב הפילוסוף הסיני סו־שי (המאה ה־11) – "במורדות ההרים הירוקים, היכן שהאביב שולט כל השנה, אפשר לחיות על פרי הליטשי לנצח".

מוסיקה קומפקטית

פטיפון נייד שפועל על בטריות אינו המצאה חדשה. בעליו של פטיפון כזה היה נער פופולרי מאד במסיבות, פיקניקים וקומזיצים של לילות קיץ על שפת הים ובחורשה. וזאת, למרות שהפטיפון זייף אימים.

חברת "סוני" טוענת שהפטיפון הנייד החדש שהוציאה לשוק (פי.אס. – אף 5. בעל שתי מהירויות) אמין ומדוייק ואינו מזייף אפילו על שפת הים.

הוא שוקל רק שני קילו וניתן לתיפעול (על בטריות או חשמל) כשהוא תלוי על הקיר או מונח במאוזן או במאונך. ניתן לחבר אליו אוזניות, מגבירי קול וגם רדיו סטריאו. לארץ טרם הגיע. מחירו בארה"ב – 150 דולר, פחות 5 סנט.

עיר מאוחדת

הלכתי בשוק של ירושלים המזרחית בעקבות זוג תיירים אמריקנים, שחיפשו לילדיהם מתנות ומזכרות מישראל. תחילה קנו חולצות טריקו עם הכתובת – "שלחתי את הורי לארץ הקודש והם חזרו עם החולצה העלובה הזאת". אחר כך, קנו שיירות גמלים וחמורים מעץ זית, תיקים רקומים, כאפיות ירדניות. לבסוף, נעצרו ליד דוכן בפתח חנות למכשירי כתיבה. בין כל העפרונות, המתדדים, והמחקים עמדה קופסא עם מחקים מלבניים ועליהם מודפס דגל ישראל, כחול על גבי לבן. "שניים בדולר", אמר המוכר. הם קנו ארבעה מחקים, בלי להתמקח.

"הילדה אוספת מחקים. אז שיהיה לה גם להחלפה", הסבירה האשה, "ותאמיני לי שחיפשתי מחקים ישראליים מקוריים גם בתל־אביב, גם בחיפה וגם בירושלים המערבית, ולא ראיתי משהו אורגינאלי. צריך להגיע לשוק של ירושלים המזרחית כדי למצוא מחק ציוני".

נורית ברצקי

טלאים ומשבצות
ו"חלון" על הגב –
לד ולה.

פלסטיק ופרחים
זבובע קש והכל ביחד,
זה לא שמעטעס – זה אופנה.

רחוב

צילומים: שרות "גאמא"

ברחוב, נעלים שטוחות ונוחות. נעלים עם שכל, שאפשר לעשות בהם קילומטרז' וגם להרים אל על כשיושבים קצת לנוח, כי זה טוב בשביל הבריאות וגם יפה שכל העולם יראה.

הבגדים הכי "IN" הם יותר יפאניים מיפאני, גדולים ומרווחים, וצבועים בשיטת ה"טיי־דיי", – שיטת צביעה שמשאירה כתמים חפשיים של צבע בגוונים שונים מזוגים מכהה, לבהיר, וגם בגדים עם טלאים צבעוניים כמו שמיכות "פטשוורק". חלק מהסגנון האתני שהגיע מארצות רחוקות ועניות, שבהן עבודת־יד היא כל־כך זולה שלא כדאי לקנות מכונות.

ברחובות פאריס יש הרבה תנויות של דברים ובגדים מהודו, מסין, מוויטנאם, מהפיליפינים, ממקסיקו. מי שאין לו הרבה כסף לבגדים של בוטיקים, קונה מכנסים רחבים כמו של פועל־כבישים סיני, או מקטורן מרופד מבד הודי, או שמלה רקומה מונצואלה, מערבב עם ג'ינס, משלב עם חולצת טריקו. בפאריס, הצירוף הזה הוא סגנון שנותן השראה למעצבי־צמרת.

התכלו גם על הארנקים. ארנקים? תיקים, מזוודות, סלים גדולים מקש ומבד ומהדפסים של חיות פרא. רק לא ארנק מעור טוב, בבקשה, או שמיד יודעים שאתם תיירים.

הראשים של פאריס זה סיפור בפני עצמו. פה זה לא לונדון עם פאנק, שחוגג עדיין על בני־העשרה, אבל גם הצרפתים אוהבים ראשים מוזרים גזומים, כמו שיחים שבגנים של ורסיי.

וכשפה ושם עוברת לה סתם שמלה קטנה שחורה, קרוב לוודאי שזו פאריסאית אמיתית, שלא הספיקה להימלט מעיר האורות אל ה"וואקאנס", לפני שהציפו אותה התיירים.

זה לא פורים, זה פאריס בטכניקולור. צהוב־ירוק.

אופנה

מאת יהודית חנוך

תיאטר

בגדים של עניים במזרח הרחוק או מדרום־אמריקה – הם שיא האופנה של רחובות פאריס. העקרון הוא הרבה צבעים ובכל סגנון. פאריס בקיץ היא חגיגה גדולה לעיניים, עם הרבה תיירים ופה ושם גם מקומי, שלא הספיק להימלט ל"וואקאנס" השנתי.

אתם אנשים חכמים אתם, שלא נסעתם לחו"ל. חסכתם לעצמכם הרבה בילבול־ראש וכאב־לב. לא תצטרכו להידחק בשדות־תעופה צפופים או בתחנות רכבת שמרופדות מקיר־אל־קיר בתיירים. אתם לא תתרוצצו בפאריס/־רומא/לונדון/קופנהאגן לתפש שניצל עוף וצ"יפס, שזה הדבר היחיד שהילדים אוכלים. אתם גם לא תתרוצצו עד השעות הקטנות של הלילה כדי לתפש חדר פנוי.

אתכם לא ילסטמו נהגי מוניות רודפי בצע וגם לא כייסים שהחליטו להתעשר על חשבונכם, אתם גם לא תיתקעו בפקק תנועה שאורכו כמו כל מדינת ישראל, או בגל חום, שחמסין ישראלי נראה על ידו כמו תזכורת נעימה מהבית.

אחרי שסיפרנו את כל הצרות והתלאות שחסכתם מעצמכם כי נשארתם בבית, פלוס 15 אחוז מע"מ טרי־טרי, תעשו לכם חו"ל בבית, תתרווחו בכיסא הכי נוח עם כוס משקה צונן או צלחת אבטיח קר, ותהנו מהיפות והיפים של פאריס בצבעים טבעיים, בגודל מוקטן, בבגדים של אופנה וסתם צעקות אחרונות מצחיקות מראש ועד כף רגל, כפי שטרחו ועבדו הצלמים להביא לכם.

מה שקורה ביום יפה בפאריס – זה קרנבל. כאילו פתחו תיבת־צבעים ענקית ומרחו את הרחוב בכתמי־צבע אקראיים – אדום וצהוב וירוק וכחול במשיחות של צייר קצת שתוי. כאילו יש איסור ללבוש רק צבע אחד. צריך ללבוש כמה ביחד ומה שיותר – יותר טוב. צבעים מכסים את הראש והגב והרגלים. בנקודת התצפית שלכם תוכלו לראות קודם־כל רגלים ונעלים – ולרוב הנערות שעוברות

למלא כל דבר

קעדאן סעיד הוא אשר על המטבח במסעדת "הסעודה" בהרצליה. זו מצטיינת בעיקר בממולאים שלה, נוסף לסלטים ולכל השאר. קעדאן אופה את הממולאים בתנור ולא מבשל אותם בסיר במקובל.

הטבח סעיד: אופה ולא מבשל

קישואים ממולאים

המילוי לכ־10 קישואים
100 גרם בשר;
1 כוס אורז (חצי מבושל);
עלי נענע קצוצים;
20 גרם צנוברים;
20 גרם פטריות קצוצות;
מלח ופלפל.

אופן ההכנה:
קולפים את הקישואים וחותכים משני הקצוות. מוציאים את הפנים וממלאים בתערובת האורז והבשר ומסדרים בתבנית הבצל (אבל לא עד הסוף) וממלאים בתערובת. מכינים רוטב מארבע כוסות מים, סלרי חתוך, כף אבקת מרק עוף וקורט אגוז מוסקט טחון. מרתיחים את הרוטב כרבע שעה ובינתיים – מסדרים את הבצלים בתבנית אפיה. יוצקים את הרוטב מעל ואופים בתנור בחום בינוני חצי שעה.

עלי גפן ממולאים

המילוי:
300 גרם בשר טחון;
20 גרם צנוברים;
מלח ופלפל.

אופן ההכנה:
המילוי מספיק לעשרים עלי גפן. מערבים את המילוי, מניחים על עלי הגפן, מגלגלים אותם, סוגרים בשוליים ומסדרים בתבנית. מכינים רוטב משלוש כוסות מים, מלח, כף רסק עגבניות ושלושה גבעולי נענע. יוצקים את הרוטב מעל ואופים בתנור בחום בינוני כחצי שעה.

בצל ממולא

המילוי
300 גרם בשר טחון;
20 גרם צנוברים;
20 גרם פטריות קצוצות;
מלח ופלפל לפי הטעם.

אופן ההכנה:
מערבבים הכל יחד. קולפים עשרה בצלים קטנים עד בינוניים, מוציאים את פנים אפיה. מכינים רוטב מכף רסק עגבניות, מלח, שלוש כוסות מים, מרתיחים ויוצקים מעל. אופים כחצי שעה בתנור בחום בינוני.

חרשף ממולא

12 לבבות חרשף משומרים מקופסה. (רוחצים היטב כדי להרחיק את המרירות)

המילוי:
300 גרם בשר טחון;
10 גרם פטריות קצוצות;
10 גרם צנוברים;
מלח ופלפל לפי הטעם.

אופן ההכנה:
מערבבים את המילוי, פותחים את הלבבות וממלאים בתערובת הבשר, כך שנוצרת גבשושית עגולה. טובלים את החרשף הממולא בקמח ובביצה ומטגנים בשמן חם. מסדרים את החרשפים הממולאים בתבנית אפיה ושופכים מעל רוטב משתי כוסות מים, כפית אבקת חרדל, כפית אבקת מרק עוף, מיץ מדבע לימון. אופים בתנור בחום בינוני כרבע שעה.

חציל רומני

אופן ההכנה:
שורפים על האש שני חצילים. מנקים וקוצצים דק או טוחנים יחד עם שלוש גמבות כבושות ושלושה גבעולי שמיר. מוסיפים חצי כפית שום מעוך, מלח, רבע כוס שמן ומערבבים.

חציל פיקנטי

אופן ההכנה:
קולפים שני חצילים וחותכים לקוביות. מטגנים בשמן חם עד שהשחימו. מטגנים שלושה פלפלים ירוקים חתוכים (מזן נהריה – הבהיר יותר).
מכינים רוטב מרבע כוס שמן, כפית שום מעוך, חצי כפית פלפל שחור, חצי כפית מלח, חצי כוס חומץ, שלוש כפות רסק עגבניות. מבשלים את הרוטב כ־5–10 דקות. מערבבים עם החצילים והפלפלים המטוגנים. מקררים ומגישים.

עדה כהן

ארטישוק ממולא, עלי גפן ממולאים, פשטידת קישואים בגבינה, מוסקה – חגיגה ריחנית ושחומה מהתנור הטוב. ממבחר הבשרים על האש נמליץ הפעם דווקא על כבד עוף: בלי תיחכומי בישול, בלי תוספות מעשירות. סתם כבד צעיר וטוב, שכל מה שהוסיפו לו מסתכם בקצת מלח וקורט פלפל. מניחים את הכבד על האש הנכונה לזמן נכון ומשיגים תוצאה טעימה ומעודנת.

סיימנו בבוואריה עטופה במעטה של מוס שוקולד ובתפוח עץ בתנור, ממולא ברסק אגוזים ופירות מיובשים. שניהם עלא־כיפאק.

המחירים סבירים בהחלט: סלאטים – 250 שקל; ממולאים – 350 שקל; פשטידה – 400 שקל; צלע לבן – 900 שקל; כבד עוף – 900 שקל; צלעות כבש – 1500 שקל.

לאכול בחוץ

סעודה ב"סעודה"

יהודה, מוני
ושולחן הממולאים:
לעמוד בפיתוי

(צילומים: שמואל רחמני)

אכלנו טוב השבוע

* אצל "הנרי השמיני" בהרצליה. משהו שקוראים לו שם קריספלי ולא תמצא אותו בשום ספר בישול. המצאה של הבית, כמו שאומרים. זה מזכיר קצת קנלוני איטלקי, אבל זה בכל זאת משהו אחר. ממלאים קרפ ברוטב בשמל עם פיסות חזה אווז מעושן. מקפלים את הקרפ (עם המילוי) לארבע, מכסים בגבינה מגוררת, מקרימים בתנור, מוציאים בזמן – והתענוג כולו שלך.

* אצל "אולימפוס" (ת"א, רח' הקישון פינת לוינסקי). "סטייק ספרדי", עשוי מבשר שנקרא בעגה העממית "עגל חלב", עשוי ברוטב פטריות ויין, אפוי בתנור עם שזיפים טריים ורסק עגבניות. טעמנו באותה הזדמנות נתח קטן וטעים מאוד ממנת בשר גדולה, הנקראת כאן "שוק טלה" ולדברי הבעלים, השוק הזה הוא של תיש צעיר מאוד, שבשרו ידוע בעדינותו ובטעמו ועל כן, כל מה שמתבקש להכנתו הוא להכניסו לתוך סיר מים עם פלפל אדום ומלח ולאפות במשך חמש שעות לערך.

לפני חודשים אחדים בישרנו על פתיחתה של ה"סעודה" בהרצליה, ממערב לצומת "אכזיב". אם אתה עובר בכביש זה בדרך לשפת הים – תזהה את המסעדה על־פי המרפסת הגדולה, המחופה בגג עץ מסוגנן. לפני חודשים אחדים עברנו שם, ראינו את יהודה ומוני – שני בחורים חרוצים שתיפעלו את הסטייקיה בתחנת הדלק שליד "עלית". שאלנו אותם: מה אתם עושים פה, והם אמרו: זה שלנו, אולי תטעמו משהו?

למה לא. טעמנו מהניגובים ומהסלאטים, מהממולאים והפשטידות, מהבשרים על האסכלה ומהמנות האחרונות. דיווחנו לכם בלשון נהנתנית ומתפעלת. אמרנו אז: נשוב לכאן כעבור זמן ונראה אם המקום החדש יצליח, ואם יצליח – האם יעמדו בעלי המקום מול הפיתוי להוריד קצת רמה ולהכביר הכנסות. שכן, לא מעט מן המסעדות המצליחות בראשית דרכן נכשלות בנסיון הזה. הן ממהרות לזלזל בחוש הטעם והשיפוט של הסועד הישראלי, שהוא בדרך כלל, בעל תגובה איטית. והוא, בסופו של דבר, משיב מלחמה שערה: מדיר את רגליו מהמסעדה המזלזלת.

יהודה ומוני, מה"סעודה" של הרצליה המערבית, עמדו בפיתוי. הרמה הטובה של הפתיחה בעינה עומדת (אף כי לא יזיק לשים לב יותר לרמת הטעם של מלית הבשר בירקות הממולאים).

בצהרי יום לוהט, נשבה רוח משיבת נפש במרפסת המקורה של "הסעודה" ואנחנו התלבשנו שם על סדרת סלאטים וניגובים שהיו אלף־אלף. שימו לב שם לזיתים הדפוקים, קצת קשויים וקצת מריירים (שהם מהסוג החביב עלינו). בשוק הם עולים קצת יותר מהזיתים ה"סוריים" הרגילים. בעל מסעדה, המגיש מן ה"דפוקים" האלה, אות הוא כי הנ"ל מתאמץ לשמור על רמה.

הצלחות הוסיפו לנחות: בצל ממולא,

השבוע - כל יום
יום המוצר

יום ראשון
12.8.84

שמלות
לנשים וילדות
תיקים
וארנקים לנשים

יום שני
13.8.84

חצאיות
לנשים וילדות

יום שלישי
14.8.84

כותנות לילה
לנשים וילדות
פיג'מות
לנשים, גברים וילדים

יום רביעי
15.8.84

כסאות לים
שמשיות
ומעמדים
בריכות מתנפחות

יום חמישי
16.8.84

גרביים
לנשים, גברים וילדים
כל המבחר

יום ששי
17.8.84

בגדי ים
בגדי חוף
כובעי קש

30% הנחה

"הנג־אובר" כל בוחר מאוכזב

עכשיו נראים הדברים כה רחוקים כאילו קרו בפלנטה אחרת. אבל אז, באותו ליל בחירות, אני נזכרת בתוכנית רדיו שבה היה המרואיין משיב על השאלה: אלו ספרים ותקליטים היית לוקח אתך לאי בודד? אני מתחילה להרכיב את הרשימה מפני שכל מה שאני רוצה עתה הוא להיות כמו רובינזון קרוזו.

שלב שני:

העניינים מתחילים להסתדר בראש. יש לי כמה שעירים לעזאזל. למרות שהפסדתי עשר חבילות שוקולד־אגוזים שוויצרי בגלל הסקרים של אבי דיסקין, אני כבר מפזרת על סביבותי את התכנית שלי לקראת הבחירות הקרובות: בלי סקרים, בלי חנוך סמית ובלי ציפיות. תעמולת הבחירות תהיה "כאסאח", כמה שיותר ברוטאלית – יותר טוב. צריך פיצוי לצמחונות של הפעם. כן, מוטה גור, החיים זה לא פיקניק והאיש מרחוב צמח לא קיבל את שלו.

שלב שלישי:

אני מתחילה להפיץ את התיאוריה שלי בדבר "הסתגרות בגטו", בו יחיו רק אנשים שאינם מוכנים לבלוע את הסגנון של "יש אלוהים!" שהוזעתק ממגרש הכדורגל אל ליל הבחירות ב"מצודה", והקפיץ ממקומה גם את השרה הליברלית דורון. אני מסבירה לאנשים, החשים כמוני, שאפשר להמשיך להתגורר כאן ולתפוש עמדת־תצפית נוחה, בלי להתרגז ולאכול את לבך פעמיים בשבוע. לא להיות מעורב. כאילו שאתה גר בחוץ־לארץ. אתה הולך לעבודה, משלם מס־אמת, משרת במילואים, שומע חדשות ואלכס אנסקי, קורא עתונים, אבל משתדל, והדגש הוא על "משתדל", להפסיק להיות מעורב נפשית. להתגבר על האיכפתיות המחורבנת הזו, כאילו המדינה היא ה"בייבי" שלך. היא היתה ה"בייבי" שלך, אבל משהו נקרע בבחירות האחרונות והיא כבר לא. ולא חשוב מי יהיה בשלטון ומי ישב באופוזיציה.

המדינה שכה רציתי להמשיך להעניק לה אהבה, נתנה לי להבין, בלילה אחד של בחירות, שהיא כבר לעולם לא תהיה מה שהיתה פעם. זה כמו לקום בבוקר עם גבר מוכר, להציץ בפרצופו, הישן ולהרגיש שזה כבר לא זה. די. אנשים שואלים אותי מה קרה לי שאני מתחילה לדבר מין דיבורים מוזרים כאלה על מגורים בגטו והרי רק עכשיו עברנו דירה והמכצע הספיק לי לעשרים השנים הבאות... ואני אומרת שזה בכלל לא צחוק ואני אפילו חייבת להשתמש במלים גבוהות כמו "להרגיש ניכור כלפי המדינה אותה חלמנו והקמנו" וכו'. אני אומרת להם שכדי לגור כאן בגטו, לא צריך להחליף את מקום המגורים. הגטו הוא בלבו של כל אחד והוא פתוח רק לאנשים ששרים אתך אותה אופרה. אנשים אומרים לי שאני מתנשאת ויש בזה משהו, אני מודה. ואנשים מזכירים לי שהם, זאת אומרת אנחנו, הקמנו מדינה כדי שיהודים יחדלו לגור בכל מיני גטאות ויפסיקו לחשוב במונחים של גטו. וגם בזה יש משהו. אני משתדלת למחוק מנגד עיני כל מיני פרצופים מתלהמים של אריק־מלך־ישראל, לשכוח את הכסאות המיותמים בליל הבחירות במלון פאלאס...

שלב רביעי:

זה קורה לי ביום של חול, אחר־הצהרים מיוזע במעלה רחוב אלנבי בתל־אביב. המון אנשים שמצטלמים אתם בשוק הכרמל הסמוך ביום של בחירות. עכשו, סתם, קוראים להם "עם". וזה העם שלי. אין מה לעשות, לטוב ולרע. אני עומדת, במקרה לגמרי, במקום בו צולמה בליל הכרזת המדינה, ב־29 בנובמבר 1947, תמונת מעגלי ההורה של העם החוגג. נכון שהיום האנשים פה ברחוב שונים לגמרי. גם אז היה זה "עם". השוני לא עושה אנשים טובים יותר, רק הנוסטלגיה עושה זאת. אני הולכת וגונזת את הרעיון בדבר הגטואיזציה של חיי העתידיים.

לסיכום, לא היה זה אלא "הנג־אובר" מתמשך של בחירות. הרגשת התבוסה הזמנית שפקדה אותי בגלל הפסד השוקולדים מפנה את מקומה לתחושת צער על שנציג "העם" האמיתי, לובה אליאב, נותר בחוץ.

אילו, בזמנו, היו מוצאים לו מקום באוטובוס הצפוף כי אז היתה השירה יכולה להיחלץ היום ביתר קלות מן הפלונטר.

שלב חמישי:

איך יכולתי לחשוב על חיים באי בודד, הרחק ממקום בו לא משעמם אפילו לרגעז אנשים ימשיכו לצעוק "יש אלוהים!" במקומות הכי לא צפויים ואת תמשיכי להתרגז. והרי זה טעם החיים.

תיבת דואר

קיבלתי יופי של מכתב מאתת הקוראות של המדור, אשר ניחנה לא רק בכשרון כתיבה, אלא גם בכנות ובוישר פנימי. במקום לעשות לה אנאליזה, אני מביאה את מכתבה כלשונו.

השבוע נתקלתי בקטע משיר של יונתן רטוש:

אשה, כאשר היא אשה, צריכה
בעצם שלושה:
אחד במיטה
אחד בלב
ואחד למשוך עימו בעול היומיום.

* * *

אני שגדלתי על הספרות הרומנטית, שירי אהבה וסרטים מתקתקים של גיבורים ומלים יפות, שמתה שיש לי בעל אשר מעולם לא הצליח לומר לי: "אני אוהב אותך" (אבל מראה זאת) ויתסי מין איתו הם לא דעידזת אדמה וברקים ולא משפטים למני־תוך־כדי־ואחרי, אבל מאוד כנים ומ־הנים. טוב לי איתו בשיגרתיות, בלי הפת־עזות, בלי פחדים, בלי ציפיות. הרבה חוש הומור, הבנה וסלבנות. שיחות ארוכות על כל הנושאים שבעולם, בלי להסתיר, בלי להת־כחש לדברים, בלי העמדת פנים.

והוא אב נפלא לילדי, בלי לנסות להיות מתוחכם ולדעת את כל שיטות החינוך והספרים.

והוא מוכן לסלוח לי כאשר אני תולמת על גברים אחרים יפים ורומנטים שאומדים מלות־אהבה (ואולי לא מתכוונים לזה) ונוש־אים אותך על כפיים (ואת פוחדת ליפול). אך עם יד על הלב: לא הייתי מוכנה להינשא ולחיות יום־יום עם אחד מהם.

יש לי יופי של בעל, לא הייתי מחליפה. הוא טוב לאבהות ונישואים, אבל האם זה פשע לרצות פעם אחת, רק פעם אחת, גבר אחד יפה ורומנטי, לא לבגידה חלילה, אלא למען הנשיות שלי, לזכר ימי הרווקות?!

אז מה שיש לי לומר דוגרי לבעלת המכתב הוא שזה לא פשע "לרצות פעם אחת גבר אחר יפה ורומנטי". אבל, גבירתי היקרה, כאשר הוא יגיע אליך בשביל פעם אחת אין לחברה שם אחר למה שיקרה כיניכם אלא "בגידה".

עדיין לא המציאו דרך לאכול את העוגה ולהשאירה שלמה.

הנשיא־לשעבר ג'ימי קארטר נכשל בלשונו (ובוודאי איבד הרבה קולות פוריטאניים), כאשר בראיון ל"פלייבוי", לפני הבחירות לבית הלבן ב־1977, דיבר בגלוי כי יש לו לעתים מחשבות־חטא למראה אשה מעוררת תיאבון. אחר כך הוא היה צריך להתפתל כדי להיחלץ מן ההצהרה האנושית הזו.

מאיר אדיפר

לזוגות אוהבים (בכל גיל!)

לגור בפנסיון הרדי ציורי, עם פרחים ונופים משגעים בחלון. לטייל יד ביד בעדוץ נחל, בשביל של יער קסום. לנשום אויר פסגות ליד קרחוני־עד.
לשתות יין לבן נפלא וללגום קפה אמיתי עם עוגת קצפת עשירה.
עשו את זה אתנו בטירול של אוסטריה. שבוע של נופש וטיולים יום־יומיים בדגל. ביצוע: "נאות הכבר". פרטים: טל. 03-439207

מועדון מטיילי מעריב

מאת יגאל לב

ראש של אשה

עשו ברו את הראש. בזהון. הוא לא החליק ונפל מהכן עליו היה ניצב. מישהו הטיח אותו בחמת זעם וניפץ אותו לרסיסים.

ראש של אשה. הפסל מגלף אותו מאבן כבר שבועות. שיש מיוחד שהובא מקרארה. גוש שיש יקר, שניצב במרכז האטליה שבקומת המרתף של הבית המשותף וסביבו – כמו סערה של שלג, ניתזים הרסיסים. כאשר הפסל, בעל הזקן העבות, מחזיק בפטיש ובמפסלת, הוא נראה כאדם שבורא עולמות. נאבק בגוש השיש והרסיסים הלבנים צונחים על זקנו, מכים על פניו, ממלאים המרתף רסיסים ואבק.

הוא מתענג על הגילוי החדש. השיש. נטש את רישומיו, את ציוריו, נטש את עבודתו כמאייר ספרים.

לקראת תחילת העבודה הוא עשה כמה סקיצות של ראש אשה. סקיצות מיניאטוריות. בחר בידידתו האחרונה. נערה המשלבת מזיגה מרתקת ומושכת גברים של אשה וילדה. שפתיים חושניות ומצח זך. עיניים מסקרות, עיניים כאלה, שאתה טובע בנשיות שלהן, ובצוואר כמו גבעול רך, שאיננו יוכל לשאת את מטען היופי הזה.

למרות שהיה מבוגר כפליים מידיד הדוגמנית, נדמה היה לגליה, שהיתה מבקרת תדיר באטלייה, שהצעירה הדוגמנית, היא המבוגרת בין השניים, והוא – ילד מגודל, שעיר, מפונק סקרן.

■

במשך ימים ארוכים הכין סקיצות מפניה של נערתו. מפנים ומאחור, בפרופיל. לאט לאט, על הנייר, התגבש הראש ברור, כמו תלת־מימדי. לאחר מכן, יצר ממנו דמות מחימר, אצבעותיו הגדולות נחו בעדינות על־פני הפסל, כגבר המלטף פניה של אשה אהובה.

רק לבסוף ניגש ליצור אותו באבן.

לגליה, שראתה אותו פרוע, מאובק, אמר בגיחוך: "את יודעת, היה פעם ויכוח בין שניים מגדולי האמנים בעולם, ליאונרדו דה־וינצ'י ומיכלאנג'לו. כאשר מיכלאנג'לו עבר בשוק, מאובק ומלוכלך מאבק השיש שדבק בו, אמר ליאונרדו לידידיו: תראו, עבודת הפיסול בזויה כמעט כמלאכת כפיים שחורה. היא מלכלכת, מאבקת ואילו עבודת הציור היא אמנות אמיתית. אתה יכול לשמוע מוסיקה. אתה לבוש בגלימה נקייה. ידידים סובים באים לשוחח איתך. הכל מסביב גושם אווירה של תרבות. "את יודעת" – "אמר לגליה" – עד עכשיו הסטודיו שלי דמה לאטלייה של ליאונרדו. נכנסו, שוחחו, שתו קפה, שמעו מוסיקה ואני אהבתי את כולם. אהבתי לראות אותם מתבוננים בציורים, אהבתי לשמוע את השיחות שלהם. אבל עכשיו, אני מתענג על מה שליאונרדו קרא מלאכת הכפיים השחורה. אני אוהב את הריח של האבק הזה. הצרה היא שאין לי הכשרון שהיה לו.

ידידיו הטובים, אף שזעמו על הדחתם מ"המועדון", הודו, קצת בקנאה, קצת בזעם, ולעתים ברוחב לה גלהב: שהפסל הוא באמת יצירה בשלה. "ביטוי בוגר של אמן שחיפש את עצמו".

שלושים יום היה במילואים. בצפון הרחוק. האטלייה היה סגור.

הגדוד השתחרר בערב. הוא לא המתין אפילו להסעה. יצא בטרמפים מהצפון. נתקע בראש־פינה, לאחר מכן בחיפה, רק עם שחר, הורידה אותו משאית גדולה, ליד השכונה. הוא דהר לכיוון הבית, הרעב לפסל בער בו. חודש ימים היה רחוק מהסטודיו, רעיונות מטורפים שיחקו בראשו. שם, בצפון, היה לו פנאי. הוא עשה סקיצות קטנות במחברת. הכין רישומים. עכשיו כל מה שציפה לו זה להוריד את המדים וללבוש את בגדי העבודה ולהסתער על הפסל.

פתח את הדלת. הראש רבץ על הריצפה כמו ראש כרות מגופה. ראש שהתעללו בו. מישהו ניפץ בחמת זעם עם הפטיש את הפנים. לגליה, נראה הראש כמו פני אדם, שהרוצח ביקש לעוות אותם, עד כדי כך שלא יכירו את רישומיהם, שלא ידעו למי שייך הראש.

הפסל עמד רגע ארוך, שמט את תרמיל החיילים שלו. ראשו מורכן כמו אבל על מות ידידים ואחר־כך, לאחר דממה ארוכה – באה הצעקה.

כך זועק אדם רק על אבדן הדבר היקר לו ביותר. כך זועקת אשה על אבדן בנה יחידה.

צעקות פראיות שפתחו חלונות, טרקו דלתות, רגליים דישדשו לרדת ולראות מי הנרצח.

כך ראתה גליה את הפסל. הוא עמד עדיין בתנועה קפואה אצל הסף. מפחד להכנס, כאילו אבק השיש הוא שלולית של דם שהוא מפחד להכתים בה את ידיו ונעליו הצבאיות הכבדות.

השכנים שהבינו כי המדובר בסך הכל בגוש שיש, חזרו לדירותיהם, רוטנים. על מה בני אדם בוכים היום, על שיש שנשבר, בימים אלה שבני אדם נהרגים, בוכים על חתיכת שיש ועוד, מעירים את כל הבית.

■

רק גליה נשארה. עמדה ליד בעדינות, מנסה שלא להפר את הדממה האבלה הזאת שמסביב. אחר־כך אמרה בשקט, "אתה רוצה לקרוא למשטרה?"

האמן הניד בראשו לשלילה: "לא צריך... לא צריך..." מלמל.

גליה נטלה מטאטא, טיאטאה את אבק השיש, ניסתה לגלגל את גוש השיש לפינה, כדי שהתזכורת הזאת לא תרבץ באמצע הסטודיו. אחר־כך, ניסתה בשמיכת פיקה את גוש השיש הגדול כדרך שמכסים גופה. כל אותה עת, עמד הפסל אצל הדלת כאילו קפא על מקומו. רק אחר־כך חצה את הדירה והתישב על הריצפה. משך את ברכיו אל חזהו,לפת אותן בשתי ידיו, כיווץ את עצמו.

צעדים רכים התקרבו אל הדלת, חצו את החדר. לרגע דומה היה כי הפסל, פסל השיש, קם לתחיה. הנערה נכנסה לאט ובשקט. במבט אחד קלטה את התמונה כולה. את השיש המנותץ, את הפסל, את גליה שנשענה כמו נוטה לתת כתף, לנחם את הפסל, רק תנועה, לא יותר. קרבה אט אט אל הראש המכוסה בסמיכת פיקה. הסירה את השמיכה בעדינות, ברכות, כדרך שאם מסירה את השמיכה מבנה האהוב. התבוננה בבת־דמותה המנופצת. רגע ארוך התבוננה בפסל ואחר הפשילה את הראש אחור במין תנועה רכה שגרמה לשערותיה להכות גלים וצחקה.

קרסה על הריצפה, יושבת אל מול הפסל. העבירה יד קלה בשערו, ואצבעותיה, יותר מאשר שפתיה, דיברו אליו. "אתה זוכר שסיפרתי לך מזמן על האיש ההוא שרודף אחרי. שכחת.אף פעם לא התיחסת לזה ברצינות.אבל הוא התיחס. הוא שייך לאלה שאינם יודעים להפסיד. הוא שייך לאלה שנדמה להם שכל העולם קשר קשר כדי לפגוע רק בהם. הוא תמיד שנא אותך ואתה אפילו לא יודעת. אתה היית לגביו מין כשרון כזה, שאיננו יודע אפילו להעריך את מה שיש לו. הוא, לעומתך, השיג כל דבר בצפרניים והוא, כמו כל אנשי הצפורניים, לא יכול היה לסלוח למוכשרים באמת".

היא דיברה בשקט. פורעת את שערו השחור והארוך, משתעשעת בו כמאלפת נחשים: "ואז הוא איים עלי. אני לא סיפרתי לך את זה, כי זה נראה לי תמיד מטומטם. הוא אמר שאם... אני אמשיך – הוא ירסק לי את הראש (הצחוק היה מהול במין משהו חנוק), אתה מבין עכשיו למה אני צוחקת, אף פעם לא ידעתי שהוא התכוון אל הראש הזה... לפחות האורגינל נשאר שלך..."

חופשת חולות וים

מועדון מטיילי מעריב

איה־נאפה איגנה "תתיכה".
איה–נאפה היא חתיכת חוף משגעת בקפריסין, עם חולות זהב, מפרצים מקסימים ומים צלולים. בוא אתנו לאיה־נאפה, באניה או במטוס – מחכה לך שם חופשה חלומית.
פרטים: טל. 439207

מועדון מטיילי מעריב

הורוסקופ

תחזית לשבוע שבין 10 ל־16 באוגוסט

טלה (21 במארס – 20 באפריל)
דוגש על ענייני העבודה והחברה; אסור לך לבזבז זמן בחברתם של אנשים המשעממים אותך. ב־13 באוגוסט תהיינה הפעולות היומיומיות הפתדון הטוב ביותר. אין זה הזמן ליטול סיכונים. נסה לרדת אל שורשי הבעיה המטרידה אותך; ב־14 בחודש ישתפרו ענייני הכספים. לקראת סוף השבוע תשיג את מטרתך בתחום הקאריירה, ותוכל לחגוג את ההישג בחברת יקיריך.

שור (21 באפריל – 22 במאי)
נסיעות ורומאנטיקה משתלבים יפה ב־10 לחודש. לאחר מכן כדי לך לשקול מחדש את מטרותיך בתחום הקאריירה, ולהתייחס בספקנות להצעות בתחום זה. הקפד להתחשב ברגשותיה של נפש אהובה. ב־14 צפויות התרחשויות בתחום הידידות, לטוב ולרע. הנח לאחד החברים לפעול כמתווך, והישמר מפני מירמה. בסוף השבוע מתחזקים קשרי האהבה.

תאומים (23 במאי – 21 ביוני)
אל תטריד את עצמך בענייני עבודה; כדאי לך לנצל הזדמנויות בתחום החברתי. אם אתה מתכנן טיול, אל תרגיש לחוץ אם לא כל כך מתחשק לך לנסוע. יתכנו מריבות עם בן משפחה, אולם חיי האהבה ישתפרו מאוד. ב־14 לחודש יתכנו הצעות מדהיקות לכת בתחום העבודה – כדאי להצמד לטריטוריה מוכרת. בסוף השבוע תעמוד במרכז פעילות חברתית.

סרטן (22 ביוני – 22 ביולי)
מישהו מנסה להוציא את הרוח ממפרשיך, אך הכוכבים פועלים דווקא לטובתך. הרומאנטיקה והקאריירה בסימן עליה. ב־11 לחודש תגיע להתלהבה כלשהי בתחום העסקים. אתה נוטה למצבי רוח, אך אל תהיה רגיש מדי. ב־13 לחודש תיהנה מפגישה עם ידיד ותיק. הרעיונות שלך מבריקים, אך אתה נוטה להביעם ברגשנות יתרה.

אריה (23 ביולי – 22 באוגוסט)
שאיפותיך בתחום הקאריירה יקבלו תנופה ב־10 לחודש. צפויים דברים נעימים בתחום הרגשות. רצוי לשקול אם באמת אתה רוצה לנתק יחסים. התאזר בסבלנות לגבי החלטות בתחום הכספים – אל תקבל החלטות חפוזות. הסיכויים ביחס לנכסי דלא־ניידי טובים, אך הימנע מהשקעות בשטחים אחרים.

בתולה (23 באוגוסט – 22 בספטמבר)
אל תחשוש יותר מדי מפני הזדמנות לעבודה חדשה. פנויים עשויים להתאהב. אל תתעלם מרגשותיהם של הסובבים אותך, גם אם אתה שקוע בענייניך. טיעוניך ההגיוניים יגברו על התפרצויות־הרגש של בני שיחתך. חוסר דיסקרטיות מצד השותף יפריע לך. לא כדאי לקבל החלטות עסקיות ב־15 באוגוסט. בסוף השבוע תוכל לטפח קשרונות אמנותיים.

מאזניים (23 בספטמבר – 23 באוקטובר)
אתה עלול להידרש לפרוע חוב ישן וזה יעציב אותך, אך רומאנטיקה בלתי־צפויה תפצה אותך על כך. אל תבזבז זמנך על דברים שוליים. ב־12 בחודש אתה עלול להגזים בהוצאות. ענייני שותפות רגישים כעת; אל תסתבך במריבה במשרד. ב־14 יסתמן סיכוי לרווח, אך עליך להיות החלטי. הזהר מפלירטים שעלולים לקלקל קשרים מבוססים.

עקרב (23 באוקטובר – 21 בנובמבר)
קרוב משפחה יציע תכנית נבונה בתחום הביתי. חיי התברות במיטבם ב־10 לחודש. כדאי לשקול מחדש ענייני משפחה וקאריירה, אך אל תאיץ בדברים. יחסים קיימים יהיו מספקים יותר מיחסים חדשים. ב־14 באוגוסט תאוור סוף־סוף אומץ לפנות אל מישהו מושך. אל תיקח סיכונים בתחום הפינאנסי. יחסים עם ידיד עלולים להיות פגיעים ורגישים.

קשת (22 בנובמבר – 22 בדצמבר)
ב־10 לחודש תקבל חדשות מפתיעות וטובות. מסתמנות התפתחויות חשובות בתחום העבודה. לאחר מכן עליך להקפיד על דיוק ועל גילוי לב. אסור להפריז בבזבוזים. חיי החברה מצויינים ב־12 לחודש. ב־13 צפויות הפרעות – כדאי לנתק את הטלפון אם אתה מבקש לעבוד בשקט. המשפחה אינה תורמת לשלום נפשך.

גדי (23 בדצמבר – 20 בינואר)
הבטחון העצמי שלך עלול לעורר חוסר בטחון אצל הזולת; אולי לא תזכה לתגובה שלה אתה מצפה. יש לך סיבה טובה לשמוח לקראת טיול. גם הכסף עשוי לבוא, אך הישמר מהוצאות מופרזות. ענייני הקאריירה יתייצבו בפרספקטיבה הנכונה. ב־12 לחודש יביא עמו אורח תדשות טובות.

דלי (21 בינואר – 19 בפברואר)
צעירים עלולים להתקל בבעיות עם הוריהם. פגישה בלתי־מתוכננת ב־10 לחודש תגרום לך עונג; האהובים יהנו מפרטיות. אל תבטית הבטחות בעלמא, כי אחרים מצפים ממך לקיימן. עלולים להתגלע חילוקי דעות בין שותפים אך הדברים יסתדרו לטובתך. הדת מעניקה לך השראה. ה־13 לחודש אינו יום טוב לענייני כספים.

דגים (20 בפברואר – 20 במארס)
אתה מבקש להתבודד עם הנפש האהובה עליך. התחזשה היא הדדית. מלא מחדש את המצברים ונסה להתגבר על נטיית ההסתגרות. אל תשקע יותר מדי בעצמך. ב־12 לחודש תחדש את המגעים החברתיים. אין זה הזמן הטוב להסתמך על הזולת; עשה דברים במרידיך ותבטיח לעצמך תוצאות טובות. כדאי לעשות תכניות לעתיד ולא רק לחיות את הרגע. נקוט גישה מעשית יותר בעסקים.

צוחק מי שצוחק אחרון

"לא בא לי לבשל הערב".

"אתה זוכר את הימים הטובים ההם כשלבל בעיה היה פתרון?"

"אלברט, חזור הנה מיד. אנחנו לא בביתז"

"הדחף הזה לשלוט, כמה זמן אתה כבר סובל ממנו?"

"אני לא יודעת מי האב. זה קרה כשהייתי בתרפייה קבוצתית".

אתה מהתרופות האלו תשפר את מצבך. אל תשכח לדווח לי איזו מהן."

מעריב

בעמוד זה מבחר מהידיעות
והמודעות שפורסמו ב"מעריב",
בשבוע המקביל של 1949
במלאת שנה למדינת ישראל.
הנוסח המקורי נשמר.

ליקט גבריאל שטרסמן

השבוע לפני 35 שנה

דר"ל משרד"ד
מתפש לשכור או לקנות
קיוסק
במרכז בית, צריך שם
סיטה במקום מרכזי
עבור מכירת עתונים,
ספרים ומצרכים.
לפנות: ת. ד. 4198,
עבור 106 ב'

יהודי הגליל חוששים שהפליטים יוחזרו לאזורם

הקצב האטי של יישוב הגליל והעובדה ש־300 ערבים הושבדו לסביבות צפת שזרזו את הראנה שחלק ניכר מן הפליטים הערביים שיורשו לחזור לישראל יושבו מחדש בגליל.

לאורך הכביש עכו צפת יש כיום לא יותר מארבעה ישובים. ויהודי הגליל חוששים שדבר זה יתן פתחון פה לארצות ערב לדרוש שהפליטים החוזרים ישוכנו באיזור בלתי מיושב זה. כבר כיום הערבים היושבים במג'דל כרום חולשים למעשה על הכביש החיוני הנ"ל.

הוקם הקשר היבשתי השני עם הבירה

"בכשרי אהבה, עבודה ומסירות, ובעבותות סלרה אנו קושרים היום את כירת ישראל הנצחית עם מדינת ישראל" – הכריז היום ראש הממשלה, מר דוד בן־גוריון, בהכנס הרכבת הראשונה מת"א לירושלים.

הרכבת הראשונה לירושלים מאז מרץ 1948 יצאה הבוקר מתחנת הרכבת בתל־אביב. הרכבת בת 8 קרונות, בהם 7 קרונות משא וקדון נוסעים שבו אורחים מוזמנים, ביניהם שר התחבורה, מנהל הרכבות בארץ ושתונאים. המטען כולל 850 ארגזים ספרים שהובאו מפולין ונשמרו ע"י הממשלה ביפו עד שנפתחה דרך הרכבת להעברתם לירושלים.

שריקה ארוכה שירושלים לא שמעה אותה מזה שנתיים בישרה והטילה התרגשות בלב מאות האורחים כתחנה ובלבם של אלפי בני ירושלים שהצטופפו בכל הסביבה. שני המטוסים של חיל האויר הישראלי שליוו את הרכבת בכל מסעה הגו מעל התחנה והוסיפו נופך משלהם לשמחתם של בני ירושלים שנפנפו – מי כיד, מי בדגלון ומי במטפחתו לעבר הרכבת ונוסעיה.

לא משרדים שלמים, כי אם מחלקות יועברו לירושלים

491 פקידי ממשלה נוספו לירושלים על־ידי העברת מחלקות ממשלתיות שונות לירושלים.

בימים הקרובים יועברו לשם עוד ארבעים פקידים ממשרד הסעד. אולם הממשלה אינה נוטה כעת להעביר משרדים שלמים לירושלים, כי אם להעביר מחלקות מסויימות מתוך משרדים לירושלים. בסך הכל ישנם כיום בירושלים כ־1400 פקידים ממשלתיים, הכוללים את פקידי בתי המשפט וכן את הפקידים של המשרדים האיזוריים במחוז ירושלים.

"ציון של כבוד" לסרט ישראלי

הסרט הישראלי "כך נולדה מדינה" זכה ל"ציון של כבוד" בפסטיבל הסרטים שנערך במארינבד, בצ'כיה.

משלחת ישראל לווינה – במטוס „אל על"

בתמונה נראים שר התחבורה ד. רמז, י. גרינבוים חבר הצבאי של חצי ושאר חברי המשלחת הצבאית מכל שלשת השרותים

משמר אוסטרי הוצב על קבר הרצל

"כל ההכנות להעברת עצמות הרצל לישראל הושלמו. אם האוירון מישראל יגיע ממועדו הארון עם עצמות הרצל ימריא משדה התעופה בטולן, ליד וינה, ביום ב' ה־15 באוגוסט" – אמר נציג ישראל באוסטריה ד"ר קורט לוין שיתלווה למשלחת הישראלית בתור נציג משרד החוץ.

שני קציני משטרה אוסטריים עומדים במשמר ליד קבר הרצל מזה 4 שבועות. זהו אחד ממאמצי החזירות שנקטו ע"י ממשלת אוסטריה, כדי למנוע כל הפתעה בלתי נעימה איזו שהיא.

"אל "על" עושה טיסותיה קבע

חברת "אל "על" עומדת לרכוש בקרוב אוירון 4־מנועי שלישי וכבר מסוף החודש תתחיל החברה לפעול באורח קבוע ותקיים שתי טיסות לשבוע בשעות קבועות לפאריס דרך רומא.

עד כה לא היו הטיסות של החברה הישראלית מסודרות באופן סופי. מאידך, עמדה החברה ב"התחרות פרועה" שהשתררה ב"שוק"האווירי.

המועמדים לתפקיד מבקר המדינה

ועדת המנויים (ועדת משנה של ועדת הכנסת) עברה היום על רשימת המועמדים שהוצעו לתפקיד מבקר המדינה.

לא כל השמות הגיעו כבר לועדה והדיון עוד יימשך. 2 מחברי הכנסת הציעו את ה' ז. מרום לתפקיד זה ומניחים כי הוא המועמד הרציני ביותר.

בר־יהודה ממפ"מ הציע את חבר הכנסת מנחם בדר. שני אנשים ובהם עו"ד יודע הציעו את עצמם. ציר אחד ממפא"י הציע את ה' קדיש לוזינסקי לתפקיד מבקר המדינה.

טיסה לבדים וחזרה

מקנה

הזדנה לחג התעופה

עבור הזמנות גא לפנות:
בחיפה:
1. משרד המועצה לתעופה רח' ירושלים 28 טל. 4400
2. משרד תיאטרוני גינצבורג רח' הרצל 25 טל. 2621
3. „שראבקס" מ. מ. ח. בית פלסין טל. 3604
4. מרכז חר הכרמל, פנת הקורא, טל. 4091
5. ועד לסען החייל, רח' בלפור 5 טל. 2341
6. קרית חיים — בית הקפה של הקריה
7. קרית מוצקין — המרכז, קיוסק א. לוין
8. קרית ביאליק — המרכז, בית קפה פרוירנברגר
9. כפר עסה — בית קפה פולצ'ק
10. נהריה, חנות „פלס"

החג יתקיים ביום ב' כ"ז אב תש"ט (22.8.49) בשדה התעופה בחיפה

חברת ביטוח לארץ־ישראל בע"מ

מערכת מבית, אבי מר

בימים א', ב', ג', ד', ה' בשבוע

מאסור להשתמש בחשמל לבישול, להחיית ולגיזרון

משעה 7.30 עד 11.30.

שמירה מלא על הוראות בקפדנות!

לקונים מפסיקים את הזרם לכל הדירה — גם את המאור — לזמן מסוים.

יום ה' ב„אהל שם" ת"א 18.8 | יום ששי קולנוע „מאי" חיפה 19.8

הצגות בכורה

בשעה 9.00

יפה גוסטין־יזקוני

זמרת

בתכנית תדשה: רומנסים, פזמונים, גרוטסקות) „במת אמנים" (פרודיה)

בתכנית: וורשא קונצרטו הרפסודיה התכולה רפסודיה רומבאית

גינטר שפרכר

פסנתר

כרטיסים:
תל אביב: „ארמון" הס 4, שלזינגר, נחל בנימין 2, אחים אליהו, הרצל 15
חיפה: משרד תיאטרוני „יובל" רחוב הרצל

שולחן כתיבה של דמבו

באספקה מיידית* + כסא חינם**

מבצע לקראת שנת הלימודים

דמבו נותן לך יותר בשולחן כתיבה אחד:

- ★ משטח כתיבה מפורמאיקה עמיד בפני שחיקה ונוח לניקוי.
- ★ שוליים מעץ אורן בשלל צבעים לפי בחירה.
- ★ רוחב 117 ס"מ – הרוחב האידיאלי לבוחרות התלמיד.
- ★ **הכנה** עבור תאורה פנימית לא מסנוורת.
- ★ שש מגירות בהישגיד (3 גדולות ו-3 קטנות).

ובנוסף מקבלים כסא בריפוד תואם לפי בחירה **במתנה**.

שולחנות הכתיבה של דמבו מרצעים לכם בגבהים וברוחבים שונים, משתלבים בשאר פריטי הריהוט של דמבו וניתנים להתאמה לפי מבנה כל חדר ואילוציו.

לבחירתך 42 דגמים של שולחנות כתיבה (החל מ-56 $ – כולל מע"מ).

היכנסי לאחד מסוכנויות דמבו הקרובה לביתך ובחרי את שולחן הכתיבה המתאים בדיוק לצרכי ילדך.

הרומן שלך עם דמבו יתחיל כבר בשולחן הכתיבה...

* אספקה הוך שבועיים מיום ההזמנה
** כסא חינם על קניית שולחן
החל מ-310 $ (כולל מע"מ)

אנשרלה. רכישה בשלומים
באמצעות כרטיס האשראי ויזה.

המכירה לעולים ותושבים חדשים; ללא מע"מ.

דמבו
רהיטי ילדים ונוער

פתוח במוצ"ש

סוכנויות (חנויות המפעל): ת"א: בן יהודה 97; הרצל 135. **באר שבע:** התלרע 53. **פתח תקוה:** חיים עוזר 17. **רעננה:** אוסטרובסקי 39. **ראשל"צ:** מחסן מרכזי, איזור תעשייה חדש, בית גירון, קומה ב' (פתוח בשבת). **נתניה:** שמואל הנציב 14. **נהריה:** שביל הגנים 1, מאחורי בנק אגוד".
סוכנים: בנימרק: רבי עקיבא 90". **ראשל"צ:** "אדם ומעונו", רוטשילד 109. **אשדוד:** "בזרהיט", רוגוזין 7. **חיפה:** "דיור 2000", רח' ההסתדרות, כביש המפרץ". **קריית גת:** "רהיטי לכיש", שד' לכיש 7.
מפיצים: ירושלים: "מודיל", רח' יפו 68. ת"א: "כל לבו שלום", אחד העם 9". "מוניטיק", נחלת בנימין 122. **רחובות:** "בית רהיטי חי", רח' אחד העם 6". **טבריה:** "רהיטי כל לבו שלום", ניברג 18".

המפעל: רח' הכדר, ת.ד. 3192 נתניה 42131, טל' 053-22250, טלקס 341730 – "דמבו".

*לא פתוח במוצ"ש.

אנגלית מדוברת שוטפת

קורסי ערב, בוקר או שעורים פרטיים

(קטע אישי, משקה חם, לימוד בקבוצה קטנה

חינם. 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-228545, גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון, והקבל לביתך פרוספקט והזמנה למבחן התאמה — **חינם.**

★ 12 דמות לימוד
★ קורסים ל־ABC
★ אנגלית לבגרות
★ תכנה ל־TOEFEL

★ **אנגלית לתלמיד**
לכל הכיתות, החל מכיתה ב' — עממי.
★ **קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים**
שכה"ל מהוזה הוצאה מוכרת עליידי שלטונות המס באם שפת האנגלית תורמת לעבודה
שפות נוספות: ● **צרפתית ● גרמנית ● ספרדית ●**
חינך מתאמן/מתומחה לראיון אישי לבדיקת רמתן באנגלית – **חינם.**
מזכירינו פתוחים כל יום בין השעות 9.00 עד 1.00 למה"צ, 4.00 עד 7.30 אחה"צ.

תל־אביב רזיגנוף 115 ליד סופר דיזול טל' 228545	**חיפה** בלפור 5 פינת נורדאו טל' 669041	**ירושלים** רחוב יפו 36 מול בית יואל טל' 221933	**ראש"צ** רוטשילד 35 פסג' חיים טל' 958801
רמת־גן כיאליק 47 טל' 726132 (מול אורדיג)	**חולון** סוקולוב 48 טל' 880889 מיקה בלמור (בגין הסופר)	**בת ים** רוטשילד 18 טל' 584161	**רחובות** הרצל 163 טל' 53532
הרצליה סוקולוב 35 פ' בן גוריון טל' 87682	**פתח־תקוה** איכילוב 13 טל' 913665	**באר־שבע** החלוץ 86 טל' 32872 מול ק. שבים	**ק. חיים וביאליק** העמקים 3 בגין אלקמינו טל' 740410
אשדוד מרכז א' בגין 180 מ"ל טל' 39624	**רמלה** הרצל 84 בסמוך מעל בנק לאומי טל' 243428 (כיכר ציון)	**נתניה** הרצל 24 טל' 22404 (כיכר ציון)	

מכונים אמריקאים לשפות

תכנות מחשבים

מי יכול להיות מתכנת?

מקצוע התכנות מתאים באותה מידה לנשים ולגברים כאחד. נשים חודרות באופן מתמיד למקצוע זה ומהוות כבר שליש מכלל המתכנתים. המתכנת חייב להיות איש בעל הגיון, המקפיד על דיוק ובמיתי.

ההשכלה הינה נורם מסייע אבל לא מהויב בהצלחתו של מתכנת.

(קטע מתוך מאמר שפורסם ב"ידיעות אחרונות" ב־26.7.83)

"הביקוש למתכנתים מעולים גבר מיום ליום ונבות כיום מ־5 בחשוואה לשנה שעברה.

חברות גדולות מוכנות לשלם כמעט כל מחיר. בעלי מקצוע מעולים יכולים לחייב עד 50 אלף דולר בריבוי בשנה".

המכון להכשרה מקצועית -

נוסד ב־1960 ובמשך למעלה מ־20 שנות פעילות הכשיר מעל ל־150,000 בעלי מקצוע בשטחים טכנולוגיים ומדעיים שונים.

מזה 15 שנה מקיים המכון מערכת קורסים להכשרת מתכנתים בבירים. המכון להכשרה מקצועית מכשיר מאות מתכנתים עבור משרדי ממשלה, מוסדות ומפעלים.

מבחן פסיכוטכני להתאמת כושר — חינם.

חינך מנוסן/מוזמנת למבחן התאמה ולשיחת יעוץ והדגמה
מזכירינו פתוחים בין השעות: 9.00-19.30 רצוף.

תעודת המכון להשרה מקצועית מוכרת

עשרות מקומות עבודה קלטו מאות בוגרים של הקורסים השונים במשך 15 שנות פעילות המכון בשטחי מדעי המחשב.

קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים.

לחלן רשימת חלק מהמוסדות והמפעלים אשר עובדיהם השתלבו באמצעות המכון:

משרד המסחר והתעשיה, חמוסד לביטוח לאומי, משרד הבריאות, משרד הקליטה, אוניברסיטת חיפה, איחוד הקבוצות והקיבוצים, מז חברה לנפט, עיריה אשדוד, אלסינו, מרכז תעשיה מדע, ביה"ח שערי צדק.

נפתחים קורסי בוקר וערב

★ קורסי ערב שנתיים — 2 פגישות שבועיות.
★ קורסי בוקר חצי שנתיים — 3-4 פגישות שבועיות.

התחלת לימודים

בחודשים: אוגוסט, ספטמבר, בהתאם לבחירתך

לימוד 2 + 3 שפות התיכנות הנפוצות

★ **3 שפות התכנות: BASIC, COBOL, FORTRAN, בהתאם לתכנית הלימודים של משרד העבודה לקראת תכניתן סוג 1.**
★ **2 שפות נוספות ללא תשלום לפי בחירתך: PASCAL, R.P.G, PLI.**

השתלמויות נוספות למבוגרים ולנוער

★ סבוא למחשבים + BASIC ★ אסמבלר ★ קובול ★ פסקל ★ אסמבלי למיקרו מחשבים.

תרגול ועבודה מעשית על גבי מחשבים

חלק מחלימוד מוקדש לעבודה מעשית ותרגול על־גבי מחשבים.
נתיבת והרצת תוכניות ע"ג מחשבים מקנים ללומדים נסיון רב ומאפשרים להם להיקלט בהצלחה בעבודה, מיד עם הגם לימודיהם.

סידור מיוחד למשרתים במילואים

לומדים ומשרתים במילואים משלימים את החומר בקורס מקביל.

מחלקה להכוונה לעבודה

המכון מקיים מחלקה מיוחדת להכוונת הבוגרים למקומות עבודה מתאימים — בהתאם לכישוריהם והשיבוים בקורס.

לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים

מזה חשלה
לכב' המכון להכשרת מקצועית
ת.ד. 28125 תל־אביב, מיקוד: 61281 (למס' 114)
נא לשלוח לי עדכון לימוד תכנות מחשבים
שם _____
כתובת _____
_____
טל' _____ טלפון _____

המכון להכשרה מקצועית

חינם — 24 שעות ביממה
חייג כבר ברגע זה לטלפון
03-295529, 03-291858
או 04-669041
גם בלילות ובשבתות תוכל להתקשר לטלפונים הנל.
מסור את שמך וכתובתך ותישלח מיד לביתך חוברת מדריך ללימוד תכנות מחשבים וחומר הסברה על הקורסים.
כמו כן תוזמן לראיון ומבחן התאמה **חינם.**

תל־אביב בנין אל על בן־יהודה 32 חדר 506, טל' 295529	**חיפה** בלפור 5 פינת נורדאו טל' 669041	**ירושלים** רח' יפו 36 מול בית יואל טל' 221933	**נתניה** הרצל 24, טל' 22404	**בת־ים** רוטשילד 78, פינת בלמור טל' 584161
באר־שבע החלוץ 86 מול קולנוע שבים טל' 32872	**ראש"צ** רוטשילד 35 פסג' חיים טל' 958801	**פתח־תקוה** איכילוב 13 טל' 913665	**רחובות** הרצל 163 טל' 53532	**רמלה** הרצל 84, טל' 243428
רמת־גן כיאליק 47, טל' 726132	**חולון** סוקולוב 48, טל' 880889			

מכון ישראלי למינהל

למדי מקצוע תוך חודש

- מזכירות
- כתבנות
- נקבנות
- תמלילנות
- מפעילות מחשבים

לימודי בוקר, צהריים או ערב לפי בחירה.

מחלקה להכוונה לעבודה

המכון מקיים מחלקה מיוחדת להכוונת הבוגרים למקומות עבודה מתאימים — בהתאם לכישוריהם והשיבוים בקורס.

תל"א, הנגב 13, תחי מרכזית **ירושלים**, יפו 36
רמת־גן, ז'בוטינסקי 61, ליד יד־אליעזר
חיפה, ביאליק 17, פינת הרצל
ראש"צ, רוטשילד 35
פתח־תקוה, איכילוב 13
בת־ים, רוטשילד 18, פינת בלפור
הרצליה, סוקולוב 35, פינת בן־גוריון
נתניה, הרצל 24
חולון, סוקולוב 48
רחובות, הרצל 163, מעל אופ־סלופם
רמלה, הרצל 84 מעל בנק לאומי
באר־שבע, החלוץ 86, בית מאדלון מרכז א'

פני למשרדנו הקרוב כל יום בין השעות 9.00-19.30 רצוף

תכנון ישראלי לחיוב!

יועצי מס

נפתחים קורסי ערב

לקראת חשדת המסבה
מעמד נציגות מס הכנסה

★ קורסים מזורזים למנהלי חשבונות
★ קורס רגיל למתוחדי ידע

פרטים והרשמה
בין השעות 9.00 – 19.00 רצוף.

תל־אביב בן־יהודה 32 בנין אל־על חדר 506 טל' 291858 295529	**חיפה** נורדאו 36 פינת בלפור 669041

תכנון ישראלי לחיוב!

מילגה 2000 ש' לנרשמים החודש

הנהלת חשבונות

נפתחים קורסים מסוג 1 + 2 ; 3 ב־ 14.8.84

קורסי ערב מזורזים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים
קורסי בוקר אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 6 שבועות.
כולל למוד הנה"ח ממוחשבת.
השיטה המשולבת מקצרת את תקופת הלימודים לחצי ומזוילה את שכר הלימוד בשליש.

חינם 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-373069, 228545 גם בלילות ובשבתות מסור את שמך, כתובתך ומספר הטלפון ונקיל לביתך מדריך להנהלה — **חינם.**

קורס כתבנות או אנגלית חינם לכל נרשם
למד במוסד מוכר

● הכנה לבחינות סיווג ממשלתיות ● קבוצות לימוד קטנות ● מרצים מנוסים / לימוד אינטנסיבי ● תירגול בעבודה מעשית ● השתלמות במכינו + י.ב.מ.

לכבוד מכון ישראלי למינהל
ת.ד. 28124 למס' 15 תל־אביב מיקוד 61281
אבקשכם לשלוח אלי **חינם** מדריך ללימוד הנהלת ח"ש
שם _____
כתובת _____ טל' _____

פנה למשרדנו הקרוב כל יום בין השעות — 9.00-19.00 רצוף

תל־אביב דיזנגוף 115 טל' 228545	**תל־אביב** מיקסון 7 ת. מרכזית טל' 373069	**חיפה** נורדאו 30 טל' 669041	**ירושלים** רח' יפו 36 מול בית יואל טל' 221933
רמת־גן ז'בוטינסקי 61 ליד לחמה טל' 739193	**פתח־תקוה** איכילוב 13 טל' 913665	**רמלה** הרצל 84 בסמוך מעל בנק לאומי טל' 243428	**ק. חיים וביאליק** העמקים 3 בגין אלקמינו טל' 740410
רחובות הרצל 163 טל' 53532	**ראש"צ** רוטשילד 35 פסג' חיים טל' 958801	**חולון** סוקולוב 48 טל' 880889	**בת ים** רוטשילד 18 פינת בלפור טל' 584161
נתניה הרצל 24 טל' 22404	**הרצליה** סוקולוב 35 טל' 87682	**באר־שבע** החלוץ 86 טל' 32872	**אשדוד מרכז** א' בגין 180 מ"ל טל' 39624

מכון ישראלי למינהל

קורסים למפעילי מחשב

למד/י מקצוע מבוקש תוך שלשה חודשים
קורסי ערב ובוקר לפי בחירה ● לימוד על גבי מחשבים ● יעוץ במציאת עבודה

פרטים והרשמה בין השעות 9.00 עד 19.30 רצוף

תל־אביב בן־יהודה 32 בנין אל־על מול 506 טל' 291858 295529	**ירושלים** רחוב יפו 36 מול בית יואל טל' 221933	**חיפה** בלפור 5 פינת נורדאו טל' 669041	**רמת־גן** כיאליק 47 מול אורדיג	**חולון** סוקולוב 48 טל' 880889 (בגין הסופר)
בת ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל' 584161	**ראש"צ** רוטשילד 35 פסג' חיים טל' 958801	**הרצליה** סוקולוב 35 ב' בן גוריון טל' 87682	**פתח־תקוה** איכילוב 13 טל' 913665	**באר־שבע** החלוץ 86 טל' 32872 מול ק. שבים
רחובות הרצל 163 טל' 53532	**אשדוד** מרכז א' בגין 180 מ"ל טל' 39624	**רמלה** הרצל 84 בסמוך מעל בנק לאומי טל' 243428	**נתניה** הרצל 24 טל' 22404 (כיכר ציון)	**ק. חיים וביאליק** העמקים 3 בגין אלקמינו טל' 740410

המכון להכשרה מקצועית

האם אתה מעוניין בגרפיקה ובציור? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגרפיקה והציור בביתך בזמן הפנוי? המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יבחנו בביתך את כשרונך והתאמתך לגרפיקה ולציור!

ללא תלות בגיל ובהשכלה

לכבוד
"המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב"
ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77 מיקוד 61281
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון לגרפיקה ולציור.
שם: _____ גיל _____
כתובת: _____ טלפון: _____

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

בוגר שמינית למד תכנות מחשבים לפני גיוסך לצה"ל

הרשמה לקורסי בוקר או ערב מזוזים להכשרת

מתכנתים

מחזור נוסף: 30.8.84
הקורסים נמשכים 6 חודשים 3-4 פעמים בשבוע

לימוד 3 שפות תכנות: COBOL, BASIC, FORTRAN בהתאם לתכנית הלימודים של משרד העבודה לקראת הוצאת תכניתן סוג 1.

הלומדים יתרגלו על גבי מסופי מחשב.
לשם קבלת פרטים נוספים וחוברת הסבר צלצל או פנה אישית כל יום בין השעות 9.00-19.30 רצוף.

תל־אביב בן־יהודה 32 בנין אל־על חדר 506, טל': 291858	**חיפה** בלפור 5 פינת נורדאו טל': 669041 671871	**באר־שבע** החלוץ 86 סוף קולנוע שבים טל': 32872	**ירושלים** רח' יפו 36 מול בית יואל טל': 221933

המכון להכשרה מקצועית

גרפיקה

נפתחים קורסי בוקר וערב בתל־אביב

מתקבלים רק בעלי כישרון ותחומים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפנייה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל: 295529, תל־אביב
או פנה אישית — בין השעות 9.00-19.00,
ת"א — בן יהודה 32, בנין אל־על, חדר 507

חינם! 24 שעות ביממה.
חייג כבר ברגע זה לטלפון **03-295529**. גם בלילות ובשבתות, מסור את שמך וכתובתך ומספר הטלפון — ותזומן לראיון ומבחן התאמה **חינם!**

לכב' המדרשה
לגרפיקה ולציור
ת.ד. 28124 תל־אביב,
מיקוד: 61281
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שם _____
טל' _____
כתובת _____
טל' _____

למד בגרות בביתך וחסוך 50,000 שקל

35 שנות נסיון **95% הצלחה**

- ★ **למד בביתך בזמנך הפנוי**
- ★ **הכנה לכל מועדי הבחינות**
- ★ **אפשרות לימוד מקצועות בודדים**

תלמיד שלא הצליח בבחינות יוחזר לו שכ"ל.
★ **25% הנחה לחיילים**

משרדינו פתוחים יום יום בין השעות 9.00 – 19.00

חינם. 24 שעות ביממה חייג כבר ברגע זה לטלפון 03-373069 או 04-669041 גם בלילות ובשבתות, מסור את שמך, כתובתך ומס' הטלפון ותקבל לביתו חוברת הסבר

ת"א, הנגב 13 תחנה מרכזית טל' 373069	**חיפה** בלפור 5 פינת נורדאו, טל' 669041	**ירושלים** רחוב יפו 36 טל' 221933	**רמת־גן** ז'בוטינסקי 61 טל' 739193	**פתח־תקוה** איכילוב 13 טל' 913665	**בת ים** רוטשילד 35 טל' 584161	**חולון** סוקולוב 48 טל' 880889	**ראש"צ** רוטשילד 18 טל' 958801	**רחובות** הרצל 163 טל' 53532	**הרצליה** סוקיילוב 35 052-87682	**באר־שבע** החלוץ 86 טל' 32872

גזור ושלח

לב' ת.ד. 28124 ת"א למס' 97 מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי **חינם** מחברת הסבר. שם _____
כתובת _____ טל' _____

מועדון מטיילי מעריב

מבצעי נופש וטיולים לקוראי מעריב

מבצעי „מועדון מטיילי מעריב" פתוחים לכל קוראי מעריב — ללא תשלום דמי חבר.

חופשות בחניון כפר־תיפים

שלושה מבצעי־חופשה בחניון הנשקף אל הכנרת ובמרחק כעשר דקות נסיעה מהאנם במקום: בריכת שחיה, מסעדה ומינימרקט * אפשרות בחירה בין קרוואנים של 3 או 4 מיטות לבין בתי־ע (עם שירותים צמודים, מטבחון ומיזוג אויר) * תאריכי החופשות: 23—26 באוגוסט; 26—29 באוגוסט; 29 באוגוסט — 1 בספטמבר * המחיר: מ־24 דולר ללילה לקרוואן של 3 מיטות.

סופשבוע בכפר־גלעדי

חופשה של 4 ימים ושלושה לילות, גם שתי ארוחות ביום בבית־התארחה בכפר גלעדי * תאריך החופשה: 24—27 באוגוסט * המחיר לאדם בחדר זוגי: 27.50 $ (כולל הכל) * לבעלי „ישראכרט": אפשרות ל־3 תשלומים.

חופשות יוקרה מיוחדות:

ב„דן אכדיה" ו„דן קיסריה"

- „דן אכדיה". חופשה של שלושה לילות: 26—29 באוגוסט.
- „דן קיסריה". שני מבצעי חופשה, כל אחד של שלושה לילות: 20—23 באוגוסט; 26—29 באוגוסט.

המחיר לאדם בחדר זוגי (כולל חצי פנסיון ומע"מ): 43 דולר ללילה * המחיר לילד עד גיל 15 בחדר הורים: 14 דולר ללילה.

שני טיולי־קיץ של יום אחד

- **יום טיול לשומרון.** תאריכי יציאה: 18.8; 25.8 * המחיר: 2,650 שקל.
- **יום טיול לנחל בצת ומערת שרך.** תאריכי יציאה: 18.8; 25.8 * המחיר: 2,600 שקל.

בכל הטיולים: אוטובוס־תיור עם מדריך * ביצוע: „בוא ניסע".

שנה שלישית ברציפות!

יום של כיף בחוף „לידו" בטבריה

טיול־הקיץ שזכה בהצלחה בעבר — מתחדש זו השנה השלישית ברציפות! * התכנית כוללת: נסיעות מת"א (וחזרה) באוטובוס־תיור עם מדריך, בילוי בחוף ה„לידו", ארוחת צהרים עשירה עם יין חפשי־חפשי, שיט־על־הכנרת עם קפה ועוגה, משקה קל בחגיגה לחוף * תאריכי יציאה: 18.8; 25.5 * המחיר (כולל הכל): 6,995 שקל.

שני טיולים במסלול בלתי־שגרתי:

חגיגת קיץ באירופה

טיול של 15 יום בהולנד, צרפת, בלגיה, שוויץ וגרמניה * המחיר: 897 דולר * ביצוע: „אופיר טורס" * תאריכי יציאה: 14.8; 19.8..

חופשה משפחתית בקפריסין – מ־129 $ לאדם לשבוע (כולל ההיטל החדש)

המחיר כולל הפלגה מחיפה לליפסוס (בכסאות מטוס) ו־5 לילות במלון־דירות באית־נאפה.

נוסף לכך: מבחר הצעות לחופשות ב„אי של אפרודיטה" — במלוגות מעולים או במלון־דירות.

היציאה: בכל יום א' * שיווק: „נאות הכיכר".

תכנית היוקרה מתחדשת!

שבוע של תיאטרון בלונדון

חגיגה תרבותית הכוללת אר־בע הצגות וביקור בסטרט־פורד * מלון מדרגה א' * ביצוע: „אופיר טורס".

תאריך יציאה: 26.9 (חופשת ראש־השנה)

המלווה: יוסי ידין

זה הזמן להירשם לטיולי החגים ב:

ארצות הברית

טיולים של 24 יום במסלול הכולל בין השאר את: ניו־יורק, בוסטון, מפלי הניאגרה, וושינגטון, לאס־וגאס, פארק ילוסטון, ג'קסון, סאלט־לייק־סיטי, סאן־פרנציסקו ולוס־אנג'לס * שיט ב„אלף האיים", ביקורים ב„דיסנילנד" וטירת הרסט * המחיר: 2,271 דולר * ביצוע: „אופיר טורס" * תאריכי יציאה: 10.9; 17.9; 24.9.

מצרים אפשרות ל־10 תשלומים!

טיולים של 5 ו־8 ימים

- **טיול של 5 ימים לקאהיר ו־אלכסנדריה.** בתי מלון מדרגה א', ביקור בפירמי־דות * המחיר: 205 דולר * היצי־אה: 26.9; 10.10; 14.10.
- **טיול קלאסי של 8 ימים, כולל לוקסור ואסואן** * בתי מלון מ־דרגה א' * המחיר: 435 דולר * היציאה: 23.9; 11.10; 14.10; 28.10.
- **טיול של 8 ימים (דרגת תיי־רות), כולל לוקסור ואסואן** * בתי מלון מדרגת תיירות * המחיר: 370 דולר * היציאה: 23.9; 11.10; 14.10.

בכל הטיולים: חצי־פנסיון, ביטוח נסיעות מקיף ומדריך ישראלי * ביצוע: „נאות הכיכר".

בעונה הטובה ביותר:

המזרח הרחוק

טיולים מקיפים של 20, 28, או 29 יום בבתי־מלון מעולים (חלק מחלקי־סוגה „בטחוניות" שלא מעל מדינות ערב) * ביצוע: „אופיר טורס" * תאריכי היציאה הבאים: 6.9 (29 יום, בטיסות בטחוניות); 24.9 (28 יום כולל הודו ונפאל); 11.10 (29 יום, בטיסות בטחוניות); 15.10 (כולל הודו ונפאל) — ותאריכים נוס־פים בנובמבר ובדצמבר.

טיולי ספארי לקניה בחופשת ראש השנה וסוכות

ביצוע: „נאות הכיכר"

יוגוסלביה

- **טיול מקיף של 16 יום.** תאריכי יציאה: 24.8; 21.9; 5.10.
- **טיול קצר של 9 ימים (כולל יום בווניצה).** תאריכי יציאה: 24.8; 21.9; 12.10.
- **טיול משולב של 16 יום ביוגוסלביה, אוסטריה ומינכן.** תאריכי יציאה: 24.8; 5.10.
- **„יוגוסע" — טיול מכו־ניות של 8 ימים.** תאריכי יציאה: 22.8; 24.9.
- **יוגוסלביה בנתיב שונה (22 יום).** תאריך יציאה: 26.9.

בכל הטיולים: בתי מלון מדר־גה ראשונה או תיירות מעולה ומדריך ישראלי * ביצוע: „נאות הכיכר" * אפשרות ל־10 תשלומים — לבעלי כרטיסי אשראי.

טיולים משולבים בתורכיה ויוון

טיולים של 15 יום * המ־חיר: 995 דולר * תאריכי יציאה: 18.8; 20.10.

טיול של 14 יום במסלול הכולל את לונדון, אמסטרדם, פאריס, בריסל, ובון * המחיר: 969 דולר * ביצוע: „אופיר טורס" * תאריכי יציאה: 5.9; 26.9; 10.10.

נופש טבע בטירול

שבוע של חוויה הרית קסומה באחד האתרים הציוריים בהרי הטירול האוסטריים, מומלץ לאוהבי פנסיונים בעלי צביון הרי ולחובבי טיולים רגליים — בהדרכת מדריך ישראלי (לשעבר מנהל בית־ספר שדה) * ביצוע: „נאות הכיכר" * המחיר: 630 דולר (כולל: טיסות, שתי ארוחות ביום, טיולים, מדריך ישראלי וביטוח נסיעות מקיף) * תאריכי יציאה: 14.8; 25.9; 2.10; 9.10; 16.10 * הנחה של 5% למטיילים ותיקים של „מועדון מטיילי מעריב".

ספרד ופורטוגל

טיולים של 15 יום בבתי־מלון מעולים * המחיר: 999 דולר * ביצוע: „נאות הכיכר" * תאריכי יציאה: 20.9; 8.10.

קניה ואתיופיה

תוויה בלתי־שגרתית של 15 יום המשלבת טיולים באתר יופיה עם ספארי בקניה * ביצוע: „נאות הכיכר" * ת־יציאה: בחופשת סוכות.

מועדון מטיילי מעריב

פרטים והרשמה: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, רח' קרליבך 2, ת"א, טלפון 03-439207.

מועדון מטיילי מעריב

הרוגים
בטעם ליים
בוז בטעם תפוז
חדש!
החזם בבטל. שרתים קריסטל.

מבצע מזומנים בלבד · מבצע מזומנים בלבד · מבצע מזומנים בלב

מקרר אמקור
ב-85% מהמחיר!

עכשיו אתה משלם רק 85% ממחיר המקרר הטוב ביותר בארץ!

מבצע עד 15.8.84

להשיג בכל חנויות אמקא
ואצל קמעונאים מורשים

אמקור

כספים

המשך מעמ' 1

מפלה א' מציגה את הריבית שתקבל על יתרת־זכות של 50 אלף שקלים בחשבונך בהתאם ל־מספר הימים שהשבונך יעמוד ב־יתרה זו. כך יוצא שלתקופה הי קצרה משלושה ימים לא תקבל בכלל ריבית. לתקופת שבין שלו־שה לחמישה ימים תקבל ריבית זוהה לזו הניתנת לשלושה ימים. ויומיים המותרים אבדו לך. בטב־לה אפשר גם לראות את הריבית ה„אמיתית" היומית שתקבל תוך התחשבות בימים עליהם לא תקבל ריבית.

מפלה ב' מציגה את הריבית שתקבל על יתרת־זכות של 50 אלף שקל במשך שלושה ימים בהתאם להאריכים בהם הייתה כ־יתרה זו.

מבלה ג' מציגה את הריבית ש־תקבל על יתרת זכות בחשבונך בהתאם לגובה הסכום בחשבונך, על סכום הנמוך מ־15 אלף שק־לים (50 דולר) אינך מקבל ריבית ועל כל סכום מעבר ל־90 אלף שקלים (300 דולר) תקבל ריבית זהה למצב בו יתרת חשב־בונך היתה 90 אלף שקלים.

טבלה ב'

ימים בחודש	ריבית בשקלים
1—3	435
2—4	0
3—5	0
4—6	435
5—7	0
6—8	0
7—9	435
8—10	0
9—11	0
10—12	435
25—27	435
26—28	0
27—29	0
28—30	435

מבלה ד' מציגה את ההפסד ל־לקות הנובע מהשיטה לפיה מתר־שבת הריבית על היתרה המזומ־לית בחשבון עובר־ושב. בשאחה בחיבת, גובה ממך הבנק ריבית המחושבת לפי מצב חשבונך בכל יום. כשאתה בזכות, מחושבת הי ריבית רק על הסכום הנמוך ביו־תר אחת לשלושה ימים. ככל ש־התנודות ביתרת הזכות בחשבונך גדולות יותר, הריבית ה„אמיתית" שאתה מקבל על הסכומים המצ־אים בחשבון עובר־ושב היא קט־נה יותר.

בטבלה ה' אפשר לראות מה עושה האינפלציה במשך העודש לסכומי הריבית על יתרת זכות בע"ש שאתה מקבל בסוף החודש — בגיגוד לתס"ש, סק"מ נפת"מ עובר־ושב המעניקים לך ריבית

מיד.

לקינות ביקשנו להשוות את ה־ריבית הניתנת בחשבונות ע"ש לריבית הניתנת בפקדונות לזמן קצר ובפת"מ עובר־ושב. לתקופה של שבעה ימים, ניתנת ריבית ב־חשבון ע"ש בשיעור 2.03 אחו־זים. הריבית בפק"מ לתקופה זו, בסכומים אלה פחות או יותר, ב־מרבית הבנקים היא יותר גבוהה. לתקופה של 14 יום תקבל ב־עובר־ושב 4.07 אחוזים ובפק"מ — ריבית גבוהה יותר במרבית הבנקים.

אם תפקיד בתפ"מ עובר־ושב לתקופה של 14 ימים, תהנה מ־רווח נומינלי של 6.13 אחוזים, זאת בהנחה ששער הדולר עולה במשך החודש ב־18 אחוז לערך וכהתחשב בכך שאתה מפסיד 2.5 אחוזים („היטל שלום הגליל", עמלת הבנק והפרשי שער). רווח זה גבוה בהרבה מן הרווח הצפוי לך מריבית ע"ש.

טבלה ג'

	הסכום ביתרת זכות בשקלים	סכום הריבית בשקלים	ריבית אמיתית לשלושה ימים באחוזים
פחות מ־15,000 *	15,000	0	0
פחות מהתיקרה של 300 $	15,000	131	0.871
	50,000	435	0.871
	90,000	784	0.871
יותר מהתיקרה של 300 $	100,000	784	0.784
	150,000	784	0.523

* בהנחה ששער הדולר באמצע החודש יהיה 300 ש"ח.

טבלה ד'

יתרת זכות ממוצעת במשך 3 ימים	יתרה מינימלית במשך 3 ימים	הריבית בשקלים	הריבית האמיתית ל־3 ימים ב־%
כל סכום	פחות מ־50,000	0	0
50,000	50,000	435	0.871
60,000	50,000	435	0.725
70,000	50,000	435	0.621
100,000	50,000	435	0.435
200,000	50,000	435	מצריקה

טבלה ה'

התאריכים בחודש בהם יש לך 50,000 שקל	סכום הריבית בשקלים	* הריבית האמיתית בשקלים
1—3	435	375
13—15	435	400
28—30	435	435

* מיומי האינפלציה עד ליום בו יזכה הבנק את חשבונך

כללי הזהב למשקיע הנבון

א. אם הזמן בו עומדים לר־שותך כספים „מנויים" קצר מ־שלושה ימים — השקע בפסנ־בתפ"מ.

ב. אם מדובר כארבעה או חמישה ימים — השקע בתפ"מ.

ג. אם המדובר בשבעה ימים — פק"מ.

ד. אם מדובר בתקופה של 14 ימים ומעלה — השקע ב־פת"מ עובר־ושב.

ה. לתקופה של שלושה ימים „תיקניים" (אחר, שניים שלושה בחודש וכו') — השקע בעובר־ושב. זאת בתנאי שהתנודות ש־אתה עושה ביתרת זכותו בחש־בון לא יהיו גדולות מדי. בכל מקרה, אין להשאיר ביתרת־זכות סכום הגבוה מ־90 אלף שקלים. על הסכום העודף לא תקבל ריבית (טרם לבנק הבינ־לאומי).

ו. בשל שחיקת האינפלציה, הולכת הכדאיות של השקעה ב־אפיק ריבית ע"ש וגדילה ככל שאנו מתקרבים לסוף החודש.

ז. הוסף למחשבון שאתה נושא בוודאי עמך דרך קבע, לוח־שנה. מוכל לראות כי תיום כדאי לסעמים לדחות חשלום שיק ביום אחד כדי לשמור על יתרה הזכאית לריבית בשלושה ימים „תיקניים".

כל־בו

העורך: עודד שורר — העורך הגרפי: אמנון כץ

המערכת: יגבל אליצור, עודד שורר, עמירם פלישר, שרגא מקל, יעקב הכהן, מיכל חולצמן וגבי קסלר.

קניות: הוועדים באים, הוועדים באים

מאת מיכל הולצמן

אין לי דבר נגד עובדי ח־תעשיה האווירית או עובדי התעשיה הצבאית, אני שי „תדיראן", „כור", „אגד" ואחרים מלבד העובדה שהם מחווים כוח קניה גדול ו־מאורגן, המקנה להם זכויות מיוחדות, מגלה אותי, כצרכן בודד, לרעה, והופכת אותם ל„ארכיים מועדפים".

„הנסיכים החדשים" באים לחצ־גת ילדים בחופש כשבכיסם כר־טיס שעלה מחות ממחצית המחיר שנדרשתי אני לשלם — ואין צורך להזכיר שלי השאירו את המקו־מות הצדדיים כלבד משום שאת הבלוק האמצעי מכרו ב„מכירת בלוק" לוועד עובדי התעשיה ה־אווירית.

האצולה הזאת מגיעה לבילוי במתקני „לונה־גל" על חוף ה־בנרת באוטובוסים ממוזגים, בהסעה מיוחדת ומאורגנת. מחיר הבילוי — 1,500 ש'. אני שילמתי 2,200 ש' דמי כניסה והגעתי בעצמי. וכל זאת על מנת לעמוד בתור הארוך הממתין לסיור ש־מחיר השברירה כפול מזה ששילמו אנשי התעשיה האווירית.

הגדילו לעשות הילדים. הם הרי יודעים את האמת. בלי התחסדויות דחסו הצירה את העומדים בתור למיגלשיות ה„טיימין" ושעגו „א־נחנו מהתעשיה האווירית"...

לקיטנות הקיץ נרשמו אנשי „כח הקניה" מראש, ואת התשלום (פחות ממחצית המחיר שנדרש מעצה בודד) שילמו בחשלומים נוחים שהחברה בה הם עובדים קיזזה ממשכורתם. אפילו צ'ק לא היו צריכים לכתוב.

כשרציתי לרכוש מכונת כביסה חדשה, התרוצצתי בין חנויות ר־יבואנים והמחיר הנמוך ביותר ש־מצאתי היה גבוה בהרבה מזה ש־נדרשו אנשי התעשיה הצבאית ל־שלם. „הם קונים הרבה — מגיע להם הנחה" היה ההסבר שקיבלתי.

המגבת שמצאה חן בעיני בחנות מסעל ממוים (לשם נסעתי כדי לחפש „מציאות") היתה האחרונה שנותרה. „אין לנו יותר כאלה, זו היתה הזמנה מיוחדת לעובדי ה־תעשיה האווירית", אמרו.

כשסיפרתי לחברים כי עלי לק־נות ספרי־עזר לילדים כמו אנצי־קלופדיות או מילון הציעה לי חב־רה להצטרף לקניה מאורגנת (של אנשי התעשיה האווירית, אלא מה...) המחיר היה קרוב לשליש ממחיר הספרים בחנות.

ועדי־עובדים המכו לכולה־קניה כה חשוב עד כי הצרכן הפרטי — זה המשלם את מלוא המחיר — נדחק הצידה. מוצרים, שרותים, מופעי בידור — הכל בחסות ועד העובדים ובמחירי סוף העונה.

עובדה מצערת היא שכל זה הביא עם הזמן שינוי גם ביחס — התנשאות („זה מגיע לי, אני מ־התעשיה האווירית") היתרון הי מסחרי אלא צדק (גם אם מובן) הפכו סדרי עולם. הצרכן הבודד המשלם את המחיר המלא שוב אינו חשוב. הסוחרים והיצרנים מחזרים אחרי „כוח הקניה" הגדול. וזה, רבותי, ריע למסחר חקין ובחדאי לא בריא לסדרי־חברה־מתוקנים.

שקלים? — לא תודה

נאת אבי תמרי

מדינת לעשות, ישנם עדיין אזרחים בארץ המאמינים בשקל. מאד לא נעים להזכיר זאת, ועוד בעיתון עברי, אך אנשים כאלה עדיין מתהל־כים בקרבנו ואנו תקווה ש־הם יעלמו בקרוב ויהסכו מ־אתנו את חבושה.

יוצא לו פיטר אלן (אילון) פרוסט, ציוני טוב, עתונאי וי"ר איגוד כתבי החוץ בישראל. אל רחובות ירושלים כשבטנו יומה ז־הוא חושק דווקא בארוחה הנדיבה.

יש. יש בירושלים מסעדה הודית בשם „מהרג'ה". כשרה.

על האוכל לא נרחיב את הדיבור. נראה שפיטר דווקא נהנה אך אין אנו עוסקים כאן בדיני מזון אלא בדיני ממונות. כטוב לבו בקיבות שולף פיטר פרוסט כרטיס אשראי „ויזה".

בעל המסעדה בחן את הכרטיס משני צדדיו: „אני מוכן לקבל זאת אם החיוב יעשה בדולרים" — אמר בעל המסעדה, יוחנן ויזנברג.

פיטר פרוסט נצלב — „מעוניינת בדולרים. אנו חיים במדינה בה ה־מטבע החוקי הוא שקל. חזר כרטיס אשראי ישראלי והחיוב בו נעשה בשקלים".

„לא", שנה בעל המסעדה ב־עקשנות. „אנו מטוחים מפיחות ו־מעדיפים תשלום בדולרים". ל־חילופין הציע בעל המסעדה ל־לקוחו לשלם בשיק דחוי לתאריך החיוב של חברת האשראי. „העיקר לא ב„ויזה" בשקלים".

פיטר פרוסט, עתונאי לוחם ו־ציוני פגוע, הדגיש לשלם בשיק לא דחוי. „לא שאיני תומך בדולרי־זציה — אמר — אלא שכל זמן שהשקל הוא החילוף הנעים צריך לכבד אותו. ובכלל איש אינו מ־חייב את בעל המסעדה להשתמש בשירותי „ויזה". אם אינו מוכן ל־כבד כרטיס אשראי זה שיותר על שירותי חברה ויפיר במחילה את שלט הפרסומת של „ויזה" מחלונו.

שמעתם את זה, „ויזה"?

בתגובה נמסר מהנהלת המסעדה כי בטל חשש מפיחות גדול הה־ליטה לבטל את כל כרטיסי ה־אשראי הנקובים בשקלים. „אנו עסק קטן ואיננו יכולים לעמוד בתנאי האשראי בשקלים ובחשש המתמיד מפיחות כנתף לעמלה ש־גובות מאתנו חברות האשראי", אמרו.

ירושלים- פסגת זאב

במקום הכי טוב בפסגה, קוטגים ודירות יפים.
נותרו דירות 2 חדרים, 3 ו-3½ חדרים עם מרפסת שמש. 4 חדרים עם גן וקוטגים בני 5,4 חדרים.
פרטים והרשמה רח' בן-יהודה 23, טל: 02-249143 ובמשרד הראשי.
אתר הבניה פתוח בכל ימות השבוע בין השעות 11.00-15.00.

מעלה אדומים שלב ה'

במקום היפה ביותר — נוף ירושלים נשקף מביתך. מספר מוגבל של דירות 3 ו-4 חדרים, עם גן ו 2 דירות קוטג' דו-מפלסי איכלוס בקרוב.
פרטים והרשמה: רח' בן-יהודה 23, טל: 02-249143 ובמשרד הראשי.
אתר הבניה פתוח בכל ימות השבוע בין השעות 11.00-15.00.

נתניה- נוה פולג

במקום היפה והשקט ביותר בנתניה דירות 3,2 ו-4 חדרים בבנינים רבי קומות או בבנינים בני 3 קומות
פרטים והרשמה: משרד המכירות באתר הבניה, רח' ישראל בר-יהודה, טל: 053-51424, ובמשרד הראשי.
אתר הבניה יהיה פתוח בשבת כין השעות 11.00-15.00.

עכשיו נותנים לך יותר... קח!

דירות במחיר החל מ-$40,000 כולל מע"מ ופיתוח

דירות באזור ירושלים - פסגת זאב

משכנתא זמנית ציבורים (מינימלי)	4,000,000 ש'
הלוואות מקום	1,500,000 ש'
הלוואה משלימה	2,000,000 ש'
*סה"כ ל-20 שנה	7,500,000 ש'
הלוואות חברה	1,500,000 ש'
סה"כ	9,000,000 ש'

דירות בשאר אזורי הארץ

משכנתא זמנית ציבורים (מינימלי)	3,500,000 ש'
הלוואות מקום	500,000 ש'
הלוואה משלימה	1,800,000 ש'
*סה"כ ל-20 שנה	5,800,000 ש'
הלוואות חברה	1,500,000 ש'
סה"כ	7,300,000 ש'

זכאים ועולים חדשים. נצלו את המשכנתאות המוגדלות החל מ-1.8.84. כדאי לבוא עוד היום לקנות, לקחת ולהרוויח!

במעלה אדומים ניתנת הלוואה משלימה בסך 2,000,000 ש' והלוואות מקום בסך 700,000 ש'.
*בהתאם להנחיות הבנק המבצע.
הדירות מיועדות לזוגות ובמכירה חופשית.

משכנתאות והלוואות עד 9,000,000 שקל.

באר שבע שכונה ו'

בלב אזור מגורים חדש ויוקרתי דירות 3,2 ו-4 חדרים עם שרותים צמודים. קוטגים בני 5,4-חדרים, עם גג רעפים אדום.
פרטים והרשמה: רח' רמב"ם 45, טל: 057-77286, ובמשרד הראשי.

אשדוד הוד אשדוד

ברח' רוגוזין, פינת בן אליעזר, אזור ד', פרוייקט יוקרה, חזית חיצונית מטופחת ומרהבי דשא.
לבחירתכם דירות 4 חדרים, 5 חדרים ופנטהאוזים.
פרטים והרשמה: במשרד המכירות באתר הבניה, טל: 055-63736 ובמשרד הראשי.

- תנאי תשלום נוחים — משלול אישי.
- אפשרויות מימוש, תוכניות חסכון.
- הדירות מוצעות במסגרת תכנית הבניה של משרד הבינוי והשיכון.

רמט — משרד ראשי, ת"א, רח' קרליבך 7, טל: 03-281105.

רמט בונים

רמט בונים באיכות גבוהה.

סכרין: כל כך מתוק שבא לבכות

אחת לכמה שנים, מתגלה ממתיק מלאכותי חדש, תחליף לסוכר, האמור למנוע את יסורי המצפון של שומרי המשקל המבקשים אחר מתיקות ללא „קנס" של קלוריות * הכוכב החורן בשמי הממתיקים הוא ה„אספרטאם", ישר מארה"ב, המתוק פי 200 מסוכר אך גם הוא, כאחיו, אינו נקי מתופעות לוואי שליליות

מאת קליה בהן ומיכל הולצמן

תחליפי סוכר הם מוצרים שנויים במחלוקת. במעין מחזוריות לא מכוונת קורה שמדי כמה שנים מתגלה חומר חדש המסוגל להמתיק את המזון מבלי להוסיף לו את הקלוריות הלא נחוצות. הממתיק החדש הופך בן לילה למוצר מבוקש, בדרך כלל על השבון זה ששלט עד עתה בשוק, באותה מחזוריות, מוכח מפעם לפעם כי תחליפי הסוכר השונים מסוכנים לבריאות או עלולים להיות מסוכנים ואז נפסל המוצר לשימוש. אך החיפוש אחר ה„ממתיק דל הקלוריות" נמשך.

המגמה הכללית של חוקרים בשטח המזון והתעשייה היא לשתול ממתיק בעל ערך קלורי מינימלי, שאינו רעיל ואינו מזיק לשיניים. בנוסף לכך עליו להיות עמיד בתנאי חום.

אנו מכירים שלושה תחליפים לסוכר השולחני הלבן — סכרין, ציקלאמאט ואספרטאם. תכונתם הבולטת של כל הממתיקים האלה היא יכולת המתקה גבוהה. הסכרין, לדוגמא, מתוק פי 400 מסוכר שולחני לבן, הציקלאמאט פי 30 וה„אספרטאם פי 200. כתוצאה מכך, השימוש בהם בכמויות קטנות מעניק מתיקות גבוהה וחסרת קלוריות.

„הסכרין" אינו נחשב לממתיק אידיאלי. ניסויים בתנאי מעבדה הראו כי הסכרין עלול לגרום התפתחות סרטנית בחיות. כבר ב־1977 הוגבל שימושו בארה"ב עד שיימצא לו תחליף. גם בארץ מעוניינים להגביל את השימוש בו למינימום. בארץ הוא נמכר, למשל, תחת השם המסחרי „סוכרינית". בעייתו העיקרית היא בטעם הלוואי שמקורו במרכיב סודיום בי־קרבונאט (סודה לשתייה) הנמצא במרבית סוגי הסכרין שבשווקים.

ממתיק אחר הוא ה„ציקלאמאט". ממתיק חסר קלוריות זה התאים לשימוש בתעשייה אך הוצא משימוש בארה"ב מכיוון שייחסו לו (אמנם כן) תכונות סרטנות. ה„ועדה האמריקנית להערכת הסרטנים במזון מצאה באחרונה כי לציקלאמאט אין תכונות סרטנות כפי שחשבו בעבר. הוועדה הציגה את ממצאיה בפני הרשות האמריקנית למזון ותרופות ואף המליצה לוותר על כל הניסויים הרפואיים בנושא זה.

מנכ"ל משרד הבריאות אבנר, פרופ' ברוך מודן אמר, בתגובה לטבייות „מעריב", כי הרשות ה„אמריקנית למזון ותרופות לא יצאה עדיין בהוראה חד־משמעית לגבי שינוי מעמדו של הציקלאמאט. אם יקרה כך, אמר, יאמץ משרד הבריאות את העמדה החדשה.

הכוכב החדש בשמי הממתיקים הוא ה„אספרטאם". השימוש בסכרין בודד ו/או בתערובות עם סוכרים נתגלה כבעייתי ודחף לשיתוף ממתיק אחר. בניגוד לסכרין ולציקלאמאט הרי האספרטאם הוא ממתיק חלבוני ובדומה לסוכר מספק ארבע קלוריות לגרם. כיוון שהוא מתוק פי 200 מסוכר לבן, הרי השימוש בכמות קטנה ממנו מעניק מתיקות גבוהה במחיר קלוריי אפסי.

לאחר שנים של מחקר, הותר בארה"ב (וגם בישראל) האספרטאם לשימוש הן בתעשייה והן בטבליות לשימוש אישי הנמכרות תחת השם המסחרי „איקול" ו„נוטרה סווייט". גם הוא הותר לשימוש תחת כמה הגבלות: הוא מסוכן לחולי מחלת אלרגית בשם „פי.קי.יו.", אסור לנשים בהריון, מוגבל לכמות שלא תעלה על שלושה גרם ליום והוא מתפרק באפייה ובבישול. התגבלת על נשים בהריון הוסרה לאחר שיקול נוסף.

האספרטאם מתאים לשימוש במוצרים יבשים כמו פתיתי־תירס („קורנפלקס") אבקות להכנת משקאות ואבקות להכנת פודינג. כיוון שמומר זה רגיש לחום וללחות והוא מתפרק ומאבד את מתיקותו יש להדגיש כי הוספת בולים לתערובת כדאית סמוך למועד ההגשה. לכן חייהם של משקאות דיאטתיים המכילים ממתיק זה קצרים.

השימוש בסכרין יוגבל לריבות דיאטתיות בלבד

מאת קליה בהן

בימים אלה פרסם משרד הבריאות תקנות המגדירות את השימוש הנסיוני של חומרי המתקה שאינם מכילים קלוריות. התקנות ייכנסו לתוקף 90 יום לאחר יום פרסומן — מה"15 ביולי 1984. באופן כללי, תואמות התקנות את המגמה בארה"ב — הן אוסרות את השימוש ב„ציקלאמאט", מגבילות את צריכת ה„סכרין" ומתיחסות לממתיק החדש „אספרטאם".

צרכנות

סערה בכוס משקה תוסס

מאת מיכל הולצמן

הנושא של איכות הממתיקים המלאכותיים לא פרץ לתדשות דווקא בשל הוצאת תקנות חדשות ממעם משרד הבריאות אלא משום שחברת „טמפי" הציגה באחרונה משקאות תוססים דלי־קלוריות ה־מכילים ממתיק חדש בשם „אספר־טאם".

עד עתה לא שיווקו בארץ משקאות תוססים דלי־קלוריות. חב־רות פרסום פרטיות בשם „אלרון" יצאה במלחמה נגד ה„אספרטאם" בטענה (שלא נסמכה בתחוות־דעת של מומחים) שזהו מוצר מסוכן. מנהל משרד הפרסום נשען על פרסומים ומחקרים של אחרים ו־הצליח לעורר את רוגזה של „טמ־פי", הרואה עצמה נפגעת, בגלל פרסומיו. בשבוע הבא יציגו מומ־חים בנושא זה מארה"ב אותם הו־עיקה הדברה כדי לערער את ה־טענות הנשמעות ולמנוע פגיעה בשיווק מוצרית החדשים.

נכון לעכשיו ממשיכה „טמפי" לשווק את המשקאות דלי הקלו־ריות הממתקים ב„אספרטאם" תוך ציון התגבלות — אסור לחולי

לא בא בחשבון
תכנית הצרכנות
המשותפת של מעריב
ו„כל צבעי הקשת"
ב„קול ישראל"

„פי.קי.יו.", מתפרק ביישול וב־אפייה ואין לצרוך יותר מאשר שלושה גרם „אספרטאם" ליום. בקבוק משקה דל־קלוריות מכיל שני גרם „אספרטאם".

כיוון שה„אספרטאם" הוא חו־מר המתפרק ומאבד ממתיקותו ב־תוך זמן קצר יחסית, מתקלקל המוצר בתוך חודשיים לערך מ־יום הייצור. על כן יש לשים לב להאריך הייצור המודפס על תווית הבקבוק.

המוצר	היצרן	ארזה	מחיר
סוכרזית	ביסקול	טבליות-250 יחידות	299.- ₪
"	"	" 1000- "	715.- ₪
מותק וקל	למפדוס	אבקה -50 שקיות	345.- ₪
סו-קל	סמבוק	" 50- "	495.- ₪
סוכריות	ביסקול	" 50- "	207.- ₪

בקרוב יפרסם משרד הבריאות צו בדבר מזון דיאטתי, לפיו ה־שימוש בסכרין יוגבל לריבות די־אטתיות בלבד. לעומת זאת, יאחר השימוש באספרטאם כממתיק ב־מוצרי מזון דלי־קלוריות. הדבר יגרום כנראה ל„שידוד מערכות" בתעשיית המוצרים הדיאטתיים כמו תרכיזי מרק, גילי דיאטתי ו־עוד מוצרים המבוססים על סכרין.

התקנות החדשות אף מתייחסות למידע שחייב להופיע על אריזות הממתיקים למיניהם המגברים ה־יום בארץ. למשל — התקנות מ־חייבות סימון מיוחד על כל מוצר המכיל סכרין. בסימון זה ייאמר: „מוצר זה מכיל סכרין שהוכח כ־גורם מזיק לבריאות בחיות מעב־דה... המנה היומית המרבית ה־מומלצת לבני אדם היא 2.5 מילי־גרם לקילוגרם משקל גוף של אדם מבוגר".

החישוב של המנה המרבית ה־מותרת היא פשוט אם נוטלים מו־צר כגון „הרמזית" (תוצרת „הר־מם" שחוצרית) שכן כל טבלית מכילה 12.5 מיליגרם סכרין שהוי חישוב מספר הטבליות המוצרות ליום אינו קשה. לעומת זאת אם ניטול מוצר של חברת „ביסקול" בשם „סוכרזית", הרי כאן היצרן מציין רק כמות כללית של שני מרכיבים בטבלית — סודיום וסכ־רין ביחד ומידע זה אינו מאפשר חישוב פשוט.

התקנות החדשות אף מנסות לעשות סדר במוצרים שהם תע־רובות של סוכרים וסכרין. תערו־בות שכאלה (בארבעה אחוזים סכרין בלבד) תורמות קודם כל קלוריות לצרכן המור מכך — המידע המופיע על האריזות של תערובות אלו הוא במרבית המק־רים חלקי בלבד, לא מדוייק ועלול להטעות אנשים שצריכת סוכרים מסוגים שונים אסורה עליהם.

למשל, חברת „למפדוס" מ־ראשל"צ מייצרת מוצר בשם „מ־תוק וקל" המכיל תומר בשם „ד־קסטרוזה" שאינו אלא סוכר ענ־ביס. גו באמת, כמה צרכנים מבי־רים את שמו הלועזי של סוכר ענבים. מעטים יעלו על דעתם כי המוצר המתואר על ידי היצרן כ„נראה כסוכר" מכיל למעשה סו־כר בשם לא מוכר.

דוגמא נוספת — המוצר „הרמ־זית" באבקה מכיל סוג עמילן ה־משתייך גם הוא למשפחת הסוכ־רים בשם „מלטודקסטרין". מוצר המכיל אותו אינו ראוי לתואר „ל־לא סוכר". לדעתנו, חיוב היצרנים והיבואנים לציין במדוייק את ה־תכולה ללא הגדרות מדעיות היה מקל על הצרכן הבנוך. בכל אופן, התקנות החדשות יאסרו שימוש בסכרין בתערובות עם סוכרים ב־תסורת ויאשרו את שיווקם רק ב־יחידות בודדות.

נכון להיום

המצב המסתרי נכון להיות — ה„ציקלאמאט" נמכר עדיין בקו־פת־חולים על פי מרשם רשאי בלבד, לחולי סוכרת. ב„סכרין" משתמשים היום בתעשית המזון להכנת מוצרים דלי קלוריות כמו ריבות, שוקולד מיצים וכו'. דגא מוצא למכירה בטבליות תחה ה־שם „סוכרזית", או באבקות ב־שמות „מתוק וקל", „סוכרית" או „סו־קל".

החשש משימוש בסכרין בתע־שיית נובע מן ההגבלה הכמותית הקיימת לגביו. ביוון שהסכרין מתוק פי 300 מסוכר טבעי ומחירו — יחסית למתיקותו — נמוך יותר, יש יצרנים המעדיפים להש־תמש מו בצורה נרחבת וכך הם עוברים על הכמות היומית הנת־שבת לבטוחה לאדם. חשש זה לא קיים לגבי ה„אספרטאם" מ־שום שהוא יקר יותר...

כדאי לדעת

● ממתיק בטבליות — אין לו כל ערך קלורי. טבלית אחת שווה לכפית סוכר ומכילה ב־12 מיליגרם סכרין.

● ממתיק באבקה — „תורם" כ־3.5 קלוריות מכיל סוכר ענ־ביס ו קרם טארטאר וסכרין. שקית אחת שווה לשתי כפיות סוכר.

השכר נעצר; מס ההכנסה גדל

הפטנט לשאיבת כספים מן הציבור — בנוסף לפיגור „כרוני" של מדד אחד בעדכון מדרגות המס, נוצרת שחיקה בשכר נטו. כיוון ששיעור העדכון של המדרגות מפגר מאז אחר האינפלציה ✶ כך אנו מוצאים עצמנו משלמים נתח הולך ותופח משכרנו למס הכנסה אף שלמעשה (במונחים ריאליים) השכר ה„אמיתי" אינו גדל ✶ הנטל הנוסף שהוטל עלינו מצטבר ל־300 מיליון דולר בשנה!

מאת שרגא מקל

רבים מהשכירים שבינינו חשים בוודאי באחרונה כי למרות ששכר הברוטו שלהם גדל בשיעורים ניכרים מדי חודש בחודשו, הרי שה־נטו נותר מצומק ואינו עולה בשיעור עלית הברוטו, ומי שנתנה בעיקר מתוספות ה־שכר הוא... מס ההכנסה.

מה קורה כאן?

ההסבר הוא פשוט. הכל נעוץ בשיטת העדכון של מדרגות מס ההכנסה.

ברמת האינפלציה הרוהרת כיום — ישנה חשיבות עליונה לקצב ולשיעור עדכון המדרגות. עדכון הסר של מדרגות המס גורם מיד לעליית נטל המס ולשחיקה בשכר הנטו. למעשה אתם מרוויחים שכר דומה (מבחינה ריאלית) אך ה־התנפחות האינפלציונית מעלה אותכם לדרגת מס גבוהה יותר מזו ש„מגיע" לכם. רק עדכון מלא ותכוף עשוי לשמור על השכר כמנו שחיקה.

זה שנים נהוגה שיטת עדכון כזו — מדרגות המס מועלות בכל שלושה חודשים לפי שיעור עלית המדד בשלושת החודשים שקדמו לחודש האחרון לפני העדכון (ב־השוואה לשלושה החודשים שלפני כן).

יוצא, איפוא, שקיים פיגור „כ־רוני" של מדד אחד. בנוסף ל־פיגור קבוע זה ישנה שחיקה ב־שכר הנטו בין כל עדכון תלת־חודשי. באחרונה — משגברה ה־אינפלציה רעלתה לרמה של כ־15 אחוז לחודש, סותם בין הממשלה והסתדרות למצע עדכוני ביניים של המדרגות — אך לא עדכונים מלאים והפגיעה גמשכת.

התוצאה היא שמאז 1981 נשחק ערכן הריאלי של מדרגות מס ההכנסה בכ־20 אחוז ונטל המס הריאלי עלה בעשרה אחוזים לערך. יש כאן, איפוא, שיטה חביבה ל־העלאת נטל המסים על הציבור כלי להעלות את שיעורי המסים. זי בעדכון לא מלא של מדרגות המס.

עליית הנטל באה לידי ביטוי בנתונים הבאים: — בשנת 1981 הגיע נטל המס הממוצע לאחוז מ־28 אחוז מן ההכנסה. במאי 1984 כבר עלה הנטל ל־29.5 אחוז בממוצע (ראה טבלה) והתופעה הלסה התחמירה בחודשים האח־רונים עקב תוספות השכר והיוקר הנבוהות שלווו בעדכון חסר של המדרגות.

עשירון	שיעור המס מן ההכנסה
1	—
2	—
3	1.2
4	6.6
5	11.4
6	15.5
7	19.7
8	25.0
9	31.5
10	43.7
ממוצע	29.5

לפי נתונים פנימיים של משרד האוצר מגיע כבר הנטל הממוצע ביום לכ־31 אחוז מן ההכנסה.

זהו הממוצע — על פני כל ההכנסה במדינה. מבין שבעשי־רונים הנמוכים משלמים באופן יחסי פחות מס הכנסה כאשר בני העשירונים הגבוהים. לדוגמה כ־עשירון העליון — שלמעלה שמו „הממוצע" די להשתכר 1,100 דולר לחודש כדי להשתייך אליו — מגיע נטל מס הכנסה לכ־44 אחוז ב־לירה. כלומר, מי שמשתכר 1,100 דולר משלם מס של 480 דולר ונותר ביד עם 620 דולר בלבד.

את פלאי השיטה ניש כל אחד על בשרו — ובאופן קולקטיווי מצטבר הנטל הנוסף הזה ל־300 מיליון דולר בשנה. סכום לא מ־בוטל כלל וכלל, המעשיר את קופת האוצר ללא מאמץ כלשהו.

אך ל„שיטה" זו יש כמובן היב־טים שליליים רבים. היא משפיעה על המשק ועל השכירים כהעלאת שיעורי המס לכל דבר — מהווה תמריץ שלילי לעבודה ולייצור — המעודד העלמות מס.

במשרד האוצר מודעים לכך ועל שולחנו של שר האוצר הוכנה תכנית לבטל את השחיקה — ו־לעדכן את מדרגות המס ב־20 אחוז כדי להחזירן לרמה הריאלית של 1981.

הדבר יגרום להפסד מס בכך לאוצר — כ־300 מיליון דולר — ולכן מציעים באוצר להעלות כ־תחליף את מס הערך המוסף ב־חמישה אחוזים מ־15 ל־20 אחוז ובכך יוכבר נטל המס על הצריכה ויופחת הנטל על עבודה.

הסבלה שכאן מתארת את נטל מס ההכנסה ברמות ההכנסה ה־שונות באוכלוסיה מהעשירון ה־נמוך (1) לעשירון העליון (10).

בעשירונים הנמוכים משלמים מעט או בכלל לא — הנטל גובר עד לכ־44 אחוז מן ההכנסה ברוטו — בעשירון העליון.

הנתונים מעודכנים לחודש מאי 1984. ומאז גבר הנטל עוד יותר!

היצע גם ב„צמודים" קונים רק בנקאיות

מאת עמירם פליישר

חוק ההון נמצא בעמדת המתנה, נצ־פה מה ילד יום במגעים לקראת כינונה של ממשלת חדשה. אווירת חוסר הבחירות דחפה את הגופים העיקריים שאמורים לקחת חלק בפעילות „להוריד פרופיל" ולצאת ל...חופשת קיץ אורירות.

העדרם של ה„שחקנים הראשיים" מעתיר את עיקר הפעילות בידי ידיים אינטרסנטיות כמו „בעלי עניין" ואחרים. כך היינו עדים ב־מהלך כל השבוע שחלף לתנודות שערים ב־„חופשיות" בעיקר בעקבות רכישות של גופים שהם „בעלי עניין". הגופים האלו מצאלים את רמות השערים הנמוכות השוררות בשוק עדי להמדיל באופן משמעותי את החזקות שלהם.

הפעילות הגדולה ביותר השבוע היתה ב־שוק אגרות החוב ובעיקר אלו הצמודות למדד המחירים לצרכן. במהלך כל ימי המסחר עד אתמול (לא כולל אתמול) נרשמו ביקושים ערים לאגרות החוב הצמודות למדד ואלו רשמו עליות שערים יומיות שהגיעו על שישה אחוזים (!). הפעילות הביאו באופן טבעי לנסיגות בתשואות של אגרות החוב ואכן אתמול, יום חמישי, כבר היינו עדים ליריתה חדה בביקוש לאגרות החוב ואפילו במימוש רוחחים שלות מהיצע ורידות שערים.

● מיליארד שקלים ליום

בשאר ימי המסחר נרשם ביקוש גדול ל־אגרות החוב. שנאמד במיליארד שקלים ליום לפחות. הביקוש הגדול נבע בעיקר מן הבנקים אשר רכשו אגרות חוב כ„כיסוי" לערופי זזילות שהיו להם בתוכניות חיסכון. עד כה נהגו הלכ־ניות החיסכון לרכוש אגרות חוב כ„כיסוי" רק במחצית השניה של החודש. אחד ההסברים לכך הוא במדיניות של אגרות חוב שהוגשקו בעבר לתוכניות החיסכון, ואשר אינן אגרות סחירות. מדיניות אלה הותירו בידי הבנקים עודפי־נזילות שהיו אותם להצמיד בצמדד־מדד בשוק המרשני כ„כיסוי".

בשוק ההון נטו השבוע גם לקבוע כי רצי־פיות לכך שמדד המחירים לצרכן של החודש יעלה בשיעור של 20 אחוז יצרו אחירה נוחה לרכישת האגרות שהוסכמה במסגרת של אינפל־ציה גוזה למכשיר השקעות שבא להגן על ה־משקיעים מפני שחיקה כספם.

על סמך הציפיות הללו אפשר היה לראות ב„צמודים" בעלי תשואה גבוהה, אפיק טוב ל־השקעה. לכן באו הקניות הגדולות שהנציגו אתמול במימושי רווחים.

● 19 אחוז תשואה

כפי שכבר ציינו היום מחזורי עסקות היק־מים בבורסה נמוכים ונעו בין 400 ל־550 מיל־יון שקלים. כשני שלישים מן המחזור הזה בסנ־יות הבנקאיות שב„אסדר" אשר בסיכום שבועי לא נרשמו שינויים של ממש בשעריהן. הפעילות הערה (יחסית) שנרשמה במניות אלו היתה על רקע קניות של סוחרים בתחילת השבוע אבל בסיום השבוע התהפכה המומה הזו וציגו בנק ישראל כבר קלט היצע, לעיתים תוך ירידות שערים בהן.

התשואה לפדיון של המניות הללו, שהן עתה אגרות־חוב צמודות לדולאר בערבות ממ־שלה, הגיעה אתמול שוב לרמה הנעה סביב 19 אחוז, רמה מעניינת וגוהה להשקעה.

אפיקי השקעה הצמודים למטבע חוץ הפכו למבוקשים בשל מדיניות האוצר שהתבטאה ב־שיעורי פיחות שבועיים בין 2.5—3.3 אחוזים.

המפתיע בכל זאת היה השבוע ה„דולר ה־שחור". זה הפך באחרונה למכשיר השקעה יעיל לגבי מי שורצה להשקיע ב„דוקים" ופוחד מן הצפוי. במהלך החודשים שחלפו סיפם דצלה מחירו של הדולר הזה עד לסער של 30 אחוז בין מחירו בבנקים למחירו ברחוב ליליגבלום.

אבל ראו זה פלא, בשבוע האחרון סמר הדולר ה„שחור" על רמה קבועה מחוות אר יחזר. ביום חמישי שעבר דרשו סוחרי ה„שוק הפלוני" עליה בית הראר המרכזי בתל־אביב 355 שק־לים ואתמול שוב דרשו אותם הסוחרים מחיר שוב סביב 355 שקלים. תמונה זו משקפת הו־רמה בדצלה של דולרים לשוק, אולי על־ידי גורם ממלכתי המבקש למנוע פער גדול יותר בין מחירו של הדולר הדולר למחירו ברחוב.

לאחר שהוטל מס־ערך־מוסף על רכישה של מטבע חוץ בבנקים זהה למעשה המהיר האפקטיווי של הדולר בסניפי הבנקים למחירו בשוק ה„שחור". אתמול נדרשו הקונים בשוק „הקשור" לשלם בין 350—355 שקלים בעבור דולר בעוד מחירו של הדולר בבנקים, למי ש־יצא לזש"ל וקבל לרכוש הקצבה. (כאשר לוק־חים בחשבון את היטל „שלום הגליל" על רכי־שה של מט"ח, את המע"מ ואת העמלה ש־הבנקים גובים) הוא 350.54 שקלים.

● אתמול ברחוב אחד העם

שבוע המסחר המתיים אתמול שוב בפעי־לות דלה שעיקרה שוב בעסקות בשוק אגרות החוב. ואולם בניגוד למגמה שהייתה במהלך כל השבוע שחלף הרי שאתמול כבר נרשם מי־מוש רוחהים וירידות שערים שהגיעו עד שלושה אחוזים בחלק מן הסדרות של אגרות החוב.

ההיצע שנרשם אתמול הוסיע בעיקר באג־רות החוב הצמודות למדד המחירים לצרכן ב־80 אחוז.

במניות ה„חופשיות" נמשכה גם אתמול ה־פעילות הדלה תוך מחזורי עסקות נמוכים. מי שהמשיך לנצל את המצב שהתהוה היום אלו נורמים אינטרסנטים אבל הם אינם מגדילים לפי שעה באופן בולט את היקף העסקות הימי־מי. התוצאה היתה אתמול מחזור עסקות גמוך ב־„חופשיות" תוך תנודות שערים לשני הכיוונים אם כי יש הקובעים כי אתמול היתה נטיה ל־עליות שערים.

במניות הבנקאיות שריכזו כשני שלישים מן הפעילות בשוק המניות, היה היצע בולט מן המניות וזה נקלט על־ידי נציג בנק ישראל תוך ירידות שערים עד שני אחוזים. גם מצבו בחזו של נציג הבנק המרכזי היתה דלה וחסית הוא קנה אתמול היצע ב־100 מיליון שקלים בלבד. בחלק מן המניות הבנקאיות נרשמו עדיין ביקושים ועליות שערים קלות.

המטבע	השער השבוע	חפשר אתמול	השינוי בשקל	השינוי ב־%
דולאר (יצוא)	287.61	295.60	+ 7.99	+ 2.78
דולאר (שחור)	355	355	בלי שינוי	בלי שינוי
לישייט	376.05	386.54	+10.49	+ 2.79
מארק גרמני	98.98	101.51	+ 2.53	+ 2.56
פרנק שוויצרי	116.84	120.52	+ 3.68	+ 3.15
ין יפני	117.45	121.33	+ 3.88	+ 3:30

השבוע בבורסה

הסמנית	השינוי ב־% השבוע	השינוי ב־% מתחילת החודש
	ב.ש.	ב.ש.
הסמנות 0.5	— 0.91	— 3.43
דבות 5.0	— 7.25	— 4.72
הכיבלאמב	— 0.61	— 4.93
מ.ב.מ.	+ 1.56	+ 5.71
המזרחי ע"ש	— 0.24	+ 5.91
הפועלים ע"ש	+ 1.16	+ 5.48
כללי מיר	— 3.77	+ 4.06
סטוק בליל	+ 0.54	+ 4.10
אוגים 0.1	— 5.93	— 6.90
לאומי למשכ' ש.	— 0.16	— 0.16
ממכן שי	ב.ש.	— 0.92
טפחות רג' ש'	— 4.56	— 5.48
מיבב	ב.ש.	ב.ש.
שילגן	+ 5.97	— 8.98
לאומי לתעשיה ש'	ב.ש.	— 0.09
ליטינג 0.5	+ 1.85	— 6.25
אמאס	— 0.76	— 5.72
אסלגוטן	— 5.07	— 5.07
עירייה 1.0	ב.ש.	+ 1.64
יצהר 5.0	+ 0.94	+ 5.94
עלית	+ 2.05	+ 2.74
אופיס	— 5.30	— 5.30
אלסקה 5	— 5.06	—14.55
אתא ג'	+ 8.51	— 2.86
ורדינון	+ 5.55	+11.76
כים	+ 1.13	— 3.25
מקם 0.5	— 9.65	— 9.07
עיט 5	— 3.78	—10.78
מולגן ב'	+ 6.19	+ 4.34
שלרגנה	+ 7.47	+ 7.47
רוגוזין	— 3.34	— 3.34
אוקסגן	— 0.44	— 0.44
אורבן 0.5	— 4.03	— 4.74
קופי שם 1.0	+11.67	+11.67
כבלי־ציון 5	— 2.29	— 6.96
קדמני 5	ב.ש.	— 8.22
נחושתן 0.1	+15.64	+ 7.93
שלדות	— 2.11	— 2.11
לכיש 1.0	— 4.44	— 8.49
אלבים	+11.88	+ 9.30
אלרון	+ 5.45	+ 5.20
כלל אלקטרוניקה	— 2.28	— 4.45
ציקלון 1	— 1.37	— 7.70
ת.א.ת. 1	— 3.41	— 4.18
תדיר 5	ב.ש.	ב.ש.
המטלוז 5	— 2.61	— 2.61
טרומאטמט 5	— 7.60	— 7.60
מחיל בטח השק'	+12.03	+ 8.36
אגן	+ 0.66	—11.68
גל 5	+ 3.26	+ 3.26
דשנים 0.1	+24.85	+31.06
חיפה כימי	— 2.22	— 2.32
סבא שי	+ 0.55	— 3.86
ים־המלח	+ 9.95	+ 9.95
אדגן 1.0	+ 7.34	+25.34
כלל תעשיות	+10.22	+ 3.75
המגנ שי	+ 7.21	+15.42
ציון 5.0	ב.ש.	ב.ש.
שופרסל א'	—10.39	—13.75
דלק שי	+ 4.30	+ 4.30
מחי ערבות 0.1	—23.08	—14.17
גלי־אור 1.0	+21.13	+27.25
מ.ל.ל. 1.0	+ 2.56	— 0.50
ניקוב 5.0	+16.40	+10.00
גינדי 1.0	+ 5.24	+ 8.27
אודים שי	+ 7.96	+15.85
בן־ציר בת	— 5.00	+ 6.92
ברנובין 1.0	+ 6.18	+ 7.23
דרור 1.0	—12.50	—11.12
נכסים ובנין	— 0.64	— 6.03
גבעים 1.0	+ 9.09	+ 9.80
ליפשיץ 1.0	— 3.71	— 3.71
מרלן	+25.29	+33.07
עמר וטלנ	+33.38	+38.34
רסקו רג' ש	ב.ש.	ב.ש.
אי.די.בי. פיתוח	ב.ש.	— 2.92
חב' לישראל 1.0	— 5.04	—10.21
דיסק' השק' ש'	— 0.75	— 1.49
בלל 10	+ 6.11	+ 6.11
פמה 0.1	+ 0.98	— 4.10
דלק נפט 1.0	— 1.94	+ 3.34
פז נפט	+18.66	+11.25
טראוול	— 8.06	—20.82

בורסה

שערי המניות

חברה	השער אתמול	המסחר באלפי שקל ע"ע	השינוי מאמצע הימים	השינוי מתחילת הימים
■ בנקים מסחריים				
מזרחי ש	3550	1.4	+110	+4.5
לאומית 1.0	1095	669.1		
הבינלאומי 0.5	321	298.9		
כלל לא נסחר	2303	16.9	-22	-1
בנק פועלי 1.0	1692	7	-9	-0.5
בנק פועלי 5.0	1180			
בנק אגוד 1.0	2105	1.7		
דיסקונט 1.0	300	61.1		
דיסקונט 5.0	70.5	459.7	-4.5	-6
דיסקונט שק 2	179	19.2	+0.5	+0.3
בנק בינלאומי 05	384	456		
בינ"ל 0.5	325	964.6		
■ בנקים מסחריים הכלולים בהסדר ההצמדה				
אירגוני 100.0	10960	598.4		
אירגוני 100.0	10950	8	-400	-3.1
אירגוני בבא	65000	0.3		
אגוד 0.1	7870	272.1	-130	-1.7
דיסקונט ב	13100	9.6	-200	-1.5
דיסקונט א	12990	167.3		
דיסקונט שה ב	1970	16.1	-15	-1
המזרחי ש	4180	423.6		
המזרחי ב	4320	5.3	-20	-0.5
המזרחי שק 9	1980	67.6	+80	+4.2
הפועלים הנ	9145	34	-34	-0.4
הפועלים ש	6920	179.8		
הפועלים ב	6875	136.9	+5	+0.1
הפועלים שק 8	26000	3.4	+230	+0.9
כללי 1.0	17900	187.2		
כללי אש 8	41400	0.1		
כללי אש ב	16900	5.3	+100	+0.6
כללי שה 2	14000	0.1	-100	-0.7
כללי שה 7	905	12	+30	+3.4
כלל 0.1	4434	2692.4	-20	-0.5
כלל שה ב	6130	4.9	+80	+1.3
כלל שה 11	1748	315.9	-2	-0.1
מיטב הסחר 1.0	6205	15.6		
מיטב הסחר 5.0	3450	38.7	+209	+6.2
■ בנקים למשכנתאות				
אגרס 0.1	1080	15.3	-30	-2.7
לאומי משכנתאות ש	1231	18		
לאומי משכנתאות ב	1261			
בינוי ש	845	7.3		
דיסקונט שה 1	395	36.5	-5	-1.1
בינוי ב 5.0	795	16.5	+5	+0.6
מרכז עסקי ש	360	34.1		
משכן ב 5	1303	3.2	-17	-1.3
עבאסי 0.1	710	24.2	-30	-4.1
המזרחי פועלים ש	1023		+1	-0.1
עסקים ריט	590	7.8	+10	+1.2
עסקים שה 1	562	22.9		
עסקים שה 2	539	300	+9	+1.7
יעסקי 0.1	132	30.8	-4	-2.2
יעסקי 5.0	134	49.9	+4	+3.1
יעסקי אש 1	65	45.9	-15	-18.8
פרקס 1.0	373	125.4		
■ מוסדות מימון				
שלמון א ש	71	255.9		
שלמון אש ב	1093	0.5	+60	+5.8
בקולות מכבי א	14900			
בקולות מכבי ב	8134	3.8		
לאומי הנפקות א ש	1160			
לאומי הנפקות ב	17200		-200	-1.2
מלוה לנפקות 5.0	63000			
מלוה לנפקות 55	36000			
מלוה לנפקות 11	40500			
מלוה לנפקות 7	34500			
מלוה לנפקות 12	12995		+495	+3.8
מרכז קניות 5.0	260	20.8	+20	+8.3
יזמות בע"מ	28000			
כלל לביטוח 0.1	208		-4	-1.6
כלל לביטוח 0.5	168		-5	-2.9
כלל לביטוח אגחן	2059			
■ חברות ביטוח				
אריה 1.0	420	77.7	+24	+6.1
אריה ש ב	301	61.9		
אריה שה 1	9350		+100	+1.9
אלרום 0.1	375	9.5		
גרדם 0.5	144	60	-1	-0.7
דשה פיננס 0.1	650			
דשה פיננס 0.5	150.5	19		
הדר 1.0	273	18.7		
הדר 5.0	106	22.2	-5	-4.5
הלנה ש	1040	93.2	+40	+4
הפניקס 0.1	1799	2.7	+235	+15
הפניקס 0.5	490			
המשביר הראל 0.1	1350	9.9	+38	+2.7
המשביר הראל 5.0	1075	5.4	+25	+2.4
ירושלים 0.1	1490	8		
ירושלים 0.5	113.5	50	תב	-10.1
ירושלים אש 2	285	95.9	-32	+20.2
מגדל 1.0	917.5	1		
מגדל 5.0	2830	1.2	+60	+2.1
מנורה 5.0	932	46.2	+12	+2
סגר 1.0	601	3	+3	+0.5
סקיי נסט 0.1	425	166.9		
עדר ש	479	3.3		
ציון הנפקות 1.0	302	10	+8	+2.7
ציון הנפקות 5.0	150	40	+12	+8.7
■ משחר				
איגוד נאמנות ש	320			
איגוד נאמנות 5	126	34.1		
איגוד נאמנות ב	50	144	+1	+2
מאיר קניה 0.1	600	5.7	+15	+2.6
מאיר שיא אש 1	310			
מיה 1.0	151	33.3		
מיה 5.0	114.5	111	תב	-10
מלר אש 1	28	188.9	-2	-6.7
כלל מלר	201	43	+2	+0.7
קרן קמל 1.0	210	130	-2	-0.9
קמל 0.1	2900	13.5		
קמל 0.5	665	237.3		
שומרה 2.0	1380	96.2	-12	-8
שומרה 10.0	600	107.2		
■ שרותים				
דלק ש	2180	49.8		
דלק 1.0	1330	14.3		
הראל 5.0	900	33.5	תב	-2.2
מגדות המסחר 0.1	1070	308.6	-108	-9.2
מגדות המסחר 0.5	660	1567.9	+13	-1.9
מיטרל 0.1	10745	0.3		
מיטרל 1.0	6552	13.5	תב	-950
חברת הנפקות	אין נסחר			
מחסני שיכון 0.1	600	500	תב	-42
מחסני שיכון 0.5	391	300.4		
מחסני שיכון אש 1	211	1000.3		
קונסולידציה 0.1	924		-2	
קונסולידציה 0.5	179		-1	
מקבלות מכבי א	25200			
מקבלות מכבי ב	8134	3.8		
מקבלות מכבי ג	1160			
מקבלות מכבי ד	17200		-200	-1.2
מקבלות מכבי ה	63000			
מקבלות מכבי ו	36000			
מקבלות מכבי ז	40500			
מקבלות מכבי ח	34500			
מקבלות מכבי ט	12995		+495	+3.8
מרכז קניות 5.0	260	20.8	+20	+8.3
יזמות בע"מ	28000			
כלל לביטוח 0.1	208		-4	-1.6
כלל לביטוח 0.5	168		-5	-2.9
כלל לביטוח אגחן	2059			
■ חברות ביטוח				
אריה 1.0	420	77.7	+24	+6.1
אריה ש ב	301	61.9		
אריה שה 1	9350		+100	+1.9
אלרום 0.1	375	9.5		
גרדם 0.5	144	60	-1	-0.7
דשה פיננס 0.1	650			
דשה פיננס 0.5	150.5	19		
הדר 1.0	273	18.7		
הדר 5.0	106	22.2	-5	-4.5
הלנה ש	1040	93.2	+40	+4
הפניקס 0.1	1799	2.7	+235	+15
הפניקס 0.5	490			
המשביר הראל 0.1	1350	9.9	+38	+2.7
המשביר הראל 5.0	1075	5.4	+25	+2.4
ירושלים 0.1	1490	8		
ירושלים 0.5	113.5	50	תב	-10.1
ירושלים אש 2	285	95.9	-32	+20.2
מגדל 1.0	917.5	1		
מגדל 5.0	2830	1.2	+60	+2.1
מנורה 5.0	932	46.2	+12	+2
סגר 1.0	601	3	+3	+0.5
סקיי נסט 0.1	425	166.9		
עדר ש	479	3.3		
ציון הנפקות 1.0	302	10	+8	+2.7
ציון הנפקות 5.0	150	40	+12	+8.7
■ משחר				
איגוד נאמנות ש	320			
איגוד נאמנות 5	126	34.1		
איגוד נאמנות ב	50	144	+1	+2
מאיר קניה 0.1	600	5.7	+15	+2.6
מאיר שיא אש 1	310			
מיה 1.0	151	33.3		
מיה 5.0	114.5	111	תב	-10
מלר אש 1	28	188.9	-2	-6.7
כלל מלר	201	43	+2	+0.7
קרן קמל 1.0	210	130	-2	-0.9
קמל 0.1	2900	13.5		
קמל 0.5	665	237.3		
שומרה 2.0	1380	96.2	-12	-8
שומרה 10.0	600	107.2		
■ שרותים				
דלק ש	2180	49.8		
דלק 1.0	1330	14.3		
הראל 5.0	900	33.5	תב	-2.2
מגדות המסחר 0.1	1070	308.6	-108	-9.2
מגדות המסחר 0.5	660	1567.9	+13	-1.9
מיטרל 0.1	10745	0.3		
מיטרל 1.0	6552	13.5	תב	-950
חברת הנפקות	אין נסחר			
מחסני שיכון 0.1	600	500	תב	-42
מחסני שיכון 0.5	391	300.4		
מחסני שיכון אש 1	211	1000.3		
קונסולידציה 0.1	924		-2	
קונסולידציה 0.5	179		-1	
מקבלות מכבי א	25200			
מקבלות מכבי ב	8134	3.8		
מקבלות מכבי ג	1160			
מקבלות מכבי ד	17200		-200	-1.2
מקבלות מכבי ה	63000			
מקבלות מכבי ו	36000			
מקבלות מכבי ז	40500			
מקבלות מכבי ח	34500			
מקבלות מכבי ט	12995		+495	+3.8
מרכז קניות 5.0	260	20.8	+20	+8.3
יזמות בע"מ	28000			
כלל לביטוח 0.1	208		-4	-1.6
כלל לביטוח 0.5	168		-5	-2.9
כלל לביטוח אגחן	2059			
■ חברות ביטוח				
אריה 1.0	420	77.7	+24	+6.1
אריה ש ב	301	61.9		
אריה שה 1	9350		+100	+1.9
אלרום 0.1	375	9.5		
גרדם 0.5	144	60	-1	-0.7
דשה פיננס 0.1	650			
דשה פיננס 0.5	150.5	19		
הדר 1.0	273	18.7		
הדר 5.0	106	22.2	-5	-4.5
הלנה ש	1040	93.2	+40	+4
הפניקס 0.1	1799	2.7	+235	+15
הפניקס 0.5	490			
המשביר הראל 0.1	1350	9.9	+38	+2.7
המשביר הראל 5.0	1075	5.4	+25	+2.4
ירושלים 0.1	1490	8		
ירושלים 0.5	113.5	50	תב	-10.1
ירושלים אש 2	285	95.9	-32	+20.2
מגדל 1.0	917.5	1		
מגדל 5.0	2830	1.2	+60	+2.1
מנורה 5.0	932	46.2	+12	+2
סגר 1.0	601	3	+3	+0.5
סקיי נסט 0.1	425	166.9		
עדר ש	479	3.3		
ציון הנפקות 1.0	302	10	+8	+2.7
ציון הנפקות 5.0	150	40	+12	+8.7
■ משחר				
איגוד נאמנות ש	320			
איגוד נאמנות 5	126	34.1		
איגוד נאמנות ב	50	144	+1	+2
מאיר קניה 0.1	600	5.7	+15	+2.6
מאיר שיא אש 1	310			
מיה 1.0	151	33.3		
מיה 5.0	114.5	111	תב	-10
מלר אש 1	28	188.9	-2	-6.7
כלל מלר	201	43	+2	+0.7
קרן קמל 1.0	210	130	-2	-0.9
קמל 0.1	2900	13.5		
קמל 0.5	665	237.3		
שומרה 2.0	1380	96.2	-12	-8
שומרה 10.0	600	107.2		
■ שרותים				
דלק ש	2180	49.8		
דלק 1.0	1330	14.3		
הראל 5.0	900	33.5	תב	-2.2
מגדות המסחר 0.1	1070	308.6	-108	-9.2
מגדות המסחר 0.5	660	1567.9	+13	-1.9
מיטרל 0.1	10745	0.3		
מיטרל 1.0	6552	13.5	תב	-950
חברת הנפקות	אין נסחר			
מחסני שיכון 0.1	600	500	תב	-42
מחסני שיכון 0.5	391	300.4		
מחסני שיכון אש 1	211	1000.3		
קונסולידציה 0.1	924		-2	
קונסולידציה 0.5	179		-1	

חברה	השער אתמול	המסחר באלפי שקל ע"ע	השינוי מאמצע הימים	השינוי מתחילת הימים
מקבלות מכבי ב	152	0.1		
קוסל 0.1	460	25	+20	+2.2
קוסל אש 1	155	20	-39	-10.9
■ תיירות ומלונאות				
גלי אדר 1.0	1690	44.7		
גלי אדר 5.0	639	33		
מלונות רמדא 1.0	1368	20	-6	-0.4
מלונות רמדא 5.0	915	13	-4	-0.4
חוות האלמוגים 0.1	256	66.6		
לגנס מר ר ס	215	5	-9	-2.3
מלונות הירדן	360	31		
מלון מרכז אות	158	0.7	-1	-0.6
מלונות הלילה	103.5	172.7		
מלון ירושלים אש	91	100		
■ מחשבים ושרותי מחשב				
דטה מיטון 1.0	262		+7	+2.6
ת.ל.ד. 1.0	750	10		
ת.ל.ד. אש ש	1950			
יצגה 1.0	430	10	+41	+9.9
יצגה אש ש	262	41.6	+42	+17.5
כלל פתוכים 1.0	544	17.1	+4	+0.5
כלל מחשבים אש 1	235			
מ.ל.ל. 1.0	1000	15.7		
מ.ל.ל. 5.0	480	6.3		
מ.ל.ל. אש 1	301	0.7		
סולם מחשבים 1.0	210	45	-12	-5.6
עיצוב מחשבים	340	2.9		
כיסון מחשבים 5	225	10		
כיסון מחשב אש 1	169	0.1	-4	-2.3
עלם מחשבים 1.0	1140	22	-20	-1.7
תיק מחשבים אות	694	15	-15	-1.7
■ אחזקת נדלן והשקעות				
ביגוי 1 שקל	602	38	+10	+1.7
ביגוי 5 שקל	368	11.2	+10	+2.8
אורן 1.0	131	477.6	תב	-13.5
אורן 5.0	56	709		
אורים	371	401.9	+12	+4.6
אורים אש ה	220	30.2		
אילון 1.0	52.5	3.4	+0.5	+1
אילון אש 1	48.5	30	תב	+5
אליבוב 1.0	139.5	4.1		
אל-רון 5.0	113			
אפונים 1.0	159	55.8	+14	+9.7
אטגוליה אש 1	79	77	-6.3	-7.6
אמריקה 0.1	1690		-1	-0.1
אקרמיה 0.1	1703	4	+21	-1.2
אפיסיקה אש 4	379	4.1	-1	-0.2
ארזים	147	20	+7	+5
ארזים אש 1	99			
אריגן 1.0	291	23	+1	+0.1
אלרון 0.5	326	8.1	+5	+1.6
בריקר נח 0.1	247	12	+32	+5.1
בריקר נח אש	359	0.2		
ביטבים 1.0	163	263.1	-7	-0.6
ברנוכין 5.0	96	350	+1	+1.1
ברמלין אש 1	75			
דקלון 0.1	229	55.2		
דקלון 1.0	280	189		
הילטון 5.0	130	170		
הילטון אש 1	114	2.3	+6	+5.6
הלמן 0.1	251			
הרצל 0.5	301	31.9		
הרצל אש 2	345			
ו.ל.ב. 0.1	804	20		
ו.ל.ב. 0.5	267	45.6		
חבצלת הנגב	780	37.5		
ביבים 0.1	1680	13.2	+50	+5
ביבים 0.5	1290	13.5	+60	+4.9
המכרות הישנים ש	2140	5	-9	-0.1
מזרחי הדר 0.1	288	88.3	+8	+3.5
מזרחי הדר 0.5	99	50	+9	+10.2
מסגר הדר אש 1	35			
מחדרין 0.1	2165		+30	+1.6
נכסי מרכז 1.0	268	64.6		
מרי אור 0.5	340	0.8		
סנאי 5.0	320	88.2	+5.5	+3.3
■ מזון ושבע				
אמאס	396		+1	+0.3
אמבוסל 0.1	205	1	+13	-6.8
אמבוסל 1.0	25 קק		+1.5	+4.9
אפלולוק אש 1	30 תב		+1.5	+13.2
גלילאי יוקר 1.0	167	2.2	-6	-3.5
גלמרמיגוס 5.0	64 קק		+3	+4.0
דלתון אש 1	46	3.6	-1	-2.1
דנקנר 5	1060	16.9	+45	+4.4
דיליס 5	1060	2.2	+46	+4.5
הבלה 1.0	375	62	+12	+2.1
הלבלבי 5.0	379	66		
הלבלבי אש 1	299			
זרי-יה 1.0	804	1502.2	-10	-1.2
זרי-יה 5.0	707	621.5	-30	-1.4
זרי-יה אש 0.1	545	705.3	-10	-1.8
מטמון בריה 1.0	640	20		
מטמון בריה 5.0	316 קק		+18	+5
יאחר 1.0	125	292.8		
יוגבר 5.0	107	253.9		
יטמן 0.1	657	1533.6	-7	-1.1
יצרן אלים 1.0	385	2.8		
ישרם 10.0	830	32.7		
כרם מיכמוס 1.0	279	186		
כרמים אתה אים 1	115	20	+2.5	+2.2
כלל מלון	163	677.3		
לוגר 1.0	127	27.3	+6	+5
לוגר 5.0	85.5	80	+3	+4.8
לוגר אש 1	31	200	-0.5	-1.6
מ.ב.מ. 1.0	3960 תב	2.4	+360	+10
מאורי בורה 1.0	122	359.2	+1	+0.8
מאורי בורה אש 1	70.5	608.1	+4	+6
מחול בגדי	334 תב	17	+30	+9.9
מיטמאל 5.0	170 תב	69	-10	-3.6
מנרב 5.0	560	63.9	-0.5	-0.8
מרינ אש 1	114	186.3	-7	-5.8
מרינ 1.0	1050	255.6		
מרלין אש 1	1005	15	+51	+5.4
לדרסקי 1.0	645	6.1	-4	-0.6
לדרסקי 5.0	110	100.7		
לדרסקי אש 1	71	121.3	-1	-1.4
לוסקי 1.0	260	400		
לוסקי 5.0	132	64.5		
לוסקי אש 1	110	3		
נאות אביב 0.5	3100	2	-24	-0.8
נבל אחרים	450 תב	61.9	+30	+7.1
סחר הזוקים 1.0	525	33	+1	+0.2
סחר הזוקים 5.0	342	9.6		
סולל בונה מכר א	880	9.9		
סחף 1.0	267			
סחף 5.0	135			
סחף אש 1	96.5	1.5		-3
שפי יוקר מר 1 ש	1614 קק		+77	+9
עדיבן 1 שקל	408	484.5	+5	+1.3
עדיבן 0.1	144 תב	40	+9	+0.7
עקיבה 0.5	380 תב	60.5	+5.5	+10
רוגל מנשיים 1.0	497 תב	62.4	-33	-10
רוגל מנשיים 5.0	238		+7	+3
רוגל אש 1	336			
רונטגן 0.1	272 קק		-14	-4.8
רונטגן אש 1	72	39.1	-1.5	-2
רפאל מבנים	640	114.4		
רפאל רב	625	11.2		
רפאל אש 1	350	30.9		
■ חקלאות				
מטעי הדר 0.1	288	88.3	+8	+3.5
מטעי הדר 0.5	99 תב	50	+9	+10.2
מסגר הדר אש 1	35			
מחדרין 0.1	2165		+30	+1.6
נכסי מרכז 1.0	268	64.6		
מרי אור 0.5	340	0.8		
סנאי 5.0	320	88.2	+5.5	+3.3
■ מזון ושבע				
אמאס	396		+1	+0.3
אמבוסל 0.1	205	1	+13	-6.8
אמבוסל 1.0	25 קק		+1.5	+4.9
אפלולוק אש 1	30 תב		+1.5	+13.2
גלילאי יוקר 1.0	167	2.2	-6	-3.5
גלמרמיגוס 5.0	64 קק		+3	+4.0
דלתון אש 1	46	3.6	-1	-2.1
דנקנר 5	1060	16.9	+45	+4.4
דיליס 5	1060	2.2	+46	+4.5
הבלה 1.0	375	62	+12	+2.1
הלבלבי 5.0	379	66		
הלבלבי אש 1	299			
זרי-יה 1.0	804	1502.2	-10	-1.2
זרי-יה 5.0	707	621.5	-30	-1.4
זרי-יה אש 0.1	545	705.3	-10	-1.8
מטמון בריה 1.0	640	20		
מטמון בריה 5.0	316 קק		+18	+5
יאחר 1.0	125	292.8		
יוגבר 5.0	107	253.9		

מועדון מטיילי מעריב

נותרו עדיין מקומות בודדים בטיולים ל:

יוגוסלביה

● טיול מקיף של 16 יום ליוגוסלביה.
● טיול קצר של 9 ימים (כולל וונציה).

תאריך יציאה: 24.8.

ביצוע: „נאות הכיכר".

פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת „מעריב", טל. 03-439207.

„אגן" יצרני כימיקלים בע"מ אשדוד

למכירה:

* 3 מלגזות.
* 1 מרקטור דגם 4500 תוצרת פורד.
* 1 מלגזה „קטרפילר".

הכלים במצב טוב.

ניתן לראות את הכלים במפעלנו באשדוד בשעות העבודה 07.00—16.00, טלפון — 055-21321.

המרכז לתינוק ולילד בישראל „בייבילנד"

ייצור, יבוא, שיווק והפצה.

בית גידול, אזור התעשיה החדש ראשון-לציון, מול ההיפרכל, קומת קרקע.

המכירה לטוחרים נמשכת כרגיל. 150 מ"ר מצוגה מרהיבה. ליחידים החל ממוצ"ש 11.8.84. המחסן פתוח למכירה לסוחרים וליחידים במחירי מבצע — 25% הנחה.

הנכם מוזמנים לפתיחה החגיגית שתערך במוצ"ש 18.8.84 לחרמת כושיה.

ראו פרסומינו בשבוע הקרוב.

לחתראות, קובי את יוסי, טל. 03-996569.

בורסה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
פז 5.0	1201	1.5		
פנ"מ 5.0	759	20.7	-1	-0.4
מגמ"ס 1.0	385	66.5	-46	-7.3
עילית	3031	15.1		
עמיס ב.ע.מ	2516	5.7	+8	+0.3
אגוד נ שקל	381	56.2	+19	+5
אבן 2.50	690	55.7	+40	+6.2

■ טכסטיל והלבשה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אדר בר.ל ש	448	245.4	+10	+2.3
אדני אס.ק	298	200		
אמיש 1.0	852	5		
אס.פ.אופ 1	83.5		-4.5	-3.1
אינר בוקר 1.0	510	6.6		
אופנת בוקר 5.0	260	19		
אופנת בוקר אש 1	95	31.5		
אלבה סטרים 1.0	79	126.5	-3	-3.7
אלקה מרינס 5.0	47	205.9	-3.5	+8.3
אפון 1.0	87		+4	+4.5
אסתר אש 1	20.5		+4.5	+6.6
ארגוד ר.ע	672			
אתא 1.0	57	124	+1	+1.8
אתא 1.0	31	288.9	+2.5	+5.2
אתא אש ב.ע 1.0	35.5	620		
בלסה נ.ל 1.0	435	160	+10	+2.4
בלסה נ.ל אש	330	15.4		
בקיעה מאוחד 1	90	100	+4	+4.7
פפירוס מאוחד 2	48			
מסרטים מ.ש 2	29			
ויסל 1.0	100	44.9		
ויסלו 5.0	113	101.3	-1	-0.9
וידיגון 1.0	190	10	+10	+5.6
ורדינון אש 1	111	10		
יקיר 5.0	740	14.6	+7	-2.2
ויקיר 5.0	75	67.1		
ביבשבוב 1.0	99	38.2	+2	+2.1
סיבוטה אש 1	36	30	-4	-10
יוסאר 1.0	412	8.5		
יוסאר 5.0	יוסאפת	מסחר		
לחיקה 0.1	130	2	+3	+4
לחיקה 0.4	48	237		
ליגמ 1.0	92	40		
ליגמ אש 1	51		-1	-1.9
מ.ס.ג'ילי	268		+1	+0.4
מיפ נ'ליקי אש 1	119	48.9	-1	-0.8
מסס 0.1	1061	15.6		
מ.ס.ג.ס	281	60	-9	-3.1
מיס 1.0	1341	15.8		
מעס 5.0	1275	2	-36	-2
מיס אש 1	1800	8.9		
נצק פליסה נ מ	484	142	+15	+3.2
מלבה 0.1	3030			
מינה 0.4	1200	52.8	+50	+4.4

■ מתכת ומוצריה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אינטגרל 5.0	238			
אינטגרל אש 1	215			
אמרן 0.1	8200	11.9	+50	+1.6
אמרן 0.5	1620	10	-30	-1.8
אמרן אש 1	1050	6	36	-3.2
בכרים ש	920	1.9	-1	-0.3
התכלת 1.0	375	30.2	+6	+1.6
התעלה 5.0	166.5	42.2		
קומסת קת 1.0	305	26.5	+11	+1.3
קבסאת קת 5.0	389	12.3	-3	-1.7
מרום 1.0	88	100	+2	+2.5
מרבי אש א	35	0.3		
מחלת מרום 1.0	109.5	18	-9	-5
שקת מרום אש 1	67 חב		+15	+28.0
נבלי ציון 1.0	571	30.8	-10	-1.9
נבלי ציון 5.0	214	132.4		
קדמ"ר 1.0	140	175.9	-5	-3.5
קדמ"ר 5.0	67	345.1	-3	-4.3
קדמ"ר אש ב	150	30	-11	-6.8
מתיקין 0.1	140 חב	99.3	+20	+8.3
נ.ש.ר.ס 0.5	141	67.8	-8	-5.4
פרם 3.0	232	120.9		
ערד אש 1	148.5	25	+1	+0.7
פלי סלה 1.0	319	53.8		
קנה 1.0	588	12		
קנה 5.0	300	98.3		
קליל 1.0	620	4.6		
קליל 5.0	490			
שלגון 5.0	465			
שלוה אש 1	400			
תעשיות לבית 1.0	151	241.6	+6	+4.3
תעשיות לבית 5.0	115 חב	25	+9	+8.5

■ מכונות, חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אלרס 3.0	92230	1.8	+1150	+3.2
אלביט אש ב	13006	0.7	+1	
אלון 1.0	332	30	+14	+4.9
אלון 0.25 ש	141	13		
אלרס 0.25	159.5			
אלקטרה 0.1	1901	2.8		
אלקטרא 0.5	840	58.3		
אלקטיה אש 1	575	11.6	+15	+4.6
אלרון 5.0	39000	10.3	-1000	-1.1

גם שי־דר
חברה לבנין בע"מ, הוד השרון
צועדת צעד אחד קדימה
עם מיקרו מחשב SANCO
SANCO מחשב אחד קדימה
סוכנים בלעדיים בישראל:
דובן מערכות טכנולוגיות בע"מ
רח' מהר"ל 11, ת"א. טל: 03-247288
מעתה שרות אישי בערים:
חיפה — כל-שרה. טל: 04-521222 | רחובות — מדעת. טל: 064-75338
באר-שבע — זרזון. טל: 057-71062 | הרצליה — ר.נ.ע.ד. טל: 052-91555

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
פלאנה 0.5	260	30	-9	-6.4
מיבוד	166.5	7	-2	-1.3
פיבוד אש 1	16	1.7	-3	-4.7
שלדיה 5.0	575 חב	19.3	+40	+7.5
תשיב רתמים 1.0	145	23.8		

■ מחשבים ואלקטרוניקה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אר"ם 3.0	2205	11.6	+40	+1.5
אריק אש 1	2300	25	+20	+0.9
בכל תוכנה אלקטרו	2150	103.2	-50	-2.3
מטקס רביבים 1.0	1180	35.1	-10	-0.8
מטקס רביבים 5.0	850	12.6	+99	+4.9
מלקטרוניקה אש 1	2700	0.3		
מרטנגר 1.0	351			
מרטנגר אש 1	232	50	+10	+4.9
מרקטנגר אש 1	118	257.2	-0.5	-0.4
פלסלה 1.0	360 חב	6.4	-26	-6.7
פלסלה 5.0	154	0.9		
ניקמן אש 1	81	1.22		
קמטרון אלקל.	236 חב	90	-26	-9.9
קמטרון אלקל. 5	111	0.2		
ת.ת.ת. 1.0	850	7.3		
ת.ת.ת. 5.0	500	100		
ת.ת.ת. אש 1	370	16.1		
תוראה	432	18	+16	+2.9
תוראה אש א	320			

■ מוצרי בניה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אי.ב. תעשיות 1	193	31.6		
אלקוב 5.0	250 חב	92.9	-20	-7.4
אלקוב אש 1	90			
אקרמס 1.0	305	10		
אקרמס 5.0	205	10		
בטון מדה 1.0	910	1		
בטון מדה 5.0	340			
ברשון 5.0	201	0.9	+8	+8.2
ברשון 5.0	33.5 חב	43	-8	-9.8
בריטון אש 1	77	0.6		
המחברה 1.0	366	22.8		
המחברה 5.0	312			
המחברה אש	154.5			
מרצ'נט 1.0	642		+18	+1.6
מרחצאות 5.0	231 חב	23	-24	-9.4
נ.ש.ר. 1.0	206	40		
נ.ש.ר. 5.0	432			
מרכז הרים בקצה	349	35	+6	+4.2
סולאיקה ולסון 1	1758	15.4		
סולאיקה ולסון 5	900	36		

■ תעשיות ומוצרים כימיים

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אגן 5.0	1039	5		
אגן אש	610			
אל אנד ב.	183 חב	21.6	+13	-7
אל תעשיות 1.0	1100	12.3	-50	-4.4
אל ישראל 5.0	285	70		
דיסטיל	384	15.4		
דשנים 0.1	2924 חב	2.9	+130	+2
דשנים 0.5	998	48.9		
דפנה ב.ע	745	64	+15	+2.1
חיפה כימיקל 10.0	928	163.3	-20	-2.1
טבע ש	1288	12.5		
טבע 5	3205		+100	+3.2
טבע אופ 1	2610	22.4	70	-2.6
ליפשיץ 1.0	335			
ליפשיץ אש 1	260			
ים המלח	2430	9.5		
מפרטים 10.0	168.5	311.8		
מקיטה 1.0	340	51	+4	+1.8
מקסטה 5.0	151 חב	14.9	+12	-1.2
מקיטה אש 1	109	130	+4	+7.1
נפט כימיקל 1.0	340	50		-4.4
נפט 5.0	550	1.8		
נוה 5.0	440			
נוה כימיקל 1.0	125 קב		+15	+4.8
נוה כימיקל אש 1	226 חב	18	+20	+9.7
סבון 1.0	220	10	-5	-2.2
ת.ת.ת. 5.0	113.5 חב	22.4	-12.5	-10.1
ת.ת.ת. אש 1	98	38		
תמ"ל 5.0	741	28.3		
תמ"ל אש 1	346	34.1		
מרדשוב 10.0	1750	23	-95	-1.1
תרן 5.0	290	70	-3	-0.8

■ עץ ומוצריו, נייר ודפוס

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
דפוס 1.0	285	100	-4	-1.4
בזק 5.0	194	90.8	6	-1
מסמן אש 1	102.5	434.3	+4	+6.1
ל.ר.ל. 1.0	390	20.4	-10	-2.9
ת.ן אש 1	390			
ת.ן 1.0	365	46		
יאח אש 1	142	89	-28	-16.5
לביר תשמישין 1	87.5	231.4		
ל.אשקלון אש 1	49	660.4	-1	-2.2
מלם ב.ע 0.5	1183	30.8	62	-5
מטעי נייר 10.0	26147	4	-500	-4.2
מקאבלי 1.0	243 חב	12.1	27	+11.1
מקמרת אש 1	222			
ריט 0.1	970			
ר"מ 0.4	500		-10	-1.7
תעל 0.2	999 חב	7.2	62	-5.9

■ תעשיות שונות

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אלשלת 1.0	840	7		
אלשלת 5.0	385			
אלשלת אש 1	415			
אורון 1.0	2018	40	+3	+0.2
אדרן 5.0	1570	34	+60	+4.1

■ מזון, משקאות, טבאק

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אגרן אס.א	690	30	161.1	+6.6
תפיקה יוד	380	63.4	+18	+5
תפיקה יוד אש 1	226		-1	-0.4
יקום 1.0	1373 קב		+56	+5
יקום 5.0	979 קב		+43	+3
ת.ג.מילק 1.0	626 חב	95.7	+75	+10
ת.ג.מילק 5.0	360	32.8	+0	+2.6
ת.ג.מילק אש 1	81	52.5	-9	-10

■ השקעה בתעשיה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
מיכמרת ב.ע 0.1	1504	7.2	+69	+4.8
סדר מכ"ר	לא נסחר			
כלל תעשיות	442	935.1		
כלל תעשיות אש 1	1505	10.2	+38	+2.4
האוצר מכונולוגיה	50	223.4	12	+4.2
מלגרי מכונ אש 1	32	222.8		

■ תברוזת והשקעה

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אוניון ש	279 חב	201.8	+17	+6.5
אי.בי.אי.אס 2.0	1000	174.5		
אינטה 0.1	399 חב	60	-20	-0.6
מקשקוב 0.5	70 חב	60	-2	-9.1
אלרי ש	394	30	-1	-0.3
אלרי אש	468		-20	-4.1
אילרן ש	666	39.1		
אילרן ב	646	32		
אמ"ל בע	1950	3.5	+150	+4
אמיר 1.0	4600	0.5		
אמיר 5.0	5300			
בזלת 1.0	452	105	-2	-0.4
הגפן ליסאל 1.0	660	213.8	-15	-2.2
יבדר ליזראל 5.0	391	45.8	+5	+1.8
ליפמן 0.1	3990	3.5	-210	-6.2
ולשטין 1.0 ש	1650	15.9	-30	-1.8
אמאנה 0.5	1349	56.9		
אמנה אש ב	1913	2.8	+15	+0.8
מעגלים בשק ש	1035	20	-10	-1
כלל מקס	885	60.5	-6	-0.7
ויסקונסין בשק ש	2000	110.7	-10	+0.5
ויסקונסין בשק ש	1930			
מחדר בשק ש	960	24.1	-20	-2
מחר בסל אגח 122	184 חב	35	-20	-9.8
מחר בשק אגח 124	1203		+12	+0.9
חירון 1.0	610	40.5		
חירון 5.0	79 חב	300	+4	+5.3
חירון אש 1	63 חב	606	+4	+10.3
יגאל ש	875	49.5	+15	+2.3
יגאל אש 1	534	20		
ירקן 0.1	236	169.9	-1	-0.4
ירקן אש	29000	0.1	-1	
כלל 10.0	781	260	-12	-1.5
כלל 50.0	453 חב	91	+41	+10
מרקל 0.1	368	14.6		
מרקל 0.5	539	4.5		
לוגל אש 1	93	35.8	+8	+9.2
מגאל 0.1	336	19	-17	-4.8
מגאל 0.5	128			
מגדל ב.ע 0.1	390 חב	25	-12	-3.9
מגדל ב.ע 0.5	90	10		
מ.ר.ל.ש	4450	15		
מקו 0.1	515	51.8	-10	-1.9
מקו 0.5	66	200		
מיכון ב.ע 2	213 חב	84.7	+18	+9.2

■ מחקר ופיתוח

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
אמצעים מתקדמים	168		-1	+0.6
אמצעים אש 1	98	50	+1.5	+1.7
בלול מבוגרות	164	158.1	-4	-2.4
בלול כנרת אש 1	111 חב	14.1	-6	-6.5

■ תיפושי נפט

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
דלק דיס. נפט 1.0	360	99.3		
דלק דיס. נפט 5.0	390	58.3	-50	-5
מפתחות נפט	1340 חב	166.9	+160	+9.9
מרמיר 1.0	275	20	+5	+2.2
מרמיר 5.0	97 חב	55	-10	-9.4
מרמיר אש 1	68			
ת.ת.ת. 5.0	221	110.6		
ת.ת.ת. אש 1	223	220	+4	+2.4
ת.ת.ת. 10.0	238	137		
ת.ת.ת. 50.0	96	120		
ת.ת.ת. אש 1	48	104.8	+3	+6.0
פטרוכימיה 1.0	282	12	-15	-5.1
פטרוכימיה 5.0	104	100	+4	+4
פטרוכימיה אש 1	85	136.1	-1	-4.5
פטרוניל 0.1	240 חב	10.2	-24	-9.1
פטרוטרם נפט 0.1	180 חב	150	+10	+5.3
פטרוטרם נפט 5.0	63	672.5	-2	-3
פטרוטרם נפט אש 1	43	846.3		
פטרוטרם נפט אש 2	42	212.2	-2	-4.6
נפטא ש	52000			

■ מניות נקובות במט"ח

אגרת	השער אחרון	השינוי באחוזים	השינוי מהיום שעבר	הנפח באלפי יחידות
גיתם	238		+1	+0.4

מועדון מטיילי מעריב
המזרח־הרחוק
טיול מקיף של 29 יום
טיסות בטחוניות (שלא מעל למרינות ערב)
תאריכי יציאה: 6.9 ; 11.10
ביצוע: „אופיר טורס"
פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", טל. 03-439207

אל. אל
מרכז שיווקי
החדפסות בע"מ
אנגלית, עברית ב־IBM
שרות מהיר
אחריות מובטחת
03 - 72 67 84

בורסה

שערי אגרות חוב

4% מלווה מדינה (100% תמורתו)

+2000	80000	4001	מחוז
+1500	78500	4002	מחוז
+1000	77500	4003	מחוז
+1500	76500	4004	מחוז
	75	3011	מחוז
	75	3012	מחוז
	56631	3013	
	50800	3014	
	52400	3015	
+400	53500	3016	
+1000	53200	3017	
+719	53786	3018	
+819	53039	3019	
+640	53179	3020	
+836	53453	3021	
+613	52182	3022	
+400	51706	3023	
+453	52032	3024	
+611	52469	3025	
-1191	51013	3026	
-1495	51593	3027	
+559	51345	3028	
-3	48585	3029	
-2	46597	3030	
+335	46876	3031	
-121	42552	3032	

3% מלווה מדינה (100% תמורתו)

			קר' 202 תשוקה 1.20%
	4704	3601	
	4345	3602	
	4047	3603	
+1	3707	3604	
			קר' 204 תשוקה 1.29%
	3171	3605	
	3177	3606	
	2935	3607	
+1	2831	3608	
			קר' 206 תשוקה 1.32%
+7	2665	3609	
+6	2609	3610	
+6	2335	3611	
+6	2263	3612	
			קר' 208 תשוקה 1.20%
	2146	3613	
	2063	3614	
	1906	3615	
	1729	3616	
			קר' 210 תשוקה 1.01%
	1703	3617	
	1616	3618	
	1491	3619	
	1429	3620	
			קר' 212 תשוקה 1.24%
	1319	3621	
	1197	3622	
	1120	3623	
	1059	3624	
			קר' 214 תשוקה 1.20%
+14	997.8	3625	
+13.2	896.3	3626	
+12.3	832.2	3627	
+11.6	781.2	3628	
			קר' 216 תשוקה 1.34%
	716	3629	
	677.5	3630	
	623.7	3631	
	587.3	3632	
			קר' 218 תשוקה 1.49%
+14	569.3	3633	
+12.6	501.2	3634	

+12	475.4	3635	
+11.7	455.5	3636	
			קר' 220 תשוקה 1.46%
	421.7	3637	
	393	3638	
	360.2	3639	
			קר' 222 תשוקה 1.40%
	304.2	3640	
	263.8	3641	
	236.1	3642	
			קר' 224 תשוקה 1.31%
-6.2	206.4	3643	
-5.6	184.2	3644	
-5.1	166.2	3645	
			קר' 281 תשוקה 0.60%
	156.9	3101	
			4% מלווה ביטחון (80% תמורתו)
			קר' 101 תשוקה 6.45%
-72	4483	3101	
			קר' 402 תשוקה 3.80%
-4	42669	3102	
			קר' 406 תשוקה 7.75%
-10	4824	3103	
-9	43525	3104	
			קר' 408 תשוקה 3.70%
-4	39984	3105	
-4	38292	3106	
			קר' 410 תשוקה 2.30%
+134	37289	3107	
+133	35546	3108	
			קר' 412 תשוקה 2.05%
+277	35080	3109	
+289	35135	3110	
+284	34355	3111	
+268	33196	3112	
+294	33228	3113	
			קר' 414 תשוקה 2.15%
-357	34363	3114	
-313	34183	3115	
-367	32763	3116	
-383	34224	3117	
-317	32802	3118	
			4% מלווה מיוחד (80% תמורתו)
			קר' 501 תשוקה 2.60%
-210	26714	3201	
-280	28845	3202	
-282	28013	3203	

			קר' 504 תשוקה 1.20%
-487	27169	3204	
-493	27173	3205	
-491	26549	3206	
			קר' 506 תשוקה 1.00%
-1	25823	3210	
-1	25243	3211	
			קר' 508 תשוקה 0.60%
	24615	3212	
	23103	3213	
	22540	3214	
			קר' 602 תשוקה 3.24%
-2	23621	3501	
-2	23655	3502	
-2	22542	3503	
-2	22562	3504	
-2	22120	3505	
			קר' 702 תשוקה 2.35%
-638	21606	3521	
-619	20845	3522	
-604	19795	3523	
-619	19829	3524	
			קר' 704 תשוקה 1.25%
	18790	3525	
-1	18807	3526	
-1	18445	3527	
-1	18034	3528	
			קר' 706 תשוקה 0.95%
-482	17848	3529	
-471	17437	3530	
-482	17446	3531	
-467	16938	3532	
-472	17590	3533	
-254	16628	3534	
			קר' 708 תשוקה 1.60%
-263	16670	3535	
-263	16671	3536	
-264	16612	3537	
-249	15694	3538	
-252	15703	3539	
-254	15707	3540	
-246	15195	3541	
-251	15197	3542	
-239	14963	3543	
			קר' 710 תשוקה 0.70%
-410	14022	3544	
-402	13690	3545	

-408	13691	3546	
-410	13691	3547	
-410	13691	3548	
-388	12964	3549	
-394	12965	3550	
-395	12966	3551	
-364	11937	3552	
-367	11932	3553	
			קר' 712 תשוקה 0.10%
-353	11778	3554	
-313	11778	3555	
-289	11243	3556	
-301	11242	3557	
-304	11242	3558	
-295	10657	3559	
-284	10290	3560	
-283	10289	3561	
-286	10289	3562	
			קר' 714 תשוקה 0.75%
-220	10499	3563	
			קר' 2714 תשוקה 1.23%
	10943	3513	
			קר' 3714 תשוקה 0.42%
-203	9724	3514	
			קר' 4714 תשוקה 0.40%
-223	9716	3515	
			קר' 5714 תשוקה 0.20%
-204	9626	3516	
			קר' 6714 תשוקה 1.75%
	10370	3517	
			קר' 7714 תשוקה 0.30%
-170	8935	3518	
			קר' 8714 תשוקה 0.10%
-108	9318	3519	
			קר' 9714 תשוקה 1.45%
	9089	3550	
			קר' 3716 תשוקה 1.00%
	8112	3522	
			קר' 3116 תשוקה 0.25%
-212	7249	3523	
			קר' 5716 תשוקה 0.50%
-209	6838	3524	
			קר' 7116 תשוקה 0.20%
-190	6289	3525	
-184	5991	3526	
-170	5435	3527	
-171	5435	3528	
-172	5435	3529	
			קר' 720 תשוקה 0.00%
-146	5017	3530	
-146	5017	3590	
-147	5017	3591	
-147	5017	3592	
-148	5017	3593	
-142	4795	3594	
-143	4795	3595	
-148	4594	3596	
-139	4354	3597	
			קר' 302 תשוקה 1.40%
-35	20087	2001	
-35	20091	2002	
-34	19316	2003	
-34	19388	2004	
-33	18986	2005	
-34	18406	2006	
-34	18033	2007	
-34	18082	2008	
-34	18098	2009	
			אם מלווה שהוחזר (הכרזה בבורסה בסוף)
			קר' 104 תשוקה 0.85%
+149	17731	2010	
			קר' 104 תשוקה 1.30%
+148	17389	2011	
+147	17194	2012	
+148	17189	2013	
+146	16995	2014	
+147	17000	2015	
+148	17001	2016	
			קר' 104 תשוקה 1.08%
+125	16759	2017	
			קר' 104 תשוקה 1.30%
+164	16910	2018	
			קר' 104 תשוקה 1.10%
+326	16787	2019	
			קר' 106 תשוקה 2.30%
	17091	2020	
			קר' 106 תשוקה 1.35%
+431	16919	2021	
			קר' 106 תשוקה 1.40%
+235	16042	2022	

			קר' 106 תשוקה 1.60%
-96	16178	2023	
			קר' 106 תשוקה 2.30%
+137	15941	2024	
			קר' 106 תשוקה 2.55%
+436	15854	2025	
			קר' 106 תשוקה 2.00%
-1	15505	2026	
			קר' 108 תשוקה 3.60%
+212	16692	2027	
			קר' 108 תשוקה 2.80%
-219	15523	2028	
			קר' 108 תשוקה 3.50%
-68	15259	2029	
			קר' 108 תשוקה 2.90%
-300	14689	2030	
			קר' 110 תשוקה 2.70%
-319	14428	2031	
-322	14445	2032	
-308	13893	2033	
-312	13706	2034	
-290	12628	2035	
-293	12642	2036	
			קר' 112 תשוקה 3.35%
-146	12451	2037	
-148	12406	2038	
-144	12066	2039	
-146	12072	2040	
-146	11468	2041	
-141	11076	2051	
			קר' 114 תשוקה 3.40%
+98	10681	2052	
+99	10646	2053	
+93	9874	2054	
+93	10112	2055	
-87	9402	2056	
+88	9413	2057	
			קר' 116 תשוקה 3.21%
+91	9447	2058	
+91	9444	2059	
+85	8757	2060	
			קר' 118 תשוקה 4.25%
+1	6500	2061	
-2	5958	2062	
-2	5715	2063	
			אגרות נפדיות בריבית
			קר' 6017 תשוקה בסוף
-421	13557	6016	
			מחוז 6016
	17265	6029	
			מחוז 6030
+475	10319	6031	
			* בריבית חלקי 100%
+2.2	293		מדד אלעזר
+2819	96786		תשלומי חוב
+2530	85520		יום המאזן ש
+2555	88910		יום המאזן ע
-8750	218251		2001
			מחוז 3001 תשוקה 2.20%
	2108	6101	גלבוע
			קר' 302 תשוקה 2.96%
-47	1405	6102	גלבוע
			קר' 304 תשוקה 3.04%
-42	1438	6103	גלבוע
			קר' 306 תשוקה 3.04%
-39	1335	6104	גלבוע
-39	1296	6105	גלבוע
-36	1227	6106	גלבוע
-35	1181	6107	גלבוע
			קר' 504 תשוקה 2.98%
-32.3	856.5	6108	גלבוע
-31	814.8	6109	גלבוע
-30.6	801.4	6110	גלבוע
-26.6	678.2	6111	גלבוע
-25.7	657.4	6112	גלבוע
			קר' 506 תשוקה 2.97%
-16.3	457.7	6113	גלבוע
			קר' 508 תשוקה 2.60%
-10.1	291.2	6151	סלה
-9.8	285.3	6152	סלה
-8.5	261.3	6153	סלה
-8.4	258.9	6154	סלה
+5.3	5065	16	חילים
+2.9	98.9	17	חילים
			קר' 18 תשוקה
	99	18	חילים
-3	102	19	חילים
+1	99.5	20	חילים
+0.5	102	21	חילים
+3	101	22	חילים
	99.7	23	חילים
-1	84.9	24	חילים
+0.8	85.8	25	חילים

+0.3	83.7	26	חילים
+1	85.2	27	חילים
-0.5	83	28	חילים
+0.7	86.2	29	חילים
+2	90.5	30	חילים
+2.7	92.3	31	חילים
-946	19000	5001	תשוקות
+531	19265	5002	מחוז
+460	18600	5003	מחוז
+300	15500	5004	מחוז
	17600	12	לאומי
+300	17300	61	מרחב
+300	17300	2	לכל
+369	12120	38	קרנות
+300	17300	47	מקורות
+300	17300	21	תשוקות
+311	12122	22	תשוקות
+300	17300	23	תשוקות

שערי קרנות נאמנות

9.8.84 ליום

מעריב | קנות החדש | הארץ

בשיתוף ירושלים פוסט. העיר. כל העיר.

המשרד הראשי: רח' הנגב 4, תל-אביב, מיקוד 66186, ת.ד. 28233 ת"א, טלפונים ישירים למסירת מודעות: 439380 (רב-קו), 371222 (רב-קו)

מחיר מלה (כולל מע"מ): בימים א', ב', ד' / ח' — 529 שקל; בימים י' 741.75 שקל; ערב שבת וחג 948.75 שקל.

מכוניות ואופנועים בתאי המחיר:

מחיר מלה (כולל מע"מ): א', ב', ג', ד', ה' 370.30 שקל; בערב שבת וחג 475.80 שקל.

דירות

משכנתאות

משכנתא ראשית לאזרחות עולי חבר המדינה בכל הארץ. מחירים בסביר מקם ראשון ביטוח.

קבלנים מציעים

אש.אם. מקלט שבנה מסוג ציר ראשון ומקלט לדירה בקריות 4 חדרים ראשון בהיר, בן בחדרון פינת שחקנים, מרפסות. ש.מ.מ. חוקרי מקלוקוב 64 03/848442 מאי מסוג "בנ" הדרום-מזרח 63 03/238563 אנשי חשבונות בתאריך בשטח 10.00 — 14.00.

דירות משכנות 5/4 חדרים (מקלט) בקריות מרכז מיא"ם ליד הבנייה. 03/338459 165.000

מקלט 400 מיל' 6 חדרים בהיר ביותר, 3 חדרי שירותים בקריית שרון. לחשוקי בין 16—18 לשלמון 03/773681

מקלט מעולה 6 חדרים בהיר דרום קיים 30 בבניין 03/666487 מלכה 19.00—16.30 מלכה 19.00—16.30 בבניין מסוג "בנ" הדרום-מזרח 93.000 הבר הרב קיים 30 בבניין 19.00—16.30 מלכה 19.00—16.30 מלכה 19.00—16.30 מלכה

גוש דן

דירות למכירה

[illegible]

2½-2 חדרים

[illegible]

3½-3 חדרים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

דירות לשכ"ד

[illegible]

איזור השרון

דירות למכירה

[illegible]

2½-2 חדרים

[illegible]

3½-3 חדרים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

איזור הדרום

דירות למכירה

[illegible]

2½-2 חדרים

[illegible]

דירות לשכר חודשי

[illegible]

3½-3 חדרים

[illegible]

4 חדרים ויותר

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

באר שבע

דירות למכירה

[illegible]

דירות לשכ"ד

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

נתניה

דירות למכירה

[illegible]

דירות לשכר-חודשי

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

זו-קרן בע"מ

חברתנו נוסדה בפיתוח ויצור מצרים בתחום תיר ובתיקונים עם הרחבת פעילותנו בתחילת שנתיות לשיא, ודרושים לנו

*** מנהל ייצור**

(מספר תפקיד 131)

בעל ניסיון בתחום ליקוי ייצור כשיטת אלקטרונית רצוי מבצעי תיר ומקיפונים.

*** חשב**

(מספר תפקיד 132)

אחראי לנושאים הבאים:

א) עבודה בתקנים ומחירות פיננסיים

ב) תמחיר

ג) מסרים עם בנקים ומוסדות פיננסיים

ד) הנהלת עם מחלקות משקיעים

קורות חיים וניסיון מקצועי לכתוב בכתב יד לתחומה שיבוקן, קרני שלומון, ד.נ. שומרון 90943.

עסקים

משרדים

להשכרה אל המגדלים בבנין חדש בחלק הלפנים הראשון מקומות בגדלים שונים, מתאים לעבודה בלילה ובוקר, לחברות ניקיון, לבתי מלון, לבתי חולים, מרכזי מחשבים, מרכזי מכירות ושירות לפרטים — ל. לוסקי 03/223923

להשכרה בתל אביב, ליד מגדל אלקו, בבנין חדש — בתי מלון, מרכזי מחשבים, מרכזי מכירות ושירות, לפרטים — ל. לוסקי 03/223923

להשכרה 2 חדרי שטיח, מרכז מרכזי, ניתן לחלק לשלוש יחידות + מלון, קומה מרווחת — לפרטים — לוסקי אל מרכז 03/223923

בלתם בן כלל מאולם ל עלים ל 25 אנשים + 2 חדר + בית חפץ 50 מ"ר — 03/235466

להשכרה בהתפתחות 50 מ"ר + 250 מ"ר מרתף בחלק מ מרכז מסחרי בן 100 חנויות, בן 5 קומות מקומות, מרכז מרכזי, מרכז מרכזי, מרכז מרכזי

הצעות עבודה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמיא – 1981

לפי חוק זה אסור למרב לקבל אדם לעבודה בתמורת מיבון אם מתמנה קרוב משפחה, אלא אם אושרו אז מהחוק של התקיבוץ מוצעים כמלחר של בן אחד המעונים לעבודה הבדונה.
המקבלים מצוים לעונש מליחי הקוק.

אסמכתא מיוחדת ברמת לעלו. מלבד. מקרים מסמכות. 03-9414689

דרוש מנהל לקבלת מלר. מרוחבות. מכונות מעבדה אמקה. קוות רשת. מגורים מסמר כוח אדם/הרשמה. מאמר. 03-4461146

דרוש/ה מנהל/ת. לחנות. 03-3921234.

דרוש/ה עובד/ת לבית מלון. מלון. 03-3310733

בבתים פעלים בקלי לקיבוץ ומחרוזת חלאים מצוינים. 03-4221791

מוקדי נוקיה לבנות במנוי מרות מגאים מצוינים מס. 03-2227

מקבלת אחראית. שמה אם מבנאית. ומשמה בטפולת חדש. מלון. + מלון לבני לים לא אוכלוסיה דרוש. 03-3885527

בשמים דקה? מקצוענית? מה הנאמן מעבדה מרחוק מחוקר מיוחד. מלון. מלון. מלון

רכב-סוסיתא

מגרר 1974 סאב, שחור, אוט' בולל + סמס. לשנה — 03-931464

לנציה

מכונית | | בלוח החדש | | מחיר מלא של מכונית רכב בו 50%, מחיר מוזלת מלאה ריאלית מרכזים ומכונאות מקצועית. 03-[illegible]

דיהטסו 1300 83, כחול, מזגן, יוקר, 52,000 — 52,000 [illegible]

מכונית | | בלוח החדש | | מחיר מלא של מכונית רכב בו 50%, מחיר מוזלת מלאה ריאלית מרכזים ומכונאות מקצועית. 03-[illegible]

1500

דירות

מחווכים

משכנתאות

קבלנים מציעים

3½-3 חדרים

דירות למכירה

2½-2 חדרים

1½-1 חדרים

4 חדרים ויותר

דלת החדשות ירושלים

דירות נשכרות

5 בבות ומטבח, מרוהטים בשלמות, מיד, ל-3 חודשים. 02-533473

5 חדרים בית הכרם אם, מיד, 02-532494

3 בבות מרוהטות בקטמון, מיד, 02-710132

3 בבות מרוהטות ריבת חדר לזוג מיד, מחיר 1,000 דולר 02-743297

מבוקש דירת חדר לזוג מיד, מחיר 140 דולר 02-743297

מבוקש חלפיות, 3 בבות + יונה, 1,200 ש"ח 02-747564

בבות, 4 + מרפסת, מיד, 02-338564

דירת 3 בבות, מיד, 02-748919

מבוקש מרפסת 4½ + מיד, מחיר 1,000 ש"ח, לחודשים 02-666466

מבוקש דירת 3 בבות, מיד, 02-748351

בית הכרם, 3 בבות + יונה + מרפסת, מיד, 02-748351

דירת 3 בבות + מרפסת, מיד, 02-748351

דירת 3 בבות + מרפסת, מיד, 02-748351

דירת 3 בבות

רכישות הרשות — ירושלים

מסמרים [1] מתאר־ירושלים, מנחלי אלישבה מגבעת־שאול 1 | 02-434918 | 02-434592 | 02-424918 | 02-247282

הבטחת רווחים מקסדר תחילה 02-664057 | תיאור עשבת ל־לבדר.

רהיטים

מכונה מכונה בחלוקת 85 מחרוזים בסוגר מאוב. מל. 02-241714 | רוזה.

מיד ליד

מכונה מסגר אטומי בג. אלומיניום, כמחב מיב. 50,000 — 02-639340 | שבל.

מקררים

אלקטרד מס. מקרר ולחצת לאחרי תיקונים בשמרר קרחים — 02-613483

כלי נגינה

סמנתר חמשמנד וכם בגיטרה מקצועי, מגבר, מיקרופון, כמחב, שמחמיר מקולים 02-373850

סמנתר מקצועי מוגבר, בתנאי כלום אז לנגנים בסלוניה 02-234654

מסמנתר שמלמדה אלקטרוניים, בזמרים. 02-229812, כשבת 02-234501, גם

חיות בית

מרגי מרבים בגדלי־הכלבים + מנגנונים מקנים לכמים 02-371506

מכונה מגר תוכנים מקר + המחלה, מגבר 02-372232 ב־שלם.

בתי־ספר ושיעורים

מגמת הסמרתה לסטודנטים מקצועיות ומעמדות. לפרטים 02-710822 | בחולון.

טיולים

שמנק הגיעם לחיים לשנתי ר־יגלות + מגלל לכל מקצוע 02-223579 | 02-232676

בן־זוג

אלמנה + ב. 165/46 תושבת חולון, מבקשת מתרגלת ידידות עד 35 מבקר בגדלה 02-233778 ב־ערב 02-819463

הוצאות עבודה

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה

תשמ"א — 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת דתו ושיר אי הגלה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

הודעה־ייעוד צמודים לקיבוץ עליהי החוק.

לעבודה דרושה מזכירה אחת לאחר בשעות אמצעיים 323039 בימים ד־ה 14-18 לאור מעסק. קיבוץ־16.

דרושים שליח מבוגרים בחי מקום, נסיון דרושים. חשבון אלקטרוניות עדיפות. מקבל מגנים מעניינים. מתנים בשכנות 02-221904

דרושים אינטרנטיים לאחר מגנים. מגנים בשכנות 02-221105 מס 63

דרושים מנהל מכירות

ירושלים

פיאט 850 סדרה 1977 מאד מוב + מסים. 609920 — 226437

בוטיקות לרוב בטיבה סדר אם — סדרה (326) 1984 — 02:424506

127, סדרה כסף־ישן חדשה עפר נסיעה. 02:561504 בחוב.

128, 1975, 89.000 ק"מ במצב מבני מוב. 02:243178

פיאט 127 1973 + מסים מנוב 35.000 ק"מ 02:434084

127, 1974 מנוע 1979 + מסים + רדיו. מצוינת. פלמון: 02:313366

128, 1977, 83.000 ק"מ מצב יפה + מסים (10) 02:316013

131, 1600, 1981, אוטומטית, 31.000 ק"מ, נס דרמן לרר. בוו. 02:31236 אחה"צ.

רנו

4, 1978, מצב שמני מוב מסים לשנה. 02:33018

5, 1974, מצב מכני מוב מאד. 531583 אחה"צ בערבים.

רנו 4, 1976 — 88.000 ק"מ + מסים. מצב מוב. 02:422218

מרצדס לרוב כניסה רנו 8 1967 מצוינים: אוטוביר, מסים, מיבר צמיגים מרשם. 02:523449 02:412475

12, מסחרית, 1974, מסים לי מצב, מצב מצוינה 02:412135

רנו 5 1976 + מסים יד שלי עיר. 812510 — 765169

אופנועים וקטנועים

בוהרמוטור הנדרה 50 ש"מ חורה בסגר מיבר לחלוטין מחולה. 02:664449

הוסקה פיאגיו פיאגיו 200 1983. בבטיחות בחורשה. ב' מרלו 02:637140

יאמהה 350, 1979/81, מצב מעולה + אביזרים. 02:665814

הוסקה 50, 1979 הקיים, בסגר מצוין, בלבד 661231.

וספה דאפי 50 בסגר מצוי לת. לרצינים. 02:344133 — 02:423099

בוטבוצר ויספרטי, 1983, מנוע אמריקאי + מיקסר, חיבור לחסכר בחיבה כמו חדש. 223889 מוב.

וספה סוברנס 1968, מצב מוב — 570. דולר. 672347

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה

1981—תשמ"א

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אותו אי מהותו של התפקיד מצדיק קבלתו יכל בן אחוד המתים לעבודה.ת"ל נדרנה.

הקפדיינים עמדוים לעניינ עליכי הוהיק.

מנת דם חיים לאדם

זכור! תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם עתיד למשפחתך ולך.

לתרומת דם פנה למרכז מגן דוד אדום הקרוב.

לקראת הדרך — חיפה והצפון

משכנתאות

בעזרת ואמלת לוגות צעד דים הכל ב"מבטל" — מרי שים בסניפי בנק המזרחי.

ויתות ובתים

מלון מאבן בשטות הרינוגן + דונם — 04/80776 85.000.

פרטית לסמכר בחיפה מעבר + חדר 3 + סמלים + מלמן 04/933498

בפרבריאל דירת מגרש ענוי תות בקבוצה 206366 ובשעה 085188.

לסכירה בטפה סמרינה זו אפנים ביום מבן 3 + ביח מלאכה + מסמ ובל הנוי תיות. 069791294

דירות למכירה

בחיפה אחוזה 3 חדרים + נוף מרהיב + מרפסת, חנה בנין חדש, מרכז, לחי 04/248890 04/248889

1½ חדרים עם כל השירות לים משפחתי לחפוש מלר 067/90756

2-2½ חדרים

אמיים — בטמחת הקמלי שמבחנה עם יחס פרטי ל־ הקבוצ מחברת בטמחים בטמ־ עה הבטחה.

מלר דירת 2 + 4, קיים, בנוה מחמדים. 04/86162

מרגיבה 2½, קומה כי — 44.000, ליקר. 04/231180 (19.00—20.00)

מקרקע אמאר בית — 2½ + שמיה אפשרויות בנוה. 02/634590 04/441371

3-3½ חדרים

3 חדרים מרגש מנוח + הרחיק אדונות, נוף — 04/442584

מאוחר לאפסה 3 חדרים + מלמון 61.000 — מלמון 223889.

מלמון אמת הרצון 3½ + מיה קיר — מלמון 04/443539 04/443530

4 חדרים ויותר

מיר המלמון (הוקמה) 4½ + חנה לסמחן מירדי, — 04/229341

5 מלמלי + שיחה מרכזית מאוחות. בנוה קולקסניות מ־ 105.000 — 04/237028

בשטר המלה, הרחוק 5, 6 מהלמנות מיבני מירדי, נוף ל־ים. 04/329826

בבמה בבית מרגש לאכסנים 4 + שירותים כפולים + ארנונה. 04/291834

בבמה דירה מ־ 5 מרגשות + מרפסות נוף, מבנים, מסיבי. 04/352435

דירות בשכירות

ברמבה, 3 חדרים, מרוהט מחו. — 200. מלר מלמון 04/241186

להשכיר 3½ חדרים מצר ים, בקומה 13 בכניסה לי דנית. 04/266272

דירת חדר מרוהט נוף מל. 23333 בין 16.00 — 20.00.

דירה 3 + מרפסת מקומה, במרכז הדר, שב לסטודנ / מלגיות. — 04/337318 — 02/563450

2½ חדרים + הול + מיה בקיבוץ אחוה 25, קומה 4. 04/924561

בבוקר הראשון לחיבר מרן 3½ דירה + מלמון — 04/817599

3 בחיבות מל מנה מבוקשת + מלמון + נוף קיבו. — 04/242563

בשמרת לתקופה מרוהט ב־ כרמל דירה גדולה + מל מון + שירותים כפולים. 04/252439

4½ בחדר הים + מלמון כניסה נדירה 300 דולר — 04/246110 לא כשבת.

בשמרן יהודיה 5 + מיאה + מלמון מרוהט 04/326205 04/396212 בשבת.

עסקים

מרפאת רפואית ומיתה — מרפאה ומאמר מעיל לסמרת לי ת"ל 1322 מיתה.

מבני תעשיה

להשכרה מבניה מבני תע שיה באחוזת התעשיה — ם. כיאלים 04/706268

משרדים

להשכרה משרדים בנוות עלית 04/708268.

מחסנים

מחסנים לזמן 14 מ"ר בחוב בשכ"ל 04/664157 04/232206

מגרשים

למכירה מגרש לרן מבשחחר בנוה מסמולין 04/843939 — 04/267031

חכירות

מכירת ואמלת משק בית — ירוחם ובמרחבים שבת — 18.8.83 בשעות 10—16. הצבר 34. הבטה.

מכוניות למכירה

אזרי

אזרי 80 אל. 1981 55.000 ק"מ 04/662358.

ב.מ.ו.

BMW 1981 מחיתה + מסים + מסיבאי: בסחרות. מלמון 04/256578 04/666118.

וולבו

וולבו 1233 אל. 1984 מכונה מרוה 04/537358 04/737330.

סדרים

504 מנרל 1982 60.000 ק"מ + 504 ל"ר אל. 1975 אוטומ מסי 069/31818.

מסחריות

שמקסמנו סרנסנדרי כסף מרר 1981 + הסלנות לכסאות 39.000 ק"מ 04/391945.

מרסדס — שבי ראה 1980 04/666300 מלמון.

סוגאדו

מרסדס סרטיון 1600 מחנה ירמיר 1981. 04/334981.

פורד

אנגליה 100/ג, 1972, מכני מעולה מעבר 15. ל"ל, מ־ ר"ר מעבר.

ר"ר מעבר 1300, 15מ 25.000 ק"מ מכונית 04/84896.

פיגו

פיגו 504 1985 יד ראשונה + מסים. מלמון. 04/29528.

רנו

רנו 4, 1976 מרשבות — 85.000 ק"מ ראשונה — 04/236765.

נעמן

כל מבצעי הקמיטה בארץ

ת.ד. 1423 הוד השרון 34013

מהנדס מכונות — תעשיה וניהול

לתפקיד אחראי לכנות מבנה מכני

* אחראי לפיקח אחר בצוות מרוויקים והשקעות.
* פיקח אחר זריקה ביבמה.

בשדרים:

— מתנדס מכונות תעשיה ובאל.
— בעל בחשר נהולי.
— בעל בחשר לנהל מפא ומנהן עם קבלני משנה וספקים.
— נסיון קודם בטפל תעשיתי.

כלכלן/ית צעיר/ה

לתפקיד מטפל בנושאי גזברות נתונים מרכזיים והנחיריים

* ידע בהנהיח ובבצוע תחשיבים כלכליים
* נסיון קודם בטפל תעשיתי.

נא לשלוח בכתב יד לפי הכתובת דלעיל תוך פרוט השכלה ונסיון קודם

— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי באזור ת"א

דרושים

הודסאי מכונות

* לעבודות תכנון וניהול אחזקה
* בוגר בי"ס מקצועי.

חשמלאי אחזקה

* חשמלאי מוסמך עם תעודה
* בעל ידע במערכות פיקוד תעשייתיות.

עובד נקיון

* קפצן, חרוץ ומחימן.

נא לפנות טלפונית בשעות העבודה, טל. 03—611421 לעיקב.

למוסד גדול לביקורת דרושה/ת

עורך/ת - דין (מבקר/ת) לחפקידי ביקורת

דרישות התפקיד:

* רשיון ישראלי של עורך/ת דין.
* עבודה בביצוע ביקורת רו"ח בטיון בתחומים קרובים.
* יוזמה וכושר שפיטה.
* כושר הבעה בעברית ובאנגלית בכתב ובע"פ.

לפנות בבהבייר בטיון תולדות חיים ונסיון קודם, למדור המנהלים ת.ד. 16250 תל־אביב, מיקוד 62098, לא יאוחר מיום 20.8.84.

לאוסד רנואי ארצי

דרושים

1. מהנדס אלקטרוניקה
2. הנדסאים/טכנאים אלקטרוניקה

לעבודה בפרשה אלקטרוני דיגיטלי. רקע ונסיון בבדיקה רפואי רצוי. אחת המשרות באזור חיפה. נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 33016 תל־אביב.

היה שותף לפריצת הדרך!

מזכירה בכירה

* ניסיון באירגון וניהול משרד.
* השכלה אקדמאית רצויה
* שליטה מלאה בעברית ואנגלית
* הדפסה בעברית ואנגלית
* העבודה במשרה מלאה.

התפקיד דורש עצמאות, יוזמה, יכולת עבודה בצוות, ואחריות לתקשורת עם גורמי חוץ.

אם הנך בעל יוזמה וחעוניין באתגר מקצועי, הצטרף לצוות מעולה. בעיר ודינמי כמפעל מתפתח בעל שיטות ניהול מתקדמות. המישום טכנולוגיות עתירות מדע.

מכה בכתב יד בצרוף קורות חיים מפורטים ומס' טלפון אל:

איטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד. 3173
ירושלים 91031

ייצור מעגלים משולבים בישראל

— סודיות מובטחת —

פרטים בכל משרדי הפירסום ובלוח החדש

מודעה לעניין
פינת המודעה הקטנה

לקרירת שניה
בכ"ד
בעל ידע ונסיון
בשטח ארגוני עסקי
וכספי כולל הקמת
פרויקטים
מעוניין להשתלב
בחברה או מסעל
אפשרות התקשרות
מחיקוף חלקי או
לתקופה מוגבלת
ת.ד. 28233 תיא
73/ל 66186

דרוש
אחראי
על חברת הובלה
של מעבל תשתיות
באזור בפרק חיפה
קריטות לקבוצי
מילואים
ברמת מ.ס אור מ.מ.מ
לפנות בכתב יד ל-
ת.ד. 4627 חיפה
31046 למסמר 188.

לדנאל סניף ירושלים
מזכירה מכירה
בעברית האנגלית
(הדפסה וריבור)
רצוי ידע
בערבית וגרמנית
02—227105

לדנאל סניף ירושלים
רבורנים/
טכנאי בינה
רצוי נסיון במחשבים
02—227105

לדנאל סניף ירושלים
מהנדס
אלקטרוניקה
נסיון
במערכות אנלוגיות
דיגיטליות וחוכבה
02—227105

לדנאל סניף ירושלים
מהנדס תעשיה
וניהול
נסיון 3—5 שנים
רצוי בתעשיה
עתירה ידע
02—227105

דרושה
שרטטת
מיזוג אויר
א.ר.י. חברה
לתכנון בע"מ
טל. 380546
15.00—16.00

דרושה שרטטת
אינסטלציה
סניטרית
סעילה, נסיון 5 שנים
03—262725
03—251559

לדיכוק
אור חגי
דרושה
אחות מוסמכת
בלו ירדים.
להתקשר 051-92581

דרוש/
מהנדס/טכנאי
בנין
לעיקות בירושלים
03—235438
03—416546 — בערב

למשרד רואי חשבון
בוחנים:
מרכז, ראשי,
הרוחה חשבון
03—611851

לטלון „בלו-פיר"
נתניה דרושה
מזכירה למנפ"ל
בעלת שליטה
מרשלמת באנגלית
בולל הדפסה
טל. 053—37131.

לפחים מפיק דתי
„רוחניות"
אור-יהודה
מורת לחשמל
מעשי + עיוני
טלפון: 356045
359858

עורך עתון
ילדים ושטרום
מתפנה
המעוניין לקבל
עבודות עריכה
טל. 03—370422
בערב: 052-440540

תרש-סיוזיבש
היכול להביא
עבודות
המעוניין לקבל
לבית-מלאכה מנני.
לפנות ת.ד. 7556
חיפה.
מדינת מרכזתת

לחברה בינלאומית
להוביל
מנהל מפעל
ותחומרי חרבה
מומחה בארץ
לחצי משרה
תאנגלית 03—220955

דרושים
נערים 15...17
להתפנות נאצר
(עיצבות)
„מבית לבית"
03-493866

למשרד
מבוקשת הגלמים
נערת כפקידות
אפשרי בחצי יום +
ידע באנגלית
03-256639

למוטר כשיכון דן
עובדות נקיון
אפשרות לסנורים
במקום
03-478139
16.00 מקסעה

למשרד
נערת מקיריות
נעורת/ת רוקח/ת
בשעות אחה"צ.
טל. 03-290684

לחברת בטון
דרוש בירושלים
מנהל מסעל קטן
אקרמאל
ת.ד. 3343 ירושלים.

לדנאל ירושלים
צבעי מטוסים
פונות חיל-האויר
לעבודה ממושכת
תנאים מרבים
לפנות אל
02-227105.

למשרד כבירכון
עובדת נקיון
בעל רכב
תנאים נאים
לפנות אל
03-491815

לבית מרקחת גדול
במרכז תל-אביב
רוקח/ה
רוקח/ת /
עוזר/ת רוקח/ת
לשעות אחה"צ
03-491815 20:00-מ

דרוש
מכונאי
תכונות
עם נסיון לקבוקים
ב"ב משמרות מידיות
תבנה: 03-295000

דרוש דתי
תוקב בר-ריבק
למיסוך בכבל
בה"ל
בין השעות
6.30—14.30
052-85882

מתווך דירות
(נסיון לא הכרחי)
בעל רכב ושלוטה
כשכר האגלית
לפנות לאלן דקל
02-201676
03-532131

מבנים בעלי נסיון
למוצרי
אלקטרוניקה
רצוי רכב
תנאים נאים
285755

למשרד ניתית
דרוש
לולן
02-941487
02-941212

דרוש
רצינו אחרי צבא
להדרכה
כמנהל משמרות
„מוצר ראשון"
פטרוראן
341581 לא בשעות

דרוש
קופרים להרכבת
קרדות גבס
ותיקרות
אקוסטיות
03-713111

רשת עמל
ההסתדרות המקצועית של העובדים בא"ל

ביה"ס עמל
שכון עמל האלון 45
חדרה
לפנות טל. 063-22881

דרושים:
* מורה לחשמל
לתפקידי ריפון ואבן הדרכה והוראה
משרה מלאה
* מורה להיסטוריה משרה מלאה
* מדריך לטכניקה משרה חלקית

ביה"ס „עמל"
רח' רבי עקיבא שיכון ב'
טבריה
לפנות טלפון 067—91292
* מורה למתמטיקה
* מורה לאלקטרוניקה משרה חלקית

לחברה בענף התירות
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עצמא/ית
במשרה מלאה

הדרישה הכשרה:
* טוב 3 מהמלה ומעמבות.
* 5 שנות נסיון — רצוי בתירות.
* נסיון מעבדה עם מחשב.

המעוניינים יגשו בכתב בתיאור קורות חיים
לת.ד. 26294, תל-אביב 61262.
— מודיות מובטחת

CAE.COMPUTER AIDED ENGINEERING LTD
סי.אי.אי. תכנון הנדסי באמצעות מחשב בע"מ

עם התרחבות פעילותינו בנושאי שיווק
חומרה וחזכנה מתקדמים בנושא
חיב"מ גרפי (CAD/CAM)
דרוש לנו:
מנהל שיווק ומכירות
בכיר
כפוף למנכ"ל החברה
יועדף בעל רקע משולב בהנדסת מכנית,
מחשבים ומכירות.
נא לפנות בכתב בצרוף חפרטים המבוקשים
לת.ד. 6056 חיפה מיקוד 31060.

למוסד פיננסי גדול
דרושים:
עובדים/עובדות
בעלי השכלה תיכונית
כפקידי קהל
בעבודה מפוצלת
בכל הארץ
נא לפנות בצרוף קורות חיים, כתובת
ומספר טלפון לת.ד. 7302 ת"א 61070
עבור מס' 50

לטבע דרושים:
1. **מיקרוביולוג/ית** M.S.C.
לעבודה במחקר ופיתוח
2. **עובד מעבדה**
בעל הכשרה ביולוגית
על המעוניינים לפנות טלפונית לד"ר גלילי,
טלפון 02-851555/6

דרושים·דרושות לוח החדש דרושים·דרושות

ב"יטח הנדסה ELB

WE REQUIRE AN

EXECUTIVE SECRETARY

FOR A CHALLENGING AND INTERESTING JOB AS AN ASSISTANT TO A TOP EXECUTIVE OF A GROWING AND DYNAMIC COMPANY.

THE SUITABLE CANDIDATE WILL HAVE:

★ Experience as personal secretary/assistant to a company executive.

★ Full command of the English language, including excellent typing and shorthand.

★ Knowledge of Hebrew — conversation and typing (or willingness to learn at company's expense)

★ Ability to organize, and a discrete, pleasant personality.

Working hours: Sunday-Thursday, 7.30 a.m. to 4.30 p.m. (five day working week).

Please apply in writing with detailed C.V., to:
P.O.B. 456, Kiryat Bialik.
Full Confidentiality Assured.

דרוש/ה:
מנהל/ת חשבונות

VISA

למשרה מלאה
הכישורים הדרושים:
מנהל/ת חשבונות סוג 2 או 3,
נסיון של לפחות שנתיים בתחומים,
יתרון לבעלי נסיון בעבודה בתחילת חשבונות ממוחשבת,
ידיעת השפה האנגלית על בוריה. בעלי כתב יד ברור.

נא לפנות בכתב יד למחלקת כח אדם בפירוט
תולדות חיים ת.ד. 25102 ת"א 61250.

VISA ויזה יותר טוב חכסף.

שופר-סל

לסניפנו שיפתח בקרוב ברמת אביב

דרושים

* **קופאיות**
(לעבודה במשמרות בוקר ואחה"צ לסירוגין).
* **עובדי/ות מעדניה**
* **עובדי/ות מחי בשר**
* **אחראי/ת מחי חלב**
* **מחסנאי/ת**
* **עובדי מחלקת ירקות**

אנשי חברת שופרסל יראיינו את המועמדים המתאימים בשרות התעסוקה, רח' יבנה 12 ת"א ביום א' 12.8.84
בין השעות 08.00—10.00 בחדר מס' 28.

דמפנר תעשיתי מאושר
דרוש
משקיע
150,000 דולר
אפשרות לשותפות פעילה
מחשב ומנהל הכספים.
נא לפנות לת.ד. 33497 ת"א.
—סודיות מובטחת—

להברת בת"א
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות סוג ג'
נסיון של 3 שנים לפחות, כברה, עכ"י ריית מוכה ואנגלית מצוינת.
לפנות לשלמון
03-630376

לחברת אחזקות התעשיינים בישראל
דרוש
כלכלן
לפנות בכתב יד
אל ת.ד. 50022
תל-אביב
עבור אגף המחשבת
האלקטרונית

שופר-סל

לחברת שופרסל בע"מ מעל 50 סניפים
גדולים שונים, ברחבי הארץ
עם התרחבות החברה
ופתיחת סניפים חדשים דרושים לנו:

מנהלי/ות סניפים

באזור גוש דן וחיפה

התפקיד כרוך באחריות כוללת על תפעול הסניף ניהול צוות בן 10—40 עובדים, ניהול מוא ומתן עם ספקים, אחריות למתן שירות נאות ללקוחות ואחריות לניהול חשבונות והלוגיסטי, תוך קיום קשר רצוף עם מרכז החברה בפ"ת.

המועמדים שיתקבלו יעברו תקופת הדרכה והכשרה בת כ-3 חודשים.

מועמדים רציניים בעלי נסיון מעשי בניהול וארגון מתבקשים לפנות בכתב, בפירוט קורות חיים ונסיון קודם אל שופרסל בע"מ מחי כח אדם ת.ד. 84 פ"ת מיקוד 49100.

— סודיות מובטחת —

פילת pilat
פסיכולוגיה יישומית

למפעל תעשייתי גדול באזור חיפה
דרוש
חשב/מנהל חשבונות ראשי

הכישורים הדרושים:
— רואה חשבון מוסמך רצוי M.B.A.
— התמחות ב- MIS ומערכות ממוחשבות.
— יכולת ניהולית מוכחת על צוות עובדים (10-15 איש).
— נסיון בתעשייה.

אם אינך בעל הכישורים הנ"ל, מקצועיון, נמרץ ומעל יומה אינך חושש להתמודד עם אתגר מקצועי אישי, הינך מוזמן לפנות בכתב יד, בפירוט קורות חיים, השכלה ונסיון עבודה קודם, אל פילת בע"מ, רח' ירושלים 24, חיפה 33131.
נא לציין "חשב/מנהל"ש ראשי — מס' 760".

סודיות מישמר בקפידה. כל פנית תיענה.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה
תשמ"א—1981

לפי חוק זה אסור למרב לקבל אדם לשבודה ממסת מיגו או מחמת היחוו בשוו או הורה, אלא אם אנשיו או מהוחו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה ה' נדונה.

המעבריינים מתויים לעונש עליפי החוק.

לפרסם מודעה!
דרוש סניפים
ב דרוש תקבל יותר ובמחירי העיתון

ת"א דרוש מרכז
ת"א דרוש דיזנגוף
ת"א דרוש גן יהודה
ת"א דרוש אלנבי
ת"א דרוש
חיפה דרוש
ירושלים דרוש
דרוש
ובעוד 50 סניפי דרוש בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום, תמיד דרוש

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

לחטיבת המערכות

דרושים

מהנדסי אלקטרוניקה

המעוניינים בעבודה עם אתגר וקידום בחטיבה צעירה ודינמית — לניהול פרוייקטים ונשיאה באחריות להצלחתם הטכנית והכספית ולסיוע בקידום עסקי של החטיבה ע"י תמיכה בשיווק בארץ ובחו"ל.

נדרשים מהנדסים בעלי 5 שנות נסיון לפחות, בעלי יכולת ניהולית ורקע מעמיק במהנדסי מערכות בתחומי התקשורת הצבאית והאזרחית.

לפרטים נוספים ניתן להתקשר טלפונית, בשעות העבודה לדני גל, טל: 03-333241 ובשעות הערב ליצחק זינה, טלפון: 03-555115.

או בכתב יד בצרוף קורות חיים, נסיון קודם וטלפון להתקשרות לת.ד. 9045 תל-אביב, 61090.

— סודיות מובטחת —

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

מנוף

מערכות בע"מ

מקבוצת לאומי — חוות מערכות מידע ותקשורת
חברת אם לחברות: מיראת, אמתקנה באיר ובחברי העולם.
מערכות תקשורת על מחשבי IBM, DEC, SERIES/1
מערכות שפותחו והותקנו ע"י מנוף מהוות רשתות תקשורת בינלאומית בישראל, בארה"ב, באירופה ובמזרח הרחוק.

דרושים לנו:

* ראש צוות אחזקה וביתוח תוכנה

בעל נסיון של 8 שנים לפחות בתחומי מערכות תוכנה, כולל ניהול צוותים ופרוייקטים, יישומי תק"שורת ומיני-מחשבים.

השכלה אקדמית במדעי המחשב. שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.

* פקידה/כתבנית

אחראית ובעלת יוזמה. נדרשת שליטה בעברית וידיעת השפה ה"אנגלית. חדפטה בשתי השפות הנ"ל חיונית(!) רצוי נסיון בעבודה על מעבד תמלילים וטלקס באנגלית.

העבודה במשרה מלאה,

5 ימים בשבוע.

* * *

נא לפנות טלפונית למספר 03-494791—2 או בכתב ל„מנוף מערכות בע"מ", רחוב קהילת סלוניקי 9, נאות אפקה, תל-אביב 69513.

מנוף ליצוא תזכנה

אלישרא

מערכות אלקטרוניות בע"מ

לשעבר א.איל.ישראל בע"מ

קניין בכיר

לרבש חו"ל

* הנדסאי/טכנאי מכונות או ייצור.
* בעל רקע מסחרי ברכש או שיווק.
* ידע באנגלית חברתי.
* לאחר שרות צבאי.

איש מכירות

* למכירת מרכזות פרטיות משובצות מחשב.
* בעל ידע ונסיון במכירות.
* בעל יכולת לניהול מו"מ.
* ידע מקצועי בתחום וידע באנגלית — יתרון.

נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים לאליטרא מערכות אלקטרוניות בע"מ, תחום משאבי אנוש, ענף העסקת עובדים, רח' מבצע קדש 48 בני-ברק מ. 51203.

* זמן עבודה גמיש * 5 ימי עבודה בשבוע

— סודיות מובטחת —

חברתנו הינה עתירת ידע ומתמחית בפיתוח ציוד אלקטרוני מתוחכם

אלישרא שם חדש למסורת ותיקה

מדגא

מוצרי מאפה מתקדמים

למפעלנו בגן יבנה דרושים

* מנהל/ת חשבונות ראש"ח

נסיון של 3 שנים בתעשיה לפחות.

* תגמירן

עם השכלה פורמלית מתאימה ו/או שנתן נסיון לפחות בתעשיה.

נא לפנות בכתב יד ובטרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 80 גן-יבנה 70800.

רק פונים מתאימים מאזור גן-יבנה (אשדוד, רחובות, יבנה, אשקלון) יענו

— סודיות מובטחת —

מנוף

מתף-מוחשוב תעשיתי ומינהלי בע"מ

רחוב שוקן 27 קרית המלאכה תל-אביב

דרוש: **מתכנת מערכות בכיר**

SENIOR SYSTEM PROGRAMMER

* לפרוייקט הפכת מערכת DOS/VSE גדולה והורבבת למערכת MVS/XA.
* הכרחי: ידע ונסיון רב במערכות MVS
* נסיון בקביעת נהלי עבודה.
* יכולת לימוד עצמי.
* רצוי: הכרת מערכת DOS/VSE.

בקרשים נא לפנות בימים א"-ה' למי בתן הישל, טלפון 899332, בין השעות 09.00—17.00 או לגב' שניה מורת, טלפון 899303, בין השעות 09.00—13.00.

חברה בת של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

לעיתון יומי גדול

דרוש/ה

מקדם/ת מכירות

ברמה גבוהה

עם ידע בפרסום וכתיבה קיתונאית

לפנות לדרישל

בטלפון 03-439453

— סודיות מובטחת —

לחברת ארגון

ומדעי ניהול יוקצים בע"מ

דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

להשתלמות בצורה תקנת של מערכת מידע ניהולית ממוחשבת רמת-היקף. דרוש נסיון של 4—3 שנים.

עדיפות לנסיון במערכת מידע צבאיות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 20175 תל-אביב.

פרנים מתאימים יזומנו לראיון.

פוספטים בנגב בע"מ

למפעל צין דרושים

מנהל משרד חכנון

דרישות:
* מהנדס מכונות
* נסיון בתעשיה הכימית ובמיטב
* ידיעת אנגלית טכנית.

מהנדס מכונות
לאגף הטכני

דרישות:
* נסיון כתכנון 3 שנים לפחות
* עדיפות לבעלי נסיון בתעשית הבתצבים
* ידיעת אנגלית חובה.

מהנדס חשמל

* 3 שנות נסיון בתעשיה
* ידיעה טובה בעברית ואנגלית
* מקום העבודה מפעל צין

למפעל תמיר דרושים

הנדסאי/טכנאי
כימיה או מכונות
לתפקיד ניהולי

דרישות:
* השכלה מרשלמת של הנדסאי/טכנאי
* כושר ניהול מוכח של מספר שנים — רצוי בתעשיה כימית
* ידיעת עברית.

מהנדסי משמרת

* מהנדסי כימיה/מכונות
* יכולת ניהול צוות עובדים
* נסיון לעבודה במשמרות
* מקום העבודה מפעל תמ"ר

הנדסאי/טכנאי חשמל
לתפקיד ניהולי

* בעל רשיון חשמלאי מנמשך + מתח גבוה
* נסיון בניהול צוות עובדים
* מקום העבודה מפעל תמ"ר

התנאים בהתאם לכישורי המועמד * למועמדים מחוץ לאיזור תנתן עזרה בדיור

פניות בכתב"יד בלבד עם פרוט קורות חיים ונסיון יש להפנות ל„מרכז הגיוס", ת.ד. 435 דימונה, נא לציין המשרה המבוקשת.

סודיות מובטחת — רק מתאימים יענו.

בקבוצת כימיקלים לישראל

לחברת בת"מ
דרוש/ה:
מנהל/ת חשבונות סוג ג'

נסיון של 3 שנים לפחות, בגיות, עב"ר ית מדבר ואנגלית מצוינת.

לפנות לטלפון 03-430376

להתאחדות התעשיינים בישראל
דרוש
כלכלן

לפנות בכתב יד אל ת.ד. 50022 תל-אביב
עבור אגף המתלת והאלקטרוניקה

Cardiac Care Units (Israel), Ltd.

לחברתנו עתירת ידע בבעלות אמריקאית מהמתקדמות בתחום פיתוח וייצור מערכות אלקטרוניות ממוחשבות בתחום הרפואי.

דרושים

תכנתים מדעיים / מהנדסי תוכנה

* שנתיים נסיון לפחות בתעשיה.
* זפיון בכתיבת תוכניות ובתבנות בזמן אמיתי.

מהנדסי אלקטרוניקה / מחשבים

* תכנות מערכות משולבות מחשב וחישומים פונן אמיתי.
* ידע במקרוסרוסקורים ובתחום עיבוד אותות (דיגיטלי ואנלוגי).

5 ימי עבודה בשבוע, הטעות, ארוחות.
חוזה אישי ותנאים מעולים למועמדים/ות מתאימים/ות.

נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים, אל מחלקת כח אדם ת.ד. 222 טירת הכרמל 30261
סודיות מלאה מובטחת!

לחברה תעשייתית ארצית שמרכזה בחיפה
דרוש בדחיפות
חשב

* רואה חשבון עם נסיון ביצועי במערכות בספים בתעשיה
* ידע ונסיון בדיווח כספי ומיסוי ברמה גבוהה
* הכרת מערכות גדולות של ע.נ.א. ונסיון בעבודה במערכות כאלו.
* ידיעה טובה באנגלית

נא לפנות בכתב יד לראש אגף הכספים ת.ד. 3437 חיפה מיקוד 31046.

— סודיות מובטחת —

לחברה ארצית מסחרית גדולה
דרושה
מזכירה בכירה

לנהול משרד של מנהל מחלקת יבוא

הכישורים הדרושים:
* נסיון מינהלי של 5 שנים
* ידיעות השפה האנגלית
* ידע בהדפסת אנגלית/עברית
* ידע בגיזברות והנהלת חשבונות

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 2269 נ"מ 61021 (עבור: מזכירה בכירה)

E.C.S. LTD.

להכרה בהון אמריקאי
העוסקת בפיתוח ייצור ושיווק מוצרים עתירי ידע

דרושים
1. מהנדס מכונות
2. מהנדס ייצור
3. EXECUTIVE SECRETARY
MANAGING AND SALES EXPERIENCE

לקביעת ראיון לפנות לטלפון: 02-661771.

לקבוץ מפלסים
דרושה
אחות שכירה

תחילה העבודה מחורש אוקטובר הקרוב. פרטים ניתן לקבל אישית במקום או ב' טלפון 051-94226 051-97794 (051) בשעות הבוקר 07.30—11.30

לחברת שרביב בע"מ
חיפה
מהנדס אינסטלציה ומערכות מכניות

מעל נסיון בפיצוץ, הנשת מבריזים, הגשת ושטול בתשבונות.

נא לפנות בכתב בציון נסיון הצבר לת.ד. 1658 חיפה מיקוד 31015

לבמעל תעשייתי בבני-ברק לקו ייצור חדש
דרושים
מכונאי אחזקה (למשמרות)

דרישות המשרה:
1. בוגרי בי"ס מקצועי (במגמת מכונאות), 3 שנים לפחות.
2. נסיון בתעשיה הכרחי.
3. העבודה ב"ג משמרות.

טלפון 711873 בין 08.30—14.00 לשני אנ אחרי.

למפעלנו בעכו דרושים:

1. מהנדס/ת / הנדסאי/ת כימיה
לתפקיד אחראי כמהנדס תהליך
רצוי נסיון קודם של שנתיים בתעשיה.

2. מתכנן/ת / מנתח/ת מערכות
עבור יחידת המחשב.
דרישות: 3 שנות נסיון בתכנון ותכנות
ידע במערכות D.B. on line

נא לפנות בכתב לאגף נ"א ת.ד. 2238 עכו טיקוד 24101 עבור מס' 87 בציון מס' המשרה.

טמבור
לעניין עם בבא

מעדיב כל-בו 25

לתברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

ליחידה הכלכלית

eci

דרושים:

* עוזר/ת לכלכלן

לתכנת קלט למחשב, ביקורת פלט ובקרת ספירת מלאי. נדרש בוגר תיכון, נסיון בעבודה עם מחשב רצוי.

מועמדים יפנו בכתב יד, בצירוף קורות חיים, נסיון קודם וטלפון להתקשרות לת.ד. 9045 תל־אביב, 61090.

סודיות מובטחת.

למחלקת אבטחת איכות

* מבקר/ת איכות - בקו ייצור

לביקורת איכות ויזואלית בתהליך הייצור.

רצוי נסיון כעובד/ת ייצור או מבקר/ת איכות בייצור.

העבודה במשמרת ערב, בין השעות 23.00—16.00.

מועמדים/ות יפנו ישירות, למפעל, רח' גבורי ישראל 88 תל־אביב, בין השעות 16.00—8.00.

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

אקוקלסו

תנות נת של:
KULICKE AND SOFFA INDUSTRIES INC. USA.

The world leader in designing and building microprocessor controlled semiconductor assembly equipment

חברתנו בחיפה מצה 500 עובדים, מפתחת, מייצרת ומשווקת מערכות מתוחכמות המיועדות לייצוא עבור תעשיות מיקרואלקטרוניקה ברחבי העולם.

אנו נמצאים בשלבי הכפלת הייצור והיצוא

ומבקשים לצרף לצוות הניהולי של החברה את בעלי התפקידים הבאים:

מנהל הבטחת איכות (Q.A.)

- אחראי לניהול הבטחת איכות ואמינות של כלל החברה, לגבי מערכות, שיטות ותהליכים.
* מהנדס אלקטרוניקה או מכונות בעל רקע ונסיון מוצלחים בהבטחת איכות ואמינות של מוצרים ותהליכים

מנהל מערך הלוגיסטיקה (Material Manager)

- התפקיד כולל אחריות למערך החומר של החברה (מחלקות רכש, עיתוד מלאי ומחסנים).
* מהנדס אלקטרוניקה/מכונות/תעשיה וניהול בעל נסיון של 3 שנים לפחות בניהול מערכות מורכבות בתחומים מקבילים במפעל בשטח האלקטרוניקה.

מנהל שווק * למוצר חדש (Product Marketing Manager)

* בעל נסיון של 3 שנים לפחות בשיווק בינלאומי של מוצרים מתוחכמים.

מנהל מחלקת תיעוד מרכזית

- אחראי לניהול ותחזוקת כלל מערך הדוקומנטציה בחברה.
* מהנדס תעשיה וניהול/אלקטרוניקה/מכונות בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה בנושאי חבכון או ייצור, רצוי נסיון קודם במערכות CAD/CAM בתחום שרטוט או חבכון מעגלים מודפסים.

לכל התפקידים הנ"ל נדרשת יכולת ניהול והפעלת צוות עובדים וכן שליטה באנגלית.

תנאי השכר ויקבעו בהסכם אישי בהתאם לכישורים.

נא לפנות במיידי קורות חיים ולציין "עבור ראש אגף משאבי אנוש".

סודיות מלאה מובטחת!

מרכז תעשיות מדע, ת.ד. 875, חיפה, 31008

אנשים · טכנולוגיה · קידמה

לכופעל תעשייתי גדול בדרום

דרוש

מהנדס ראשי

* מהנדס מכונות בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה — רצוי המיטית
* כושר ארגון וניהול מופת
* ידיעה מופת בעברית
* ידיעת אנגלית מצוינת

לבאים מחוץ לאיזור תנתן עזרה בדיור
תנאי שכר טובים למועמד המתאים

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 468 ערד 80754

סודיות מובטחת — רק מתאימים יזעקו

למוסד גדול לביקורת

דרוש/ה

עורך/ת - דין (מבקר/ת) לתפקידי ביקורת

דרישות התפקיד:

* רשיון ישראלי של עורך/ת דין.
* עצמאות בביצוע ביקורת ו/או נסיון בתחומים קרובים.
* יוזמה וכושר שפיעה.
* כושר הבעה בעברית ובאנגלית בכתב ובע"פ.

למנות בכתב יד בציון תולדות חיים וגמיון קודם, למדור המכרזים ת.ד. 16250 תל־אביב, מיקוד 62098, לא יאוחר מיום 20.8.84.

אנו מחפשים עבור אחת החברות הקשורות עמנו

מנהל כללי

לחברה מבוססת לייצור ושרותים

דרוש נסיון קודם בניהול חברה עסקית. לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לחברת נגאה בע"מ, ת.ד. 33384, תל־אביב 61333.

סודיות מלאה מובטחת

דרוש

מנהל מחי צביעה ואשפרה

(מדים ומיטים)

קריטות לבעלי נסיון

בא לפנות אל „תגור" בע"מ, מחי כהה אדם, רח' הקישון 11, בני ברק.

א שופר-סל

דרושים לפנינו בחיפה
(כרמל ארפתי יעזה שאנן)
דרושים

1. קופאיות ראשיות

* רצוי נסיון קודם * שע 2, 1 בהנהלת־חשבונות.

2. קבלן משלוחים

* בעל מנוד מוע סגור.

מועמדים מתאימים יפנו כל יום בשעות אחה"צ לגר' ניים שטיינברגר בהיערכל ליד הע"ק פוסט.

לאשרד וסיעוד דומי

דרוש/ה

פקיד/ה מומחה

בעל נסיון

לתירות יוצאי — בירושלים

תשלום גבוה ממיהור למתאים

רק בעלי נסיון יפנו

להתקשר 02-815055

רק בשעות 9—13

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"ג — 1981

לפי חוק זה אסור לפרט לקבל אדם לעבודה מהמת מינו או מהמת היותו נשוי או הרה, אלא אם אותיו אן מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. הסמריינים צריים לעונש לפי חוק.

אופטרוטק

חברת בת
עתירת מדע
של אלרון
ומעשיה
אלקטרונית בע"מ

אנו עוסקים בפיתוח וייצור
מערכות אלקטרואופטיות ממוחשבות
המשלבות טכנולוגיות של ראיה
ואינטליגנציה מלאכותית
עבור אוטומציה בתעשיה.

אופטרוטק ממשיכה בתנופת הפיתוח והייצור. חוג לקוחותיו הולך ומתרחב ונמנות עליו כיום חברות ענק כמו: Hewlett Packard, Texas Instruments, Control Data Corp, ICL, Rockwell International, General Electric, ובריסל ונציגות בטוקיו. לצורך ביצוע משימות פיתוח חדשניות, תמיכה ביצור וקידום השיווק, אנו מבקשים לצרף לחברה את אנשי המקצוע הבאים:

מהנדסי אלקטרוניקה (משרה 201)

לפיתוח חומרה/תוכנה למערכות מתקדמות הכוללות מחשבי 80286, 8086 INTEL.

נדרש: רקע בנושאים אלה. אפשרות גם למהנדסים צעירים ללא נסיון.

מהנדס אמינות ותקינה (משרה 601)

לרכוז נושאי אבטחת איכות, תקינה ומידע טכני.

נדרש: רקע בתעשיה עתירת ידע, ויכולת התמודדות עם מערכות רב תחומיות.

מהנדס מכונות (משרה 201)

להשתלבות בצוות פיתוח מערכות ומכלולים אלקטרואופטיים המשלבים הנעה ומכניקה עדינה.

נדרש: נסיון של שנה לפחות בתחומים דומים.

מהנדס מכונות בכיר (משרה 204)

לריכוז צוות פיתוח מערכות ומכלולים אלקטרואופטיים המשלבים הנעה ומכניקה עדינה.

נדרש: נסיון מוכח של לפחות 5 שנים בתפקיד ריכוז צוות פיתוח בנושאים דומים.

חרט/כרסם (משרה 205)

לביצוע עיבוד שבבי לדגמים ואבי טיפוס.

נדרש: נסיון קודם מוכח של שנתיים לפחות, ונסיון בקריאת שרטוט והכרת סימני מתן מידות.

מנהל/ת חשבונות (משרה 501)

לרישום פעולות בבנקים במספר מטבעות וטיפול בספקי תוייל.
סוג ג' או ד'.

נדרש: נסיון של 2 עד 3 שנים, ידיעת אנגלית הכרחית.

5 ימי עבודה בשבוע
סודיות מובטחת
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ותוך ציון מספר המשרה אל:
אופטרוטק בע"מ ת.ד. 69 נס ציונה 70450.

אופקים חדשים בתחום האלקטרו-אופטיקה

למוסד צבורי ארצי
דרוש/ה

עוזר/ת (רפרנס/ית) במח' לתקן וסיווג

דרישות התפקיד:
— השכלה אקדמית בתחום מינהל, כלכלה וכד'.
— נסיון בעבודת תקני כח־אדם והערכת עיסוקים.
— יכולת ונסיון לעבודת נושאים לא שגרתיים.
— ידע בסיסי בתחום המחשב ויישומו במערכת כח־אדם.

המעוניינים יפנו בכתב יד עם ציון הגדרת חיים ומס' טלפון לת.ד. 16250 תל־אביב לא יאוחר מיום 20.8.84.

סחף, חברה ישראלית
לעבודות פיתוח בע"מ
דרושים
לעבודה באזור באר־שבע וחורה

1. **מפעילים-**
להפעלת מחפרים הידראוליים

2. **מעמיסים-**
לעבודה על שופלים.

נא לפנות: טלפונית:
אבדהם 057—699127
יעקובינסקי 04—740114—6

לתברת הנדסה
דרושים

* **מהנדס מיכשור**
* **מפקח מיכשור**

לפרויקטים בתעשיה הכימית
באזור הדרום.
לפנות לטלפון 057—74799
או ת.ד. 3153 באר־שבע

GENERAL ELECTRIC

חברתנו מונתה לייצג בישראל
את ציוד התיב"ם (CAD/CAM)
של חברת

GE-CALMA

להשלמת צוות עובדינו דרושים לנו:

1. מהנדס שיווק לציוד תיב"ם
2. מהנדס יישומים לציוד תיב"ם

תכישורים הדרושים:

* השכלה בהנדסת מכונות או אלקטרוניקה
* שליטה מושלמת באנגלית ובעברית
* נסיון קודם של 3 שנים לפחות בתעשיה, רצוי בייצור מכני או במערכות משולבות אוטומציה תעשייתית.
* נסיון קודם בתיכנון/הפעלה/שימוש במערכות תעשייתיות משולבות מחשב.
* המועמד למהנדס שיווק חייב להיות בעל נסיון קודם בשיווק.
* המועמד למהנדס יישומים חייב להיות בעל נסיון בשימוש במחשבים למתרון בעיות הנדסיות.
* נסיון קודם בתיב"ם — יתרון בולט ביותר.

3. טכנאי שירות למערכות תיב"ם

תכישורים הדרושים:

* נסיון של שנתיים לפחות בתיקוני שדה (לא תיקוני מעבדה) של מחשבים (מיני ומעבדה).
* שימוש חופשי בשפה האנגלית.
* נסיון קודם באחזקת מערכות תיב"ם — יתרון בולט.

* * *

מועמדים שיש להם הכישורים הנ"ל יפנו בכתב לג'נרל מהנדסים בע"מ, ת.ד. 557 הרצליה 46105, תוך פירוט מלא של קורות חיים, נסיון ומקומות עבודה קודמים, תפקיד נוכחי, נא לציין מס' טלפון. מכתבים שלא יכללו את כל הפרטים המבוקשים לא ידונו.

סודיות מובטחת

אינל

היה שותף לפריצת הדרך!

*

לאגף הכספים

איש מערכות כספים

להקמת מערכת כספים ממוחשבת ד"מטבעית

* רואה חשבון מוסמך.
* תואר בכלכלה/מנהל עסקים — יתרון.
* ידיעה נרחבת בנהול מערכת כספים ממוחשבת ד"מטבעית.
* 5—3 שנות נסיון.
* יכולת השתלבות בעבודת צוות.
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

*

חשב

להשתלבות במערך הכספים

* רואה חשבון מוסמך.
* ידע בהפעלת מערכת חשבונות ד"מטבעית.
* 5—3 שנות נסיון (רצוי בתעשיה).
* יכולת נהול צוות עובדים.
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית.

*

אם הנך בעל יזמה ומעוניין באתגר מקצועי, הצטרף לצוות מעולה, צעיר ודינמי במפעל מתפתח בעל שיטות ניהול מתקדמות, המיישם טכנולוגיות עתירות מדע.
פנה בכתב יד, בצרוף קורות חיים מפורטים ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד. 3173
ירושלים 91031

ייצור מעגלים משולבים בישראל

— סודיות מובטחת —

תעשיות רכב בע"מ

דרוש לנו:

מנהל אחזקה

תאור התפקיד:

* ניהול אחזקה במפעל העוסק בייצור בשטח המתכת.
* ניהול ייצור הקשור במכונות עיבוד שבבי כולל מכונות C.N.C.
* ניהול צוות עובדים מקצועי בהיקף של כ־30 עובדים.
* אחריות של הכנת מערך אחזקה מונעת וקביעת תוכניות אחזקה תקופתיות ושנתיות.
* אחריות בנושא הבטיחות.

הכישורים הדרושים:

* נסיון בניהול אחזקה של 5 שנים לפחות במפעל תעשייתי.
* כושר ניהול צוות עובדים גדול.
* כושר ניהול מו"מ.
* שליטה בשפות עברית ואנגלית.
* מהנדס מכונות או חשמל.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם למנהל כח אדם בסטקל.

יצרות־גלית, ת.ד. 535 נס. 065-71313

למפעל תעשייתי המוביל ביצוד תכשיטים

דרושים

מעצב/ת תכשיטים

*

צורפים

עם נסיון

נא לפנות טלפונית, בשעות העבודה
03—611421, ליעקב.

להברת „הזרע" בע"מ — חיפה

דרושה

כתבנית מנוסה לעברית ואנגלית

למחלקת היצוא

* ידיעה בהנהלת חשבונות ושפות נוספות יתרון.
* שעות משבודה גמישות.

לפנות לקביעת ראיון לטלפון 04-671173
למר פטר דגן.

מערכות גרפיות ממוחשבות

סאיטקס

אתה בחממה למצ'איים

למערך הפיתוח

ב סאיטקס מתייחסים למחלקת המחקר והפיתוח כאל המנוע של התברת ומעמידים לרשותה תנאי חממה. התייחסות זו הוכיחה את עצמה כדאית, עובדה! אחת לארבע שנים מדהימה חממת המצ'איים של סאיטקס את העולם בהמצאה חדשה ומהפכנית.

אם גם אתה רוצה להשתלב בחברה שבה יוצרים דרישות ולא רק מציבים עליהן, בחברה שבה דורשים הרבה ונותנים בתמורה תרבה יותר, בוא לחממת המצ'איים של סאיטקס.

פיסיקאי אופטיקה ואלקטרו — אופטיקה בכיר

מס' מישרה 129-307

במישרה זו תידרש לתכנן פרוייקטים טכנולוגיים בתחום האלקטרו-אופטיקה, להקים מעבדה לפיתוח טכנולוגיות אופטיות ואלקטרו-אופטיות ולייחס ולעקוב אחר תופתחויות חדשות בתחומים אלה.

המישרה מיועדת לך אם **אתה** בעל תואר שני או שלישי באופטיקה ואלקטרו-אופטיקה וניסיון של שלוש שנים לפחות בתפקידי מחקר ופיתוח בתעשיה או במוסד אקדמי.

מהנדס אופטיקה ואלקטרו — אופטיקה

מס' מישרה 130-114

במישרה זו תידרש לתכנן ולפתח מערכות טריקה אלקטרו-אופטיות מהשלב הקונספטואלי ועד גמר הפרוייקט.

המישרה מיועדת לך אם **אתה** בעל תואר ראשון או שני בהנדסה או בפיסיקה במגמת אופטיקה ואלקטרו-אופטיקה ואם יש לך ניסיון מוכח של שלוש שנים לפחות בהנדסה אופטית.

הנדסאי אופטיקה / אלקטרו — אופטיקה

מס' מישרה 131-204

במישרה זו תידרש להשתתף במבצע מערכות אופטיות, לבצע אנליזה אלקטרו-אופטיות, לתשתתף בניסויים אופטיות, ובמדידות במערכות ובמדידות אלקטרוניות ולאפיין רכיבים רב-דיסציפלינריות ואופטיים, אופטיים ואלקטרו-אופטיים.

המישרה מיועדת לך, הנדסאי אופטיקה-אלקטרו-אופטיקה, בעל ניסיון של שלוש שנים לפחות בתחום.

אם אתה מאמין שאתה מתאים למישרה, מלא אלינו בכתב-יד המעט כתובת בצירוף פרטים תולדות חיים ונסיון קודם, תיאור על גבי המעטפה את מס' המישרה המבוקשת.

כל פניה בכתב תיענה.
כל לחימעע מפניות טלפוניות.
— שדרות מובטחת —

סאיטקס קדמריישן בע"מ
ת"ד 330 הרצליה ב' 46103

אוניברסיטת תל-אביב

בית הספר להנדסאים

ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף

החטיבה העל-תיכונית
לשנת הלימודים תשמ"ה

דרושים מורים

- מקצועות המחשב
- מקצועות האלקטרוניקה
- מקצועות מכשור ובקרה
- רובוטיקה ותיב"מ
- מדריכים למעבדות אלקטרוניקה

נא לפנות לבית הספר להנדסאים רח' האוניברסיטה 30 רמת אביב תל-אביב 69975 טלפון 420349.

בגיר

ליידי בגיר קרית גת
דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

לפיתוח וביצוע פרוייקטים בנושאים:

- מערכות שכר ושכר עידוד
- מערכות מידע
- הדרכת עובדים
- ניצולת מיכון וציוד

עדיפות תינתן לבעלי נסיון

נא לפנות בכתב לת.ד. 187 קרית גת
82101 עבור רמל בריקאי
טלפון 051—86611

— פרטיות מובטחת —

לתשרד נסיעות ד.נ.מ.

דרוש/ה

פקיד/ה מומחה

בעל נסיון

לתיירות יוצאת — בירושלים
תשלום נכון במיוחד למתאים

רק בעלי נסיון יענו
להתקשר 02-815055
רק בשעות 9—13

דרוש

מומחה השקיה

לסעיפות מכירות בחו"ל

בעל נסיון רב בתפנון המקנה ושרות לסקרנות פטנטים והמנה.

רצוי אנגלית טובה, נכונות לנסיעות מרוייות לתקופה של שנה אחת.

למנות בכתב יד בפרוט תולדות חיים ונסיון לת.ד. 189 רמת-גן.

החברה למרכזי תרכות וספורט (לנוער מפגרים) בע"מ

למעונין בשליחות עם אתגר!!

לרוצה ומוכן לתרום בתחום הקהילתי הברתי

מוצע תפקיד של **מנהל מחנ"ם**

ב: אופקים מצפה רמון
אליכין
טבריה תל-כביר (ת"א)

דרישות התפקיד:
השכלה אקדמאית (B.A) לפחות
יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות וכוברי תכנית שונרן.
נסיון בניהול בהיקף נרחב.
ניהול עצמאי של תקציב רצוח.
נסיון קודם בחינוך ואו מינהל חינוכי רצוי בתחום החינוך ולא פורמלי ועבודה קהילתית.
נכונות לעבוד בשעות לא שגרתיות.

מגורים במקום תנאי תפקידו

יש למנות בצרוף עורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים מוסדות ותחומי לימוד.
הסטונינים יענו בכתב עד שבועיים מיום פרסום הטכרז אל אמתי מריאן החברה למתנסים גבעת הע"ינס ירושלים — 91034 בציון המקום המבוקש.

יענו מועמדים מתאימים בלבד.

מעוניין בהצעות עבודה

פסיכולוג

ישראלי, חוזר מארה"ב דוקטורט
ב-COUNCELING PSYCHOLOGY
M.A מקליפורניה 11 שנות נסיון
.04—232670

לחברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

לחטיבת התקשורת

eci

דרושים

לאגף פיתוח

* הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

לפיתוח כרטיסים דיגיטאליים, אנלוגיים ושילוב ביניהם – במסגרות צוות פיתוח.

נדרש בעל נסיון של מספר שנים בפיתוח מעגלים דיגי־טליים ואנלוגיים. נסיון בפיתוח מעגלים משובצי מיקרו מחשבים INTEL — יתרון.

למחלקת תפ"י

* פקידת תפ"י

למעקבים על קידום ייצור ורכש

נדרש ידע בהדפסה ונסיון בתפקיד דומה.
ידיעת השפה האנגלית — יתרון.

למחלקת ייצור

* חרט/כרסם

לבניית מיתקנים ותחזוקת מכונות

נדרש נסיון של 3 שנים בונפקיד דומה.

מועמדים יפנו בכתב יד, בצירוף קורות חיים, נסיון קודם וטלפון להתק־שרות לת.ד. 9045 תל־אביב, 61090

— סודיות מובטחת —

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

אנו מכשירים מומחי מחשבים

עומד להפתח

קורס הנדסת תוכנה - מחשבים

קורס זה ברמה אקדמאית, תיר מבנה בארץ, המיועד להכשיר מהנדסי תוכנה ל"פיתוח ישומי מערכות משובצות מחשבי.

- הקורס ימשך ששה חודשים רצופים (לימודי יום)
- במרכז ההדרכה של החברה.
- משתתפי הקורס יקבלו משכורת מלאה.
- למסיימי הקורס בהצלחה — מובטחת עבודה משופעת אתגרים טכנולוגיים.
- מועד יעד לסתיות הקורס — פברואר 1985.

● נושאי הלימוד:
יסודות מיקרו מחשבים — כולל חמרה והכנה, שפת הכנות פורטרן, יסודות תכנות מבני, תכנות בזמן אמיתי, תיכון תוכנה, הגדרת דרישות, מערכות הפעלה, פרוייקט גמר בזמן אמיתי.

● דרושים נדרשים:
- תואר ראשון לפחות בתחום ההנדסה או המדעים המדוייקים.
- ידיעת השפות עבריית ואנגלית ברמה גבוהה.
- משוחררי צה"ל.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, והשכלה, נסיון מקצועי (תוך ציון ממוצע ציונים) ומספר תעודת זהות. ליתידה לגיום ופליטה התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל תעופה בן גוריון 70160. נא לציין בסטרוש על המעטפה „עבור קורס הנדסת תוכנה"

המועד האחרון להגשת המועמ־דות: 23.8.84

מועמדים בעלי נתונים מתאימים יוזמנו ויזומנו להליכי מיון.

— סדיות מובטחת —

בן־יקר גת

חברה להנדסה ולבנין בע"מ

דרושים

מנהלי - עבודה

לישורים:
* נסיון רב בניהול פרוייקטים של מבני ציבור, כולל ניהול אתר־בניה עם צוות עובדים גדול.
* שליטה בעבודות שלד, גמר ופיתוח.

מנהלי - עבודה לגמר

תנאים מועדפים
לבעלי הכישורים המתאימים

לקביעת ראיונות נא לפנות בשעות העבודה לטלפונים: 50874, 54194, 054/50364.

— סודיות מובטחת —

לבכירים לקריירה חדשה

למוסד ציבורי גדול בירושלים

מנהל כו"א

אחריאי לפיתוח משאבי אנוש, יחסי עבודה, שכר, תקנים ונהול צוות

כישורים נדרשים:
* נסיון מוכח בנהול כו"א עם רקע מוסדי/תעשייתי.
* רצוי אקדמאי.
* שפות: אנגלית. שפה נוספת יתרון.
* גיל: 35—45.

דיסקרטיות מובטחת

נא להתקשר למשרדנו ימים א'־ה' טלפון 03-667510 בין השעות 17.00-09.00. בימי ו' ובמשעות הערב 02-537216 או בכתב לפי הכתובת:

א.זלינ.
איתור והשמת מנהלים בכירים
ר.ת. גאולה 42 תל־אביב 63304

למוסד ממלכתי

דרושים קציני מילואים

בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן

אנו מציעים לך —
* עבודה בעלת ענין ואתגר, הכרוכה בנידות.
* לימוד השפה הערבית.
* תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיו־חדים (לרבות רכב צמוד בתום תחכ־שרה).
* עבודה קבועה.
* מסלול קידום רחב ואפשרויות לתת־פתחות עפ"י כישורים.

העבודה מתאימה גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים. אם נולד בין 23—31, השכלתך לפחות תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה —

פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור כ"א, בצרוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מס' ת"ז וטלפון).

מונים מתאימים ייענו.

דרוש

חונך

לנער מתקשה בן קיבוץ
(גיל 13)

היקף העבודה:
חצי משרה בשעות הבוקר
מגורים באזור חיפה הכרחיים

המועמדים המתאימים יוזמנו לראיון.
נא לפנות בכתב וציון כישורים והש־כלה לנעמי אור בקיבוץ הזורעים, ד.נ. חוף הכרמל מיקוד 30870.

דרוש

מנהל מחי צביעה ואשפרה

(כרים ופרטים)

עדיפות לבעלי נסיון

נא לפנות אל „חגור" בע"מ, מח' כוח אדם, רח' הקישון 11, בני ברק.

מערכות גרפיות ממוחשבות

סאיטקס

אתה בתחרות עם העולם

ה הדייוקנות לפעילות המסחרית בשוק הבינלאומי של טכנולוגיה גבוהה כאל מלחמה של ממש, הזכיתה את עצמה בדאית. עובדה! סאיטקס חדירה בהצלחה לשוק האמריקאי, האירופי והיפאני ורכשה לה שם של חברה ייחודית וחדשנית.

אם גם אתה רוצה להשתלב בחברה הנמצאת בעמדת בכורה בשוק הבינלאומי, בחברה שבה דורשים הרבה ומתגים בתמורת הרבה יותר, הצטרף לסאיטקס בתחרות עם העולם.

למחלקת מערכות מידע

מתכנן / מתכנת

מס' מישרה 301-132

במשרה זו תידרש לתכנן מערכות מידע ON-LINE לניהול משאבי-אנוש, לפתח תוכנה בעזרת מחולל-השאלות ושפת קובול על ציוד HP, לחזק את מערכת המידע ואחרי הקמתה ולשמש בתכנות לפרוייקטים מיוחדים בתחומים עיבוד נתונים ניהולי.

חמישה מיועדת לך אם אתה תכנת בעל נסיון של שלוש שנים לפחות בתכנון ותכנות מערכות מידע HP. ידע בקובול ומהליות בפרשבי RAPID/3000 הכרחי ונסיון ב-V/3000 ובב-V/3000 יקנה לך יתרון. תואר ראשון במדעי כוח-אדם רצוי. מוכח בנתוני כוח-אדם חיוניות. שליטה באנגלית חיונית.

למערך השירות הבינלאומי

מהנדס מחשבים

מס' מישרה 103-134

לפיתוח ויישום טכנולוגיות בדיקות.

במישרה זו תידרש לתכנן ולשנות בדיקה ואיפיון טיקה, אוטומטי בדיקה ולעקוב אחר יישומם הבדיקה ולעקוב לבצע פרוייקטים בשדה. כן תידרש לבצע פרוייקטים מיוחדים בנושאים אלה.

המישרה מיועדת לך אם אתה מהנדס אלקטרוניקה או מישבים בעל נסיון של שלוש שנים ומומחה. נסיון במיתוגים אוטומטי בדיקה ו/אוטומטיקה יקנה לך יתרון.

שליטה באנגלית חיונית.

למיפעל המערכות

הנדסאי תעשיה וניהול

מס' מישרה 206-133

במישרה זו תידרש לישם מערכת PM במיפעל המערכות, לרכז את מערכת הדיווחים אל תחנות העבודה ומהן, לאתר תרומים ומיטות מהוכנות ולמתן אותם.

המישרה מיועדת לך, הנדסאי תעשיה וניהול, בעל רקע מבנה עם מערכות ממוחשבות. שליטה באנגלית חיונית.

אם אתה מאמין שאתה מתאים למישרות, פנה אלינו בכתב-יד ובעזרת פרוט מדוקדק, חיין על גבי חיים ונסיון קודם, חיין על גבי המומטמה את מס' המישרה המבוקשת.

כל פניה בכתב חיונית.
אל לחיפוש מפגות טלפוניות.
— שליחות מובטחת —

סאיטקס קורפוריישן בע"מ
ת"ד 330 הרצליה ב' 46103

המשטרה אתגר

- מעוניין במקום עבודה קבוע?
- מעוניין בתפקיד מעניין ולא שגרתי?
- מעוניין בהכנסה נכונה והשכלה ניכרות?

אם הינך בוגר 10 שנות לימוד לפחות לאחר שרות בצה"ל, (פרופיל רפואי 82 לפחות), גילך עד 35.

משטרת ישראל מעוניינת בך לתפקידי תנועה וסיור.

לאקדאמיה וקציני צהל מסלול מואץ לקצונה.

המעוניינים מתבקשים לפנות בצרוף פנקס מילואים ותעודות השכלה לאחת מלשכות הקליטה המפורטות להלן:

- ירושלים — רח' המלך גיורגי — טל: 02—244433
- חיפה — דרך חשיבת גולני 21 — טל: 04—661067
- תל-אביב — רח' הרבבת 14 — טל: 03—627290-3
- באר-שבע — רח' העצמאות 55 — טל: 057—32521
- רחובות — רח' הרצל 206 (מאחורי תחנת המשטרה) — טל: 054—74499

— סודיות מובטחת —

צורן

אלקטרוניקה בע"מ

צורן מיקרואלקטרוניקה בע"מ היא חברה עתירת ידע המסוגלת לאלרון תעשיית אלקטרוניקה בע"מ — קונצרן אלקטרוניקה מהגדולים והמתקדמים בישראל.

אנו מחפשים כעת בתנופת פיתוח ומיזמל זו הזדמנות לאנשים בעלי מוטיבציה אישי ומקצועי גבוה להצטרף אלינו.

מודעה זו מיועדת לעורכי מעגלים ממוחשבים

המועמדים המתאימים יהיו:

- בעלי תחושה גרפית מפותחת
- בעלי תפיסה תלת-מימדית ומוטיבציה טוב להתמודדות בשרטוטים מורכבים
- בעלי דמיון, יצירתיות והוראה ויכולת מפותחת
- יכולתו בחשבון נכון מעמעמים/גות חסרי נסיון קודם

זהו הזדמנות מיוחדת בשילוב להשתלם במקצוע חדש ומבוקש ביותר ולהשתלב בחברה המצויה, מפתחת ומשתמשת בטיבה המחשבים והטכנולוגיות המצויים בשוק מתקדם זה.

החברה מאופיינת ביחסי אנוש משלים ובאפשרויות לביטוי השפעה אישיים של כל העובדים.

בצורן אנו מציעים אפשרות לטיול חלק בעבודה של ממגל חדשני ועתיר ידע, תנאי שכר מעולים לכולל ערכון משכורת חודשי, שבוע עבודה בן 5 ימים, הטבות במשכורות, קידום אישי ומניות בחברה שייעשו אותך מלא בהצלחת החברה.

נא לפנות למרכז תעשיות מדע
ת.ד. 2495 חיפה 31024

שליחות מובטחת

צורן מיקרואלקטרוניקה בע"מ. חברה מסוגלת לאלרון תעשיית אלקטרוניקה בע"מ

למשרד עורך-דין בתל-אביב
דרוש

עורך/ת דין

בעל/ת נסיון בהופעות פבתי משפט בתחום הנזיקין בחשרי של שותפות ו/או אחר.
ת.ד. 422 ת"א.

סודיות מובטחת ונדרשת.

דרוש
מנהל-חשבונות
מנולה, מסודר, ריילן, יקפדן.
לניהול מערכת חשבונות וגפיה בחברה קיימת. עמו כן עתיד חת מערכת חשבונות לחברה חדשה.
לפנות טלפון 04—644577 חיפה.

למפעל תעשייתי

דרושים

* **סגן מנהל יצור - מהנדס תעשיה וניהול מתחיל**

או הנרקאי עם נסיון (רצוי בענף המזון)

* **מזכירת מנכ"ל**

נסיון בניהול משרד, ידיעת השפות העברית והאנגלית על בוריין, כולל הרפטה בשתי השפות, ידע בהפעלת טלקס — יתרון.

נא לפנות בכתב־יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 624 יבנה 70600.

רק פונים מתאימים מאחר יבנה ייענו.

— סודיות מובטחת —

למוסך פיננסי דרוש

משווק קופות גמל

תעונה על הדרישות הבאות:

* ידע מושלם בבטוח חסוכיאלי ובמיוחד בתחום קופות חגמל וקרנות השתלמות.
* נסיון שיווקי בתחומים אלו.
* כושר ניהול מו"מ עם הנחלות מפעלים וועדי עובדים.
* בעל רכב פרטי ונכונות לניידות בכל חלקי הארץ.

העונה על דרישות אלו, יפנה בכתב יד, בציורף קורות חיים לת.ד. 11333 ת"א, מ. 61112, עבור מס. 217.

— סודיות מובטחת —

לתשלובת מפעלים של התעשיה הצבאית

דרושים מהנדסי מכונות

1. בעלי ותק של שנתיים לפחות
2. ללא ותק שמיומן למדייתם השנה.

המקצועים המתאימים ויכשרו לקבוצה ממחלקות הייצור של מפעלנו ולוך מעבר מחזור תפקידים מתאים.

ומשוגיגים יפנו בציוף קורות חיים אל:

יחידת התעסוקה, ת.ד. 1044 רמת השרון, מיקוד 47100, שבור מס' 127.

נא לציין מס' תעודת זהות ומס' טלפון.

כתיבה במכונה

"ר'מון"

טלפון 281985 ת"א

לחברה ארצית ליבוא

דרושה

נקידת שכר

* הכנת נתוני שפר למחשב.
* הדפסה מכרית אנגלית.
* מזרה מלאה.

נא לפנות לכל אדם טל. 03—230971

דרוש

מנהל־חשבונות

מקולה, מסודר, דייוקן, יקפדן.

לניהול מערכת חשבונות וגביה בחברה קיימת. מכר בן פחות מערכת השבונות להקרה חדשה.

לפנות טלפון 04—644577 חיפה.

לעלות לעבוד עם הבוסים שלכם!

פילת
פסיכולוגיה ישומית

לחברת ביטוח מבוסמת ומינמית

אנו מחפשים

מנהל אגף כספים

אשר ישא באחריות הכוללת לניהול הפיננסי של החברה; ינהל ויוכנם את הפונקציות השונות העוסקות בחשבונאות, גביה, תקרים מזומנים, מינהל עוד.

מועמד מתאים יהיה בעל תכונות ניהוליות, ראיה כוללת, ידע ונסיון מעמיקים ונרחבים בניהול פיננסי.

נא לפנות בכתב יד בפרוט מקסימלי של השכלה ונסיון בעבודה, לפילת בע"מ, דרך פתח־תקוה 53, תל־אביב 67138

נא לציין על המעטפה "מנהל אגף כספים — מספר 750".

סודיות תישמר בקפידה.

עירית ראשון־לציון

לעירית ראשון־לציון, האגף לחינוך, תרבות נוער וספורט המרוי לספריות

דרוש

מנהל למכון לתולדות ראשון־לציון ההתישבות והציונות — (בית זרובבל חביב).

על המעמד לעמוד על הדרישות הבאות: —

1. תואר ראשון לפחות בתולדות עם ישראל (רצוי בהתמחות תולדות הציונות או תחום קרוב לזה).
2. רצוי ידע ו/או נסיון בספריות.
3. רצוי ידע ו/או נסיון בהוראה/הדרכה.
4. רצוי ידע ו/או נסיון בניהול.

היקף המשרה וחנאי ההשסקה יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

ברכר פרטים נא לפנות אל: מרכות הוער המנהל של בית זרובבל חביב, הנבי רלי צור, רח' מרהליבר 42 ראשון־לציון, טל' 03-944008 או טל' 03-994998.

מאיר נרגן, ראש העיר

לכפר הטוער אונים

דרוש/ה

מורה לאנגלית

לפנות טל: 052-25843, כפר־סבא.

למשרד רואה חשבון בירושלים

דרושה

מזכירה מעולה

בעלת ידע בהרפסה, למשרה מלאה.

טלפון 02—661963.

מעוניין בהצעות עבודה

פסיכולוג

ישראלי, חוקר מאוה"ב דוקטורט

COUNCELING PSYCHOLOGY ב־

M.A בקליגות 11 שנות נסיון

04—232670

מערכות גרפיות ממוחשבות

סאיטקס

אתה שותף

כ אשר מנכ"ל של חברת שהיקף המכירות שלה מגיע לעשרות מיליוני דולרים, מעיד לעשרות שלמו מעדיר: "תרוחיות שלמו נועדה לאפשר לעובדים להתפתח ולפתח את המיפעל." ניתן להבין מדוע עובדי סאיטקס מדברים על באמונה משפחתית לחברה ועל הרגשת שותפות. גישה זו הוביחה את עצמה כדאית, עובדה! בשנים האחרונות גדל המכירות ב-50% בממוצע ומספר העובדים ב-28% בלבד - סימן לפריון עבודה גבוה ביותר.

אם גם אתה רוצה להשתלב בחברה שבה דורשים הרבה אוזנים בתמורה הרבה יותר, הצטרף לצוות השותפים בסאיטקס.

למחלקת הרכש

קניין אלקטרוניקה חו"ל

מס' מישרה 455-007

במישרה זו תידרש לטפל מרימה עם מפקים מחו"ל, לרכוש רכיבי אלקטרוניקה עבור מערכות סאיטקס.

המישרה מיועדת לך אם **אתה** בעל השכלה מקצועית בתחום האלקטרוניקה, עם מסיון של שנתיים לפחות ברכש דומה ויודע ברכש במאחשב.

ידיעת אנגלית על בוריה חיונית.

פקיד/ת מעקב חו"ל

מס' מישרה 805-073

במישרה זו תידרש/ו לעקוב אחר אישורי הזמנות, לחזק ולעדכן נתונים במחשב ולעשות תכתובת באנגלית.

המישרה מיועדת לבעלת השכלה תיכונית עם שפת-אם אנגלית ידיעה טובה בעברית. מסיון בשרות מישרדית יקנה לך יתרון.

קניין רכיבים אופטיים חו"ל

מס' מישרה 455-135

במישרה זו תידרש לטפל מרימה עם מפקים מחו"ל, למצוא ספקים חדשים ולרכוש רכיבים אופטיים עבור מערכות סאיטקס.

המישרה מיועדת לך אם **אתה** בעל השכלה מקצועית בתחום האופטיקה, עם מסיון של שנתיים לפחות ברכש דומה ויודע ברכש במחשב.

ידיעת אנגלית על בוריה חיונית.

למערך השיווק

מתאם טכני

מס' מישרה 201-137

לתיאום בין מחלקות השיווק והייצור.

במישרה זו תידרש לקלוט הזמנות מלקוחות, לתרגם למונחים טכניים ולעקוב אחר חוסרים.

המישרה מיועדת לך.

טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה. מסיון במערכות בתשבים ויכיר HP יקנה לך יתרון. ידיעת אנגלית הכרחית.

עורך ומפיק תוכניות הדרכה

מס' מישרה 814-136

במישרה זו תידרש לכתוב ספרי הדרכה למערכת מחשבים מתוחכמות ולכנות מערכי שיעור אינטראקטיביים לתפעל מחשבים, תוך שימוש בעיבודים גרפיים.

המישרה מיועדת לך אם אתה בעל חמישרה מיועדת לך אם אתה בעל השכלה אקדמית, עם מסיון בהוראה בתחומים טכניים ובבתיכת תוכניות הדרכה אינטראקטיביות. שליטה באנגלית כתובה ומדוברת חיונית. שליטה בשפות נוספות תקנה לך יתרון.

אם אתה מאמין שאתה מתאים למישרה, שלח אלינו בכתב-יד קורות חיים, תמונה בגודל פספורט, תצלום בדרכי בצירוף קורות חיים ונסיון קודם, תציין את על גבי המעטפה את מס' המישרה המבוקשת.

כל פנייה בכתב ותיעשה.
נא להימנע מפניות טלפוניות.
— תודיות מובטחות —

סאיטקס קורפוריישן בע"מ.
ת"ד 330 הרצליה ב' 46103.

מנהלים בע"מ

איש וחיון מנהלים ועובדים בכירים

באר"ש 61046 ת.ד. 4665 טל. 03-660726 ת.ד. 85241 ת"א

לחברה תעשייתית גדולה וידועה

דרוש:

מנהל שיווק

טיפול בקשר בין המחברה לבין לקוחותיה באירופה: שילוב של עבודה אדמיניסטרטיבית במשרד ומכירות בשטח, כפוף למנהל היצוא ומקביל למנהל שיווק אה"ב.

נדרש נסיון קודם בתחומים הנ"ל וידיעת שפות (אנגלית + צרפתית/גרמנית).

מקום העבודה: תל-אביב.

המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665 תל-אביב 61046.

תודיות מובטחת

MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

לתפעל בצפון הארץ

דרוש

מהנדס תעשייה וניהול

התפקיד

* מגוון תחומים הקשורים להנדסת ייצור.

דרישות

* נסיון של מספר שנים במפעל תעשייתי רצוי בענף המתכת.
* בעל כושר ניהולי.

המועמד שיתקבל לתפקיד מיועד לאחר הכשרה מתאימה להיות ראש הנדסת ייצור במסה קבוצת המפעל.

נא לפנות לת.ד. 4868 חיפה עבור מס' 586.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א — 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו בשרי או זרה, אלא אם עובדי או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

העברייתים צמודים לעונש עליפי החוק.

יד ושם, ת.ד. 3477 ירושלים — 91034

מכרז לתפקיד אחראי להסברה ויחסי ציבור בי"ד ושם

התפקיד

1. קשר עם אמצעי התקשורת (עתונות, רדיו, טלביזיה).
2. קבלה והדרכת אורחים בי"ד ושם.
3. אחריות לניהול ועריכת טקסים.
4. ניהול המחלקה להסברה ויחסי ציבור.

הכשורים הדרושים:

1. השכלה אקדמאית במדעי התנ"ך.
2. ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
3. רצוי ידיעת שפות נוספות.
4. נסיון קודם בתחום הסברת ויחסי ציבור.
5. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
6. כושר ניהול דוחה עובדים.

חשבון בהתאם לכישורים עפ"י הדירוג המשפלתי.

המעוניינים להגיש מועמדותם יפנו בכתב עבור מכרז. עד תאריך 24.8.84.

(ש.מ.)

1/2 מחיר

פרסם מודעה למכירת רכב בחצי המחיר!

אם אתה עומד למכור מכונית ואתה מחפש קונים רציניים - פרסם מודעה בלוח החדש, אנו נחייב אותך בחצי מחיר המודעה. כן, חבל לשלם יותר, כי באמצעות הלוח החדש תחסוך כסף יקר ותעשה עיסקה כפולה:

א. מודעת רכב בחצי מחיר.

ב. יהיה לך עסק עם קונים רציניים.

הלוח החדש

מעריב הארץ THE JERUSALEM POST העיר כל העיר

* פרטים במשרדי הפרסום ובסוכנויות "רחף"

טלפונים ישירים למחלקת המודעות: 371222 (רב קווי)

בלוח החדש יש לך עסק עם קונים רציניים.

דרושים·דרושות לוח החדש דרושים·דרושות

scitex

Scitex Corporation Ltd. is a leading manufacturer of computer systems for the graphic arts

We are looking for experienced graphic arts personnel to work as

APPLICATIONS ENGINEERS

Job No. 474-053

Responsibilities include customer training, production analysis of customer installations, equipment demonstrations and assistance in development, testing and documentation of new applications.
Applicants should have proven experience in the graphic arts and printing industry, teaching experience in technical subjects and good communication skills in English. Knowledge of French and/or German will be an advantage.

The job involves extensive travelling abroad.

Please send detailed resume together with a handwritten letter to:
Scitex Corporation Ltd. PO Box 330, Herzlia B 46103

Please quote Job No. on the envelope.
All written applications will be duly answered.
Please refrain from phoning.
— Confidentiality Assured —

21

התעשיה האווירית לישראל בע"מ
חטיבת אלקטרוניקה / תחום תעשית מכשירים נווטיים

תחום
תעשית מכשירים מדויקים

למטפל עתיר ידע העוסק בפיתוח וייצור מערכות מתוחכמות
דרושים/דרושות

* משרה מס' 26: מהנדסי אלקטרוניקה:

לפתוח מערכות אלקטרואופטיקה (וידאו, C C D, עיבוד אות). רצוי נסיון קודם.

* משרה מס' 27: פיסיקאיים:

לתחום מערכות אלקטרואופטיות — בעלי תואר שני.

* משרה מס' 28: מתכננים אופטיים:

לתיכון מערכות אופטיות, בעזרת מחשב, רצוי נסיון קודם בתוכניות SYNOPSIS, V, CODE.

למתאימים מובטחת תעסוקה מעניינת רבת אתגר מקצועי בפיתוח מערכות מודרניות ומובילות בארץ ובעולם.
תנאי עבודה טובים (5 ימי עבודה בשבוע).

נא לשגות בכתב בצרוף קורות חיים, השכלה, נסיון מקצועי ומס' ת"ז, אל מינהל התעסוקה, יחידת כיתם וקליטה, התעשיה האווירית לישראל בע"מ, נמל התעופה בן־גוריון, מיקוד 70100. (נא לציין על המעטפה „עבור תמ"מ").

מועמדים מתאימים יוזמנו.

— סודיות מובטחת —

חברת אלקטרוניקה לישראל
חטיבת התקשורת
למחלקת הנדסה
דרוש
מהנדס אלקטרוניקה

לתכנון והקמת מערכי בדיקה אוטו־מטיים למערכות משובצות מחשב בתחום הטלקומוניקציה.
נדרש נסיון של 5 שנים לפחות בתפקיד דומה, נסיון בעבודה משולבת עם תיב"מ — יתרון, ידע בשפה האנגלית — הכרחי.

* * *

מועמדים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים, נסיון קודם וטלפון להתקשרות לת.ד. 9045 תל־אביב 61090.
— סודיות מובטחת —

חברת אלקטרוניקה לישראל בע"מ

דרוש תפנית תיכונית אמריקאית בישראל
מורה

במקצועות:
תנ"ך, תולדות עם ישראל, וערכים ביהדות.
משרה חלקית, תנאים מוקדמים. רצוי שליטה מלאה בשפה האנגלית.
נא להתקשר עם מיכאל אן — 065"94385/6, מגדל בית המפר ניר העמק ציר עמולה.
מורה לצרפתית. בבקעה. 02"931137 בערב בחול.
מורה לאולפן בבקעה. נסיון מוכרח. 02"931137 בערב בחול.
מדריכה לסנימה לבני חו"ל דתיים. אנגלית מוכרחת. 02"931137 בערב.
מזכירה לאנגלית ועברית. חונקית. 02"931137 בערב בחול.
זוג אם בית + איש אחזקה לסנימה דתית לבני ארה"ב. 02"931137 בערב בחול.

למפעל חדש ודינמי
דרושים:
הנדסאים/טכנאים

מומחים מקצועות:
חשמל, מכונאות ומכשירנות
בקיד טכנאי

דרושים: הנדסאי מכונות בעל ידע יסודי בשרטוט ובשפה האנגלית נסיון של 2—3 שנים למחות.

רק מועמדים העונים לדרישות אלה יפנו בכתב־יד ת.ד. 2035 אור הנעשית הרצלית מיקוד 46733.

— סודיות מובטחת —

"מכבי־הצעיר" — הנהגה ארצית
דרושים
מרכזי סניפים ומדריכי בוגרים
בשפר, לפעילות בתנועת הנוער „מכבי־הצעיר"
מועמדים בעלי נסיון והכשרה בהדרכה מתבקש לפנות לקשר ל„מכבי־הצעיר", כל יום בין השעות 09.00—17.00 כפר המכביה, רמת גן.
טל. 566—773—03 03—779—031
(קו מגימי 738)

למפעל תעשיתי מוגשר
דרוש
משקיע
150,000 דולר
אפשרות לשותפות מלאה
מחשב ומנהל הפפסים.
נא לפנות לת.ד. 33497 ת"א.
—סודיות מובטחת—

לחברה עתירת ידע בירושלים
העוסקת בפרוייקטים ושרותים בביוטכנולוגיה
דרוש:
מנהל חשבונות תמחירן

תחילת עבודה — ספט' 84.
הגשת מועמדות בכתב לת.ד. 2357 רחובות 76122.

— סודיות מובטחת —

מלונות
למלון
דן קיסריה
דרוש
טבח
ראש משמרת
קונדיטור

נא לפנות למח' ב"א
טל': 063—62267

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

מחלקת המגנון ת.ד. 92
ירושלים 91920

מנחה במרכזיה החנוכית-תל־אביב

משרה מנויה — ח/240/84

תאור התפקיד
מנהה לפעילות חברתית בסניפיה ואחראי לעזרים אוקולים והפעלתם ולהכנת תוכנה.
אזור ההגדרה מת"א עד אשקלון.

דרישות המשרה
השכלה אקדמאית בתחום או במדעים רעיים, עסוק בתחום ההברתי ולא שוטרלי. יכולת הנהיה של מתנדבים ומדריכים (צעירים ויחידים). הכנה מסגרת בטרי נוער והפגישיות. נכונות לעבודה גם בשעות הערב. בעל רכב.
הדרגה

בדרוג עובדי הוראה + גמול מדריך

תאריך אחרון 19.9.84.

למעדניית צמרת
דרוש:
קצב מעולה

* עם נסיון מוכח
* תנאים טובים למועמד המתאים.

— מדינות מובטחת —

לפנות לת.ד. 23032, ת"א 61230 עבור מס' 160

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
מדובלם/ת
או בוגר/ת ראיית חשבון

* בעל/ת נסיון מעל 3 שנים
* ידיעת השפה האנגלית — יתרון

נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2537 חיפה 31003.
סודיות מובטחת

דרוש

Maquette מקט

למפעלנו בעכו
דרוש
עוזר למנהל חשבונות
(סוג"ד)

כישורים דרושים:

* נסיון של 3 שנים
* ידע בעבודת מחשב
* נסיון וידע ביבוא ויצוא

תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בטלפון 04-919321

דרושים

טכנאי מעבדה

עם ידע באלקטרוניקה ספרתית ומיקרו פרוסורים.

עדיפות לבעלי ניסיון קודם.

העבודה באזור ת"א.

טכנאי שרות לאחזקת מחשבים

בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה.

ניסיון באחזקת מחשבים — יתרון.

ידיעת אנגלית חכרחית, ידיעת גרמנית — יתרון.

בעל רשיון נהיגה.

נא לפנות בכתב לאלדור מחשבים, רח' גלגלי הפלדה 9, הרצליה.

אלדור
מחשבים בע"מ

נציגים בישראל של: NIXDORF, PARADYNE, TANDEM, אלביט
בניין שביט, גבעתיים. טל. 03-319448

לבית חולים אסותא

דרוש/ה
רוקח/ת אחראי/ת

לעבודה זמנית
לתקופת הקיץ
אפשרי גם פנסיונר

לפנות לגב' פרידה
טלפון 03-240185, 223346

למת' ההפצה של עתון יומי
דרוש
אחראי לסניף ת"א

התמקד כולל הפעלת עובדים — מחלקי העתון — דפיקות על עבודתם. טיפול בשורות מנוי העתון בת"א.
על המועמד להיות בעל כושר אירגון טוב ד' התמצאות מעבודה משרדית מבוגרת. נסיון ב' הפעלת עובדים ועבודה עם קהל. נסון לעבודה מאומצת גם בשעות לא מקובלות.
לפנות בכתב לת.ד. 14090 מיקוד 61001 עבור מספר 20.

דרוש/ה
מזכיר/ה

לישוב קהילתי דתי קרני שומרון

הגדרת התפקיד:
טיפול כולל בשניני פנים (מגעים עם גורמי חוץ, דיקוף המשרה; מלאה. את הבקשות יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים למזכירות קרני שומרון ד.נ. שומרון 90943. יש לפנות עד התאריך 16.8.84.

למפעל של התעשיה הצבאית באזור המרכז

לעבודה מפרוייקטים עתירי מדע במסגרת צוות צעיר ודינמי המיישם טכנולוגיות חדשניות ומתקדמות

דרושים:

1. מהנדסי אלקטרוניקה

— לכתיבת תוכניות למיקרופרוסטרים של אינטל 8086, 8088.
— לפיתוח מערכות בדיקה ממוחשבת.
— לפיתוח מערכות עיבוד אותות אלקטרונאופטיים במערכת מוטסת.
— לפיתוח מערכות בקר טיסה ממחשבת.
— להקמת קרון תחזוקה נייד.

יתרון מהנדסים בעלי נסיון מקצועי של שנתיים לפחות.

2. הנדסאים/טכנאים אלקטרוניקה

לפיתוח מערכות בדיקה ממוחשבות ומערכות אלקטרואופטיות.

3. פיזיקאי

לפיתוח מערכות אלקטרו־אופטיות מתקדמות. נדרש ידע תאורטי באופטיקה ואלקטרואופטיקה ונסיון של 3 שנים בעבודת מעבדה.

4. מהנדסי מכונות

לפיתוח מערכות אלקטרו־מגנאומטיות ואלקטרו־מכניות במערכות מוטסות. נדרש נסיון של שנתיים לפחות בפיתוח מערכות מכניות כלליות ויכולת עבודה בצוות ובשיתוף עם אנשי בקרה ואלקטרוניקה.

5. מהנדסי מכונות

לתיכנון מערכות מכניות מוטסות או קרקעיות לחישובי חוזק מתקדמים. לתיכנון הרכבה וניסויים באמצי־מישים. לניתוח וסימולציה של מערכות דינמיות. נדרש נסיון מקצועי של שנתיים לפחות.

6. הנדסאי מכונות

לתכנון בתהום חומרים מורכבים (FIBER GLASS).
לתכנון וקביעת שיטות בקרת איכות.
נדרש נסיון של שנתיים לפחות.

המעוניינים יפנו בצרוף קורות חיים ליחידת האספקה ת.ד. 1044, רמת־השרון, מיקוד 47100 עבור מס' 128, נא לציין מס' המשרה, מס' ת.ז. ומס' טלפון.

לחברה עסקית ארצית גדולה

דרושים

מנהל עסקים של הקבוצה

הכישורים הדרושים:

* השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או מינהל עסקים.
* נסיון סוכם בתפקיד ניהולי בכיר.
* יכולת ניתוח ובדיקת כדאיות השקעות וכושר ניהול מו"מ בדרג גבוה בנושאי השקעות.
* יכולת בקרה על חברות הקבוצה.
* ידיעה מושלמת של השפה האנגלית.

כלכלן בכיר

הכישורים הדרושים:

* השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או מינהל עסקים.
* נסיון של 3 שנים לפחות.
* חיכרות של ענפי הבנייה והתעשיה — יתרון.
* ידיעה מושלמת של השפה האנגלית.

מנהל חשבונות בכיר

הכישורים הדרושים:

* נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מערכת הנהלת חשבונות מסועפת וממוחשבת.
* כושר ניהול צוות עובדים.

המועמד מיועד לקידום
לעמדה בכירה ביותר בהתאם לכישוריו.

מועמדים דתיים יפנו בכתב יד, בצרוף תולדות חיים והמלצות, לת.ד. 11333 ת"א, מ. 61112, עבור מספר 216.

— סודיות מובטחת —

התעשיה הצבאית

למפעל בתעשית המתכת הכבדה של
„התעשיה הצבאית"
באזור המרכז דרושים:

1. מהנדסים:

מהנדסי מכונות

— לתכנון סדרי עבודות, ויחוד אלקטרוני.
כישורים: נסיון של 3 שנים בתחומים הנ"ל.

מהנדסי חשמל

— לתפקידי בחינה של מערכות חשמל ואלקטרוניקה כרמה צבאית.
כישורים: בעלי ידע בתקנים צבאיים אמריקאים וצה"ליים. יועדפו יוצאי מקחש"ר.

מהנדסי אלקטרוניקה

— לתכנון ופתוח מערכות משובצות מיקרו מחשב.
כישורים: נסיון של 4 שנים במעגלים סטרתיים ואנלוגיים מתקדמים, נסיון בהכנת תרשימי זרימה.

מהנדסי רתוך

— להכנת תקנים ונהלי ריתוך. דרוש נושאי בחינה בתחום הריתוך.
כישורים: נסיון בתחום זה.

2. טכנאים:

טכנאי מכונות

— לתפקידי בקרת איכות בעיבוד השבבי.
כישורים: נסיון של 3 שנים בתחום העיבוד השבבי, יועדפו בוגרי קורס בקורת איכות, או בעלי נסיון בבחינה.

טכנאי מכונות

— לתפקיד חכנות למכונות C.N.C.
כישורים: בעל נסיון של 3 שנים בתכנות למכונות C.N.C N.C.

טכנאי מכונות

— לרכיון בושא רכש.
כישורים: ידיעת השפה האנגלית, נסיון קודם ברכש.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ליחידת התעסוקה ת.ד. 1044 רמת־השרון 47100 עבור מודעה מס' 130 בציון המשרה המבוקשת. נא לציין מס' ת.ז. ומס' טלפון להתקשרות.

Cardiac Care Units [Israel], Ltd.

לחברתנו עתידת ידע בבעלות אמריקאית מהמתקדמות בתחום פיתוח וייצור מערכות אלקטרוניות ממוחשבות בתחום הרפואי.

דרושה
מזכירת מנכ"ל

* שליטה מוחלטת בשפות מבריה אנגלית כולל חדפסה, נפות שפתבים ושלכם
* כושר נהול וארגון מעריר
* השכלה אקדמאית עם ארבע שנות נסיון לפחות בנהול משרד

5 ימי עבודה בשבוע, הסעות, ארוחות.
חזה אישי אזנאים מעולים למועמדים/ות מתאימים/ות.

נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים
אל מחלקת כח־אדם, ת.ד. 222 טירת הכרמל 30251
סודיות מלאה מובטחת!

למפעל מזון באזור הדרום

דרוש

מנהל מחלקת כוח אדם ומשכורת

הכישורים:

* השכלה אקדמאית * 5 שנות נסיון לפחות בתחומי כוח אדם, מינהל ושכר.
* המורים באיזור דאשון לציון עד אשקלון.
* גיל עד 40.

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 1144 תל־אביב 61010 עבור „מפעל מזון".

למפעלי ד"ר פישר
תעשיות פרמצבטיות

דרושים

1. מנהל תפעול - PLANT MANAGER

מהנדס תעשיה ונהול עם נסיון קודם, רצוי תואר שני בנהול עסקים.
אחריות לתפעול הייצור ולוגיסטיקה, הפיתוח למעביל החברה.
מומנגיאל לכרדום בעתיד.

2. רוקח בעל כושר ארגון וניהול עובדים

לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים לת.ד. 39071 תל־אביב מיקוד 61390

Dr. Fischer

לחברה קבלנית
בירושלים
דרושה מזכירה
לחצי משרה

הרפסת בעברית/אנגלית
עדיפות לשפת אם באנגלית
תנאים מצויינים למתאימה!
לפנות לטלפון: 02-225471,
לסוביה או אלי

להנהלת בנק בתל־אביב
דרושים:

1. רואה חשבון
לתפקיד מענין

2. מנהל/ת חשבונות
סוג 3
עדיפות לבעלי ניסיון בנקאי

נא לפנות בכתב לת.ד. 30218 ת"א מקוד: 61301 לגבי י. שיקמן

— סודיות מובטחת —

להוצאת סמרים דרושה
מנהלת חשבונות מתחילה

עם נסיון בהקשה על מחשב.
שעות העבודה 8.00—15.00
טלפון 03—650961

לחברה בינלאומית דרוש
מודליסט
(לארנקים, אנורות וכדומה)
בעלי סקצות מעולים עם נסיון של 10 שנים יפנו לת.ד. 23043 תל־אביב.
תנאים טובים למתאימים.

תרכובות ברום מעב

יש כימיה בארץ

הצטרף לחברה רב־לאומית מן המובילות בעולם בתחומה המיוצאת 95% מתוצרתה ל־85 מדינות גרחבי העולם.

•

מחזור קבוצת הברום כ־120 מיליון דולר וחברות הבת שלה פרוסות בארה"ב, מערב אירופה, האיים הבריטיים, המזרח הרחוק ואפריקה.

ISRAEL BROMINE

בקבוצת כימיקלים לישראל

עובד ליחידת הביקורת הפנימית

דרושים

- ★ השכלה אקדמית במדעי הטבע או במדעי הרוח והחברה
- ★ שליטה מלאה בעברית וידיעה טובה באנגלית
- ★ כושר כיטוי בע"מ ובכתב
- ★ יחסי אנוש טובים
- ★ נסיון בתפקיד דומה יתרון

כימאי

למעבדת בקרה ושימור תהליך דרוש

- ★ תואר שני או שלישי בכימיה
- ★ נסיון בתעשיה
- ★ התמחות /ידע בכימיה אורגנית ואנליזות G.C. ו־HPLC
- ★ ידיעת עברית על בוריה
- ★ ידיעת אנגלית לפחות קריאה וכתיבה

מהנדסים כימאים

למפעלנו דרושים

להנדסת תהליך, הרצת מתקנים, ניהול ותפעול מתקנים כימיים

- ★ מהנדס כימאי עם 3 שנות נסיון בהרצת מתקנים כימיים
- ★ ידיעת עברית ואנגלית

*

מהנדסי מכונות

למחלקות האחזקה

- ★ מהנדס מכונות מתחיל
- ★ מהנדס מכונות בעל ותק של 3 שנים לפחות, רצוי באחזקת מתקנים בתעשיה הכימית
- ★ ידיעה טובה של עברית ואנגלית טכנית.

התנאים בהתאם לכישורי המועמד

למועמדים מתוץ לאיזור תנתן עזרה בדיור

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון ל־ת.ד. 180 באר־שבע עבור מחלקת כח־אדם

לחברה ועשייתית מסחרית שמרכזה בתל-אביב

דרושים

1. חשב שכר

- * נסיון מהבנת שכר באמצעות מחשב במפעל תעשייתי.
- * הכרת חוקי הקפודה ודיני מס הכנסה, נישומים וביטוח לאומי.

2. גובה (תמורת עמלות)

- * ידיעה מהגלת השכונות
- * בעל רכב
- * בעל הופעה מתאימה ונסיון טוב בעבודה דומה

3. מוהל חשבונות

- * מרב 3 בהנהלת השכונות
- * נסיון של שנתיים לפחות במפעל תעשייתי

4. פקידה כתבנית

- * שליטה בהרפבה בעברית ובאנגלית

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם לת.ד. 40020 ת"א עבור מס' 172.

המתאימים יוזמנו לראיון ובדיקת התאמה.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

1. מהנדס מכונות צעיר

- * עם נסיון באחזקת מתקנים כימיים

2. בוחנים - למעבדה כימית תעשייתית

- * בעלי תואר טכנאי או הנדסאי
- * רצוי נסיון במבדות מעבדה

מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם בכתב בצרוף הפרטים המבוקשים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2050 (מיקוד 31040)

למוסד ארצי גדול

דרוש

עוזר למנהל כוח־אדם

הכישורים הדרושים:

- ● השכלה אקדמאית
- ● 3 שנות נסיון בתחומי מינהל, כוח־אדם ושכר.
- ● מגורים בתל־אביב והסביבה
- ● עד גיל 30.

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים, נסיון ומועדים לת.ד. 582 תל־אביב 61004 עבור „מוסד ארצי"

לחברה כלכלית בצפון ת"א

דרושה

פקידה כתבנית עברית אנגלית

תנאי שכר מופרט למומחית המתאימה

נא לפנות בכתב יד תוך פרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 6040 ת"א 61060.

למפעל חיפה כימיקלים בע"מ

דרוש

מהנדס כימאי

ליחידה העוסקת בהנדסת תהליך

- * נדרש נסיון מעשי של 2—3 שנים בתעשיה הכימית
- * העבודה מעניינת ומאפשרת הרחבת הידע ואתגר מקצועי.

תנאים טובים למועמד המתאים

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 1809 חיפה למחלקת המנהלה.

— סודיות מובטחת —

לחברת בת אמריקאית

דרושה

שרטטת/פקידה טכנית

שרטוט חשמלי ומכני

לעבודה במשרה מלאה

ידיעת השפה האנגלית.

כישורי פקידות כללית — יתרון.

שעות 8.00—16.30 5 ימים בשבוע.

לפנות בכתב: ת.ד. 859 גבעתיים.

לציון: עבור פקידה.

דרוש

רואה חשבון מנוסה

לתפקיד אחראי המרכזי במערך הכספים והחשבונאות של חברה מסחרית.

כישורים:

בוגר רואת חשבון בעל נסיון מיטה של מספר שנים במערכת כספים וחשבונות ממוחשבים, לרמות הקצה.

דרושה ידיעה טובה באנגלית ובעברית.

מקום העבודה חיפה.

נא לפנות בכתב יד ולציון אישי לת.ד. 4866 חיפה עבור מס' 587.

סודיות מובטחת.

למושב משואה בבקעת הירדן

דרוש

מרכז משק

טלפונים 02—941472, 02—941542

מינימום 256K

עבור לקוחותינו – חברות מחשבים עם "COMPUTER-APPEAL" אנו מחפשים:

- מנהל שווק
- אנשי מכירות בכירים
- מנהלי שרותים טכניים (FIELD ENGINEERING)
- מנהלי פיתוח תוכנה

אם אתה חש שהיום אין ביטוי מלא לכישרונך וליצירתיות שבך, ואם אתה מקצוען אמיתי, פנה אלינו.

סודיות מובטחת.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101.

התעשיה האווירית לישראל בע"מ

דרושים/ות

לתעסוקות חדשניות

ובעלות אתגר מקצועי מרתק –

42. מהנדסי תוכנה

לפיתוח מטודולוגיות בהנדסת תוכנה

למערכות משובצות מחשב

מישורים דרושים:

1. תואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה או מחשבים.
2. תואר שני או שלישי בהנדסת מערכת ממוחשבת.
3. 5—3 שנים נסיון בפיתוח תוכנה למערכות משובצות מחשב

43. מהנדסי מערכות

לפיתוח מטודולוגיה

להנדסת מערכות משובצות מחשב

מישורים דרושים:

1. תואר ראשון בהנדסת אלקטרוניקה או מחשבים.
2. תואר שני או שלישי בהנדסת מערכת ממוחשבת.
3. 5—3 שנים נסיון בהנדסת מערכות משובצות מחשב.

תנאים טובים למועמדים המתאימים.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית או בכתב ולציין קורות חיים, השכלה, נסיון ומס' תעודת זהות אל מינהל .זמעסוקה, יחידת גיוס וקליטה, התעשיה האווירית לישראל בע"מ נמל התעופה בן גוריון מיקוד 70100. נא לציין על המעטפת את מס' המשרת המבו־קשת. מועמדים מתאימים יזעגו

שודיות מובטחת

למפעל מוביל בתחומו

העוסק בטכנולוגיות מתקדמות ביותר

בשטח האלקטרו־אופטיקה

דרוש

מנהל מחלקת ייצור

התפקיד כולל:

ניהול מקצועי ואדמיניסטרטיבי של צוותים בין־תחומיים בשטחי האלקטרוניקה, אופטיקה ומכניקה

דרוש נסיון רב בניהול קווי ייצור ובהנהלת מוצר. על המועמד המתאים לגלות הבנה מקצועית רחבה ויכולת מינהלית גבוהה.

נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 11333 ת"א, פ. 61112 עבור מס. 215.

ההברת להגנת הטבע

רח' השפלה 4 ת"א 66183

דרוש

רכז קניות וציוד

תאור התפקיד: אחריות על קניות ציוד, רישומי מלאי ומחסנים.

פישורים: נסיון קודם בתפקיד דומה, התמצאות בנושא רכש, כושר ניהול ועדיפות לבעלי רכב.

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ומליצים למו' כת־אדם.

למחלבת טרה בע"מ

גיבורי ישראל 115 תל־אביב

דרושים:

1. מהנדס/הנדסאי מכונות

עם ידע במערכות הידראוליות ופנאומטיות

נסיון 5 שנים

2. חשמלאי אחזקה בתעשיה

ידע ותסיון במיקוד

(הקפדה במשמרות)

לפנות לטלפון: 03—251286

קיבוץ מסילות מעונין

באחות

עם מגורים במקום !!

טל' 065—88215

בין השעות 7.00—14.00

ובערב 065—86541

קו מגימר 458

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה,

תשמ"א — 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מדגעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.

העבריינים צפויים לקנס על־פי חוק.

לחברה מסחרית בתל אביב

דרוש/ה למשרת מלאה

מנהל/ת חשבונות

בעל/ת נסיון 3 שנים

ידע בעריכת פקודות יומן

התאמות בנק והתאמות שונות.

העבודה היא במחלקת הנהלת

תחשבונות של החברה.

לקבלת ראיון נא לתקשר לטלפון 03-824261

לעו פנימי 516 לאתי.

למפעל בגוש - דן

דרוש

מסיק דוחות מוסמך

העבודה במשמרת אחת

בהצעות נא לפנות אל ת.ד. 2201 ר"ג

מיקוד 52121 עבור „מסיק"

לטבע -

דרושה כתבנית

אנגלית - עברית

(רצוי שפת אם אנגלית)

לעבודה במשרה מלאה

על המעוניינות לפנות בכתב למחלקת כח־אדם ת.ד. 1142 ירושלים מיקוד 91010

לחברת ברזברין

דרושים:

1. קבלן לארוחות בוקר
2. מסגר מכונאי לאחזקה

נא לפנות בטלפון למוסקה

במפעל 04-723287

בערב 04-329928

ירושלים של חשבון "אגד תיור"

החל מ-$18.5 לילה

קח את המשפחה לחופשה משגעת במחיר נמוך נמוך בעיר היפה ביותר בארץ.

סוף סוף, אתה יכול לראות את ירושלים כמו שצריך. עכשיו מציע "אגד תיור" חבילת עסק המאפשרת לך, הישראלי, להנות כמו תייר בעיר הבירה שלך — בחריבה פחות כסף.
במסגרת חבילת הנופש תקבל:

מלונות ומצוינים בכ-40% הנחה.

מגוון מלונות ב-2,3,4,5 כוכבים הכולל הארחה בקבוצים מציעים לך "עלייה + ארוחת בוקר" בכ-40% מהמחיר הרגיל.

כרטיס נסיעה חופשי בכל קו "אגד".

בתקופת החופשה, כל נסיעה שלך בקווי אגד, היא על חשבון "אגד תיור". סהבית לירושלים, בירושלים, בסביבותיה ובחזרה הביתה — הכל חופשי. במסגרת חבילת הנופש תוכל לנסוע גם בקו 99 (הקו העגול המקיף את ירושלים) ולספוג את מראותיה של העיר — בנסיעה.

אתרים, מועדונים ומסעדות ב-20%-50% הנחה.

בתקופת העסק תוכל לבקר במוזיאון, בגן החיות התנ"כי הפנורמים, בעיר העתיקה על חומותיה ואתריה ההיסטוריים, בסינמטק ובמוסר מסעדות ירושלמיות טובות — בהנחה כדולה.

פרטי המבצע של "אגד תיור".

במסגרת המבצע ומוכל לבלות בירושלים יומיים (**החל מ-$18.5 בלבד לילה**) שלושה ימים (**החל מ-$31 בלבד לשנו לילה**) או יותר (**בתנאים עם משרדי "אגד תיור"**).

במסגרת חבילת הנופש מאפשר לך "אגד תיור" לשלב את מלונות יפו המלה — בחופשתך.

— זכור! הנסיעות אינן עולות לך וכתו המלון ניתנים לך בכ-50% ממחירים הרגיל.

לברור פרטים והרשמה פנה לסניף "אגד תיור" הקרוב לביתך או לאחד משלושת מרכזי ההזמנות:
תל אביב: 03-242271, ירושלים: 02-531286, חיפה: 04-643131.

השנה אנחנו ביחד ביחד ביחד

המבצע בחסות משרד התיירות ועיריית ירושלים.

אגד תיור
EGGED TOURS

דרך יפה לגלות ארץ יפה.

מעריב מדריך הפנאי שלך לתרבות ובידור • מעריב לילדים גליון מספר 9 • יום ו' י"ב באב תשמ"ד, 10.8.84

שפוטיזם

הנסיך שטבע בטיפה המרה

(כתבה בעמודי האמצע)

We shall overdraft

מרים עציוני: אנשים הרוצים לעשות כסף קל משקיעים מניותם, שבטיחים מקסימום והתוצאה היא אפס מאות

מאת מיכל קפרא

צילם: שמואל רחמני

משנל הלך הביתה, „רק לנוח" — אומרים במשרד ההפקה שלו. „כבר על הגג" היה בשלון הרדיו. ה־חצנה „זוועות המדרום" מפיקבו של גדי יגיל ירדה מהכמה, ואחריה המופע של שייקה או־פיר. הקהל לא בא.

חצנת הזרדסים המפוארת נכשלה. הקהל לא בא. מדינת הילדים, שהיתה להיט בשבע השנים האח־רונות לא כיסתה את רוחיה — הקהל לא בא. אפילו פסטיבל הג'אז המתדדר בקהל מאוזים מרשבע, לא הצליח למשוך אליו את הקהל המיוחל.

אריזור בדרכו הנכונה לא קיפח את חלקם של האמרגנים והמפיקים, ועשה להם הרבה טוב והרבה לסף. הכסף הבא שסע של מופעי בידור. הלך ארי־דור הלך תבידור?

„לא, לא, העם רוצה בידור!" פוסקים יחדיו המפי־קים והאמרגנים בתקיפות של תשדיר תעמולה.

„אז אם העם רוצה — למה העם לא בא?

„בשהצנה או מופע נכשלים" — אומר האמרגן יחדיה שלית, „זו אשמת האמרגן או המפיק, ולא אשמת הקהל. לכל נפילה יש הסבר, שנעשה כמובן בדיעבד. נוסחה להצלחה — אין.

„בניתוח קר", מסביר שלית, „אני מתבלא על המפיקים, שאינם לומדים מהיסטוריית הבידור בארץ. אף אחת מבין ההצגות המוזיקליות הגדולות עדיין לא הוכיחה שהיא רווחית. לדעתי, במחזה כבר על הגג' חייב היה פשנל להתחשר, והוא עשה זאת בעות שלא היה מקצועי ביותר. הפשרה הזו היתה אחד הגורמים שלא יצרו להיט. ההצגות של גדי יגיל ושייקה אופיר, שהעריכו השקעות ענק, היו סעות בשיקול. מפיק חייב להיות עם חוש ריח מפותח, וסף רגישות נמוך, כדי לזהות מה הקהל רוצה. יכול להיות, ששנל איבד קצת מרגישות זו".

יהודה שלית גם הוא, כנראה, לא למד בעל־פה את הסטוריה. פסטיבל הג'אז שהוסף על־ידיו גרם הפסדים. „הפרייהה הגדולה שלנו", הוא אומר, „היתה

העם רוצה בידור — פוסקים המפיקים בתקיפות של תשדיר תעמולה, אך קטלוג הכשלונות המפוארים מאפיל השנה על רשימת ההצלחות ✱ „התיאטרון הרפרטוארי המסובסד מתמסחר וזו תחרות לא הוגנת; אין אולמות; מפיקי „פגע־וברח" מוציאים שם רע למקצוע" — מקוננת מרים עציוני, אך היא ועמיתיה משוכנעים: את המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק

יחד עם הבגקים. כשהבנקים הסיקו את התמיכות, נוצר מצב קשה מאוד. הסיכויים להרוויח כסף קטנים מיום ליום. הגזירות הכלכליות העתידיות עלולות בנקל לשבור מפיקים."

המצב הכלכלי אינו סיפון להצלחה או כישלון — על כך מסכימים כל אנשי המקצוע. „אף להיט לא גולד בגלל מצב כלכלי טוב, או נכשל בשל מצב כלכלי רע" — אומר המפיק מיכי פלד, שהפיק את „מדינת הילדים". „הכישלון של מדינת הילדים לא נבע רק מהמצב הכלכלי, אלא מעייטות הקהל ומ־התחרות עם הצגת הזרדסים שהוצגה באותו זמן. הטוכחה לכך שלמצב הכלכלי אין קשר להצלחה", אומר פלד, „הוא המחזה 'קובלן', שגולד במיתון והיה אחד הלהיטים הגדולים. בודיק פרת בזמן ה־מיתון."

המצב הכלכלי, כך מתברר, אינו משפיע על טעם הקהל. אבל נפילת הצגה גורמת למפיק הפסדים כספיים שלא תמיד הוא יכול להתאושש מהם. „בראה לי", אומר המפיק מיקי גולדנברג, שמפיק המפסיד סכומי עתק עושה זאת או על טהרת האהבה ל־תיאטרון, הנקיה משיקולים מסחריים, או על טהרת הנזיאמור. זו בדיוקה לטצון, שלאנשים אין היום כסף. נכון שהגזירות מפחידות את הציבור, אבל דווקא באווירה כזו יש הרגשה של יאכול ושתה."

למרות האוסטימיות של המפיקים המצהירים ש־„עם ישראל לא יפסיק לשיר" — מראים הנתונים שאין זו תקופת פריחה לבידור ולתיאטרון הפרטי. פחות אנשים יוצאים לבלות, פחות מרגיאים כספים, ושטח מדרעות הבידור בעיתונים אינו בר־השוואה לקיצים קודמים.

„כעיקרון, הבידור נמצא בשפל" — אומר יהודה שלית. „האמרגנים חיים באי־ודאות מוחלטת, הגו־רדת והירות רבה. הזהירות גורמת למיסחר הפקות נמוך יותר. למעשה, כמעט שאין היום פעילות ב־תיאטרון המסחרי."

אלכס קוטאי, העוסק בחיסי ציבור של התיאטרון המסחרי הפרטי, אומר, שהזיות על המשברים הוא מוגזם. אלכס, שהיה איש יחסי הציבור של שלוש ההפקות הכושלות של פשנל, טוען, שחרגשת הסמו־עות גרמה עוול למפיק שלא בצדק. „זו לא תופעה," הוא אומר. „לכל מפיק מותר להיכשל. אני לא חושב שפשנל עשה איזו פשרה במחזה 'כבר על הגג'. על המחזה 'זוועות המדרום' אפשר לומר, שהתומר ה־מקבר לא מתאים לקהל בארץ. מי רוצה לראות על הבמה מפלצת שבולעת אנשים, כאשר יש לנו מפל־צת כזו בלבנון שעושה את זה לא פחות טוב? ההפקה של שייקה אופיר לא תפסה את הקהל, בגלל ההומור המתוחכם והאינטלקטואלי מדי."

פסטיוואל ישראל, לדעת קוטאי, היכה מכה חזקה את התיאטראות המסחריים. הקהל רוקן שם את כיסיו. „המצב אינו אידאלי", אומר איש יחסי ה־ציבור, „אבל עדיין אינו מוגדר כקטסטרופה. אף אחד לא מרים ידיים. יש הרבה תכנונים.

תקופת הבחירות, האולימפיאדה והגזירות הכל־כליות לא תרמו למצב. אבל גם לא פגעו בו בצורה דרסטית. הבידור, דווקא בתקופות קשות, מהוה גורם ממצה. התוצאה הישירה של המצב תביא לידי כך, שהמפיקים החזקים והאיכותיים ימשיכו לצוף, ואילו אלה שצצו כמו פטריות אחרי הגשם במטרה לעשות כסף קל — יפלו."

וכשמדברים על כסף קל מתכוונים גם לתופעה ששמה מאיר רמז. רמז היכה בהלם את המפיקים המנוסים, שלא העלו על דעתם שאדם אחד על במה ריקה, המפשיט אנשים, יגרוף הון תועפות. זה מנוגד לכל היגיון, הם טוענים. היגיון, או לא — רמז הוריד לציבור את המכנסיים וגרף כספים.

אלכס קוטאי, ורבים אחרים תושבים, שדווקא ה־מצב הכלכלי הקשה יחויר לציבור את מכנסיו, ויב־ריח את המאיר־רמזים, ואת מפיקי ה„פגע וברח".

מרים עציוני עדיין לא השתחררה מ„טראומת מאיר רמז". לדעתה, דווקא המצב הכלכלי הקשה שיגרום דילול מספר ההפקות, יגוצל על־ידי מפיקי הפגע־וברח. „הבעיה החמורה ביותר בענף התיאט־רון המסחרי", היא אומרת, „היא הפירצה במקצוע, שלא מעוגן בשום חוק ותקנה, וכך כל דיכסין יכול לעסוק בו. האנשים הרוצים לעשות כסף קל משקו־עים מינימום מבטיחים מקסימום והתוצאה היא אפס מאוס.

„כיון שהמגיטין אינם מעניינים, אין להם אחריות לקהל הצופים. הקהל בדרך כלל נוטה להאמין, וקונה תחול בשק. ברגע שהוא נסגע, למשל, במקרה ש־אמנים שהובטחו אינם מגיעים, הוא בעשה חשדן, והנזק עצום. במקצוע הזה, שהוא בעל אחריות ציבו־רית גדולה, יכול לעסוק כל מטורף או רודף בצע."

„במשך שנים," אומרת המפיקה, „אנו מנסים ל־הילחם במפיקים הקיקיוניים הללו ללא הצלחה.

„אולם הבעיה הקשה ביותר האופיינית למצב זה יום היא עשעוש התחום בין הרפרטואר הציבורי המסובסד לזה הפרטי. לטענת התיאטראות המסוב־סדים, כדי להגדיל את ההכנסה העצמית, הם צריי־כים להפיק הצגות עממיות, שהיו תמיד נחלתם של המפיקים הפרטיים. למעשה, בכך הם גוזלים את פרנסתנו."

(המשך בעמוד 4)

שבועון
עורך: משה שניצר
עורכה גרפית: רותי בנאי

יש לנו בדיוק מה שאתה מחפש.

בר-בו סלוסן

דרום אפריקה.
ארץ הזהב, ארץ היהלומים,
ארץ הכשרים ולדיינות הטובים,
ארץ הפירות הטרופיים,
ארץ הבירה והמעדנים.
הבירה והמעדנים.
דרום אפריקה.
כיאו לטעום את טעמה
בכל-בו שלום.

תדון נושא פרסים
2 כרטיסי טיסה לדרום אפריקה
מתנת מעוף
יוגרלו בין הקונים
על קניה מעל - 10.000. ש"ח
פרטים בקופות הכל בו.

חפוס מעוף לאפריקה הדרומית

דיילות מעוף בכל בו שלום
מחכות לכם עם שפע של
הצעות לטיסות מעוף
לאפריקה הדרומית.

מעוף עדכון 1 ... ותודה שטסתם מעוף

המוצרים כשמעיים דרום אפריקה
כלעדיים לכל-בו שלום.

בתיאבון מדרום אפריקה
שבועיים של שבועיים ומעדנים מטעמים

- מבחר עצום של יינות משובחים הרצת – K.W.V יסטלנבוש.
- בשר מלבש – "Biltong" – המאכל הלאומי של דרום אפריקה.
- נקניקיות מיוחדות הרצת Boerworst.
- מיון ותבלינים הודים הרצה "פאקו" צ'אטני, קארי ומרסלה.
- איטריות לובה ומוצרי בצק.
- פירות מיובשים ומסוכרים.
- ציפור לשוגות וגלידות.
- אורז מוכן, רעוי ועוד...

בירה Lager המיקחרת של Castle ו-Lion במחיר מבצע.

רטבים מיוחדים: רוטב סטיק Al, צ'אטני "פפאר" ורוטב הרדשי "טומאסטו": רוטב עגבניות עם תורל.

עוגות מובנות לאפיה: טילל עוגות קרות ללא אפיה הרצת Royal. מבחר מנות אחרונה.

שימורי סרדות אקוטיים: אנצ'ו, אספיגוס, קוקטייל פירות, מרמיט ואפילו מרק הגראבה המפורסם של דרום אפריקה.

מבחר שוגות, קרקרים ובסרי מאפה תחרות Bakers הילדים יאהבו את עוגיות "האנשים הקטנים".

עד גמר המלאי • המחירים כולל מע"מ • קנה בסכום של 10,000 ש"ח ומעלה איתך בשנה הבאה תוכל כרטיס הגרלה • קנה בסכום 25,000 ש"ח ומעלה מוכה איתך בכרטיס לטיסה

We shall overdraft

(סוף מעמוד 2)

„כיום שתיאטראות אלה מסובסדים, מחירי הכר־טיסים נמוכים בהרבה מאלה שאנו יכולים להרשות לעצמנו לגבות. אבל מעבר לכך עולה השאלה: מדוע יש צורך לסבסד תיאטרון המעלה הצגה של ביל סיימון? כאשר לתיאטרון הלאומי יש רפרטואר מסוים מאוד, שאינו תלוי בטעמו של הקהל — הסבסוד מוצדק. אולם ברגע שתיאטרון מתפשר, כדי להרוות כסף, אין שום סיבה לסבסדו".

„איגוד המפיקים הפרטיים העלה הצעה התומכת בסבסוד הפקות ולא בסבסוד תיאטרון. כך אף אחד לא יצא נפסד, בוודאי לא הקהל. כמובן, לא יצא מכך דבר. למה? ככה."

התמרמרות גדולה נוספת גורמת גם שיטת ה־מנויים הנהוגה בתיאטראות המסובסדים. „כרטיס המנוי עולה היום פחות מכרטיס קולנוע! איך אפשר בתנאים כאלה להתחרות בהם?" שואלת מרים עציוני.

השיעור העיקרי נגד שיטת המנויים מכוון אל המנוי הפחות הנהוג ב„הבימה", המאפשר למנוי לבחור הצגה כרצונו, ואינו מחייבו לישול סיכון כלשהו. סוג מנויים אחר, מחייב את המנוי לצפות בהצגות מוסכמות מראש, ובכך יש מידת סיכון. מדוע, בעצם, יש לסבסד מנוי שאינו נוטל שום סיכון? שואלים המתנגדים לשיטת, הפוגעת בתיאט־רון חפרטי.

גם לשחקני התיאטרון יש מה לומר בעניין זה. המנויים, לדעתם, גורמים לתיאטרון לחשוב יותר על סיפוק טעם הקהל, מאשר על רמתו האמנותית של המחזה.

לדעת אלכס קוטאי, איש יחסי הציבור, דווקא שיטת המנויים מאפשרת לתיאטראות להתפנות ול־העלות הפקות איכותיות. דוגמאות לכך? בינתיים אין.

רשימת קשיי התיאטרון הפרטי בימים אלה כאילו שאינה מסתיימת. „אין כיום כמעט בכלל אולמות שניתן להופיע בהם בתל־אביב, ואין עודדה רציונית במקצוע ההפקה. הגזע הולך ונכחד" — מחריעה עציוני.

התיאטרון המסחרי, התופס נתח ניכר מכלל הפעילות של הבידור בארץ, אינו רואה סתרונות בעתיד הקרוב. הזהירות הרבה בה נוקטים המפיקים הפרטיים בהעלאת הופעות היא תוצאה של שינוי הרגלי הצריכה של הקהל.

„פעם היו פותחים עיתון, מחפשים במודעות בידור ואז מחליטים לאן ללכת. היום שיטת העיתון נגמרה. הולכים לראות הצגה רק לאחר ששומעים שזה מצוין, לא מהמודעה. לגבינו זה שינוי עצום" — אומרת מרים עציוני.

הפיתרון של מרים עציוני הוא להתאמץ יותר כדי להיות טובה יותר. „מי שחושב שהורדת האיכות היא פתרון, קובר את עצמו מראש." על מצב דומעט אידאלי מדברים רפי שחר ומיקי גולדנברג, שהפיקו את ערב היחיד של דודו טופז שהפך לליהיט. הטפרו לדיות של ערב היחיד של דודו טופז הדהימה גם את המפיקים שלו והמסקנה שלהם: „בשהולך היום אז והלך עד הסוף, ובשלא הולך זה פלוס אדיר. אין מצב בינייים."

ההצלחה, לדעת מיקי פלד, תלויה ביצירת מסי־כות בקהל, ופסיכוזה, הוא אומר, לא ניתן להסביר. דווקא בימים אלה הוא עומד להפיק פסטיוואל גרנד־ יוזי במתכונת ברודוויי. הייחודיות של המופע, רק היא יכולה להביא היום את הקהל. הפיתרון של האמרגן יהודה טלית, אינו מופעי רצוות. הפעם הוא נזהר כפל־כפלים. הוא החל להפיק בלונדון. שם העלות של התפקה זולה יותר, ושנה לעסקי הבידור של ילדים. „בידור לילדים", הוא אומר, „יהיה ה־שטח שייפגע אחרון."

„המפיקים לא יפסיקו להפיק", אומרת מרים עצ־יוני, „בגלל העובדה שהם אינם מסוגלים להפסיק."

מצב כלכלי רע או טוב, הבידור ימשיך. על כך אין ויכוח בין אנשי המקצוע.

„עם ישראל", אומר מיקי פלד, „לא יפסיק לשיר, לרקוד ולשמוע מוזיקה — אין דבר כזה, זה פשוט לא ייתכן."

לכתוב את הריקוד

אחת הואריאציות של כתב־התנועה בסחול האמרי

תנועות המחול אינן בנות חלוף ויש דרכים לתעדן ולהנציחן, ממש כמו שהתווים משמרים את המוסיקה ✶ קונגרס בינלאומי לכתבי־מחול — בקרוב בארץ

מאת ד"ר רונית לנד

לאורך תולדות המחול המערבי היה רישום המחול דומיינו — הנצחת התנועות — בעיה לאנשים ויוצרים שעסקו בו מסוג גישות שונות וכתיבה ו־רישום של תנועות מחול, אך רבות מהן יצרו בעיות של פרוש ופיענוח. תחילה השתמשו בוויאוגרפים ומתעדים למיניהם בשפת הכתיבה המלולית, לצורך תאור ותעוד של ריקודים. שפה זו היתה כללית מדי, והשתרבבו בה רציונות, תפישות ופירושים אישיים של המתעד.

אי השיטתיות והיעילות שאפיינו תיעוד זה הביאו לכך, שהשפה הכתובה תפנה מקומה לגס־יונות רבים של יצירת שפת תנועה עצמית. כלומר אותם סימנים מוסכמים, שבאמצעותם אפשר יהיה לכתוב כל אפשרות תנועתית מרתבית וקצבית.

אחד הניסיונות הראשונים והמשמעותיים ליצי־רת כתב מחול נעשה עוד בשנת 1588 ע"י ארבו. כתב ארבו שמר על הקשר הישיר עם המוסיקה. גיתן לומר בבטחה, כי כשם שביטוון העתיקה שיר־תה המוסיקה את המלה הדרמטית, או השירית, כך שירתה מוסיקת הרנסנס את המחול. ברבות מן היצירות הכתובות מאותה תקופה, למשל אצל ה־מלחין ללי, ניתן למצוא בצד המוסיקה את כתב ה־מחול של ארבו. המצאת הדפוס, שירתה גם היא את המחול ואת כתב התנועה, ווו הפכה לשפת ה־מחול המתועדת הראשונה. הריקודים הפרה־קלא־סיים כמו ה„פאבן" וה„גליארד" שהזכו להיות פופו־לריים בשנים האחרונות, תועדו כאופן מדוייק ויציל ע"י כתב ארבו.

בתקופה הרומנטית נעשו ניסיונות אחדים ליצירת כתב מחול מקיף ומדוייק. כל בתבי המחול שמרו על הקשר הדוק עם המוסיקה. אחדים מן הכתבים ניסו, אפילו, לאמץ לעצמם את החמשה המוסיקלית ובדרך זו או אחרת חילקו את אברי הגוף לפי חמשה זו, כשכל קבוצה או קבוצת שורות מייצגת חלק חשוב של הגוף. גסינות אלה היו בעלי היקף מובבל. ברוב המקרים שירתו סגנון מסוים במחול, אשר למענו חוברו, כמו ריקודי חצר או, מאוחר יותר, בלט קלאסי. בריקודים אלה הקדישו מחברי הכתבים את רובו של הסימון לאיזור הרגלים, כ־דומר להתקדשות בחלל, והתעלמו מחשיבותו של יתר הגוף. בתחילת המאה שלנו התגבר החיפוש אחר צורה מקיפה לרישום מחול. הנסיונות הראי־שונים במאה זו היו גם הם צמודים מדי לשפה ה־מוסיקה, ולא היה ביכולתם להקיף את כל אפשרו־יותיה של התנועה הגופנית.

רק ב־1956 פורסם לראשונה כתב בנש, שיהוא אחד הכתבים המשמעותיים ביותר בתולדות המחול. אפשרויות תיפרון והשימוש בסימני הכתב מבסים חלק ניכר ותשוב מן התנועה האנושית. גם כתב בנש משתמש בחמשה המוסיקלית, אולם תלוקת האיברים בתוך חמש השורות מאפשרת ריישים יחסים נכונים בגוף האדם. מחברי הכתב רודולף וגיזאו בנש ניסו אותו לראשונה בבית הספר של הבלט המלכותי בלונדון מאז משתמשות בו, בעיקר באירופה, רבות מלהקות הבלט הגדולות.

אל כתב בנש הצטרפו במאה הנוכחית כתבי תנועה חשובים ומשמעותיים ביותר. שני כתבי תנועה אלה מאפשרים רישום כל תנועה של גוף האדם, ללא קשר לסגנון ריקודי מסוים. המדובר בכתב לאבן ו־בכתב אשפול—ווכמן. האחרון משמש גם צורה נרחבת לרישום תנועת בעלי חיים בעלי גפיים.

שני כתבי תנועה אלה הם הראשונים אשר תפי־סתם מדעית לחלוטין. כתב לאבן מדגיש תשומת לב ניכרת לתנועה, כלומר לצורה, ולאחר מכן לכוח. ה־מושקע על מנת לבצעה. למרחב בו היא מתרחשת וליחס אל תנועה נוספת באותו מרחב. כתב אש־כול—ווכמן הוא מדעי עוד יותר. אין בו כל רמז או סכמן לסגנון תנועתי מסויים, או לאסוציאציות רגשיות. שני הקוים המרכזיים מציינים, האבנר את חלקי הגוף והאופקי את משך הזמן. היחס בין חלקי הגוף ותנועתם במרחב נשמר כאן לאורך כל הזמן בדיוק קפדני.

מאז 1936 משמש כתב לאבן להקות מחול מי־דרגיות רבות, בעיקר באנגלית ובארצות הברית. רבות מן הכוראוגרפיות של באלנשין, הניה הולם וכוראוגרפים אמריקנים אחרים נרשמו בכתב לאבן. בשנים האחרונות הגיע הכתב עד לשיבב וליפן. בהן תוצר באמצעותו תומר אתנוגרפי רב בתחום המחול.

בשנים האחרונות חדרו הוידאו והתיעוד ה־ממוחשב אל עולם המחול. אלה, מלבד הקולנוע, הם שני האמצעים הקיימים הראשונים לתיעוד ו־לרישום של ההנועה. הוידאו הוא דו ממדי ויוצר בעיות של עומק ומרחב. כמו כן משתק הצלם תפקיד חשוב בתיעוד זה. רבים מצלמי הוידאו מוסיפים גופך אישי, לעיתים אמנותי, לעבודתם, ופוגמים בכן במטרתו האובייקטיבית של התיעוד. יש להניח ש־התיעוד הממוחשב גרום מתפקה גדולה ברישום ה־מחול אם ובאשר יתפוך לפופולרי, ובהישג ידו של כל יוצר וכוריאוגרף.

תיעוד המחול דופך יותר ויותר לנושא מדובר בקרב קהילות המחול המקצועיות. בקיץ 1984 יתקיים בארץ קונגרס בינלאומי שובב, שיהיה דש לכתבי מחול ולדרכי תעודי. הקונגרס מתקיים ביוזמת ארגון התיאטרון הבינלאומי, האי.תי.אי.

רדיו וטלוויזיה • דליה רביקוביץ

חורבן הבית: עבר או עתיד?

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא מהמצרים, אך לא בכל דור ודור חייב אדם להאיר את עצמו כאילו בדידו הוה עובדה, שהרב ביה המקדש.

מנהג מודר של אקטואליזציה של ט׳ באב השתלט השנה על יום הזכרון, ולא בתקרדה דעתם של מי שמתכננים לנו את התפריט הינו תני הטבעי, עד שפתחו בענייני ט׳ באב כבר במוצאי שבת בסימפוזיון טלוויזיוני, שנמשך ב־מידה שווה בשנאת חינם בימינו ובשנאת חינם, שבגללה חרב בית שני.

הסימפוזיון, שהיה אפוף כולו במוך של מכובדות, היה דומה במידה רבה להוכחת הרדיו הנצחית „שיחת חולין" שבבר הפתיקה את מ־קומה ברדיו פעמים מספר ועדיין היא רצה למרחקים ארוכים.

פתח המנחה פרופ׳ יוסף בן־שלמה וביקש לשמוע את דעת חברי המלומדים על התגבות השנאה הפנימית בקרב היהודים בישראל, ולצו־רך הענין לא מצא לו דוגמה יפה, אלא כרוז שזתומים עליו אחדים מסופרי ישראל, המוחים נגד הקמת ממשלת אחדות לאומית.

הכרוז אומנם נוסח בלשון בוטה, אך הצגתו כמיגל ומופת לשנאת חינם היתה מעמה מגוחכת, גם משום שהכרוז מתייחס לעובדות שנתרחשו, ולא ונתחבר על חינם, וגם משום שמקובל בט־ווידה שאין מתקיפים אדם שלא בפניו.

כפי שקורה לא אחת בסימפוזיונים שכל צגיהם רחשי לב והגיגים אישיים, הסתמנו עד מהרה בין הדוברים שתי רמות, פרופ׳ ניני הוא אדם האוהב לחדד דברים ולהתמיד אותם על חדדם וחרב לאו הוא דרשן מבטן ומלידה, העורך את דבריו בטעם ומחזק אותן בציטטות מדוייקות מן המקורות, שני אלה הין מחלקה לעצמם. פרופ׳ נחום ארזאלי, שגילה רגישות נפש רבה לכל אר־רך השיחה, נשמע כמי שמתקשה מאוד להרצמו לנושא. הוא לא עצר ברגשותיו והטיף לממשלת אחדות לאומית, שלא עמדה כלל על סדר היום של הצוות המלומד, אך גרוע מכך, שפרופ׳ ארי־אלי אשר טען, שהשנאה שורדת רק במתנה ה־ארזים (קרי המנהיגים הפוליטיים) חיזוה את דיעתו שהכל שנאת חינם, שהרי „מבחינה מי־לוסופית איזה הבדל יש בין אגו״ל לבין ש״ס או (הקשיבו, הקשיבו) בין המערך לבין ה־ליכוד".

מניחה אני לתומכי האגודה רש״ס שיסבירו את ההבדלים הפילוסופיים שביניהם, אך מי ש־אינו מבחין בהבדל האידיאולוגי בין המערך לבין הליכוד, או ישיש לו חולשת ביחוי אידי־אולוגיות, או שהוא אורח מן החלל החיצון.

בסימפוזיון ממין זה נוטים המשתתפים ש־לא להיפרד זה מזה בטרם יקרמו במשהו ענין כלשהו שהם מסוגים לו רוב ימות השנה. פרופ׳ נחום ארזאלי, כאמור, קרא להקמת ממשלת אח־דות, ואילו הרב לאו ביסס את האנטימיות שלו לגבי עתיד ישראל על היכולת להציג את ה־

הרב ישראל לאו: דרשן מבטן ומלידה

כפיה הדתית בצורה מלבבת יותר. מובן שהרב ביטא את הרעיון במלים שונות, ולא הזכיר את המונח השנוא „כפיה דתית", אך בסופו של דבר דרכי גוזם ונתיבות שלום הם הסות רחבה למדי להסתיר מתחתיה דברים שאין בהם גוזם ואין בהם שלום.

השאלה אם ירושלים חרבה בגלל שנאת חינם, או בגלל כוחה העדיף של האימפריה ה־רומית, קיבלה השנה מימד אקטואלי בוער. ממה עפשך, אם בגלל שנאת חינם, הרי אנחנו מוכנים ומזומנים לחורבן הבא, ואם בשל כוחה העדיף של רומי גם מצד זה לא תמיד אנחנו נוהגים בזהירות המתחייבת. לשאלת סיבת החורבן הוקד־דש ביום ט׳ באב סימפוזיון רדיו בין שעתיים בהנחיית יצחק הרצוג, שבו התקשב הויכוח כפי שכבר קרה בעבר בין גאולה כהן לבין מאיר פעיל.

על דבריהם של גאולה כהן ומאיר פעיל אין טעם לחזור. מי ששמע שמע ומי שלא שמע יוכל לנתש, שיש הבדל ניכר בחפישת המצי־אות בין פעיל לבהן. את התשובה היפה ביותר לפרשת שנאת החינם המציא הרב לאו, שתיאר את ההפגנה הראשונה בעולם היא הפגנת ה־עגים, שמחו לפני הקדוש ברוך הוא על שברא אותם ביום שלישי וביום השישי ברא את ה־ברגל. אמר להם הקדוש ברוך הוא, ששום ברזל עליהם לא יעלה, אם לא יספקו לו מקרבם את הקת. כלומר ללא שנאת חינם, המולידה סירוד לבבות והסתפחות אחדים אל מחנה האויב, הרי הברזל האורב תמיד מנגד לא יוכל לעלות על העץ לכרתו. כך תם סדר ט׳ באב השנה עד לשנה הבאה.

איש הישר בעיניו יעשה

תוצאות הבחירות היכו בחלם קריב לא רק את הציבור הישראלי, כי אם גם את הטלוויזיה, שכאן ליל הבחירות ועד היום לא חזרה למס־לולה התקין ולא הודשה את שידוריה הרגילים.

מאז אותו לילה, אנחנו נידונים למעקב סיופי אינסופי אחר כל תמרוני הסוואה, טפ־סופי הדיסאינפורמציה והדי „שיחת הרקע", שמשדרות אליון המפלגות השונות מתוך חדרי המלחמה שלהם האפופים ערפל קרב ותככים.

גם יומן „השבוע", המגיש כיום בידי שמעון שבלר (שהופעתו הדא עיפור ביקר ביתם לקודמו), ראה את עצמו נאלץ להקריב את הכתבה הפר־תית לכמה דמויות כפתח בפסיס הרסיסים ה־פוליטי, דוגת בליווי אנימציה משובבת עין, שהציגה את האפשרויות הקואליציוניות בבחי־רות של בנין לגו.

ובתוך העיסוק האובסיסיוני בכל חזוזה טק־טית על לוח השחמט הפוליטי הולכת בחלקת התרשות ומידרדרת. לראשונה הוכאה ב„השבוע" כתבה מפורטת על המצב בלבנון, בהפקת תחי־נה זויה, מבלי שתיגע בה יד עורך ישראלי ומבלי שיתורגמו דברי הקריינות. „השבוע" הפך ל„מבט שני", כיוון ש„מבט שני" נגזו מן המסך, גם כללי האתיקה העתונאית נשכחו במצב, ש־בו איש הישר בעיניו יעשה. צוות טלוויזיה שנקלע לוירת פיגוע חבלני בלבנון בחר להמ־חיש את החויה לצופים על ידי צילום חייל פצוע בתהתוניו, וצילום חייל אחר, שבפי שנפגע למחרת היום, היה האותו רגע במצב של גסיסה.

קשה לדעת מתי תקום ממשלה בישראל ואם תהיה רחבה או מצומצמת, אבל לפחות ב־ממלכה הקטנה של הטלוויזיה חובה למחדר מיד את לזת המישדרים לקדמותו, ואת כללי האת־נהגות ההולמים לחודעתם של כתבים בשדה דעורכים בתדר החדשות.

ובלבד שלא להגזים

שידור משחקי האולימפיאדה בעבי הלילה הוא פתרון מצוין לשוחרי הספורט המבקשים לת־זות במשחקים ללא הגבלה, וכן לצופים האדו־שים לספורט, שאינם יוצים לוותר על כל ה־תוכניות המבוטעות לטובת השחרים.

עם זאת, בדי ליהנות מן המשחקים ובכל זאת לא לוותר על שנת הלילה, יש צורך ב־מכשיר וידיאו, זה שהפך לסמל משוקע של ימי הינו והשושנים של הליכוד.

עכשיו, כשהמערך בפתח ועמו גזירות כל־כליות וגלולות מרות, די יהיה אם הממשלה זה־חדשה תאמיר עם הציבור כפי שהיא חייבת ל־החמיר ולא תגלוש לאידיאליזציה של סבל ו־הסתגפות, שאגב, מעולם לא היו מנת חלקה של המשכבה המשלטת.

ירידה ברמת החיים אולי היא גזירה בלתי נמנעת, אבל טלוויזיה צבעונית ומכשירי וידיאו אינם חטא מן התורה, והמערך רשגה מאד, אם יוסיף להציג את הנאות החיים כעבירה, שאסור אפילו להשתוקק אליה.

דו"ח תיאטרון

תיאטרון בבית קברות

מאת עפרה יעוזעה־ליית
(ברלין)

בערב ההצגה אין להשיג עוד כרטיסים. להופעות מוף השבוע אולי הכרטיסים בכר עד החודש הבא. אלף ומאה המושבים של תיאטרון ה„פריין פולקס־בונה" („בית העם החדשה") בברלין כבר מזמן לא היו מתעטרים כה מלאה: „גטו" מאת יהושע סובול, בבימוי של פטר צאדק ובכיכוב של אסתר עופרים הוא ה„שלאגר" של הקיץ ופקר והרפוה הזה בברלין המערבית — שמבצל מה שנוגע לתיאטרון, היא קיימת בורות גרמנית.

זהו מחזמר על רצח־עם — תערובת מהממת למדי של מוזיקל והולוקוסט, במרכזה — אורגיה יהודית עם קצין ה־ס.ס. חובב גיאז ותיאטרון, וסוזפה ב־„קצירת" כל המשתתפים במקלע ה„שמייסר" של אותו פטרון־תיאטרון עצמו. הווכוח, אם מתר לוטרר את השואה למחזמר הוא גם חלק מרכזי מן ההצגה. „בבית הקברות אין משחקים תיאטרון" — ודעת האינטלקטואל היהודי שבמחזה על הפראגמטיסט הציוני. גרמניה, כמובן, נוספת להתלבטות הזאת גם שאלת הקהל. ורוב המבקרים לא שכחו לשאול את עצמם, ואם קהל גרמני הוא הקהל הנכון לחזות בחיבוטיו ופרסוריו של המוסר היהודי, התגשף עצמו במערומיו על הבמה.

● הטוב, הרע והמכוער

המבקרים הגרמנים, שפיהם מלא שבחי ה„גטו" ענו כמעט פה אחד בחיוב על השאלה האתרוגה. רבים מיהודי ברלין שענו, לעומת זאת, שההצגה מיותרת בעירם. למבקר התיאטרון של השבועון היהודי הגרמני „צרמו האזניים" מחיאות הכפיים וקריאות ה„בראוו" של הקהל. הטובים, הרעים וה־מכוערים שבהצגה כולם יהודים (הקצין הנאצי הוא הדמות הלא־יהודית היחידה, ואכזריותו הפרוורסית היא נתון, שאינו בוויכוח), ורובם מגולמים על ידי שחקנים יהודיים מצויינים, המשחקים את הטקסט

הבלתי אפשרי היה לאפשרי: 50 שנה לאחר ששולקו היהודים מתיאטראות ברלין — הם שבים ✶ „גטו" ליהושע סובול, בכיכובה של אסתר עופרים, הוא תערובת מהממת של מיוזיקל והולוקוסט לעיני קהל גרמני, הצופה בפרפורי המוסר היהודי על הבמה ✶ גרמנים רבים עשויים למצוא בהצגה צידוק להתנערות מסבל הירושה הנאצית בטענה, שהקרבנות הגיעו לאותה דרגה של שפל אנושי בארצם שלהם

המתורגם לגרמנית במיבטא ובתחביר יידישיסטי כבד ואותנטי. איש העסקים הגבוה וויסקופף (השחקן האוסטרי־היהודי אוטו מאוסיג) נראה כאילו יצא ישר מדפי הקריקטורות האנטישמיות של ה„שטירמר". ואכן, לשתות כמה מפרשני התיאטרון ומבקריו כבר דנים במחזה של סובול כמציג את „בעית שותפותם של היהודים לאשמת־השואה..."

צפיה במחזה מאשרת את דעתו של יהושע סובול, שהכוונים כך (בהם מבקרי ה„שפיגל" וה„שטוטגארטר צייטונג") משוש לא הבינו את ההצגה. „גטו" מעלה מספיק בעיות ונושאים לוויכוח, שהיו מספי־קים לכמה וכמה הצגות. מי שרוצה יכול בתחלט לראות במסקנה הטופית שלה — בהופעה הברלי־נאית לפתות — את הנצחון המפארר של הרוח היהודית כנגד הברבריות הברוטאלית של הנאצים.

„הם רצו להרוג אותנו באופן רגשי ומצפוני" — מסביר בחום את האינטרפרטציה שלו ל„גטו" ויר־טואוז הקלרנית הישראלי, גיורא פיימן, שאף הוא, כמו אסתר עופרים, הובא מארצות הברית במיוחד להפקה היקרה בברלין. „אבל העובדה היא שאנחנו כאן, הניגון ישנו, העם היהודי קיים וארץ ישראל קיימת. והניגון שלנו יפה, מפני שארץ ישראל יפה"... הופעות הסולו של פיידמן הן תוספת מיוחדת של הכמאי צאדק למקסט של סובול. פיידמן פותח את ההצגה — מהלך ומנגן מן האולם אל הבמה, כש־האור מלווה אותו בחשיבה, והוא שמטיים אותה: כשכל השחקנים עוכבים מחים על הבמה אחרי הרצח ההמוני, ותקול המוזיקה משוחק לרגע מהסוף הלא־צפוי (למי שלא קרא את הביימורת), חוזר ה„כלי־זמר" מן הבמה אל האולם בניגון יחומים ישר מתוך תפילת מלאכי ישראל של ערב שבת.

● הצגה כמקדמת יחסי ציבור

ההצגה הזאת היא עבורו שליחות יהודית־ציונית מהדרגה ראשונה, ואילו ההופעה בגרמניה השובה לו במיוחד: „בחודשיים שאני כאן השתחררתי מי־תלק מהטראומות שהיו לי... פעם לא יכולתי לשמוע את השפה הזאת, היום אני כבר יודע נורמלי. צריך לבוא לכאן בדי לראות שהם עצמם, הגרמנים, טובלים מאותו כאב, אותן צרות, אותה אי־ודאות. גם הם שואלים: איך זה היה יכול לקרות. אני לא מתבייש להעמיד כאן את העם היהודי כפי שהוא. על הבמה אני עושה אכנות — וזהו מסר שאפשר להתחלק בו עם כל בני האדם. בכל הקריירה שלי עמלתי להביא את הניגון היהודי לעולם. כאן, זו הפעם הראשונה שכל כך איכפת לי, שבאים כל כך הרבה צעירים".

„שרמי לב לפנים שלהם: הפנים של האנשים כשאני נכנס לאולם, והפנים שלהם בסוף ההצגה, כשאני עובר לידם בדרך החוצה. אני מנסה, עם הניגון, להסביר להם שהחיים יפים, שגם הם אנשים יפים. בחיים שלי לא ראיתי דבר כזה, מסה של אלף איש, כולם משותקים. הניגון שלי מחזיר אותם למציאות".

(המשך בעמוד הבא)

„גטו": אורגיה יהודית עם קצין אס־אס, חובב גיאז ותיאטרון

אסתר עוזרים ב„גטו": אני נמשך מאושרת כשיש הצגה כזאת כאן, היכולה להציג אותנו אחרת

אמא במשרה מלאה

העיתונות הגרמנית מדברת עליה בתוספת ה׳ ווירינית השמורה לפריסמונות: „ת־עופיים". גיר־רא פיידמן מתמוגג: „היא נהדרת, היא המוד היתה מלבה... אבל השם הזאת — פי שניים!"

בתפקידה של חיה־לה, הזמרת היהודיה ש־התגלגלה לגטו, עולה אסתר עוזרים לבמה ברא־שית ההצגה בבלויי סחבות ומבקשת לה זוג נעליים בין עריסות בגדיהם של המתים. היא מסתכנת בהוצאה להורג על הסתרת פולי שעורי עית ומקסימה את קצין ה־ס.ס. (בעצמו נגן סאק־סופון) בזמר יהודי עצוב־עצוב. בשלב הבא היא כבר כוכבת תיאטרון הגטו, שרה את „סוגני" באנגלית עם מיקרופון ביד, עד להופעתה כ־סופרסטאר מוזילנה, במשי כחול ורד פרחים, בנשף שבו משעשעים היהודים את המפקד הנאצי, ה־דמות ממשיכה להתפתח: הזמרת מחמלאת תודעה פרדוקסאלית, מלהיבה את ההמון בשיר מחאה ב־1 במאי, מגלה התעניינות אינטלקטואלית בספרים עד לבריחתה — עצמאית, לבדה — מגיא ה־הריגה.

זוהי התפתחות חדשה לגמרי בקריירה של אסתר, בעלת קול הפעמונים. הבמאי צאדק החליט שהוא צריך את „העוזרים" לתפקידה של חיה־לה. העובדה שהזמרת המפורסמת לא שיתקה מעולם על במה (בעצם, השתתפה בהצגות זוג דרמאטי בארץ לפני שמלאו לה 16...) לא נראתה לו כ־גורם מרתיע.

לקפוץ למים הקרים

„זה נהדר" — היא אומרת בחדר ההלכשה הזעיר שלה בקומה השלישית. „אני מאוד מאוד נהנית". את המהוה, שנשלח אליה בדואר, קראה בנשימה אחת, ומיד נתנה את הסכמתה להופיע. מובן, שהיו חששות מפני ההסבה הפתאומית לתיאטרון. בעיה מסובכת אחרת היא העובדה, שאסתר היא זה 17 חודשים אמא במשרה מלאה לתינוק חמוד בשם דיר בנימין. היא הגיעה לניו יורק עם בעלה הצעיר, פילים מגן זל (בנו של מנכ״ל אחת מרשתות השידור הממלכתיות ב־גרמניה המערבית) העומד לסיים את לימודי הקולנוע, ומאז ההריון לא הופיעה על במה.

„זה נראה כמו לקפוץ למים קרים ולא מוכרים," היא נזכרת. „לא ידעתי איך עושים את זה בכלל. הייתי ילדה, כשביקשתי לשחק בארץ במסגרת לגמרי חובבנית. כאן המסגרת מקצועית לחלוטין, כל המשתתפים האחרים אנשי תיאטרון מה־שורה הראשונה. אבל כולם עזרו לי, ובמיוחד פטר צאדק — הוא במאי נפלא. וכך קפצתי למים, וגליתי שאני שוחה."

אני מבקשת לדעת אם יש סיכוי, שצופים בארץ יוכלו לראות אותה בתפקיד חיה־לה ב־תיאטרון ישראלי.

חשוב להציג זאת בגרמניה

„נראה לי הרבה יותר חשוב לעשות את זה כאן" — היא מסבירה. „חשוב, שההצגה הזאת תוצג כאן נכון וטוב. היא קיבלה את כל תשו־מת הלב החיובית הדרושה, ולדעתי עושה שירות חשוב.

„המוזה מושך קהל מכל הכיוונים הפולי־טיים. הבמאי פטר צאדק הוא בעל מוניטין עצו־מים, והאמינות שלו היא מעבר לפוליטיקה. למ־רות שהוא, כמובן, לא מוזהה כאן עם הימין.

לרגל ההצגה העניקת אחד מהראיונות הנדי־רים שלה לרשת הטלוויזיה הברלינאית החדש־שית, בתכנית מלל פופולארית בשם „אנשים" המשודרת מקפה „קראנצלר" המפורסם. „אמרתי להם חופשי: אתם יושבים כאן יותר מדי רחוק ויודעים מעט מדי, מכדי שתוכלו לשפוט מה קורה בישראל. אתם בכלל לא יודעים מה קורה שם!"

לזת המופעים גדוש עד סוף הסתיו, בברלין ובהמבורג. נרטיסים ל„גטו" מזמינים בתיאטרון גם אנשים הבאים במיוחד ממערב גרמניה, מרחק שעת טיסה וחמש שעות ברכב מברלין המערבית. בימים אלה מתנהלים המגעים על צילום ההצגה כולה לטלוויזיה. אולי נראה אותה בכל זאת בארץ כחיה־לה — על המירקע.

המאמץ של הופעה ערב ערב והמשך מתן תשומת הלב המירבית לתינוק שבבית מחייב למדי. אסתר אינה רואה סיבה לשנות ממנהגה לשמור על פרטיות מירבית ולהתרחק מן ההמון — וגם מן העתונות, ככל שאפשר. בברלין מת־גוררים בני הזוג חבון בדירה שכורה, לתקופת ההופעות בלבד. היא מעדיפה את ניו־יורק. אבל „האמת היא, שבכלל לא ראיתי את ברלין. אני עושה את העבודה והולכת הביתה, זה מה ש־חשוב. אני לא בקשר עם העולם בחוץ. אפילו לא הסקתי לבדר, אם טוב לי או לא טוב לי כאן."

למדות ההנאה מההצגה, היא מצפה בבלוין עינים ל־5 באוגוסט, שבו ייצא התיאטרון ל־חופשה השנתית עד אמצע ספטמבר. את הופשתה שלה חבלה — הרחק מן ההמון — בארץ אצל ההורים. הבעל עומד לצאת לפגיה, עם דיר בנימין. היא משוחחת אנגלית עם חביבה הנגי־מנים לצוות ההצגה, וגם עם הבעל פילים — זאת למרות שהיא מבינה היטב גרמנית. הטפה שבת מתנהלת גם ההצגה. „ועכשיו בעלי בכר לומר עברית — עם התינוק. מה שהילד יודע לומר, גם הוא יודע..." היא מחייכת.

אשמח לשיר בישראל

היא ממהרת להתאסר, ההצגה תתחיל בעוד שלושים דקות. האם תופיע בארץ בחופשת הקיץ שלה? לא, אבל היא תשמח מאוד לשיר אצלנו „מתי שהוא, כשיוצא..." תכניות מגוונות אין. קו־דם כל צריך להזור לבית הזמני בניו־יורק, שם מצפה לפילים עוד שנת לימודים, וביתיים, „תמסרי זרישת שלום חמה מאוד לכולם בארץ" — היא מבקשת כמעט בביישנות.

תיאטרון בבית קברות

(המשך מהעמוד הקודם)

„נכון, שהדעה על הישראלים היום לא טובה בחו"ל. הערבים הצליחו עם יחסי הציבור שלהם. אבל אנחנו לא צריכים יחסי ציבור — מספיק הצגה אחת כזאת, עם האינטלקט היהודי, השירה של אסתר עופרים והניגון שלי... את יודעת מה זה 'כלי זמר'? זה הבן אדם בעצמו, שהוא כלי ומביא את הזמר... אנחנו עולים על הבמה ומראים מה זה יהודים...״

ההצגה מלאה אמנם ביופי ובחיים של יהודי הגטו האנושיים להמליא עד הרגע האחרון. אסתר עופרים כזמרת המפורסמת לשעבר, שהקצין הנאצי נמשוך, לקסם קולה היא ה„נפש היהודית״ של ההצגה הזאת. דמותה הפעוטה והשבירה, קולה המתוק כשירי יידיש, בסחונה הגאה כאשה ואמן כשהיא שרה (למיקרופון) שירי ג'אז אמריקניים ושאנסונים צרפתיים — עד לביצוע שיר מחאה יהודי אסור בעצרת ה־1 במאי — כל אלה מביאים לה את שבחי המבקרים והופכים אותה לאטרקציה המרכזית של ההצגה ב־ברלין.

גם ההתנבטויות ואבדן העצות הנורא של חבורת אישי הציבור והעסקנים היהודיים שבמחנה — מהרב והרופא עד הסדרן ומפקד המשטרה — מעוררים רק השתתפות והבנה. אנשי העולם התחתון והספסר חסר המצפון רק מרסיפים אנתבטיות ואמונות להצגה, אלא זו בלבד שאינה מוגעת בזכר קרבנות השואה, אלא אף מעלה להם מצבה חיה רגישה ומיוחדת במינה.

מי שבכל זאת יוצא מ„גטו״ בשן ועין היא... הציונות, הנגררת בהצגה למשפט היסטורי לא הוגן במיוחד. הניתוח האידיאולוגי עם ההשלכות להווה האקטואלי, שהבמאי והמחזאי מתעקשים לכפות אותו על סיפור גטו וילנה, מתבצע תוך שימוש בתפרים גסים למדי.

בראיון לשבועון החדשות „טיים״, לרגל ההצגה בברלין, אמר סובול, שהוא סבור כי הישראלים „הושפעו ממה שעשו להם הגרמנים וככל הנראה למדו מהם יותר מדי״. במחזה „מודבקת״ ההשוואה הזאת בין מעשי הציונים למעשי הנאצים בעיקר על דמותו של מפקד הגטו הציוני־הרוויזיוניסט יעקב גנס (דמות היסטורית אמיתית), שמרוב כוונות טובות להציל רבים ככל האפשר מבני עמו הוא מתחיל להשתתף בעצמו בסלקציות למוות.

● היהודים כ„קריקטורות נאציות גרועות״

הזיכוחים האידיאולוגיים, בין גנס לבין מתגדו הראשי, הסוציאליסט הבונדיסט (האנטי־ציוני) קרוק, המלאים קריאות גרגשות בנוסח „ההיסטוריה תשפוט מי משגינו צדק!״ הזכירו לי הצגות עם מוסר השכל היסטורי, שנהוג להעלות בבית הספר. העמדת קרוק־נגד־גנס במרכז הקונפליקט מטעה גם כל מי שאינו בקי בתולדות הציונות (כמו לפחות 99 אחוזים מה־עופים הגרמנים) להסיק מההצגה, שהעימות החשוב ביותר הוא בין ציונים מצד אחד לבין סוציאליסטים מצד שני. (הזכר היחיד לציונות הסוציאליסטית בגטו הוא נטיון נלעג לתפור שוליים אדומים לדגל עם מגן דוד כחול).

צופה כזה לומד ב„גטו״, שהמאפיין העיקרי של הציונות הוא פראגמטים וסערה עם אלימות ופתרונות לא־מוסריים, ושהסוציאליסטים מאופיינים ב־גישה אינטלקטואלית ישרנית ובלתי מתפשרת. מכאן לא קשה להגיע לכמה וכמה השוואות־זוועה לא־נעימות בדרך לפלשתינה. כך מהווים מפקד המשטרה היהודי־ציוני וחבר שוטרין (ולו בעל כורח־זם) כוח אלים, ש„מזכיר״ את „היהודים הנאצים״ במעלית החדשה. „קריקטורות גרועות שלנו״ קורא ל־ [illegible] מפעיל בובה־מרכזת, משתעשע במשחק מילים (כ־גרמנית־יידיש) שבובתו מציירת על לוח כיתה: לגנס הציוני שמבקש להנהיג את העברית כשפת חובה בגטו מודבקות האותיות ס.ס. — ואלה משולבות במילה „סלשתינה״...

צופה ישראלי יכול, אולי, להתמודד עם התובחות הדרמאטיות האלה כהקשרן הנכון, ולהבחין בין הגזמה תיאטרונית־פיוטית לבין תיאור מצב היס־טורי־מולינו. אולם לגרמנים לא מעטים עשויה הז־הצגה להוות צידוק לנטיה הפופולארית למדי בלאו־הכי בגרמניה, להתנער מכובד האשמה הלאומית שהוותירו פשעי הנאצים, בתירוץ שהקרבנות כבר הגיעו לאותה דרגה של שפל אנושי בארצם שלהם. ואמנם, מבקרי התיאטרון הגרמנים לא איחרו לגלות שבמחזה על גטו וילנה „על משתף הפעולה הציוני״ יש „הד למציאות הישראלית העכשווית״, ובייחוד „הוויכוח הפנימי שהתלהם עקב התוקפה על לבנון והטבח בשאתילה ובסאברה״. ה„הד״ הזה, אם ישנו בכלל, הוא מלאכותי ובעיני גם מיותר. כדי לשכנע בתיזה שהעלה בפני ה„טיים״ יצטרך מובול לכתוב מחזה אחר.

כל זה, כמובן, אינו מפחית כלל מהעניין הרב שב„גטו״ — המחזה עשיר מספיק כדי לגרום הזעה תיאטרונית גם למי שמסתייג מאחד האספקטים שלו. תוך סגנונה הקונוונציונלי־מאוד, יש בהצגה גם הברקות דרמאטיות, ורגעים של סיוט אמיתי א־לת גיסים אלוני, כמו בריקוד ההלבושות חריקות, ה־מסרבות לתוור ולהתקפל בארונות — סאטירה קו־רעת לב של יהודי הגטו על הכמיהה לזוהפש; כמו חרוזת הקלרנית המפתיעה של פיידמן עם „אמריקני במארים״ של גרשוין ישר מהזן עמק הבכא, לפי הזמנת הנאצי המוסיקאלי.

חבר שוחקים־כובבים, ואסתר המלבה בראשם (ר' מסגרת), מתזיקים את המתח באולם כמשך אר־בע שעות כמעט. הומור מקאברי, ביקורת עצמית אכזרית ודקאדנטיות נוצות ומתגרה של הבמה היו פעם סיוע־לם הממחרי של חיי הלילה והתיאטרון בברלין — בירתו העולמית של הקברט הסאטירי בשנות ה־עשרים והשלושים. הנאצים קראו לזה „אמנות יהודית מנוונת״, סילקו את היהודים ונתנו מכת מוות לזרי התרבות הגרמנים. שובתם לבמה הברלינאית אחרי המישים שנה, בקברט בית הקברות של „גטו״, לא יכלה להיות הולמת יותר.

אסתר עופרים כחיה'לת וקעין האש.אס. — המבקריה הגרמנים פשוט לא חבינו את ההצגה

קלוז־אפ

מעולה *****
טוב מאד ****
טוב ***
בינוני **
רע *

מאת עירית שמגר

דוקו־דראמה

קפה אטומי

„קפה אטומי" הוא פארודיה מרה על שגעון האטומי ששטף את ארה"ב בשנים שלאחר מלחמת העולם ה־שנית. הסרט, שמנער בידי שלושה במ־אים־מפיקים (**קווין ראפיטי, ג'יון לואדר ופירס ראפיטי**) משלב קטעים דוקומנטריים עם קטעי דמיון, ומע־מיד תמונה מפחידה ומצחיקה כאחד, של גורלם חובבי פצצות לצד אזר־חים מבולבלים ותמימים, באמריקה האחוזה בטירוף אנטי־קומוניסטי ב־עת משפטי המנטור מקארתי. הוצא־תם להורג של בני הזוג רוזנברג ו־פיתוח מאשיווי של מקלטי הגנה אנטי־אטומיים.

(פריסקופ, דולפינריום)

הרפתקאות

בעקבות האוצר הרומנטי

***

„בעקבות האוצר הרומנטי" הוא סרט הרפתקאות קייצי משעשע, ה־מוקל לעבר הפארודיה על סידרת אינדיאנה ג'ונס.

העלילה מפגישה עירונית מפונקת, מחברת ספרים רומנטיים (**קתלין טר־נר**) עם הרפתקן בעל לב זהב (**מייקל דאגלאס**). הם נמלטים מתנינים אי־מתנים, קולומביאנים מושחתים ו־נוכלים בינלאומיים לוחמים לבסוף גם ביחלומים וגם באהבה. בימים: רוברט זמקוס; תסריט: דיאן תומאס.

(„נתי", ת"א)

קומדיה ישראלית

ספר נשים

„ספר נשים" הוא סידרה החדש של **זאב רווח**, שכתב את התסריט ועם **חלל מיטלפונקט**, בימם את הסרט וגם סופיע על המסך — ב־תפקיד כפול של אחים תאומים: ספר עמרת ופועל ניקיון, המסתבך בגניבת דולרים.

הסרט, כמו כל הקומדיות הישר־אליות מסוג זה, בנוי מסידרת טעו־יות הנובעות מהחלפת הדמויות ש־בין האחים, השונים מאד זה מזה.

משתתפים נוסמים: **עירית שלג, גבי עמרני, אריאל בורמן ואחרים.**

(„אלנבי מ"א, „חדר" בעתיים)

קומדיה

האחים מרכס באוניברסיטה

אין צורך להציג את האחים מרכס לשום צופה קולנוע. הפעם נאספים ארבעת האחים באוניברסיטה, אך עיסוקם אינו בלימודים, כמובן, אלא במשחק כדורגל, הכל בדרך המינחדת רק לארבעת הקומיקאים המופלאים. בוודאי הוא דיקן האוניברסיטה, שמ־הוא בנו הסטודנט ולצידם גם ציקו והארפו במיטב זועלולותם, שיגבילו אותם, זה ברור, הישר אל הנצחון — על המגרש וגם בלמנוע הציפים.

(„תכלת", ת"א)

דראמה

סטרימרס

סידרה החדש של רוברט אלטמן „סטרימרס" (שהוחלט לא לתרגם את שמו לעברית) הוא סרט נדיר באי־כותו, שסיכוי הצלחתו בקופה שוא־פים לאפס — ועל כן חייב כל חובב קולנוע למהר ולצפות בו לפני שירד מן המסכים.

זהו סיפור קלאוסטרופובי על ק־בוצה קטנה של חיילים בנסיס סגור, המנהלים יחד שבת אחת.

כל ששת שתקני הסרט זכו בפרסי „אריה הזהב" בפסטיוואל ונציה 1983 — והם כולם בלתי מוכרים כמעט. אלטמן אמר על סירטו: „הת־לטתי לעשות את הסרט, לאחר ש־ראיתי מה עוללו לי בסידרת הטלווי־זיה „מאש". את „סטרימרס" איש לא יכול להפוך לסידרה פופולרית. מי שיבוא לראות בכה מדובר — ילך לקולנוע" — זה מומלץ ביותר.

(גורדין, ת"א)

דראמה

אופרה

לה טראוויאטה

****

פראנקו זפירלי מעלה את גרסתו הקולנועית לאופרה הדרמטית של ורדי ומבשף גם את אלה, שאינם חובבי אופרה בכלל. „לה טראוויאטה" שלו היא יפהפיה, שוחפת, בעיצוב קולנועי מבריק עם המוסיקה הנפ־לאה של ג'וזפה ורדי.

תרזה סטראסאס חיא ווילטה, **פלאסידו דומינגו** הוא אהובה, אלי פרדו. ותחוצאה היא אחת הגירס־אות המוצלחות של סרט־אופרה.

(„לב־ג'", ת"א)

אנדריי טחרוב, בעל פרס ונכל לשלום, אבי פצצת המימן הסובי־טית, נרתם למאבק ממושך למען זכויות האדם. הוא עצר על כך ומאז 1980 הוא עושה גזלות בגורקי, בחברת אשתו, ומצבם חפיסי גרוע. הסרט צולם בעיצומו של המאבק לשחרור בני הזוג.

מכבגים: **גלנדה ג'קסון וג'יפסון רובארדס.** (ירמי סטולר)

(„מאזי", ת"א)

את שורת קרוא

יומן חוף סיימון

חורש של בכורות בהבימה. בי שבוע הבא יוצג לפני המבקרים המחזה הפותח את העונה, „מנר־לים פורחים" של ריזוויר מא־מון, ומבר מתפוצצים לבמורה שניה: „יומן חוף בריטוף", מחזהו האוטוביוגרפי של ניל סיימון. ההצגה הראשונה: ב־18 באוגוסט, במוצאי השבת הבאה.

יהודה אפרוני הוא גיס, אביו קשה־היום של ניל סיימון, בן ה־15. איך זה להיות אבא של מתואי ב־דרך?

יהודה אפרוני: אבא של מתואי בדרך

אפרוני: „למעשה, האב ידע עליו רק שהוא קורא הרבה, ומצ־שה ממנו, שישתמש בסמרים ש־קרא כדי ליצור בארנטת המשפחה. הבכור זוכה ליחס טוב יותר. אך לבסוף הוא מפסיד כסף ובורח מן הבית, וניל סיימון — יוגין במחזה — מלמד עליו סניגוריה כפרקליט הד־לשון. רק אז מבין האב, שעמוח לו מול עינינו ילד שלא הכיר עד כה".

הצלילה מתרחשת בברוקלין, ב־1937. במשפחה יהודית מן המעמד הנמוך. האב מסרבם שתי משפחות. נוסף לאשתו קייט (ליאה קניג) ושני בניו, יוגין וסטנלי (אבי הדש, שמשון כהן), הוא תומך באחות אשתו האלמנה, בלאנש (שופה פר־רו) ובשתי בנותיה.

אפרוני: „כולם חיים בצפיפות. האב — גורן מפעלים, עושה כסף מן הצד כמוכר קישוטי מסיבות: כובעי ליצנים, הצוצרות נייר. אב יהודי טיפוסי, הדואג לחינוך היל־דים ומצטער שלא יכול היה לשלוח לקולג' את הבן הבכור".

— איזה מקצב את דמותו תוך הבלטת קווי האופי הייחודיים?

— אני נלחם בזה, כי החומר מושך לכיוון הזה. אני חושב, שמ־מחזה היה מצליל אותנטי יותר אילו נכתב במקורו באנגלית מתו־בלת באידיש. זהו מחזה יהודי. אבל סיימון משתדל לשונות לכל מחזו־תיו אופי אוניברסלי. הנושאים כל־ליים: לחץ כלכלי, דוחק, חינוך ילדים. את „כנר על הגג" הציגו ביפן. גם את „יומן חוף בריטוף" אפשר להעלות לפני כל קהל, אפי־לו אסקימואים.

מומנשאנץ: מסכות חן מלים

התבחרה על המחזה החלה לפני יציאתם של השחקנים לפגרה בת חדש ימים. הדפסקה היטיבה עם אפרוני. „אני אוהב לתת לדברים לשקוע. כך יש אורך נשימה, ו־אפשר להעמיק ולהוסיף ריבד חדש", הוא אומר.

לנושפים הידד

ששת הזמרות כלי נשיפה מתחיל נענו להזמנתה של עירית תל־אביב והגיעו אלינו לשבוע הופ־עות, לכבוד הגיגות 75 שנה לעיר. מהר מערב יוסיפו 5 מהן בגן ה־פסנה ביטו. במוצאי השבת הבאה יגשמו כל חשש בפארק הירקון. כין לכין יהיו הופעות במיולת, בכבר נמיר הכיסר.

שמונים האמריקנים (תזמורת הנוער של לונג־איילנד) הגיעו אלינו לאחר סיור ארוך במזרח הר־חוק. במהלכו הופיעו אפילו בנפאל. לפני שבוע עדיין ניגנו במערים, ומשם נסעו לישראל באוטובוס. ז־רסרטאר: מוסיקה קלאסית קלה ורקטצים מודרניים. מגרמניה מגי־עות שלוש תזמורות, מפרנקפורט, מכון ומשטרגרט. תזמורת הנ'אז ממרנקפורט נוסדה ב־1953 ומונה 25 נגנים. זוהי תזמורת הנ'אז ה־מפורסמת ביותר בגרמניה דנגניה אף קיבלו אזרחות כבוד של ניר־אורלינס — מולדת הנ'ז. גם תו־מורת כלי הנשיפה מדרבן, דרום אפריקה, מונה 25 שחורים, הם מו־סיעים בתלבושות של שבט הזולו ומשמיעים קטעי נגינה אפריקניים.

מומנשאנץ - בלי שטאנץ

מה שמאפיין במיוחד את אנני „מומנשאנץ", הוא העדר האשרות לשיר אותם לשמצון ברור: מחולל מנטומימה? מימיקה? קצת מכל אלה יש בהם ויותר מזה. גם קהל היעד מאוד לא מוגדר לא רק מבוגרים ואבי אבנות אלא גם ילדים (ילדים ממש, בני 4—8) ייהנו.

חברי הלהקה, אברהי בוזיארד, ברני שווארץ ופלוריאנה פראסנוך יצרו מגנון המבוסס על מסורת ה־מסכות של התיאטרון השוודי ה־עתיק. הם משנים דמות כמו אמבה: לעתים הם נראים כזחלים, במפל־צות, כחיות מוזרות. על כתפיהם ראשים מפלצתיים בעלי הבעות רבה ואנושית. בעשור האחרון הם הר־מיעו באסיה ובדרום אמריקה. ב־ארץ הם היו לפני שנה וחצי ול־אחר הדצלחה רק טבעי הוא ש־יחזור. מסע הופעותיהם בן השבו־עים יתחיל ביום חמישי הבא, 16 באוגוסט. התכנית לא נשתנתה מאז המוסע הקודם.

הגננת הנואפת של מוסינזון

בעיר שכנו, אביטל, מארגן את פסטיבואל ישראל הבא, שותף האב, יגאל מוסינזון לשי־רת הפקות העשויה לפרגם מיני־פסטיבואל. ביום ראשון השבוע הוא חתם על חוזים להפקתם של שני פרטים ומחזמר אחד — לא פחות.

שם המחזמר הוא „פתקאות ב־כובע פלדה", והוא נכתב לפני שנים, בעקבות הצלחת „קובלן", אך לא הופק מעולם. רק שיר אחד זוחר לפרסום, „אמא, אמא", ב־ביצועו של יהורם גאון.

במלחמת ששת הימים הוילים נתקעים עם נגמ"ש בעזה מוקשים.

— וזה נותן להם השראה לשיר?

יגאל מוסינזון: רק עם 13 חברי חוועד

מוסינזון: טוב, לא בדיוק, אבל העלילה נעה קדימה ואחורה, הם נזכרים בסיטואציות אחרות, נעי־מות יותר.

המחזמר מבוסס על מחזה שכתב מוסינזון בשנות החמישים, גנם כיים, בתיאטרון זירה הזכור לטוב, יוסף באשי שהופיע אז ב„פתקאות בכובע" זכה לשבחי גמוז הגדול. את המוסיקה כתב משה וילנסקי. הזמרונים: עמוס אמיגר.

שני הסרטים בהפקתם של יעוד לבנון וממנני הסרט „הפנינים", מיועדים, האחד לילדים והשני ל־מבוגרים: „חסמבה ושורדי הסו־סים" ו„חברים של הגננת". האח־רון, לחברי מוסינזון מגולל את קורותיה של גננת צעירה המקימה גן ילדים בחארת־אל־טאנק, איזה חור בידח שמעולם לא היה בו גן, איך? על ידי הנאים".

— היא נואפת עם כל תושבי המקום?

— „לא רק עם 13 חברי הוועד".

פליטת פה בברודווי

■ דודו טופז יוצא להופעות בברודוויי עם תוכנית הבידור ה־סאטירית שלו, „פליטת פה". ה־יומה ליצוא ההצגה יצאה מאיר פנינשטיין, לשעבר מתוף „בוחרת", המתגורר עכשיו בניו־יורק. לפני כשנה וחצי אירגן פרנגשטיין פס־טיוואל סרטים ישראלי בניו־יורק.

דודו טופז: הטופע נגד יאיזה עלוף להפכו ליורד...

ביום ראשון הבא יוצאים המפיקים של טופז לניו־יורק כדי לסגור עניין עם בעליו של תיאטרון ב־ברודוויי, שיועמד לרשותו למשך חודש ימים. וחיי יומה יוצאת דופן. בדרך כלל אמנים ישראלים מופי־עים בארה"ב בקהילות היהודיות, לפני קהל מובטח, ולא בתיאטרון מסחרי מן השורה.

בהמשך מארגנים לטופז הופעות עם במיאמי, בטורנטו ובמונטי־ריאול.

„פליטת פה" מגוללת את סיפו־רו של ישראלי העומד לרחוץ מן הארץ, עורך את חשבון עולמו ב־גמל התעוזה בלוד, ומחליט ל־בסוף להישאר בישראל. „פליטת פה" באמריקה תוצג מן הסתם ב־עיקר לפני יהודים.

מבחינה לוגית כרוכה הופעתו המיועדת של טופז בפרדוקס מענ־יין: אם יצליח בארה"ב המופע שלו נגד הזרמה, הוא עלול להר־שאר שם מי יודע לכמה זמן.

הקרע שמאחורי המרקע

מאת יעל פדרמן־מד

משחקי הכוח של ה„גדולים" ברשות השידור מאיימים לנפץ את המסך הקטן ☆ המנכ"ל אורי פורת, מציע לסגור מיד את מחלקת התכניות ☆ חברים בוועד המנהל: יתכן שנתבע פיטוריו

מיכה יגון: תוועד המנהל אחראי

אורי פורת: אני מעורך הראשי

קשה להצביע בדיוק על הרגע בו „נשבר" לחברי הוועד המנהל של רשות השידור מן המנכ"ל הטרי, אורי פורת. מכל מקום, בסוף לתחילת שבוע זה, הלך שם „סאה" רציני, מה שמכונה — קרע מוחלט. מאיש היחידי שיכול, אולי, לפשר בין הצדדים הוא יו"ר רשות השידור, מיכה יגון. השאלה אם הוא מעוניין. במצב הזה המעורער ביניו לבין פורת, יצטרך אורי פורת ללכת בברכת דרך רציונית כדי להיפגש איפה שהו באמצע הדרך. פורת, נכון לתחילת השבוע, ממשיך להתבצר בעמדתו האומרת — אני העורך הראשי, האחראי על הנעשה ברשות השידור ובידי הזכות לקבל החלטות כפי שנראה לי. חברי הוועד המנהל, בשבוע, אינם סבורים כך. הם מתכוונים לעשות הכל כדי להעמיד את המנכ"ל על טעותו.

כדי להבין את הרציון של הנעשות הפרועלות, כדאי לשמוע את הסיפור הבא: באחת הישיבות האחרונות של הוועד המנהל, שדנה בין השאר במצב הכספי הקאטאסטרופאלי של רשות השידור, זרק לפתע פורת, לפי עדותם של מספר אנשים, את הצעה הבאה: יש לסגור לאלתר, לחצי שנה לפחות, את מחלקת הפרוגרמות בטלוויזיה. סגירת מחלקה זו, לפי הישובו של פורת, תאפשר חסכון גיסר בתקציב, והכסף שייחסך יוכל לממן קניית ציוד חדש לטלוויזיה. פורת ציטט, שהוועד המנהל יעמוד מאחוריו בקבלת החלטה כה חמורה.

● סגורט, סדרות קנויות ובידור

לזכותם של חברי הוועד המנהל ייאמר, שהם אינם מרכנים אפילו לשקול את הצעה המגוחכת הזו, שפירושה חיסול מוחלט של כל ההשקה המקורית בטלוויזיה, כולל תוכניות בידור מקורית. אנשי מחלקת החדשות, דרך אגב, כלל אינם מעתתים מתוכניתו ז של המנכ"ל. „מאז בכנס לתסקידו הוא ממילא מתחמא, כאילו מחלקת התוכניות איננה קיימת, ובאילו כל ההשקה בטלוויזיה היא בטל כספי וחו לא, ולכן עדיף לבטלה" — אמר לנו עובד בכיר בטלוויזיה. „הדלות האיומה בתחום ההפקות איננה מקרית. זהו פרי מדיניות גרשה האומרת: לעם הזה צריך לתת רק ספורט, סדרות קנויות ובידור קלוקל מחו"ל. זה יספק אותם וישמח את לבם".

הסכסוך, שהלך והקצין עם הזמן, בין חברי הוועד המנהל, ויו"ר רשות השידור לבין אורי פורת החל בפרשת „זה הזמן". לפני כחודשיים בא אורי פורת לוועד המנהל והודיע, כי החליט להדיח את מנהה „זה הזמן" הם עברון ואת המפיקה האוכנית. גאוה מהן, בשל ה„פאשלה" בפרשת הראיון עם הערוכה אורנה נגר וגבה הקפוני. חברי הוועד המנהל יודעים לספר, כי אז עדיין נתנו גיבוי מלא לכל פעולותיו של פורת, מחוץ הרגשון, שהיייבים לאפשר לו לעבוד לפחות במשך „מאת ימים התסר". רגיש מאתנו הגבר אז, שענש ההדחה הוא כמוגזם, אבל מאחר ופורת מצא לכנון להפעיל אותו עמדנו מאחריו. על השתלשלות הדברים לאחר מכן יש מספר גרסאות. הגרסה, שכפי הנראה היא הנכונה, יודעת לספר כי זמן קצר לאחר ההדחה הפקיד פורת בידי רון הנעובדים של הטלוויזיה מכתב ובו התחייב להחזיר את עברון וסרן למסך בתום חודש מיום ההדחה. פורת בתחת מישיבות הוועד המנהל הכחיש את דבר קיום המכתב ואפילו מיכה יגון, הידוע כאיש הגון, זרק לעברו, כי זה שקר וכי הוא יודע על קיומו של המכתב.

מכל מקום, המכתב הזה סיבך את פורת, ככל הנראה, ועדיין קשה להבין מה הביא אותו לגשת צעד זה. בעיקר כאשר ראה שהוועד המנהל עומד מאחוריו לכל אורך הדרך.

לפני כשבועיים, ללא כל התראה מוקדמת, בפתיחת ישיבת הוועד המנהל, מסר לפתע פורת לחברים הודעה לפיה פוחלט להחזיר למסך את עברון וזמן. זה כבר היה יותר מדי. לפי גרסתם של חברי הוועד המנהל, והם הגיעו למסקנה, כי פורת משחק עמם משחק מרכזן מאוד, שיש לעצור אותו בתחילת הדרך. הם הודיעו לו, כי אינם מקבלים את הודעתו, וכי הם תובעים לקיים דיון בנושא ובעיקר לקיים דיון בתרכי הפיקוח על התוכנית „זה הזמן", כך שטעויות לא יישנו.

פורת טען, שדרכי הפיקוח על התוכנית הן באחריותו הבלעדית, בתקף היותו עורך ראשי. גאל לו לוועד המנהל להתערב בסוגיה זו. הוועד המנהל, מצידו, תבע ממורת אחריות אישית ופיקוח אישי על הנעשה בתוכנית, וזה כבר חיבל בתוכניותיו של פורת לגסרא לחו"ל. גם סיגור הנסיעה לחו"ל עורר רוגז רב בקרב חברים בהנהלת רשות השידור ובקרב חברי הוועד המנהל, בעיקר בדרך קבלת החלטה. „במקום ש־פורת, המקובל במקרים כאלה, ידווח לפני מעשה, כי הוא מתכוון לנסוע לשבועיים השתלמות באר־צות הברית, הוא פשוט בא והודיע מספר ימים לפני מועד הנסיעה, כי הוא נוסע. איזו הדברים הון בעשים בדרך אחרת לא היתה כל התנגדות, אבל כחלק מן השיטה שלו הוא להעמיד את כולם בפני עובדות קיימות ובאופן ילדותי לחלוטין לא לתסכים אף פעם לקבל דעה או השקפה המנוגדת לשלו. אנחנו חשבנו, שבזמן כזה חזרת צריך להישאר בארץ, והוא ראה בכך הצהרת צדדיו פעם נוספת" — אמר אחד החברים בוועד המנהל.

● „אנחנו שבעה והוא אחד"

מכל מקום, ישיבת הוועד המנהל נסתיימה ללא החלטה, בעצם, לבד מן ההחלטה לדון באופן מורחב בסדרי הפיקוח של „זה הזמן". עד אז, קבעו חברי הוועד המנהל, לא תשודר התוכנית. זה היה ביום ד' שעבר בסביבות השעה 8 בערב. כחצי שעה לאחר מכן כינס פורת את הנהלת רשות השידור ומאיה למנהל הטלוויזיה, אוביה סער, לשדר את „זה הזמן" כמתוכנן בלוח המשדרים. כלומר ביום ב' הקרוב, כיוון שביום ב' שעבר חל ערב תשעה באב וכל לוח המשדרים שונה. חברי הוועד המנהל דעמו וקיבלו החלטה, כי אפשר הם לא יוותרו. ביום ה' בבוקר נפגשו בבית איזבי אמריקה דוד אדמון, נתן ברון ורשם, וחיכנו לנקוט יד חזקה כנגד מעלליו של פורת וכנגד התעלמותו מהחלטות הוועד המנהל. הם חבשו ממיכה יגון לכנס ביום ב' השבוע ישיבה מיוחדת של הוועד המנהל כדי לדון בהתפתחויות. הישיבה אמנם היתה להתקיים בחל אביב, „כדי שהעובדים לא ישמשו את הצהרות שאנחנו מתכוונים לצרוף על פורת", כהגדרת אחד החברים. בסופו של דבר, מסיבות טכניות, לא התקיימה הישיבה.

„אורי פורת צריך להבין שאנחנו שבעה חברים בוועד המנהל והוא אחד, אם הבעיות ביניו לא ייפתרו מישהו יצטרך להסיק את המסקנות וקשה להניח שיהיו אלה חברי הוועד המנהל. הוא הולך לסיגר לעצמו את כל הקרדיט שנתנו לו, ואנחנו לא נהסס, בשלב מסוים, אם נראה שהחברים אינם מסתדרים, לתבוע את פיטוריו. לפי כל ההגדרות, הוועד המנהל אחראי על מדיניות השידורים בטלוויזיה, גם אם זה לא נוח לאורי פורת. מי שהוא ילמד לחיות עם ועד מנהל, שמביע בעניינים ורצה להיות מעורב, או שהוא יצטרך להסיק את המסקנות", אומרים חברים בוועד המנהל.

● מעמיד בפני עובדה

היחסים בין פורת לבין מיכה יגון מורכבים קצת יותר, אולם בסיסם עומדת שוב המחלוקת בדבר סמכויות וסמכויות בדרך ניהול הטלוויזיה. אורי פורת ציפה, שיגון יעמוד לצידו במחלוקת החמורה שיש לו עם הוועד המנהל. יגון, מצידו, אינו מוכן לקבל את דרך הניהול של פורת, לפיה קודם הוא מחליט, מוגר עניינים ואז בא לוועד המנהל ואומר — אין לכם ברירה אלא, לקבל את החלטתי. יגון חפץ מאז ומעולם את תמקיד כיו"ר רשות השידור בצורה הרבה יותר פעילה ומעורבת משל קודמו.

היחסים בין השניים היום קשים ביותר. כעס החדי הוא המאפיין הטוב ביותר שלהם, הגם הרבה מעבר אמון וחוסר שיתוף פעולה. יגון, מספרים יודעי דבר, ציפה לשיתוף פעולה הרבה יותר מעמיק ביוו לבין המנכ"ל. פורת מצידו ציפה, לגיטן יגון לו לעשות ככל העולה על רוחו. בתחילת השבוע נערכה פגישה בין השניים בה אמורים היו לדון במכלול היחסים ביניהם, ולגאות גם לפתור את המשבר בין פורת לוועד המנהל. בסוף כתיבת שורות אלה עדיין לא ברור אם מגיעה זו אכן הרשגה.

בטלוויזיה כבר היו אנשים שידעו לספר, כי פורת מכין, בעצם, פרישה בכבוד, תוך עמידה על עקרונות, אם המתוך ירבים את הממשלה הבאה. קשה להניח, שאלה הם מני הדברים. ההקצנה שחלה היא יותר פרי הסתבכות של פורת בפרשת „זה הזמן" והתערבות היחסים האישיים בינו ובין מספר חברים בוועד המנהל, בעיקר דוד אדמון ונתן ברון. שחשים כי יותר מדי זמן הם שיתקו לו לידיים, הם לא שותבים את זה.

כל המשדרים

בעריכת יוסי רונברג

טלוויזיה כללית

16.30 אוליימפיאדה — תקציר
17.30 קיצור התדשות
17.32 מקירת תכניות
17.35 מרט ערבי
19.30 חדשות
20.00 „ליל שבת" — בנט דוקצ׳ ודט־רוים מביא את טיפורם של יהודי אנ־ריקה. צביקה פיק מופיע בשירה
20.15 „השבועי" — יומן אירועים
21.15 „ההוראה" — מרט קולנוע
23.30 פסקים לשבת וחדשות
23.35 שידורי אוליימפיאדות לום אנגילס

טלוויזיה לימודית

09.00 בארץ המקמקים — שידור חוזר מיום ה׳ 9.8.84
09.20 הדינרנים — דייג — פרק 7: הדינרנים יוצאים לדייג במרחבי החלל ומעלים בוכמה דגיגון קטן ומהתר
09.30 נערי פלקסטון — פרק 37: דר גבירה בלבן — הנערים התליטו ל־הישאר ערים בלילה, והסתתרו בספריה ואכן ראו אשה יוצאת מתוך המצבר שבקיר. ומציגה שוב את פרשת הרוח.
10.00 זמר זה — שידור חוזר מיום 9.8.84, שעה 16.00
10.50 יער האלמוגים — בתיסנט אחד אוניות טרופות
14.00 מיסיסיפי — (חלק ב׳) — פגישה עם זמרי בלוז.

קול המוסיקה

יום שני ריב באב תשמ״ד (10.8.84)
06.02 „שעון מוסיקלי"
07.07 „קונצרט בוקר"
07.30 „שחרית מוסיקלית" (+ רשת א׳)
09.30 „קונצרט בוקר"
לקראת 12.00 — „מגישים שיר"
12.00 „במחיצתם של אמנים דגולים" — יוזף טיבטי (כינור) — תכנית חמישית
13.05 „מוסיקה יהודית וישראלית" — „זה לצד זו" — יוסף של לגיאנו פרנ־סס־וויליאמס — סל: קונצ׳רטו לצ׳לו הכלי־קשת; „על שדיו של הינום"; וויליאמס: „שביעה לשמיניה"; „ל־צמוח לרוח"; „קסנדרה"
14.00 „קונצרט מיוחד" — מוצארט: „אמתה", מוסיקה לבאלט; בטהובן: וריאציות על נושא של מוצארט; דבר: וריאציות המוגה על נושא של מוצארט
15.30 „זומינוער" — קונצרט לנוער של התזמורת הסימפונית ירושלים — רשת״ש, מתוך האנוה שתלמה
16.30 „לבקשתכם" — בטהובן: סתיתה מרטין / נוויל מרינר); סן־סנס: קונ׳ מס. 3 לכינור ולתזמורת; צ׳ייקובסקי: סוויטה מס. 1 אופוס 43
18.00 „ידר הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות — תוכניתו של רם עברון
19.05 „זמות מוסיקליות"
20.00 „קונצרט ליל־השבת" — בוקסט־הודה־שאבו: שאקון צמר־מיגור (הר תזמורת הסימפונית של מכסיקו / קר־לוס שאבו); שמוהר: דואט ברה־מ׳ור אות. 65 מס. 2 (יצחק פרלמן וסנחס צוקרמן — 2 לכינורות); וובר: סיומ־פוניה מס. 1 בדר־מגיער (אקדמיה סנט מרטין / נוויל מרינר); סן־סנס: קונ׳ צ׳ירטו בלה־מיגור לצ׳לו ולתזמורת (לין הארל / תזמורת קליבלנד / נוויל מרינר); ברנשטיין: הסתיתה „קנדיד" (תזמורת הטיילת של בוסטון / גיון וויליאמס); פורת: סמיטיטיי־סנס־תר בדר־מיגור, אופוס 115 (דאן־טילים קוליאר / רביעית סארנין); מרלקנר: סימפוניה מס. 7 במ־מ׳ור (הסיל־פוניה של שיקאגו / דניאל הרנבוים)
לקראת 23.60 — „מגישים שיר"
23.00 „צלילי לילה"

רשת א׳

06.00 שידורים לעולים
07.30 „שחרית מוסיקלית" (העברת מרשת „קול המוסיקה")
09.30 „מפגש"
10.30 „רדיו קל"
11.10 „שירי משוררים"
11.30 „השכלת ודעת לכל" — בשיתוף האוניברסיטה הפתוחה בעריכת ראומה אלדר — שידורים ליבו החופשה „מר־חבא" — לשון עסיר — סדרת שעורים בערבית מדוברת למתחילים. מנרה: יעקב אייל (שידור חוזר)
12.05 „ואחר עיניכם" — שירים ונגונים
14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א) „ייסוד מאוישע־ריים" — תסכית מאת רעיה בלסמן. ב) „לקראת שבת" — אגדות ומדרשים לפרשת השבוע, פרשת „ואתחנן" — שבת נחמו. ג) „שלכם בברכה" — שירים וברכות
15.00 „קבלת שבת" — פרשת „ואתחנן"
16.05 „עם אנשים" — והפעם: עם דני בוזלמן
17.10 „בין כאן לשם"
18.05 „מוסיף ודיו לסבורות"
22.05 „שישים שנה לכפר הנוער מאיר שפיגל"
23.05 „המחשבה שניה"

רשת ב׳

06.49 היום הערב ב„שידורי ישראל"
08.05 חתול בסנדלים — לילדים בתוספת
09.05 כל צבעי הדשא
14.06 „מבל הלב" — שירים ומנגינות
15.05 חדשות בעניני תרבות ואמנות
16.10 „עונת הדובדבנים"
17.05 „יומן חרף"
18.06 „בארץ־ישראל זוכרים לא בוכים"
19.05 „אשור השבועי"
20.05 „נאני תפילתי"
21.05 „השושנה שורחת" — לקט רומני
סוף רשיוי עם ספרדים
22.05 „הבה נצא במחול" — ריקודי עם
23.05 „בין שישי לשבת" — שיחה ב־שניים בין יצחק לבני לבון סמך ורש־היומר
00.10 „בבר אחרי חצות"

רשת ג׳

06.05 יום שישי חזר
08.06 כשהשנים תולסות
09.05 אנו הים התיכון
11.05 הצעקה האחרונה
13.05 צפרחית בדיבש עם דן כנה
15.05 לסנות ערב
17.05 כאן, שם ובכל מקום
19.05 נמר שכנה
20.05 צלילי שבת
22.05 אינה לילה

גלי צה״ל

05.05 מרקי אבות
06.00 באופן מילולי — מיגתו של אב־שלום קור
06.10 לום אנגילס 84
07.05 תוספת ביקר — עם מיכה פרידמן
08.05 יומן הבוקר — יומן חדשות
09.05 בילוי נפים — עם מולי שטירא
11.05 קולה של אמא
12.05 גלגלי צהל
14.00 עוד לא שבת — עם שלמה ארצי
15.05 שירי משוררים
16.05 השירים האהובים עלי — חיים קינן מלווה עם המוסיקאי דני גוטפריד
17.05 שלשה רבעים דיסקוטנדיים
17.05 — ממשלוש הזהב עד שדרות
17.20 על הגלולה
17.35 שופט התה
18.05 לאור המזרונות
19.05 אחד על אחד — יוסף לפיד מר־אין את הציור שמואל בק
20.15 מבט להתשות
21.15 אגדת דשא
22.05 עשן בצוריך
24.05 טפש הדדין והטרנזיסטור — של יואב קשנר

קול השלום

06.00—00.00 צלילי לילה
05.00—15.00 מוסיקת קול השלום
16.00—15.00 שעת תוולגה — שירים רוסיים
18.00—16.00 מוסיקה על גלגלים
18.00—19.30 מוסיקה בין ערבים
19.30—21.00 השעה הקלאסית
21.00—23.00 שירה בצוותא — שירים עברים
23.00—24.00 מוסיקת דיסקודים (חלק א׳)

טלוויזיה הדרגית

11.20 סרטים מצוירים
12.00 „דן קישוט" — סדרת אנימציה
13.30 תוכנית על המחשב
14.40 תצלומה הנמהרת
15.00 סרט דוקומנטרי
15.25 לדוריגל
16.30 „המכונית המופלאה"
18.30 סרט קולנע (שרוץ 3)
18.30 סרט קולנע צרפתי
20.00 חדשות בצרפתית
20.15 מיאמי־וייס „בופר"
20.30 חדשות בעברית
21.00 חדשות בערבית
21.30 „לא יאמין כי יפוסר" — סשרי מחתוריון עם סוף מפתיע
22.00 „מגנום יוסי"
22.10 „קו אורגינלי" — סיבדה עילילתית
23.00 חדשות באנגלית
23.15 „דמיגמון סטיל" — שידרה מלאית

טלוויזיה המזה״ת

17.15 „שובו של הפרש" — שידרה ערבית
19.30 חיים אחרים
13.00 מבט
14.00 מועדון 700
14.30 מתמלמלת
15.00 סרט — כל אהבתי בשבילך
16.30 ספיידרמן — הענק הזיוק
17.00 מיפאי
17.30 הספר הטוב
18.00 סדרת חרבות
19.00 מערבון — בונגנה — הניסה
20.00 חיים אחרים
20.30 חדשות מהעולם
21.00 לרל והאדדי
21.30 סרט — קלמנטי ג׳ין
23.03 מועדון 700
24.29 חדשות הזים

משדרים קבועים

רשת א׳ ימים א׳—ה׳

06.00 שידורים לעולים
07.30 „שחרית מוסיקלית"
09.30 „מפגש" — מנגיז לבעיות מש־פחה והחברה בשידור חי
10.30 „רדיו קל"
11.05 רגע של עברית
11.10 „שירי משוררים"
11.30 „השכלה ודעת לכל" — בשי־תוף האוניברסיטה הפתוחה
13.00 אנגלית
13.30 צרפתית
17.00 אי״ע — אנגלית
17.05 צרפתית
17.10 רגע של עברית
17.12 „על רגל אחת" — מושגים ב־יהדות
17.53 נפלאות קלות
18.06 „קונצרט ערבית"
18.47 פרקי הזים המקיר
19.30 שידורים לעולים

רשת ב׳ ימים א׳—ה׳

06.58 אות רשת ב׳
06.00 — „שמע ישראל", „מה טובו אהליך יעקב" סיכום המשנה חדשות
06.06
06.12 התעמלות
06.22 לתקלאי — שירות ידיעות יומי
06.49 הזים והערב ב„שידורי ישראל"
06.53 „אור ירוק"
06.57 רגע של עבריית
07.00 „הבוקר הזה"
08.05 אתחול בטבלים
09.05 „ביקור בית" — עם רבקה מיכאלי
10.10 כל צבעי הרשת — מגזין יומי
11.45 חדשות
[illegible] „אל תחוה"
13.00 „בחצי הזים"
14.11 „עסיתות בדבש" עם דן בנר
16.10 „סבו לשלום"
17.10 „יומן כלכלה"
17.30 „על מספרים ואנשים"
19.07 „הזים הזה"
21.05 חדשות
22.58 רגע של עברית

רשת ג׳ ימים א׳—ה׳

06.10 בחורה לאושר
07.05 שיר בבוקר בבוקר
09.05 הקול זהב — מערבונים ומומונים
11.05 באילי — הכה את התקליטיה
12.05 30 בעל עם יקיר אביב
14.05 שלושה בגיגית — עוזר, טוני ודוד דוזקן
16.05 רדיו חוק
23.05 הלילה הנא שירים

גלי צה״ל ימים ב׳—ה׳

05.45 פריקי אבות
06.00 באופן מילולי — מיגתו של אבשלום קור
06.06 צלילי בוקר
07.07 שבע אמש שבע — עם אלכס אנסקי
08.05 יומן הבוקר — יומן חדשות
09.05 נכון לעכשיו
11.05 קיץ ישראלי — עם אלי ישי־ראלי
13.05 שעתיים משחיים
15.05 מה ישן — עם ארן טל
16.05 אריבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים
16.55 באופן מילולי עם אבשלום קור
17.05 יומן הערב — יומן חדשות
18.35 כוכב הערב
18.55 הודעות לחיילים
19.05 מוסיקה הזים — עם אורלי יניב
19.00 מבט לחדשות
21.30 סמונים לכולם
22.05 על הדבש ועל הביסאק

לקראת שידור

סרט ערבי: זרע השטן

(טלוויזיה, 17.32)

אקבאל היא אשה זקנה ועשירה, הרוזנת בבעלה ראפת שהתחתן אתה בגלל כספה, וזבן אחיות עשמה, שמנהל את השכונותיה לא־בצורה הישרה ביותר.

השניים, הסובלים מיחסה המשפיל, חושבים לא פעם כיצד ניתן להיפטר ממנה ולהחלץ ממרותה, מה עוד שראפת מתאהב ביופין שאיתה בחי״ל וחוזרה לבית דודתה. משתתפים: **נאזלי שריף, עאדל אדהם, לבלבה, ומגדי וחבה.**

סרט: ההודאה

(טלוויזיה, 21.15)

הבימאי חיווי קוסטה־גברס („זי״, „נעדר") מביא בסרט את סיפורו של ארתור לודון, על הקופת משפטי הראתה בצ׳כוסלובקיה בתחילת שנות החמישים. לודון מספר על מעללי המשטרה החשאית באחרי איב טונטאן מגלם את דמותו וסימון סינורה את דמות אשתו.

טלוויזיה כללית

17.00 קיצור החדשות
17.02 „בסע בין בוכים" — „המתמרים מטריסקלין". חברי הסטיגה נשבים כי כוכב מוזר, בן מינים להפכב לעבדים
18.00 „הוליוود"
18.30 „מגזין לאמנות" — 1. יוסוף והבה — גיטריסט וצייר 2. ביקור באתר הצילומים של מחזה הישראלי „המלאית" 3. על הציור לילדיו בקיבוץ 4. תשובות למסתרי הצופים 5. מבזק ידיעות
19.00 „בידור מעיל" — לוחי מגיק
19.30 חדשות
20.00 אולימפיאדה — תקציר
21.00 מבט לחדשות
21.30 „שלושה ברירה אחת" — „שכנות מובה"
22.30 „אוקוף הקטן" — דרמה, בהפקת הבי.בי.סי, מחזה בשלוש מערכות, שי־כתב חברית אינסון, עוסק בצוותים ש־עובדים על משמרת בשאטון קשה קורה לה בטחת הלוי הייחיד שלו. אם הי־אמון חושש איבסן את היחסים שבין זוג הזקנים. יחסים שהיו לפחי אמת ויושר, וכן שתי מערכות יחסים אח־רות: בין הבעל לבין אחותו, ובין האחות לבין גבר אחר, מהנדס, שאהב אימה. אמנים הופקיעם מגלם את תפ־קיד הגבר וזיאנה ריג מופיעה בתפ־קיד אשתו. פני אשקרופט מופיעה ב־חור סיפרשת הצכרי־שים.
24.00 סגוקו של יום וחדשות
24.05 שידורי אולימפיאדת לוס אנג'לס

קול המלוכה

07.11 „שתרות לשבת" — ומאלרי: קונ־צ'ינו בדר־מגיר ל־2 הצוצ'ות ולתנ־מורת (הלמוס ווביש וא. הולר / „סולרי זאנרב"); יוהן סטמיץ: סימ־פוניה בלה־מגיר (הקמיית הסלוסקית / ו. בוהנן וארקל); בטהובן: סונטת מס. 13 במי־במול מגיר, אופ. 27 מס. 1 (וניאל בארנבוים — פסנתר); ברקוזנוה: קונצ'רטו במי־מינור ל־תליל הלללי־קשת (סבריגו גאצ'לוני / „אי מוזיצ'יי"); ברינטן: „האיטלמינצ־יות" (היתר וארסר — מוסראן) / „סינפוניה" תעפונית / גוזל מריבר) / מוצארט: סימפוניה מס. 35 בדה־מגיר („הסגר") (נגני מוצארט הלונדוניים / הארי בלך)
09.00 „דפי ספגר" — דיתו לוסאטי מנגן מוצ'ורות באר ושוטן
10.00 „קונצרט השבת" — מהקלטות ה־תזמורת הסימפונית ירושלים — רש־ה"ש — בעריכת אלכסנדרה מלמד — מנצח — יורי אורונובי"ץ / סולן — אילן ריגוב (פסנתר) ; מרדכי סחר : „הגות" ; שופן : קונצ'רטו מס. 1 ב־מי־מינור לפסנתר ולתזמורת ; דבו־ז'אק : סימפוניה מס. 6
לקראת 12.00 — „מגרשים שיר"
12.00 „רדיודרמה" — „קול מחפש מקום" — תרגום : נוה אסאו ; בימוי : אב־רהם אסאו ; משתתפים : ערן בניאל, עדי עציון ואברהם אסאו (שידור שני)
13.00 „אמנים שוויקלטנו" — שמואל מגן (צילו), זוהר ניימן (פסנתר) ; שופן : סונטה בסול־מינור, אופ. 65 ; שופן־קובץ' : סונטה אופוס 40 ; מנדלסון : שיר ללא מילים
14.06 „אופרה" — ציטרוזה : „לשוא־ין בסתר" (טולנים : ארלין אוגר, יוליה האמארי, דיטריך פישר־דיסקאו) ; מנ־צח — דניאל בארנבוים)
17.00 „חזיי אמן"
18.00 „מוסיקה קאמרית" — מנדלסון : חמרשיה בלה־מגיר לכלי־קשת, אופוס 18 (רביעית במבנו עם שאול הנסי־גל) ; מוצארט : שלישיה, בדו־מגיר לפסנתר, כינור וצלו, ק. 548
19.05 „הקונצרט שלי"
20.30 מהקלטות פסטובל ישראל — ירו־שלים, 1984 — רביעיה בדנדים (קנו־צרט שהתקיים ב־26.5.84 בתיאטרון ירושלים) — היידן : רביעית כלי־קשת בסול־מגיר, אופוס 77 מס. 1 ; ברגו מלוף : סרנדה איטלקית ; שוברט : חמישיה בדו־מגיר לכלי־קשת (עם צבי הראל — צ'לו שני)
לקראת 22.30 — „מגרשים שיר"
[illegible] המשולש" — שירי [illegible] [illegible] של בני הנגדל ושלמה ישראלי

זיאנה ריג (טלוויזיה, 22.30)

רשת א'

07.00 אנגלית
07.15 גרפתיה
07.30 „דגון קלי"
08.00 ידיעות
08.15 ספורטיה
08.30 רוסית
09.05 „עולם המורה" — והעשם : עם פרופ' אפרים קציר — על דשמים מביקורו בברית המועצות
09.30 „סיפורדיון" — „בריתות" — מאת דבורה בארון
10.05 „מוסיקה קלה לבוקר שבת" — מגיש : רם תומר. סרבוות מאת שו־ברט, ליבו'אק, מתאדיס וטחלי ; יצי־רות מאת שופן (1.8.1829) הקונצרט הראשון של שופן (בוינה) ; קפריצ'ץ מאת רחמנינוב
11.05 „פרופיל" — ציוקו ישראלי — מגרשם : אמנון אחי־נעמו — והעשם : עם ד"ר מירון מדזיבו — משרת ב־צימר
12.05 „מישור תעורה" — והעשם : „ביל שלושים זמנם פלום"
14.06 „לבת הלבן ולבל המתשניין" — תכניות לילדים : א) „ספור לשבת" — והעשם : „הצלקת" ; ב) „לקראת שיעור" — לקט מוזיקה מתכניות ה־בוגע שיבוא, עורכת : רות גילאי ; ג) „הגאיה" — פרק שלישי (שידור ני) ; ד) „קריזה" — סיפור מאת מאירה בוין — על בעיות גיל הצעו־רים
15.06 „בוראזיל — ארץ מירות הקסה"
16.05 „מלים שמנסות לנעת"
17.10 „בימות עברים"
18.00 „רדיו־דרמה" — „השרעל והעג־בים" — חלק ראשון
19.05 „אנתולוגיה קסנה"
19.30 שידורים לעולים
22.05 „שיחת חולין" — דיון בעניני דתים
23.05 „עכשיו ספרות" — מוסף רדיו לספרות

רשת ב'

07.11 „זמר זמר לך"
07.55 השבת ב„שידורי ישראל"
08.05 „שאלה של שבת"
09.05 „תן חיוך" — מערכונים וקטעי הומור
09.55 עוריה אלון מסבר על גוף הארץ
11.05 „חכם בקיץ" — סדנת חידונים בנושאים שונים בהשתתפות מתמודדים באולפן ובמאזינים בבית
12.05 „חכם בקיץ" — שירי שנות ה־שישים
13.10 „תמונות בשחור לבן" — והעשם : „על אי בחיר מאוכלס מאדם" — עם רות פלד
14.06 סקירת עתונות מן העולם
14.11 „הייכר העשירי" — מאת לורנס סנדרס. עיבוד וביומי : מיכאל אוהד. משתתפים : ניסים עזיקרי, יוסי יזיק, אברהם מור האחרים. פרק רביעי : „מי הרעיל את אבא ז"

14.45 „אלילים מהוליבוד"
15.05 „חוזים מעורבים"
16.05 מגזין ספורט
17.05 „ארץ המדה"
18.05 שירים עבריים
19.05 „הקול קולגיע"
20.05 „ביגוגים"
21.06 יומן השבוע (שידור שני)
22.05 פרקי היום בתיגיך
22.10 „מלוה מלכה"
23.05 „קשר לילי"

רשת ג'

07.05 צלילים למוכרת
08.05 נוגים — שירים עבריים
10.05 על בטחון
12.05 יהיטים לוהטים
14.05 כוכבים
15.05 עוגב שבת
17.05 שיר בין ערביים
19.05 ומר שכוח
20.05 פיקמנגמון
22.05 פרח בנני — כבקשתך
23.05 דדיוסק

גלי צה"ל

05.45 פריקי אבות
06.00 מבזק ידיעות
06.05 צלילי בוקר
07.05 יופי של שירים — שירים עב־ריים
09.05 מקהלה עליזה — שירים וסיפורים עם שרה דורון
10.05 בטעב הנוכחי — יומן שבועי עם יצחק בן גר ויוסי עבאדי
12.05 חיוכי קיץ — הברון דוד סמ/ מגיש את המערכונים וקטעי הומור האהובים עליו ומארח בין השאר ב־תיכניחו את : שייקה אויזר, אדי זו־הר, להקת כוורת, דני נדרסון ואזר־רים
13.05 שאלות אישיות — יעקב אגמון משוחח עם יוסף מעין סמנכ"ל בתכ־דת אלדן לשעבר מנכ"ל משרד הי־בטחון
14.05 הכל זורם — עם דובי לנץ
16.05 „סימנה שבת" — תכניות בשנייני „קולבוע"
17.05 עם חותחנים בבקעת מלבנון
18.05 25 שנה לבוסה נובה
19.05 מוסיקה תמיד
20.00 מזמונים לכולכם
21.00 מבט לחדשות
21.30 מסורת מאורת — במוצאי יום מנוחת
22.05 קתצרט שבועי — באך — „מאסא" קאלי[illegible]מונה ברו מיגור, ברהמס — קונצ'[illegible]לכינור. בטהובן — „הפגנ־סית הקולאלית. אלבינוני — אדאגיו
24.00 — ציפורי לילה מאורת — חיים קינן מארח את הזמר יהורם גאון

קול השלום

00.00—02.00 מוסיקת ריקודים (חוקק כ')
02.00—06.00 צלילי לילה
06.00—08.00 מצלילי המזרח — שירים עבריים
08.00—13.00 מוסיקת קול השלום
13.00—14.00 שעת ספורט
14.00—15.00 ממבחר הומר הצרפתי
15.00—16.00 שעת הנולנה — שירים רוסיים
16.00—18.00 פוטשבורג
18.00—19.30 מוסיקה בין ערביים
19.30—21.00 הפשעה הקלאסית
21.00—23.00 שירי עם ומוסיקה קאנטרי
23.00—24.00 ג'אז

טלוויזיה חינוכית

16.30 אולימפיאדה — תקצירים ותחרויות לוס אנג'לס
18.50 פרסים מצוירים
19.00 ספורים מן העולם (ערוץ 3)
19.00 תוכנית בערבית
19.30 סידרת שבע (ערוץ 3)
19.55 „הדובי — יחיד לעת צרה", סידרת לילדים (ערוץ 3)
20.00 חדשות בערבית
20.15 „המוזרה"
20.30 הכ' מאון מארח (ערוץ 3)
20.30 חדשות בעברית
21.00 חדשות בערבית
21.30 „יומנה של אשה כפרית"
22.00 הקשנים והמוסלאות של הקולנוע
22.30 תוכנית הביתר השבועית
23.00 חדשות בעברית
23.15 ספסיבל סרטי קולנוע
23.15 סרט קולנוע ערבי (ערוץ 3)

טלוויזיה המזרחית

16.00 האתלטים הפעילים
16.30 ספורט
17.00 ספורט מן העולם
18.00 האנקות
19.00 כרודנל — אורוגוואי נגד ברזיל
21.00 מוסד פוס
22.00 סדרת תעבות : זעלנה של רמב־רנדט

תכנית המשדרים של „ערוץ 12" מלבנון
הוועברה אלינו
באדיבותה של
חברת „אנטקו"
MIDDLE EAST TELEVISION
אל תוותרו!
אתה יכול לקלוט את
שידורי התחנה האמריקאית
M.E.T - בערוץ 12 החדש
בעזרת האנטנה המיוחדת
של אנטקו
18 שנות ניסיון
אנטקו®
אנטנה שקולטת אמריקה
טלפונים: 03-46 33 55 מרכז חיפה
03-45 65 27 והמפון:
היום חיפה
על המסבנו 04-642 742 03-45 33 34

טלוויזיה כללית

17.30 „על הורים וילדים" — „אני בת־מטר". האב סוזה מזכה בפרס לעיתונאות
18.20 „יש לי סיפור" — „עוסר איילים" מאת ע. הלל
18.30 קיצור החדשות
18.32 אולימפיאדה — תקציר
19.00 יומן חשבצע
20.00 כותרות סבב
20.02 אולימפיאדה — תקציר
21.00 מבט לחדשות
21.30 „דאלאס" — „יואינג נשאר יואינג"
22.20 „לא יאומן כי יסופר" — „בפשים שלא ייעשו". ניסויאותם של הארי הרלו ונוזאן קרטר הנעשו לסכרים, בכלל אחבתה הגלהבון של נוזאן לסמוך צעיר
22.45 „המאה ה־20 באמנות" — „אר־טופיה בבמוזן המציאות"
23.45 סוקר של יום חדשות
24.00 שידורי אולימפיאדת לוס אנג'לס

טלוויזיה לימודית

08.30 מפורט — אולימפיאדה
10.30 נערי פלאקסטון — פרק 38: ב־מצוקי האכרה — נקלעים לחברתו של מר פלבי הטבלים למעמקי המכרה. משפחות פלאקסטון ובילים מתפשים אח־ריהם
10.55 הקרקס הבינלאומי — מופע קרקס עם ליצנים, להטוטנים, אקרובטיקה, זוזות קרקס וכו׳
11.40 הקוסם ואני — הוראה מיוחדת — התפוצצות אדירה מתחוללת בתחנה גס־יונית להשקת אורגנית מן השמש. שני אסטרונאוטים מוכרחים כנעדרים. הקדם מוצאר את המאמצים השונים להצלתם של שני האסטרונאוטים. הסרט עשוי בצורה הדוקומנטרית. אך אינו מבוסס על מעשה שהיה
12.00 עד סוף
15.00 בעלי החיים המופלאים — מופע ראשון המציג בעלי חיים בכלי „הכו־נות אנושיות" או כאלה שיש להם קש־רים קרובים עם אנשים
15.55 רחוב סאמסום — בני המשפחה של מיקי מגיעים לביקור, שושנה דמארי ששרה על כל האחים האחיות והחמור הקטן בלשם ומעניבים את חי־בן, ואילו נתן מספר על יוסף וגאזאו הרעבים בארץ מצרים
16.25 מזמומים — פרק 18: בילי עובד כמלצר בכית הקפה של קונרד שטיין. לכית הקפה מגיע נער המבקש ממנו להעביר אותו ואת אביו אל מעבר לגבול. בילי מבין שהנער סנה אליו בטעות ומחליט שבעל בית הקפה הוא למעשה קורט גרובר, שהרג את אביו ונגנב את זהותו
17.00 ערב חדש

קול המוסיקה

06.02 „שעון מוסיקלי"
07.00 „בוקר טוב" ורנר: סמטוראלה (האקדמיה למוסיקה עתיקה / כרים־טיאר הנמוך) הנדל: קונצ׳רטו בטול־מינור לאובוא ולתזמורת (לותאר קוך / הקמרית של שטוטגארט) קיל מאנינ׳־גר) הנדל: נעימות־צידיים (אקדמיית סנט מרטין / נוויל מרינר)
07.30 „שחרית מוסיקלית" (+ רשת א׳) מוצארט: סונטה בטול, לפסנתר וכנור, ק. 301 (דניאל בארנבוים / יצחק פר־למן) מנדלסון: 3 פנטסיות (לידיה ארטימיב — סמנתר) שוברט: „הרמונה על הסלע" לסוטראן, קלרנית ופסנתר (נאלי אפלינג / בנס זיינצר / יויג דמוס) שומן: קונצ׳רטו מס. 2 במי־נור לפסנתר (בלה דוידוביץ׳ / הסיפ־ונית הלונדונית / נוויל מרינר) אוס־נבאך: סרנדה מתוך „עליצות פריז־אית" (לעבור: מ. דזנטל) (תזמורת הטילת של סימפוניאט / אריק קונצ׳)
09.30 „קונצרט בוקר" פרקופיב: „יום קיץ", סוויטה לילדים (הקמרית של סראבו) צ׳ייקובסקי: וריאציות על נו־שא רוקוקו (ענוי ויולנצ׳לו / תזמורת רשות־השידור / מנדי רודן) היידן: סימפוניה קונצרטית בסי־בטול, (פולי־גים: אקאדרל, שיף, בלאק, שיף / הקמרית האנגלית / מלבאסורה אקא־לדו) ברוגולי: „סונאטת מאסרי" (מנס־סיין הביג — סוראן, רנה ג׳יקובס — קונצרטו־טנור / „קונצ׳רטו וקצלה־לוקאטלי: קונצ׳רטו לחילילית ולקונצ׳־נוראו (הנס מרטין לינדה / קורט ראפף — אורבן) מוצארט: סרנדה, מס. 5 ברת נאג׳ור, („קולגיום אאוראום")
12.00 „אמנים באולפן" אסף זוהר, (מסכ־תר) באך: סונטה ברה־מג׳ור ואוול: סונטינה בסמוכן: סונטה בדו־מינור, אופ. 53
13.05 „גוני צליל" ודיו: מארש מתוך „אאידה" (מקהלת המורמונים / תזמורת פילדלפיה / אורמנדי) אלביוני: סו־נטה בדו, לתצוגה נאוהנן (כריסטיאן סטיל מוקינס / ג׳ילד גיטמרן) צבי אבני: תמילה (תזמרת: רשות־השו־דור / לוקס פוס) בטהובן: שישיה במי־במול מג׳ור, אופוס 71 (להקת כלי־הנשיפה הנדלדלנדית) דביסי: „ה־עלמה הנבחרת" (מנסרא קבאלייה — סופראן / המקהלה האמברוזית / ה־סימפוניה של לונדון / ג׳ק רוזנשטיין) פרסקובלדי: גדיני: אדבאה קדים (הפילהרמונית הישראלית / לצ׳אנו ברינו) הוגו וולף: 5 שירים מתוך ה־ספר האיטלקי (אלי אמלינג — סופראן / דיראר סוזי — בריטון / דלטון בולי דוזיין — פסנתר) סמטון: סונטינה (פ. שקובסקי — בנור / נ. קאליש — פסנתר) ורדי: „ליברה מה" (מקהלת וסטמינסטר / תזמורת פילדלפיה / יו־ג׳ין אורמנדי)
15.00 „מסורת מוסיקלית בארץ" הליטורי־גיה בחג אליהו הנביא של הכנסיות ה־יונית — האורתודוכסית
15.30 „דיסקוגרפיה" „בית ליה" — תסכיתים מוסיקליים
16.30 „מוסיקה ליום ראשון" שוברט: „לאזאוזוס" (מחלנים: שיילה ארמסט־רונג, רות ולטינג, מרטין איל / מקהלת הרדיו של ציריך / הזמרת „מיליהרמר־ניה" האדישה של רדיו ציריך / תאורור גושלבאואר) אנדל: פרק־מקהלה מ־תוך „המשיח"
18.00 „דיוקן"
19.05 „פרבות מוסיקליות"
20.30 „הקונצרט הקמרי השוטרמי" (מקל־סה מקונצרט שהתקיים באולם המקי״א בירושלים ב־12.6.84) „ווצים קוטמ־מורנים" — רביעיית כלי־הקשת הלאו־מית של רומניה עם הסמנהון הארוה — אירנו ויול בטהובן: רביעיה בסת־מינור, אופוס 95 אנסקו: רביעיה אר־עוס 22, מס. 2
21.30 „אנתולוגיה קצנה" — (המשך זי־קונצרט) — שומאן: חמשיה בסי־בטול מגור לפסנתר וכלי־קשת, אופוס 44 ולכלי־קשת, אופוס 44
לקראת 23.00 — „מגישים שירי"
23.00 „מוסיקה מן הצבר הרחוק"

רשת א

12.05 שיר ומזמון
14.06 „לבת ולכן ולכל המתנינים" — תכניות לילדים א) לפעוטות — „שו־רים הם חברים של ספורים" והמשם: „חזילון חברתי" ב) „רמזים ומנודים" — פרק שישי ג) „עומנו של ניר שרוז־ני" — קריאת פרק יומי ד) „לקראת שידור" — פרסים מתגמים מעבגיות השבוע (שידור שני)
14.45 לילדים הגדולים, „חתול בשק" — ילקוט כל־בנו
15.30 „שרגא המרע" (שידור שני)
15.55 „מסר חדש" — מקרה
16.05 „הוי שאמרו עלי עד קורבן של השואה" — סיפורו של שאה דניאל — (שידור שני)
17.20 „האוניברסיטה המפתחה" — בעריכת ראומה אלדר, שידורים ליומי החומשה „העליה השנית בת שמונים" והמשם: „בין עליה ראשונה לשניה" — חלק שני — „יד ואב צחור, ההרצאות הור־קלסן בכנס „עליה השנית" קיבעדר באוניברסיטת בר־אילן המעם יד בן־צבי
19.05 „שער בתניא"
22.05 „תנו לצלילים לדבר"
23.05 „זכרון דברים" — עם אילי גור־ליעקבי

רשת ב

18.06 „מדינת ישראל — תמונת מצב"
19.30 מוסף ספרים
20.05 „אומר בשבחיו" — חכיתים בכבוד שחוך לשיטים ושיריי חזנות ספרדיים
22.05 „תזמורות כלי־נשיפה", והמשם: שלושה מלחינים רוסיים — סרגיי פרוי־קופייב, ניקולאי אימיליוביצ׳איבאנוב חרימטרי קבאלבסקי
23.05 „ציצות שלישי" — שבועון לאו־מנויות בשיתוף זי מהאולסן
00.10 „הגמן אולימפי" — דיווח על המש־תקים האולימפיים בלוס־אנג׳לס

רשת ג

18.06 המצעד הלוועזי עם יגאל רביד
21.05 אדום עתיק

גלי צה״ל

06.20 בלילי בוקר — שירים עברים
18.05 רגש סטרוט
18.35 כוכב הערב
20.00 בקצב הזמן — להיטי האתמול ומנוני המחר
23.05 מוסיקה תמיר — עם צבי גורן (ש.ח.)
24.05 ציטרי לילה — עם דני קרפל

קול השלום

06.00—00.00 צלילי לילה
15.00—06.00 ושירי שלום והאהבה
16.00—15.00 שעת הזקנה — שירים רוסיים
17.00—16.00 שירים שלא שמחנו
18.00—17.00 כוכב יום א׳
19.30—18.00 מוסיקה בין ערבים
21.00—19.30 השעה הקלאסית
22.00—21.00 ממכתר הנגר מיוחני
24.00—22.00 שירים מן הצועה בולו

טלוויזיה הדרגית

16.20 אולימפיאדה — תקצירים ותחרויות
18.50 פרטים מצוירים
19.00 תוכנית בצרפתית
19.10 משתקי ילדים — תכנית לגיל הי־רך (ערוץ 3)
19.35 „הדרך מוארבה" (ערוץ 3)
20.00 חדשות בצרפתית
20.15 המחשב ופעולותיו
20.30 הדשות בעברית
20.30 חיים ובריאות (ערוץ 3)
21.00 חדשות בערבית
21.30 „המופע של בוב ניחמים" — סוי־רה קומית
21.55 „לקראת שנות אלפיים" — חמי־שים בטכנולוגיה
22.10 „מלחמה ושלום"
22.30 ואיאבקות (ערוץ 3)
23.00 חדשות באנגלית
23.15 „סיימון את סיימון" — סידרת מתח

טלוויזית המזרח״ת

13.00 סדרת בית חולים
13.30 מבט
14.00 מוצרון 700
14.30 חדשות
15.00 סרט — הקומנדו האחרון — אנה מאגי, שפרליבנג הידון
16.50 אופאי
17.30 הבית המאוסף
18.00 שעשועי קרקס
19.00 סדרת תרבות
20.00 תיאטרון — האתול הגדול
21.15 חדשות
21.30 סרט — זה נמצא בשק־זק בני, פרדי אלן
22.56 מוצרון 700

לקראת שידור

„דאלאס": „יואינג נשאר יואינג" (טלוויזיה, 21.30)

התחרות בין ג׳יי.אר. ובוב נמשכת גם לאחר פסיקת בית המשפט בעניין עזוותו של ניק.

ניק אלי נמלט מן המתח בסאנתפורק אל נאלוסטון, שם היא נתקלת בקליטון, הכועס עדיין על הדרך שבה השתמש ג׳יי.אר. בסר אלן כדי לזקק את עולמי הנפט העולמי שלו במזקקות של קליטון. קליף זומם למנות את ג׳יי.אר. ב„גזר פוליטי", כדי לגרום לו לעזוב את דאלאס. הקארול מענה לדרישתו של בובי לקבל בשדה נולינגטון. בובי מגלה, שלתבר רשות האנרגיה, ג׳ורי היקס, יש קשרים עם ג׳יי.אר. הלי הרוזן לנדה להכיר את ג׳יי.אר. האמתי ושניהם משתמשים באימים כדי לגנוב קשרי עבודה חדשים ביניהם. מרק גרישון בא לביקור מפתיע בסטודיו של פאם.

חנאה העשירים באמנות: „אוטופיה במבחן המציאות" (טלוויזיה, 22.45)

פרק רביעי: אחד הרחפים העיקריים של המודרניזם היה לעצב את העולם מחדש, ליצור ארכיטקטורה אידיאלית ואמנות אידיאלית לקיומם הטהרה של חברה אידיאלית. שאנה נימה אוטופית רבת־שצמה במאמר שלנו, שחיתה עדה לאחדות מהתפניות הנאצלות ביותר לתיקון פני החברה בצד בשלונות של רעיונות, מהגדולים בהיסטוריה. הדחף האוטופי בארכי־טקטורה ובאמנות היה קיים לפני מלחמת העולם הראשונה, אך קיבל דחיפה בעקבות החורבן שהביאה המלחמה. כאן, בתוך התפרטוטות חלכלכות, ההריסות, הזמרוליצאים בחברה הגרמנית ובמקומות אחרים — הוצגה תזמונת ליצור מי חדש מטפורות הרבויות של אירופה מאוחדת המבוססת על חוגיון בין הטכנולוגיה ורוח הסוציאליזם של אחרי המלחמה. חלק גדול מהמחשבה בתחום הארכיטקטורה, מהבאהאוס עד בוזיליה, מבוסס על הרעיון, שבעזרתם יכולים לשפר את המוד שבה ובהתנהגות.

הפרק עוסק ב„מוזרגות אידיאלית", בעיקר בעליית הבאהאוס והאמונה המקנקציונליסטית: מיס ון דר רוהה, וולטר גרופיוס, לה קורבוזייה, והתפשטות בתחבי העולם של ארכיטקטורת הגוכיות („האשליות") של מתכננים אלה, ובבן המיתוס הגדול של התקופה, הארכיטקט כמחוקק חברתי, שהגיע לשיא פריחתו בתכנית העירונית של קורבוזייה והגיע אל קצו בשמחה הרעת תשמשת של הארכיטקטורה הביורוקרטית של היום, כמו לה דיפנס מחוץ לפאריס ובירת ברזיל, ברזיליה. בן עסקן הפרק במקבילות בין הציור לפיסול. כאן, המאזן התוון הוא פיס מונדריאן, שהאמין באידיאל של אמנות אבסטרקטית לחלוטין, היכולה ליצור את הנשר למעין התעלות דתית.

הסרט צולם בצרפת, בגרמניה, בנידיורק. ובשיקן וכולל חומר ארכיוני על ארכיטקטים כמיס ון דה רוהה, לה קורבוזייה, וולטר גרופיוס ואיאן מיוחד עם מלית גתשון.

טלוויזיה כללית

17.30 „על טעם ועל ריח" — „האורחים". שרלין, חברתו של ג'ילים, עוברת לגור בבית דמרונד, כנגד דיב עם הוריה. אך גם כאן לא הכל מסתדר על מצב הטוב ביותר.
18.00 מיקי והגאנגד
18.40 סיקור החדשות
18.32 סקירת תכניות
18.35 ספורט
19.30 חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 אוניברסיאדה — התקציר האחרון
21.00 מבט לחדשות
21.30 מדורה חדשה : „טוס, דיק והרייט" ; „חדי לילה"
22.00 „זה הזמן"
22.50 „קאלאן" — „סעם אחת יותר מדי"
שני סוכנים בריטיים מאוהדים לארגון, לאחר שנתפסו בידי נאצים, אחד מהם נאשם בבגידה. הוא מאיים לספר לכלי התקשורת את כל האמת לו, קאלאן מבקר אוראלה לחסל אותו.
23.40 סקיצ'ו של יום וחדשות

טלוויזיה לימודית

09.00 רכבת התפתעות — סרט אינפורמציה
09.20 דינוזאורים — סרט 8 : הזרע — נרע קטן שהתעורר בחלל מגביל אלעי צמחים המכסים את בוהב הדינוזאורים ג־מאיימים להתניקה. ההכלה באה ממקום בלתי צפוי : פרוח חחלל נוחחות על הבוהב ואוכלות את כל הצמחים
09.30 נצרי פלאקטון — סרט 39 : שלום לך קיץ ! — כלי הכסף של הגב' טוגל־קרטוסט נעלמה. למורי במקרה נקיים הנערים לבית הקברות בו קבורים בני משפחת פלאקטון. הם מגלים את כלי הכסף ובעיותם נמצא הגנב
09.55 הרפתקה — (סיפור קיץ גרוזיני) — שלושה ילדים נשארים לבלות את חופשת הקיץ בביקתת קטנה ליד הפיורד. הם בונים רפסודה ומגלים חיים עצמאיים
10.15 תצפית — תצוגתי ראיה
15.00 שרד ספרי
15.10 הלב — סרט 45 : מרקו בוסף צמוד־נה — מאבקו מגביר את סרקו לרכבת המשפ שיוצאת לטוקיו אך באמצע הדרך מגלים אותו ומשליכים אותו מ־הרכבת. מרקו מתחיל לצעוד ברגל אך בדרך הוא פוגש בשיירת שוורים ש־נוסעת בכוון שלו והוא מצטרף אליהם
15.35 צלילים צעירים — קטעי מוסיקה בבצוע : בוגי כיקסון — סקסחר ; קו־בל ויבינשטיין — כנור ; רות מנוה — סקסחר
16.00 הזהרות — שידור חוז, שלמה בר אבא ומרי מושיאוב מנחים את הוכ־ציח. פינת פוס, ספרדי, חידה מוסי־קאלית עם הקהל „ברוש", פינת מת־שנים וקולנוע
17.00 ערב חדש

קול המוסיקה

06.02 „שעון מוסיקלי"
07.07 גיטאראנו : קונצ'ירטו־רוסו במי־מינור אופוס 3 מס. 3 (האקדמיה ל־מוסיקה עתיקה / לריסטופר היומר) באך : סונטה במי־מינור לחליל ולקונ־טינואו (ז'אן־פייר לפפל / מרון־לקרו־אה / זיאן הילן)
07.30 „שחרית מוסיקלית" (4 רשת א') צ'יקובסקי : סרנדה בדו־מינור, אופ. 48 (תזמורת פילדלפיה / יוג'ין אורי־מנדי) ליסט : קונצ'רטו מס. 1 לפסנ־תר ותזמורת (בריאנטסלב ריכטר / הסימפונית של לונדון / קרל קונ־דראשין) שוברט : „השלמה" ותזמון", רבעיה מס. 14 בדו־מינור (רבעית נגארדו) דבורא'ק : סימפוניה מס. 9 במי־מינור — „מן העולם החדש" — אופ. 95 (תזמורת הגלה / סר גיון בארבירולי)
09.30 „קונצרט בוקר" אלבסי פריד : „גוריקה" — תנשיה לסכסופון, סר־פון ורבעיה כלי־קשת (פליקס סלו־באצ'ק — סקסופון / רבעית קוצ'יאן) קית ג'ארט : „הנץ השמימי" — לחז־מרה, כלי הקשת וסמנתר (המלחין — פסנתר / הסימפונית של טוקיו / כוריסטיאר קין) באך : סונטה מס. 3 בדו־מינור לכנור־יחיד (הנריק שרינג) ברטוק : סויטת מחאליות (הסימפונית של לונדון / גאורג שולטי) סן־סנס : קע־ריס אופ. 79 ע"פ נושאים רוסים (אנדי שוהם — חליל / אליהו מוראנו — אבוב / ריצ'רד לסר — קלרנית / פנינה ולצמן — סנסחר) פרוקופייב : „הבן הנאבדי", נאלט אופ. 46 (הסימ־פונית של רדיו מוסקבה / גנאדי ניל־דיסטבסקי)
לקראת 12.00 — „מגישים שיר"
12.00 „שעה במחרוזת", גבי הבארוק בישראל" טלמן : רבעיה במי־מינור להלילית, אמנה. בנזר דיקונצ'ינאו ; ויוואלדי : קונצ'רטו בסול־מינור, לי־חמישה, „כ. באך : חמשיה בדה־מג'ור ; טלמן : קונצ'רטו בלה־מינור דיסטבסקיי
13.05 „קונצרט לצהריים קיץ"
15.00 „מן הפולקלור היהודי" ומרות הנינונים של חסידי בראסלאב (ב') תכנית בעריכת פרופ' אנדרה חיידו
16.30 „קונצרט־עשיר" מוסיקה מאוד ה־פיה „פנטסיה", של ולס דיסני
16.30 מהקלטות התזמרת הסימפונית ירו־שלים — רשיה מוצה — דוד שלון אלכסנדר מנסמן : 6 אפיזודים ; סן־סנס (פולן : אריה שדה) סטרווינסקי : פוי־טה מתוך הבאלט „עציר האש"
18.00 „מוסיקה ויוזה" באצינגו שלפי : „אוטור", ל־16 כלי־קשת (תזמורת ה־סימפונית של רדיו פרנקפורט / כריס־טופר האלסטר) כריסטובל האלפטר : „פלמנוה ריצ'ר־קאסטל לאורגן ולתזו־מרה (מרטין האולבך / לזמרת רדיו פרנקפורט / המלחין) יוסף־מסר אוס־טבורוף : 3 קטעים וחזמרתיים המרק אחד (תזמרת רדיו פרנקפורט / כריס־טופל האלסטר)
19.05 „ערבית מוסיקלית"
20.30 „סאולמי הקונצרטים בעולם" א)

אורי ליפשיץ (גל"צ, 23.05)

מוני מושונוב (טלוויזיה לימודית, 16.00)

התוסרת הסימפונית של דרום־מערב גרמניה בגיצות מוזאט במרש (קונצרט מ־8.5.83) ברהמס : וריאציות על גר־שא של הידן ; מ. קאבל : וריאציות וטוגה על נושא של הנדל". מאת ברי־המס ; ברהמס : קונצ'רטו בלה־מינור לכנור, צ'לו ותזמורת, אופוס 102 (סו־לנס : דמטרי מיטקובצקי ומרשה מוי־סקי) ב) רסיטל של הכנר דמיטרי מיטקובצקי עם הפסנתרנית בלה דנ־דוכיץ ; בטהובן : סונטה בדו־מינור אופ. 30 מס. 2 ; שוברט : סונטינה מס. 2 בלה־מינור ; דביסי : סונטה בטולי מינור
לקראת 23.00 — „מגישים שיר"
23.00 „ג'ז עד חצות"

רשת א'

12.05 „בעיגות הביטסי" — לתיטים מני ריזיס
14.06 „לבת ילבן ולכל המתענין" — תכניות לילדים א) „לידיי בשקעת המשי" — פרק שביעי ב) „רסמוס ר הנודד" פרק שכיעי ג) „מסור השבוע" והתפס : „מיקשת האבנ־ונהים" ד) „ו־מנו של גיר שרוני" קריאת פרק זימו
15.00 לילדים הגדולים, „בארץ חלמה" — ויתרונו של שטאל ריזן שידור חי מבית מבוגר בחיפה
15.25 „הכדור עגול" — ספורט לנוער
15.53 „מאוזר הזמרים"
16.05 תכנית דת
17.20 „האוניברסיטה הפתוחה" — שידור רים לימי התופעה, „מגלות לקומאיות" — בהנהלת פרופ' אוריאל רפפורט והתפס : „בית חשמונאי ומאבקו על ארץ־ישראל" ד"ר גדעון מוקש
19.05 „עיונים בפרשת השבוע" והתפס : פרשת „עקב"
שידורים לעולים
22.05 „לכל אדם כוכב" — עם האסט־רולוג אילן סקר, והתפס : כול „אריה" ו„סדמן"

רשת ב'

18.06 „לא על דרך המלך" — אנשים שנולדו ללא כפיות כסף ועשו חיל
19.30 „דין וחשבון" — מגזין לענייני חוץ ומשפט
20.05 „מסעד הוסירות"
22.05 „שכשבת" — שיני עמים
23.05 „בגוף ראשון" — והתפס : עם זו־ציור אורי ליפשיץ (שידור שני)
00.10 „הוי אוצי מולדתי" — שירים עבריים

רשת ג'

18.05 אתם וזברים את השירים ?
20.05 קצת אחרת עם אורלי מורג
22.05 משלנו — מזמרים ישראלים

גלי צה"ל

18.05 עימק אמסרבני
20.05 זה היה המצעד שהיה
23.05 ראיון השבוע
24.05 ביטרי לילה — עם יעקב גלעד

קול השלום

06.00—00.00 צלילי לילה
15.00—06.00 מוסיקת קול השלום
16.00—15.00 שעת הנוקמה — שירים רוסיים
16.00—16.00 מוסיקה של גלגלים
18.00—18.00 מוסיקה בין ערבים
19.30—21.00 השעה הקלאסית
21.00—22.00 מבחור הזמר הצ'אטליקי
22.00—24.00 רוק אנד רול

טלוויזיה ירדנית

16.20 אולימפיאדה — תקצירים ותחרויות
18.50 „לספי" — סרט מצוייר
19.00 „מספר האות" — חידון בצרפתית
19.00 דת' שומשום (ערוץ 3)
19.20 בית ספר לילדים
19.30 יעלם הזחיות (ערוץ 3)
19.58 „אויב יקר" — סידרה לילדים (ערוץ 3)
20.00 חדשות בצרפתית
20.15 מגזין ספורט
20.30 חדשות בעברית
20.45 סרט תיעודי קצר
21.00 חדשות בערבית
21.30 „מעידות ומעידות" — תכנית סטר־ית על פליטות פח של פוליטיקאים
21.55 מגזין מדעי
22.10 „חיים על כדור הארץ" — סרט דוקומנטרי
22.40 „שכונת אבו עוואד" (ערוץ 3)
23.00 הדשות באנגלית
23.15 „סכנת האמסה"
23.20 „חיוך ודמע" — סידרה ערבית (ערוץ 3)

טלוויזיה המזה"ת

13.00 מבט
13.30 חיים אחרים
14.00 התפסקות
15.00 סרט — בעשת בשביל כל אחד — ביימה סמיראמיס, קרול לומברד
16.00 סמיראמיס — הענק הירוק
17.00 פוטאר
17.30 הסמר הטוב
18.00 סדרת תרבות
19.00 מערבון — בוזנגה — היא מתוקה לכם ביוסי
20.02 חיים אחרים
20.30 חדשות מן העולם
21.00 סרט והארבי
21.30 סרט — אוהרון הניצולים
22.57 מוערון 700
23.23 חדשות היום

לקראת שידור

סידרה חדשה : טוס, דיק והרייט
(טלוויזיה, 21.30)

ביום מותה של גברת אדיסון באו אל קיצון עשרות שנים של דיכוי בחיי בעלה, טוס אדיסון. מיד לאחר הלוויה חנא מחליט לחפוש סרמפ במכוניתם של בנו וכלתו, דיק והרייט, ולגלות איתם מביתן שבקרוגלן לביתם שבמנהטן, העיר הגדולה. עכשיו הוא נחוש בדעתו למצות את החיים האמיתיים עד תומם: באויס נגשים הופכים אף הרחוק דלגדה. עתוכנן לטבוע, לביקור שקומו אינו נראה. בריחיד ווזה : לעגל ג'פרים.

מוצרי מטיילי מעריב
חופשה ב„לרום" אילת ב־10 תשלומים
מבצעי חופשה, במחירים מיוחדים, במלון האילתי היוקרתי שיש לו בריכת שחיה, חוף פרטי ושטח תכניות ביקור ובידור.
10 תשלומים למתאיכ כרטיסי אשראי „ישראכרט" „דיינרס".
פרטים והרשמה : „מוצרון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, טל' 03-499207
הייי לרומה לאילת

טלוויזיה כללית

17.30 „חבורת דחוב ביקר" — „הרשת־קות הקטע המכונף"
18.00 „צ'ארלי בראון" — סרט מצויר
18.30 תיקוי החדשות
18.32 סרטים מצוירים
18.45 „רוצה פתרון"
19.00 „בני חיות בעולם" — „סאן דייגו"
19.30 חדשות
20.00 מבט לחדשות
21.00 „משחק יהלומים" — סרט תעודה. הסרט הוא שני בסדרה.
22.50 „דברים בגו" — הטעם עבי יצאי מסורות עם פרופסור משה דאמילבין על הניחסים שבין רופאים לחולים, ועל הפיכתה של אמנות הרפואה למדע מדויק, בזכות המכשור הרפואי החדש.
23.20 מסוקו של יום וחדשות

טלוויזיה לימודית

09.00 רחוב סומסום — כרחוב סומסום מכינים מסיבת הפתעה ולמסיבה מגיעים אורח מכובד מאוד: יהודים נאון, רשד בתכניות: יונה הדייג לדים את הילדים: פל, בתוך המתנה — זאת בכיס, ובחולל החיצון — ראה איך משתמים עגולה בקסיף פירות
09.30 דינדנים — פרק 9: נאוה — הדינדנים הם יצורים חביבים אך כאשר דינדיקט מוצא ראי וראה את דמותו תמשתקפת בו, הוא מתמלא גאוה ובתור אצה מכך מתעוררים מריבות ביניו לבין אחיך
09.40 נעדי סלאקסמון — פרק 40: האם המסע נתון ז — מלחמת העולם השניה הגיעה לקיצה והילדים המסוגים מתו־דים לבתיהם. אך לא לכולם יש לאן לחזור. ערי זוג אחד מאותם הילדים, הוא מחליט לצאת לדרך לבדו, והדבר כמעט יעולה לו בחיים
10.05 משפחת רובינזון השוויצרית
10.50 היקום ואני — חיפושים ימים — בחור בשם מטריק ראשתו מחפשים אחר אוצר שקוע בים — מסכה אצטקית, הם שוכרים ספינה שרב המחבל שלה עוזר אישרים ווחק. תוך כדי חיפושים בים, לומד הנוג המה עובדות על זר־מים ימיים, גאות ושפל, צלילה וכו'
11.10 עולמו של מבצע — צ'ון בעיר מסתר של עולמו. אנו מתלווים אליו לביתו, לימודי הצ'ון, להתעמת בקונ־ערט אלמנטים על השקפת עולמו
15.00 תעלומת שרידי התגליים — חבו־רת ילדים רודפת אחרי כנופיה נגבי תגליפים עתיקים, כדי לקחת בחזרה תגליף עתיק שכבר הוריש להם ראשד בגנב בידי הכנופיה. הדרפתקה מסתיי־מת בגנתון הילדים של חברי הכנופיה המגבלים לכלא
16.25 מרפי נחמד — אני זה אני — עדוי מתחכה ומשנה אות קולו אך אותה מזהה אותו. גם אני מזהה אותו לפי המישוש והיא מגילית את דיוקו ה־ עצוב והשמח. בסרט אשר צולם בקי־בוץ אנו מגיחים ילדים המתגנבים ב־ צורה שונה זה מזה. אוהבים מאבלים שונים ואוהבים לשחק במשחקים שוי־ נים
17.00 ערב חדש

קול המוסיקה

06.02 „שעון מוסיקלי"
07.07 „בוקר טוב" — סן־סנס: 3 מנור־קות; אדינסל: קונצ'רטו־ראשני לפסנ־תר וזלתומרת
07.30 „שתחיה מוסיקלית" (+ רשת א') ס. בנה: קונצ'רטו במי־מינור לחליל ולכלי־קשת; מוצארט: סימפוניה מס. 29 (תזמרת ז„קונצרטבאו" / ג. טאר־נוקור) מנדלסון: קונצ'רטו מס. 2 ל־ פסנתר ותזמרת; רחמנינוב: סימפוניה מס. 3
09.30 „קונצרט ביקר" באר: סונטה בפי־מיזור לחליל ולצ'מבלו (אורל ניקולה / קרל דיכטר) דביסי: טיסה ברגמס־קית (עבור לנבל) (נגסי אלן) מאהלר: סימפוניה מס. 4 בסול־מינור (פרדרי־קה מון שטאדה / הפילהרמונית הוי־נאית / קלאודיו אבאדו)
לקראת 12.00 — „מגישים שיר"
12.00 „מאוצר הסריטה" באר: קנטטה מס. 57 (מילים: גילה ירון — סוקראן / וילי הפרנס — בריטון / ותכרי האנסמבל הקמרי הישראלי / נאדי בר־מתי)
13.05 „מוסיקה לבימה" לאו פאל: „השר־שנה סמסמבול" (פרין ונדרליך — שגור, גרטל הרטוג — סופרן / תומר רדיו קלן / ערבע מאראשאלק) גלאונוב: „ראימונדה", אופ. 57 א' (תז־מרת תאטרון בולשוי / ייבגני מביי־מלנוב) גרשווין: לקט סחוף „מוריגי ובס" (קלאמה דיול — סופראן, דוני ריי אלברט — בריטון ביוסטון / מקהלה ו־ תזמרת של האופרה ביוסטון / גיון דזה־מיון)
15.00 „צלול פסנתר" אלפרד ברנדל מנגן מיצירותיו המאוחרות של ליסט
16.30 „הקונצרט הקמרי השבועי" הקלטת קונצרט במסגרת „קול המקהלות" ש־ התקיים באולם ימק"א בירושלים ב־ 21.11.82 בהשתתפות הז„סקולרס": דוי־ ויד לאן אש (בס), רוגין דובסין (טנור), ז„יל דיקסון (קונטרה־טנור), פאולה בוש (סופרן) מוצירות אורלנדו די־לאסו יעקב אנדלס, וליאם קרוניש, תומס מורלי, גיון פארמר, גיון קאלקוס, ואחרים
18.00 „במרחף התקליטים"
19.05 „ערבית מוסיקלית" דבוראק: סרי נדה בדה־מינור לכלי־נשיפה, אופוס 44 (הסימפונית של לונדון / אישטוון קרטס) ברהמס: וריאציות על נושא מאת שומאן, לפסנתר ב־3 ידים, אופוס 23 (ברכה עדן ואלכסנדר תכיר) מו־ סורגסקי־ראוול: „תמונות בתערוכה" (הפילהרמונית של לונדון / גיון פרי־ צ'רד) ורדי: פתיחה לאופרה „בחור של גולדו" (הפילהרמונית של לוס־אנג'לס / זובין מהטה)
20.30 „קונצרט ליל־קיץ" דיידן: סימפו־ניה מס. 59 (קרומר: קונצ'רטו לקל־רנית ולתזמורת, ביטרסדורף: סינפוניה קונצרטית לוילה, קונצרטנו ותזמורת; קאליבנדה: מבוא ורונדו לקרן ולתזו־מורת, פינטה: קונצ'רטו „הדרום", ל־ ביטרה ולתזמורת; פולנק: קונצ'רטו כפרי לצ'מבלו ולתזמורת; רגר: ורדי־ אריות ופוגה על נושא של מוצארט
לקראת 23.00 —„מגישים שיר"
23.00 „שלובים"

רשת א

12.05 „פעמי המזרח" — מצעד פעמונים מורחיים
14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים א) למצוות — „ללה" ב) „רמבוס והגורדו" פרק שמיני ג) „ומנגר של גיל שרוני"
14.45 לילדים הגדולים, „חתול בשק"
15.25 „הטבלה וחצת לכל" — בשתוף האוניברסיטת הפתוחה — שיחורים ל־ ימי הנוסטה „מרחבא" — שעורים ב־ עברית של אמצעי התקשורת (לשון עש"ר — עתונות, טלוויזיה, רדיו) מר־ רה: יעקב אייל, והמעט: שעור מס' 8
15.55 „סדר הגיש" — סקירה
16.05 „ספר פוליטי" בעריכת עמוס גורן
17.20 „האוניברסיטה הפתוחה" — שידור רים לימי המזרחית „הטלאי הצהוב" — מבחה: גדעון גרייף והמעט: „אוש־ וויץ ובעלות הברית" — פרופ' מרטין גילברט (באנגלית)
19.05 „שעור בתלמוד" — סוגיות אקסו־ אליות בתלמוד
22.05 „שניבו ביחוד וכל אחד לחודו" — עורך ומנחה: יובב כץ
12.05 „מחוי המזרח" — מבחר שירים מזרחיים

רשת ג

18.06 „אצבע על הדופק" — שבועון בעניני בריאות ורפואה
19.30 „עולם חדש" — מגזין חדשותי לענייני האדם וסביבתו
20.05 פרקי חזנות „בבקשתך" — מנמור שיר
22.05 „מינה הג'אז"
23.05 „החנה"

אליצה"ל

18.05 מקום בשמרת עם מנחם פרי
21.05 אנחם עתיק

18.05 אבן דרך — מגאזין לענייני טבע וארץ
20.05 דוק פלוס — עם יואב קמנגר
23.05 אהבת קלאסית
24.05 ציפורי לילה — עם אתרת שמיר

קול השלום

06.00—00.00 צילילי לילה
06.00—15.00 מוסיקה קלה השלום
15.00—16.00 שעת הולגה — שירים רוסיים
16.00—18.00 40 לחיטי הצמרת הבין־לאומיים
18.00—19.30 מוסיקה בין ערביים
19.30—21.00 השעה הקלאסית
21.00—22.00 ממבחר הומר חיוני
22.00—24.00 שירים מן העולם כולו

טלוויזיה ירדנית

18.50 סרטים מצוירים
19.00 כפר מעל לענגים — סידרת אני־ מציה בערבית
19.10 סרטים מן העולם (ערוץ 3)
19.30 אמצות הבישול
20.00 חדשות בערבית
21.05 הוכנית סרטים (ערוץ 3)
20.15 „חיי האדהים"
20.30 הדשות בעברית
21.00 הדשות בערבית
21.30 „תרגים מכתב מר ג'יגלס" — סיר־ה קומית על מזכירה ממין זכר
22.00 מגזין מדעי
22.10 „דיאנה" — סידרת דוקומנטרית
23.00 חדשות באנגלית
23.15 „גנר" — סידרת על חייו של הקומוניון ריצ'ארד וגנר בכיכובם של ריצ'ארד בורטון, לורנס אוליבייה וגבטה רדגרייב

טלוויזיה המזרחית

13.00 סדרת בית חולים
13.30 דיים אחרים
14.00 מועדון 700
14.30 התכנסות
15.00 סרט — האיש מיצור שרוזר — אדיון מור, דון שיילדור
16.30 ספידרמן — הצנח הלרוק
17.00 פונצר
17.30 הבוקר המעופף
18.00 סדרת ערבות
19.00 מיפרבון — בתבנה — מישחק בתמונה
20.00 דיים אחרים
20.30 חדשות מהעולם
21.00 לורל והארדי
21.30 הצל הלבן
22.30 מוחזק — אני מרגל
23.16 מודעון 700
23.42 הדשות היום

לקראת שידור

סידרה חדשה: באהבה, סידני

(טלוויזיה, 20.02)

סידני שוך (שוני רנדל) הוא רוק בגיל העמידה, שחייו ריקים לחלוטין, עד ששחקנית צעירה ותמודה בראשית דרכה, לורי כיוגן (שוזי קוינן), עוברת לגור בדיירתו עם בתה בת ה־6 נאטי (**שליזה קיף**).

הגיתים אפלטוניים לחלוטין, אך עדה התמלאו חיים של סידני בשמעת חדשה. הוא הופך למעין תחליף אב לילדה הקטנטנה שהוא אוהב בכל לבו. הוא רופה שייוועצו בו בכל דבר, כאילו היה אביה האמיתי של הילדה.

העלילה מתרחשת בניו־יורק, בדירה גדולה בנוסף סידי, והסידרה מתחילה במקום שבו נגמר סרט הטלוויזיה „סידני שורר".

פרק ראשון: „ברוכות הטבות"

סידני, מודד, ועצוב, כותב מכתב לפאטי מבלי לדעת שהיא נמצאת מאחורי הדלת. היא באה לביקור מקליפורניה. הביקור המפתיע גורם לסידני שמחה רבה. לורי מספרת, שבאה לגור יורק כדי להופיע שוב כאופרת הסכון שבה שיחקה ובעלה, ג'יימי, נמצא בצור להשלמת הסרט.

סידני מאושר לכלות שוב בחברתה של פאטי ולשעשע אותה. כאשר לורי יוצאת להיפגש עם ג'יימי, כשהוא שבת למחרת בבוקר מתברר שהאושר אינו שורר בינה לבין בעלה, והיא מחליטה לחיפרד ממנו.

טוני רנדל נוכר ענו מהסדרה הקומית „הזנב הטוורי", שעל משחקו בה זכה בפרס אמי. הקריירה שלו היא בת 40 שנה והוא הופיע בברודוויי ובקולנוע, בין היתר ב„דו שיח בחדר המיטות", „אל תשלח לי פרחים", „כל מה שרצית לדעת על המין" ועוד. סרטו קודם הופיעה בטלוויזיה בהצגה „ה־5 ביולי", שעל משחקה בה זכתה בפרס טוני. כן שיתפה בסרט „לעולם לפי גארפ".

מועדון מטיילי מעריב

קח את בת־זוגך לשי"ט־חופים ב־70 $ בלבד!

מבצע בלעדי לקוראי **מעריב**: אתר משלם את המחיר תוגל ובמ־חצון 70 דולר בלבד! * השיט באיטון „יוסמיר" („אמיתיקוי ליוקר") במסלול: אשדוד־סטנס־קוסלס־רודוס־אתונה־אלכסנדריה־פורט־סעיד חוף — כולל קאהיר ופירמידות * תאריכי ההפלגה: 17.8 ; 24.8 ; 31.8

פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת **מעריב**, טל. 03-439207

טלוויזיה כללית

17.30 „הדרדסים" — ילד קטן הולך לי־אירוע ומגיע לכפר הדרדסים. הוא בוראה עקן לעומת הדרדסים הקטנים, ובוכה הורס כל דבר שנקרה בדרכו. לדרדסאכא יעזור הו לחזור הביתה אל שם מאמוריו הקלעים בעבודתם החש־אית שם מתרוכי היהלומים העצמאיים בגוריו.

18.00 „סיפורים בראש: „הילד משמח" — תמר ברגמן; „טפח בין הדקלים" — סמי מיכאל; „רדיום עובדות" — אשר בינג; „נשים קטנות" — ל"מ אלקוט

18.30 קיצורי החדשות

18.32 „בארץ הבובות" — „הבלבל"

18.45 „הרדוקים והמצאות" — בשלום

1. מי פחם: הערוכת של פחם ומים היכולה לשמש דלק וחדשי חול. 2. טיול בחלל: מהישגי מרכז החלל של קולורדו — עיצוב מתקני עיגון בחלל ובנייתם. 3. מיכון מטעים קטנים: שיטות מיכון בחצשיה בינונית. ל־הטלוויזיה הצבעונית האמריקה (פר.בי.ס.) בנושאים הקשורים בעולם תעש־קים והכלכלה. הערב הרשף את הנע־שיפור הרעילות והגבהת הצמיחה ה־בלכלית

19.00 „בין האורח הראשון"

19.30 חדשות

20.00 מוקדמת מכבי

20.02 „על הדקונים ושפיריות" — סרט טבע, בהפקת הבי.בי.סי.

20.30 „סיפורי בדים"

21.00 מבט לחדשות

21.30 „מוקד"

22.05 „ג'צ'מין" — סרט קילנע

00.05 שסוקו של יום וחדשות

טלוויזיה לימודית

09.00 רכבת התפתחות — סרט אינימציה

09.20 הדרנדנים — סרט 10: משטה ב־תיק — מיק מגיר המשמיע קולות משונים, מגיע לביקור בכוכב הדינו־נים, בסיטו של דבר מצטרפת אליו גב־רת ארנקית רצניתם הוזרים לחזל ביי־קוד אוהבים

09.30 נעורי פלאקסטון — פרק 41: חיידון קטן — המלחמה בעיצומה ועמה הנ־בלות בלכלילות הנובעות מהמצב ה־קשה. כל מי שרוצה לנתור ויזיר צריך רשיון. הילדים נקלעים לתרשתקה מן זרה

09.55 מגברת זמכו — עיר האיומה — דאנ ושוני נקלעים לעיירה במדינת מיין שבארה"ב, בשנת 1978, שנה שבה הוו שמועות על מלישה מכוכב אחר לעיירה הקטנה. בסרט הם נלחמים כיצורים הפולשים מכוכב אנדרומ ווו־ממים לחוצא את המסגן מכוכב הארץ ולהעבירו לכוכב שלהם

10.40 ג'ון קיטס — משורר — הסרט מתאר את חייו של המשורר ג'ון קיטס מילדותו באנגליה ועד מותו בגיל 26, השקעת האירועים השונים בחייו על שירתו, קריאה מתוך השי־רים שכתב ומתוך מכתביו

15.00 עוד פעור

15.10 מה ושם — זהירות רעל — קיי־מים דשלים רבים המזהלים מרקים מומוקים לאדם. אולם מכיתנו ישנם הרבה רעלים שאין חיית רעל מצויה עליהם ויש להקפיד להזהיקם הרחק מילדים ומזון

15.20 מגע — מדוע אינטי — לכל דבר יש קצב התרחשות משלו: תחלות אופ־נועים. דרכים שונות למדידת נהרות לים; אמצעי מדידת זמן; שעון חול. — סטוריאנית קראטה מדגימה תרגי־לים בסבב.

15.50 רחוב סומסום — הפעם החרות שפורר ברחוב סומסום. האלופים מקבלים פרסים בתכנית למופעים בטלויזיה

16.25 קרובים קרובים — ארכומדס — לאחר ישיבה ממושכת באמבטיה, סורק יורם בצעקת שמחה וסמביר למשפחתו

קול המוסיקה

06.03 „שעון מוסיקלי"

07.07 „בוקר טוב" צימרמה: קונצ'רטו בדור־מינור לאבוב וכלי־קשת (הינק הוליגר / תזמרת במברג / פטר מאג) בטוראנו (רוסמן): סוויטה לאורגן מכאני (תזמורת הנשיקה הישראלית)

07.30 „שהרית מוסיקלית" (+ רשת א') בטהובן: הפתיחה „בדומתאוסי", אופ. 43 (הסימפוניות של לונדון / אנגרת סרבין) ברג: סוויטת הולברג, אופוס 40 (הפילהרמונית הלאומית / ילי בו־סקיבסקי) טשיקובסקי: קונצ'רטו מס' 1 מג'ור לפסנתר ולתזמורת, אופוס 59 (דוד בר־איתן / תזמורת רדיו בווריה / א. אנטונינוי) צייקובסקי: סימפו־ניה מס. 2 בדו־מינור, אופוס 17 („ה־רוסית הקטנה") (הפילהרמונית הלונ־דונית / מסטיסלב רוסטרופוביץ') דבו־סי: „הים" (תומרת רדיו לוכסמבורג / לואי דה־פרוטון)

09.30 „קונצרט ביקר" וילהלם־פרידמן באך: קונצ'רטו כפול לשני צימבלו ולתזמורת (אנקה אוטנבוש לאון קוי־פיס / „קונצרטוס־מוסיקוס" / גוטמב לאונארד) בטהובן: סימפוניה מס. 3 („אוראיקה") (תזמורת האופרה הווע־אית / הרמן שרכן) ברהמס: תפשיה בפה־מינור לפסנתר וכלי־קשת (אנדרה סרבין ורבעיית יאל) ברטוק: קונצ'רטו לתזמורת (הסימפוניות של בוסטון / רפאל קובליק)

לקראת 12.00 — „מגישים שיר"

12.00 „רסיטל" עם הפסנתרן ארתור בנ־דיט־מיכלאנג'לי (תזמורת בריסקה לוד־ביג (תכנית שנית)

13.05 טוסיקה לבאלטים ולמחוות" סר־סל: סוויטה מתוך „עבדלעזר" דליב: „קומליה", הבאלט בטלאו (תזמורת שוויץ־הסברנית / ריצ'ארד בונינג)

15.00 „מצלילי הפנים" המוסיקה של ה־אינדיאנים (ב')

15.30 „דומיניאר" ג'ון־אשרה"

16.00 „נא להכיר — מבוא ליצירה נב־חרת

16.30 „מאולמי הקונצרטים בעולם" „הסו־לנים מוצ'ה" בנאות קלאוויו שימו־נת — הקלטה מפסטיבל מונצרה־חבוה, 1983 — פרגולזי: קונצ'רטו מס. 2 בסול־מג'ור לכלי־קשת וקונטינואו; לצ'ה: קונצ'רטו בסול־מג'ור למנדו־לינה וכלי־קשת; סאלנייי: קונצ'רטו בדו, לחליל, אבוב ותזמורת; ויוואלדי: קונצ'רטו בסול־מג'ור לשתי מנדולינות, כלי־קשת וקונטינואו; מיצאלה: דיברי טומנטו בדה־מג'ור לכלי־קשת

18.00 „מוסיקה באן ויכסטו" יוסי סלס: שלש וריאציה לתזמורת (תזמורת הר־נדהמת שהוא מצא דרך לקצר בתהליך תעשייתי במעגל שהוא עומד בו. אנ־שי המעגל רואים בהמצאה מקור לצרות והם מבקשים לדחות את פיתוחה. אי־לן מנסה למכור אותה לחברות זרות והמשפחה מתחילה לרקום חלומות של עושר תלולים

17.00 ערב חדש

רוברט וגנר ופול ניומן (טלוויזיה, 22.05)

סימפוניות ירושלים / דוד אששטין לאון שידלבסקי: „אצ'ה המו" (קא־טין גאייר — פוגאן) התזמרת ה־סימפונית של רדיו הסן / תוארבסבלו איקוריידו) מיקל טיפס: קונצ'רטו מעולש (ג'ייקי פאקס — כנור, נאבוקו אימאי — ויולה, דאלה קרשנבאום — צ'לו / הסימפונית של לונדון / סר קולין דיוויס)

19.05 „מתיבת המכתבים שלנו" יוחנן שטראוס: פתיחה „הטצלף" (הפילהר־מונית של לוס־אנג'לס / זובין מהתה) מנדלסון שיריס דלא מלים (וודיסיר הורוביץ — סמבתר) קורנגולד: קונ־צ'רטו לכנור ולתזמרת (יאשה הפץ / תזמורת לוס־אנג'לס / אלשרד וואלנש־שיין) מוצארט: דיברטימנטו מס. 15 בסר־במול מגור ל־2 קרנות וכלי־קשת, ק. 287 (חברי הסימפוניה הווינאית)

20.30 „מעל בימת האופרה" לרצינו: „צייר משיג גבול"

לקראת 23.00 — „מגישים שיר"

23.00 „הקסן בחדר שבוחתי"

רשת ב

18.06 „מרכבת עתנאיים"

19.30 „המזרח־התיכון"

20.05 „מבט לפולקלור" — „חגרות ירני שרים"

21.15 „שיר לדרך"

22.05 „בימת המקן"

רשת א

18.05 „זיה דיו..." מצעד מזמוני העבר

20.05 מניני בין עם לאה ליאור

22.05 משלנו — מומנים ישראליים

גלי צה"ל

18.05 „כוונת" — יוחנן צה"ל

20.05 מצעד המומנים הלוהטים

23.05 עם מתחתים בבקעת הלבנון

24.05 מיפוני לילה — עם שלמה מרבי

קול השלום

06.00–09.00 צילוני לילה

15.00–06.00 מוסיקה קול השלום

16.00–15.00 שעת הזחלקת — שירים רוסיים

17.00–16.00 מוסיקה על בימים

19.30–17.00 כוכב כיום ד'

21.00–19.30 הישמה הקלאסית

23.00–21.00 שירי עם ומוסיקת קאנטרי

24.00–23.00 שעת החיפושיות

טלוויזיה ירדנית

13.00 מבט

13.30 חיים אחרים

14.00 מועדון 700

14.30 האמילות

15.00 מרס — המלאך האיש הרע — ביל רזניל, ג'ון ווין

16.30 סמיזרכן — הענק הירוק

17.00 מוסאר

18.00 סרס — מערבון „אליאנס"

19.00 מערבון — בונוסה — הינגטמן מנוי אוריאנגס

20.30 חדשות מהעולם

20.00 חיים אחרים

21.00 לוריל וואריר

21.30 סדרה משפחתית — אבא מרפי — יום זחלות

22.30 לארמי — סדרה

23.19 מרפון 700

23.24 חדשות היום

18.50 „ניימטן" — סרט מאויר

19.00 „השוטרת" — סידרה בצרפתית

19.00 רחו' שומשום (שרוך 3)

19.30 „ציפס" — סידרת מתח עם שני אוטוגנים ממשטרת קליפורניה (שרוך 3)

טלוויזיה המזרחית

20.00 חדשות בצרפתית

20.15 צרפת כיום

20.30 חדשות בעברית

20.30 תוכנית לחקלאי (שרוך 3)

21.00 חדשות בערבית

21.30 „שלושה בדיה אחת" — סידרה קומית

21.55 שירים

22.40 „אמריקה" — סידרה דוקומנטרית

לקראת שידור

סרט קולנוע: נצחון

(טלוויזיה, 22.05)

במרכז הסרט שלושה נהגי מרוצים, שהם מתחרים נרדפים על המסלול, ומחבים מחוצה לו. השלושה ממשיכים את המלחמה ביניהם בכל רחבי ארה"ב, בכל קווי המכוניות ובכל המרוצים. הסרט מתחיל בתום מרוץ רדפן 200, אחד המרוצים המשובים בארה"ב, שבו ניצח פרנק קפואה (פול ניומן). שני הגיע לוחר ארדינג (רוברט וגנר) ושלישי — לם בוטיש. לאחר חמרוץ מתקיימת חגיגה גדולה, אך קפואה קר בחגיגה הקהל נתמקק מהמקום. כמשרד להשכרת רכב הוא מכיר את אלברה (ג'יאן ווידוריז), ראשה המושכת ביותר בעיר. היא גרושה וחיה עם בנה בן ה־13, צ'רלי, ועם אמה. היא נודעה גם קפואה בורר. הם מתבבים זה את זו, ינאים לקליפורניה, שם לו פרנק, ותוך זמן קצר מתחתנים.

פרנק ממשיך לתחתיה, אך ביש מזל פוקד אותו, והוא נכשל בכמה מרוצים בזה אחר זה. אדרינג, המנצח, חוגג ואומר לפרנק שהוא חי כדי לנצח אותו ושוב ושוב. לא רק במסלול המרוצים, עם אחד מפתיע פרנק את ארדינג ואלונה כשהם נתנים אחבים.

מרוץ אינדי 500 מתקרב ופרנק וארדינג מתמנים לעימות הגדול בינהם. המיק: גרן פורמן, בים: ג'יימס גולדסטון.

מועדון מטיילי מעריב

חופשה משפחתית של שבוע בקפריסין

החל מ־129 דולר לאדם בלבד כולל החזר מס ערך מוסף 15%!

המחיר כולל: הטלה הלוך וחזור (בטיסות מטוס) ו־5 לילות במלון־דירות * מבחר תכניות נוספות לחופשה * שיווק: „נאות הכרמל", * פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת מעריב, טל. 03-439207.

טלוויזיה כללית

17.30 „שיישאר ביניהם"
18.20 סרט אנימציה
18.30 קיצור החדשות
18.32 „בארגון הבובים" — „נארגון". לאחר הרפתקאות ממושכות, השקט והשלווה תוחזרים לערבות אוסטרליה
19.00 „טוגוס"
19.30 חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 ספורט: משחק השבוע
20.30 „הכובעים" — עם קריל ברצט
21.00 מבט לחדשות
21.30 „הבוחרים"
22.10 „רגע של זהב"
22.50 „בני הילל"
23.15 מסוקר של יום וחדשות

טלוויזיה לימודית

09.00 פרסר נחמד — בתיאטרון — שבי מכרב לאבול את אורחת הבוקר שלו אותי מנסה לפתחו בכל מיני הפתעות מעשעות. היא לא מסכים לאכול את קציצות הדגים שלו בתוך קרוסלה מסי תובבת אר בקטר של רכבת אלא... במסגרת הבובות שרים עוד ואפי את שיר הפתעים „מה אוכלים היום" ול־בסוף, הפרסר הנחמד מגלה לילדים כמה האוכל הפתוב עליו ביותר
09.25 דינדנים — פרק 51: פרצות הנשיאה משמיעים קלות שירה וביחד עם עצי המוסיקה, זעץ חלילי הנחושת הם יוצרים מקהלה עלי־זה
09.35 נערי פלאקסנון — פרק 42: האסיר הנסלב — בנימין שב הביתה ומוצא את מאמרו וכמי הלדו הפלוט. הם מבי־לים יפה אולא שלאורו האמוות נקלע אדם שעונה והוא מנסר שהוא שיוך לחיל האויר הבריטי. מתברר שהבאדר הוא נשלח גדמני ומתפשים אחריו ב־מלוא המרץ. הוא נלכד בעזרתו של בנימין
10.00 שעת משפחה — ש...ש... המרמן בעקבותיך — נער נמוך קומה המכונה „מאוס" בגלל עוזרתו הרעועה, מתגי־רה באחד הנערים הבריונים של ביה"ס. מאוס מנסה להתחקות מהבריון בדרכים שונות אך לבסוף אותו אמא ומחליט לעמוד בכבוד מול אותו בריון (המדמן שמו) ואמנם הוא הופך במה מכות אך בגלל אומץ לבו הוא זוכה להערי־צה מחלונות של חבריו והבינאי „מאוס" (עכבר) מוסר ממנו
10.45 לחישה מן החלל / תלק כ׳ — המשך סיפורו של „הארמן" פוריסון מ־אוניברסיטת אס.איי.בי. על הלחישה האקוסטית הקדומה שנתגלתה במעבדות בל בנוי־ג׳רסי
15.00 בארץ הקסקסים — טיפטוס פוגעת בחצר המולדת ומגלה שהיא לא נולדה בכפר הקסקסים. היא עצובה כי משולם לא דאתה את אמא שלה. תינוק חדש נולד והביא עמו שמחה רבה לכל הקסקסים
15.30 שבעתן הייקוד — הפעם דיקוד בשנות השבעים. בילי ולסלי מחיטים את הסדרה.
15.50 בדרך הביתה — שעשועון תחבו־רתי
16.00 זה־זה — שידור חי — בידי גוב ומוני פיטנוב מבלים הפעם בקיבוצה. פינת ספרות, להקת נוער, פינת קול־נוער, אמר — בגיבו שיבפי
17.00 ערב חדש

קול המוסיקה

06.02 „שעון מוסיקלי"
07.07 „בוקר טוב" — פרוקופיב: שיר־לכת מתוך „האהבה לי־ג התפוזים" ליבר: קטעים מתוך הבאלט „סילביה" מלוי־סראיי: מחול

מילה אלמגור (ע"מ, 20.05)

בתלבון: שלישיה במי־במול מגיר. אוטוס 39
18.00 „מוסיקה לערב קיץ"
19.05 „רבית סוסיקלית" נאפפר לה־רו: סוויטה מס. 5 בפה־מגיר לשני צ׳מבלי (דוליאם כיוסטי / אתרנר האס) בס־הובן: סונטה מס. 8 בסול־מגיר לכנור ולפסנתר (דוד אויסטראך / לב אבי־רין) ברהמס: 4 בלדות לפסנתר, אופוס 10 (ארתור גנדש־מיכלאנג׳לי) ראוול: „סונורים טבעיים" (למלים של ז׳יל רנאר) (דיסקיך פישר־דיסקאו — באר־ריטון / הארטמוט הל — פסנתר)
20.30 מהקלטות החומרת הסימפונית ירו־שלים — רשה״ש: ברהמס: פתיחה טרגית (מבצע: יונה אטלינגר) באך: קונצ׳רטו ברה־מינור לפסנתר ולתזמורת (סולן: מיגדרו כץ / מנצח: גוריי ברי־תיני) שאול בן־חיים: „יורם", אורי שוריה (מנצח: אהרון חרל״פ)
לקראת 23.00 — „מגישים שיר"
23.00 „חיי אמן", „פיימנרוה" — חיי מגאיה קאלאס, תכנית ראשונה: „אמת למאה שנים" (שידור שני)

רשת א

12.05 „ליבי בהמולה"
14.06 „לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכנית לילדים א) „שוב לכתוב" — ב) „רקנאט והגודד" — (שידור חוזר של אחד מסרקי הסרדה) ג) „יומנו של גיר שרוני" — קריאת פרק יומי
14.45 לילדים הגדולים, „הרוקט" — מבחר מתכניות „חחול בשק"
15.25 עזריה אלון מספר על נוף ארץ־ישראל (שידור שני)
15.30 „קתדראלי" — במת דיון — והפעם: פרופ׳ אריה כהן — „היבטים פסי־כולוגיים בסערות לילדים"
15.53 „ספר חדש" — סקירות
16.05 „עומת הסדרות־הילדים"
17.20 „האינטרסיטה הפתוחה" — שי־דורים לפני המיפשה „הוי, בואו נדבר אנגלית" — סדרת שעורים באנגלית לבתקדמים — מירה: „גודי מיפה, ו־הפעם: שעור מס׳ 30 (שידור חוזר)
19.05 „סונטות אקטואליות במעטפת הי־ערבי" מאת פרופ׳ בחום רקיבר שידורים לעולים
22.05 „כינינו לבין עצמנו" — שיחות עם מאיירים בשידור חי מנחה: יעקב יעקב העליון

רשת ב

18.06 „שירים יפהיים
20.05 „שורשים" שבתרבות לפנינו פולקלור ופיות
21.15 לשבת ערב באב — „המתוק בחיי האדם"
22.05 „מבוקים ושקדים" — מבחר שירים ביידיש. והפעם: שירי חתונה מין
23.05 „קפר ראשר" — תידובים מנוגנים בהשתתפות האמנים עם שמואל רזון

רשת ג

18.06 קול בן — שבתרבות עוש
20.06 מוסע רוק עם דליה כהן
23.06 משלנו — הזמרים ישראלים
שעיר מוב

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה
20.05 משלנו — מעצד הסמוזיקה ה־עבריים
23.05 מהמדף הקלאסי
00.05 עצורי לילה — עם גילה אלמגור
תכנית מוסיקלית ביומה אישית

קול השלום

00.00—06.00 עליליי לילה
06.00—15.00 מוסיקה קול השלום
15.00—16.00 שעת הוזלגה — שירים ריגשים
16.00—18.00 מוסיקה על גלגלים
18.00—19.30 מוסיקה בין ערביים
19.30—21.00 השעה הקלאסית
21.00—22.00 ממבוור חומר האישלקי
22.00—00.00 רוק אנד ביל

טלוויזיה ירדנית

18.50 טרטים מצוירים
19.00 „מלאי הקלל" — סידרת אנימציה
19.05 חדרנית בירדן בצרפתית
19.30 „דיקנס" — מעבר חיים של צ׳ארלס דיקנס (ערוץ 3)
20.00 חדשות בצרפתית
20.15 שדרים
20.30 חדשות בעברית
20.45 סרטון תיעוני
21.00 חדשות בערבית
21.30 „סבר רומנוי" — סידרה קומית
21.55 [illegible] שנות אלפיים — [illegible] בטבעוליוגיה
22.10 [illegible] — סידרה פוליטית
22.30 הצגת חיאטרון (בערבית (ערוץ 3)
23.00 חדשות באנגלית
23.15 סרט עלילתי באורך מלא

טלוויזיה המזרחית

13.00 סדרת בית חרוים
13.30 חיים אחרים
14.00 טעמדון 700
14.30 התעמלות
15.00 טרט — נגיל הפולות — גיון ווין. פרגטים דר
16.30 סטרדמון — הנגק הירוק
17.30 פופאר
18.00 מערבון
19.00 ניוריה — מערבון — המשחק הלוחץ
20.00 חיים אחרים
20.30 הרשות המרעולה
21.00 לוגל והאריבי
21.30 60 דקות
22.30 יומי הנעמק האבודים
23.17 מעמדון 700

גיון ווין (טלוויזיה המזרחית, 15.00)

לקראת שידור

חבוחרים (טלוויזיה, 21.30)

מיוחדת חיבורית בת חמישה פרקים של מערכת הבחירות

לכנסת ה־11. במהלך הסידרה יוצאו הוגטואוויות מפי בוחרים מרחבי הארץ, מסריטי־שמונה כפפון נער ערד שבדרום בנושאים שעמדו במוקד מערכת הבחירות.

הפרק הראשון יתמקד במיפגשים בקרית־שמונה וסביבתה עם פועלים, חברי קיבוצים, וצעירים בטוק ובראנט. כתב: **שמעון משלה.**

מועדון מטיילי מעריב

קח את בת־זוגך לשיט־חופים ב־70 $ בלבד!

מבצע בלעדי לקוראי **מעריב**: אחד משלם את המחיר הרגיל **ומביא** חבר 70 דולר בלבד! * השיט באניה „יופיטר" („אפיתיסיקי ליין") במסלול: אשדוד־פטמוס־קוסיס־ריודוס־אנטליה־אלכסנדריה־פורט־סעיד חוף — כולל קאהיר והפירמידות * תאריכי הפלגה: 10.8; 17.8; 24.8; 31.8 * כלכלה מלאה ותכניות ביוזר * אטרקציות לשיטי

פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת **מעריב**, טל. 03-439207.

השבון הרווח

מאת עירית שסנר

„אני עושה קומדיות, בגלל שראיית הדברים שלי היא קומית. נראה שאצלי הוא כזה" — אומר זאב רוח הבמאי על סרטו החדש „סתר נשים", הצלה על מסכינו. גם סרט זה, כמו שישה מסרטיו הקודמים, הוא קומדיה של מצבים. גיבוריה הם ויקטור הקומל המשוט ואיתו הוצאם מישל, שהוא ספר צנרת. כשני הצפקידים בחשק רוח, שבאב את הצרים עם הלל מיטלפונקט וגם מים את הגרם.

„עצוב מאוד להגיד, אך גם במקרים עגומים ביותר, אני רואה את הצד המצחיק בכל מצב. ב־שבה, למשל, הייתי כל המשפחה בבית הכנסת. אבי היה גם הסנדק של בני וגם המוהל, ובאמצע הבריתה, מרוב החרגשות, פתאום מצאתי את עצמי נינוש לצעוק אל המאוורר. כולם התחילו לצעוק עלי: שבת! שבת! וזה היה ברגע די מסוכן, באמצע הברית ממש! הכל נדהמו ואני לא יכולתי להימנע מלצחוק".

זאב רוח, שחקן ובמאי, עושה בדרך כלל סרטים קומיים, שגיבורם הוא האיש הפשוט, כדר־ברין, המזרחי. „חמיד בניתי על האיש הפשוט, ו־ברור שהאיש הזה היה מזרחי, כי זה מה שקרוב אלי. באתי ממאריקו, גדלתי במוסררה, עם שמונה אחים. עד היום, כשאני בבית אבי, בירושלים, אני רואה את אבא שלי עובר בלילה, מכבה את ה־אורות וסוגר את כל הברזים בבית. בבוקר אני רואה אותו סותם את הכסף רגותן לאמא שלי שתלך למכולת. אני מרגיש מזרחי, כי זה מה שהני קרוב אלי, אך יש לי סליחה עמוקה מן הספרדים המק־צועים, אלה החיים כטפילים על הדור הקשיש, ומתעלמים מן השינויים שחלו בינתיים בארץ.

„אני מנסה להגיע לקהל הרחב ככמה שיותר אנשים ☆ משחק בקולנוע חייב להיות משעשע" — מאמין זאב רוח, שחקן התיאטרון שחפץ לבמאי ושחקן קולנוע ☆ סרטו החדש „סתר נשים" — ממוצ"ש על מסכינו

מצחיק איננו נלעג

„אני מרגיש מזרחי לא כנגרור לאשכנזים, אלא כמשהו מהותי לי. בגף אחד מסרטי לא ניצלתי את המושא הערבי לרעה. לא צחקתי על אשכנזים. אולי משום שאני סולד לעשות צחוק מחמיותי ולנצל אותן ברשעות, כמו במצלמה נסתרת, למשל. ברור, שכל גיבור קומדיה הוא מצחיק, אך אין הוא חייב להיות נלעג".

רוח התפרסם כשחקן משולה עוד כשהחל את עבודתו בתיאטרון „אהל". אחר כך עבד ב„קאמרי" במשך 12 שנה. עשה (בין השאר) את „המלך אר־בר" הבלתי נשכח ואת „האנשת הרמים" ונחשב לאחד הכוחות העולים של הבמה הישראלית. לאחר זמן אורך בתיאטרון הרפרטוארי פנה לתיאטרון ה־מסחרי, הצליח ואז החל לעשות סרטים וביניהם „רק היום", „הגונב מגנב פטור", „לא לעולת יומר", „טעות במספר", „אדון ליאון" וגם שני סרטים דר־מטיים: „שרגא הקטן" ו„מצני בגדות". הוא מדגיש שגם בתפקידיו הטראגיים ביותר חשוב לו להצחיק ולעשות את הדברים מתוך שעשוע.

„עבודת המשחק חייבת להיעשות מתוך שע־שוע. אם זה נשאר בעבודה, סימן שמשהו רציני לקוי, וזה אמור גם בתיאטרון וגם בקולנוע. שחקן חייב להסתכל על עצמו מן הצד ואם מה שאני אעשה אינו משעשע אותי, נראה שאני עושה משהו לא נכון ותקהל ירגיש זאת. זאת למדתי מטרנא פרידמן ז"ל, שהיה מורי ב„בית־צבי". הוא אמר לי תמיד להתבונן בעצמי מן הצד".

אוזנה חבונה עוזרת לו בוודאי בעבודה של בימוי ומשחק בעת ובעונה אחת, שכת הוא עוסק בדרך כלל בקולנוע. „זה לא כל כך קשה כמו שזה נראה. אינני חוזב שאני נאון, אך סתרתי את ה־בעיה על־ידי עבודה מדוקדקת של חסרים. היות שאני בעצמי כותב את התסרשים, בעזרת חברים, אני מקדיש זמן רב וסוגר את כל האפשרויות בזמן הכתיבה. לעולם אינני מתחיל לצלם לפני שאני רואה את הסרט מול עיני. כך אינני צריך ללמוד את הנושא בזמן העבודה. יחד עם זה, אני יודע, כמו כל במאי ישראלי העובר בתנאים הכספיים של הארץ, שאצטרך לאלתר. עבודתו של במאי הקולנוע אצלנו היא להיות מוכן לחלוטין עם כל הפרטים, אך מוכן לשנות בהתאם לנסיבות".

לאחר שנים רבות בתיאטרון הוא התליט לעבור לעבודה עצמאית יותר משום שאין הוא מסוגל, לדבריו, לעמוד בקצב של תיאטרון, הדורש ממנו להתמסר במשך חודשים ארוכים לחזרות לתפקיד אחד. „יש לי מיליון דברים שאני עוסק בהם. אני כותב הרבה, גם תסריטים וגם דברים אחרים. יקשה לי לעשות רק דבר אחד. יחד עם זאת, אני חייב המון לתיאטרון, שם למדתי דברים רבים. לאחר שעזבתי בילתי שחוסר הבטחון, וחוסר הקביעות מהחיים תמריץ בחיי ואת חוסר השקט הזה אני מנצל לעשייה. הוא מעמיד אותי בתנועה".

הבמאי הוא משרת השחקן

הוא היה רוצה להיות שותף לתיאטרון סוטאלי, תיאטרון כמו שעשה יוסף מילוא כשהעמיד את „מעגל הגיר הקאווקאזי". „הלוואי ויכולתי להוסיף באיצטדיון כמרגל בהבנת תיאטרון. מעולם לא ראית התשתיות כואת של קהל, הזדהות כואת עם כל שחקן במגרש, כמו במשחק כדורגל. אני אוהב תיאטרון כזה".

בסרטיו הוא רוצה להגיע למאכסימום של אני־שים ולגרום להם שיאהבו את סרטיו. „ברור שאני רוצה למצוא חן בעיני כולם. מי שיגיד לך שאין הוא רוצה בזה, פשוט מרמה את עצמו. אני מנסה להגיע לקהל העממי ולכמה שיותר אנשים. לא פעם מצאתי את עצמי מתוכב עם תסרט רציני ללא מוצא מפיק שישקיע בו, ומחזיר אותו למגירה. זהו תהליך שחוק, לכן מצאתי דרך לעשות את הדברים שלי בקומדיות. מסרט לסרט אני משתכלל יותר ומתעדן יותר, לומד להעביר את מה שיש לי לומר בין המצבים הקומיים".

לאחר שסיים את „סתר נשים" אין זאב רוח חש צורך לנוח ולהסתגר. להיפך. יש לו פרוייקט חדש הבוער בעצמותיו. הוא רוצה להסרים את „בובה", שבו הוסיע בהצלחה על הבמה. „ה־סרטים הזה מצרי ברוי ומן רב, אך לא הצלחתי להרים את ההפקה. רק אחרי שהתעצה הצליחה יש סיכוי, שאנשים ישקיעו בי. רוב הכסף יגיע ממש־קיע בחו"ל ולכן אצלם את הסרט באנגלית ובעב־רית. אני מקווה שאוכל לעבוד עם אותו הצוות שעמו עשיתי את ההצעה, אך קשה מאוד לגבש צוות קבוע לסרטים. לעתים אני סותב תגריים ל־שתקן מסרים, מרגה דמות שלמה, ועד שאני מצליח לקשור את הצוות ולהתחיל בעבודה — השחקן הזה כבר עסוק ואינו יכול לעבוד אתי. ל,ברגה אני מחכה כבר זמן רב ועל כן אעשה כל מאמץ לעשות את הסרט כפי שאני רואה אותו בדמיוני".

לדעתו של רוח, יש לנו בארץ שחקנים מצו־לים. „הוא, כבמאי, רואה עצמו כמשרת של שחק־קנים. אני קיים כדי לעזור להם. „תיאטרון וקולנוע קיים ונעלים בזכות שחקנים. אני, כבמאי, אין לי שום תפקיד, אלא לעזור להם להביא את עצמם בדרך מושלמת. אני מוכן לשרת אותם ולשנע אותם רק כדי להוציא מהם את התוצאה — בדרך כלל זה לא הייה לי קשה. השחקנים, כמו כל האנשים, הם ילדים, ויש דרך בדוקה לוצרא מהם דברים: פרגון, חזק ואהבה. ואני אוהב את השחקנים שלי ומעריץ אותם".

קומדיה בצמוד תאומים: זאב רוח ועירית שלג מסרט „סתר נשים"

הנסיך שטבע בטיפה המרה

הם חשבו שבנו של כורה הפחם, נסיך הבמה, שעזב את התיאטרון, יהיה טעות דפוס בעולם הקולנוע ✱ אך ריצ'ארד ברטון, כוכבם של עשרות סרטים ומיליוני נשים, שתי חיי קרקס רומאי, הותיר אחריו ביוגרפיה אפופת אהבות סוערות ואדי אלכוהול, שחנקו את כשרונו — חיים שלאחר מותו יפרנסו עשרות שרטים

עם ליז טיילור ב„קליאופטרה": "מה היה קורה לו אפה של ליז היה ארוך יותר?"

מאת עירית שמגר

הם פינו אותו נסיך הבמה, ניבאו לו עתיד מזהיר, הישאו אותו ללונדון אוליוויה ולורנס גילגוד, התפעלו מאגדלו הרבגוני, מעינו הידוקות ומופיע הבולט. אך משחקר לכוכב בינלאומי אי אפשר היה להשיגו עם. מבקריה הנכבדים של ברטוניה לא חדלו להתאבל על עזיבתו את הבמה, וברטון נותר תמיד קרוע בין ההבטחה שהבטיח בנעוריו, ליהפך לגדול שחקני שקספיר בכל הזמנים לבין המשיכה הבלתי־מרוסנת לזהר, לכסף גדול ולכל מה שמכונה „אמריקה". על יצר הרס שלו הירבו לכתוב ולרכל ובאמת, כשמת השבוע בביתו שב־יוטה, אין ספק שלשתי־עינות היה חלק במחלתו. הוי כשנים האחרונות הוא כבר הזדה: „אני אל־כוהוליסטי".

● „נשים נמשכות אלי כפרפרים ללהבה"

ריצ'ארד ברטון נולד בשם ג'נקינס בדרום־ווילס למשפחת כורים ענייה, אמר משלושה־עשר ילדים. אמו נמנתה בשעת לידת אחיו הקטן, כשר־ריצ'ארד היה בן שנתיים. תובבי ניתוחים פסיכו־לוגיים של אנשים מפורסמים מאוד יכלו למצוא כאן את הזהתלה של מה שכונה אחר כך: רדיפה נואשת אחר הצלחה, אהבה, פרסום וכסף. בגיל 15 זנח חייב לעזוב את בית הספר ולצאת לעבודה, אך באותם שנים פגש מורה ושמו פיל ברטון, איש מסכיל וחובב תיאטרון מושבע, שהפך לאביו הרוחני של ריצ'ארד הצעיר. הוא משך אותו ללמוד ולהשכיל, שיכנע אותו להצטרף לתיאטרון חובבים. בהשפעתו של פיל ברטון עבר ריצ'ארד לאוקספורד, שינו את שמו לברטון והתמסר ברציעות למשחק ולבמה. יתכן שבאותן שנים עדיין לא היה שלם עם דיכוי הזהדשה ולא פעם אמר: „היתה לי אישיות חצויה, כבנם של כורי־פחם מווילס לא יתכלתי להשתחרר מן המשפחה, כי מוטב היה לי לעסוק במשהו גברי יותר מאשר למרוח את עצמי בצבעים ולהציג את עצמי על הבמה".

תחת הסיבה ליחסו המוזר אל מקצועו אשר תחתיה, דבר אחד ברור: ברטון שנר כל חייו על יחס דו־ערכי, ואפילו מלגלג, אל המשחק. בראשית דרכו, כשהיה עוד שחקן שקספירי נזכה להערצה הביקורת הרצינית, הוא לא הפגין את הסתייגותו, אך משהפך לכוכב בינלאומי, והעתונים מלאו ב־סיפורי רכילות עליו, על הנשים, התכשיטים והמש־קאות, הוא הקפיד לשמור על ארשת פנים לגלגנית במקרה בעולם המשוגע והזהר הזה, ובקרוב הוא ויתה מסתיר, כאילו הוא רק עובר־אורח, ינעצר יתנוד ברציעות לבמה.

מהן התכונות ששיגו אח ברטון לשחקן מיתק כל כך? קודם כל, גוונו הפיסיים. עינים בהירות חודרות, קול מפואר ונוכחות מרשימה. כשרון מש־חק ואהבת הפיזוי. כמה שהם אחר כך הוא גילה עוד תכונה, ללא פחות חשובה. פעם סיפר למבקר התיאטרון הנכבד קית מיינן: „אני יודע, שיש הרואים בי שחקן המקרין מיגיות על הבמה. אך דווקא בגלל זה קשה לי מאוד לעשות סציגות אה־בה על הבמה. עם זאת, גילתי שאני שחקן של נשים ולא של גברים. נשים ומשכת אלי כמו פרפרים ללהבה, וקנות וצעירות, שטנות ורוגות, כהות והחירות. זה משהו אינסטינקטיווי המרגיל בתיה הגברית, נהו התרגול שבי".

כדוד, שגם הוליוווד הבחינה בתכונה חשובה זו ובראפיות שנות החמישים הזמינה אבית „פוקס" את ברטון לבוא ולהתחיל לשחק בסרטים. הוא הו־פיע בסדסים רומאנטיים שמטב לא להזכירם כאן, משום שהם לא יוסיפו כבוד ליוצרם. יחד עם זה, התחלב מיד בתעשיית הרכילות ההוליוודית וסיפק לעתונות הקולנוע האמריקנית את כל מה שביקשה לשמוע. הוא תיאר בצבעים קודרים את ילדותו ה־עניה, סיפר על אביו הכורה, על סבו שנתיג במכרה ועל אבי־סבו שוויה יהודי, על כך שלמד אנגלית רק בגיל 15, ועוד סהנה וכהנה דברים, שהוסיפו כולם בדשם, למרות שלא היה קשר הכרחי בינם לבין האמת. הלחץ של העתונות והזהשיפה הדמידית לא נעמו לו ואז, לראשונה, התפרקם במיזגו הזר־ער. במשך הזמן יצר לעצמו דימוי של שחקן קשה, מתפרע במקומות ציבוריים, בלתי סלהני ובלתי־צפוי. לאחר כמה שנים עבר לחיות בשוויץ, כדי לא לשלם מסים גבוהים למולדתו אנגליה וגם זה לא הוסיף לו, כמובן, אהדה.

הסיפור המפורסם ביותר בסיקור העתונאי על ברטון הוא, ללא ספק, הזרומן עם אליזבת טיילור, מהדברים תועדד בעשרות מאמרים, תמונות, תוכניות טלוויזיה ורדיו. הוא היה שחקן הוליוודי מתחיל, ושחקן שקספירי מפואר, חיי משפחתו היו יציבים והכל ידעו על יחסי האהבה ששרדו בינו לבין אש־תו סיביל, אך הפגישה כאתר הצילומים של „קלי־אופטרה" הדליקה אש בין ברטון לבין הנסיכה ההליוודית, אליזבת טיילור. השערוריה היכתה גי־לים, כל פרט תועד, צלם ופורסם ולבסוף נפרד ברטון מאשתו סיביל, שיילם לה מיליון והבי אלה ועבר לחיות עם ליז. הוא עשה סרטים, גילם את „האמלט" בברודוויי והופיע לצידה של אשתו הז־זוהרת ב„מי מפחד מווירג'יניה וולף?" היא קיבלה מיליון דולאר עבור הופעתה, והוא הסתפק ב־750 אלף. „וירגיניה וולף" הזה עיצן דרך בקולנוע ה־אמריקני הישמרני של שנות ה־60. הוא עורר תנו־בות נזעמות בחוגים השמרניים ומפיקיו („חברת „וארנר") לחמו קשות, כדי לשכור על הדיאלוגים של אלבי במות שמם. ברטון הית לסופרסטאר. הוא השתכר מאות אלפי דולארים ומדי ביקר יכול הוה לקרוא בצתון על מסעותיו עם ליז, על היחלוטים שקנה לה, על הכלבים, האומנות, הילדים המאומ־צים, הואבטות ושאר אביזרים הכרחיים לכוכבת עם אליזאבת. חייהם דמו יותר לקרקס רומאי מאשר לחיים של זוג, ולאחר שהתגרשו ונפגשו ונישאו מחדש (בספר אפריקני כלב הגיונגל?) — מה עוד יכלו לדרוש מעריציהם? בשנת 1975 אף ביקרו בישראל וסיפרו על התרגשות, על הנוף הנראה מן המלון, על טיילים בעיר העתיקה לפנות ערב ועל פגישה עם שרים וגכבדים בירושלים.

● „המשקה הוא המציאות שלי"

באותן שנים ידע כבר ברטון, כי חשיבה שלו אינה תחביב תכרתי. „המשקה הוא המציאות שלי" יתכן — הוסיף — שאני אלכוהליסט. אינני מכחיש נע בכך, אך מכל מה שאני קורא על האלכוהול, נראה לי שאוכל להתאים להגדרה. אכנם, בשנה האחרונה („זה היה ב־1977") החלטתי להגביל את עצמי ואינני יוצא יותר להרשתקאות שתיה של שלושה ימים ולילות, אך מדי פעם מרשן אותי עוד הבקבוק".

בראיון שנתן לכתבי קולנוע עם הקרנת סרטו „אקווס" סיפר: „עברו עלי ימים קשים מאוד כש־ראיתי את סימני ההידרדרות שלי. רציתי לחזור אל מה שהיה לפני 15 שנים, אבל חסר לי הלהט של אנשים הנערצים עלי, כמו ייטס, לורנס או דילן תומאס. התגטיתי בתחיות רגשיות, אך לא הצלחתי ליצור מתן יצירה אדירה כמותם".

— האם אתה מאמין שפסיכיאטר יכול היה לעזור לך?

„אינני יודע. אני חושש שלו נעזרתי בפסיכי־אטר היה כזה הרמיון שלי נחלש, אינני רוצה שיגלו לי את האמת, את העובדות הבישות על אישיותי. גם בתקופת הקשות ביותר שלי אמרתי לעצמי: מוטב שאמית מהרעלת אלכוהול, ולא אפקיר את מוחי בידי פסיכיאטר. אילו עבר דילן תומאס אנא־ליזה, לא היה כותב את יצירותיו הנפלאות. שבני אדם קוראים בהן בל הזדרות".

— ויידיך טיקנים שלא מילאת את התקוות שתלו בך.

„ידידים אלה רוצים שאורדה, שבובותי את התקופה היצירתית של חיי. לכל אמן יש תקופות גאות ושפל, אפילו שקספיר כתב מחזות חלשים למדי. קשה לי לומר, אם הגאות שלי היתה; אולי היא עדיין לפני? אני גושם, מלא מרץ ומצפה למולי הטוב. יש מחזורים בחיי אמנים.

— אתה נהנה לחיות שחקן?

„אתבתי הראשונה היתה ובשארת — הטירה. לגלות שיר חדש, זה כמו לראות אשה יפהפיה בפעם הראשונה. רוב סרטי הם חסרי־חשיבות. ברבים מסרטי הופעתי פשוט כדי שיהיה לי לאן ללכת. כשאני קם בבוקר, אני מקלל את היום שבו נעשיתי מפורסם, אני שונא את קהל העונים בתיאטרון, את הנשים בשיערן הצבוע, את הבעלים, שבבלל לא רצו לבוא. בתחלת הייתי מעדיף לשחק לפני אולם ריק, או לכל היותר בפני קבוצה קטנה של אנשים המבינים את שקספיר. נכון, אני יזהר ורברבן ואולי בגלל זה התפקיד האחוב עלי היה זה של קוריולאנוס לשקספיר, יהירותו של קוריולאנוס, התיעוב שלו לאספסוף — זה אני".

עם אשתו הראשונה, סיביל, והוליה: „קליאופטרה" טרפה את כל הקלפים

„אקווס": „לא מצאתי ליצור יצירה אדירה כמו הנערצים עלי"

ברטון הצליח לאלף את ליז ב„איזוף השורר", בחיים הוא לא כל כך הצליח

„הנרגל" לא יתנוך עוד מחכסיר

„מי מפחד מווירג'יניה וולף?" שומרי הקושר האמריקני, אך לא ברטון, שחזרה הזמינו לעבודת סופרסטאר

פסטיוואל

מותר הפסטיוואל מן האולימפיאדה

של המירקע, מחצות עד טרם־שחר, בריכות אולימפיות, אצנים ואולמי התעמלות. הקם רוצה מפורש ורשות השידור מגמשה אותו בתמציות אוליפמיות בפה הגדולה מכידות עין. פמה צו־פים בתכנית הלילות הללו? כמה באים ב־שבתות למנשי הספורט, אנחנו יודעים: כדיר. כלל, אלפים מעטים.

נעם סמל: טיול לימודי לתכנון אסטר־טגיות תרבות

אלפים רבים יותר באים לעתים למופעי תר־בות ואמנות: 250 אלף היו במופע הפארק של יהודה גאון בשבת האחרונה, 45 אלף צפו ב־הצגות האוואנגרדיות והאוונו למוסיקה של פס־טיוואל ישראל האחרון.

הרעיון המנחה את אסטרטגיית התרבות של הנהגתנו — התקשורתית והמדינית כאחת — אנכרוניסטי ומנותק מן המציאות. קם דור חדש, לא מבוטל במדלה, המעוניין יותר בתרבות מאשר בהסתת־הדעת של מופעי ספורט ובידור.

זו אינה רק תופעה מקומית. זו תופעה עול־מית. השבוע נפגשתי לשיחה עם נעם סמל, מנכ"ל תיאטרון חיפה, שחזר מסיור פסטיוואלים שערך באירופה עם רעייתו. הם היו בצרפת (פסטיוואל אוויניון), ביוגוסלאוויה ובאיטליה.

אירופה מלאה פסטיוואלים. ערים גדולות ו־קטנות, אפילו עיירות גילו את הפוטנציאל ח־סמון בשילוב של תיירות, תרבות ועסקים. ה־תרבות מעלה ערים על המפה. מי שמע על אדינ־בורו — במנותק מן הפסטיוואל המתרחש שם מדי שנה? קאן היא עיר די מוצנעת רוב ימות השנה, הזוהרת תקופה קצרה: כשנערך בה פס־טיוואל הסרטים. שלא לדבר על ערים מפורס־מות מחות: דובלבניק וספליט ביוגוסלאוויה — ערי תוף שנערכים בהם פסטיוואלי אופרה ו־מחול, ורונה באיטליה — המארחת להקות אר־פרה, או מנטובה — המתמחה בהצגות תיאט־רון.

אירופה חוגגת בקיץ בחוצות: על מרפסות של ארמונות, בכיכרות, ברחובות ערים, מצידים ומחללים.

קריסטין קלרמו, הממונה על יחסי התרבות בצרפת, דוחפת את התרבות הפסטיוואלית כמ־עט באגרסיוויות. כאוויניון, שם שמו בני הזוג סמל ימים אחדים, יש כל ערב, במשך חודש ימים, בכורות מיוחדות לפסטיוואל. שבע הצגות תיאטרון חדשות מטובדות על ידי המארגנים או המועצה האזורית. מבוצעות בידי "תיאטר־אות הרפרטואריים. המקפת היצירה של אוויניון השנה היתה האמתרה "לה שפן רון" (הכובע ה־אדום), שנושאה — האכזבה מן הקומוניזם.

הצגה מרשימה אחרת: בכורה עולמית של "אני מאמין" מאת אלי ויזל, מחזה בצרפתית ו־בעברית (!) בבימויו של אלן תיסאר, בימאי צרפתי־יהודי. "אני מאמין" מתרחש בשמי־רוש־מיים ברור השואה, אברהם, יצחק ויעקב. מבקי־שים מן האל שיבטל את מעמדם המיוחד כאבות, לנוכח מה שקורה באושוויץ ובטרבלינקה. ה־תפאורה: סמלים חומלים, מוזיקה, שנעשה בידי הפסל אוליביה בריים. הדיאלוגים מלווים במו־סיקה גיז, וקולו של הקב"ה בוקע מרמקול.

ציפורי לילה

תאת חיים זגיר

נוכל לראות בעתיד עבודה של תימאר גם בתיאטרון חיפה. נעם סמל הזמין אותו ונענה בחיוב. בכלל, זוהי מדיניותו של תיאטרון חיפה: לקרב לארץ יוצרים יהודים. גראה שהוא יעשה כאן עבודה על יחסים בין יהודים לערבים בצ־פון אפריקה. תימאר, יליד אלג'יריה, יצא גיל 14 הסתידה ממנו אמו את יהדותו. הוא מעון, שהאנטישמיות בצרפת מרוכה ראש, ובינתיים הוא מכריח את כאי פסטיוואל אוויניון לסמוע מחרוזת עברי וקולות זמרת של חזן המשמש כ־קריין.

נעם סמל מספר בהתפעלות כיצד הפסטי־וואל באוויניון מתרחש בתוצות. המארגנים נצ־לו בצורה מרבית את האתרים הטיבתיים, ו־קבעו כמרכז את ארמון האפיפיורים המפואר, ש־חזרו מבילה כדי 1500 צופים. הוזמן לא מחזה מרשימה ציפתה לו בדמוקרטיה: "לא ראיתי דבר כזה בחיי. בשמונה בערב כבו כל האורות בעיר העתיקה ולאור לפידים נפתח הפסטיוואל. בעשרות בימות הופיעו אמני ג'ז, פולקלור, תי־אטרון. המסעדות היו פתוחות כל הלילה, ו־המחירים הגולו. בדובלבניק מחזיל הפסטיוואל בשעות אחר הצהריים המאוחרות. בבוקר אתה מוזמן לטוש ולהשתזף בשמש הים האדריאטי. כל האירועים מרוכזים בעיר העתיקה, ואם אתה צופה באירוע אחד מדי ערב — אתה מכסה חיירותית, את כל העיר. האירועים נמשכים עד אור הבוקר, ואת סני השחר מקבלים עם מו־סיקה מוזחרת. השילוב של נופש על שפת־הים, ביקור במוזיאונים ובאתרים עתיקים, עפיה ב־באלט מבריח"מ, האזנה למוסיקה עד הנץ ה־יום החדש — זהו סדר היום של החייר של שנות השמונים. בהשוואה אליו נראה התפריט המוצע בארץ — עפיה באירועי ספורט בטל־וויזיה עד 4 בבוקר — חסר דמיון כמו ציפור מחומם־מחדש במסעדות קמצניות.

תופעה

אמנים: לימין שורו

זה חבוי עדיין מתחת לפני השטח, אבל תמים מי שחושב שהחלוקה הפטריאוטיפית ל־שמאל אינטלקטואלי לימין פופוליסטי משקפת את המציאות המשתנה. בידי מיכה רייסר רשימה ארוכה של אמנים בתירור הקל ושוחקני תיאטרון המודרנים — לא לאמון! — עם הליכוד.

רייסר: „בעיקרון כל מי שאינם חתומים על העצומות וגילויי דעת של השמאל מודחים אחנו".

ייתכן שהוא מפריז, אבל השטות שהוא שולף מפתיעים. לא, הוא אומר, זה לא לציטוט. לא יהיה להם נעים".

מי שעשה לראשונה את הפרדה בין ה־יפים לא־יפים היה עמוס עוז. זה היה בבחירות הקודמות, והליכוד השתמש אז בהפרדה לתועלתו הפוליטית. אבל השמאל טעה, כמו שהיום יש המזהים את כחנא עם כמה מבנחרי החוויה, וכך עוזנים לו לגיטימציה, כך מעו כאשר עשו הפרדה מזה בין „אינטלקטואלים" ל„אסטפוד". הייתי כותב כאן את שמות האמנים המזהים עם הליכוד אילו הם היו מוכנים לחרסמם, אבל רק מעטים בוטש לבן, למשל המלחין עמי מעיינו, תומך גלהב בליכוד ומחסידיו של אריק שרון.

רייסר: „כשהייתי קטן חתמים שאלתי פעם: מה יקרה אם חרות תנצח בבחירות? אמרו לי: זה לא יכול להיות. המשטרה לא תיתן. ואז אמר איש חבם: אם חרות תנצח בבחירות, גם השוט־רים יהיו אנשי חרות".

בעקרון, שלטון הליכוד מוכרח לתת איזות גם בקרב אנשי־חרות. ההקצנה ימנע בבחירות האחרונות עשויה לגרום לכך, שהליכוד יתפוך למרכז. היום, התשתיכות לשמאל היא אחד מ־מימני הסטאטוס של איש חרות, אך אולי בעוד־ יימצאו לא מעטים, בעיקר בין המנוסדים, שיטו אל המרכז כאשר מגגד גיבצת הקיצוניות של כהנא.

מתי ח"כ מיכה רייסר אני למד על עוד תופעה מעניינת. בעוד האמנים נוטים לליכוד, זמרי הקאסטות פונים אל מפלגות אחרות.

רייסר: „בבחירות היה נסיון מצד כל המפל־גות לשלב את זמרי הקאסטות במערכת שלהם. יחדו קנו את הזכות לברך בכנס של זמרי הקאסטות בהיכל התרבות תמורת 15 אלף דולר, או 1,500 דולר. הסכום לא ברור, אך הפעקה לא יצאה אל המועל, מי אחד הזמרים התנגד. הוא רצה אחוזים. תמי" הקליטו קאסטה שלמה של שירים חדשים וישנים מפי זמרי קאסטות, צירפו אליהם ברכות של ראשי המפלגה והשבו להפיץ את הקאסטות בתחנה המרכזית.

צו מניעה של ועדת הבחירות המרכזית סיכל את הביצוע".

ח"כ מיכה רייסר כעס: באופן טבעי זמרי הקאסטות היו צריכים להתנדב בבחירות האלה לטעול בשורותינו. יכולתי להפיק מופע אדיר של כל זמרי הקאסטות. סגרתי עניין בסכום של 25 אלף דולר. זה היה מופע המיועד לאמפי־תיאטרון. לקהל של עשרים אלף איש, אך בטופו של דבר הוא לא יצא לפועל, בגלל סיבות כספיות. הרי באופן טבעי, זמרי הקאסטות היו צריכים להתמרך במי שנלחם על מעמדם ולהתנדב כמו שעשה יוסי בבאי, למען המשרד. הטענה שלהם היתה כי אם יש למפלגות הגדולות כסף לשלם לנשיאים, הרי מגיע גם להם. אבל היו הרבה אמנים שלא לקחו כסף, ואילו זמרי הקאסטות דפרשו את אמנותם לכסף קטן. בועדת המינוך של הכנסת נלחמתי על הלגיטימציה שלהם באמצעי התקשורת. הם עצמם הודו שמאז התחלפה ה־הנהלה ברשות השידור משמיעים אותם יותר. אבל, הם הולכים עם „יחד" ויש להם גם הסבר. הליכוד מונח בכיס שלהם.

מיכה רייסר: אמנים על מגדת הימין

רייסר: „בו, כשעור וייצמן יהיה ח"כ מן המניין זה יהיה בראש מעיינינו לדאוג למקומם של זמרי הקאסטות בתרבות הישראלית המת־פתחת".

רייסר מבטיח: „בקרוב יוקם בית למודעון היקב. יהיה בו מקום חשוב למוסיקה המזרחית. תהיה ביקב הרבה יותר מוסיקה מזרחית מאשר בצוותא, למשל, בעבר בערבי הראיונות שערכנו ביקב לא נתקלנו באמנים שסירבו להופיע בגלל סיבות אידיאולוגיות. הנסיון להציג אותנו כיצורים בעלי קרנים — נגזוך. איך בכלל מעלים על הדעת שאמנים לא יינו להצעה להופיע ביקב? הרי זאת מחשבה בלתי דמוקראטית. האמן השני שהופיע אצלנו בערבי ראיונות היה דודו טופז. המליצו לפניי, אמנם שלא יופיע, אך הוא לא שנה לעצמו. אחר־כך נתן היקב חסות ל„סתק אותו" תוכנית הבידור שסגרה הרבה קופות. אפילו היקר דיין, המודרה אידיאולוגית עם המח־נה המנוגד הופיעה אצלנו מספר פעמים. אבל כשליקב יהיה בנין של קבע, יופיעו אצלנו יותר ויותר אמנים. אינני חושב שיהיו אמנים שיחרימו את היקב בגלל הדעות הפוליטיות האישיות שלהם".

מתרושים דברים מתחת לפני השטח: אמ־נים פונים אל מחנה הליכוד ואילו זמרי הקאסטות נוטים למחנות אחרים. הסטריאוטיפים מתנפצים.

קולנוע

זאב לאדם - זאב

„חייל הלילה" („לב", תל־אביב)

מיהו חייל הלילה? למה הוא יוצא לשוטט בלילות, לבוש מדים צבאיים? ומה הקשר בין פשיטותיו הליליות לבין מקרי הרצח המסתריים, שקורבנותיהם כולם הילים במדים?

ראינו, בעת האחרונה, סרטים ישראליים אח־דים („אות קין", „אנשי הצפרדע"), שניסו לדון ולהתמודד במשברי הזהות של היחיד מול אילוצי הכלל בחברה קונפורמית, הנאלצת לחיות על חרבה — ולשלם בנפשות בניה וגם בשיווי משקלם האנושי. צה"ל ומרכזיותו בחיי הארץ, הוזרו נוישנו בסרטים אלה, שחולשותיהם, הדר־אמאטיות בסרט והקולנועיות בכלל, מושטשו את כוונותיהם הטובות — פרשים אלה עוררו סימני שאלה לדוב ורק עניין (והודאות מוצעים.

סרטו החדש (חסריים וביטוי) של רן וולמן („מיכאל שלי", „מחבואים") מעורר מימני שאלה ומשיב. לפחות על תלקים; לגיבורו המסתורי יש רקע אישי וחברתי, להתנהגותו הפסיכוטית יש מניע, והלבוש הקולנועי שניתן להם מוכר לנו במחבוטנו העלילתית כ„סרט מתח פסיכולוגי".

ב„חייל הלילה" איננו מאחר לאבחן בגיבורי הצעיר, זאב (זאב שמשיני) מיזגמי התנהגות כפיתית מבשרת רע — לאמור: הוא הרוצח? אבל עניינך במיפור הדמים איננו פה.

אנו פוגשים בו, בזאב, גברבר צעיר, בודד, הנשטוט בחוצות הערב הלילי ב„סביבות תשו־דות", מייד לאחר תמונת המבוא: בחורשה אי־שם, פורש חייל אלמוני מחבורה על מנת להטיל מימיו, ונרצח בדקירות סכין.

בבית קפה קטן בעיר פוגש זאב בנערה, אירים (אירים קנר), סטודנטית יפה, המתפרנסת מ־עבודתה במלצרית. הוא פוחח בפניה את דירתו ומיטתו לבנן — לא את מערות הנפש האפלות שלו, ההצצה אליהן אסורה אך חשדות גוברים ואימות סתומות. הם המפלטים דרכה של אירים אל סף עולמו הפרוורדי של מאהבה המוזר.

נצרתו אירים, שגם ליבה מבאה לה פורענות, מאושיה בצופה תחושות בעלמות חרדת לב. לאחר שכבר דרך את קסיצי הציפיות האפלות שלגו, מוליך וולמן, אותנו ואת סיפורו הקולנועי, במסלול האיכה העצורה של אירים, עד לתמונת חשיא האלים; תמונה, שכמו לקוחה מעולם הסיפים בנפשו המעוותת של גיבור הסרט.

אחר־כך בא הסיפור, שמאחורי מעשי הדמים — סיבה ומסובב, רקע ומניע — בדרך כלל באמצעות תמונות החוץ („פלשבאק"). זאב נפסל לשירות צבאי ביחידה קרבית מסיבות בריאות — פגם בטחול, או משהו בדומה. עולמו חרב ומבין הריסותיו הנפשיות מתפלטות אנקותיו, ובייחוד משפט משר, כגון — „אני כמו כולם, אני זחיל ו". אבל זאב איננו „כמו כולם". הוא יוצא דופן, הפסיל, תחריב. כדי להיות כמו כולם, עליו לפעול לבדו. לקנים לעצמו צבא יחיד, ללבוש מדים וסיפני דרגה, להתחמש ולצאת להילחם כמו כולם, כלומר חייל כחייל.

ביום משחק זאב ב„נדמה לי" כזבן בהכנת צעצועים, שמדפיה מלאים חיילים ושאר צעצועים צבאיים. בלילות הוא יוצא למשחקים מסוכנים, והצעצועים הצבאיים נהפכים לכלי משחית ר קטל. הוא יוצא למרק את הספיגמה שלו בקרב נגד אייב שמנו „כולם". כדי להיות כמו כולם, צריך להרוג את כולם, והפשיטות הליליות של זאב נהפכות למסע נקמות עקוב מדם.

וולמן מעגן את ההתנהגות הפסיכוטית של גיבורו במניע הנפשי ומאיר אותו בקטעי החזר קצרים מהם אנו למדים, כי עקרותו הנפשית של זאב היא מחלת נפש, ששורשיה בימי ה־ילדות. וולמן נמנע מהרחבה רציון מעמיק ב־שאלות של היונק, מוסר וחברה ובחוצאותיהן ההלסניות, ופונה אל המימד הצר: הוא מציג את דמות האב־הקצין (הלל נאמן) באליל לדות שהכזיב — ותולה בו את הקולר על טיפוח סבידה לעולם הדימיים הגברי של היחידה ה־קרבית בתודעתו של הילד הרך.

לעיני רוחו של חייל הלילה מעלה וולמן ב־„פלשבאק" תמונת ילדות חוזרת: האב־הקצין שונד לצווארו של זאב הקטן דיסקית זיהוי צב־אית, ונוטל את זהמתו, זחות היחיד בחברה.

כך מחבל „חייל הלילה" כסיפור על מקרה פתולוגי של משבר זהות, המתפרץ באלימות קיצונית מתרידה, כוחו של הסרט אינו רב לו באמירה חברתית, או מקוריות, פסיכולוגיסטית. אולם ומאידך, מעניינים, אף פרתקים הם יחסי התלות הדדי־רגשית בין חייל הלילה לנערתו, אירים. וולמן מפתחם היטב, בין התעלסויות סתעדות המאבקי משיכה־דחייה מתוחים. אלה כאילה מטופלים בדקות ובחוש־מידה ומתגבשים היטב כמרכז כובד דראמטי, הנושא עליו את מבנה העלילה.

„חייל הלילה" הוא סרט בעל כוח הבעה חזותי, „המסגיר" כורח פנימי להתבטא באמצעות ה־קולנוע; יתה, כבבל תחום, חנאי יצירתי עליון; וולמן הוא קולנוען החש בכורח ועומד בתנאי.

מן הראוי לציין לשבח את עבודת הצילום ה־נאה של יוסף ויין — צילומי הלילה מצויינים כמיוחד. הפעה היצונית באה ונוכחות אמינה הן סגולות בולטות משותפות לאירים קנר וזאב שמשוני, ואם דרושה לו, לסרט ישראלי מרשים זה, המלצה מפורשת — הנני נותנה.

אהרון דולב

לתיות „כמו כולם": אירים קנר וזאב שמשוני ב„חייל הלילה"

תקליטים

מוצארט לא מתמסר

מוצארט: סונאטות לכינור ופסנתר ק. 341־304; יצחק פרלמן ודניאל בארנבוים; תקליט „דיסקה גראמופון" 2—410 836.

„שום כנר אינו יכול להתלהב מתפקידו בסונ־אטות המוקדמות לכינור — אומר אלפרד איינ־שטיין בספרו „מוצארט, אופיו ויצירתו".

הכוונה לסונאטות הילדות, חומר האימונים של מוצארט בוגאנר זה, שבהן לכינור יש תפקיד ליווי בלבד, לצורה מוסיקלית זו היתה אז פרי־קציה חברתית: הוא נועדה לסלון — הקלידים לעלמה והקשת — לגבר.

„בתיבור הקומפוזיציה הקונצרטאנטיות ב־אמת" להרכב זה, בלשונו של איינשטיין, החל מוצארט בהיותו כבר בן 22: בעלה היחס בין הכלים השתנה לכלל שוחטות מלאה זאף יש בהן יצירה מינורית בעלת „בוח מסתורי" (איינ־שטיין): ק. 304, 'היחידה בסולם מי מינור בכל חיבוריו.

על הסונאטות הבשלות ייחר כתב מבקר בן הומן ההוא: „לביצוען דרוש כנר מיוחן כמו הפסנתרן... הן יחידות המינן... מבריקות ביותר... עשירות ברעיונות חדשים המעידים על הכשרון הגאוני של מחברם". רק למעט תשבחות כאלה זכה המלחין בחיין.

וכבן, איפה לבנן את ויצירות הללו? בבית או באולם? לפרלמן וכרנבוים, בסולנים וירטו־אוזים, האפשרות השניה מובנת מאליה ובהיצלום שעל עטיפת התקליט הם לבושים בסראקים בהתאם, לא כן הנריק שרינג ואינגריד האבלר (שישה תקליטי „פיליפס"), שלגירסתם השוויתי את הביצוע החדש. אווירת התצלומים שלהם ביתית לגמרי: שרינג כלי מקשרן, או במעין מקשורן כחול, האבלר בשמלה ששומה.

ההבדלים בלבוש ובאווירה משקפים היטב את הבדלי הגישה המוסיקאלית בין שני הזוגות. אצל פרלמן וברנבוים מורגשת מיד המציאות שלהם: שני פולנים גדולים שנפגשו לעשות מוסיקה קאמרית. אך פרלמן עניו בעמיתו, — שלעיתים הוא קצת יותר שתלטני. פרלמן משתדל את הרגשנות, בנוסח קלאסי ולפי דרכו של ברנבוים, הנוטה לסגירות ולריחוק.

יש רגעים של תיאום נפלא ביניהם, כאילו הם נושמים יחד, אך לפרקים הם מתרחקים זה מזה וכאילו שקועים איש איש באמצותו שלו. ברגעים אלה מתקבל רושם, שהכינור מלווה את הפסנתר, שלא ברוח הסונאטות הבשלות.

גירסתם ראויה להערכה מורכבת זקשה דיה לי לגבש דעה, אלא כעבור שלוש האזנות לפחות. על אף ההסתייגויות מצאתי, שהביצוע החדש מעניין, מתוחכם ווירטואוזי יותר. שרינג מנגן כאילו רגלין — שאותן לא רואים בחצלום — נתונות בנעלי בית, בחוד מול האה, עם הפסנ־תרנית. ביחד הם משרים תחושה אינטימית מסימה. אין הם משתדלים להדגיש ביצירות האינטימיות הללו את המסר הנעלה. הם פועלים כצמד ומגישים מוצארט צעיר, צנוע, מהמסר ונינות.

מוצארט של ברנבוים זפרלמן הוא גברי, אינ־סטרוקטיבי, קלאסי, מאוסק. מוצארט של שרינג והאבלר — הם, כמעט משתמך, כמעט בטהובני.

שני הישראלים רק מתחילים עתה להקליט את כל הסונאטות להרכב זה. אולי בתקליטים הבאים בסדרה תהיה נגיכתם מרשימה כמו כ־ראשון, אך שיתוף הפעולה בגמיר ו„מוסיקתי" יותר. אני כולי ציפיה.

יואב אלון

השעה ה־25

שלחו את הפתרונות עם החידות עד יום רביעי אל השעה ה־25 „מעריב"
ת.ד. 20044 תל־אביב **ישראל שמיר**

שבור את הראש

חפרס שיוגרל בין הפותרים — מנוי לשנה על „מעריב לנוער" ששוויו 10,000 שקל.

אופקי: 1) כך מגדירים אוהבי ציפלין את האולימפיאדה (4, 7), 6) טובים מאחד? (4), 8) זמן אינסופי? (3), 9) יש לכל שפן (3), 11) מחטל המצא ביד (4), 15) הגבול הראה לכל עין (3), 17) אם עיפה? (3), 19) חדבר הדק ביותר שאפשר לחפוך פיל (3), 20) לחם האחוב על חמרקדקים? (6), 21) בעל־חיים שביח אצל תופרת? (3), 23) עץ שגדל בסרגוסה (3), 24) במצא בתוך מלחמה (3), 25) אשון שקורה עכשו (3), 27) הבומר כפי שנזכר לעיל לא כל כך חס לו (6), 28) נמשכים בדיוק 60 דקות (3, 3).

אנכי: 2) חגורה שיש בה נימח מקראית (4), 3) מה שהסתר לי בשרפה במבט לאחור (4), 4) אני לא מכיר שער שגורם לרום (5), 5) למרות שמו הוא מצוי במקום הנמוך ביותר בעולם (4), 6) המידה שיש ללמוד אותח (4), 7) שוב ושוב עולה ומוזכרת והשאלה היא אם יש לה ממש טעם עד (5), 10) קם הלך ובסומו של דבר עמד (3, 4), מה השקל אינו שווה כיום (5), 13) כורפוה של בעלי־מום? (5), 14) בטוח שבצורה כזו אני יכול לקבל מי ממספיק (3, 3), 15) כעס המחולל ששרוע על גבו (6), 16) ללא כל קושי הוא בולע בת לשון (5), 18) רץ ריצת אמוק באוסטרליה (3), 22) מה שהיתה עפרה חזה בראשיתה לפני שעלתה כפורחת (4), 26) כא ומיד אחרי מספוק (3).

מיהו מהו

בתוך כל הרעש והמהומה מסתתרת אימרה נאה, מהי?
חפרס שיוגרל בין תפותרים — סדר יום + לוח ששוויו 1180 ש'.

פתרונות מיום 3.6.84

- **תשבץ** — 29) קרית שמונה, 35) תלמי יחואל, 9) בת שלמה, 32) ערבסקה.
- **בואו חשבון** — מיטב שיקנאו בך מאשר ירחמו עליך.
- **מיתו מהו** — אין הקומץ משביע את הארי.
- **שבור את הראש** — אופקי: 1) למוד חובה, 5) מצעו, 7) פטר, 8) רטב, 9) בלטה, 1) ערבה, 15) טעם, 17) טוצא רח, 18) אדם, 21) תלין, 22) כלי, 24) מולדת, 25) מגדל מים. אנכי: 1) לעז, 2) זיל, 3) חמלה, 4) בר דעת, 5) מטרה, 6) ברט, 9) בונן, 10) טיט, 12) בדור, 13) פרטס, 14) שאון, 16) עשתות, 18) אולם, 19) מוטל, 20) אימם, 22) כללי 23) פוי.

הזוכים בפרסים מיום 22.6.84

- **שבור את הראש** — מרים לרנר, ארלוזורוב 88, חולון — זכתה במנוי לשנה על „מעריב לנוער".
- **בואו חשבון** — שמעון שטיין, נרד 1, קרית מוצקין — זכה בשני ספרים.
- **מיתו מהו** — חנית חסון, מצפה 3, בתים — זכתה בתקליט.
- **תשבץ** — משת שוחץ, יהודה חפשיא 38 — זכתה בתיק־כתף. זכו בספר — יצחק ולאה גן אמה, שכון ויצמן 113/1, טירת הכרמל. עופר לבני, קבוץ רגבים. שמחה שמר, ת.ד. 369, קרית אתא. נחום כספי, גוגור. יהודית גנדלמן דוד המלך 14, נתניה. שניאור איזנשטט, עבאס 50, חיפה. אחוב דרור, הגליל א65, חיפה. מנחם ויזן, עמי 9, בני־ברק. י. ברודמן, ת.ד. 94, קרית טבעון. מלי ברק, קבוץ שריד.

בואו חשבון

לפניכם פעולת כפל שבה הוחלפו הספרות באותיות. מצאו ערכה של כל אות והציבו את האותיות המתאימות במקום הספרות בשורה שלמטה. אם תפתרו נכונה תקבלו אימרה נאה של סוקרטס.
חפרס שיוגרל בין הפותרים — שני ספרים מספרית „מעריב".

```
  א נ כ ל
  ח י י מ
 ---------
 ח ד ו י א
 ל נ נ ו ל
 ל נ נ ו ל
 כ ד כ מ ת
 ---------
 ח כ י ד כ ח ת ח
```

האימרה: 6995 6708 918 7803 923 70837 918 40957.

תשבץ

הפרס שיוגרל בין הפותרים — תיק שכל ששוויו 1400 שקל וכן עשרה ספרים.

במשבצות הפסיפס שלפניכם יש לרשום מלים במות ארבע אותיות, בהתאם לחגדרות. המלים נשזרות זאחת בשניה בכיוון השעון. עליכם להחליט מהיכן תתחיל כל מלה.
חגדרות: 1) איזור באורץ, 2) חינוק, 3) קיבוץ בעמק יזרעאל, 4) ציפור שיר, 5) קמצן, 6) אבן טובה, 7) צפור שיר זעירה, 8) כף־מבשלים, 9) אזרח, 10) חצי־אי באירופה, 11) בזור, מחוור, 12) חכמת הטבור, 13) חילופית, 14) נכראתי, 15) מעוי, 16) כלי־הקשה, 17) אבדן תקוה, 18) תבואת קיץ, 19) זבב הכבשה, 20) לשון הפעמון, 21) עדת דבורים, 22) מכשול, 23) משבעת המינים, 24) מושב העובדים הראשון, 25) אזהמה, לללן, 26) כבשה בוגרת, 27) ידידות נאמנה, 28) כנף־עוף, 29) מעונות השנה, 30) כלי למיישפכין, 31) עריץ, 32) „הסלע האדום", 33) מרצפת, 34) מושב בערבה, 35) חגורת רחבה, 36) מוקל המצלות, 37) מו, 38) נקבת הגמל, 39) חרס, 40) עובדיאדמה.

מודיעין • מודיעין • מודיעין • מודיעין • מודיעין

יום שישי 10.8 — —
- שקיעת החמה: 19.31
- זריחתה מחר: 6.01
- פרק יומי: איוב ז'—ז'
- משנה יומית: בבא מציעא ה', ז'—ח'
- רף יומי: ביצה כ"א
- הלכה יומית: שו"ע או"ח יו"ד, תרכ"ד, א'—ג'
- פרשת השבוע: ואתחנן

שבת 11.8 — —
- שקיעת החמה: 19.30
- זריחתה מחר: 6.01
- פרק יומי: איוב ז'—ז'
- משנה יומית: בבא מציעא ה', ט'—י'
- רף יומי: ביצה כ"א
- הלכה יומית: שו"ע או"ח יו"ד, תרכ"ד, ד'—א'
- פרשת השבוע: ואתחנן

עזרות חרום

המקום	מ.ד.א. טלפון חרום 101	מכבי־אש טלפון חרום 102	משטרה טלפון חירום 100
אופקים	■ 057-923022	057-923022	057-923444
אור יהודה	● 03-354142	03-781133	03-354144
אור	03-803133	03-802222	03-855173
אילת	■ 059-72333	059-70102	059-23444
אשדוד	055-41332	055-23333	055-23444
אשקלון	■ 057-82720	057-25022	057-23444
אשקלון	■ 051-23333	051-22222	051-34223
באר־שבע	■ 057-78333	057-79691	057-87444
בית שאן	● 065-37222	065-38222	065-87444
בית שמש	■ 02-911288	02-911288	02-911444
בני ברק	● 03-781111	03-781133	03-703588
בת ים	■ 03-585555	03-802222	03-865662
גבעתיים	● 03-781111	03-343333	03-312435
גבעת־שמואל	● 03-354142	03-781133	03-354144
דימונה	■ 057-59333	057-52222	057-59444
הרצליה	● 052-541333	052-551222	052-555555
חברון יצחק	■ 063-22333	063-39045	063-90444
חדרה	● 063-803133	063-22222	04-664444
חולון	03-803133	03-802222	03-855173
חיפה	● 04-512333	04-643222	04-664444
חצור גלילית	■ 067-36333	067-37222	067-37741
טבריה	● 067-90111	067-20922	067-92444
יבנה	● 054-51333	054-51222	054-79180
יפו	● 03-240111	03-222222-3	03-838181
יקנעם	04-994533	04-994533	04-993044
ירוחם	■ 057-80133	057-52222	057-80144
ירושלים	● 02-523133	02-661111	02-244444
כפר סבא	● 052-33222	052-33222	052-24443
כרמיאל	● 04-988555	04-912222	04-985444
לוד	054-229133	054-229222	054-222222
מגדל העמק	■ 065-40062	065-40023	065-40444
מגילות	● 04-979333	04-979637	04-979444
מצפה רמון	057-88333	057-88569	057-88444
מרחביה	● 04-923333	04-922222	04-920344
נוה זהר	057-94211	057-94211	057-94212
נצרת עלית	● 065-73333	065-55222	065-71444
נהריה	● 057-943333	057-943333	057-941144
נהריה	■ 053-23333	053-22222	053-30144
עכו	● 04-912333	04-912222	04-910585
עפולה	■ 065-93334	065-92222	065-94444
ערד	057-957222	057-950222	057-957044
פתח־תקוה	● 03-923111	03-922222	03-914444
צפת	■ 067-30333	067-30222	067-72444
קצרין	067-61333	067-61222	067-61444
קריאתאונו	● 03-544412	03-781133	03-360993
קרית גת	■ 051-81333	051-81222	051-81144
קרית מלאכי	04-643222	04-643222	04-931404
קרית מוצקין	04-721817	04-643222	04-740244
קרית שמונה	■ 055-82333	055-81222	055-81666
קרית שמונה	067-44334	067-40133	067-43444
ראשון לציון	● 03-942333	03-942222	03-993555
ראש פינה	■ 067-36533	067-37222	067-37744
רחובות	● 054-51333	054-51222	054-74459
רמלה	054-229444	054-229222	054-221022
רמת גן	03-781111	03-742222	03-724144
רמת השרון	● 03-781333	052-551222	03-475215
רעננה	● 052-33222	052-551222	052-451666
שדרות	■ 051-97074	051-97777	051-97044
תל־אביב	● 03-240111	03-222222-3	03-627222

● במקום יש יחידת מיפעל בצורן של מגן דוד אדום.
■ קיים טלפון חרום 101.

בתי מרקחת

ירושלים

יום ו': בלה, 224856, רח' המלך חזד 6; שבת: מרפאת רוממה, 523191, רח' המע"מ 28; מוצ"ש: בית הכרם, 521089, בית הכרם 19; יום א': מרפאת רוממה, 523191, רח' המע"מ 28; יום ב': אשר, 222788, רח' דוד ילין 31; יום ג': מרפאת רוממה, 523191, רח' המע"מ 28; יום ד': הר הזיתים, 287480, הר הזיתים, 523191, רח' המע"מ 28. יום ה': מרפאת רוממה, טל'

תל־אביב יפו

יום ו': סביסס, אבן גבירול 83, 246003; יום ו', בבלי, עוזיאל 1 פינת טולרנו 10, 440553 שמון בבלי, חום שי בת, סביסס, אבן גבירול 83, 246003; שבת, בריאות, ה' מלך ביורג' 28, 283731; מו"ש ציש, סביסס, אבן גבירול 83, 246003; מוצ"ש, לב העיר, אחד העם 69, 613862; יום ד', אי, יתרדה המכבי, יהודה ה' מכבי 42, 455198; יום א', קופ"ח כללית, אמסטרדם 7, 225142; יום ב', לב העיר, אחד העם 69, 613862; יום ב', קופ"ח לאומית, השומר 4, 268271; יום ג', קונצפט, לוצה 1 גאות אפקה, 490030; יום ג', קופ"ח כללית, אמ' סטרדם 7, 225142; יום ד', לב העיר, אחד העם 69 — 613862; יום ד', קופ"ח לאומי, מית, הפסגן 4, 268271; יום ה', בבלי, עוזיאל 1 פינת טולרנו 10, 440553, שכון בבלי; יום ה', קופ"ח כללית, אמסטרדם 7, 225142.

חיפה

10.8.84 שישי „ירמוכיה", — הגיבורים 28, 239573; 11.8.84 שבת „מגן דוד", גאולה 13, 665206; 12.8.84 ראשון „יבנה", — אבן סינא 7, 672288; 13.8.84 שני „יבנה", אבן סינא 7, 672288; 14.8.84 שלישי „בית שא' נים", התיקון 37 ציש 235530; 15.8.84 רביעי „יבנה", אבן סינא 7, 672288; 16.8.84 חמישי „יבנה", אבן סינא 7, 672288.

קריות

מיום ו' עד יום ד' תורן בית מרקחת הכון סימטת סנדיקין, 7, מוצקין 715136. יום ה' — פינצקין — הגרזן הנגרי 4, ק. מוצקין, 711490.

בת־ים

שישי מעוז, הבימה רייק 20, 583360.

שבת רמת יוסף, מבצע שי נו 26, 867951; שבת, קופ"ח, עין יהב 2, חולון;

ראשון גני בת ים, הנבי אים 3, 585671;

שני קופ"ח, עין יהב 2, חולון;

שלישי רמת־יוסף, מבצע סיני 20, 867951;

רביעי קופ"ח, עין יהב 2, חולון;

חמישי גני בת־ים, הנבי אים 3, 585671.

חולון

10.8 שישי מזור, הבימה רייק 20, בת ים, 583360

11.8 שבת קופ"ח עין יהב, עין יהב 2;

12.8 ראשון אחרון, הוסיין 52 ס. ביאליק, 881953;

13.8 שני אחרון, הוסיין 52 ס. ביאליק — 881953.

14.8 שלישי אחרון, הוסיין 52 ס. ביאליק, 881953;

15.8 רביעי אחרון הוסיין 52, ס. ביאליק — 881953;

16.8 חמישי אחרון, הוסיין 52 ס. ביאליק, 881953.

רמת־גן

10.8.84 שישי קופ"ח כל־ליח, המיתר 25, 782537;

11.8.84 שבת „אריים", א־ציל 57, 778896;

12.8.84 ראשון „רמת־יצחק" ירושלים 96, 773566;

13.8.84 שני קופ"ח כללית המיתר 25, 782537;

14.8.84 שלישי „מיצע"ש", חיבת ציון 43, 782821;

15.8.84 רביעי „גנבה", גנ בת 38, 743150;

16.8.84 חמישי קופ"ח כל־ליח, המיתר 25, 782537.

רעננה

שישי, „ארזה", אוסטרזבס־קי 36;

שבת, קופ"ח שוקלי, רח' א. יפה;

מוצאי שבת, מרכז „גולן", אחוזה 198;

ראשון, סמואלוב, „בר־אי־לן";

שני, קופ"ח לעובדים לאר־מים, אחוזה 90;

שלישי, קופ"ח שוקלי, רח' א. יפה;

רביעי, מרכז „גולן", אחוזה 198;

חמישי, „ארזה", אוסטרו־בסקי 36.

נתניה

10.8 יי תדוסה, רח' הרצל 2, 28656;

11.8 ז' הרסה, רח' הרצל 24, 22243;

12.8 א' קופ"ח לאומית, רח' סמילנסקי 9, 38053;

13.8 ב' קופ"ח כללית, רח' בדרזקיל 31, 91123;

14.8 ג' קרנאל, רח' שער תניא 14, 22695;

15.8 ד' נתניה, רח' הרצל 11, 22842;

16.8 ה' המגן, שדי ויצמן 13, 22965.

פתח־תקוה

מיום ו' עד יום ה' — תורן בית מרקחת קופ"ח כללית, חיים עזור, 905271.

מיס פיגי, קרמיס, פוזי גוזז ושאר יוזיזיהם בהרפתקאה חדשה משעשעת ומבריקה עם אורחים והפתעות!

„החבובות נכבשות את ניו־יורק" בכתי קולנוע **„סטודיו" תל־אביב, „ארמון" ר"ג, „אודגיל" י.ם, „ארמון" חיפה**

תחנות דלק

תחנות שירות ותדלוק המתוחזקות גם בסוף השבוע

תל־אביב והסביבה

„שוי", תחנת שירות אמנ־כביר, רחוב הרצל יסו.

„מוי", תחנת שירות בעש. ע"ת, טלי 03-924953.

„פז", תחנת שירות ר"ג, עלוף שדה רמת־גן — 03-70234.

„מזרחנים", כביש הזנוף הרצליה.

„מנגל", משגב, דרך בן־צבי 124, ת"א, 620089 — 413480.

„מנגל", אביב, דרך חי־פה 301, צומת תל־ברוך, טלפון 03-41380.

„מנגל", תחנת יפו שו־רות ירושלים 42, יפו — 03-824438.

„מנגל", ביילינסון ליד בית חולים ביילינסון, ע"ת.

„מנגל", תחנת קומבוות, שדי הקומבוות בתים.

03-877335.

„מנגל", המכבים הוצוף שדה 161, ר"ג, 03-764834.

„מנגל", תחנת הנחוף, ליד עזר המכבוות.

„מנ", תחנת שירות ה' קרייה.

„דלק", תחנת ע"ת (ליד בי"ח ביילינסון) 47 — 03-922147.

„דלק", צומת מסגרים, 03-866349.

מפופים — מוצרי המראה ובחיתה: מודיעין נמל ה' ותעוגה: טלמון 03-972484. תקלים: 03-295555.

עזרה ראשונה

תל־אביב	03—253311
ירושלים	02—669911
חיפה	04—538888
באר־שבע	057—32111
נתניה	053—35316

רכבות

יום שישי

מירושלים

* לתל־אביב דרום 7.30
* לחיפה דרך בני ברק 11.30

מתל־אביב

* לירושלים מבני ברק 8.18, מת"א דרום 11.30
* לחיפה 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30*, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00
* לנהריה 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה בת־גלים

* לתל־אביב 6.00, 6.30, 7.30*, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30
* לירושלים 7.00

הוצאה מחיפה מרכז כ־10 דקות קודם

* לנהריה 7.30, 9.03, 13.11

מנהריה

* לחיפה ולתל־אביב 6.35, 9.00, 10.35
* לחיפה 14.28

• רכבת ישירה

מוצרי מטיבי מעדנים

נופש טבע בטירול

שבוע של חופשה וטיולים רגליים

*

ביצוע: „נאות הכיכרי"

*

תאריכי יציאה: 9.10 ; 2.10 ; 29.9

פרטים: טל. 439207-03

עמי תה תוי

מאת: בחוה אבישי

יום שבת

● תל־אביב וגוש דן:

תיאטרון:

● **מגדלים: מרחים** (חביבה) — מאת יוריי נאם. נוסח עברי — דן אלמגור. עלחה אמריקאי שבמרכזו יחודו־מרחה בן מזכר קוקעות בתוקאנו. דרמה קשוחה. קומדיה מרגשת. סיפור מתח בלטי כהשתמחות: שראל מרדכי, שלי מה כרישבוב, דב נלקין, אלישבע יונג, דניל מרקוביץ, נסיה שוקרי, אבהרם רוטא, בים.

● **בוקר: חיו נני יוחי שנמנמי** מאת „חוה מרוחרת" — מחזה ראמטרי מאת יוני מ. רהב ודניאל יבין. בבמאי הסטודיו לשמחה של ניסיון נחלב (ניית קסיר, 6:30).

● **אלה: ורוחה, חוחה יהלמנו** (יפו, סמל יה, 10:30) — מיוזיקלי מחב ובימה: יקה יחאי עבר (נטע ישר, יחל ברוך, ויאבל יאנו).

● **יונה: מסרוח** (יפו, הסמטה ב־12) — המחזה מאת אמיל אזאר, ומנוס: עי כוח הרוח — יוקר (מחאה). יחומנחיו הרמבמטיים עלי מרוקאי שנעבר שחון בחיתר מדי „התנגר" על מרחיחו.

● **יאנוש** (יפו, חסמטה: חצות) — ערב. מוסיקלי מאת יוחם. עם מנשי לאורך יום: אחה רחי מעויות ומקנחות שונים: נמלאיבים.

לילדים:

● **הקסקטים** (הדולפינים, 10:30) — מחזמר. מבוסס על סדרה מצויות מ־ישנדות סטנוויה.

מוסיקה:

● **נעמת: מנגנולות** (הסמרה: המולדות) — מוסיקה ולמחול רחי מאלוק (2ב). מנו יחיר־ליחי (ומסמנר) אברהם לי מצוף (מנדולינה) עמנו מיצירות מר מארה (חברי, בבואה, ב־12).

בידור

● **בחיה: ובחיה** (הרחאם ב־10) — חדרים. הסרנים: מתנגנים: יחוחמה.

● **ישעונו מרחים** (החוחאם, ב־10) — עם: מני מאר ומבנה מיר.

● **שאחרי הנלילה** (יובל) — מפנש מחידה. עם מחי כסמ שלבחה. רוחיך יוחי מרק (10:30).

● **חמנת נשרות** (ניית יסיר, הסרחף שלוין, ב־10) — עם בבדי שכיאה ר חבריו.

● **אל ילון אני פאנטיס** (בית לחם, המרחף הלוין, הצות) — הבדיח שנות ה־30.

● ירושלים

● **הסמטה: בינלאומי תיאטרון בר שבע:**

9:30 תיאטרון הכלון „האב: הטוב". עברית. מדריך מיל ל־7.

9:30 תיאטרון מחאן „מעטפת חבר ה". לא ילדים. מדריך מיל ל־7. ולכל המשפחה.

9:30 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11:45 תיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11:45 תיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11:45 תיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11:45 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

12:00 תיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המשפחה.

12:00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

12:00 בבמה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת של פרידה". לילדים מגיל 3 ולכל המשפחה.

12:00 במה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת מחודש". עברית. לילדים מגיל 3.

17:00 תאטרון מסמיתיאטרון בן פעמון הדרור „ביפרי הנמנים". עברית. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18:00 תיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המש פחה.

18:00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

18:00 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־אנגלית עם תרגום לעברית. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

21:00 בתיאטרון המאן „לעבר ה". עברית. לבגרים.

21:00 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

21:00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לבגרים.

23:00 בתיאטרון המאן „מוסיקה בלבד ומנגנים" מוסיקה עם תרגום לעב רית. לבגרים.

● חיפה

● **לא עכשיו יקירתי** (יובל) — מאר הסקרוים. 9:30. הבאה יום שני. ביא.

● מקומות אחרים

● **יבנאל** (היכל התרבות בית) — עבי רים **רבקות** — הבדאאים. הסרנים: מ־ הנגנים משותפת.

● **רמת השרון** (יובל) — שלבנה שמאל (סוטרן) ו־מוסל אמיגבנו (פסנתר); הלה חור (אלט), מהכנית שרוים. ודאמים: מאת אנדר שיר, מוצלה, ניסל, מנחאלה, שמעון ומנדלסון.

● **כפר סבא** — ערב דיסקו לנוער.

● **לא אכשיו יקירתי** (יובל). — נחה מחה, 9:30 ראה יום ששי תיאה.

● **מיאמי אל שקולי ברדיליי** (אוסלה) — מלאקה. אלאנסים ושאר מעמי שכן (מחאיר ב־9).

לילדים

● **הקסקטים** (הדולפינים 10, 12, 6:30 — מחזמר המבוסס על סדרה מצוי מרת בטלוויזיה.

● **נלקו מרי ב־3.30** — מנחה לילדים עם מרי אנלי המאלרה את הקרסם ריגיל.

בידור

● **מאני אריאל הפו** (המסמה ב־9) — בחיליה שרי חל המעוד". ומחפל.

● **הפנו לשיר ב־9** — הפנחות כלי ה־ שמיה לאמקיס ומרוק.

● **אל תיון אני אנשיאים** (בנה לסין, המרחף הלוין, 9.30) — קבוים שנות ה־30.

● ירושלים

● **הסמטה: בינלאומי תיאטרון בר שבע:**

9.30 תיאטרון הכלון „האב: הטוב". עברית. מדריך מיל ל־7.

9.30 תיאטרון מחאן „מעטפת חבר ה". לא ילדים. מדריך מיל ל־7. ולכל המשפחה.

9.30 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 תיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11.45 תיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

11.45 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

12.00 תיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המש פחה.

12.00 תיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

12.00 בבמה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת מחודש". עברית. לילדים מגיל 3.

17.00 תאטרון מסמיתיאטרון בן פעמון הדרור „ביפרי הנמנים". עברית. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 תיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המש פחה.

18.00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

18.00 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־אנגלית עם תרגום לעברית. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

21.00 בתיאטרון המאן „לעבר ה". עברית. לבגרים.

21.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לבגרים.

21.00 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

23.00 תיאטרון הקרון „הנחל אוהב". ערבית. לבגרים.

23.00 בתיאטרון המאן „נמנה חצוין". עברית. לבגרים.

23.00 בתיאטרון הקרון „מוסיקה מקומיים". ראיסלקים: עם הנחות עברית. לי בגרים.

23.00 בתיאטרון המאן „נמנה אוהב". ערבית. לבגרים.

יום ראשון

● תל־אביב וגוש דן:

תיאטרון

● **מגדלים: מרחים** (חביבה) — ב־8.30 — ראה שבת תיאה.

● **קלנוע: ואחאן** — (עוה אלקי ב־9). ראה יום שבת תיאה.

לילדים

● **הקסקטים** (הדולפינים, 10, 12, 5.30) — מחזמר לילדים. המבוסס על סדרה מצויירת ומוסדרת. טלוויזיה.

● **ולי: מיאשר** (נפרח) — „מעוללות והבילות" מאת שלמה ולמאן ומיכה הסמן — הבא לילים מילים מגיל 3. (מחאיר ב־9).

בידור

● **קונצרט האוסטרוטה** (שאוקן, הרחבה) — הקונ: שוקר.

● **ב־כבר מנר** ב־8.30 — „הנאה בלי השיפה מטוטרה" ומרקסן.

● **מרחב ומאה** (ניית יסיר, המרחף הלוין, 10.30) — עם: אלון: „הראליה מס", יוסי ומאנו (מחפנו). לוי — „הרפה". ני אבלר — מנחה: „מחנה: „מנוע — מנחה: מרחים.

● ירושלים

● **עלמה ומאל** (יובל) — עיה שמרן של הבה אמריקה בנחשף נחנות הנני של ארוק ונו חפשמה ב־9.

● **קלנוע: הסמנוח** (מנוחה, מרי נסת מרחי שאיה, 6.30) — מנוחי לרב עים. לכל המשפחה.

● **מרח שיחה** (מנוחה מרח שיחה ב־9) — מרלה ב־10.

● **הפסטיבל הבינלאומי לתיאטרון בר שבע:**

09.30 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8.

09.30 בתיאטרון המאן „אל תמנה מחר". חיתה. לא מילים. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

09.30 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 בתיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11.45 בתיאטרון המאן „אל תמנה מחר". חיתה. לא מילים. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

16.00 בבמה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת של פרידה". לילדים מגיל 3 ולכל המשפחה.

16.00 במה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת מחודש". עברית. לילדים מגיל 3.

17.00 תאטרון מסמיתיאטרון בן פעמון הדרור „ביפרי הנמנים". עברית. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המש פחה.

18.00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

21.00 בתיאטרון המאן „לעבר ה". עברית. לבגרים.

21.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לבגרים.

23.00 בתיאטרון המאן „מוסיקה בלבד ומנגנים" מוסיקה עם תרגום עברי ית. לבגרים.

● חיפה

● **לא עכשיו יקירתי** (יובל) — מר הסקרוים. 9.30. הבאה יום שני. ביא.

● מקומות אחרים

● **יבנאל** (היכל התרבות בית) — עבי רים **רבקות** — הבדאאים. הסרנים: מ־ הנגנים משותפת.

● **רמת השרון** (יובל) — שלבנה שמאל (סוטרן) ו־מוסל אמיגבנו (פסנתר); הלה חור (אלט), מהכנית שרוים. ודאמים: מאת אנדר שיר, מוצלה, ניסל, מנחאלה, שמעון ומנדלסון.

● **כפר סבא** — ערב דיסקו לנוער.

● **לא אכשיו יקירתי** (יובל). — נחה מחה, 9.30 ראה יום ששי תיאה.

● **מיאמי אל שקולי ברדיליי** (אוסלה) — מלאקה. אלאנסים ושאר מעמי שכן (מחאיר ב־9).

לילדים

● **הקסקטים** (הדולפינים, 10, 12, 5.30 — מחזמר המבוסס על סדרה מצוי מרת בטלוויזיה.

● **נלקו מרי ב־3.30** — מנחה לילדים עם מרי אנלי המאלרה את הקרסם ריגיל.

בידור

● **מאני אריאל הפו** (המסמה ב־9) — בחיליה שרי חל המעוד". ומחפל.

● **הפנו לשיר ב־9** — הפנחות כלי ה־ שמיה לאמקיס ומרוק.

● **אל תיון אני אנשיאים** (בנה לסין, המרחף הלוין, 9.30) — קבוים שנות ה־30.

● ירושלים

● **הפסטיבל הבינלאומי לתיאטרון בר שבע:**

09.30 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8.

09.30 בתיאטרון המאן „אל תמנה מחר". חיתה. לא מילים. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

09.30 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 בתיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11.45 בתיאטרון המאן „אל תמנה מחר". חיתה. לא מילים. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

16.00 בבמה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת של פרידה". לילדים מגיל 3 ולכל המשפחה.

16.00 במה 2 בן פעמון הדרור „המאר יחלמת מחודש". עברית. לילדים מגיל 3.

17.00 תאטרון מסמיתיאטרון בן פעמון הדרור „ביפרי הנמנים". עברית. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המש פחה.

18.00 בתיאטרון המאן „מעטפת הבר לות". לא מילים. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

21.00 בתיאטרון המאן „לעבר ה". עברית. לבגרים.

21.00 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לבגרים.

23.00 בתיאטרון המאן „נמנה חצוין". עברית. לבגרים.

23.00 בתיאטרון הקרון „מוסיקה מקומיים". ראיסלקים: עם הנחות עברית. לי בגרים.

23.00 בתיאטרון המאן „נמנה אוהב". ערבית. לבגרים.

● תל־אביב וגוש דן:

תיאטרון

● **מגדלים: מרחים** (חביבה) — ב־8.30 — ראה שבת תיאה.

● **קלנוע: ואחאן** — (עוה אלקי ב־9). ראה יום שבת תיאה.

לילדים

● **הקסקטים** (הדולפינים, 10, 12, 5.30) — מחזמר המבוסס על סדרה מצוי מרת בטלוויזיה.

● **ולי: מיאשר** (נפרח) — „מעוללות והבילות" מאת שלמה ולמאן ומיכה הסמן — הבא לילים מילים מגיל 3. (מחאיר ב־9).

בידור

● **קונצרט האוסטרוטה** (שאוקן, הרחבה) — הקונ: שוקר.

● **ב־כבר מנר** ב־8.30 — „הנאה בלי השיפה מטוטרה" ומרקסן.

● **מרחב ומאה** (ניית יסיר, המרחף הלוין, 10.30) — עם: אלון: „הראליה מס", יוסי ומאנו (מחפנו). לוי — „הרפה". ני אבלר — מנחה: „מחנה: „מנוע — מנחה: מרחים.

● ירושלים

● **עלמה ומאל** (יובל) — עיה שמרן של הבה אמריקה בנחשף נחנות הנני של ארוק ונו חפשמה ב־9.

● **קלנוע: הסמנוח** (מנוחה, מרי נסת מרחי שאיה, 6.30) — מנוחי לרב עים. לכל המשפחה.

● **מרח שיחה** (מנוחה מרח שיחה ב־9) — מרלה ב־10.

● **הפסטיבל הבינלאומי לתיאטרון בר שבע:**

09.30 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8.

09.30 בתיאטרון המאן „אל תמנה מחר". חיתה. לא מילים. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

09.30 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 בתיאטרון הקרון „אל הכסף". עברית. לילדים בגיל 4—7.

11.45 בתיאטרון המאן „אל תמנה מחר". חיתה. לא מילים. לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 באולם אי „בחבר הלגנות" ל־ילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

16.30 בתיאטרון הקרון „בחבר הבית". עברית. לילדים מגיל 8 ולכל המש פחה.

16.30 באולם אי „אאל ידידי — שני צחוק". אנגלית. לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

● חיפה

● **עיות: אל** (מקי המנמנו) — חצנת מדור: ומסיבה עם זמר שפר שבוש ב־10.

● מקומות אחרים

● **עין חוד** (אמפיתיאטרון) (10.30) — **מקדוני** — תכניות החדשה של שלמה ארצי.

● **רמת השרון** (יובל) — הסיבה לפנני ומר עם אסף אחר שוחן מצחיות וחיבר מצאריה מהחבון שומאן, ודוד שאת.

מי מה מתי

יום רביעי

● תל־אביב וגוש דן

תיאטרון

● **קליגולה** (החאן) — (נוה צדק, ב־9) — ראת יום שבת ת"א.

לילדים

● **טופע לילדים** (דיזנגוף סנטר) — עם ליצן, קוסם, שירה **בציבור** ועוד, החל משעה 5 אחה"צ.

מוסיקה ומחול

● **הבלט הישראלי** (התיאטרון הקאמרי, 8.30) — בתכנית: אופוס 1 — יוסף פולסקי / מגבון; רשמים אינוסמיים — יואן ליזקנס / מומנטו; פקיטות — פטריפת / מינקוס.

בידור

● **חיה חיה בצרפת** (בית לסין, המרתף העליון, 9.30) — מרים פוקס מופרת, שרה ומצחיקה עם מיטב הלהיטים הצרפתיים.

● **ערב ג'אז** (יפו, הסמטה, ב־9) — עם להקה אורחת — ברלהאוז מנו פרנק־פורט.

● **בכבר קדומים — יפו חעתיקה** ב־8.30 — תזמורת כלי הנשיפה מאסקס.

● **גנן מאיר** ב־8.30 — ערב ביטלס עם יואב קוטנר.

ירושלים

● **לא עכשיו יקירתי** (יובל) — (בית העם ב־9). ראת יום שני ת"א.

● **יש לי... סיפורים ללא מילים** (מר זיאון, 4, 11) — ראת יום שלישי, ירושלים.

● **הפסטיבל הבינלאומי לתיאטרונים בו־בות:**

09.30 בתיאטרון הקרון „אגדות בצל ליות", עבריות, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

09.30 באולם א' „בובות וחלומות", לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 בתיאטרון הקרון „אגדות בצל ליות", עבריות, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

11.45 באולם א' „בובות וחלומות", לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון הקרון, „חלום", עברית, לילדים מגיל 6 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון החאן „אל תפחד מהחיות", ללא מילים, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

16.00 באולם א' „לך סגור תידלת", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

16.00 בגן 2 בגן פעמון הדרור „האור גן חסונגלי", מופע חוצות לכל הגילים.

17.00 באמפיתיאטרון בגן פעמון הדרור „סיפורי בובות", עברית, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון הקרון „חלום", עברית לילדים מגיל 6 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון החאן „אל תפחד מהחיות", ללא מילים, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 באולם א' „לך סגור תידלת", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

21.00 בתיאטרון הקרון „ילד טוב ירוד שלים", עברית, למבוגרים.

21.00 באולם א' „בקונצרט", באנגלית למבוגרים.

23.00 בתיאטרון הקרון „מוכרת הגפרורים הקטנה", עברית, למבוגרים.

● מקומות אחרים

● **כפר סגרים** (בית הבנים, 9) — **בולם היו בני חוץ מנעמי או חוסי שוצרך** — ראת יום ששי ת"א.

● **נבעת חיים** (מרכז חתרבות) — **פליטת פת** עם דודו טבנס.

יום חמישי

● תל־אביב וגוש דן

תיאטרון

● **„בולם היו בני חוץ מנעמי" או „הנפי שוצרית"** (בית לסין ב־9) — ראה יום ששי ת"א.

● **שוטנת קרוצר** (בית לסין, המרתף העליון, 9.30) — ע"פ טולסטוי עם אשר צדפתי, תיאום, עיבוד וביים: אילן רונן.

● **קליגולה** (החאן) — (נוה צדק ב־9) ראה שבת ת"א.

● **איש חנוכה, חזונה וחלומו** (יפו, הסמטה ב־9) — ראה יום ששי ת"א.

חצגות לילדים

● **חקסטים** (הזולפנריים 10, 12, 5.30) — סחזר המבוסס על סדרה מצ־מרת בטלוויזיה.

● **תיאטרון הבובות הלאומי** (אדם"ב) — **בקונצרט** — לילדים מגיל 4. (מר זיאון ב־11).

בידור

● **חיה חיה בצרפת** (בית לסין, המרתף העליון, 11.30) — ראה יום רביעי ת"א.

● ירושלים

● **קליוסטרו הפנטסטי** (מוזיאון, מרפסת הרמן מאיר, 5.30) — מופע קסמים לכל המשפחה.

● חיפה

● **מלכת השלג** (יובל) — ע"פ סמרו של אנדרסן בביצוע בובות העץ של אריק (שביט, 4.30).

● מועדונים

● **בקולוסיאום** (כפר סמיר) — **יום ששי: מוצ"ש**: ערב דיסקו; **יום שלישי**: דיסקו לנשים חיום; **יום רביעי**: ערב נוער — תחרות ברייקדנס.

● **מלון „אוות"** — מצב „זו ארץ זו" — **יום ששי**: דני ליטני ולחקתו; **מוצ"ש**: יהודית תמיר בשירים ברוגל; **אם יום שלישי**: ערב ג'אז; **יום רבי־עי**: שירי א"י; **יום חמישי**: ענבל הדודאים.

● **קולנוע „דץ"** („נוח הירקון") — **יום ששי**: ריקודים ולחקת „ניפפוי"; **מו־צ"ש**: ריקודים; **יום שני**: קורין אלאל ולהקתה; **יום שלישי וחמישי**: להקת תואן דר גרף גרטור; **יום רביעי**: ערב בל חדש.

● **ריפלומט** (הירקון, ת"א) — פיאנו בר, סדר יום יו"ש עם יעקב בורג.

● **דן תל־אביב** (רח' חירקון) — בימי ב' — ערב ג'אז עם לחקת „משולש הקסם".

● **דן אכרית** (הרצליה) — סדר ערב ערבי עמים בנוסחים שונים. ביום חמי־שי — ערב נרביקיו עם אנדי שפילמן.

תיאטרון פינגווין תיאטר מרמנת ב„אל תפחד מן החיות" — בחס־טיוואל הבינ"ל לתיאטרון בובות בירושלים

של ה.כ. אנדרסן בביצוע בובות העץ של אריק (נחמני, 4.30).

● **חקסטים** (הזולפנריים 10, 12, 5.30) — סחזר המבוסס על סדרה מצ־יירת בטלוויזיה.

● **תיאטרון הבובות של בארי שמיות** (בריטניה) — **חיגות וצלילים** — לילדים מגיל 7 (מוזיאון ב־9).

מוסיקה ומחול

● **להקת חמחול העיבוצית** (תיאטרון גוה צדק) — חעלה את יצירתו של רמי באר „חמחת בא אל סוס העץ מיכאל", בעקבות שירו של נתן זך.

בידור

● **הקונבות — פארק חיוקון** ב־8.30 — שש חזמורות כלי נשיפה מחוייב.

● ירושלים

● **יש לי... סיפורים ללא מילים** (מר זיאון 4, 11) — עם מאול פוקס ומבלו אריאל. שילוב של תיאטרון שקט, חפ־צים ובובות, מוסיקה וקולות.

● **קונצרט במרפסת** (מוזיאון ב־6) — שלישית כלי הנתכת הישראלית בקונ־צרט תחת כיפת השמיים.

● **הפסטיבל הבינלאומי לתיאטרונים בו־בות:**

09.30 בתיאטרון הקרון „חלום", עב־רית, לילדים מגיל 6 ולכל המשפחה.

09.30 בתיאטרון החאן „אל תפחד מה־חיות", ללא מילים, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

09.30 באולם א' „לך סגור תידלת", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המש־פחה.

11.45 בתיאטרון הקרון „חלום", עברית, לילדים מגיל 6 ולכל המשפחה.

11.45 בתיאטרון החאן „אל תפחד מה־חיות", ללא מילים, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

11.45 באולם א' „לך סגור תידלת", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון הקרון „אגדות בצל־ליות", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

16.00 בתיאטרון הפאן „מעטפות וחבי־לות", ללא מילים, לילדים מגיל 7 ולכל המשפחה.

16.00 באולם א' „בקונצרט", ללא מי־לים, מגיל 4 ולכל המשפחה.

16.00 במה 1 בגן פעמון הדרור „המאר־יונטות של פרידה", לילדים מגיל 3 ולכל המשפחה.

16.00 במה 2 בגן פעמון הדרור „הר־פתקאה בירושלים", עברית, לכל הי־לדים.

17.00 באמפיתיאטרון בגן פעמון הדרור „סיפורי בובות", עברית, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון הקרון „אגדות בצל־ליות", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון הקרון „חלום", עברית לילדים מגיל 6 ולכל המשפחה.

18.00 בתיאטרון החאן „אל תפחד מה־חיות", ללא מילים, לילדים מגיל 4 ולכל המשפחה.

18.00 באולם א' „לך סגור תידלת", עברית, לילדים מגיל 5 ולכל המש־פחה.

21.00 בתיאטרון הקרון „חלום", עב־רית, לילדים מגיל 6 ולכל המשפחה.

21.00 באולם א' „בקונצרט", ללא מי־לים, מגיל 4 ולכל המשפחה.

23.00 בתיאטרון הקרון „קשרים סיפור מצמר", עברית, למבוגרים.

● מקומות אחרים

● **רביבים** — לחקת הבלט הישראלי — בתכנית: „סדנרח" — ג'ורג' באלנשין / צ'ייקובסקי; ללא שם" — ממולסקי / מאהלר; „אופוס 35" — חיוץ שפרל"ר / שוסטקוביץ.

● **אשקלון** (רחל, 9.15) — **פליטת פת** — ערב בידור עם דודו טופז.

● **כרמיאל** (היכל התרבות, ב־9) — **מאחורי חצלילים** — מפגש משותף עם מתי כספי ושלמה גרוניך.

מספרי טלפון

אחל שם	— 296240
בית חחיול	— 443266 **משעה 7**
בית לסין	— 216653 **בשעות: 10.30—1.30 ומ־5 עד תחילת המופע**
בת דור	— 263378
דולפינריום	— 664477
הבימה	— 289189, 283742, 296071
תאחן (ירושלים)	— 02-718281
התמתם	— 837000 **בשעות 9—3 ומ־7 בערב**
חיכל התרבות	— 389163
תסטטה	— 834709, 825719 **בשעות: 8—1 למנת"א ומ־5 בערב**
תקאמרי	— 293335 **בשעות: 10—1.30, 5—8.30**
נתמנו	— 294888
אוזתא	— 250156 **בשעות: 11—1, 7—8.30**
קבוצת תיאטרון	— מוזיאון 651241 **9—3 ושעתיים לפני תחילת תחצוגה**
תיאטרון באר־שבע	— 087-74848 **בשעות: 10—12, 5—8**
תיאטרון ירושלים	— 02-667167 **בשעות: 4—8 אחה"צ**
„פרנוי" ירושלים	— 02-231765
תיאטרון עירוני חיפה	— 04-670956, 04-670970 **בשעות: 10—12, 4—8**
שביט (נבעתיים)	— 314797
רינה (חולון)	— 841174

עונת תשנ"ה

הבימה
התיאטרון הלאומי

מאחורי הגדר
מחזות מרטי קלי
עפ"י: ח.נ. ביאליק

חוף ברייטון
קומדיה
מאת: ניל סיימון

מגדלים פורחים
מאת: דיוויד מאמט

החלטה בנית
בקרוב
מאת: ג'יימס דאף

טל. הקופה: 283742-289189-296071

צוהרא
אבן גבירול 74 ת"א. טל: 250150

לרגל שיפוצים
„צוהרא"
יוצאת לחופשה
מ-5.8 עד 16.8

עם חידוש הפעילות:
2 הפקות חדשות של
„צוהרא"
* הסרט „ילדי המדרגות"
מאת יאל מארי
החל מ-16.8 ב-7.15 וב-9.30
* „פאשוזובלה"
מאת יחושע שובאל
בימוי: נדליה בטר
בהשתתפות: לאורה ריבלין, יוסי פולק
מציש 18.8 ב-21.30
זיום ב' 20.8 ב-21.00
הקופה נפתחת ב-16.8

התיאטרון הלאומי הבימה

סבדליק פורחים
(ארבעה כיוני אביב)
מוציש 11.8 ב-9.00
יום א' 12.8 • יום ב' 13.8
יום ג' 13.8
יוכן רחוב ברייטון
מוציש 18.8 ב-9.00
באולמות הדגל
מציש 18.8 ב-9.00

תזמורת סטיילי מעדב
טל. 03-439307
חופשת קיץ
ב„לרום" אילת
3 תשלומים
עם כרטיסי אשראי
„ישראכרט" ו„דיינרס"

המופעים בחצר הסנה

המרכז התיאטרוני
נוה צדק
שהוקם בסיוע בנק לאומי רח' יחיאלי 6 ת"א

תערב יום ו' 10.8 ב-10 חופעה נוספת חדיפעמית:
מתי כספי, שלמה גרוניך „מאחורי הצלילים"
מחר מוציש 11.8 ב-9.30 ויום א' 12.8, יום ד' 15.8, יום ה' 16.8 ב-9.00
קבוצת התיאטרון נוהצדק ביחוד עם תיאטרון החאן מציגים כאולם עיש ירושלמי: קליגולה
מאת אלבר קאמי בימוי: עודד קושלר.
יום ב' 13.8 ב-9.00: הקומדיה המצחיקה ביותר
הקונה „לא עכשיו, יקירתי!" עם אנרוש מור, חנן נולדבלט, שולה חן ואחרים.
יום ג' 14.2 ב-9.00: לחקת המחול העיבודית
בתכניתה: „אירים", „חיה חיה", „המצות בא אל סוף העי מיכאל".
ניהול אמנותי: יהודית ארנון.
כרטיסים: קשטל 444925, משרדים ובקופה 651291
לחברי „חבר" ו„קומבו" 50 הנחה בקופת התיאטרון
המפעל לטיפוח התרבות בישראל

חומות עכו
WALLS OF ACRE
מונדון הבורג
תוכנית חדש אוגוסט
* צ'אן קנסטה
(מהטלוויזיה)
* חברון אבי זוד
(מהתצוגה „כעל בריבוע")
* שבעיות מטורפות מלונדון
* סטריפטיז, חשפנית מבריסל
* זוג אקרובטים מפאריז
* תזמורת אופירה גלוסקא
* תזמורת לרקודים „איידליה"
עכו העתיקה טל: 917997

בוא לחיות
במועדון המערה
כבר קדומים 14, יפו העתיקה, טל. 03-829018
תמחודש והמשופץ, החדש והמפואר
הערב ובמוציש, החל משעה 22.00
בתוכניה: * זמרת
* ערב נפלא עם אלי קניאל
* ריקודים
* אינטימי * מעולה * אקסקלוסיבי
מבחר עשיר של משקאות, פלטות קרות.
לועדי עובדים, מוסדות, צה"ל ומשטרה — מחירים מפתיעים!
טל. 03-290943, 03-281493

הוביע!
חקליט
המופע
בארץ
הקסקטים
מחזמר
ענק
לילדים
וכל
המשפחה
המופע כל יום
ב„דיזלפינגריים" ת"א
התקליט בכל בית
להשיג
בחנויות התקליטים

מתקן ומכון
פסנתרים
אורגנים, צימבלו
ואקורדיונים
מכל הסוגים
קניות, חזקמנויות,
בדיקות וביקורת.
תוגו יולי, טל. 03-833817

הנהג
האם כבר לקחת חייל
במבוייתך היום?

המופע לכל המשפחה
לאחר הצלחה עצומה — ביקור חוזר של
Mummenschanz
תיאטרון מרחל פנטומימה
LIVING ARTS טלית הפקות מציגים

חיפה
„אוניברסיום"
מוציש 18.8, 9.30
יום א' 19.8
ב"ל אהרונוב
כרטיס ק. חיפה
ומסחרים 662344

מגידו
אולם אזורי
עין-השופט
יום ב' 20.8 ב-9
כרטיס בסוכנות
האוניברסיה

תל-אביב
„חקאטרי"
יום ד' 22.8
ב-5.00 וב-9.00
כרטיס „חדרון" 246787
הסוכן 294786
במסחרים ובקופה

תיאטרון
ירושלים
מתחיל 25.8 ב-9
כרטיס „מהצ"
„344577 „קאסים"
ובקופה

ר. מ. שער הנגב קבוע חורות, יום ב' 27.8 ב-9. כרטיסים במחלקי התרבות טל. 051-96219
29. איילת השחר, „ר לפלגים" ב-9.00. מאמנים מתאריחים בשערוריו

טלית הפקות טל. 287253

תיאטרון החאן הירושלמי
כפר דוד רמת ג' טל. 03-718281

בשיתוף קבוצת התיאטרון נוה צדק
„החלם חחוקלי שטגנע לו תיאטרון חאן מרצחנו ותרמה חוא תיאטרון דלקנקי חעוה ומסאיבי".
שריה פוקס (מקריב)

קליגולה
מאת: אלבר קאמי, בימוי: עודד קושלר
בנוה צדק במוציש — 11.8 בשעה 21.30
ובתאריכים: 12.8, 15.8, 16.8 — בשעה 21.00.

„נופלים בפח"
„הצגת הילדים הטובה ביותר"... זכתה בפרס נטר דוד
בבית לסין ב-13.8 בשעה 17.06 וב-14.8 ב-11

• לאן השבוע • לאן השבוע • • •

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • • •

מופעי תיאטרון ★ בידור ★ מוסיקה

אגוד האמנים המקצועיים בישראל

לונה פרק ביריד המזרח

בילוי נפלא לכל המשפחה
במתקנים חדשים
וחמתקים
תלונה־פרק פתוח כל
יום מ־5.00 אחה"צ
הכניסה חופשית!
שדי רוקח—מגרש התערוכה
תל־אביב

דודו טופז

מיקי הקטקה — ת"ל מציגים
בערב סאטירה חדש
מליטת מה...
המשרד: 03- 293905

לאור ההצלחה,
הבאנו כרטיסים מראש!
ראשון ראשון
הערב יום ו' ב־10.8 ב־10.00
מלכות הקומדיה 89145
מיטנו לכרטיסים מראש לה'
צמח **בן־אביו**, הילל־הרבינוביץ
מחר מוצש"ק 11.8 ב־9.30
נעמת עליה מיכל התיאטרון
יום ב' 13.8 ב־9.00
אשקלון מרדכי 14.8 ב־9.15
בי. **קיוסק** ב. הקם 17.8 ב־10.30
מקלחי מרדכי מיר המוסיקה

ליקות דן קיסריה

במלון דן קיסריה

הערב יום ו' 10.8 ב־21.30
אמן אחדה: (23.00)
שיקה אופיר
בהומור ומוסיקה
עם הרוקה והחדרה
ריקודים בקצב לכריכה
עם מדיסון ניקי מס' 1 פרצה ג'
מיקי שיין
כרטיסי בכל הקופות ובמלון
טל. 03-56266 ,
המשרד: ירושלים טל. 03-446188

ריקודים: ההצגה פנטון!

עם חנוך רידן
שאלמיה הנאלאבי קושרוק
ריקודים ועוד...
מחר מוצש"ק 11.8 ב־10.30
יום ב' 13.8 ב־6

הנודאים הפרברים

תל־אביב מיה־ליפיוסיה
מחר שבת 11.8 ב־11.30
ובשבת 18.8 ב־11.30
כרטיסי „הדרור" 248787 המשרדים
ובקופה טל. 216653
אשקלון בתנאים שבשון
יום ב' 20.8 ב־10.00
כפר בלול עתרון ספר־תעודה
יום ד' 22.8 ב־5.00
יום ה' 23.8 ב־6

יפו „המחמאים"
הערב יום ו' 10.8 ב־10.00
ובמוצש"ק 18.8 ב־10.30
טל. הקופה 838600, 838623
עפולה „חיכל התרבות"
מחר מוצש"ק 11.8 ב־9.30
עין־חרוד „אמפי"
יום ו' 24.8 ב־10.30
טל. תיאטרי המחמאים 03-831000

מרכזים בקיבוצים

ממשיכים בהצלחה

במופע לכל המשפחה
יחידים אח"כ 3 הופעות
כרטיסים: 8.00, 12.00, 15.30
מ־ב' ו' הופעה אחת ב־11.00
בשבת 3 הופעות בשעות:
18.30, 16.00, 13.00
כרטיסי „הדרור" 248787 המשרדים
ובקופה 664477
חדשים ובקבוצות „הנוער"

כארץ הקרקסים

בדולפינריום ת"א
עליית הקהל 297455 ,570

דולמן „ריטה"
הערב יום ו' 10.8 ב־10.00
מרכז כרטיסים ובקופה 841174
תיכנה „מדיטרנים"
מחר מוצש"ק 11.8 ב־9.30
שלפון הקופה 80013
תל־אביב „הדרקון"
יום ב' 13.8 ב־9.00
ירושלים „מיתיקה" 15.8 ב־9
כרטיס קטסל 444725 המשרדים

אברהם תנן תור גולדבלט

שולה תן ואחרים
בהומוריסטי
לא עכשיו, יקירתי!

ירושלים „גן־הפעמון"
יום א' 12.8 ב־5.00
תל־אביב „נחמני"
יום ו' 14.8 ב־4.30
טל. תיאטרי יוכל 651241
חיפה „שבוט"
יום ה' 16.8 ב־4.30
כרטיס „לטקלי" 444725 המשרדים
טל. תיאטרון יוכל 651241

מלכת השלג

בים כחדש ל־3 הופעות בלבד!
תל־אביב „הדר־ציון"
הערב יום ו' 10.8 ב־10.00
טל. הקופה 651241
אבטליון „בית־הנוער"
מחר מוצש"ק 11.8 ב־9.00
כרטיס „מוקפי" 30635 הקופה
אריות לראש 15.8 ב־9.15
קיבוץ־הלה „אמצע" 17.8 ב־10.30
כרטיס „סטטיר" 444725 המשרדים
טל. תיאטרי יוכל: 651241

מתי שלמה כספי גרוניך

מאחורי הצלילים

תיאטרון הכמאם

el HAMAM
836627, 837000 טל.
אליה מה כתבו: מאיר שלו, מני פאר

תדוואים והפרברים בצמלים ורבעית

תלילה 10.8 בחצות ורבע
ומחר מוצש"ק 11.8 ב־11.30
שעשועוני בחירות עם
מני פאר, טרוניה פצור
ואורחים.
כרטיסי הדרור 248787 המשרדים
ובקופה 664477

עין־הרוד „אמפי" הערב יום ו' 10.8 ב־10.30 כרטי' בעיסרדים 942016, 864477
בקופה הקופה מחר 11.8 ב־9.30
כרטי' הדרור 248787 ובקופה 664477
כרטי' תיאטרון 660311

שלמה ארצי

„תרקוד"

שלמה ארצי

בהופעתו החדשה:
„תרקוד"
עם **דני דובס** — גיטרה ושירה
רביב גזית — קלידים

יום שישי, 10.8
אמפיתאטרון עין הוד ב־10.30
כרטיסים קופת חיפה 663244
ובקופות 942016, 86427
מוצ"ש 12.8 **„מופת" חולון** ב־9.30
כרטיסים: „בידרון" 844856
ובקופה 894191

בית הרבונות על שם נחום גולדמן

שעות הפתיחה: ימים א', ב', ג', ה': 10—17.
יום ד': 10.00—21.00. שישי־שבת: **סגור.**
— אין כניסה לילדים הצעירים עד גיל 6.
— קבוצות מאורגנות חייבות לתאם ביקורן מראש
בימים א'—ה' בין השעות: 9.00—13.00 בלבד.
— ארכיון תצלומים — פתוח לקהל בימים: א', ה': 9.30—12.30, יום ג': 9.30—14.30.

תצוגת קבע וכרונוספרה: 2,500 שנות חיים יקודיים ברחבי העולם מוצגת תוך שימוש באמצעי הטכניקה המתוחכמים ביותר.

תערוכות:

1. **„סיפורה של יהדות הונגריה".**
2. **„הנצל נפש אחת" — הנידונים 1914—1984**
3. **„תעלומת הטנורות מצ'לאוב".**

הסינמטק היחודי:

1. **„שישה חברים שישה גיבורים".** זהו סרט הולנדי עכבוד לסרטו האוטוביוגרפי של אריק הייזלהוף. הסרט מוחת בתיאורה. של קבוצת ילדים, סטודנט טים בני המעמד העליון הלומדים בקולג' באירופה שלפני המלחמה וממשיך בתיאור דרכם המיוחדת והמסובכת בשנות המלחמה, שלא כולם זוכים להגיע לסיומה. שחקנים: רוטגר האור, יוראן קראם דיק דהילינג, במאי: פול ורהובן. הסרט דובר אנגלית (מתורגם לעברית וצרפתית. יום ראשון 12.8.84 ויום חמישי 16.8.84 בשעה 20.30.
2. **„תנוסעת".** ליזה, סוחרת לשעבר במתנת תרזיבו אושמיץ, מזהה בין הנוסעים עימה בספינה את מרתה, אסירה לשעבר. פגישה זו מעוררת אצל ליזה זכרונות וזאת מנסה להצדיק את מעשיה כמילוי חובה. שחקנים: אלכסנדרה סלסקה, אנה צ'מי־לבסקה. במאי: אנדרי מונק. הסרט דובר אנגלית. זמני כניסה: 600 שקל; לחברי אגודת חידידים: 500 שקל.

חקרנות בסינמטק bank leumi בנק לאומי
באדיבות
אירועים:

1. **„מחעייה לעולם הגדול"** (80 שנה ל„עיירה" של שלום אש) — ערב עיון בידיש. מרצה: ד"ר י.ח. בילצקי. יום שלישי, ט"ז באב תשמ"ד, 14 באוגוסט 1984 בשעה 20.00.
2. **„זחות יהודית",** ערב עיון בספרדית. משתתפים: פרופ' חוסה איצ'קיסון, ד"ר ארנולדו ליברמן. מנחה: ברנרדו טרייסטר. יום רביעי, י"ז באב תשמ"ד, 15 באוגוסט 1984 בשעה 20.00.

פעילויות קיץ לנוער

תכניות קיץ מיוחדות לצעירים (כתות ח'—ט'):
כתבי חידה, מישחות, תשבצים ועוד. בימים:
א', ב', ג', ד' בשעות: 11.00—13.00. דמי כניסה:
420 שקל; אפשרות לחברי עין חמשב: 50 ש'.

בית הזמנות נמצא בקמפוס אוניברסיטת תל־אביב (שער 2) רח' קלאוזנר רמת־אביב טל. 03-425161
אוטובוסים: 13, 24, 25, 27, 45, 49, 79, 74, 274, 572.

„פוליאק־שוו" — ניו־יורק דב ורתנשטיין
באים להציג את חזמרת הבילאנאמית
אנג'לה אודן (תקסיון)
בתוכנית: **שירים בעברית, אנגלית, רוסית, אידיש ורומנית, תזמורת: חוריה אלכסנדר.**
עכו, „מופת", יום שלישי, 14.8, שעה 08.30
בתים, קולנוע „רמת יוסף" מוצש"ק 18.8 שעה 08.00
כרטיסים: „נוסט", בנו סוניק ובקופה

עירית ירושלים ומחלקה לתרבות — חקרן לירושלים — במימון משרד החינוך

מנהטן טרנספר בריכת השולטן

באמפיתאטרון ע"ש מרדכי דאמבלה

יום חמישי, 23.8.84, בשעה 20.30
לדרישת הקהל **הופעה נוספת !!**
מוצאי שבת, 25.8.84, בשעה 21.30

כרטיסים: בתל־אביב — דפנה ראשית „קסטל", אבן גבירול 155, טל' 444715, 447676 ובתחנה המשרדים
בירושלים — „קלעה", שחר 6, טל' 240894 ובתחנה המרכזית
בחיפה — קפה „חיפה", כרמלית 11, טל. 662244 ובתחנה המשרדים
כרטיסי הגבה לשטיות ולקבוצות. בת"א — „קסטל", בירושלים — „קלעים" ובמוקלה לתרבות־עירית ירושלים, רח' דוד אלעזר 6, טל' 11-234

עירית תל־אביב—יפו מינהל תיירות מנוער ותרבות

יפו העתיקה, קפה תיאטרון **הסימטה** מול דגים 8, טל. 828729, 834709

תל־אביב 10 לאוגוסט				
בשעה 10	בשעה 11 (כל אחד)	בחצות		
איש הרוח, הזונה והקיצון	**פינוק ממרית**	**יצאות**	**שבת (לאו) לילדים**	**מוצ"ש 11 לאוגוסט**
כתב וביים:	מחרזת	קברט מוסיקלי	**בינו אני**	**מעגל פצור**
עיצב ניתאי	מאת: אמיר אזאר	כתב וביים	**כרונולוגיה המלכותה**	כתב וביים: מרגרי
שם: ניצן ניתאי	שם: מיכל מגיס	יוזמה כל	מאת: עזרי בן מרגן	עם: שמואל מזלה
מוסיקה: שמי ישר	מוסיקה: מרי ויים	מוסיקה: מרי ויים	מוסיקה:	יונתן צדיק
שם: נליה ישר, דבר	שם: דוריון מבשר,	שם: דוריון מבשר,	דיואל שוורצמן	
בוגר, יגאל שור	מרי ויים, יוגיה גל		שם: נתן אריכל	
			שליה	
			בשעה 22.30	
			תיאטרון בחצות	
			שם: נתנאל יוסף	

פרנרל תיאטרון קוטה ב' מחוץ לל ערב חחל מהצגה 20.00

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע •

„הסרט הטוב ביותר בסידרת „מסע בין כוכבים". בידור מהנה."
„ניוזוויק"

מלחמת החלליות
(החיפוש אחר ספוק שנעלם)
ויליאם שאטנר · דפורסט קלי · כריסטופר לויד בימוי: לאונרד נימוי
"STAR TREK III: THE SEARCH FOR SPOCK"
בכורה ארצית
תל־אביב „בן־יהודה" | ירושלים „הבירה"
ששי 10 + 12 (חצות)
מוצ"ש 7.30, 9.30 ; א'—ה' 11 בבוקר, 5, 7.30, 9.30
הפצה: אגן הלוסי־קון ישראל בע"מ

„אחד הסרטים המרתקים של השנה. מלאכת מחשבת המטפלת בנושא מפחיד בצורה קומית מוחלטת."
„וויליל וויס"

קפה אטומי
"The Atomic Cafe"
כפעמים, המציאות מצחיקה יותר מכל סאטירה.
בכורה ארצית פריסקופ 1 דזפיריאס דאא
ששי 10 בלילה מוצש וכל השבוע 10.30
ג'ון בלושי · דונלד סאתרלנד בית החיות
פריסקופ 2
ששי 10 בלילה מוצש וכל השבוע 10.30

ארצות־הברית
מועדון מטיילי מעריב
טיול מקיף של 24 יום מתוך־ראל־חוף * בתי מלון מעולים * טיסות ב„אל־על" * ביטוח: „אופר סנדס" * המחיר: 2,271 דולר * חיצאות: 10.9 ; 17.9 ; 24.9.
פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", טל. 03-439207.

הישג חסר תקדים!!!
6 פרסי „אריה הזהב" ל-6 שחקני הסרט בפסטיבל ונציה '83
רוברט אלטמן
הבמאי שהצחיק אתכם ב„מ.א.ש."
ירגש אתכם בסרטו האחרון והטוב ביותר

סטריקרים
STREAMERS
„...גברים שאינם יודעים מתי להיות אמיצים ומתי לא לצחוק."

בכורה ארצית
ששי ב-3 פסטיבל אלטמן
„גורדון המחודש" ת"א
מוצ"ש 7.30, 9.45 א-ה: 5, 7.25, 9.45
הפצה: גלפנדפילם

KUMMAR
הפקיר הכי נורא והכי סקסי בעולם...
ספי ריבלין
עם אפי בן ישראל ונתן נתנזון
4 מופעים נוספים מחו"ל
שעריפטיז, אקרובטים ופעלולנים.
בשבת 2 חצות: בשעה 6.45 ובשעה 11.30 בלילה
הנחות לצה"ל, סטודנטים ועדי עובדים
קבוצות מאורגנות יכולות להפנות כיבוד
מועדון נובמבר מדי שרב פדש לא' 821243

הוהג
תאם כבר לקחת חייל במכוניתך היום?

"ביט סטריט"
Beat Street
הסרט!
בכורה ארצית — שבוע 2
„היוד" תל-אביב גם ליל שישי ב10
„היובל" קריתיחיים
„אורית" בארשבע
„אורלי" לחי

אב מלון ושתי הפ"א באים לעלות
כעוד כל הסיכויים
עבת 9 „מונרביא" תל-אביב „ארטון" חיפה
וליאם הרט
החברים של אלכס
עבת 13 „רביחן" הליאביב „נעמן" ראשל"צ 9.30 7.15
לחנך את ריסה
מייקל קין רולי זולטרס
עבת 26 בקשים בתל-אביב סטודיו פתוח עממי טה"ראשון רמת-גן רמתיון

בידור קליל מקצועי נכון לראות. ידיעות
הסרט המוסכם של השבוע. גרץ
בעקבות האב הרוחני
עבת 3 בת תל-אביב שאנזליזה גן ליל שישי 10 9.40 7.30 5
אריסון י-ם הפל"ש 9.30 ים תל 9.7.4

ההסטוריה המטורפת של העולם
עבת 2 „דקל" הליאביב פתיח וכל השבוע 9.40 כלבו

הדבורה מאיה
מבצע! כל הסביבה 4 ארוחות שלמות טא נוגה יקבל 150 שקל הנחה לכרטיס.
ת"א „מקסים" 5 ÷ 11
נתניה „אסתר" 5 ÷ 11
הרצליה „דוד" 11
גבעתיים „שביט" 4.30
אשקלון „אסתר" 4.30

בגידות ברין
blame it on RIO
„אורלי" חיפה בית הקם קריתיחיים

התבובות כבשות את ניו-יורק
The Muppets take Manhattan

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע •

גולן גלובוס - קנון ישראל

מפיצי סרטי UIP "United International Pictures"

יונייברסל פרמונט מ.ג.מ. יונייטד ארטיסטס

שבוע 14

„סינמה 1" ת"א

שישי: 10 בלילה

9.40, 7.40, 5

רמת־גן „אורנה" | חיפה „קריות" | עפר „אורים"

הסרט שהעתונות משבחת!!!

אי הפירטים

„הארץ" — ממליץ

„סרט חרפתקאות א"י"

מעריב

„הרבה רומנטיקה הרבה גבורה"

ידיעות אחרונות

8 בסולם גלי צה"ל

„אומץ לב, רומנטיקה ופול אקשן"

העיר

תל־אביב „אורלי־בת־ים „אורנים"

הגיבור חוזר

הגיבור חוזר

הגיבור חוזר

אינדיאנה ג'ונס

והמקדש הארור

INDIANA JONES AND THE TEMPLE OF DOOM

ת"א „תל־אביב"

חיפה „רון"

ירושלים „כפיר"

באר־שבע „חן"

נהריה „אסתר"

פוסלוס

פסטיבל

וודי אלן

ששי 10 בלילה + מוצ"ש 9.40, 7.40

„כל מה שרצית לדעת על המין"

יום א': „שחק אותה סם"

יום ב': „הדמון שלי עם אני"

יום ג': „ישנוני"

יום ד': „מלחמה ואהבה"

יום ה': „בננות"

„סינמה 2" תל־אביב

9.40, 7.40, 5

„סרט מתח, בנוסח חשדי של היצ'קוק ו"מ של פריץ לאנג"

כותרת ראשית

תיל הלילה

עם אירין קר ואב שנשון

הפקה וביתוי: דן וולבן

בכורה עולמית שבוע 2

„לב" תל־אביב

שני 9.30 ו־11.30 בערב

מוצ"ש 7.30, 9.40

א'—ה' 5, 7.30, 9.30

אנשי הדרדוריים

סרטי הדורות הנפלאות של ז'ראקובסקי

בלוז אוטוקלי

התחלת הסיאפונות של ויה

תל־אביב „שתל" שבת 11 בבוקר א'—ה' 11-5

תל־אביב „דרייב־אין" מופיעים כל הטבות 8 בערב

חולון „סבבה" 7.15+9+11

ר"ג „לילה" 5+11 אחה"צ

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב—יפו

בסמאטר שבת: 9.40, 7.30

ביתי חול: 5.00, 7.30, 9.40

אדיר: שבוע 8 מיטרלי ניוגם
אי הפיראטים

אמבסי: בכורה עולמית
יואב דוד שטר עשים

אמפתי: 7.30 ושבוע 6 מיטרנדיר
9.40 כוכבי פרוסקי עמנואל

בית ריאשון: 11.30 בלילה סרטו
של ד"ר ולפגנג לוקיק הקיקה

בן יהודה: בכורה אמריקאית
כוכבות נגלילית

ברודוי: 9.45, 7.30 בכורה סרטו
של ד"ר ברט אלמן סטרימרס

גת: שבוע 3 בכורה מרגר
בשמאות והאבני הרוסבסי

דיזל: 7.30 בלילי אמריקאים
מרי שמיים
9.40 הרוסמדרי המגורפת
יאל דגלים

הירקון אין: 6 אנשי הבוקרדים
9.45 הארש ומרגן ונתר מרי
קאנג — לעשים לחלמות

דגה: שבוע 3 הסרט הטוסיקלי
מבשר הדיבר

הבצמות הישראלי:
7.15 לוליטה
9.45 לאמוריב לוראל

זמיר: אביר בשמים

חן 1: 7.30, 9.40 שבוע 8
תעיבר הטשורב מבחילים

חן 2: 7.30, 9.50 לוד הפרדיה
בשלי ריי שוגר של מיטרנ בר

חן 3: 7.15, 9.30 שבוע 23
מיילו טקלוו תשים שם חרבר

חן 4: 7.25, 9.40 ריילואם
הרים הקבלים לוד ארמס

חן 5: 7.15, 9.40 שבוע 13
אשלבי ליפות בקרחם לייק

מגן 1: שבוע 7 סרטו של
מרטין ריפלי לה מרקשה

הכ 2: שבוע 3 סרטו של
רן מנאן לוקח הקוקה

הימור: שבוע 3 אלו דיקון
בסר דעבון

מאגרי: מגיעתיל שר בפר

מחברי: שבוע 9 ראקל ולאר
מגנר של הצפרדעים

מחוזאר תא: 7.30, 9.30
שבוע 4 יום ראשון מסגר

מקבים: שבוע 25 מיכאל קוין
בילי וולטרס לוקח את ריטה

עבר (עלון): 7, 9.30
הקסם הסרם הוריד

מסדרון: 7.30 שבוע 2
הרבבות כמסמרת את ברי יוסף
9.45 הטפנ רקמה נגנו שר רוקר

סינמה 1: שבוע 14
אלמרי ומינגר פושטוס

סינמה 2: 7.15, 9.40
מסטיבל וודי אלן
מה מה שרצית לדעת מין והמין

פאר: מסגרת אמריקאית (דובלן)
רוברטס, סמוק ניסון פאוריס

תיאטרון: שבוע 11.30 בבוקר
5, 7.30, 9.30 הסלר והצפרדע
מוצ"ש 11.30 בלילה
מוזאון הקולנוע של רוסיה

קרוסקולת 2 (הרבה לבוקרים):
8, 10 בסמיה לבפה ומגומר

תיאטרון 2 (הרבה לבוקרים):
8, 10 שבוע 2 כיתת הדודות

הלאה: שבוע 2 הלוחמה הבוגרת

פצטר: 7.30 שבוע 2
תשורת מאוכל רחוי אב אחם
9 ואחר ואדמסדרר

צליל (ולבלר): 6.30, 9.30 שבוע 2
לחג בטוקיו. (סרט יהודי)

הקסם: עבמת 11 לבוקר
אבם הבמחרדים
7.30 ושבוע 6 מיכאל קוין
הבריחה (סרט)

תבנית: בכורה אמריקאית
ראשים מרחם מהבמבמרמת
תל־אביב: 7.15, 9.40 שבוע 4
הריקון מחר אחרונה בינם

תמר (רמת אביב): שבוע
11 בבוקר הקרב מבחמבם ואחר
7.15, 9.40 מיטרר בחם עב

תמר: שבוע 3
טשף הבמחרדים

SUPERGIRL

סרט הרפתקאות שלא היה כמוהו!

בתקציב של $50,000,000

פיי דאנאוי, פיטר אוטול, מיה פארו, בונרה ואקנס, פיטר קוקן

סיימון מור, מרק מקלר, קרט בוכנר

אסתר	עצמון	חדרה	מואזר
ת"א	חיפה	חדרה	אשקלון
11.00	אורן	אשל	תן
5.00, 7.30	רמלה	ב"ש	רחובות

הסרט מוצג בדולבי סטריאו DOLBY STEREO באמאריקאין

ירושלים

כפר שמע: משעה 9.30
בימי חול: 4.00, 7.00, 9.00

מרכז: סמרטוטי סרטן
מלכות הצאצא הרוחמני

מודיעין: סיפור של קילוס
שמאלה הקטנה בעקבים

פרוידין: שבת 6
הרוחות בחיל אל

ארמון: שבת 7
תרגיל המשחרים מתחילים

שבעה הקטנה: שלילי מקליין
מלך לרגל לוקאלי

הבוחרת: כבוגרת אחרונות
מלחמת פרקליטות:

לפיד: שבת 6 הרוסון מוכר
אמריקאנה בינם

בגשמלי: שבת 2 אלברט פינו
מגם קרטפני המלכים

שרמה: 8 מוכנים להתחיל
הגיבורת אך לא מהיות
9.30

שבדר: 9.15 שלילי מקליין
אנשים ומי חיבה

עדן: בסרטה אלמנת
מאב רוחת ספר נשים

רון: שבת 3 בן סיגנסלי
ליעקי אירוחים בחיבה

לוד

שברדי: 7.30
כתבת הדרמה — הפשע!

רמלה

בשעות: 7.30, 9.30

מגרש: הלן סלייטר
עוד לעלוות פטרוניות

בורס: גלייסן ליבוסט
הדים שבעיר

ראשון לציון

בשעות: 7.15, 9.30

נגמן: וולפגאנג גרנט
הרבריים של אלכס

ראשון: הכבוגה עולמית
ואב רוחת ספר נשים

בתים

בשעות: 7.30, 9.30

עורנים: שבת 15 ליאסה
אי בפוריאמרים

נשרים: ואב רוחת
ספר נשים

תמנעות: בריטקרנס

חולון

בשעות: 7.30, 9.30

מקרה: שבת 2
תרגיל המשחרים מתחילים

מטרו: 7.15 אנם הכרטיסים
9.30 סרטי ליחה

רוזה: הכבוגה עולמית
ואב רוחת ספר נשים

מגמים: בן שלמה 9.30
הרבים המוסרי קנים אחר

רחובות

רחוב: 8, 10 שבת 3
מתנה בחיל אל

רון: 8 מאבק-ירוק
10 פרטי

בית העם: 8.30 מרי בטמר
רוח שמיים המקרים

גדרות

בית הלום: 7.30 מבקרת ומנהלת
9.30 שחר הנשמה

אשדוד

בשעות: 7.30, 9.30

מאסטר: מכונה קולנית
ואב רוחת ספר נשים

מאיר: שבת 6
מרכזל לשמחות מתגלים

קדית מלאכי

מגמים: 8 אל אשלינגר
מגר פלוגת

כפר וזבורג

בית הכנסת: 7.15, 9.15
שלילי מקליין מקוים של חיבה

אשקלון

מבצע: 8, 10 שבת 2 שלילי
מקיאון המגרים של חיבה

מאיר: 8.15, 10 הלן סלייטר
עוד ולעלוות פטרוניות

חיל: 8.15, 9.45 מיטר של מולט
מיטר מתגלים מגדר במשמעות

מצפה רמון

מגרש: 8.45
המגרשים מרחבה

ירוחם

מרכז: 8.30, 10.30
הסרט הישראלי מחמת שמים

באר-שבע

לוי: 7, 9 שבת 6 הרוסון מוכר
אמריקאנה בינם

רמת-השרון

טבק: שבת 11 בבוקר
הרוקר והסלכלה
7.15 מבקבה
9.45 מיטר בינם אל

הרצליה

בשעות: 7.30, 9.30

דרור: ואב רוחת
ספר נשים

הרסון: בריטקרנס

תמאנית: שבת 3
שמבר שמר מרחבן בר

כפר-סבא

בשעות: 7.30, 9.30

עמנו: בריטקרנס

לוי: ואב רוחת
ספר נשים

חיפה

במרכזי שבת: 7.15, 9.15
בימי חול: 4.00, 7.15, 9.15

שרון: 7.30, 9.30
בבוגה עקלמיה ספר נשים

אורלי: 7 מרי בקיאנה
9.30 בבדרות ברוח

אמפי: מוסמכת בגעות

אריסון: שבת 3 רקל ורוד
כובע כל הקרנים

לון: 7.30 מרוח
9.30 האחים מקים מסריחנים

מטרו: 5.00
נמלה: כשמש המתחלות בסרט
7 מאבק 9 תמל

נמצון: שבת 6 הלן סלייטר
עוד ולעלוות פטרוניות

מגמר: 7.30, 9.30 שבת 7
תרגיל המשחרים מתחילים

הרן אור: 7, 9
בריטקרנס

לון: 6.45, 9 שבת 7
הרסון מוכר אמריקאנה בינם

שבעים: 6.30, 9 מרוח של
אמריקה קולומבוס מגדים מאמרן

נוה שאנן

נמצבר: 7.15, 9.30 מיכאל קין
וקחנך את רחמה

קרית-חיים

בשעות: 7.00, 9.15

בית העם: מיכאל קין
בבדרות ומרוח

דיזנגוף: הסרט המסוכנים
בכבוד הרחוב

קרית-ים

ליאנו: 7.15, 9.15 לאחר מיגנר
בשלום

קרית-מוצקין

ארמון: 7.15, 9.15
חבורת אנשי הבר אם פיקס

מוזמנים
קטגוריה
מעדיפים

חופש טבע בטירול

שבוע של חופשה
וטיולים רגליים
בתופעת ראש השנה
וסוכות.
ביצוע: „טורת תכיר"
תאריכי יציאה:
16.10, 9.10, 2.10, 25.9
פרטים: טל. 03-439207

קרית-ביאליק

שבדר: 7, 9.15 בלילי אנרגיה
מרי מתוקים

מאיר: 7.15, 9.30 ריצ'רד בוד
קיטמאל שבר כבוד

עכו

אמפיתיאטרון: 7, 9
כוריאוגרפיה

טבעון

יוסף אור: 7, 9 יוחי אלו
הנאה

נהריה

הדר: 7.15, 9.30
הרבנות סטרייסנד ראנד

נמצון: שבת 6 הלן סלייטר
עוד ולעלוות פטרוניות

מגמר: 7.30, 9.30 שבת 7
תרגיל המשחרים מתחילים

הרן אור: 7, 9
בריטקרנס

לון: 6.45, 9 שבת 7
הרסון מוכר אמריקאנה בינם

שבעים: 6.30, 9 מרוח של
אמריקה קולומבוס מגדים מאמרן

קרית-שמונה

שבר: 7, 9.15 ליאר דקרייה
שבוי של מרטין בר

טבריה

אמבלו: 8, 10 סלבסטר סטלונה
הקיר 3

רמת-גן וגבעתיים

בשעות: 7.30, 9.40

אמנים: שבת 3 קמרון מיצר
בעקבות הטאבו הרוחמני

ארמון: שבת 8
תרגיל המשחרים מתחילים

אדרתי: 7.15 מוכר
מטרוקס

הדר: בכורה עולמית
ואב רוחת ספר נשים

ליליי: 7.15, 8.15 שבת 5
שמבר שמר מרחבן בר

רמת-גן: שבת 3 מיכאל קין
בלילי מולסטים לחבר את רחמה

שבדים: 7.15, 9.30
ובהמה סטרייסנד ראנד

ספר המסמרת: 7, 9.30
בנים סליק דרך המלך לסין

חדרה

בשעות: 7.00, 9.15

עדהדר: ליריסון מוכר
האמריקאיה מחה שבינת

דרור: הלן סלייטר
עוד ולעלוות פטרוניות

נעם: הסרט הישראלי
הקיאמה

פתח תקוה

אפרון: 8.30 ריצ'ארד גיר
הקיר הגיבוסמן

ליבל: 7.30, 9.30 שלילי מקליין
הנאים שר רחמה

שמעון: 8.30, 9.45 ואב רוחת
ספר נשים

קרית אונו

המרכז הקהילתי:
שבת 11 סטיבן גנדי מקבן
9.30 אחרה סרן מית מסר

רעננה

שמרונית: 7, 9.15 ליאן המקבן
שבוי המסמרת

נתניה

בשעות: 7.00, 9.15

אסתר: שבת 6 הרוסון מוכר
אמריקאנה בינם

סמדר: שבת 2 מיכאל קין
בלילי מולסטים לחבר את רחמה

שרון: בכורה עולמית
ואב רוחת ספר נשים

קומדיה חדשה של צאב רוחת
ספר נשים
הסרט ש"יסדר" לכם את הראש...

גבי עמורי עירית סלע מקוה עזיז אוריאל פלמן משה אשר נפיה
ואב בוגלסקי יוסי קין רשה שוקרן שלמה (גיבי) הלרמן יוני לחקס
בסרט בסגנון יוסף לימשון צלם אהרון פלמן מוסיקה אלן יעקובוביץ' ואין מוסיקה
הפקה הלל הישלפקרט-ואב רוחת

בכורה ארצית מוצ"ש 11.8.84	אלנבי מ"א יום שני 10	אורה חיפה	עדן ים	הדרבצת"ש יום שני 10	
	שרון חניה	ראשון רש"ל	חן כנ"ם	דוד הרצליה	שלום כ"ת
	אזרן ב"ש	הדרבוכה 18.8.84	אסתר אשדוד	בת-ים בת ים	רינה חולון

ההצלחה המיידית: יסרט של הבאה צרופה, למי שאוהב
בני אדם ועדיין לא אבדה לו האמונה בהם"
(ג. ארושר, הארץ)

יום ראשון בכפר

הסרט החדש קולנע במזרחון תל אביב
מוצ"ש 930 730 ערב ערב 5 730 930

בידור

תל 84

תל־אביב

שבוע בינלאומי לתזמורות נשיפה

מוסיקה וג'אז מנוגנים ע"י תזמורות
מאנגליה, דרום אפריקה וגרמניה

* **בטיילת**
  ביום ראשון, 12 באוגוסט, משעה 8.30 בערב
  ביום חמישי, 16 באוגוסט, משעה 8.30 בערב
* **בכפר קדומים — יפו**
  ביום שני, 13 באוגוסט, משעה 8.30 בערב
  ביום רביעי, 15 באוגוסט, משעה 8.30 בערב
  ביום חמישי, 16 באוגוסט, משעה 8.30 בערב
* **בכפר גמיר**
  ביום ראשון, 12 באוגוסט, משעה 8.30 בערב
  ביום שני, 13 באוגוסט, משעה 21.00 בערב

עירית תל־אביב—יפו

תל 84

הרקדה המונית בכפר מלכי־ישראל

מחר, מוצאי שבת, 11 באוגוסט, בשעה 9.00 בערב
עם: מישאל ברזילי
בואו הצטרפו למעגלים
מאבי מחול־מחול

"דרייב־אין"
המקום לכל המשפחה

הערב ב־10 * מוצ"ש וכל השבוע ב־9.45
חיצ'קוק

"האיש שידע יותר מדי"

מוצ"ש וכל השבוע ב־8
"אגם הברבורים"

הערב ב־12.15 * מוצ"ש וכל השבוע בחצות
"נשים לוהטות"

ספרד ופורטוגל

מועדון מטיילי מעריב

טיולים של 16 יום * בתי מלון מדרגה א' ותיירות מטיילת * בשבוע: "נאות תכיכר"
פרטים: "מועדון מטיילי מעריב"
טל. 03-439207.

סרטי הערב

ב־רב־קול

תרגיל לשומרים מתחילים
יום ג': 10.00, 12.15

שובו של מרטין גר
יום ד': 9.50, 12.15

תגאים של חיבה
יום ה': 9.45, 12.15

החברים של אלפס
יום ו': 10.00, 12.15

שנותי היפות בקרום קריק
יום ו': 9.45, 12.15

רשת גולן־גלובוס

סרטים שכדאי לראות הערב

"שחקי" תיא
10 + 12 חצות
מיקל קיין
בקומדיה הנהדרת
"בגדות כיוון"

"הוד" תיא
בכורה ב־10
"בקצב הרחוב"

"כן־יהודה" תיא
10 + 12 חצות
"מלחמת החלדות"
הטוב ביותר נסדרת
"מסע בין כוכבים"

"סינמה 1" ב־10
"ארמרוס"
"סינמה 2" ב־10
"כל מה שרצית
על המין..." ודי אלן

"תל־אביב"
2.30 בצהרים +
10 בלילה
"אינדיאנה גיבס
והמקדש האבוד"

"סבוי" חולון
"טיוטי
לילה"

"שבוע" נמתיים
ב־10
חר סעמי
"טעם החיים"
חבורת מוסיקי שיטון

"אורדע" רשת־גן
ב־10
"פוסקלוס"
לחוט מוסיקלי ענק!

שחרור שמח לילדים

שבת 11 בבוקר
א'—ה': 11 בבוקר,
5 אחה"צ
"אגם הברבורים"

קלוב חמץ
פאת־שדה

שבת 11 בבוקר
א'—ה': 17.00
"קרנף מכוכב אחר"

מוסכי רחוב הערבה

שבת 11 בבוקר
א'—ה': 16.30
"השועל והכלבלב"
ולא דישני

סרטי הערב בת"א

קלאס (ז. אלבי 86)
הערב ב־10
בלוריה ארצית
מתח ופעילה
"מרגיבה
עוזת"

לב 1
הערב ב־9.30, 11.35
סרטו הייקרהו של
מבמאי פרנצו זפירלי
לאומרה הפטרוליטה
"לה־טרוויאטה"

לב 2
בכורה ארצית
הערב ב־9.30, 11.35
סרט מקום לביטוי
של רן וילבו
"איל הלילה"

אלנבי
הערב ב־10
בכורה עולמית
זאב איתן
בקומדיה חדשה
"מפר נשים"

דרייב־אין
הערב ב־10
"ראיש שרע
יותר מדי"
הערב ב־12.15
"נשים להחמתה"

מוגרבי
הערב ב־10
הלהיט החדש והמיקנן
כנגד כל המכורים
רחל הוד דנף בריגיג

סטודיו
הערב ב־10
הנים המסשיך
לסחיף את ההאל
"מופע הקולנוע
עבל דיאיה"

פריסקופ 1
(רוטשילד 118)
הערב ב־10
"לפה אטומי"
הערב ב־12
"הבריחה מגרי־ורק"
מוצ"ש ב־12
"פלאשראנס"

פריסקופ 2
(רוטשילד 118)
הערב ב־10
"בית הדודות"
הערב ב־12
"לאוצ'יו של חצות"
מוצ"ש ב־12
"נ'יטי הנדיקים הרי"

אסתר
הערב ב־10
מלבה קרסל
"עמנואל"
הקלוריה לילה כוכבים

פרין
הערב ב־10—12
"התמוי המסכני"
בשבת ב־10.30 בבוקר
"המלך והצ'יטור"

לילי רמת־גן
הערב ב־10
פרס ברוך בוקר
"שמו של
מרטין ג'"
נגיר דפרדיה ונשלי בי

היכל פתח־תקוה
הערב ב־10
מרס אטר האוקיים
"תגאים של
חיבה"

האולפנים הר המאוחדים הפקות הרצליה / גבעתיים

מסחיימת ההרשמה לקורסים הבא'ים

(1 בספטמבר '84)

* עורכי סרטים
(איכות שידור וטלויזיה)
* צלמי וידאו
* עריכה וצילום

פרטים והרשמה:
רח' ויצמן 65, בבעתיים,
טל': 03-517111,
03-781066
(גם בשבת)
בין השעות
10.00—20.00

סרטי הערב בת"א

"צפון"
הערב ב־10
מוציאים נמשיך השבוע
ב־9.00 בלבד
אינגבי קרגמן בפרס
"פאני ואלכסנדר"
"נלוגוס אחרי 1984
זכה ב־4 פרסי
האוסקר" 1984

מועדון קולנוע תיאטראות ישראל

"אוראנים" ר"ג
הערב ב־10
"כיעקבות האוצר
הרומנטי"

"ארמון" ר"ג
הערב ב־10
"תרגיל לשומרים
מתחילים"

"מגדל" חולון
הערב ב־10
"תרגיל לשומרים
מתחילים"

"הדר" נבעתיים
הערב ב־10
* מאב הזה
"מפר נשים"

בלוח החדש יש לך עסק עם קונים דרוניים?

דל־ראה

יוגוסלביה

מועדון מטיילי מעריב

עם "מועדון מטיילי מעריב"
ו"נאות הכיכר"
פרטים: "מועדון מטיילי מעריב",
טל. 03-439207

מעריב לילדים

י״ב באב תשמ״ד
10 באוגוסט 1984
גליון מס׳ 169

הַצִּפּוֹר שלומית כהן וְהַקַּבְּרָנִים

בְּגַמְל הַתְּעוּפָה
צִפּוֹר הַתְּעוֹפֵפָה
נִדְחֲפָה לְאֶמְצַע הַתּוֹר.
״אֲנִי נוֹסַעַת לְתוּ״ל,
הַגִּיעַ הַקֵּר.״
אָמְרָה לַאֲנָשִׁים
שֶׁעָמְדוּ מֵאָחוֹר.

בִּכְנִיסָה לְאוּירוֹן
שָׁאַל הַקַּבְּרָנִים:
״צִפּוֹר, אֵיפֹה הַכַּרְטִיס?
אֵיפֹה הַדַּרְכּוֹן?״

״אֵינֶנָּה בִּלְבוּלִי!
לֹא אֶשְׁוֹם לְתוּ״ל,
שֶׁכַּחְתִּי אֶת הַכַּרְטִיס.
אֲנִי סְתָם שִׁכְחָנִית,״
צִפְצְפָה הַצִּפּוֹר עַל כּוֹבַע הַקַּבְּרָנִיט
וְעָפָה מַעְלָה מַעְלָה,
הָלְאָה הָלְאָה,
חָצְתָה אֶת הַגְּבוּל –
עָפָה לָהּ לְתוּ״ל.

הכובע מגן על הראש

צילם: רפי להב

שָׁלוֹם שָׁלוֹם,

יֵשׁ הָאוֹמְרִים שֶׁאֵין כֶּבֶר אוֹצָרוֹת בְּעוֹלָמֵנוּ וְחֵבֶל לְבַזְבֵּז זְמַן וְכֹחַ עַל חִפּוּשׂ אוֹצָר. אֲבָל יֵשׁ מִקְצוֹעַ שֶׁבּוֹ מְחַפְּשִׂים לְלֹא הֶרֶף אוֹצָרוֹת, וּמְדֵי פַּעַם אַף מוֹצְאִים אוֹצָר, גַּם אִם לֹא מַטְמוֹן זָהָב. יֵשׁ וְהוּא יָקָר הַרְבֵּה יוֹתֵר מִזָּהָב.

אוֹצָר כָּזֶה גִּלָּה ד״ר צְבִי אֵילָן עִם חָפֵר עִם צוּתוֹ בְּחַרְבַּת מָארוֹס שֶׁבַּגָּלִיל. וְהָאוֹצָר יָקָר מִפָּז. בְּעֵת הַחֲפִירָה חָשְׂפוּ בֵּית־כְּנֶסֶת עַתִּיק מִימֵי מֶרֶד הַיְּהוּדִים נֶגֶד הָרוֹמָאִים, לִפְנֵי כְּ־1800 שָׁנִים. הַהַפְתָּעָה הַמְּרַגֶּשֶׁת וְהַמַּסְעִירָה נִתְגַּלְּתָה בְּרִצְפַּת הַפִּסֵּיפָס שֶׁל בֵּית־הַכְּנֶסֶת, הַמְּתָאֶרֶת לוּחַם יְהוּדִי מוּכָן לַקְּרָב נֶגֶד הָרוֹמָאִים. לְיַד הַלּוּחֵם מָנַח מִיטַב הַנֶּשֶׁק שֶׁל הַתְּקוּפָה וּבְצִדּוֹ – שְׁמוֹ שֶׁל הַלּוּחֵם הַיְּהוּדִי: יוֹדָן בַּר שִׁמְעוֹן מִגִּי. דְּמוּתוֹ שֶׁל יוֹדָן בַּר שִׁמְעוֹן הִנְצְחָה עַל רִצְפַּת הַפִּסֵּיפָס כַּנִּרְאֶה לְאַחַר שֶׁנָּכַל בְּקְרָב בַּחֲגָבָה עַל הַכֹּפֶר וְעַל בֵּית־הַכְּנֶסֶת.

מְרַגֵּשׁ לִרְאוֹת אֶת יוֹדָן הָאֵמִיץ, וְעִם מְעַט דְּמְיוֹן אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ מִפִּיו אֶת סִפּוּר מִלְחֶמֶת הַיְּהוּדִים בָּרוֹמָאִים. וְכַאֲשֶׁר אַתֶּם יוֹצְאִים לְטִיּוּל בְּדַאי מְאֹד לְבַקֵּר גַּם בְּמוּזֵיאוֹנִים וּבַאֲתָרֵי עַתִּיקוֹת כְּדֵי לִשְׁמֹעַ אֶת סִפּוּרֵי הַמְּמַצְּאִים עַל יָמִים עָבְרוּ בְּאַרְצֵנוּ.

שבת שלום,
עָנוֹס בָּר.

האוצר שגילה ד״ר צבי אילן בחירבת מארוס בגליל.

המשרת החרוף

לקט: צבי ארזי

לאיש רם־מעלה היה משרת אשר היה ממלא את בקשותיו בדיקנות מלולית ממש. ותו לא!

למשל: אם הוד־מעלתו היה מבקש כוס תה, היה המשרת מביא לו כוס תה, אבל לא יותר מזה.

מתרגז היה האדון: למה לא הבאת תחתית לכוס? — היה המשרת הולך ומביא תחתית. למת לא הבאת סכר? — שוב הולך לו המשרת ומביא סכר.

והיכן הכפית? רץ המשרת ומביא כפית. הרי אתה יודע שאני אוהב להמתיק את התה בשתי כפיות סכר! שופך המשרת שתי כפיות סכר בתוך הכוס. ולבחש לא צריך? בוחש המשרת את התה ומחכה להוראות הבאות.

גם פרוסת עוגה מקבל להגיש, נוסף לתה. ללא אמר ודברים הולך לו המשרת למטבח ומביא משם פרוסת עוגה. והיכן המזלג לעוגה? — וכך הלאה והלאה...

באחד הימים קרא האדון למשרתו והסביר לו ארכות: „חיב אתה להבין ולחשב מראש: אם מבקש אני תה — חיב אתה להבין שנוסף לכוס התה דרושים גם: תחתית, את התה חיבים להמתיק כפי שאני רגיל, ולזה צריכים כפית. גם פרוסת עוגה עם מזלג אל לך לשכח. ואין להסתפק בתה בלבד. וכך תחשב גם לגבי כל דבר ודבר כאשר פונים אליך!"

בקר אחד קם האדון והרגיש שחמו עלה במקצת. קרא למשרתו ואמר: „מרגיש אני לא טוב". כהרף־עין עזב המשרת את הבית ושב רק בשעות הערב המאוחרות, והוא עיף ורצוץ.

„היכן הייתי כל היום?" שאל האדון ברגזה.

„ישמע הוד מעלתו, עד כמה היטבתי, הפעם, לשרת את כבודו: ראשית רצתי לרופא והוא רשם עבורך כמה תרופות. הלכתי לבית־המרקחת והזמנתי את התרופות. לאחר־מכן השבתי רבות: ... יכול להיות שגם התרופות לא יועילו ואתה תמות! על־כן, רצתי לחברה קדישא לבקש שיהיו מוכנים לשעת הקריאה הראשונה. משם הלכתי לבית־הקברות ובחרתי עבורך מקום מכבד, והקברנים כבר חפרו את הבור. כמובן, שגם לארון מתים דאגתי ובחרתי את המפאר ביותר שהיה שם! הכל סדרתי על הצד הטוב ביותר, אבל המצבה תהיה מוכנה רק בשבוע הבא!

אנשים שאנו אוהבים

יגאל מוסינזון
מאת: יפה האתר

בשבועי הספר, שחלף לא מכבר, ישב הסופר יגאל מוסינזון מאחורי הדלפק הצמוד בספרי „חסמבה" שלו וחזו כאבה... וסמוני ילדים צבאו על הדלפק. רבים מהם קנו את ספריו ובקשו את חתימתו, בדוכן הספרים המתינו להם 33 ספרי „חסמבה", שעד עתה יצאו לאור ב... מיליוני עתקים, וקנו להם עשרות רבות של מעריצים צעירים וגם מבוגרים.

מוסינזון מספר לי שהילדים מעריצו. אינם מסתפקים בקריאת המספרים אלא מציפים אותו במכתבים. בהם מרבים לשאל שאלות קמו: „יש באמת ירון וזכי כזה?" או, „אחד הלקחן בצמת שמן בל כך?"

„המנהרה הסודית מתחת למלון שרתון קיימת?" ו„איך זה שגבורי חסמבה מצליחים תמיד במשימותיהם?" ועוד שאלות רבות.

„לצערי," אומר הסופר, „אינני מקבל לצנות על מכתבים פה רבים, אבל במקלשים שיש לי בבתי הספר אני משתדל לענות על השאלות".

מוסינזון מדגיש שיש בינו לבין הילדים אהבה והוא בטוח שהיא הדדית. „אני חושב שאין נפלא בעולם מילדים. להם מכריחים לענות תמיד את האמת כי הם חשים מיד בשקר. חרון מזה תגובותיהם בנות בהתאם לקהל קשרים.

אין הם מקשרים.

את ספר „חסמבה" הראשון שלו כתב הסופר בשנות חמשים, ועל כך הוא מספר:

„בני עוד ז"ל, שנפל במלחמת יום הכפורים, היה אז ילד קטן ואני נהגתי לקרא בפניו את ספרי שרוך עלורות פעמים. עד שיום אחד במאס לשנינו ואני הבטחתי לו שאכתב לבני ספר. הכנתי והגמתי."

ומאותו ספר יחיד, במשך 33 שנים ראו אור 33 ספרי „חסמבה"...

בהקשר לעם הוא מגלה שהצליל שלו שמור בזכרונו שמה היותו ילד ונמשם נולד עם הספר הראשון, אני שואלת את הסופר הפופולרי מה יש לדעתו בספריו שכה מושך לקרא בהם. מוסינזון ממיין ובהחלטיות משיב:

„יש בספרים שלוב של מתח והרפתקאות שילדים אוהבים וגם התכנים תופסים אותם. ריקה של ארץ ישראל הנפה. שבע ומעט, שבגראה מדברים אל לבם." על התכנים הוא קובע שבחלקם הם שאובים מיפי עלדותו (כשהשתנו בשכונה ב„שוטרים וגנבים") ובחלקם מגיון עניו העשיר. כמו למשל, היותו חבר קבוץ נגן, או האחראי על הנשק בפליקים, כשהיה בפלמ"ח, ובתקופת מלחמת השחרור קצין בגדוד 54 (שנלחם בנגב) ואפילו בשהיה בתקופה מסימת בחייו אף „דוכר משמרת ישראל". גראה שמקרקי חיים אלה ספקו למוסינזון חיות רבות שעצליחן בסס את ספריו. „אבל," מבקש הסופר להדגיש, „אני מתגדל לבשר את הקרים גם עם ההווה, ומספר הרבה גם על מה שקורה עכשו. הילדים הרי חכמים ואינם תלושים מהמציאות..."

ולשאלתי האחרונה — „האם יש עוד „חסמבה" בדרך?" ענה יגאל מוסינזון בחיוך...

יגאל מוסינזון עם 2 ילדיו.

קוראים

יש רגעים

כתבה: סמדר שיר
צרה: ליאה בינמיני
הוצאת דביר
64 עמודים, בלי נקוד

אני אוהבת ספרים עצובים. ספרים אמתיים. לכן אהבתי את סיפרה של סמדר „יש רגעים".

הסיפור הזכיר לי רגשות שעיצמים גם בחוכי — רגשי אשמה, רגשי חרטה, שמחה, צער וצשרת רגרים, אפילו קסגים, שאתרי עשיתם — אין דרך חזרה.

קראתי את הסיפור בגשימה אחת ובסרק האחרון — עלו הדמעות. הציפו את עיני והרטיבו את דפי הספר. למרות שידעתי כי האמון שקרה לנרית הסמוך־רטאית, אחותה של גבורת הסיפור, הוא קרי דמיונה, מין נקמה ומתוך קנאה.

*

הסיפור, כמי שאמרתי, עצוב ומרגש ומתאים לילדים מסתה ד׳. קראי עגם הורים יקראהו וכינו קצת יותר את המתרחש בין ילדיהם.

בת־זוגה

סותכים

אין דבר

אין דבר יותר עצוב
מפרח שנבל
אין דבר יותר עולב
ממזכרת עלובה.
אין אדם אשר ידע
לפתור את החידה
אין אדם אדם אחד
שיש לו לב זהב
אין אדם אדם
שמת יודע צורתו
אין הילד הקטן יודע
איך ימים הם החיים.

יעל בר־און, בת 9
חולון

משחקים של מיכי

תשבץ השלגון

מאונן:

1. נמצא לרב על שפת הים; 3. השיבו תשובה; 5. גיל בר מצוה; 7. התרוממה באויר; 8. לחדות עץ; 9. מתנה; 10. מסלם הקולות; 11. בן; 12. לביא; 13. אליו הולכים לשחות בקיץ; 15. אחד מהמשפחה; 16. דירה, מקום לגור; 18. „בת — —" עיר ליד ת"א; 19. ממנו יוצאים מים; 21. החרב שלי; 22. מדי בהול; 23. פרי צהבהב המבשיל בימות הקיץ.

מאנך:

1. דרור; 2. עבורי; 6. מאכל קר ומתוק; 8. שלגונים; 9. מי שנשלח למקום מסים לתפקיד מסים; 11. פוחד; 14. נוזל המשמש גם לשתיה; 17. פרי קיצי; 19. נמלט; 20 — התקושטו; 21. אפו של הפיל; 24. בה מבלים ילדים רבים בימות החופש.

בין הסותרים יוגרלו 10 מדבקות למחברת

תשבץ ארץ־ישראל

מאונן:

1. העיר בה נמצא נמל התעופה של ארץ־ישראל; 3. בירת הגליל; 5. נהר קטן; 7. התיכון, למשל; 9. מקום גבוה; 10. ילקוט; 11. יבשה מקפת ים; 12. מפני ש...; 14. עב; 16. בית הפרות; 17. עיר בצפון.

מאנך:

1. משבטי ישראל; 2. נהר בצפון; 3. מקום מסתר מאור; 4. משבעת המינים בהם נתברכה ארצנו; 6. הר בצפון הארץ; 8. מלת שאלה; 9. פסע ממקום למקום; 11. חדש עברי; 13. עיר עתיקה ליד תל־אביב; 14. זמן; 15. זן.

בין הסותרים יוגרלו 10 מדבקות למחברת

מי אני?

דמות ידועה מאד מציגה עצמה לקהלכם. התקדו מי היא?

נולדתי בלונדון להורים בדרגים שלמדו אותי לשיר ולרקד. בגיל 8 כבר הושמתי על הבמה. השמת אבי ואמי מלמה התגלגלתי ברחובות ממולד למולד, מפנימיה לפנימיה. בן 17 הייתי כשקבא לי אחי הבכור סידני עבודה בלהקת בדור. ב־1913 הבחין בי מפיק מרים בניו־יורק וכעזרתו התקלתי להופיע בסרטים מצחיקים. כבר בסרטי השני הסצאתי את הגלבעת הסטרטמת שלי: נעלים גדולות, מכנסי שק, מעיל הדוק, מבעת עגלה ומקל שיול. הסרטים בכמבר זכו להצלחה גדולה מאד. בהתחלה לא דברתי בכלל בסרטים. רק בסרטי הסחרונים התחלתי גם לדבר. עדין לא נחשתם מי אני??

בין הסותרים יוגרל ספר של קיפניס

מה המשתף

לפניכם קבוצות מלים. לכל קבוצה מלה אחת המשתפת לכלם. תתוכלו למצא את המלה המשתפת לכל קבוצת מלים?

1. כבדים, חזקים, מלוחים.
2. מלה, תיכון, סוף.
3. שש, ים, מקבל.
4. קר, חם, הקל.

בין הסותרים יוגרל ספר של קישון

איילת המכלבלת מטיילת

בסמוכה של איילת המכלבלת נקלו טרגיל עקיות רבות. נסו לגלות כמה שיותר שגיאות והכינו לנו מה מצאתם. בכבלתת:

בקרן יצאתי עם דודי יקר המקור לטיול בגליל. עלינו למקתש הגדול והשקטנו מטנו של הסכיבה היפה. המזרח גגלה לעינינו בבריר הים התיכון בדבעו הצבהב. ומדרום הציץ גגו של מגדל שלום. אחר־כך ירדנו לער הרמון שפסנחו מקסה המצמה שלג ירקרק. בהגינו סאר להתליק עליו באושנים. מהתרמון עגינו לבירת הנגב, הלא היא באר־שבע. בקרנו גם בבריכל שילד מערת המכפלה. אחר־כך המשכנו לנסל הנגינים, שם הצלחנו לראות רק תגין אחד. לסיום נמצגו לים המלח ושם ישבנו של החוף ודבגו דגים מלוחים רבים. אכן היה זה סיול מעניף אך מהנה.

בין הסותרים יוגרל ספר של קיפניס

הגרלה לילדים מיום 15.6.84

הסר אות אחרונה — גלית בנגלס, רח׳ חזון איש 18 ראשון לציון 75299 זכתה בעט פרקר.
מה המשותף — שגיא אקרוין רח׳ בן יהודה 11 באר שבע 34363 זכה בחבל קטיעה.
חידת האות הכפולה — מיקה ברק קבוץ שורד 30099 זכה במגן שער.
אם במילים — אביגיל בולדשמידט רח׳ אלונים 15 קרית טבעון 36000 זכה במיכסיה.
20 ישובים בארץ — ערן הלדנברג רח׳ השבעה 18 נתניה 42306 זכה כ־ספר של קיפניס.

העיבוע

עם
רשרות מגיני העם

נחרת ההנחות
החל מ־10.8.84

מבצע "פרומין"

ביסקויטים, קרקרים, חטיפים, עוגיות, וופלים ועוד
בהחלה מיוחדת

וופל שוקו לימון 1 ק"ג ~~982.-~~ **761.-**

קבוקים 100 גרם ~~191.-~~ **148.-**

עוגיות סנדויץ' 1 ק"ג ~~1270.-~~ **985.-**

מכירת סוף העונה

הנעלה והלבשה עונתית
בהנחה עד 50%

הלבשת נשים

שמלות "מאג" למידות גדולות במחיר - **6524.-**

30% הנחה על חצאיות פשתן "קטי" לדוגמא:
במחיר - **5555.-**

לקראת החגים - מכירה טרום עונתית

40% הנחה על הלבשה אופנתית של
יצרן יוקרתי לדוגמא: שמלה - **8571.-**
חולצה - **2997.-**

30% הנחה על מכנסיים
ארוכים "דיטמן" לדוגמא: במחיר - **4284.-**

חוזרים לבית-הספר

הנחות גדולות

על מבחר מוצרים לתלמידים

אביזרי לימוד, מכשירי כתיבה,
תיקים וילקוטים
סרגלי חישוב/שעון ומחשבי כיס
גרביים ומגבות-גן
בעלי ספורט גיפסי
חולצות בית-ספר Blue Point
מכנסיים וחצאיות ג'ינס, מכנסי טרנינג
מבחר ספרים מילונים ואנציקלופדיות
בהזולה מיוחדת
רדיו נוער "שבדיה"

שי חינם משחק אלקטרוני

לכל הרוכש פריטי הלבשה לבית הספר:
מכנסיים וחצאיות ג'ינס, מכנסי התעמלות,
מכנסי טרנינג וחולצות בית ספר
וכן תיקים וילקוטים, בסכום כולל של -.20.000 שקל*

*בקניה מרוכזת (ביום קניה אחד) בחודש אוגוסט ההצעה עד אזילת המלאי.

כל מוצרי "יצהר"

פרט לשמנים
ב־**25% - 30%** הנחה

קצף גילוח מ.מ. ~~1250.-~~ **875.-**

קרם ידיים ידיחן קטן ~~318.-~~ **239.-**

המחירים נטו
החנחות כוללות 12.5% בבולים
עד אזילת המלאי

KETER

כל מוצרי הפלסטיק המרהיבים

ב־**25%** הנחה

כלי בית,
צידניות,
טרופיקלים
ואביזרי
אמבטיה.